

การศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง :
กรณีศึกษาในแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่

โดย
นางสาวสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย
ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2550
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A COMPARISON STUDY OF SIMPLE SENTENCES IN THAI AND TAI SONG :
A CASE STUDY IN FUNCTIONAL GRAMMAR

By
Supatra Jirananthanaporn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree
DOCTOR OF PHILOSOPHY
Department of Thai
Graduate School
SILPAKORN UNIVERSITY
2007

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบ
ประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง : กรณีศึกษาในแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่” เสนอโดย นางสาว
สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาภาษาไทย

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะดังกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ช้างขวัญยืน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย
3. รองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ช้างขวัญยืน)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อัญชลี สิงห์น้อย)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ)

...../...../.....

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.โสภณา ศรีจำปา)

...../...../.....

47202905 : สาขาวิชาภาษาไทย

คำสำคัญ : ประโยคเดียว/ ประโยคเดียวความเดียว/ ประโยคเดียวความซ้อน

สุพัตรา จิรนนทนาวรรณ : การศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง : กรณีศึกษาในแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่. อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.วัลยา ช่างขวัญยืน, รศ. ดร.อัญชลี สิงห์น้อย และ รศ.สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. 429 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง และนำมาศึกษาเปรียบเทียบข้อเหมือนและข้อแตกต่างของภาษาทั้งสองโดยใช้แนวคิดทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่

ผลการศึกษาเปรียบเทียบกริยาในประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่งพบว่ามีโครงสร้างเหมือนกันและประเด็นหลักที่ปรากฏกับกริยาแต่ละประเภทมีบทบาทความหมายเหมือนกัน การเปรียบเทียบประโยคเดียวความซ้อนพบว่าอนุพากย์เติมเต็มทั้งในภาษาไทยและไทโซ่งปรากฏโครงสร้างทั้งในตำแหน่งประธานและกรรม อนุพากย์เติมเต็มตำแหน่งกรรมยังแบ่งออกเป็นสองชนิดตามโครงสร้างที่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็มและไม่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม คุณานุประโยคทั้งในภาษาไทยและไทโซ่งมีกลวิธีการเชื่อมคุณานุประโยคโครงสร้างที่คงสรรพนามและกลวิธีโครงสร้างช่องว่าง กลวิธีโครงสร้างช่องว่างของทั้งสองภาษาแบ่งออกเป็นสองชนิด ได้แก่ คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมและไม่มีคำเชื่อม การเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่งในโครงสร้างอื่นๆ เช่น ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถามใช่/ไม่ใช่และประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูล ประโยคคำสั่งและขอร้องมีโครงสร้างและหน้าที่การใช้เหมือนกัน ประโยคกรรมวาจกพบปรากฏในภาษาไทย แต่ในภาษาไทโซ่งไม่พบการใช้ประโยคกรรมวาจกในเรื่องเล่าและการสนทนาโดยทั่วไป ประโยคคลาดไปทางซ้ายในภาษาไทยและไทโซ่งมีโครงสร้างคลาดไปทางซ้ายในตำแหน่งประธานและกรรมเช่นเดียวกัน

ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2550

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์1. 2. 3.....

47202905 : MAJOR : THAI

KEY WORD : SIMPLE SENTENCE/ SINGLE-CLAUSE SENTENCE/ COMPLEX SENTENCE

SUPATRA JIRANANTHANAPORN : A COMPARISON STUDY OF SIMPLE SENTENCES IN THAI AND TAI SONG : A CASE STUDY IN FUNCTIONAL GRAMMAR. THESIS ADVISORS: ASST.PROF. VALAYA CHANGKHWANYUEN,Ph.D., ASSOC.PROF.UNCHALEE SINGNOI, Ph.D., ASSOC. PROF. SUWATTANA LIAMPRAWAT. 429 pp.

The purpose of this research is to study and compare simple sentences in Thai and Tai Song in the frame work of a functional grammar.

The result shows that single-clause sentences in Thai and Tai Song can be classified according to verb types and can be analyzed in terms of case roles. The study shows that the typical sentence structures and case roles in Thai and Tai Song are the same. Concerning complex sentences, it is found that verbal/sentential complements in both languages can occur in both subject and object positions. Complement clauses in the object position can be divided into two types depending on the occurrence of complementizer: complement clauses with complementizer and without complementizer. Relative clauses in both Thai and Tai Song can be divided into two types: the gap and pronoun retention strategies. The gap strategy is further divided into two distinct types according to the occurrence of relative pronouns; overtly marked and bare relative clauses. The structures and functions of other sentences such as negation, yes/no questions and informative questions and imperative/ request sentences in Thai and Tai Song are the same. Passive sentences in Thai can be divided into two types; adversative and non-adversative. It is interesting that there is no passive sentence in the narrative and spoken Tai Song. Moreover, Left dislocation in both languages occurs with the subject and object .

Department of Thai Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2007

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงด้วยดีเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลยา ช้างขวัญยืน อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความเอาใจใส่เมตตากรุณา ตลอดจนให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบคุณ รศ.ดร.อัญชลี สิงห์น้อยที่ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์จนทำให้งานวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์รวมทั้งให้กำลังใจในยามท้อแท้ ขอขอบพระคุณ รศ. สุวัฒนา เลี่ยมประวัตินี้ที่ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบและแก้ไขรวมทั้งให้ความกรุณามาตลอดระยะเวลาการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำให้ข้อคิดเห็นที่มีคุณค่า ให้ข้อคิดของการเป็นครูและปรารถนาดีตลอดจนให้ความเมตตากรุณา แก่ศิษย์จนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

ขอขอบพระคุณรศ.ดร.โสภณา ศรีจำปาที่เป็นทั้งอาจารย์และพี่ที่ให้คำแนะนำด้วยความเมตตาและปรารถนาดี ขอขอบพระคุณ ผศ.ดร.มณีปิ่น พรหมสุทธิรักษ์ ที่เมตตาเป็นผู้วิจัยไว้เป็นศิษย์คณะอักษรศาสตร์และให้กำลังใจมาโดยตลอด ขอขอบคุณ ดร.สมชายสำเนียงงาม ผศ.วีระฉัตร วรรณดี รศ.กัญญรัตน์ เวชชาศาสตร์ ผศ. ดร.สายวรุณ น้อยนิมิตร ที่กรุณาใส่ใจในความก้าวหน้าและให้กำลังใจ

ขอกราบขอบพระคุณอย่างสุดซึ้งต่อ คุณลุงสุเทพ สิงห์ล่อ ผู้บอกภาษาชาวไทโซ่ง ที่กรุณาให้ข้อมูลและเป็นครูสอนภาษาจนวาระสุดท้ายและขอบคุณผู้บอกภาษาท่านอื่นๆในหมู่บ้านบ่อทอง อำเภอ บางระกำที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ให้ความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลภาษาไทย ขอขอบคุณอาจารย์ศุภชัย ตีระวิชัย และอาจารย์มณฑิรา ตาเมือง ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือในการจัดรูปเล่ม

ขอขอบพระคุณคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ รองศาสตราจารย์พูนพงษ์ งามเกษม ที่เมตตาให้โอกาสและให้การสนับสนุน ตลอดจนให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

ขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ ที่ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาตลอดหลักสูตร

ท้ายที่สุดนี้ขอกราบรำลึกถึงพระคุณคุณพ่อคุณแม่ที่เป็นแรงบันดาลใจให้ลูกมีความอดทน จนกระทั่งพบความสำเร็จ หากมีบุญวาสนาใดที่ส่งถึงคุณพ่อคุณแม่ได้ขอให้คุณพ่อคุณแม่ได้ภูมิใจและชื่นชมกับความสำเร็จนี้ ขอกราบขอบพระคุณพี่ชายและพี่สาว คุณวัชร และคุณดวงพร ตระกูลสุขสวัสดิ์ รวมทั้งพี่ๆ น้องๆ และหลานๆ ที่คอยให้กำลังใจในความสำเร็จมาตลอดชีวิตการศึกษาและการทำงานของผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในงานวิจัย.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
จุดประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมุติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ระเบียบวิธีการวิจัย.....	8
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	10
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทโซ่ง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทย.....	14
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับงานวิจัย.....	24
ภูมิหลังเกี่ยวกับท้องถิ่นและผู้บอกภาษา.....	65
3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบกริยาในประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง.....	67
สัมพันธกริยา.....	67
กริยาอาการ.....	69
กริยาที่มีประโยคเป็นประธาน.....	73
กริยาสกรรม.....	75
กริยากับกรรมของบุพบท.....	88
กริยาพิพจน์.....	99
กริยาไร้ประธาน.....	100

4. การเปรียบเทียบประโยคเดียวความซ้อนภาษาไทยและไทโซ่ง.....	108
อนุพากย์เต็มเต็ม.....	108
คุณานุประโยค.....	123
5 การเปรียบเทียบประโยคเดียวตามเจตนาการสื่อสารภาษาไทยและไทโซ่ง.....	148
ประโยคปฏิเสธ.....	148
ประโยคคำถาม.....	161
ประโยคคำสั่งและขอร้อง.....	177
ประโยคกรรมวาจก.....	181
ประโยคคลาดไปซ้าย.....	189
6 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	200
สรุปผลการวิจัย.....	200
อภิปรายผล.....	206
ข้อเสนอแนะ.....	207
บรรณานุกรม.....	208
ภาคผนวก.....	213
ประวัติผู้วิจัย.....	429

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	สรุปการเปรียบเทียบกิริยาประโยคเดียวความเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง.....	103
2	สรุปการเปรียบเทียบโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับ คำนามหลักในตำแหน่งต่างๆภาษาไทยและไทโซ่ง.....	147
3	สรุปการเปรียบเทียบข้อเหมือนและข้อแตกต่างประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง..	204

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในงานวิจัย

()	การปรากฏหรือไม่ปรากฏในแผนภูมิต้นไม้
Ø	การไม่ปรากฏในแผนภูมิต้นไม้
[]	แสดงหน้าที่ไวยากรณ์และคุณานุประโยค
หมายเลข 1	วรรณยุกต์ต่ำระดับในภาษาไทย
หมายเลข 2	วรรณยุกต์กลางระดับในภาษาไทย
หมายเลข 3	วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นในภาษาไทย
หมายเลข 4	วรรณยุกต์กลาง-ขึ้นในภาษาไทย
หมายเลข 5	วรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตกในภาษาไทย
หมายเลข 6	วรรณยุกต์สูง-ตกในภาษาไทย
หมายเลข 1	วรรณยุกต์กลางระดับในภาษาไทย
หมายเลข 2	วรรณยุกต์ต่ำระดับในภาษาไทย
หมายเลข 3	วรรณยุกต์สูง-ตกในภาษาไทย
หมายเลข 4	วรรณยุกต์สูงระดับในภาษาไทย
หมายเลข 5	วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นในภาษาไทย

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเกี่ยวกับภาษาไทยที่เป็นมาในอดีต ปราชญ์ทางภาษาไทยนับตั้งแต่พระยาอุปกิตศิลปสารเป็นต้นมาได้ศึกษาวิเคราะห์ภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ภาษาตามแนวตะวันตกเป็นแนวในการวิเคราะห์ ดังเช่นการวิเคราะห์หลักภาษาไทยของพระยาอุปกิตศิลปสาร โดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์แนวเดิมวิเคราะห์จำแนกคำและประโยค นักภาษาศาสตร์อื่นๆ เช่น ศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ภาณุพงศ์ วิเคราะห์ภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์โครงสร้าง ศาสตราจารย์ ดร. อุดม วโรตมสิขิตติวิเคราะห์ภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรต ดร. พงษ์ศรี เลชะวัฒนะ วิเคราะห์ภาษาไทยโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์การก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผลงานการศึกษาในระดับปริญญาเอกในต่างประเทศใช้ทฤษฎีใหม่ๆมาวิเคราะห์ภาษาไทยในแง่มุมต่างๆอีก เช่น ทฤษฎีไวยากรณ์ศัพท์การก (lexicase grammar) ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่ (functional grammar) ทฤษฎีไวยากรณ์บทบาท-อ้างอิง (role and reference grammar) และทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้างบูรณาการ (construction grammar) ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เป็นทฤษฎีหนึ่งที่มีผู้กล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน ผู้เริ่มใช้ไวยากรณ์หน้าที่เป็นคนแรก คือ ไชมอน ดิก¹ และต่อมาได้มีนักภาษาศาสตร์ขยายการศึกษาออกไปอีก ได้แก่ ไวยากรณ์ระบบหน้าที่ (systematic functional grammar) ของไมเคิล ฮัลลiday² แนวคิดการกสัมพันธ์ของ ชาร์ลส์ เจ.ฟิลล์มอร์ (Charles J. Fillmore)³ และไวยากรณ์

¹ Simon Dik, Functional Grammar [online], accessed 15 November 2004. Available from <http://home.hum.uva.nl/fg/home.html>

² Michael Halliday, Systemic functional grammar [online], accessed 15 November 2004. Available from http://en.wikipedia.org/wiki/Systemic_functional_grammar

³ Charles J. Fillmore, "The Case for Case," in Universals in Linguistics Theory, ed. Emmon Bach and Robert T. Harms (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1968), 1-88.

หน้าที่แบบลักษณะของ Talmy Givón⁴

ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่ เป็นไวยากรณ์ที่พิจารณารูปภาษาและความหมายควบคู่กันไป (form-meaning pair) ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่อธิบายว่า เหตุใดผู้ใช้ภาษาจึงเลือกใช้รูปโครงสร้างประโยคแบบนี้ และเหตุใดบางประโยคจึงไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา ตัวอย่างเช่น การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคภาษาไทย 2 ประโยคต่อไปนี้

(1) ฉันกินข้าว

(2) ฉันกินขึ้น

ประโยคทั้งสองประโยคดังกล่าวข้างต้นมีโครงสร้างวากยสัมพันธ์ที่เหมือนกันคือ ประกอบด้วย ประธาน กริยา กรรม แต่ผู้ใช้ภาษารู้ว่ามีความแตกต่างกัน ดังนั้นการพิจารณาเฉพาะเพียงโครงสร้างของประโยคไม่เพียงพอที่จะอธิบายได้ จึงต้องพิจารณาความหมายควบคู่ไปด้วย ในที่นี้ประโยคแรก ข้ามีความหมายเป็นผู้ทรงสภาพ (patient) ประโยคที่สองขึ้นมีความหมายเป็นเครื่องมือ(instrument)บางครั้งการพิจารณาความหมายก็ยังไม่เพียงพอจะต้องอธิบายในเรื่องการใช้ด้วย ซึ่งการใช้ขึ้นอยู่กับบริบททางภาษาและบางครั้งก็มีบริบททางวัฒนธรรมประกอบด้วย ตัวอย่างเช่น

(3) ไ้ต่างถูกรถชน

โครงสร้างกรรมวาก

(4) รถชนชนไ้ต่าง

โครงสร้างกรรมตุวาก

ทั้งสองประโยคดังกล่าวข้างต้นมีความหมายเหมือนกัน คือ รถเป็นผู้กระทำและไ้ต่างเป็นผู้ทรงสภาพ ในการใช้ถ้าเนื้อความหรือย่อหน้ากล่าวถึง ไ้ต่าง ตลอด หัวเรื่องที่พูดถึงก็คือ ไ้ต่าง ในบริบทเช่นนี้ จะใช้โครงสร้างประโยคกรรมวาก แต่ในทางกลับกันหากเนื้อความหรือย่อหน้ากล่าวถึง รถชน เป็นสำคัญ ในบริบทนี้รถก็จะเป็นหัวเรื่องที่พูดถึง ก็จะใช้โครงสร้างประโยคกรรมตุวาก เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วการศึกษาวิเคราะห์ประโยคในแนวทฤษฎีหน้าที่ยังเน้นการศึกษาเปรียบเทียบภาษาเพื่อสรุปกฎเกณฑ์ข้ามภาษาที่เรียกว่าแนวหน้าที่แบบลักษณะซึ่งเป็นแนวทางการศึกษาภาษาที่มุ่งหาสากลลักษณะจากการเปรียบเทียบภาษาต่างๆ ในเชิงประจักษ์⁵ ดังนั้นการวิเคราะห์เปรียบเทียบ

⁴ Talmy Givón, Syntax: A Functional Typological Introduction Volume I

(Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1984), 1-27.

⁵ Ibid.

เทียบภาษาจึงเป็นแนวความคิดหนึ่งของทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่ ซึ่งผู้ศึกษาสนใจที่จะนำมาเป็นแนวคิดเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

ประโยคเดียวในแนวทฤษฎีหน้าที่ตามแนวคิดของกีวอน หมายถึงประโยคที่ประกอบด้วยชุดความสัมพันธ์ของกริยากับประเด็นหลัก (argument) ปรากฏรวมอย่างน้อยหนึ่งชุดความสัมพันธ์ซึ่งในความสัมพันธ์หนึ่งชุดนี้อาจประกอบด้วยกริยากับประเด็นหลักมากกว่าหนึ่งประเด็นหลักโดยที่ประเด็นหลักอาจเป็นนามวลีหรืออนุพากย์ ดังนั้นประโยคเดียวอาจเป็นได้ทั้งประโยคเดียวความเดียวหรือประโยคเดียวความซ้อนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์⁶ การศึกษาประโยคเดียวในครั้งนี้จึงไม่รวมประโยคประสมที่เป็นวิเศษณานูประโยคและประโยคประสมที่มีคำสันธานเชื่อมเนื่องจากประโยคทั้งสองชนิดเป็นประโยคที่มีลักษณะการรวมประโยคสองประโยคเข้าด้วยกัน ประโยคเดียวในการศึกษาค้างนี้รวมเฉพาะประโยคเดียวความเดียวที่แบ่งตามชนิดของกริยา และประโยคเดียวความเดียวโครงสร้างอื่นๆ ได้แก่ ประโยคบอกเล่า คำสั่ง คำถาม ปฏิเสธ ประโยคแบ่งตามโครงสร้างเน้นส่วนประกอบและประโยคเดียวความซ้อนที่มีอนุพากย์ เช่น คุณานูประโยคและอนุพากย์เติมเต็มเท่านั้น

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่าภาษาไทยและไทโซ่งมีโครงสร้างและหน้าที่ความหมายการใช้ที่เหมือนกัน เช่น ประโยคเดียวความเดียวที่มีสัมพันธ์กริยา ประโยคกริยาไร้ประธาน และโครงสร้างที่ต่างกัน เช่น คำบอกหน้าที่ไวยากรณ์ ได้แก่ คำเชื่อมคุณศัพท์

โครงสร้างประโยคเดียวความเดียวที่มีสัมพันธ์กริยาทั้งในภาษาไทยและไทโซ่งมีหน้าที่ไวยากรณ์และบทบาทความหมายที่เหมือนกัน กล่าวคือ สัมพันธกริยาเป็นกริยาที่มีประธานเป็นผู้ทรงสภาพ (patient of state) ที่สามารถเป็นได้ทั้งสิ่งไม่มีชีวิต สิ่งมีชีวิตหรือมนุษย์ ภาคแสดงอาจมีนามวลีหรือบุพบทวลีปรากฏ กริยากลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น เป็น คือ กริยากลุ่มนี้ในภาษาไทโซ่ง เช่น *pen*¹ 'เป็น' *khi*⁵ 'คือ' ดังตัวอย่าง

ผู้ทรงสภาพ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ

(5) ก.เขาเป็นครู

ภาษาไทย

ข. พลเอกเปรมคือประธานองคมนตรี

(6) *saw*¹ *pen*¹ *mo*¹ *sen*¹ *hian*⁵

ภาษาไทโซ่ง

เขา เป็น หมอเสนเรือน

'เขาเป็นหมอเสนเรือน'

⁶ Ibid., 85.

โครงสร้างอีกชนิดหนึ่งที่แตกต่างไปจากโครงสร้างปกติทั่วไปที่มีการเรียงลำดับคำแบบ ประธาน กริยา กรรม และส่วนเสริม เป็นโครงสร้างที่สัมพันธ์กับหน้าที่การใช้ ได้แก่ โครงสร้าง กริยาไร้ประธานหรือที่เรียกว่าโครงสร้าง “มี” ที่มีนาม หรือ ประโยคที่ปรากฏหลังกริยา“มี”⁷ หรือ “มี” ที่ประโยคที่ตามหลังเป็นประโยคเต็มเต็มที่เรียกว่า bare complement⁸ แต่จะไม่มีประธาน ปรากฏหน้ากริยา ดังโครงสร้าง +มี+____# { นามวลี,ประโยคเต็มเต็ม} โครงสร้างนี้พบทั้งใน ภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง แต่จะมีความแตกต่างในเรื่องการใช้คำกริยา กริยาโครงสร้างนี้ ใน ภาษาไทย เช่น มี ดูเหมือน ปรากฏ กริยาโครงสร้างนี้ในภาษาไทโซ่ง เช่น *bəŋ⁴ hu⁶ wa² bəŋ⁴ wa²* และ *pen⁴ new⁵* ดังตัวอย่าง

(7) นามวลี ภาษาไทย

มีบ้านหลังหนึ่งในป่า

(8) ประโยคเต็มเต็ม

มีคนมา

(9) *bəŋ⁴ bo¹ kon³ ju⁴ naŋ² hian⁵* ภาษาไทโซ่ง

ดู ไ้ คน อยู่ ที่ บ้าน

‘มีคนอยู่ที่บ้าน’

หน้าที่การใช้ของประโยคไร้ประธานเป็นโครงสร้างที่มีหน้าที่หลักในสัมพันธสารในการ แนะนำข้อมูลใหม่ โดยบอกให้รู้ว่าการดำเนินเรื่องต่อและมีเหตุการณ์ต่อเนื่องต่อไปอีกโดยมาก มักใช้ในการเล่าเรื่อง

นอกจากนี้คำบอกหน้าที่ทางไวยากรณ์ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งบางคำก็ยังมีหน้าที่ การใช้ต่างกันด้วย เช่น คำว่า *ที่* *ซึ่ง* *อัน* ที่เป็นคำเชื่อมคุณศัพท์ในภาษาไทยโดยมากจะพบว่าคำว่า *อัน* มีการใช้ในภาษาเขียนเป็นส่วนใหญ่ ที่ใช้ในภาษาพูด ได้แก่ *ที่* และ *ซึ่ง* แต่ในภาษาไทโซ่ง มี คำเชื่อมคุณศัพท์ คำว่า *ʔan³ sij³ saŋ³* และ *thi²* โดยคำเชื่อมคุณศัพท์เหล่านี้สามารถเกิด ร่วมกันได้ เช่น *ʔan³* กับ *sij³* และ *saŋ³* เป็น *sij³ ʔan³ saŋ³ ʔan³ sij³ thi² thi² sij³* ดัง ตัวอย่าง

⁷ Prapa Sookgasem, "A-Verb-subject construction in Thai: An Analysis of the Existential Verb of "mii"," in *Pan -Asiatic Linguistics: Proceeding of the Third International Symposium on Language and Linguistics*, Vol 1 (Bangkok: Chulalongkorn University Printing House, 1993), 282-295.

⁸ Unchalee Singnoi, "Nominal Construction in Thai" (Ph.D. dissertation, University of Oregon, 2000), 330-336.

(10) แวนตาที่เราใส่แพงจริง

ภาษาไทย

(11) we:n² ta³ ?an² ha⁵ sai⁴ ni:⁶ pe:ŋ³ he:ŋ⁵

ภาษาไทยไทโซ่ง

siŋ⁵ ?an²

saŋ⁵ ?an²

แวน ตา ที่ เรา ใส่ นี้ แพง จริง

“แวนตาที่เราใส่นี้แพงจริง”

ในตำแหน่งคำเชื่อมคุณศัพท์ ?an² ในภาษาไทยไทโซ่ง นอกจากคำว่า *thi:² siŋ⁵* และ *saŋ⁵*แล้วยังสามารถใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ *siŋ⁵ ?an²* *saŋ⁵ ?an²* และ *?an² thi:²* ได้ด้วย

นอกจากข้อเหมือนและข้อแตกต่างดังกล่าวข้างต้นภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่งยังมีประโยชน์อื่น ๆ อีกที่ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะมีความต่างกันอันเนื่องมาจากการใช้ เช่น อนุพากย์เติมเต็ม คุณานุประโยคและประโยคเดียวโครงสร้างอื่นๆ เป็นต้น และเนื่องจากทฤษฎีหน้าที่เป็นทฤษฎีที่เน้นการวิเคราะห์การใช้ภาษาในบริบทสถานการณ์จริง ดังนั้นการนำทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่มาใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เปรียบเทียบประโยคภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่งดังกล่าวกจะทำให้มองเห็นความสัมพันธ์โครงสร้างหน้าที่ความหมายและการใช้ของภาษาที่แตกต่างกัน อีกทั้งการศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่งโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่ก็ยังไม่มีการศึกษามาก่อน ผู้ศึกษาจึงสนใจเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่งว่ามีความเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร อันจะเป็นการขยายผลงานในลักษณะการเปรียบเทียบภาษาที่อยู่ในตระกูลเดียวกันซึ่งถึงแม้จะมีโครงสร้างหลักที่เหมือนกันแต่ก็มีความต่างกันในเรื่องรายละเอียดหน้าที่ความหมายและการใช้

1.2 จุดประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาประโยคเดียวในภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่งโดยใช้ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่

1.2.2 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่ง

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

โครงสร้างโดยทั่วไปของประโยคเดียวในภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่งไม่มีความแตกต่างกันแต่โครงสร้างบางโครงสร้าง คำบอกหน้าที่ไวยากรณ์มีความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากหน้าที่ความหมายและการใช้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตไว้ดังนี้ คือ

1.4.1 ภาษาไทยมาตรฐานได้แก่ภาษาไทยกลางที่พูดในกรุงเทพมหานคร

1.4.2 ภาษาไทโซ่ง คือไทโซ่งที่บ้านบ่อทอง ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

1.4.3 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ไวยากรณ์ครั้งนี้ใช้ไวยากรณ์หน้าที่แบบลักษณะของ ทาลมี กิวอน ดังนั้นการวิเคราะห์จะครอบคลุมทั้งโครงสร้าง ความหมาย และการใช้ ซึ่งสองประเด็นหลัง จะขอกล่าวเป็นหน้าที่ภาษา

1.4.4 การศึกษาประโยคโครงสร้างกริยาเรียงไม่นับรวมอยู่ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยกเว้นการศึกษาประโยคปฏิเสธที่คิโยโกะศึกษาในขอบเขตของหน่วยสร้างกริยาเรียงโดยใช้ทฤษฎีหน้าที่ของ ทาลมี กิวอน ซึ่งผู้วิจัยนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับภาษาไทโซ่ง

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1.5.1 ประโยคเดี่ยว⁹ (Simple Sentence) หมายถึง ประโยคที่มีหน่วยประกอบเป็นชุดความสัมพันธ์ของคำกริยากับนามวลีหรือประเด็นหลักอย่างน้อย 1 ชุดความสัมพันธ์ ซึ่งในความสัมพันธ์หนึ่งชุดนี้อาจประกอบด้วยคำกริยากับประเด็นหลักมากกว่าหนึ่งประเด็นหลัก โดยที่ประเด็นหลักนั้นอาจเป็นนามวลี อนุพากย์หรือนามวลีที่มีอนุพากย์ขยาย ดังตัวอย่าง

(12) เขาวิ่ง นามวลี

ประโยค เขาวิ่ง เขาเป็นนามวลี ทำหน้าที่ประธาน

(13) เธอชอบดอกกุหลาบ นามวลี นามวลี

ประโยค เธอชอบดอกกุหลาบ เธอ เป็นนามวลีตัวแรก ทำหน้าที่ประธาน ดอกกุหลาบ เป็นนามวลีตัวที่สองทำหน้าที่เป็นกรรม

(14) เธอชอบซื้อดอกกุหลาบ นามวลี อนุพากย์

ประโยค เธอชอบซื้อดอกกุหลาบ เป็นประโยคที่มีอนุพากย์เติมเต็มซ้อนอยู่ เธอ เป็นนามวลี ทำหน้าที่ประธานของกริยาหลัก ชอบ และทำหน้าที่ประธานของกริยา ซื้อ ในอนุพากย์เติมเต็ม

⁹นิยามศัพท์ในการศึกษานี้ให้คำนิยามตามแนวคิดของ ทาลมี กิวอน ในหนังสือ Syntax: A Functional Typology Introduction Volum I (Amsterdam/Philadephia: John Publishing Company, 1984), 85.

1.5.2 ประโยคเดี่ยวความเดียว (Single-clause Sentence) หมายถึง ประโยคที่มีหน่วยประกอบประโยคเป็นชุดความสัมพันธ์ของกริยากับประเด็นหลัก 1 ชุด ซึ่งประเด็นหลักนั้นจะต้องเป็นวลีเท่านั้น ดังตัวอย่าง

นามวลี นามวลี

นามวลี นามวลี บุพบทวลี

1.5.3 ประโยคเดี่ยวความซ้อน (Complex Sentence) หมายถึงประโยคที่มีหน่วยประกอบประโยคเป็นชุดความสัมพันธ์ของกริยากับประเด็นหลัก 1 ชุด ซึ่งมีประเด็นหลักอย่างน้อย 1 ประเด็นหลักเป็นอนุพากย์หรือนามวลีที่มีอนุพากย์ขยาย ดังตัวอย่าง

นามวลี อนุพากย์

นามวลี อนุพากย์ นามวลี

คุณานุประโยค

1.5.4 ประเด็นหลัก (argument) ¹⁰ หมายถึง ผู้มีส่วนร่วมในประโยคที่สัมพันธ์กับกริยาแสดงภาวะ เหตุการณ์ และการกระทำ ได้แก่ ผู้กระทำ ผู้ทรงสภาพ ผู้รับสภาพ ผู้รับประโยชน์ ผู้มีส่วนร่วม สถานที่

1.5.5 ชุดความสัมพันธ์กิริยากับประเด็นหลัก หมายถึงความสัมพันธ์ที่ประเด็นหลักมีต่อกำริยาซึ่งจำนวนประเด็นหลักอาจมีมากกว่าหนึ่ง เช่น *หมากัดแมว* มีชุดความสัมพันธ์ คือ *หมา* มีความสัมพันธ์กับกิริยา *กัด* เป็นผู้กระทำ ทำหน้าที่ประธาน *แมว* มีความสัมพันธ์กับกิริยา *กัด* เป็นผู้ถูกกระทำ ทำหน้าที่กรรม

1.5.6 **คุณาบุประโยค (Relative Clause)** หมายถึง ประโยคเดี่ยวที่ทำหน้าที่ขยายนามวลี ดังตัวอย่าง

1.5.7 อนุพากย์เติมเต็ม (Complement Clause) หมายถึง ประโยคเดียวที่ทำหน้าที่ในตำแหน่งของประเด็นหลักซึ่งตามหลังกริยาของประโยคหลัก ดังตัวอย่าง

ประเด็นหลักของประโยคหลัก

¹⁰ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction* Volume I, 87-134.

(24) ฉันชอบกินกล้วย

อนุพากย์เดิมเต็ม

1.5.8 ประโยคปกติ หมายถึง ประโยคเดียวความเดียวที่มีการเรียงตำแหน่งคำ เป็นหน่วยประธาน กริยา กรรมตรง กรรมรอง ตามลำดับหรือที่เรียกว่าประโยคสามัญ¹¹

1.5.9 โครงสร้าง หมายถึง ข้อมูลการเรียงลำดับหน้าที่ทางวากยสัมพันธ์ เช่น ประธาน กริยา กรรม และลำดับขั้น (ข้อมูลดังกล่าวแสดงด้วยแผนภูมิดังในงานวิจัยนี้)

1.5.10 หน้าที่ หมายถึง บทบาททางความหมายและการใช้

1.5.11 การใช้ หมายถึง เจตนาหรือจุดประสงค์ในการปรากฏของโครงสร้างในสถานการณ์ต่างๆ

1.5.12 คำบอกหน้าที่ไวยากรณ์ หมายถึง คำที่บ่งชี้ว่าหน่วยไวยากรณ์หนึ่งๆทำหน้าที่อะไรในประโยค เช่น ที่ ซึ่ง อัน เป็นคำเชื่อมคุณศัพท์

1.5.13 ส่วนเติมเต็ม หมายถึง นามวลีที่ตามหลังสัมพันธ์กริยา

1.6 ระเบียบวิธีการวิจัย

1.6.1 ศึกษางานวิจัย วิทยานิพนธ์และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย โดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่อไปนี้

1.6.1.1 ที่ว่าการอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

1.6.1.2 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร

1.6.1.3 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.6.1.4 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

1.6.1.5 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม

1.6.1.6 ห้องสมุดสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

1.6.1.7 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

1.6.1.8 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

1.6.2 สํารวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นในจังหวัดพิษณุโลกและจังหวัดพิจิตร เกี่ยวกับการกระจายการตั้งถิ่นฐานของไทโซ่ง โดยขอรายละเอียดเกี่ยวกับแผนที่ แสดงหมู่บ้าน ตำบลจากอำเภอในจังหวัดพิษณุโลกและพิจิตร

¹¹ วิจิตร ภาณุพงศ์, โครงสร้างภาษาไทย: ระบบไวยากรณ์, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2527), 22-23.

1.6.3 กำหนดพื้นที่ศึกษาโดยคัดเลือกหมู่บ้านบ่อทอง ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีชาวไทโซ่งอยู่กันหนาแน่นและประชากรใช้ภาษาไทโซ่งในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ยังเป็นหมู่บ้านที่เป็นศูนย์กลางการจัดประเพณี วัฒนธรรม ของชาวไทโซ่งด้วย

1.6.4 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-ตุลาคม 2548

1.6.5 คัดเลือกผู้บอกภาษา โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้บอกภาษาไว้ดังนี้

1.6.5.1 มีอายุตั้งแต่ 50 ขึ้นไป เนื่องจากผู้บอกภาษาที่มีอายุมากจะยังคงรักษา ภาษาเดิมไว้ได้มากกว่าผู้บอกภาษาอายุน้อย

1.6.5.2 ไม่เคยย้ายภูมิลำเนาและเป็นผู้มีคู่สมรสที่เป็นชาวไทโซ่งเช่นเดียวกัน เพื่อที่จะคงภาษาไทโซ่งในท้องถิ่นที่ทำการวิจัยอย่างแท้จริง

1.6.5.3 มีระดับการศึกษาไม่เกินชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อที่จะคงภาษาที่ได้รับอิทธิพล จากภาษาไทยกลางน้อย

1.6.5.4 ใช้ภาษาไทโซ่งในชีวิตประจำวัน

1.6.5.5 มีอวัยวะในการออกเสียงครบถ้วน เพราะจะได้เสียงที่ชัดเจน ถูกต้อง

1.6.6 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม

1.6.6.1 เก็บรวบรวมข้อมูลคำชนิดต่างๆ วลี ประโยค จากบทสนทนา เรื่องเล่า และ นิทานภาษาไทโซ่ง

1.6.6.2 เข้าร่วมกิจกรรมและสังเกตการณ์การใช้ภาษาในสถานการณ์จริงและบันทึกเทป การสนทนาในสถานการณ์จริงเพื่อให้ได้ข้อมูลภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

1.6.6.3 จัดบันทึกสัทอักษรเรื่องเล่า และนิทาน ในสมุดบันทึกข้อมูล

1.6.6.4 คัดลอกจำแนกข้อมูล วลี และประโยคชนิดต่างๆ บันทึกข้อมูลลงในบัตรคำเป็น หมวดหมู่

1.6.6.5 เก็บข้อมูลภาษาไทยกลางโดยผู้วิจัยเป็นผู้บอกภาษาในฐานะเจ้าของภาษาและ เก็บข้อมูลบทสนทนา การเล่าเรื่อง จากผู้บอกภาษาที่เป็นคนไทยคนอื่นๆ

1.6.7 อุปกรณ์การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.6.7.1 เครื่องบันทึกเทป

1.6.7.2 กล้องถ่ายรูป

1.6.7.3 คอมพิวเตอร์

1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.7.1 วิเคราะห์และเปรียบเทียบประโยคเดียวความเดียวภาษาไทยและไทโซ่งโดย
จำแนกประเภทตามชนิดของกริยาในแนวของ ทาลมี กิวอน

1.7.2 วิเคราะห์และเปรียบเทียบประโยคเดียวความซ้อนภาษาไทยและภาษาไทโซ่งโดย
จำแนกประเภทตามชนิดอนุพากย์ที่เป็นประเด็นหลักหรือส่วนหนึ่งของประเด็นหลัก ได้แก่ คุณานุ
ประโยค และอนุพากย์เติมเต็ม

1.7.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบและจำแนกประโยคเดียวความเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง
โครงสร้างอื่นๆ ได้แก่ ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่งขอร้อง ประโยคกรรมวาจก
และประโยคคลาดไปทางซ้าย

1.7.4 เรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

1.7.5 สรุปและอภิปรายผลการศึกษา

1.8 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.8.1 ทำให้ทราบโครงสร้างและหน้าที่ประโยคเดียวของภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

1.8.2 ทำให้ทราบความแตกต่างและความเหมือนกันระหว่างโครงสร้างและหน้าที่
ประโยคเดียวของภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

1.8.3 เป็นการขยายผลงานการศึกษาเปรียบเทียบภาษาโดยใช้แนวทฤษฎีไวยากรณ์
หน้าที่แบบลักษณะ

1.8.4 เป็นการอนุรักษ์และเผยแพร่ภาษาไทโซ่งไว้ไม่ให้สูญหายไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ศึกษาและวิจัยไว้แล้ว คือ เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับไทโซ่ง ได้แก่ ประวัติความเป็นมาของไทโซ่ง ระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ภาษาไทโซ่ง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทย ได้แก่ ระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ไทย กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัย ได้แก่ ทฤษฎีไวยากรณ์การก ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่ แนวคิดแบบลักษณะภาษา ทฤษฎีไวยากรณ์หน่วยสร้าง และภูมิหลังเกี่ยวกับท้องถิ่นและผู้ออกภาษา โดยมีรายละเอียดในแต่ละหัวข้อดังนี้

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับไทโซ่ง

ผู้วิจัยทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของไทโซ่ง ระบบเสียงภาษาไทโซ่ง และระบบไวยากรณ์ภาษาไทโซ่งที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วตามลำดับดังนี้

2.1.1 ความเป็นมาของไทโซ่ง

โซ่งหรือไทโซ่งเป็นชนกลุ่มไทยกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาจากบริเวณแคว้นสิบสองจุไทย โดยได้อพยพเคลื่อนย้ายเข้าสู่ประเทศไทยด้วยเหตุผลด้านภัยสงครามหลายครั้งด้วยกัน ดังเช่น ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ภายหลังการสู้รบได้มีการกวาดต้อนไทโซ่งลงมาเป็นอันมากเมื่อปีพ.ศ. 2322 และโปรดเกล้าฯให้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เพชรบุรี สันนิษฐานว่าที่ตำบลหนองปรัง อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี ครั้นต่อมาในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ได้มีการกวาดต้อนไทโซ่งมายังกรุงเทพฯ เมื่อ ปี พ.ศ. 2335 ปีขวด จัตวาศก จุลศักราช 1154¹² และสมัยรัชกาลที่ 3 ได้มีการยกทัพขึ้นไปปราบหัวเมืองฝ่ายเหนือ ตรงกับศักราช 1197 ปีมะแม สัปตศก พ.ศ. 2378 และศักราช 1198 ปีวอก อัฐศก พ.ศ. 2379¹³ สงครามทั้งสองครั้ง ได้กวาดต้อนไทโซ่งลงมาอีกและได้โปรดเกล้าฯให้ไปอยู่ที่เพชรบุรี ส่วนสาเหตุที่เลือกเมืองเพชรบุรี เพราะเมืองเพชรบุรีมีภูมิประเทศที่เป็นป่าเขามาก มีหุบห้วยลำธาร น้ำท่วมไม่ถึง มีลักษณะภูมิประเทศคล้ายบ้านเก่าของไทโซ่ง คือเมืองแกลง สิบสองจุไทย เมื่ออพยพมาได้ตั้ง

¹² ประชุมพงศาวดารเล่ม 4 (พระนคร: ศึกษาภัณฑ์พานิช, 2506), 344.

¹³ เรื่องเดียวกัน, 354.

บ้านเรือนอาศัยเป็นหมู่ๆ กระจัดกระจายกันไป เช่น บ้านป่าตาล ไกล่เขาสมันคีรี(เขาวัง)บ้านเขา
 แร้ง บ้านเขาย้อย บ้านหนองปรัง บ้านหนองจิก บ้านหนองกระพ้อ ฯลฯ¹⁴ ภายหลังไทโซ่งรุ่นเก่า
 ต้องการอพยพกลับภูมิลำเนาเดิม คือที่เมืองแกง สิบสองจุไท จึงรวบรวมพี่น้องเดินทางเคลื่อนย้าย
 จากเพชรบุรีขึ้นมาทางเหนือ ตัดฤดูฝนที่ไต่ก็พำนักทำนาหาเสบียงไว้จนหมดฤดู จากนั้นจึงเดินทาง
 ต่อ ระหว่างทางมีการเจ็บป่วยล้มตายลงลูกหลานหมดความพยายามที่จะกลับไปเมืองแกง จึง
 ตกค้างตั้งบ้านเรือนอยู่ตามที่ต่างๆ ไกลที่สุดคือที่จังหวัดพิจิตรและพิษณุโลก ปัจจุบันมีชาวไทโซ่ง
 ตั้งบ้านเรือนกระจัดกระจายอยู่ที่ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม กาญจนบุรี ลพบุรี สระบุรี นครสวรรค์
 กำแพงเพชร พิจิตร สุโขทัยและพิษณุโลก ไทโซ่งเหล่านี้ล้วนสืบเชื้อสายมาจากไทโซ่งเพชรบุรีทั้งสิ้น

การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาไทโซ่งในครั้งนี้ได้เลือกกลุ่มไทโซ่งที่บ้านบ่อ
 ทอง ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เป็นพื้นที่ศึกษา เหตุผลเนื่องจากยังไม่มีผู้
 ศึกษามาก่อนและชุมชนไทโซ่งบ้านบ่อทองเป็นชุมชนที่มีไทโซ่งอยู่หนาแน่นมากที่สุดในจังหวัด
 พิษณุโลก ประมาณ 3,200 คน เป็นศูนย์กลางในการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทโซ่งใน
 บริเวณแถบนี้

2.1.2 ภาษาไทโซ่ง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทโซ่งที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วมีทั้งระบบเสียงและ
 ระบบไวยากรณ์ดังต่อไปนี้

2.1.1.1 ระบบเสียง

ระบบเสียงภาษาไทโซ่งบ้านบ่อทอง ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำจากผู้วิจัยได้
 ศึกษา มีดังต่อไปนี้ คือมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง ได้แก่ /p, t, c, k, ʔ, ph, th, ch, kh, b,
 d, m, n, ŋ, f, s, h, l, w, j/ ระบบเสียงพยัญชนะท้ายมี 9 หน่วยเสียง คือ /p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/
 พยัญชนะควบกล้ำมี 3 หน่วยเสียง คือ /kw, khw, ŋw/ ระบบเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วยเสียง คือ
 /i, i:, e, e:, æ, æ:, ɪ, ɪ:, ɔ, ɔ:, a, a:, u, u:, o, o:, ɔ, ɔ:/ สระประสม มี 4 หน่วยเสียง /ia, ia, ua, ai/
 ระบบวรรณยุกต์มี 6 หน่วยเสียง คือวรรณยุกต์ 1 วรรณยุกต์ต่ำระดับ (22) วรรณยุกต์ 2

¹⁴ วิศรุต สุวรรณวิเวก, “ระบบการเขียนของโซ่ง” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524), 12-22.

วรรณยุกต์กลางระดับ (33) วรรณยุกต์ 3 วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น (23) วรรณยุกต์ 4 วรรณยุกต์กลาง-ขึ้น (35) วรรณยุกต์ 5 วรรณยุกต์กลาง-ขึ้น-ตก (354) วรรณยุกต์ 6 วรรณยุกต์สูง-ตก (42)¹⁵

2.1.1.2 ระบบไวยากรณ์

Jay W. Fippinger ศึกษารูปแบบประโยคในภาษาไทยดำที่เวียดนาม โดยใช้แนวคิดไวยากรณ์ความหมายเพิ่มพูน(generative semantic grammar) แนวคิดเกี่ยวกับการกที่แสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างคำนามกับคำกริยาของ Charles J. Fillmore (1968) และแนวคิดเกี่ยวกับธรรมชาติของคำกริยา ซึ่งแบ่งออกเป็น กริยาแสดงภาวะ กริยาแสดงการต่อเนื่อง และกริยากำลังกระทำ ของ Wallace Chafe (1970) Fippinger แบ่งลักษณะประโยคในภาษาไทยดำโดยใช้แนวคิดดังกล่าวข้างต้น โดยแบ่งประโยคออกเป็น Formational group ซึ่งประกอบด้วย การกผลลัพธ์ (factitives) และ Modificational group ประกอบด้วยกริยาผู้ทรงสภาพ(patients) กลุ่มที่หน่วยทางไวยากรณ์ทำหน้าที่เป็นหน่วยขยาย (modifier) ของส่วนหลัก ได้แก่ การกสถานที่ การกเวลา การกผู้รับประโยชน์ การกเครื่องมือ เป็นต้น และแบ่งกลุ่มภาคแสดงออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มคำกริยาแสดงสภาวะ กริยาต่อเนื่อง และกริยาแสดงสาเหตุ ทำให้ได้รูปแบบประโยคทั้งหมด 25 ประเภทในภาษาไทยดำ¹⁶

พินดา เย็นสมุทร ศึกษาวิเคราะห์คำและความหมายในภาษาลาวโซ่ง ตำบลหนองสองห้อง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาผู้วิจัยแบ่งลักษณะคำในภาษาลาวโซ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำพยางค์เดียว และคำสองพยางค์ขึ้นไป ในส่วนของคำสองพยางค์แบ่งออกเป็นคำประสม คำซ้ำ คำซ้อน และแบ่งคำบางประเภทที่แสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำ เช่น คำสรรพนามที่เป็นบุรุษสรรพนาม คำลำดับญาติ และคำลักษณนาม รวมทั้งการเรียงคำและรูปประโยคในภาษาลาวโซ่ง ในด้านความหมายพินดาเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานและจำแนกความหมายออกเป็นหัวข้อต่างๆ คือ 1. คำพ้องรูป พ้องเสียง ที่มีความหมายเหมือนกัน ได้แก่คำที่มีรูป เสียง คล้ายคลึงกันทั้งในภาษาลาวโซ่งและในภาษาไทยมาตรฐาน 2. คำพ้องรูป พ้องเสียง ที่มีความหมายต่างกัน ได้แก่คำที่มีรูป เสียง คล้ายคลึงกับภาษาไทย

¹⁵ สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อยและศิริพร มณีชูเกตุ, รายงานการวิจัยระบบไวยากรณ์ในภาษาไทยโซ่ง (พิษณุโลก: สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2546), 10-14.

¹⁶ Jay W. Fippinger, "Black Tai Sentence Types: A Generative Semantic Approach," in Studies in Tai Linguistics In Honor of William J. Gedney, ed. Jimmy G. Harris and James R. Chamberlain (Bangkok: CIEL, 1975), 49-66.

มาตรฐาน แต่ความหมายต่างไปจากภาษาไทยมาตรฐาน คือ คำภาษาไทยมีความหมายเดียว ภาษาลาวโซ่งมีหลายความหมาย หรือคำในภาษาไทยมีหลายความหมาย ภาษาลาวโซ่งมีความหมายเดียวและคำภาษาไทยมีความหมายหนึ่ง ภาษาลาวโซ่งมีความหมายอีกอย่างหนึ่ง 3. คำที่มีรูปต่างกัน แต่มีความหมายเหมือนกัน ได้แก่คำในภาษาไทยมาตรฐานและภาษาลาวโซ่งที่มีรูปและเสียงต่างกัน แต่มีความหมายของคำเหมือนกัน 4. คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาลาวโซ่ง ได้แก่ คำที่มีใช้เฉพาะในภาษาลาวโซ่ง แต่ไม่มีในภาษาไทยมาตรฐานเนื่องจากเป็นศัพท์เฉพาะที่ใช้ในพิธีกรรมของลาวโซ่งเท่านั้น¹⁷

สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชูเกตุ ศึกษาแบบไวยากรณ์ในภาษาไทยโซ่งที่ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาโครงสร้างคำเดี่ยว คำประสม คำซ้ำ คำซ้อนและหมวดคำ ได้แก่ คำนาม คำกริยา คำสรรพนาม คำบุพบท คำชี้เฉพาะ และคำสันธาน กฎพื้นฐานโครงสร้างวลีและประโยค ประเภทของประโยค เช่น ประโยคคุณศัพท์ ประโยคเต็มเต็ม ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง-ขอร้อง และประโยคเน้น ส่วนประกอบ การเชื่อมประโยค นอกจากนี้ยังศึกษาโครงสร้างคำลงท้าย ความหมายและหน้าที่คำลงท้าย รวมทั้งวากยสัมพันธ์ของคำลักษณะนาม ความหมายและหน้าที่ของคำลักษณะนามและที่มาของคำลักษณะนาม¹⁸

2.2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทย

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยที่มีผู้ศึกษาไว้แล้วมีทั้งระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ดังต่อไปนี้

2.2.1 ระบบเสียง

กาญจนา นาคสกุล ศึกษาแบบเสียงภาษาไทยและวิเคราะห์ระบบเสียงภาษาไทยสรุปได้ว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยมี 21 หน่วยเสียง ได้แก่ / p, t, c, k, ʔ, ph, th, ch, kh, b, d, m, n, ŋ, f, s, h, l, r, w, j/ หน่วยเสียงพยัญชนะปรากฏในตำแหน่งท้ายพยางค์ได้ 9 หน่วยเสียง คือ/p, t, k, ʔ, m, n, ŋ, w, j/ มีหน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 11 หน่วยเสียง ได้แก่ / kw, kr, kl, khw, khr, khl, pr, pl, phr, phl, tr, / มีหน่วยเสียงสระเดี่ยวเสียงสั้นและสระเดี่ยว

¹⁷ พนิดา เย็นสมุทร, “คำและความหมายในภาษาลาวโซ่ง” (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524), 1-178.

¹⁸ สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อยและศิริพร มณีชูเกตุ, รายงานการวิจัยระบบไวยากรณ์ในภาษาไทยโซ่ง, 15-124.

เสียงยาว 18 หน่วยเสียง / i i:, e e:, ε ε:, i i:, ə ə:, a a:, u u:, o o:, ɔ ɔ: / และมีหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง คือ /iə, iə, uə/ ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานมี 5 หน่วยเสียง คือ วรรณยุกต์ 1 วรรณยุกต์กลางระดับ หรือสามัญ (33) วรรณยุกต์ 2 วรรณยุกต์ต่ำ หรือเอก (21) วรรณยุกต์ 3 วรรณยุกต์สูงระดับ หรือตรี (55) วรรณยุกต์ 4 วรรณยุกต์สูง-ตกหรือโท (42) วรรณยุกต์ 5 วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้นหรือจัตวา (24) และแบ่งโครงสร้างพยางค์ออกเป็น 3 แบบ คือ โครงสร้างพยางค์เดี่ยว ได้แก่ $c(c) v^{0-4}$, $c(c) vN^{0-4}$, $c(c) vs^{1,3}$, $c(c) vVN^{0-4}$, $c(c) vvs^{1,2}$ โครงสร้างคำสองพยางค์แบ่งออกเป็นคำสองพยางค์แท้และคำสองพยางค์เทียม คำสองพยางค์แท้เขียนเป็นสูตร คือ $c(c) v' c(c) v(v)(c)^{0-4}$ พยางค์แรกของคำสองพยางค์แท้จะประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นซึ่งอาจเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวหรือควบก็ได้ ซึ่งพยัญชนะในตำแหน่งที่สองจะเป็นพยัญชนะรัว สระของพยางค์นี้เป็นสระสั้น วรรณยุกต์สามัญ ไม่มีพยัญชนะสะกด ไม่ลงน้ำหนัก หรือมีน้ำหนักน้อยกว่าพยางค์ถัดไป แต่ถ้าออกเสียงเพิ่มน้ำหนักให้เท่าพยางค์หลัง จะทำให้เกิดเสียงกักที่เกิดที่เส้นเสียง เสียง /ʔ/ ก็จะเป็นพยัญชนะสะกดขึ้นโดยอัตโนมัติ และเสียงวรรณยุกต์เอก หรือ ตรี ก็จะมีปรากฏ เช่น /saːbá:/ /sàʔbá:/ คำสองพยางค์เทียมมีโครงสร้างเช่นเดียวกับคำพยางค์เดี่ยว 2 คำเรียงกัน แต่ละพยางค์อาจจะเป็นหน่วยที่มีความหมายหรือไม่ก็ได้ ในการออกเสียงปกติคำสองพยางค์แท้ก็มักจะลดน้ำหนักที่พยางค์แรกและลงน้ำหนักที่พยางค์หลัง จังหวะในการออกเสียงคำสองพยางค์เทียมจึงมักเป็นเช่นเดียวกับคำสองพยางค์แท้ คือ เบา-หนัก พยางค์แรกซึ่งถูกลดน้ำหนักมักจะมีการกลายเสียงหรือกร่อนเสียง คำหลายพยางค์มักเป็นคำประสมหรือคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น เช่น บาลี สันสกฤต และภาษาอังกฤษ หน่วยเสียงซ้อนในการพูดประโยคในภาษาไทยมีการลงน้ำหนักช่วงต่อของเสียง และทำนองเสียง การลงน้ำหนักแบ่งออกเป็น พยางค์ไม่ลงน้ำหนัก พยางค์ลงน้ำหนัก พยางค์เน้นหนัก และพยางค์เน้นหนักพิเศษ สำหรับช่วงต่อของเสียง หมายถึง ช่วงระยะเวลาที่ผู้พูดเปล่งเสียงหนึ่งแล้วต่อไปเปล่งอีกเสียงหนึ่ง ซึ่งเรียงกันมาตามลำดับ ได้แก่ ช่วงต่อแนบชิดในพยางค์ เช่น [pà:k-loːj] หรือ [pà:-kloːj] ช่วงต่อแนบชิดระหว่างคำจะเป็นช่วงต่อของเสียงระหว่างพยางค์ทั้งหลายของคำหนึ่ง ช่วงต่อของพยางค์แสดงโดยเครื่องหมาย “---” ช่วงต่อระหว่างคำแสดงโดยการเว้นวรรค เช่น /khon-khàp-rót/ ช่วงต่อห่างหมายถึง ช่วงต่อที่เกิดระหว่างคำหรือระหว่างประโยค ช่วงตอนนี้จะมีระยะเวลานานกว่าช่วงต่อพยางค์เล็กน้อย ช่วงต่อห่างจะปรากฏอยู่ระหว่างคำหรือกลุ่มคำที่ทำหน้าที่ต่างหน่วยประโยคกัน เป็นส่วนประกอบของประโยคแต่ละส่วนกัน การออกเสียงพยางค์ที่อยู่ระหว่างช่วงต่อห่างมักลงน้ำหนักด้วยการเน้น เช่น / ró t ban thúk khǎːŋ // pay talaːt / / ró t // ban thúk khǎːŋ pay talaːt / ทำนองเสียงหมายถึง ระดับความสูงต่ำของเสียงที่ปรากฏเป็นลักษณะประโยคทั้งประโยค

ไม่ได้เปลี่ยนความหมายคำ แต่สำคัญที่แสดงความหมายของประโยคว่าเป็นบอกเล่า คำถาม มี 2 รูปแบบ คือ ทำนองเสียงตก (falling intonation) เช่นประโยคบอกเล่า ทำนองเสียงขึ้น (rising intonation) เช่นประโยคคำถาม¹⁹

2.2.2 ระบบไวยากรณ์ไทย

Pongsri Lekawatana กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาที่มีในภาษาไทยในวิทยานิพนธ์เรื่อง “Verb Phrase in Thai: A study in Deep-Case Relations” โดยอาศัยแนวความคิดของฟิลล์มอร์ และแบ่งความสัมพันธ์ออกเป็น 2 กลุ่ม ตามบทบาทของความสัมพันธ์ ได้แก่

1) บทบาทที่เป็นเหตุ (causal roles) มีอยู่ 3 แบบคือ

1.1) ผู้ทำ (agentive) ได้แก่คำนามซึ่งเป็นผู้กระทำ และคำนามนั้นต้องหมายถึงสิ่งมีชีวิต เช่น น้อยกินข้าว

1.2) เครื่องมือ (instrument) ได้แก่คำนามซึ่งเป็นผู้เป็นเหตุให้เกิดการกระทำทั้งโดยความตั้งใจและไม่ตั้งใจ คำนามนั้นมักหมายถึงสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ไฟไหม้บ้าน

1.3) เหตุ (causative) ได้แก่คำนามซึ่งเป็นผู้เป็นเหตุให้ผู้อื่นกระทำ เช่น ครูให้นักเรียนตอบคำถาม

2) บทบาทที่ไม่ได้เป็นเหตุ (non causal roles) มีอยู่ 6 แบบ คือ

2.1) ผู้ถูก (objective) ได้แก่คำนามซึ่งหมายถึงสิ่งไม่มีชีวิตที่ถูกกระทำโดยผู้ทำ เช่น แดงพังโต๊ะ

2.2) ผล (factitive) ได้แก่คำนามซึ่งเป็นผลของกริยา เช่น แดงสร้างโต๊ะ ผลต่างจากผู้ถูกตรงที่ว่า ก่อนหน้าการกระทำดังกล่าว ผล ยังไม่เกิดขึ้น เช่นโต๊ะมีขึ้นหลังจากการสร้าง ส่วน ผู้ถูก มีขึ้นก่อนการกระทำกริยานั้นๆ แล้ว

2.3) ผู้รับสภาพ (dative) ได้แก่คำนามที่มีประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น น้อยขายหนังสือเล่มนี้แก่สมชาย

2.4) สถานที่ (locative) ได้แก่คำนามซึ่งบ่งสถานที่ของการกระทำ เช่น น้อยอ่านหนังสือในสวน

2.5) เวลา (time) ได้แก่คำนามซึ่งบ่งเวลาของการกระทำ เช่น น้อยอ่านหนังสือเมื่อเช้า

¹⁹ กาญจนา นาคสกุล, ระบบเสียงภาษาไทย, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), 1-136.

2.6) ลักษณะอาการ (manner) ได้แก่คำนามซึ่งบ่งลักษณะของการกระทำ เช่น
 น้อยอ่านหนังสืออย่างรวดเร็ว²⁰

Vichin Panupong ใช้คำที่ปรากฏกับคุณานุประโยคในภาษาไทยว่า “downgrade sentence” ซึ่งเป็นประโยคลดฐานะที่เป็นส่วนประกอบของประโยคซับซ้อนหรือนามวลี ที่นำหน้าโดยคำเชื่อมสัมพัทธ์ (relative linker) ที่ ซึ่ง²¹

พระยาอุปกิตศิลปสาร วิเคราะห์ระบบไวยากรณ์ไทยตามแนวไวยากรณ์แนวเดิม และได้อธิบายคุณานุประโยคว่า เป็นอนุประโยคที่ทำหน้าที่ขยายนามหรือสรรพนามที่อยู่ข้างหน้าโดยมีประพันธสรรพนาม ที่ ซึ่ง อัน เชื่อมอนุประโยคและประโยคหลัก พระยาอุปกิตศิลปสารวิเคราะห์ ที่ ซึ่ง อัน เป็นประพันธสรรพนามโดยแสดงว่า คำเหล่านี้เป็นส่วนขยายด้านขวาที่ทำหน้าที่เป็นคุณศัพท์²²

Peansiri Ekniyom ศึกษาคุณานุประโยคในภาษาไทย และได้เสนอความแตกต่างของคุณานุประโยค 3 แบบ โดยอาศัยเกณฑ์ 4 ประการ คือ คำนามที่นำข้างหน้า, หน้าที่ทางไวยากรณ์, ตัวเลือกของประพันธสรรพนาม และ โครงสร้างลึก

แบบที่ 1 คุณานุประโยคแบบเจาะจง คืออนุประโยคที่ทำหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนประกอบของนามวลีซึ่งทำหน้าที่คำนามหลักของนามวลีหรือส่วนประกอบทั้งหมดที่อยู่ด้านซ้ายของนามวลี โดยมีประพันธสรรพนาม “ที่” เป็นคำเชื่อม ตัวอย่าง

(1) นักเรียนที่มาโรงเรียนสาย

(2) ม้าสามตัวที่เขาสั่งซื้อ

แบบที่2 คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง (Appositive relative clause) เป็นคุณานุประโยคที่แสดงข้อมูลเพิ่มเติมในการยืนยันที่เกี่ยวข้องกับนามเฉพาะหรือนามวลีทั้งหมดที่ขยายประพันธสรรพนามที่ใช้โดยทั่วไป คือ ซึ่ง อัน และผู้ ตัวอย่าง

(3) หนังสือซึ่งฉันรู้จักดี

(4) หญิงสามคนอันเป็นภรรยาเขานี้

(5) น้อยผู้เป็นลูกของนายอำเภอ

²⁰Pongsri Lekawatana, "Verb Phrase in Thai: A Study in Deep-Case Relations" (Ph.D. dissertation, University of Michigan, 1970), 1-192.

²¹ Vichin Panupong, Inter-Sentence Relation in Modern Conversational Thai (Bangkok: The Siam Society, 1970), 165.

²² พระยาอุปกิตศิลปสาร, หลักภาษาไทย (พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514), 79-80.

แบบที่3 คุณานุประโยคเชื่อมประโยค คุณานุประโยคชนิดนี้ เช่นเดียวกับ appositive relative clause คือทำหน้าที่ให้ข้อมูลเพิ่มเติมโดยไม่ได้เกี่ยวกับนามวลีที่นำมาข้างหน้า แต่เกี่ยวข้องกับข้อความทั้งหมด ประพันธ์สรรพนามที่ใช้ ได้แก่ ซึ่ง อัน ดังตัวอย่าง

(6) เขามาสายซึ่งทำให้ทุกคนโกรธ

(7) เขาเกลียดฉันอันเป็นเหตุให้เขาไล่ฉันออก

นอกจากนี้ เพียรศิริ กล่าวว่ามีลักษณะการหยุดที่แสดงคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง หรือ คุณานุประโยคเชื่อมประโยคในภาษาไทยด้วย²³

Suthinee Suttrakul เปรียบเทียบคุณานุประโยคในภาษาอังกฤษและภาษาไทยโดยแบ่งคุณานุประโยคในภาษาไทยออกเป็นสองชนิดใหญ่ๆ คือ คุณานุประโยคแบบเจาะจง และคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง แบบแรกคล้ายคลึงกับคุณานุประโยคแบบเจาะจงของเพียรศิริข้างต้น แบบหลังแบ่งแยกย่อยออกไปอีก คือ คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจงที่ปรากฏกับแบบ Appositive relative clause ของเพียรศิริ เอกนิยม และคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบย่อย คือ

ก. คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง ขยายข้อความทั้งหมดดังเช่นคุณานุประโยคแบบเชื่อมประโยค ต่างกันแต่เพียงขยายนำหน้ากริยาวลี ประพันธ์สรรพนามที่ใช้ ได้แก่ ซึ่ง ตัวอย่าง

(8) เขาเดินร่าเริงซึ่งฉันทำไม่ได้

(9) แดงเรียนหนักซึ่งฉันไม่เคยเลย

ข. คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง แบบนี้คล้ายกับประโยค คุณานุประโยคเชื่อมประโยค (Sentential relative clause) ของเพียรศิริ เอกนิยม²⁴

คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจงเป็นการเสริมความให้กับคำนามหลัก และสามารถแยกจากคุณานุประโยคแบบเจาะจงโดยเครื่องหมายวรรคตอน ‘_____’ ในภาษาเขียน ในภาษาพูดแสดงโดยการหยุดหรือท่วงทำนองเสียง

Nawawan Bandhumedha ศึกษาการละนามวลีในภาษาไทย (Noun phrase deletion in Thai) กล่าวถึงกระบวนการเชื่อมคุณานุประโยคในภาษาไทยที่เกี่ยวข้องกับการละ ในการวิเคราะห์แบบแผนคุณานุประโยค กระบวนการเชื่อมคุณานุประโยคนั้นนามวลีในคุณานุประโยค

²³ Peansiri Eknayom, “Relative Clauses in Thai” (M.A.thesis, University of Washington, Seattle, 1978), 1-54.

²⁴ Suthinee Suttrakul, “A Constrastive Analysis of Relative Clause in Thai-English” (Ph.D. dissertation, Rutgers University, 1975), 1-157.

เป็นคำหลักของโครงสร้างในคณานุกรมประโยคซึ่งเหมือนกับนามที่นำมาข้างหน้า จะเปลี่ยนแปลงโดยการละหรือการใช้สรรพนาม²⁵

ภาสินี ศรีหิรัญ ศึกษาคณานุกรมประโยคในภาษาไทย โดยวิเคราะห์ให้คำว่า *ที่* *ซึ่ง* *อัน* เป็นตัวนำส่วนเติมเต็ม (complementizer) โดยให้เหตุผลว่า คำทั้งสามคำทำหน้าที่เหมือนกัน คือเป็นคำนำหน้าคณานุกรมประโยค คำเหล่านี้ไม่เปลี่ยนตามนามที่นำมาข้างหน้าเหมือนประพันธสรรพนามในภาษาอังกฤษ (relative pronoun) จึงทำให้คำ *ที่* *ซึ่ง* *อัน* เป็นตัวเชื่อมโครงสร้างทางไวยากรณ์ (Syntactic subordinator) ระหว่างนามที่นำมาข้างหน้าและอนุประโยคที่เรียกว่าคณานุกรมประโยค โดยให้เหตุผลสนับสนุนเพิ่มเติมว่า *ที่* *ซึ่ง* *อัน* นอกจากจะนำหน้าคณานุกรมประโยคแล้ว ยังใช้นำหน้า Noun phrase complement, Sentential complement, Verb phrase complement และ Adverbial complement ด้วย โดยคำ *ที่* *ซึ่ง* *อัน* ใช้นำหน้า Noun phrase complement และ Sentential complement ดังตัวอย่าง

Noun phrase complement

- (10) ความคิดที่ฉันจะแปลหนังสือ
- (11) กรณี [*ที่*, *ซึ่ง*, *อัน*] นายกรัฐมนตรีปรับคณะรัฐมนตรี
- (12) ผลบุญ [*ที่*, *ซึ่ง*, *อัน*] ข้าพเจ้าจะถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์

Sentential subject complement

- (13) [*ที่*, *ซึ่ง*, *อัน*] ท่านปฏิบัติดังนี้เป็นการไม่สมควร
- (14) [*ที่*, *ซึ่ง*, *อัน*] พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปาสยโรปครั้งนี้ เป็นการส่งเสริม

สัมพันธไมตรี

Verb phrase complement

- (15) ฉันดีใจที่เธอมา
- (16) เขาสงสัยว่าเธอจะหัก

Adverbial complement

- (17) เขาเข้ามาขณะที่เรากำลังคุยกันอยู่
- (18) เขาโทรศัพท์ทันทีที่มาถึง

จากตัวอย่างภาสินีจึงจัด *ที่* *ซึ่ง* *อัน* ที่นำหน้าอนุประโยคที่เป็นประโยคเติมเต็มประเภทต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นเป็นตัวนำอนุพากย์ส่วนเติมเต็ม (complementizer)²⁶

²⁵ Nawawan Bandhamedha, "Noun Phrase Deletion in Thai" (Ph.D. dissertation, University of Washington, 1960), 1-182.

ปราณี กุลละวณิช วิเคราะห์อนุประโยคขยายนามในภาษาไทย โดยแบ่งออกเป็นคุณานุประโยคและอนุประโยคเต็มเต็มนาม ในส่วนของการวิเคราะห์คุณานุประโยค ได้กล่าวถึงเรื่องคำจำกัดความของคุณานุประโยค ส่วนที่ขาดหายไปของคุณานุประโยค บุรุษสรรพนามในคุณานุประโยค คำเชื่อมคุณานุประโยค และการละคำเชื่อมในคุณานุประโยค ปราณี กุลละวณิช ให้คำจำกัดความของคุณานุประโยคว่า “คุณานุประโยค คือ ประโยคที่ฝังตัว (embedded sentence) อยู่ในประโยคใหญ่ ประโยคที่ฝังตัวนี้จะทำหน้าที่ขยายคำนามที่อยู่ข้างหน้ามัน ในทางโครงสร้างคุณานุประโยคหรือประโยคที่ฝังตัวนี้จะมีอาร์กิวเมนต์หรือคำนามคำหนึ่งหายไป และคำนามที่หายไปนี้จะมีตัวอ้างอิงเดียวกับคำนามหลักที่มันขยาย ในบางกรณี อาร์กิวเมนต์ที่อยู่ในคุณานุประโยคอาจถูกแทนด้วยบุรุษสรรพนาม” ในส่วนที่ขาดหายไปของคุณานุประโยค คือ การที่คุณานุประโยคที่ขยายนามมีอาร์กิวเมนต์ขาดหายไปตัวหนึ่ง อาร์กิวเมนต์ที่ขาดหายไบนั้นอาจเป็นประธาน กรรมตรง กรรมรอง และวิเศษณ์บอกเวลาหรือสถานที่ในคุณานุประโยคและเสนอให้ใช้การกและอรรถลักษณะของกริยาในคุณานุประโยคกำหนดว่าอาร์กิวเมนต์ที่หายไปจะเป็นคำนามที่มีความสัมพันธ์กับคำนามใดในประโยคหลักและจะทำหน้าที่ใดในอนุประโยค ในส่วนบุรุษสรรพนามในคุณานุประโยค สรุปได้ว่าคำนามในคุณานุประโยคที่มีตัวอ้างอิงเดียวกับคำนามในประโยคหลักโดยปกติแล้วจะถูกละไป การใช้บุรุษสรรพนามแทนที่นั้น อาจพบได้ในภาษาพูดโดยมีข้อแม้ว่าคำนามหลักจะต้องทำหน้าที่ประธานของกริยาหลักและคำนามในคุณานุประโยคที่มีตัวอ้างอิงเดียวกันนั้นจะต้องทำหน้าที่ประธานหรือกรรมของกริยาในคุณานุประโยค และคุณานุประโยคต้องเป็นคุณานุประโยคแบบเจาะจง ในส่วนของคำเชื่อมในคุณานุประโยคและการละคำเชื่อมสรุปว่าการละคำเชื่อมของคุณานุประโยคนั้นเป็นไปได้เมื่อนามวลีที่มีคุณานุประโยคขยายทำหน้าที่เป็นกรรมของกริยาในประโยคหลัก โดยที่นามที่หายไปของคุณานุประโยคต้องไม่ใช่กรรมของกริยาในคุณานุประโยค ถ้าหากนามวลีที่มีคุณานุประโยคขยายทำหน้าที่เป็นประธานของกริยาในประโยคหลักและประธานของกริยาในคุณานุประโยค คำเชื่อมจะไม่สามารถละได้ ถ้าคำนามหลักทำหน้าที่ประธานของกริยาหลักและคุณานุประโยคเป็นแบบเจาะจงโดยมีคำนามที่หายไปทำหน้าที่กรรมของกริยาในคุณานุประโยคนั้นแล้วคำเชื่อมก็ไม่อาจละได้ แต่ถ้าเป็นคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง คำเชื่อมซึ่งก็อาจละได้ ความแตกต่างในการใช้คำเชื่อม *ที่* และ *ซึ่ง* คุณานุประโยคที่ขึ้นต้นด้วย *ซึ่ง* เป็นคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง ขณะที่คุณานุประโยคที่ขึ้นต้นด้วย *ที่* เป็นคุณานุประโยคแบบเจาะจง คุณานุประโยคที่ขึ้นต้นด้วย *ซึ่ง* เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมจึงอาจละได้โดยไม่ทำให้

²⁶ ปราณี ศรีหิรัญ, “ที่ ซึ่ง อัน ในคุณานุประโยค,” *อักษรศาสตร์* 13,1 (มกราคม 2524): 54-58.

ความหมายของประโยคเปลี่ยนไป แต่การละ ที่ ในบางประโยคทำให้ความหมายของนามวลีในประโยคหลักเปลี่ยนไป²⁷

ประภาวรัตน์ พรหมปภากร ศึกษาอนุประโยคขยายนามที่มีประพันธสรรพนาม ที่ ซึ่ง อัน ในสมัยรัตนโกสินทร์ปัจจุบัน โดยศึกษาว่าอนุประโยคขยายนามที่มีประพันธสรรพนามต่างๆ กันนี้ จะมีความถี่ในการใช้แตกต่างกันไปตามสมัยอย่างไร และแบบใดมีความถี่อย่างไรในทำเนียบภาษาที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ผลการศึกษาปรากฏว่าอนุประโยคขยายนามที่มีประพันธสรรพนาม ที่ ซึ่ง อัน มีการใช้ตลอดในสมัยรัตนโกสินทร์และในปัจจุบัน แต่แบบประพันธสรรพนาม ที่ เป็นแบบที่มีการใช้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และมีใช้มากที่สุดในปัจจุบันเมื่อเทียบกับ ซึ่ง และอัน ซึ่งใช้น้อยตามลำดับลงมา นอกจากนี้พบว่าอนุประโยคขยายนามที่มีประพันธสรรพนามใช้ในทำเนียบภาษาที่เป็นทางการมากกว่าทำเนียบภาษาที่ไม่เป็นทางการ²⁸

เมธาวี ยุทธพงศ์ธาดา ศึกษาอนุประโยคขยายนามในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยศึกษาว่าคุณาอนุประโยคทำหน้าที่อย่างไร เช่นขยายนามในนามวลีที่เป็นประธานของประโยคหลักหรือที่เป็นกรรมของประโยคหลักหรือเป็นหน่วยเสริมเวลาหรือสถานที่ และศึกษาว่ามีประพันธสรรพนามและคำเชื่อมใดบ้าง²⁹

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ วิเคราะห์หน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยโดยทบทวนวรรณกรรมทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับหน่วยสร้างกรรมวาจกซึ่งครอบคลุมทฤษฎีไวยากรณ์ต่างๆ แบบลักษณะทางภาษาของหน่วยสร้างกรรมวาจกและผลงานที่เกี่ยวข้องกับหน่วยสร้างกรรมวาจกในภาษาไทย จากการทบทวนวรรณกรรมทำให้ได้แนวคิดและเกณฑ์ในการจำแนกประเภทและ

²⁷ ปราณี กุลละวณิชย์, “อนุประโยคขยายนาม: คุณาอนุประโยคและอนุประโยคเติมเต็มนาม,” ใน หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในภาษาไทย, อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 20-51.

²⁸ ประภาวรัตน์ พรหมปภากร, “การแปรและการเปลี่ยนแปลงของคุณาอนุประโยคในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), 1-100.

²⁹ เมธาวี ยุทธพงศ์ธาดา, “การศึกษาคุณาอนุประโยคในวรรณกรรมประเภทสารคดีในสมัยรัตนโกสินทร์” (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), 1-130.

วิเคราะห์โครงสร้างกรรมวาจกในภาษาไทย เกณฑ์ที่สำคัญ คือ ต้องมีประธานเป็นผู้รับ(patient) มีตัวบ่งชี้กรรมวาจก และมีกริยาหลักมาจากสกรรมกริยา³⁰

คือโยโกะ ทาคาฮาชิ ศึกษาการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานในภาษาไทย ภาระตอนที่ 1 ถึง 12 ซึ่งเป็นภาระตอนที่ยาก ชูวิชา จำแนกไว้โดยใช้ทฤษฎีการปฏิเสธของทาลมี กิวอน และวิเคราะห์ว่ารูปแบบของขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงแต่ละภาระตอนมีรูปแบบใดบ้าง มีการตีความอย่างไร เพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ว่าขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานขึ้นอยู่กับตำแหน่งของคำปฏิเสธและชนิดของภาระตอนและวิเคราะห์หาข้อจำกัดทางวจนปฏิบัติศาสตร์ของพฤติกรรมกริยาปฏิเสธนั้นๆ ผลการวิเคราะห์ได้ข้อสรุปที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ กล่าวคือ ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานขึ้นอยู่กับตำแหน่งของคำปฏิเสธ คือ ถ้าปฏิเสธในตำแหน่งหน้ากริยาลิตัวแรกในหน่วยสร้าง การปฏิเสธจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง ถ้าคำปฏิเสธอยู่ในตำแหน่งระหว่างกริยาลิในหน่วยสร้าง การปฏิเสธนั้นจะครอบคลุมเพียงกริยาตัวที่สองเท่านั้น³¹

Pranee Kullavanijaya ศึกษากริยากรรมในภาษาไทยโดยดูจากลักษณะของการก คุณลักษณะการแปลงคำ คุณสมบัติและการปรากฏที่เป็นไปได้ของกริยาเติมเต็มแบบต่างๆ โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้เขียนวิทยานิพนธ์และผู้ออกภาษาชาวไทยคนอื่นๆ กริยากรรมมีสองลักษณะ คือ $+[+NM]$ และ $+[+NM]$ กริยากรรมปรากฏกับการกสามชนิด คือ ผู้กระทำ (agentive) ผู้รับสภาพ (dative) และ เครื่องมือ (instrumental) พื้นฐานความแตกต่างการกสัมพันธ์ขึ้นอยู่กับรูปแบบการก กลุ่มที่เป็นผู้กระทำและผู้ทรงสภาพยังแบ่งออกเป็นสองกลุ่มย่อยขึ้นอยู่กับปรากฏร่วมของการกที่เพิ่มเข้ามาครอบการก กริยากรรมพิจารณาตามคุณสมบัตการแปลงคำปรากฏว่า คำที่เป็นได้ทั้งกริยากรรมและกริยากรรม เช่น คำว่า ‘เปิด’ ‘ชัก’ ควรแยกเป็นคนละรายการคำและความสัมพันธ์ของคำแต่ละคูนั้นอธิบายได้ด้วยกระบวนการเป็นสกรรมกริยาและอกรรมกริยาการศึกษาคำว่า ‘ถูก’ และ ‘โดน’ แสดงลักษณะวากยสัมพันธ์และความหมายของกริยากรรมในโครงสร้างกรรมวาจก กริยากรรมและการปรากฏกับอนุภาคย์

³⁰ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, “หน่วยสร้างกรรมวาจก,” ใน หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในภาษาไทย, อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 174-266.

³¹ คือโยโกะ ทาคาฮาชิ, “การปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานในภาษาไทย” (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539), 1-96.

ข้อนี้เป็นกริยาเติมเต็มมีสองรูปแบบย่อยคือ รูปแบบแรกแบ่งออกเป็นสองชนิด คือ กริยา
 สกรรมกับกริยาเติมเต็มแสดงจุดมุ่งหมายหรือสาเหตุ และกริยากระทำที่ไม่ได้แสดงสาเหตุกับกริยา
 เติมเต็มที่ไม่ได้แสดงจุดมุ่งหมายหรือสาเหตุ รูปแบบที่สอง คือ กริยาเติมเต็มที่ไม่ได้แสดงผล
 จุดมุ่งหมายจะมีกริยาที่แสดงผลกระทบเพียงอย่างเดียวที่เกิดกับกริยาเติมเต็มชนิดนี้³²

ภาณุ สังขะวร ศึกษาความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาใน
 ประโยคภาษาไทยว่ามีความสัมพันธ์ที่แบบ และศึกษาบทบาทของคำเชื่อมที่มีต่อความสัมพันธ์
 ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยา ผลการวิจัยสรุปว่า คำนามจะมีความสัมพันธ์ทาง
 อรรถศาสตร์กับคำกริยาเป็นแบบต่างๆ 16 แบบ คือ ผู้ทำ ผู้ทรงสภาพ ผู้ประสบ ผู้ถูก ผล ผู้รับ
 ประโยชน์ ผู้เสริม ผู้ร่วม เครื่องมือ สาเหตุ เวลา สถานที่ จุดหมาย แหล่งเดิม หน่วยวัด และลักษณะ
 ส่วนคำเชื่อมมีบทบาทต่อความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาโดยช่วยระบุ
 ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ให้แน่ชัด³³

Unchalee Singnoi ศึกษาหน่วยสร้างนามวลีในภาษาไทยโดยใช้แนวคิดไวยากรณ์
 หน่วยสร้างบูรณาการ (construction grammar) ซึ่งเป็นหน้าที่นิยมแนวหนึ่ง ศึกษาลักษณะที่
 หลากหลายของนามวลีในภาษาไทยกรุงเทพฯ ในด้านไวยากรณ์ ความหมายและวัจนปฏิบัติ โดย
 ชี้ให้เห็นว่าโครงสร้างไวยากรณ์อาจถูกกำหนดด้วยความหมายและหรือวัจนปฏิบัติและความหมาย
 หรือวัจนปฏิบัติกำหนดโครงสร้างไวยากรณ์อย่างไร นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นว่านามวลีสามารถ
 สะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรม สังคม และประวัติศาสตร์อีกด้วย วิธีการวิเคราะห์ที่ได้แยกแยะและ
 อธิบายรูปแบบที่หลากหลายของหน่วยสร้างนามวลีในภาษาไทยโดยเฉพาะในโครงสร้างที่กำกวม
 โครงสร้างนามวลีแปรเปลี่ยนไปไม่เพียงแต่อันเนื่องจากหน่วยขยายที่แตกต่างกัน เช่น คุณานุ
 ประโยค ปริมาณวลี วลีแสดงความเป็นเจ้าของ วลีชี้เฉพาะ บุพบทวลี และส่วนขยายนาม แต่
 แตกต่างในทางวัจนปฏิบัติด้วย นอกจากนี้ยังพบว่า คำนามประสมสามารถจำแนกไวยากรณ์โดย
 การประสมคำนามกับคำนามคำนามกับกริยาและอื่นๆ ซึ่งแต่ละส่วนสามารถอธิบายได้ในนิยามทั้ง
 ของโครงสร้างไวยากรณ์และความสัมพันธ์ทางความหมาย ยิ่งไปกว่านั้นกระบวนการที่คำ
 กลายเป็นคำนาม เป็นการศึกษาที่นำไปสู่แนวคิดที่ว่าประเภทไวยากรณ์ในภาษาไทย โดยเฉพาะ

³² Pranee Kullavanijaya, "Transitive Verbs in Thai" (Ph.D dissertation, University of Hawaii, 1974), 1-132.

³³ ภาณุ สังขะวร, "ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาใน
 ประโยคภาษาไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527), 1-128.

ประเภทไวยากรณ์ที่มีปัญหาน้อย เช่น คำนาม กับคำกริยา ควรจะอธิบายโดยการไล่เลื่อมกันของประเภทไวยากรณ์มากกว่าจะจัดเป็นประเภทใดประเภทหนึ่งที่ชัดเจน การเชื่อมกันของประเภทไวยากรณ์จากประเภทหนึ่งสู่ประเภทหนึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางไวยากรณ์ คำสามารถทำหน้าที่เป็นคำนามอิสระไปพร้อมๆ กับเป็นคำบุพบท คำไวยากรณ์ประเภทอื่นในภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน ล้วนควรศึกษาในแนวทางการเชื่อมการศึกษาภาษาข้ามสมัยจากคำนามไปสู่คำไวยากรณ์ประเภทอื่น หรือกำลังอยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงประเภทไวยากรณ์³⁴

2.3 กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการวิจัย

2.3.1 ไวยากรณ์การก

ชาร์ลส์ เจ. ฟิลล์มอร์ (Charles J. Fillmore) ได้เสนอทฤษฎีการกเป็นครั้งแรกในบทความชื่อ “Toward a Modern Theory of Case”³⁵ ในบทความดังกล่าว ฟิลล์มอร์แสดงความคิดเกี่ยวกับประธานและกรรมซึ่งได้แย้งกับแนวคิดของ นอม ชอมสกี ที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “Aspect of Theory Syntax” ว่า ประธาน(subject) หมายถึง ความสัมพันธ์ในโครงสร้างลิกระหว่างนามวลีและประโยค ซึ่งอยู่เหนือนามวลีนั้น ส่วนกรรมหมายถึงความสัมพันธ์ในโครงสร้างลิกระหว่างนามวลี และกริยาวลี ซึ่งอยู่เหนือนามวลีนั้น³⁶ ฟิลล์มอร์ คิดว่าประธานและกรรมไม่ใช่ลักษณะความสัมพันธ์ที่สำคัญของหน่วยในโครงสร้างเล็ก และได้เสนอว่าในโครงสร้างเล็กจะมีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยนามกับหน่วยกริยาในลักษณะที่สำคัญยิ่งกว่า เช่น ผู้กระทำ(agent) , ผู้ทรงสภาพ(objective) เครื่องมือ (instrumental) เป็นต้น ซึ่งฟิลล์มอร์เรียกว่า การก(cases)³⁷ ในปี 1968 ฟิลล์มอร์ เขียนบทความขึ้นอีก 2 บทความ คือ “Lexical Entries for Verbs”³⁸ และ “The Case for

³⁴Unchalee Singnoi, “Nominal Construction in Thai”, 1-344.

³⁵ Charles J. Fillmore, “Toward a Modern Theory of Case,” in Reading in Theory of Grammar, ed. Diane D. Bornstein (Cambridge, Mass. : Winthrop Publishers, 1976), 252-261.

³⁶ Noam Chomsky, Aspects of the Theory of Syntax (Cambridge, Mass. : M.I.T. Press, 1965), 63-74.

³⁷ Charles J. Fillmore, “Toward a Modern Theory Of Case,” 256-257.

³⁸ Charles J. Fillmore, “Lexical Entries for Verbs,” Foundations of Language 4 (November 1968) : 373-393.

Case “³⁹ จากบทความทั้งสองโดยเฉพาะบทหลังทำให้เห็นแนวคิดเกี่ยวไวยากรณ์การกชัดเจนขึ้น ฟิลล์มอร์เชื่อว่าภาษามนุษย์จะมีความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยนามและหน่วยกริยาในลักษณะต่างๆ อยู่จำนวนหนึ่ง ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้แสดงถึงการพิจารณาเหตุการณ์รอบๆ ตัวของมนุษย์ว่า ใครทำอะไร ใครมีประสบการณ์เรื่องใด ใครได้รับผลประโยชน์จากอะไร สิ่งนั้นเกิดขึ้นที่ ไหน อะไรเปลี่ยนแปลงไป สิ่งนั้นเริ่มต้นที่ไหนและจบลงที่ไหน อะไรเคลื่อนที่ ฟิลล์มอร์เรียก ความสัมพันธ์เหล่านี้ว่า การกสัมพันธ์ (case relationships) หรือการก (cases)⁴⁰ การกตามแนว ไวยากรณ์การกมี 2 ระดับ คือ การกในโครงสร้างเล็ก (Case) และการกในโครงสร้างผิว (case form)⁴¹ การกในโครงสร้างเล็ก หมายถึง ความสัมพันธ์ทางด้านความหมายและวากยสัมพันธ์ ระหว่างคำนามและคำกริยา คำนามจะสัมพันธ์กับการกใดก็ต่อเมื่อมีความสัมพันธ์กับคำกริยา เช่น น้องตัดกระดาษ น้องมีความสัมพันธ์กับตัดในลักษณะที่น้องเป็นสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นผู้ก่อการกระทำ คือ เป็นผู้ตัด ส่วนกระดาษมีความสัมพันธ์กับตัด ในลักษณะที่กระดาษ เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงสภาพ ดังนั้น น้องและกระดาษจะบ่งการกผู้กระทำ(agentive) และการกผู้ทรงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพ(objective) ตามลำดับ การกในโครงสร้างผิว (case form) หมายถึงลักษณะการปรากฏของการกในโครงสร้างเล็กที่จะไปปรากฏในโครงสร้างผิวในลักษณะต่างๆ กัน เช่น ปรากฏ ข้างหน้าคำกริยาหรือข้างหลังคำกริยา หรือข้างหลังคำบุพบท⁴² ในภาษาไทยการกในโครงสร้างเล็ก อาจจะปรากฏในโครงสร้างผิวในลักษณะดังต่อไปนี้⁴³

1) ปรากฏข้างหน้าและติดคำกริยา เรียกว่า กัตตุการกในโครงสร้างผิว (nominative case form) การกในโครงสร้างเล็กที่สามารถปรากฏข้างหน้าและติดคำกริยาหรือกัตตุการกในโครงสร้างผิว อาจจะเป็นการกต่อไปนี้

- ก. การกผู้ก่อการกระทำ เช่น น้องตัดกระดาษ
- ข. การกผู้มีประสบการณ์ เช่น สมชายรักน้อง
- ค. การกผู้ทรงหรือเปลี่ยนแปลงสภาพ เช่น สุดาสวย

³⁹ Charles J. Fillmore, “The Case for Case,” in Universals in Linguistics Theory, ed. Emmon Bach and Robert T. Harms (New York : Holt, Rinehart and Winston, 1968), 1-88.

⁴⁰ *ibid.*, 2.

⁴¹ *Ibid.*, 21.

⁴² *Ibid.*

⁴³ Prenee Kullavanijaya, “Transitive verbs in Thai”, 63.

2) ปรากฏหลังคำกริยา เรียกว่ากรรมการกในโครงสร้างผิว (Accusative case form) การกในโครงสร้างลึกที่สามารถปรากฏข้างหลังคำกริยาหรือเป็นกรรมการกในโครงสร้างผิว อาจจะ เป็นการกต่อไปนี้

ก. การกผู้ทรงหรือเปลี่ยนสภาพ เช่น อ้อนตัดกระดาษ

ข. การกผู้มีประสบการณ์ เช่น สายใจทรมาณเด็ก

3) ปรากฏข้างหลังคำบุพบท คำบุพบท หมายถึงคำที่อยู่ข้างหน้าและติดคำนามเพื่อป้องกันว่าคำนามมีความสัมพันธ์กับคำกริยาในการกใด เช่น คำบุพบท จาก สู่ เป็นต้น

ก. ปรากฏข้างหลังคำบุพบทจาก การกในโครงสร้างลึกที่สามารถปรากฏข้างหลังคำบุพบทจาก คือ การกจุดเริ่มต้น เช่น น้องคลานจากรั้ว

ข. ปรากฏข้างหลังคำบุพบทสู่ การกในโครงสร้างลึกที่สามารถปรากฏข้างหลังคำบุพบทสู่ คือการกจุดหมาย เช่น ไปไม่ร่วงสู่สนาม

ฟิลล์มอร์เสนอความคิดว่าการกเป็นเรื่องสำคัญในการวิเคราะห์ภาษา และควรมีชุดการกที่เป็นสากล แต่ก็ยังไม่มีชุดการกใดที่นักไวยากรณ์ทั่วไปยอมรับว่าเป็นสากล ชุดการกแต่ละชุดอาจมีจำนวนแตกต่างกันออกไป และคำจำกัดความของชื่อเดียวกันในชุดการกที่ต่างกันก็ไม่ตรงกันทีเดียว ชุดการกของฟิลล์มอร์มี 2 ชุด ได้แก่ การกปี 1968 และการกปี 1970

การกปี 1968

1. Agentive (A) ได้แก่ การกของสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นผู้ก่อการกระทำที่แสดงโดยคำกริยา

2. Instrumental (I) ได้แก่ การกของพลัง หรือสิ่งของที่ไม่มีชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องมือทำให้เกิดการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา

1. Dative (D) ได้แก่ การกของสิ่งมีชีวิตซึ่งได้รับการกระทบกระเทือนจากการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา

2. Factitive (F) ได้แก่ การกของผลลัพธ์ที่ได้จากการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา หรือการกซึ่งเข้าใจได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของคำกริยา

3. Locative (L) ได้แก่ การกที่บ่งสถานที่หรือบริเวณของการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยคำกริยา

4. Objective (O) ได้แก่ การกของสิ่งซึ่งได้รับการกระทบกระเทือนจากการกระทำหรือสภาพที่แสดงโดยกริยา การกนี้เป็นการกที่มีความหมายเป็นกลางที่สุด⁴⁴

⁴⁴ Charles J. Fillmore, "The Case for Case," 24-25.

การกรปี 1970

ในปี 1970 พิลล์มอร์ ได้เสนอชุดการกรอีกชุดหนึ่งซึ่งแตกต่างจากชุดการกรในปี 1968 คือ

1. Agentive (A) ได้แก่ การกรของสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นผู้ก่อการกระทำ
2. Experiencer (E) ได้แก่ การกรของสิ่งมีชีวิตซึ่งได้รับการกระทบกระเทือนจากการกระทำ
3. Instrumental (I) ได้แก่ การกรของพลังหรือสิ่งของซึ่งเป็นเครื่องมือทำให้เกิดการกระทำ หรือสภาพ
4. Objective (O) ได้แก่ การกรที่มีความหมายเป็นกลางที่สุด
5. Source (S) ได้แก่ การกรของจุดเริ่มต้นหรือแหล่งเดิม
6. Goal (G) ได้แก่ การกรของจุดหมาย
7. Locative (L) ได้แก่ การกรของสถานที่
8. Time (T) ได้แก่ การกรของเวลาการกระทำ
9. Comitative (C) ได้แก่ การกรของสิ่งมีชีวิตซึ่งร่วมในการกระทำ
10. Benefactive (B) ได้แก่ การกรของสิ่งมีชีวิตซึ่งได้รับประโยชน์⁴⁵

ชุดการกรทั้งสองชุดที่กล่าวมามีความแตกต่างกัน ชุดการกรปี 1970 ไม่มีการกร Dative และ Factive เนื่องจากพิลล์มอร์แยก Dative ออกเป็น 2 การกร โดยตั้งชื่อใหม่ว่า Experiencer และ Goal และให้ Factive รวมอยู่ใน Goal ด้วย และเนื่องจากมี Goal พิลล์มอร์จึงให้มีการกรที่ตรงกันข้ามกัน คือ Source ส่วน Locative ของปี 1968 ก็แยกออกเป็น 3 การกร คือ Source, Goal และ Locative การลดและเพิ่มจำนวนการกรนี้เอง คำจำกัดความของการกรบางการกรจึงแตกต่างกัน

ประเภทของการกร แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ การกรที่มีความสำคัญต่อกรอบการกร หมายถึงการกรที่ต้องอยู่ในกรอบการกรของคำกริยาเนื่องจากมีความสำคัญต่อการจำแนกคำกริยา เช่น Agentive (A) Objective (O) ตัวอย่าง คำกริยานอนและสวายเป็นคำกริยาต่างชนิดกันเพราะปรากฏกับการกรที่ต่างกัน

สุดานอน +[-----A]

A

⁴⁵ Walter A. Cook, "Improvements in case Grammar 1970," in Language and Linguistics : Working Papers, No. 2, ed. Richard J.O' Brien (Washington, D.C.: Georgetown University Press, 1971), 12.

สุดาสวย +[-----O]

O

การกรออีกประเภทหนึ่งคือการกรที่ไม่มีมีความสำคัญต่อกรอการกร หมายถึงการกรซึ่งไม่อยู่ในกรอการกรของคำกริยาเนื่องจากไม่มีความสำคัญในการช่วยจำแนกคำกริยา เช่น Time(T) เป็นต้น ตัวอย่างข้างล่างแสดงคำกริยานอนปรากฏกับTime ได้ คำกริยาสวยก็ปรากฏกับ Time ได้ด้วย Time จึงไม่ช่วยในการจำแนกคำกริยานอนและสวยออกจากคำกริยาต่างชนิดกัน ดังนั้น การกรนี้จึงไม่ต้องอยู่ในกรอการกรของคำกริยานอนและสวย ดังตัวอย่าง⁴⁶

(1) เมื่อเช้านี้ สุดานอน

T A

(2) เมื่อเช้านี้ สุดาสวย

T O

2.3.2. ไวยากรณ์หน้าที่นิยม

การศึกษาทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่เป็นหนึ่งในหลายๆ ทฤษฎีที่อยู่ในมุมมองของการสื่อสารปริชาน (communicative and perspective) แนวคิดของทฤษฎีนี้มีอยู่ว่าเป็นการศึกษาเพื่อให้เข้าใจเกี่ยวกับไวยากรณ์ที่ผู้พูดใช้ เป็นการศึกษาว่าผู้พูดพูดเกี่ยวกับอะไร อะไรบ้างที่ผู้พูดภาษานั้นไม่พูดและสื่อสารออกมา และผู้พูดในชุมชนนั้นตีความเกี่ยวกับประโยคที่พูดออกมาอย่างไร ในการศึกษาตามแนวคิดของทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่จะศึกษารูป(โครงสร้าง) ความหมาย และหน้าที่การใช้ควบคู่กันไป และในการวิเคราะห์รูปและความหมายของประโยคหนึ่งๆ บางครั้งต้องพิจารณาการเชื่อมระหว่างประโยคหนึ่งกับอีกประโยคหนึ่งอันเป็นการวิเคราะห์ที่สูงกว่าระดับประโยคโดยวิเคราะห์หน้าที่ของประโยคในบริบทเฉพาะที่เรียกว่าสัมพันธสารการใช้ (discourse pragmatic) โดยมีองค์ประกอบทางสังคมเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น สถานการณ์การพูด ภูมิหลังเกี่ยวกับผู้พูดผู้ฟัง และอื่นๆ ทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่จะศึกษาและอธิบายภาษาในแนว descriptive ไม่ใช่ prescriptive นั่นคือ บรรยายสิ่งที่ผู้พูดพูดออกมาจริงๆ มากกว่าที่จะบอกว่าผู้พูดควรจะพูดหรือไม่พูดอย่างไร

⁴⁶ เพ็ญแข วงษ์ศิริ, “คำกริยากรรมในภาษาไทย: การศึกษาและการจำแนกตามแนวไวยากรณ์การกร” (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), 29-32.

ตามที่ได้กล่าวแล้วว่าไวยากรณ์หน้าที่ศึกษาและวิเคราะห์ภาษาคอบคลุมรายละเอียดหลักๆ อยู่สามประการ คือ รูป ความหมายและการใช้ในภาษาธรรมชาติที่มีการใช้ภาษานั้นจริงๆ ดังนั้นจึงจะอธิบายแนวคิดในประเด็นหลักๆ เหล่านี้ที่นักภาษาศาสตร์แนวหน้าที่ได้กล่าวถึงตลอดจนหน้าที่ของภาษาบางหน้าที่ที่เกิดขึ้นในภาษาต่างๆ จนสามารถสรุปเป็นกฎเกณฑ์ข้ามภาษาอันเป็นการศึกษาในแบบฉบับลักษณะซึ่งเป็นการศึกษาในแนวทางของทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่

2.3.2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบทบาทความหมายและความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ (Semantic role and Grammatical relation)

ในแนวทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่มีแนวคิดที่ว่าโครงสร้างของประโยคหนึ่งๆ แสดงการเรียงคำที่ต่อเนื่องกันเป็นลูกโซ่ เป็นการเรียงคำเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มๆ ต่อหนึ่งหน่วยหน้าที่ โดยกลุ่มเล็กประกอบกันเป็นกลุ่มใหญ่ และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยประกอบกลุ่มหนึ่งกับอีกกลุ่มหนึ่งตามความซับซ้อนที่เกิดขึ้นในระบบคิดและมโนทัศน์ของผู้พูด โครงสร้างประโยคที่ดีต้องมีการออบวากยสัมพันธ์ที่ดีสามประการในแนวคิดไวยากรณ์หน้าที่ คือ

ก. ง่ายต่อการอธิบายแบบแผนวากยสัมพันธ์ที่พบในภาษาใดภาษาหนึ่งโดยเฉพาะ

ข. ง่ายต่อการเปรียบเทียบแบบแผนวากยสัมพันธ์ระหว่างภาษา

ค. สามารถสร้างข้อสรุปเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ภาษามนุษย์ทั่วไปได้

เมื่อกล่าวถึงโครงสร้างวากยสัมพันธ์ของประโยค ไวยากรณ์หน้าที่จะเริ่มต้นคิดเกี่ยวกับความซับซ้อนของโครงสร้าง โดยตั้งคำถามว่า อะไรบ้างที่ทำให้ประโยคมีความซับซ้อน พิจารณาโครงสร้างประโยคต่อไปนี้

(8) ฉันเดิน

(9) ฉันกินข้าว

(10) ชายแก่คนนั้นกินข้าวข้อมมือทุกวัน

(11) เขาเรียนเพื่อเป็นครู

ประโยคทั้งสี่ประโยคดังกล่าวข้างต้นมีความซับซ้อนที่แตกต่างกัน ถ้าตัดสินความซับซ้อนด้วยรูปประโยค ประโยคที่มีรูปมากยิ่งมีเนื้อหามาก ประโยคใน (8) ก็จะมี ความซับซ้อนน้อยที่สุด ประโยค (10) เป็นประโยคที่มีความซับซ้อนมากที่สุด อย่างไรก็ตามก็ยังมีข้อพิจารณาอื่นๆ อีกคือ ประโยค (8) ฉันเดิน ได้ชื่อว่าเป็นเหตุการณ์เดียวที่มีผู้มีส่วนร่วมหรือประเด็นหลัก (argument) ที่เป็นคำนามคำเดียวที่สัมพันธ์กับกิริยา ประโยค (9) ฉันกินข้าว เป็นเหตุการณ์เดียวแต่มีผู้มีส่วนร่วมหรือประเด็นหลักที่เป็นคำนามที่สัมพันธ์กับกิริยาสองตัว คือ ผู้กินและผู้ถูกกิน ประโยค (10) ชายแก่คนนั้นกินข้าวข้อมมือทุกวัน ประโยคนี้เป็นเหตุการณ์เดียวเหมือนกันเกี่ยวข้องกับ

กับประเด็นหลักจำนวนเท่ากันกับประโยค (9) ฉันทกินข้าว แต่มีส่วนขยายความหมายที่เพิ่มเข้ามา คือ ทุกวัน วลี “ทุกวัน” สามารถเพิ่มเข้ามาอย่างเป็นอิสระกับประโยค เราเรียกว่า ส่วนเสริม (adjunct) ประโยค (11) เขาเรียนเพื่อเป็นครู สั้นกว่าประโยค (10) มีประเด็นหลักเพียงตัวเดียว เป็นประโยคที่ดูผิวเผินเหมือนจะเป็นประโยคซับซ้อนน้อยกว่าประโยค(10) แต่เมื่อพิจารณาจริงแล้วๆ จะมีความหมายซับซ้อนกว่า เนื่องจากมีประโยคย่อยที่เป็นส่วนเสริมอยู่ในประโยคหลักและแต่ละประโยคก็มีกิริยาของตัวเอง คือ เรียน และ เป็น ที่มีประเด็นหลักของตัวเอง ประเด็นหลักที่เป็นประธานของประโยคย่อยก็คือประธานตัวเดียวกับประโยคหลัก ประโยคย่อยแสดงโครงสร้างหน้าที่ที่เป็นส่วนเสริมในประโยคหลักของประโยคใหญ่ทั้งหมด

โครงสร้างประเด็นหลักของภาคแสดง ก็คือ จำนวนประเด็นหลักและรูปแบบประเด็นหลักที่สัมพันธ์กับภาคแสดงนั้น เช่น

เดิน < ผู้กระทำ (agent) >

กิน < ผู้กระทำ (agent), ผู้ถูกกระทำ (patient) >

บทบาทความหมายของประเด็นหลักไม่เป็นที่ตกลงกันแน่ชัดนักในหมู่นักภาษาศาสตร์ โดยแท้จริงแล้วบทบาทความหมายของประเด็นหลักที่สัมพันธ์กับกิริยาในแนวคิดไวยากรณ์หน้าที่ก็คือ แนวคิดเดียวกับที่ ชาร์ลส์ เจ. ฟิลล์มอร์ นำเสนอในเรื่องการกสัมพันธ์(case relation)⁴⁷ การกสัมพันธ์ของฟิลล์มอร์เป็นตัวแทนภาษาที่ผู้พูดใช้แสดงความหมายของสิ่งต่างๆ หรือเป็นการกของคำนามในส่วนที่สัมพันธ์กับกิริยา เช่นการกผู้กระทำ (agentive case) หมายถึงการกของคำนามที่เป็นคนหรือสัตว์ซึ่งเป็นผู้ก่อการกระทำที่แสดงโดยกิริยา การกผู้มีประสบการณ์ (experiential case) การกของคำนามที่เป็นคนหรือสัตว์เป็นผู้มีประสบการณ์หรือได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจจากการกระทำหรือสภาพ การกเครื่องมือ(instrumental case)หมายถึงการกพลังหรือวัตถุไม่มีชีวิตอันเป็นตัวทำให้เกิดการกระทำหรือทำให้เกิดสภาพ การกผู้รับประโยชน์ (benefactive case) หมายถึงการกของสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์ เป็นต้น นักไวยากรณ์ที่ศึกษารูปและความหมายในแนวทางนี้ต่อมา มักได้มีการแบ่งบทบาทความหมายไม่เหมือนกัน และบางครั้งการเรียกชื่อและการให้คำจำกัดความก็ไม่ตรงกันทีเดียวนัก

Talmy Givón อธิบายบทบาทการกที่สัมพันธ์กับภาคแสดงในประโยคสามัญ (simple sentence) โดยอธิบายจำแนกผู้มีส่วนร่วมหรือประเด็นหลักหลักในประโยคที่สัมพันธ์กับกิริยาที่แสดงภาวะ เหตุการณ์ การกระทำ โดยแสดงสัดส่วน (scale) จากที่มีความเด่นน้อยสุดไปถึงมากที่สุดตามลำดับ ได้แก่ผู้ทรงสภาพ (Patient) ผู้รับสภาพ (dative) ผู้กระทำ (agent) ทั้งสามการกนี้

⁴⁷ Charles J. Fillmore, “The case for Case,” 24-25.

เป็นการรากลึกที่สัมพันธ์กับชนิดของกิริยาที่เกิดกับประเด็นหลักในประโยคแบบต่างๆ นอกจากนี้ก็ยังมีกรากอื่นๆ อีก เช่น Benefactive, Instrumental, Associative, Time, Purpose เป็นต้น⁴⁸

M.A.K. Halliday กล่าวเกี่ยวกับบทบาทความหมายไว้ในระบบความหมายสัมพันธ์ภายในประโยคโดยแบ่งออกเป็น 3 หน่วยใหญ่ๆ คือ ผู้แสดง (actor) ขบวนการ (process) และผลตามเป้าหมาย (goal of result)⁴⁹

Paul R. Kroeger แสดงจำนวนบทบาทความหมายที่มีต่อประเด็นหลัก เช่น ผู้กระทำ (agent) ผู้มีประสบการณ์(experiencer) ผู้รับ (recipient) ผู้รับประโยชน์(beneficiary) เครื่องมือ (instrument) ผู้กระทบ(theme), ผู้ทรงสภาพ (patient) สิ่งเร้า (stimulus) สถานที่ (Location) ผู้มีส่วนร่วม (accompaniment or comitative) กิริยาบางตัวกำหนดบทบาทความหมายของประเด็นหลักชัดเจน เช่น

dance <agent>

eat <agent, patient>

love <experiencer,stimulus>

give <agent,theme,recipient>

Kroeger กล่าวถึงบทบาทความหมายที่เกี่ยวกับลักษณะ เวลา หรือจุดมุ่งหมายว่าเป็นส่วนประกอบที่แสดงแนวคิดส่วนใหญ่ที่เป็นส่วนเสริมมากกว่าเป็นประเด็นหลักที่สัมพันธ์กับกิริยาโดยตรง ความแตกต่างพื้นฐานระหว่างประเด็นหลักกับส่วนเสริม มีดังนี้ ประเด็นหลักจะสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาคแสดงในตัวของมันเอง ขณะที่ส่วนเสริมไม่ใช่เช่นนั้น ส่วนเสริมช่วยเสริมความหมายในประโยค แต่ไม่ได้มีความสำคัญทำให้กิริยามีความสมบูรณ์ ดังนั้นส่วนเสริมจึงอาจเป็นส่วนที่เกิดขึ้นในประโยคหรือไม่เกิดก็ได้ ขณะที่ประเด็นหลักเป็นส่วนที่ต้องบังคับเกิดเสมอขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่มีต่อกิริยานั้น ตัวอย่าง

(13) แดงตกบันไดเมื่อคืนนี้

ข้อแตกต่างประการสองของประเด็นหลักกับส่วนเสริมก็คือ ประเด็นหลักชนิดหนึ่งจะต้องปรากฏเพียงหน่วยเดียวในประโยค แต่ส่วนเสริมจะมีปรากฏหลายหน่วยในประโยคได้อย่างอิสระ ตัวอย่าง

(14) John gave a book to *his mother*

⁴⁸ Talmy Givón , Syntax: A Functional Typology Introduction Volum I, 85-133.

⁴⁹ M.A.K. Halliday, "Language Structure and Language Function," In New horizons in Linguistics , ed. J. Lyons (Baltimore: Penguin book, 1970), 49.

(15) John gave Mary a book

*(16) John gave Mary a book to his mother

(17) John fell down the stairs last night at 3.00 A.M. during typhoon

ประโยคที่ (17) เป็นส่วนเสริมสามารถมีส่วนเสริมได้หลายหน่วย ขณะที่ประโยคที่ (16) เป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์เพราะประเด็นหลักที่เป็นผู้รับจะต้องมีหน่วยเดียวเท่านั้น

ข้อแตกต่างประการที่สาม กริยาบางตัวจำกัดการเกิดของประเด็นหลัก ตัวอย่างเช่น กริยา *drink* กำหนดว่าประเด็นหลักที่เป็นผู้ถูกกระทำต้องเป็นของเหลว *assassinate* กำหนดว่าผู้ถูกกระทำจะต้องมีภาพทางการเมือง เป็นต้น หรือในภาษาเยอรมัน กริยาที่มีความหมายว่า กิน สองคำใช้ต่างกัน คือ *essen* ต้องการผู้กระทำที่เป็นมนุษย์ *fressen* ต้องการผู้กระทำที่ไม่ใช่มนุษย์ เป็นต้น

ประเด็นหลักแสดงบทบาททางความหมายเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ในหลายลักษณะ เมื่อกล่าวถึงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์นั้นก็คือความสัมพันธ์ของประธานและกรรมที่เป็นส่วนสำคัญในประโยค ทั้งประธานและกรรมสามารถกระทำหน้าที่ได้คล้ายกันดังต่อไปนี้⁵⁰

ประธาน:----->	Agent	<u>ม้าวิ่งเร็ว</u>
	Experience	<u>เธอเข้าใจแล้ว</u>
	Patient	<u>น้องถูกตี</u>
	Theme	<u>เสื้ออยู่ในป่า</u>
	Instrumental	<u>แก้วบาดมือ</u>
	Cause	<u>คลื่นสึนามิพัดบ้าน</u>
	Recipient	<u>น้องได้รางวัล</u>
	Locative	<u>โรงเรียนมีครูมากมาย ฯลฯ</u>

จากตัวอย่างประเด็นหลักที่มีความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ในตำแหน่งประธานสามารถมีบทบาทความหมายได้หลายบทบาท ในตำแหน่งกรรมก็เช่นเดียวกัน กรรมไม่ได้มีบทบาทเป็นผู้ถูกกระทำเสมอไป แต่ยังมีบทบาทความหมายอื่นๆ อีกหลายบทบาทดังนี้

⁵⁰ อัญชลี สิงห์น้อย, ค่านามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย, ครั้งที่ 1 (พิษณุโลก: สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2546), 20-22.

กรรม:---->	Patient	แม่ <u>ดีลูก</u>
	Benefective	แม่ให้เงิน <u>น้อง</u>
	Instrumental	ฉันกินข้าว <u>ตะเกียบ</u>
	Lacative	ฝุ่นเต็ม <u>ห้อง</u>
	Goal	เขาไป <u>กรุงเทพ</u>
	Source	น้องตก <u>บันได</u> ฯลฯ

ความสัมพันธ์ที่เป็นประธานและกรรม เรียกว่า ประเด็นหลักตรง (terms, direct argument) ประเด็นหลักที่ไม่ใช่ประธานและกรรมเรียกว่า ประเด็นอ้อม (indirect argument หรือ oblique argument) ส่วนที่เป็นประเด็นอ้อมรวมทั้งส่วนเสริมอื่นๆ ปกติแสดงโดยบุพบท ดังตัวอย่าง เขาบริจาคเงินแก่สภากาชาดไทย ฉันกินข้าวด้วยตะเกียบ น้องตกจากเก้าอี้ เป็นต้น⁵¹

2.3.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีไวยากรณ์หน้าที่แบบลักษณะของ Talmy Givón

2.3.2.2.1 แนวคิดประโยคเดี่ยวความเดียว (simple sentences) ภาควแสดงและบทบาทการก (predications and case roles)

Talmy Givón กล่าวถึง การอธิบายโครงสร้างวากยสัมพันธ์ของภาษาเป็นระบบชั้นสองระบบ คือ ประการแรกอธิบายหน้าที่หลักและระบบโครงสร้างวากยสัมพันธ์ของประโยคสามัญ ได้แก่ ประโยคหลัก บอกเล่า ยืนยัน และประโยคผู้กระทำ และจากนั้นอธิบายทั้งหน้าที่และโครงสร้างของประโยคซับซ้อนต่างๆ ที่สัมพันธ์กับประโยคเดี่ยวความเดียว ในแนวหน้าที่ประโยคความเดียว หมายถึงความหมายของข้อความในประโยค ที่แสดงโดยกลไกวากยสัมพันธ์สองประการ คือ การกบ่งชี้(case marking)และการลำดับคำ (word order) ประโยคความเดียวมีหน้าที่แสดงความคิดที่เป็นข้อความใหม่ในสัมพันธสาร ข้อความที่เกี่ยวกับธรรมชาติของ สภาพ (state) เหตุการณ์(event) หรือรูปแบบของประเด็นหลัก(argument)/ ผู้มีส่วนร่วม (participant) (ได้แก่ ใคร กับใคร อย่างไร เมื่อไร ที่ไหน กับอะไร สำหรับใคร และอื่นๆ) ในการอธิบายประโยคความเดียวที่พบส่วนใหญ่ในภาษา จะอธิบายกลไกทั้งสองลักษณะไปในเวลาพร้อมๆ กัน คือกริยาที่กำหนดบทบาทความหมายประเด็นหลักหรือผู้มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ และในทางกลับกัน ลักษณะบทบาทความหมายที่หลากหลายที่สัมพันธ์กับเนื้อหาสาระที่กำหนดรูปแบบกริยา ความหมายข้อความประโยคในความหมายของ Givón เกี่ยวข้องกับ ภาวะ(state) เหตุการณ์(event) และ การกระทำ (action) ภาวะอาจเป็นได้ทั้งชั่วคราว(temporary)หรือถาวร(permanent)

⁵¹ Paul R. Kroeger, Analyzing Syntax: A Lexical Functional Approach

(Cambridge: United Kingdom at the University Press, 2004), 6-12.

ขึ้นอยู่กับสัดส่วนความคงที่ของเวลา(scale of time stability) ข้อความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่อาจเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตั้งแต่ขั้นต้นถึงขั้นสุดท้าย เหตุการณ์เชื่อมต่อ หรือเปลี่ยนแปลงในกระบวนการของการเกิด และถ้าเหตุการณ์ไม่ได้เชื่อมต่อ ทั้งภาวะและเหตุการณ์จะอธิบายในรายละเอียดเฉพาะส่วนย่อยแต่ละส่วนย่อยที่เกี่ยวข้องกับ ประเด็นหลัก/ผู้มีส่วนร่วมในอนุพากย์ บทบาทของประธาน กรรม หรือ บทบาทการกรอื่น ๆ บทบาทการกรหนึ่งเช่น ผู้ทรงสภาพ(Patient) อาจแสดงภาวะ หรือการเปลี่ยนแปลงในภาวะ แต่บทบาทการกรอื่น ๆ เช่นผู้รับสภาพ(dative) อาจแสดงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหรือสภาพ ผู้กระทำ(action) เป็นเหตุการณ์ที่แสดงผู้กระทำกระทำกริยา

การจำแนกประเด็นหลักหรือผู้มีส่วนร่วมในประโยคเกี่ยวข้องกับการชี้ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับสภาพ เหตุการณ์ การกระทำ บทบาทการกรแสดงจากที่มีความเด่นน้อยสุดไปถึงมากที่สุดตามเรียงลำดับ ได้แก่ ผู้ทรงสภาพ (patient) ผู้รับสภาพ (dative) ผู้กระทำ (agent) Givón กล่าวถึงบทบาทการกรทั้งสามดังนี้

ก. การกรผู้ทรงสภาพ(patient) มีความหมายอิงถึง accusative เป็นประเด็นหลัก (คำนาม)ที่ธรรมดาที่สุดในประโยคแบ่งย่อยออกไปอีกสองชนิด ได้แก่ การกรผู้ทรงสภาพแสดงสภาพ(patient of state) และการกรผู้ทรงสภาพแสดงการเปลี่ยนแปลง (patient of change) การกรผู้ทรงสภาพแสดงสภาพ คือ ประเด็นหลัก (คำนาม) ที่แสดงสภาพที่อธิบายเนื้อหาสาระและบุคคลที่แสดงสภาพมีความเป็นไปได้ที่จะปรากฏในฐานะเป็นประธานของเนื้อหาสาระที่แสดงสภาพ การกรผู้ทรงสภาพแสดงการเปลี่ยนแปลง คือ ประเด็นหลัก (คำนาม) ที่ประสบความสำเร็จเปลี่ยนแปลงของสภาพ อาจเป็นประธานของประโยคกรรมกริยาหรือกรรมของประโยคกรรมกริยา

ข. การกรผู้รับสภาพ(dative or recipient) การกรผู้รับสภาพเป็นทั้งสภาพ หรือ ประสบการณ์การเปลี่ยนแปลง ในบางความหมายจะเพิ่มคุณสมบัติของความตระหนัก “consciousness” อยู่ในคุณสมบัติของผู้ทรงสภาพและอธิบายในฐานะที่เป็นประเด็นหลักที่เด่นชัด (more marked)กว่าผู้ทรงสภาพ เมื่อผู้รับสภาพเป็นประธานของสภาพ สภาพนั้นจะเป็นสภาพเกี่ยวกับความรู้สึก (mental) เช่น คำว่า ‘know’ ‘want’ ‘be afraid’ ‘be angry’ และคำอื่นๆ ในทำนองเดียวกันเมื่อผู้รับสภาพเป็นประธานของการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้มากที่สุดจะเป็นหนึ่งในภาวะจิตใจและการคิด เช่น ‘learn’ ‘reflect upon’ ‘listen to’ ‘get angry’ ผู้รับสภาพอาจเป็นกรรมของกริยาที่ส่วนใหญ่แสดงการเปลี่ยนแปลงภาวะจิตใจและการคิด ผู้มีส่วนร่วมที่เป็นผู้รับสภาพอาจจะเป็นกรรมของกริยาด้วย ดังนั้นปกติส่วนใหญ่แล้วกริยาจะแสดงการเปลี่ยนแปลงของภาวะจิตใจและการคิด ดังเช่นกรรมที่เป็นผู้รับสภาพของกริยา ‘tell’ ‘teach’

'inform' และอื่นๆ หรือผู้รับสภาพอาจเป็นกรรมของประโยคที่แสดงการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่ถูกส่งผลกระทบทางอ้อม ดังเช่นกรรมที่เป็นผู้รับสภาพของกริยา 'give' 'bring' 'send' เป็นต้น ในตำแหน่งที่มีกริยาเช่นนี้ ประเด็นหลักหรือค่านามที่เป็นผู้รับสภาพเป็นเป้าหมายเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยเป็นผลกระทบทางอ้อมที่เกิดขึ้นจากประเด็นหลักอื่น เช่นกรรมผู้ทรงสภาพ เป็นต้น

ค. การกผู้กระทำ(agent) คือผู้ที่ต้องตระหนักว่ามีส่วนร่วมเสมอในเหตุการณ์ เนื่องจากเป็นผู้มีอำนาจในการเริ่มต้นการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการกระทำ และเป็นผู้เริ่มต้นเหตุการณ์ ดังนั้นผู้กระทำจึงมีความเด่น (Marked) มากกว่าผู้รับสภาพ สมมุติฐานเกี่ยวกับประธานคือเป็นผู้เริ่มกระทำและมีอำนาจเป็นผู้ควบคุมและเป็นประธานด้วย

Givón กล่าวถึง การกผู้กระทำ(agent) การกผู้ทรงสภาพ(patient) และการกผู้รับสภาพ (dative) ว่าเป็นการกหลักที่สัมพันธ์กับชนิดของกริยาที่เกิดขึ้นกับประธานในโครงสร้างประโยคความเดียวแบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.3.2.2.1.1 กริยาละประธาน (Subjectless verb)

ประโยคชนิดนี้กริยาส่วนใหญ่เป็นกริยาแสดงปรากฏการณ์ธรรมชาติ บรรยายกาล เงื่อนไขเกี่ยวกับโลกหรืออากาศ เหตุการณ์หรือสภาพไม่สามารถแยกจากประเด็นหลัก (ค่านามที่เป็นประธาน) ที่เหตุการณ์สภาพนั้นเป็นภาคแสดง ในอีกความหมายหนึ่งคือประธานและกริยาหรือภาคแสดงในเป็นหนึ่งเดียวและเหมือนกัน ตัวอย่างในภาษาUte

(40) 'uwá-y-ax̣

rain-IMN-it

"It is raining"

2.3.2.2.1.2 สัมพันธกริยา (Copula sentence)

ประโยคชนิดนี้เป็นประโยคที่มีประธานและภาคแสดงโดยที่ประธานเป็นผู้ทรงสภาพของสภาพ (patient of state) ที่เป็นสิ่งมีชีวิตหรือมนุษย์ ภาคแสดงอาจเป็นนาม (nominal predicate) หรือคุณศัพท์ (adjectival predicate) ในบางภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ประโยคแบบนี้มีกริยา "be" เป็นกริยาหลักของโครงสร้างวากยสัมพันธ์ ดังเช่น

Nominal predicate

He is a teacher

Adjective predicate

She is tall

2.3.2.2.1.3 อกรรมกริยา (Objectless verbs)

ประโยคนิพนธ์นี้มีเพียงประเด็นหลักเดียวที่เป็นประธานหรือหัวข้อในประโยค
ความเดียว กริยาอาจแสดงภาวะชั่วครวหรือถาวรโดยที่การกที่เป็นประธานอาจเป็นผู้ทรงสภาพ
(patient of state) ดังตัวอย่างในภาษา Bemba

(41) a-à-shipa

he-PERF-brave

“He is brave”

การกที่เป็นประธานอาจเป็นผู้รับสภาพ(dative -of state) ดังตัวอย่างในภาษา Ute

(42) múa-n naáy-‘ay

father-my angry-IMN

“My father is angry”

กริยาในประโยคนิพนธ์นี้อาจแสดงการเปลี่ยนแปลง/เหตุการณ์/กระบวนการ
เหตุการณ์บางอย่างอาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงประธานผู้ทรงสภาพการเปลี่ยนแปลง
(patient-of change- object) ดังเช่น

(43) The book *sank* fast(44) Soon the water *warmed up*

กริยาที่เกี่ยวข้องประธานผู้รับสภาพ (dative-of-state)

(45) She *suffered* in silence(46) John *meditated* in her garden

กริยาส่วนใหญ่ที่แสดงเหตุการณ์หรือกระบวนการที่มีประธานเป็นผู้กระทำ
เช่น

(47) He *worked*(48) He *ran*

กริยาบางประเภทมีกระบวนการเกิดกริยาอยู่นอกเหนือการควบคุม เช่น

(49) He *grew up*(50) The baby *was born* early

โดยส่วนใหญ่ ประธานผู้กระทำกริยาเหล่านี้เป็นทั้งผู้เริ่มการกระทำและผู้รับ
การกระทำของเหตุการณ์ และบางครั้งกริยาบางคำในกลุ่มนี้ปรากฏกับกรรมที่เป็นคำร่วมเชื้อสาย
(cognate object) ดังเช่น

(51) They danced *the rumba*

52) He sang *a song*

ตัวอย่างที่ยกมาข้างต้นแสดงผลของการกระทำที่เป็นกรรมเปรียบเทียบกับกรรมในประโยคสกรรมกริยาที่มีกรรมผู้ทรงสภาพต้นแบบชัดเจน(prototypical patient-object)

2.3.2.2.1.4 กริยาที่มีประโยคเป็นประธาน (Verbs requiring a sentential subject)

ภาษาส่วนใหญ่จะมีกริยากลุ่มหนึ่งซึ่งมีประโยคภาคแสดงเป็นประธานของประโยคใหญ่ ในทางความหมายอาจแบ่งกริยาเหล่านี้ออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ได้ดังนี้

ก. กริยาแสดงความเป็นไปได้ (Epistemic verb) ได้แก่ กริยาจำพวก 'be true' 'be false' 'be likely' 'be possible' 'be probable' และอื่นๆ

(53) That John is a crook is simple not true (epistemic)

ข. กริยาประเมินค่า(Evaluative verb) ได้แก่ กริยาจำพวก 'be good' 'be nice' 'be sad' และอื่นๆ

(54) That Mary did it is sad (evaluative)

ค. กริยาแสดงความง่าย ได้แก่ กริยาจำพวก 'difficult' 'easy' 'possible' 'impossible' และอื่นๆ เกี่ยวข้องกับความสามารถของประธานผู้กระทำมีรูปประโยคที่หลากหลายดังตัวอย่าง

(55) *It was easy/difficult* for John to cross the channel

2.3.2.2.1.5 กริยากับกรรมตรง : ความหมายเชิงสกรรม (Verb with direct object: semantic transitivity)

กริยาสกรรมที่เป็นต้นแบบ (prototypical transitive verb) ก็วนกล่าวถึงกริยากับกรรมตรงว่ามีคุณสมบัติสองอย่างที่เด่นออกมาแบ่งออกเป็นสองกลุ่มหลักๆ คือ ประธานผู้กระทำ (an agent subject) และกรรมที่เป็นผู้ทรงสภาพแสดงการเปลี่ยนแปลง (A patient-of-change object)

ดังนั้น Givón แบ่งกลุ่มย่อยของประโยคออกตามรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่แสดงโดยกรรมที่เป็นผู้ถูกกระทำโดยพิจารณาตามความหมายดังต่อไปนี้

กรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น (Created objects)

(56) He built a house

กรรมเป็นสิ่งที่ถูกทำลายโดยสิ้นเชิง (Totally destroyed objects)

(57) She smashed the glass

กรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ (Physical change in objects)

(58) They bleached his hair

ตำแหน่งกรรมถูกเปลี่ยนแปลง (Change in object's location)

(59) They move the barn

(60) He rolled the wheel barrow

กรรมเปลี่ยนแปลงโดยมีนัยหมายถึงเครื่องมือ (Change with implied instrument)

(61) They knife him (knife)

กรรมเปลี่ยนแปลงรูผิว (surface change)

(62) She washed his shirt

กรรมเปลี่ยนแปลงภายใน (Internal change)

(63) They heated the solution

กรรมเปลี่ยนแปลงโดยมีนัยเกี่ยวกับลักษณะ (Change with implied manner)

(64) She smashed the cup (break completely)

กริยากรรมต้นแบบในกลุ่มนี้เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพที่มองเห็นได้ในกรรมที่เป็นผู้ทรงสภาพ นอกจากนี้แล้วยังมีโครงสร้างประโยคที่กริยากรรมมีความเหมือนกับกริยากรรมที่เป็นต้นแบบจริงๆ น้อย ได้แก่ โครงสร้างของประโยคต่อไปนี้

2.3.2.2.1.6 กริยากับกรรมตรงที่แสดงสถานที่ (Verbs with a locative direct object) ตัวอย่าง กริยาที่มีกรรมตรงชนิดนี้มีดังต่อไปนี้

(65) She entered the house (= go into the house)

(66) He rode the horse (=ride on the horse)

กรรมตรงในตัวอย่างข้างต้นความจริงแล้วอ้างอิงถึงสถานที่และแสดงระยะห่าง การเคลื่อนไหวของประธาน (subject's spatial movement) เช่น (from, across, into, on) หรือ ระยะตำแหน่ง (spatial location) เช่น at, on, in Givón กล่าวว่าโดยทั่วไปภาษาที่มีกริยาเช่นนี้จะแสดงความสัมพันธ์สถานที่ที่เป็นกรรมกับประธานโดยมีบุพบท (preposition) หรือปรบท (postposition) แสดง แต่โดยการตีความเหตุการณ์เหล่านี้ในฐานะที่เกี่ยวข้องกับกรรมตรง ผู้พูดแสดงมุมมองที่เกี่ยวข้องกับกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจน ในตัวอย่างก็คือ กรรมมีความสำคัญต่อเหตุการณ์มากกว่าเป็นเพียงจุดที่อ้างอิงตำแหน่งประธานหรือการเคลื่อนไหวของ

ประธาน ดังนั้น ความหมายของ 'entering a house' ไม่เป็นเพียงแต่เข้าไปในบ้าน แต่เป็นการเปลี่ยนเงื่อนไขของบ้านจากความว่างเปล่าเป็นการเข้าไปอยู่ในบ้าน 'riding a horse' ไม่เป็นเพียงนั่งอยู่บนม้า แต่หมายถึง ต้องบังคับม้าหรือควบคุมม้า ประโยคเช่นนี้ไม่ใช่เป็นเพียงการตีความการเปลี่ยนแปลงที่เป็นเกิดขึ้น แต่เป็นการขยายอุปมาอุปมัยที่ใช้อย่างเป็นปกติในการตีความเกี่ยวกับกรรมตรงสถานที่ที่เป็นผู้รับทรงสภาพ (patient object)

Givón ได้เสนอชนิดของคำกริยาที่เกิดร่วมกับกรรมตรงชนิดอื่นๆ ในภาษาต่างๆ อีก เช่น กริยากับประธานแสดงผู้รับ-ประสบการณ์, กริยากับกรรมแสดงผู้ร่วมกระทำ เป็นต้น

2.3.2.2.1.7 กริยากับกรรมรอง(Verbs with an indirect object)

นอกจากกรรมตรงที่ทิวอนเสนอแล้ว ยังมีแนวคิดเกี่ยวกับคำกริยากับกรรมรอง Givón ให้ความหมายของกรรมรองอย่างไม่เป็นทางการว่า ไม่ได้เป็นผู้รับการกระทำโดยตรง ความหมายที่หลากหลายของกรรมที่ไม่ได้เป็นผู้รับการกระทำโดยตรงแสดงในวากยสัมพันธ์ในตำแหน่งกรรมรอง ในระบบคำ กรรมที่ไม่ได้เป็นผู้รับการกระทำมีความเป็นไปได้มากที่สุดที่บังคับโดยอุปสรรคและปัจจัยที่แสดงได้ด้วยบุพบทหรือปรพทตามลำดับ ในทางความหมายกรรมรองส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่ (locative) ผู้รับสภาพ (dative) ผู้มีส่วนร่วม(associative) ผู้รับประโยชน์ (benefactive) และ เครื่องมือ (instrumental)

1) กริยากับกรรมแสดงสถานที่ (verb with locative object) โดยปกติกริยาในกลุ่มนี้จะเกี่ยวกับ “ณ จุดหนึ่ง” (being at) “เคลื่อนไปสู่สถานที่” (moving to) “เคลื่อนจากสถานที่” (moving from) ดังนั้นกรรมจะเป็นจุดอ้างอิงสถานที่ที่สัมพันธ์กับประธานแสดงการเปลี่ยนสถานที่หรือการเคลื่อนไหว กริยาในกลุ่มนี้ได้แก่ 'be' 'remain' 'exit' 'stay' 'sit' 'stand' 'lie' 'sleep' 'live' และอื่นๆ ประธานของกริยาในกลุ่มนี้อาจเป็นผู้ทรงสภาพที่เป็นสภาพหรือการเปลี่ยนแปลงหรือเป็นผู้กระทำ ดังนั้นการเคลื่อนไหวของประธานถูกกำหนดโดยกริยาที่มีกรรมที่แสดงระยะห่างของสถานที่ ตัวอย่าง

Patient-of- state subject:	John is lying on the couch
	The book is under the couch
Patient of change subject	The book fell off the couch
	John floated down the river
Agent subject	John ran to the door
	Mary swam down the river

นอกจากนี้แล้วยังมีกริยากับกรรมรองทิศทาง กริยากับกรรมรองทิศทางที่เป็นนามธรรม และกริยากับกรรมรองผู้มีส่วนร่วม

2.3.2.2.1.8 กริยากับกรรมสองตัวหรือกริยาวิกรรม (Verb with two nominal objects or bitransitive verb)

Givón แสดงแนวคิดเกี่ยวกับกริยาที่มีกรรมสองตัว (Verbs with two nominal object or bi-transitive verb) ว่ากริยากลุ่มนี้จะมีกรรมตรงหนึ่งและกรรมรองหนึ่ง ประธานส่วนใหญ่เป็นผู้กระทำ กรรมตรงส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงสภาพแสดงการเปลี่ยนแปลง กิ๊วอนแบ่งโครงสร้างประโยคชนิดนี้ตามแบบกรรมรองและคุณสมบัติที่เหมาะสมบางอย่างของกรรมตรงดังนี้

1) กริยากับกรรมรองที่เป็นผู้รับประโยชน์ (Verbs with a dative - benefactive indirect object) กริยากับกรรมรองที่เป็นผู้รับประโยชน์ ประธานของกริยาเหล่านี้ปกติแล้วจะเป็นผู้กระทำ (agent) กรรมตรงส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งไปสู่หรือออกจากกรรมรองที่เป็น เป้าหมาย (goal) หรือที่มา (source) โดยที่กรรมรองเป็นผู้รับ/มนุษย์ได้รับการตีความว่าเป็นผู้รับประโยชน์จากการจัดการ กริยาในประโยคเช่นนี้มีดังนี้

(67) He gave the book to her

(68) She brought it to him

นอกจากนี้ยังมีกริยากับกรรมรองเครื่องมือสลับสถานที่ และกริยากับกรรมสามตัวที่กิ๊วอนกล่าวถึง อย่างไรก็ตามกริยาที่กล่าวมาข้างต้นปรากฏร่วมกับกับประเด็นหลัก (คำนาม) ในประโยคชนิดต่างๆ โดยประเด็นหลักมีบทบาทความหมายการหลักๆ ได้แก่ การกผู้กระทำ การกผู้รับสภาพ และการกผู้ทรงสภาพ นอกจากการกดังกล่าวนี้แล้วยังมีการกอื่นๆ ที่กิ๊วอนกล่าวถึงอีกดังต่อไปนี้ก็คือ

ง.การกผู้รับประโยชน์ (benefactive) ผู้รับของกริยาหลายตัวๆ เช่น 'give' 'being' 'tell' 'show' จะถูกตีความว่าเป็นผู้รับประโยชน์จากการกระทำที่เริ่มต้นด้วยผู้กระทำกริยาผู้รับทั้งหมดเป็นกรรมที่เป็นผู้รับประโยชน์ ดังตัวอย่างเช่น

(69) He gave the book *to her*

จ.การกเครื่องมือ (Instrumental) กรรมที่เป็นเครื่องมือเป็นผู้มีส่วนร่วมในภาคแสดง จะเกี่ยวข้องกับกริยาที่มีความหมายเฉพาะ กรรมที่เป็นเครื่องมืออาจปรากฏหรือไม่ปรากฏในประโยคก็ได้ ดังเช่น

(70) John broke the window *with the hammer*

ในกรณีที่เครื่องมือนั้นสามารถทำนายได้ ก็จะรวมความหมายเข้ากับกริยามากกว่าที่จะแสดงออกมาตรงๆ ซึ่งเป็นการซ้ำซ้อน ดังเช่น

(71) She shot him (with gun, bow, cannon)

จ. การกรผู้มีส่วนร่วม (associative) กริยาแสดงการกระทำกับประธาน ผู้กระทำอาจมีผู้มีส่วนร่วมเป็นการกรผู้มีส่วนร่วมซึ่งมีความหมายเป็นผู้ร่วมกระทำ เป็นบุคคลผู้ซึ่งแสดงการกระทำร่วมกันกับประธานผู้กระทำ ดังเช่น

(72) He worked with his brother

ในบางสถานการณ์นามวลีที่มีส่วนร่วมสามารถตีความในฐานะเป็นกรรมร่วมได้ (co-object) มากกว่าเป็นผู้กระทำร่วม ดังเช่น

(73) she saw him with his brother

ข. การกรเวลา (time) การกรเวลาเกี่ยวข้องกับกริยาของระยะเวลา การซ้ำและความถี่ ทั้งหมดเชื่อมโยงกับความหมายของกาลและการณ์ลักษณะ วิเศษณ์บอกระยะเวลานั้นสัมพันธ์กับเหตุการณ์/ภาวะที่ยืดเยื้อ แต่ไม่สัมพันธ์กับระยะเวลาที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด เช่น

(74) He stayed here for a day

(75) ? He killed her for an hour

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกันสัมพันธ์กับวิเศษณ์แสดงการซ้ำและความถี่ เช่น

(76) The cup fell to the floor again and again

ฉ. การกรจุดหมาย (Purpose) การกรบอกจุดหมายมีขอบเขตปรากฏในโครงสร้างภาคแสดงของประโยค มีลักษณะวากยสัมพันธ์บางอย่างร่วมกับวิเศษณ์านุประโยค โครงสร้างมีลักษณะคล้ายโครงสร้างกริยาเติมเต็มที่มีประธานตัวเดียวกัน เช่น

(77) She came in order to talk to you (so that she may talk to you)

นอกจากนี้การกรจุดมุ่งหมายยังมีรูปแบบกรรมที่เป็นผู้รับประโยชน์ แต่มีข้อจำกัดว่าเป็นกรณีที่จะเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขเมื่อกริยาที่เกี่ยวข้องอยู่ในประโยคเติมเต็มที่สามารถทำนายได้ และเป็นไปในเชิงที่รับประโยชน์หรือแสดงจุดหมายเชิงเป็นผู้รับประโยชน์ ดังเช่น

(78) He ran for his friend (benefactive)

(79) To benefit his friend

(80) *To kill his friend

จากตัวอย่างแสดงว่าทั้งการกจัดหมายและผู้รับประโยชน์มีลักษณะทาง
ความหมายร่วมกันเกี่ยวกับเป้าหมาย (goal)⁵²

2.3.2.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิเสธ (Negation)

คือโยโกะ คาทาสาชิ ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิเสธของ Taymy Givón และ
สรุปประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการปฏิเสธไว้ดังนี้ คือ ถ้ามองในแง่ความเป็นจริงของข้อความ (truth
value) ซึ่งเป็นแนวคิดในอรรถศาสตร์ข้อความ (propositional semantics) แล้ว ข้อความยืนยันใน
เชิงปฏิเสธ (neg-assertion) ก็มีค่าความเป็นจริงในระดับต่ำสุดในเครื่องวัดด้านความเป็นจริง
(scale of truth) กล่าวคือ ข้อความยืนยันในเชิงปฏิเสธ ถือว่าเป็นความไม่เป็นจริงมากที่สุด ส่วน
ข้อตกลงเบื้องต้น (presupposition) ถือว่ามีค่าความเป็นจริงมากที่สุดดังนี้

PRESUPPOSITION (ข้อตกลงเบื้องต้น)	>	REALIS ASSERTION (ข้อความแสดงเหตุการณ์ที่เกิดจริง)
IRREALIS-ASSERTION (ข้อความแสดงเหตุการณ์ที่ไม่เกิดจริง)	>	NEG-ASSERTION (ข้อความปฏิเสธ)
ความเป็นจริง<.....> ความไม่เป็นจริง		

แต่ถ้าพิจารณาความเชื่อหรือความแน่นอนเชิงอัตวิสัยของผู้พูด (subjective
certainty) แล้วข้อความในเชิงปฏิเสธก็จะย้ายจากขั้นต่ำสุดไปอยู่ขั้นกลางในระดับเดียวกันกับ
ข้อความแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง (realis-assertion) กล่าวคือ ข้อความแสดงปฏิเสธจะแสดง
ว่าผู้พูดมีความเชื่อหรือมีความแน่ใจว่าเหตุการณ์นั้นๆ อาจเกิดหรือไม่เกิดก็ได้

PRESUPPOSITION	>REALIS-ASSERTION	>IRREALIS-ASSERTION
NEGATIVE-ASSERTION		

ความเชื่อหรือความแน่ใจมีมาก<.....> มีน้อย

ในอีกประเด็นหนึ่งถ้าพิจารณาในแง่สัมพันธสาร-วัจนปฏิบัติศาสตร์ (discourse-
pragmatics) หรือการปฏิเสธในการสื่อสารระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ก็คือ วัจนกรรมปฏิเสธ เช่น การ
ปฏิเสธว่าข้อความไม่เป็นจริง และการแสดงความขัดแย้งต่อความเชื่อของผู้ฟัง ข้อความแสดงการ

⁵² Talmy Givón, Syntax: A Functional Typology Introduction Volume I, 85-134.

ปฏิเสธก็จะอยู่ในระดับสูงสุดซึ่งเป็นระดับเดียวกับข้อตกลงเบื้องต้น เนื่องจากข้อความแสดงปฏิเสธ และสมมุติฐานมีลักษณะร่วมกัน คือ มีการคำนึงถึงภูมิหลัง(background) หลักฐานสนับสนุนความจริง (evidential support) และการท้าทาย(challenge) ทั้งหมดเป็นการประเมินความคิดเห็นของผู้ฟังในสายตาผู้พูด (the speaker's assessment of the hearer's view)

PRESUPPOSITION > REALIS-ASSERTION > IRREALIS-
ASSERTION
NEG-ASSERTION

มีการคำนึงถึงความคิดเห็นหรือความเชื่อของผู้ฟังโดยผู้พูด <.....> ไม่มี

ในกรณีที่การใช้การปฏิเสธในการสื่อสารระหว่างผู้พูดผู้ฟัง ผู้พูดมีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้ฟังสังเกตเห็นว่ามีความขัดแย้งระหว่างตนเองกับผู้ฟัง เนื่องจากผู้พูดคิดว่าความรู้ของผู้ฟังไม่ถูกต้องและตนเองรู้มากกว่า ดังนั้นข้อความเชิงปฏิเสธที่ใช้ในการสื่อสารจึงไม่มีหน้าที่ให้สาระใหม่เหมือนกับข้อความธรรมดา แต่จะแสดงความขัดแย้งระหว่างตนเองกับผู้ฟัง

ในภาษาธรรมชาติ (natural language) การปฏิเสธทำหน้าที่แสดงข้อความหรือความรู้สึกหลายชนิดปนกัน การปฏิเสธในภาษาธรรมชาติจึงอยู่ในขอบเขตเชิงการรับรู้และความรู้ (cognitive epistemic) ไม่เหมือนตรรกวิทยา (formal logic) ที่อยู่ในขอบเขตเชิงข้อความ ขอบเขตการปฏิเสธซึ่งเป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่อยู่นอกขอบเขตการปฏิเสธมีดังนี้

ก.บางกรณีขอบเขตการปฏิเสธมีขีดจำกัดหรือค่อนข้างแคบ เช่น สมมุติฐานไม่อยู่ในขอบเขตการปฏิเสธ ตัวอย่างที่ก๊วนกล่าวถึงได้แก่นักพากย์และประโยคเดิมเต็ม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(81) "She didn't see the *man who come yesterday*"

"เขาไม่ได้เห็นผู้ชายที่มาเมื่อวาน"

(82) "Mary didn't regret that *Joe left her*"

"แมรี่ไม่ได้เสียใจที่Joeจากไป"

ข.ถ้ากริยามีวิเศษณ์แบบปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ (optional adverbial) ในประโยคปฏิเสธ กริยามีวิเศษณ์นั้นมักจะอยู่ในขอบเขตการปฏิเสธเสมอ ดังตัวอย่าง

(83) John didn't kick the ball *that time* (He kicked the ball but not that time)

John ไม่ได้เตะบอลตอนนั้น(เขาเตะบอลแต่ไม่ใช่ตอนนั้น)

ค.ในกรณีที่มีเพียงองค์ประกอบจำเป็น (obligatory constituent) เท่านั้นในประโยคปฏิเสธ ผู้พูดภาษาอังกฤษจะมีขอบเขตการปฏิเสธโดยลงเสียงหนัก

(84) *John didn't kick the ball* = It was not John to kicked the ball (but someone else)

John ไม่ได้เตะบอล คือไม่ใช่ John ที่เตะบอล (แต่เป็นคนอื่น)

นอกจากการลงเสียงหนักแล้วยังมีกลไกอื่นที่ใช้ในภาษาอื่นๆ อีก เช่น การใช้หน่วยคำ และการเรียงลำดับคำ นอกจากนี้ ก็วอน ยังกล่าวว่า ความกว้างหรือแคบของขอบเขตการปฏิเสธขึ้นอยู่กับปัจจัยทางวัฒนธรรม เช่น ธรรมเนียมปฏิบัติ (convention) การคาดหมาย(expectation) การอนุมาน (inference) ซึ่งเราอาจมองไม่เห็นชัดเจนในบริบทสัมพันธสาร การปฏิเสธจะเกี่ยวข้องกับการสมมุติฐานในสัมพันธสาร(discourse presupposition) มากกว่าสมมุติฐานทางตรรกวิทยา (logical presupposition)จึงไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับความเป็นจริง แต่เกี่ยวข้องกับความคุ้นเคย หรือความรู้เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ ตัวอย่าง เช่น แหล่งความรู้โดยทั่วไปที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการปฏิเสธทางคำศัพท์ (lexical negation) เช่น “...nobody will take a cash deposit on a car any more...” และในการปฏิเสธความมีหรือไม่มี(existential negation) เช่น “There was no expression on her face” ประโยคนั้นมีนัยการปฏิเสธ 3 ประการ คือ นิเสธหรือความคุ้นเคยที่กำหนดจากข้อความก่อนหน้า คู่สนทนาซึ่งผู้พูดรู้คุณสมบัติและความเชื่อของเขาเป็นอย่างดี และ ระบบความเชื่อทางวัฒนธรรมของคนส่วนใหญ่ในสังคมนั้นๆ

Givón ยังได้อธิบายปรากฏการณ์ของการปฏิเสธโดยอาศัยหลักเกณฑ์ด้านความแตกต่างระหว่างภาพและพื้น (gestalt principle of figure/ ground) ซึ่งถือเป็นกลไกในการรับรู้ของมนุษย์แบบหนึ่ง กล่าวคือ อะไรที่มีคุณสมบัติธรรมดา มนุษย์มีแนวโน้มที่จะไม่สังเกตเห็นสิ่งนั้นซึ่งถือเป็นพื้น ในขณะที่อะไรที่มีคุณสมบัติไม่ปกติ มนุษย์ก็จะสังเกตเห็นสิ่งนั้นได้เพราะสิ่งนั้นมีลักษณะเด่นในการรับรู้ (cognitive saliency) ซึ่งถือว่าเป็นภาพบนพื้น สภาวะปกติธรรมดาในโลกโดยทั่วไปคือ ความเฉื่อย(inertia) การเปลี่ยนแปลงและการเคลื่อนไหวจึงถือว่าเป็นสิ่งที่มีลักษณะเด่น ข้อจำกัดในการปรากฏของคำปฏิเสธในแง่ก็คือ ในกรณีปกติ “ความไม่มี” หรือ “การไม่เกิดขึ้นของเหตุการณ์” เป็นความปกติ ไม่เด่น ส่วน “ความมี” หรือ “การเกิดขึ้นของเหตุการณ์” เป็นความไม่ปกติหรือพิเศษ แต่ถ้าเราใช้ประโยคปฏิเสธในการสื่อสารก็จะบอกเป็นนัยว่า “ความไม่มี” หรือ “การไม่เกิดขึ้นของเหตุการณ์” เป็นความไม่ปกติ และ “ความมี” หรือ “การเกิดขึ้นของเหตุการณ์” เป็นความปกติ ยกตัวอย่าง เช่น

(85) “A man with no head on his shoulders came into my office yesterday and...”

แปลว่า “ผู้ชายที่ไม่มีศีรษะเข้ามาห้องทำงานของฉันเมื่อวาน และ...”

(86) “? A man with head on his shoulders came into my office yesterday and....”

แปลว่า “ผู้ชายที่มีศีรษะเข้ามาห้องทำงานของฉันเมื่อวาน และ...”

ตัวอย่าง (86) เป็นประโยคที่แปลกเพราะเป็นเรื่องธรรมชาติที่มนุษย์เราทุกคนมีศีรษะ จึงไม่จำเป็นต้องระบุว่า “ผู้ชายที่มีศีรษะ”

(87) “When John come, I’ll leave.” แปลว่า “เมื่อ John มาแล้ว ฉันจะไป”

(88) “? When John doesn’t come, I’ll leave. “ แปลว่า “เมื่อ John ไม่มาแล้ว ฉันจะไป”

ตัวอย่าง (88) เป็นประโยคที่แปลกเพราะโดยปกติในอนุพากย์ที่แสดงเวลาเราจะอ้างถึงเวลาที่เหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น เนื่องจากต้องการระบุเวลาที่มีลักษณะเด่นชัด⁵³

2.3.2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณานุประโยค (Relative clause)

Talmy Givón แสดงแนวคิดเกี่ยวกับคุณานุประโยคว่า คุณานุประโยค คือ อนุประโยคที่แทรกอยู่ภายในนามวลี เป็นส่วนขยายคำนาม โดยหน้าที่ของคุณานุประโยคเป็นส่วนหนึ่งของไวยากรณ์รูปอ้างอิงและการอ้างอิงเฉพาะ รูปโครงสร้างผิวของคุณานุประโยคคล้ายคลึงกับนามวลีเต็มเต็ม การพิจารณาคุณานุประโยคของ Givón พิจารณาในขอบเขตลักษณะหน้าที่ของกระบวนการเชื่อมคุณานุประโยค (relativization) Givón แบ่งคุณานุประโยคออกเป็น 2 ชนิด คือ คุณานุประโยคแบบเจาะจง และคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง

2.3.2.2.3.1 คุณานุประโยคแบบเจาะจง (restrictive relative clause: RRC) Givón แบ่งคำจำกัดความของคุณานุประโยคแบบเจาะจงเป็นสองส่วน ส่วนแรกคือ ความหมาย ส่วนที่สอง คือ การใช้

ก. ความหมาย(Semantic) :

“คุณานุประโยค เป็นข้อความเกี่ยวกับผู้มีส่วนร่วมที่อ้างอิงร่วมกับคำนามหลักและเป็นประโยคขยายคำนามหลัก”

ข. การใช้ (Pragmatic):

⁵³ ศิโยโกะ ทาคาฮาชิ, “การปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานในภาษาไทย” 25-30.

“คุณานุประโยคแบบมีข้อจำกัดเกี่ยวข้องกับข้อความหนึ่งเป็นเหตุการณ์ หรือสภาพที่ผู้พูดสันนิษฐานว่าเป็นที่รู้หรือเข้าถึงผู้ฟัง คุณานุประโยคเป็นเครื่องช่วยให้ผู้ฟังกำหนด สิ่งหรือผู้ที่ถูกกล่าวถึง ซึ่งก็คือ คำนามหลัก” ดังตัวอย่าง

(89). *The man who married my sister is a crook*

ก. ประโยคหลัก: *The man is a crook*

ข. ข้อความอนุประโยค : *The man married my sister*

2.3.2.2.3.2 คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง (Non-restrictive relative clause)

คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจง (NRRC) มีแนวโน้มเป็นข้อความสนับสนุนเพิ่มเติมที่ไม่สำคัญ(parenthetical assertion) เป็นลักษณะที่ให้ข้อมูลใหม่แก่ผู้ฟังคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจงนำเสนอข้อความภูมิหลังใจความหลักที่ผู้พูดตัดสินใจอาจเป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่สำคัญน้อยสำหรับใจความหลักของสัมพันธสาร แต่แม้มีความสำคัญน้อยข้อมูลก็ได้รับการพิจารณาว่าเป็นประโยชน์พอเพียงต่อผู้ฟัง คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจงจะใช้กับคำนามหลักที่มีตัวอ้างอิง เป็นข้อมูลที่ทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงการอ้างอิง และความสัมพันธ์เชื่อมโยงความนั้นอาจได้รับการดำเนินต่อไปจนเสร็จสิ้นก่อนหน้านั้นที่เรียกว่าเป็นการอ้างตาม (anaphoric) หรืออาจถูกกระทำให้เสร็จสิ้นตามขั้นตอนสัมพันธสารที่เรียกว่า เป็นการอ้างนำ (cataphoric) การใช้คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจงในทิศทางการเชื่อมโยงทั้งสองอย่าง ทั้งการอ้างตามและ การอ้างนำ อธิบายได้ดังตัวอย่าง

(90) ก. การเชื่อมโยงการอ้างตาม (Anaphoric coherence):

The woman, who was standing next to the door, pulled a gun and

ข. การเชื่อมโยงอ้างนำ (Cataphoric coherenc):

A good friend of mine, whom I hope you'll meet some day, just called and said....

คุณานุประโยคแบบไม่เจาะจงขยายประโยคมีแนวโน้มเป็นข้อความเสริมแยกจากคำนามหลักด้วยท่วงทำนองการหยุดและเครื่องหมาย “_____” รูปแบบประโยคที่ไม่จำเป็นหลังนามหลายรูปแบบอาจตามท่วงทำนองการหยุดเช่นนี้ ดังตัวอย่าง

(135) ก. The woman, *who* was sitting quietly,...

2.3.2.2.3.3 แบบลักษณวากยสัมพันธ์ของกระบวนการเชื่อมคุณานุประโยค
(The Syntactic Typology of Relativization)

Givón อธิบายว่า ในทางวากยสัมพันธ์ คุณานุประโยคแบบเจาะจงเป็นอนุประโยคอิสระที่ขยายนาม คุณานุประโยคอาจกล่าวได้ว่า มีประเด็นหลักที่หายไปประเด็นหนึ่ง ที่อ้างอิงร่วมกับคำนาม ที่เรียกว่า **การละภายใต้การอ้างอิงร่วม** ดังตัวอย่าง

(91) ก. ประธาน (Subject):

The man *who* died.....

ข. กรรมตรง (Direct object):

The man *John* saw....

ค. กรรมรอง (Indirect object):

The man to whom *Suzy* gave the flower...

ง. ภาคแสดงนาม (Nominal predicate):

The woman *who* was my first- grade teacher....

จ. ความเป็นเจ้าของ (Possessor):

The man *whose* car I borrow...

แบบลักษณวากยสัมพันธ์ข้ามภาษาของคุณานุประโยคมีกลวิธีที่หลากหลายที่ใช้ในกระบวนการเชื่อมคุณานุประโยค กลวิธีต่างๆ ตามที่ก๊วอนอธิบายมีหลักๆ ดังนี้

1) กลวิธีที่ไม่ใช่การซ้อน (The non-embedding strategy)

2) กลวิธีสรรพนามอ้างตาม (The anaphoric pronoun strategy)

3) กลวิธีการใช้คำเชื่อมสรรพนาม (The relative pronoun strategy)

4) กลวิธีช่องว่าง (The gap strategy)

นอกจากกลวิธีหลักๆ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ในการศึกษาแบบลักษณข้ามภาษายังมีกลวิธีอื่นๆ อีก เช่น กลวิธีการแปลงเป็นนาม (the Nominalization strategy) กลวิธีการละการก(The equi-case strategy) กลวิธีการจัดวงเล็บ (the bracketing strategy) กลวิธีการให้รหัสกริยา (verb -coding strategy) กลวิธีการเชื่อมคุณศัพท์แบบผสม (mix relativization strategy) เป็นต้น

นอกจากคุณานุประโยคแบบเจาะจงและไม่เจาะจงแล้ว Givón ยังแบ่งคุณานุประโยคออกเป็นชนิดต่างๆ อีกตามการปรากฏของคำนามหลัก ได้แก่ คุณานุประโยคแบบมี

คำหลัก (headed RRCs) และคุณานุประโยคแบบไม่มีคำหลัก (headless RRCs) และตามตำแหน่งการวางคุณานุประโยค ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.3.2.2.3.4 คุณานุประโยคแบบมีคำหลักและไม่มีคำหลัก

คุณานุประโยคนอกจากจะขยายคำนามหลักแล้วยังขยายสรรพนาม และในบางภาษายังยอมให้มีการปรากฏรูปผิวของคุณานุประโยคที่ไม่มีคำหลัก ดังเช่นในภาษาอังกฤษ ซึ่งถูกเงื่อนไขบังคับบางส่วนจากบทบาทการก พิจารณาเปรียบเทียบคุณานุประโยคแบบมีคำหลัก และไม่มีคำหลักในภาษาอังกฤษ

(92) คุณานุประโยคแบบมีคำหลัก (headed RRCs):

ก. The man who came to dinner left

ข. The man (whom) I saw is a crook

ค. The woman with whom I had lunch is an old

friend

ฅ. The child to whom John gave the book is an

orphan

ง. The thing (that) I saw was ugly

จ. The place (where) he stood was near the curb

ฉ. The time (when) I saw her last she was sick

ช. The reason (why) she told me is not clear

ฌ. The way (*how) she did it was by working

hard

(93) คุณานุประโยคแบบไม่มีคำหลัก (headless

RRCs):

ก. *Who came to dinner left

ข. *Whom I saw is a crook

ค. *With whom I had lunch is an old friend

ฅ. *To whom John gave the book is an orphan

ง. What I saw was ugly

จ. Where he stood was near the curb

ฉ. When I saw her last she was sick

ข. Why she told me is not clear

ข. How she did it was by working hard

2.3.2.2.3.5 คุณานุประโยคที่ถูกวางไว้ข้างหลัง (Extraposed Relative Clauses)

คุณานุประโยคแบบเจาะจงโดยปกติแล้วขยายนาม โดยส่วนใหญ่อยู่ติดโดยตรงกับคำนามหลัก และการอยู่ติดนั้นเป็นการกระตุ้นปรากฏการณ์ทางภาษาที่ดี อย่างไรก็ตาม บางครั้งก็มีการวางคุณานุประโยคไว้ข้างหลังห่างจากคำนามหลัก ตอนท้ายของประโยคหลักที่บรรจุคำนามนั้น ดังตัวอย่างในภาษาอังกฤษ

(94) ก. A man *who lost his wallet* came in yesterday

ข. A man came in yesterday *who lost his wallet*

ค. The man *who lost his wallet* came in yesterday

ง. ? The man came in yesterday *who lost his wallet*

จ. The man came in yesterday, *the one who lost his wallet*

ฉ. John, *who lost his wallet*, came yesterday

ช. ?John came yesterday, *who lost his wallet*

คุณานุประโยคที่วางไว้ข้างหลังเกิดขึ้นเนื่องจากความซับซ้อนของวากยสัมพันธ์ คุณานุประโยคยาวๆ มีความเป็นไปได้ที่จะถูกวางไว้ข้างหลัง ดังตัวอย่าง

(95) ก. He gave a rug to Mary *that cost him a small fortune that he couldn't really afford but went ahead and spend anyway.*

ข. ?He gave a rug *that cost him a small fortune that he couldn't really afford but went ahead and spend anyway* to Mary.

ค. He gave a rug he found to Mary.

ประการสุดท้าย ความพยายามที่จะเลี่ยงความกำกวมเป็นการกระตุ้นการวางคุณานุประโยคไว้ข้างหลัง ดังตัวอย่าง

(96) ก. He gave a diamond ring to the woman *that he found at the party*

ข. He gave a diamond ring *that he found at the party* to the woman

ค. He gave a diamond ring to the woman *that was made for his wife years ago*

คุณานุประโยคใน (96 ก) มีความกำกวม มีความหมายได้ทั้งสองความหมาย คือ หมายถึง diamond ring หรือ woman ก็ได้ ความเป็นไปได้ที่กำกวมเช่นนี้ การตีความกำหนดโดยการอยู่ติดกัน กล่าวคือ คุณานุประโยคมีความเป็นไปได้ที่จะขยาย woman มากกว่า diamond ring ถ้าขยาย diamond ring คุณานุประโยคจะอยู่ติดกับมันดังในตัวอย่าง(96 ข) ตรงกันข้าม คุณานุประโยคใน (96 ค) ความหมายนั้นเข้ากันกับ diamond ring ไม่ใช่ woman การตีความที่ไว้ข้างหลังจึงเป็นที่ยอมรับ พิจารณาตัวอย่างสุดท้ายเพิ่มเติม

(97) ก. He gave the ring to Marry that he found at the party

ข. He gave a ring to her that he found at the party

ค. He gave a ring to Marry, whom he found at the party

ตัวอย่างข้างต้นไม่เหมือนกับตัวอย่างใน (96 ก) คุณานุประโยคใน (97 ก ข) สามารถตีความว่าถูกวางไว้ข้างหลังเพียงอย่างเดียว ในฐานะที่ขยาย ring ทั้งนี้เพราะว่า คำนามหลักเอกตบุคคลอ้างอิงไม่สามารถขยายด้วยคุณานุประโยคแบบเจาะจงได้ ยกเว้น คุณานุประโยคแบบไม่มีข้อจำกัดเท่านั้น ดังนั้น ตัวอย่างใน (97 ค) จึงเป็นที่ยอมรับ เพราะเป็นคุณานุประโยคแบบไม่เจาะจงที่ขยายติดอยู่กับคำนามเอกตบุคคล⁵⁴

Bernard Comrie เป็นนักภาษาศาสตร์แนวหน้าที่แบบลักษณะอีกผู้หนึ่งที่ศึกษาและวิเคราะห์คุณานุประโยคในภาษาต่างๆ ทั่วโลกในแนวแบบลักษณะภาษา แบ่งกลวิธีในการเชื่อมคุณานุประโยคหลักๆ ออกเป็น 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีโครงสร้างที่มีคำหลักในอนุประโยค (non-reduction type) กลวิธีโครงสร้างที่คงสรรพนาม (pronoun retention type) กลวิธีโครงสร้างที่มีคำเชื่อมสรรพนาม (relative pronoun) และกลวิธีโครงสร้างช่องว่าง (gap type)⁵⁵

2.3.2.2.4 กริยาเติมเต็มหรือประโยคเติมเต็ม (Verbal complement or sentential complement))

Talmy Givón อธิบายกริยาเติมเต็ม/ประโยคเติมเต็มของกริยาโดยให้คำนิยามความหมายอย่างกว้างๆ ว่าประโยคเติมเต็มเป็นข้อความที่ทำหน้าที่ในบทบาทประเด็นหลัก

⁵⁴Talmy Givón, Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II, 645-698.

⁵⁵ Bernard Comrie, Language Universal& Linguistic Typology (Chicago: The University of Chicago Press, 1989), 147-153.

ประธานหรือกรรมของกริยา เนื่องจากว่าประธานและกรรมต้นแบบเป็นหน่วยนาม จึงเป็นธรรมชาติว่าประโยคเต็มเต็มมีรูปแบบการเป็นนามด้วยเช่นกัน ในที่นี้ Givón มุ่งเน้นเกี่ยวกับส่วนเต็มเต็มที่บรรจุในตำแหน่งกรรมของประโยค การจำแนกความหมายของกริยาอย่างหายาๆ ที่สอดคล้องกับกริยา/ประโยคเต็มเต็มในตำแหน่งกรรม มิติที่เรียกว่าระดับการบูรณาการทางความหมายระหว่างข้อความสองข้อความในประโยคหลักและกริยา/ประโยคเต็มเต็ม การเชื่อมข้อความสองข้อความที่ใกล้เคียงซึ่งก็คือเหตุการณ์ที่จำเป็นสองเหตุการณ์ที่แสดงออกมา ระบบคำระหว่างมิติความหมายและมิติวากยสัมพันธ์ของการเป็นอนุพากย์เต็มเต็มมีอยู่ว่า ถ้าการเชื่อมความหมายระหว่างเหตุการณ์สองเหตุการณ์มีมาก การบูรณาการวากยสัมพันธ์ของข้อความสองข้อความในประโยคเดียวยิ่งมาก

2.3.2.2.4.1 ความหมายของการเป็นส่วนเต็มเต็ม (The Semantics of Complementation)

มิติความหมาย ความคิด ความเข้าใจเกี่ยวกับอนุพากย์เต็มเต็ม มิติเหล่านี้ อาจแสดงในนิยามของคุณสมบัติทางความหมายของกริยาหลัก คุณสมบัติวากยสัมพันธ์ของประโยคขึ้นอยู่กับการที่กำหนดกรอบความหมายการกของประเด็นหลัก ดังนั้นกริยาสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นแกนของประโยค กริยาหลักกำหนดกรอบความหมายของกริยากับหน่วยสร้างเต็มเต็ม กริยาคัดเลือกประเด็นหลัก และประโยคเต็มเต็มเป็นรูปแบบหนึ่งของประเด็นหลักที่เป็นประโยค อนุพากย์เต็มเต็มที่ปรากฏกับกริยามีอยู่สามกลุ่มใหญ่ๆ คือ กริยาแสดงทัศนะ (modality verbs) ได้แก่ want finish try เป็นต้น กริยาแสดงการบงการ (manipulative verbs) ได้แก่ make tell order ask เป็นต้น กริยาปริชานและถ้อยคำ (cognition-utterance verbs) ได้แก่ know think say เป็นต้น

2.3.2.2.4.2 รหัสวากยสัมพันธ์ของอนุพากย์เต็มเต็ม (The syntactic coding of complementation)

กลไกวากยสัมพันธ์ที่ถูกใช้ในรหัสอนุพากย์เต็มเต็ม (syntactic devices used to code complementation) ในแบบลักษณ์ข้ามภาษา วากยสัมพันธ์ของอนุพากย์เต็มเต็มสามารถใช้กลไกหลัก 4 ประการ คือ

- 1) การเกิดร่วมกันของกริยาเต็มเต็มและกริยาหลัก
- 2) การบ่งชี้ของประธานของอนุพากย์เต็มเต็ม
- 3) การกระทำระบบคำของกริยาเต็มเต็ม

4) หน่วยคำซ้อนความที่แยกประโยคหลักจากอนุพากย์ย่อย⁵⁶

2.3.2.2.5 วาจกและกระบวนการลดความเป็นกรรม (Voice and Detransitivization)

Talmy Givón กล่าวถึงหน่วยสร้างที่เป็นที่รู้จักกันมาแต่เดิมที่เรียกว่า กรรมวาจก (passive voice) ซึ่งในแนวคิดของกวีออนได้พูดถึงหัวข้อนี้เบี่ยงเบนไปจากเดิมที่เคยมีมาในสมมติฐานต่างๆ ต่อไปนี้

2.3.2.2.5.1 แวดวงหน้าที่ของกรรมวาจก (the functional domain of passive voice)

1) ความเป็นกรรมและวาจก (transitivity and voice)

มิตีความหมายสามประการที่เป็นแกนกลางนิยามความหมายของความเป็นกรรม ได้แก่

ก. ผู้กระทำ (agent) ประโยคกรรมกริยาต้นแบบที่เกี่ยวข้องกับความตั้งใจ การควบคุม การเริ่มต้น ผู้กระทำ กล่าวคือผู้เป็นสาเหตุการกระทำที่เด่นชัด

ข. ผู้ทรงสภาพ (patient) เหตุการณ์กรรมต้นแบบเกี่ยวข้องกับผู้ไม่ได้กระทำ ไม่มีความตั้งใจ ไม่มีการควบคุม เป็นผู้ที่เปลี่ยนแปลงภาวะที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ กล่าวคือเป็นผู้รับผลกระทบที่เด่นชัด

ค. กริยา (verb) ประโยคกรรมกริยาต้นแบบที่เกี่ยวข้องกับระยะเวลาที่เกิดขึ้นของกริยา การเชื่อม กริยาที่เป็นจริง และกริยาช่วยแสดงกาลและการณ์ลักษณะ ดังนั้นจึงแสดงเหตุการณ์ที่มีการเคลื่อนไหวเร็ว สมบูรณ์และเป็นจริง คือ ความชัดเจนเกี่ยวกับการรับรู้และปริชาน

2.3.2.2.5.2 วัจนปฏิบัติเกี่ยวกับวาจก ตามแนวคิดของ Givón ได้แก่

1) มุมมอง (perspective) แนวคิดเกี่ยวกับวาจกเป็นพื้นฐานวัจนปฏิบัติ ศาสตร์เหตุการณ์ความหมายเชิงกรรมที่เหมือนกันที่ให้รหัสโดยกริยา ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำโดยพิจารณาจากมุมมองสัมพันธ์สารการใช้หลายอย่างที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความสัมพันธ์การเป็นหัวข้อของผู้กระทำและผู้ถูกกระทำ

2) กรรมวาจก (active voice) ในกรรมวาจกดั้งเดิม ผู้กระทำจะอยู่ลำดับ

⁵⁶ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volume II*, 515-562.

ชั้นสูงสุดการทำให้เป็นหัวข้อ เป็นผู้มีส่วนร่วมที่ให้เป็นหัวข้อมากที่สุด ผู้กระทำเป็นผู้มีบทบาทสูงสุดเกี่ยวกับการเป็นประธานในไวยากรณ์ บทบาทความหมายการที่เข้าถึงความเป็นประธานมีลำดับชั้นดังนี้

(AGT)>DAT/BEN>PAT>OTHERS.

3) กรรมวาจก (passive voice) ในกรรมวาจกดั้งเดิม ผู้กระทำไม่ได้อยู่ในลำดับชั้นสูงของการเป็นหัวข้อ ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ไม่ได้กระทำบางตัวเป็นผู้มีส่วนร่วมที่เป็นหัวข้อมากที่สุด ผู้มีส่วนร่วมที่ไม่ได้เป็นผู้กระทำที่เข้าถึงทั้งการเป็นหัวข้อและการเป็นประธานทางไวยากรณ์ในประโยคกรรมวาจกมีการตามลำดับชั้นดังนี้

DAT/BEN>PAT>OTHERS.

4) การต้านกรรมวาจก (the antipassive voice) ในการต้านกรรมวาจกดั้งเดิม ผู้กระทำมีการเป็นหัวข้อสูง แต่การเป็นหัวข้อของผู้ถูกกระทำต่ำกว่าในกรรมวาจกมาก ดังนั้นผู้ถูกกระทำในการต้านกรรมวาจกมีแนวโน้มไม่มีความสำคัญทางใจความหลัก เป็นการแปรจากผู้ถูกกระทำของกรรมกริยาต้นแบบในแนวทางที่คล้ายกันอย่างมากกับผู้กระทำของกรรมวาจกที่แปรจากผู้กระทำของกรรมกริยาต้นแบบ ในทางไวยากรณ์ หน่วยสร้างการต้านกรรมวาจกมีแนวโน้มแสดงลักษณะหลายอย่างของประโยคกรรมกริยา หน่วยสร้างนั้นกรรมอาจจะรวมเข้ากับกริยา หรือบ่งชี้โดยทางอ้อม ผู้ถูกกระทำของการต้านกรรมวาจกสูญเสียคุณสมบัติกรรมตรงทางไวยากรณ์หลายอย่าง ในภาษาสาธกการก(ergative language) ผู้กระทำของหน่วยสร้างการต้านกรรมวาจกมีการสมบูรณ์(absolutive) บ่งชี้และกริยาถูกให้รหัสเป็นกรรมกริยา

2.3.2.2.5.3 ความหมายและวัจนปฏิบัติของวาจก (semantics vs. pragmatics of voice)

Givón อ้างแนวคิดของฮอปเปอร์และทอมป์สัน(1980) ว่าผู้กระทำในหน่วยสร้างกรรมวาจก และผู้ถูกกระทำในหน่วยสร้างการต้านกรรมวาจก ในทางความหมายแล้วมีแนวโน้มจะไม่มีอาการอ้างอิง ไม่เป็นเฉพาะบุคคล ไม่เด่นชัดและไม่เป็นแบบตายตัว และกริยามีแนวโน้มมีความหมายเป็นสภาพ ความสัมพันธ์ทางความหมายทั้งสองนี้เกี่ยวข้องกับวาจกที่ไม่เป็นผู้กระทำ เมื่อผู้กระทำเป็นใจความหลักที่สำคัญจะมีคุณสมบัติที่สัมพันธ์เกี่ยวกับการกระทำเหตุการณ์ เช่น ความตั้งใจ การควบคุม การเริ่มต้นเหตุการณ์ และความรับผิดชอบที่เป็นการเน้น (focus on) จากมุมมองของกรรมวาจก เหตุการณ์ถูกตีความว่าเป็นการเคลื่อนไหวที่เร็ว เชื่อมต่อสมบูรณ์และเป็นจริง ยิ่งกว่านั้นผู้มีส่วนร่วมใจความหลักสำคัญมีความเป็นไปได้มากที่มีการอ้างถึงเป็นเฉพาะบุคคลที่มีการย้ำมากขึ้น ในทางตรงข้าม ในทางปฏิบัติเมื่อผู้กระทำลดระดับ

ความสำคัญลงและผู้ถูกกระทำเป็นใจความสำคัญมากขึ้น เป็นลักษณะกรรมวาทกตั้งเดิม คุณสมบัติความเป็นกรรมที่สัมพันธ์กับผู้กระทำไม่ได้ถูกย้าย แต่ผู้ถูกกระทำมีความชัดเจนมากขึ้น ผู้กระทำนั้นจึงไม่มีความสำคัญและมีความเป็นไปได้ที่ไม่มีการอ้างอิง และไม่เป็นเฉพาะบุคคล ประการสุดท้าย ในการใช้เมื่อผู้ถูกกระทำถูกลดระดับลง และเป็นใจความหลักที่ไม่สำคัญ ดังในการดำเนินกรรมวาทกตั้งเดิม คุณสมบัติกรรมกริยาที่สัมพันธ์กับผู้ถูกกระทำ แสดงผลกระทบที่ชัดเจนว่าไม่ได้ถูกเน้นย้ำ ผู้ถูกกระทำที่ไม่สำคัญจึงมีความเป็นไปได้ที่จะไม่อ้างอิงและไม่เป็นเฉพาะบุคคล ดังนั้นจึงมีความเด่นชัดน้อย

2.3.2.2.5.4 โครงสร้างวาทกสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาทก (syntactic structure of passive clauses)

โครงสร้างวาทกสัมพันธ์ของประโยคกรรมวาทก หลักๆ มีสามประการดังนี้

1) วิธีปฏิบัติทางวาทกสัมพันธ์ของการลดความเด่นผู้กระทำ ผู้กระทำประโยคกรรมวาทกถูกลดความเด่นลงตามลำดับขั้นบทบาทการก คือ ประธาน>กรรมตรง>การก
อ้อม

2) วิธีปฏิบัติทางวาทกสัมพันธ์ของผู้ไม่ได้กระทำที่ถูกเลื่อนความเด่น หัวข้อที่ไม่ใช่ผู้กระทำถูกเลื่อนความเด่นตามลำดับขั้นการก จากการกที่ไม่ใช่ประธานในประโยคกรรมวาทก เป็นดังเช่นประธานของประโยคกรรมวาทกตั้งเดิม

3) วิธีปฏิบัติทางวาทกสัมพันธ์ของกริยากรรมวาทก กริยากรรมวาทกรักษา ลักษณะวาทกสัมพันธ์ของกริยากรรมวาทกตั้งเดิมไว้มาก หรือตรงข้าม ในหลายๆ แนวทางสะท้อนรูปวาทกสัมพันธ์ของกริยากรรมวาทกแสดงสภาพไว้มาก

ทั้งสามประการข้างต้นเป็นแกนวาทกสัมพันธ์ของกระบวนการเป็นกรรมวาทก ในฐานะเป็นกลไกให้รหัสทางไวยากรณ์ แต่ละข้อนั้นเป็นความสัมพันธ์คำตอบคำของมิติหน้าที่หลักของกรรมวาทก ต่อไปนี้ตามลำดับ คือ การลดความเด่นผู้กระทำ การเลื่อนความเด่นผู้ไม่ได้กระทำ กระบวนการแสดงสภาพของกริยา⁵⁷

2.3.2.2.6 การคลาดไปทางซ้าย (Left dislocation)

Talmy Givón กล่าวถึงการคลาดไปทางซ้ายว่าเป็นกลไกที่บ่งชี้ความเป็นหัวข้อ ที่ได้มีการดึงออกจากความสนใจระยะหนึ่งและมีการดึงกลับมา ส่วนใหญ่เป็นการชี้เฉพาะ การคลาดไปทางซ้ายเป็นการอ้างอิงหัวข้อที่อาจเป็นทั้งชี้เฉพาะและทั่วไป และไม่เคยปรากฏว่าเป็นการ

⁵⁷ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II*, 563-644.

อ้างอิงไม่ใช่เฉพาะ กล่าวอีกนัยหนึ่งการคลาดไปทางซ้ายไม่ได้ใช้เป็นกลไกในการแนะนำหัวข้อใหม่ในสัมพันธสาร ดังตัวอย่าง

(98) ก. การชี้เฉพาะ (Definite)

John, I never saw *him* there

ข. ทั่วไป (Generic)

Politicians, I've never met one I could trust

ค. การอ้างอิง ไม่ใช่เฉพาะ (REF-indefinite)

**A politician*, I met him yesterday

การคลาดไปทางซ้ายยังถูกใช้ในการเปลี่ยนการสนทนา ดังในการพูดของภาษาอิตาเลียนที่ใช้ในการเปลี่ยนจุดเริ่มต้นการพูดโดยเปลี่ยนจากผู้พูดคนก่อนมาเป็นผู้พูดคนใหม่ในกรณีที่ผู้พูดคนก่อนครอบครองเวทีการพูด หัวข้ออ้างอิงที่แนะนำใหม่จะเป็นการแนะนำใหม่ที่ตามด้วยช่องว่างของการหายไป สิ่งนี้เป็นบริบทการใช้การคลาดไปทางซ้ายในการแกะรอยอ้างอิง

2.3.2.2.6.1 มิติวากยสัมพันธ์และแบบลักษณ์ (Syntactic and typological dimensions)

การคลาดไปทางซ้ายเกี่ยวข้องกับลักษณะวากยสัมพันธ์สามประการ ดังนี้

ก. การแยกท่วงทำนองเสียงขึ้นลงสำหรับนามวลีที่ถูกคลาด

ข. ความเป็นกลางของการกบ่งชี้ของนามวลีที่เป็นหัวข้อ

ค. การเกิดขึ้นใหม่ของสรรพนามอ้างอิงเกี่ยวกับหัวข้อนามวลีภายในประโยค

กลไกทั้งสามประการพบในการพูดไม่เป็นทางการในภาษาอังกฤษดังตัวอย่างข้างต้น ตัวอย่างอื่นๆ เช่นในภาษาญี่ปุ่นมีดังนี้

(99) ก. การคลาดไปทางซ้ายของประธานทั่วไป

kuzira-wa, honyuu-doobutu desu

whale-TOP mammal be

"Whales, (they) are mammals"

ข. การคลาดไปทางซ้ายของประธานชี้เฉพาะ

John-wa, sono hon-o yonda

John-TOP DEF book-ACC read

"John, (he) read the book"

ค. การคลาดไปทางซ้ายกรรมทั่วไป

okane-wa, John-ga hosii
 money-TOP John-SUBJ want
 “Money, John wants (some)
 ง. การคลาดไปทางซ้ายกรรมชี้เฉพาะ
 hon-wa, John-ga yonda
 book-TOP John-SUBJ read
 “The book, John read (it)”⁵⁸

2.3.2.2.7 วัจนกรรมคำถาม (Interrogative)

Talmy Givón กล่าวถึงวัจนกรรมว่ามีความตรงกันข้ามสองอย่างเกี่ยวกับ
 วัจนกรรมคือ วัจนกรรมบอกเล่าและวัจนกรรมที่ไม่ใช่การบอกเล่า ซึ่งมีอยู่สามหรือสี่รูปแบบที่มี
 พื้นที่อยู่เนื่องจากจุดสูงสุดของหมวดหมู่ไวยากรณ์ภาษาที่เป็นต้นแบบดั้งเดิม ได้แก่

ก. การบอกเล่า
 ข. คำถาม แบ่งออกเป็น คำถามใช่/ไม่ใช่ และ คำถามที่ขึ้นต้นด้วย WH ใน
 ภาษาอังกฤษ

ค. คำสั่ง
 ความแตกต่างเชิงเหตุผลระหว่างวัจนกรรมบอกเล่าและวัจนกรรมที่ไม่ใช่การบอก
 เล่ามีแนวคิดที่ วัจนกรรมการบอกเล่าสามารถมีคุณค่าความจริง วัจนกรรมคำถามกับคำสั่งไม่
 สามารถมีค่าความจริง วัจนคำถามแบ่งออกได้ดังนี้

2.3.2.2.7.1 คำถามใช่/ไม่ใช่ (Yes-no questions)

วัจนกรรมคำถามตอบรับ ใช่/ไม่ใช่ มีอยู่ว่า ข้อความ ก. บอกเราว่ามันเป็น
 จริงหรือเท็จดังตัวอย่างประโยคภาษาอังกฤษข้างล่าง

(100) ก. Did John eat the salami?

ข. Didn't John eat the salami?

ค. John ate the salami.

ง. John did not eat the salami

ในประโยคคำถามทั้ง (100 ก ข) สันนิษฐานว่ามีความเท่าเทียมกัน ประโยค

⁵⁸ Talmy Givón, Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II, 757-760.

บอกเล่ายืนยันใน (100 ค) หรือที่ปฏิเสธใน (100 ง) เป็นความจริง ผู้ฟังถูกถามเพื่อจะเลือกข้อใดข้อหนึ่ง Bolinger (1978b) ให้ความเห็นว่า คำถามใช่หรือไม่ใช่ไม่ใช่คำถามเปิด คำถามยืนยันใช่/ไม่ใช่ใน (100 ก) เป็นการตอบสนองที่มีอคติเชิงลบดังในคำตอบ (100 ง) แต่คำถามใช่/ไม่ใช่เชิงลบใน (100 ข) เป็นการตอบสนองที่มีอคติเชิงบวกในดังในคำตอบ (100 ค) คำถาม ใช่/ไม่ใช่บางออกเป็นชนิดย่อยได้ดังนี้

1) คำถามให้เลือก (Alternative question)

รูปแปรของคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ใกล้เคียงอย่างมากกับนิยามดั้งเดิมคือคำถามให้เลือกที่เป็นทั้งการยืนยันและการปฏิเสธแสดงโดยเปิดเผย โดยมีคำเชื่อม “or” ดังตัวอย่าง

(101) ก. Is it raining, or isn't it?

ข. Is it raining, or is it snowing?

2) จุดเน้นคำถาม ใช่/ไม่ใช่ (Focused yes-no question)

ในกรณีที่คำถามใช่/ไม่ใช่ ใช้เมื่อเกิดความคิดเห็นสงสัยเกี่ยวกับภาวะเหตุการณ์ที่เป็นการเฉพาะ ได้แก่ การที่ผู้พูดไม่รู้จัก ประธาน กรรม กริยา หรือวิเศษณ์ อย่างสมบูรณ์ ส่วนประกอบเหล่านี้จะถูกเน้นในคำถาม ใช่หรือไม่ใช่ ดังตัวอย่างในภาษาอังกฤษที่ใช้การเน้นเสียงในการเน้น

(102) ก. Did Joe kill the goat?

(>or did someone else do it)

ข. Did Joe *kill* the goat?

(>or did he only *kick* it)

2.3.2.2.7.2 คำถาม WH (WH question)

Givón เรียกประโยคคำถามชนิดนี้ในอีกชื่อหนึ่งว่า คำถามส่วนประกอบ (constituent) โดยปกติแล้วใช้เมื่อผู้พูดและผู้ฟังมีความรู้เกี่ยวกับข้อความร่วมกัน อาจเป็นสมมุติฐานล่วงหน้าหรือภูมิหลัง แต่ว่าผู้พูดไม่รู้ส่วนประกอบหนึ่งในข้อความ ส่วนที่หายไปอาจพิจารณาว่าเป็นจุดเน้นของคำถาม WH ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งประธาน กรรม กริยา ภาคแสดง วิเศษณ์ กรรมรอง เวลา สถานที่ ลักษณะ เหตุผล และอื่นๆ ในหลักการบทบาทการใดก็ได้ก็ตาม ทั้งที่เป็นนาม การก้อ้อม หรือวิเศษณ์ จะกำหนดโดยไวยากรณ์ที่กริยาอาจวางภายใต้จุดเน้นคำถาม โดยปรากฏในหลายภาษาแต่ไม่ใช่ทั้งหมด กริยาจะวางอยู่ใต้จุดเน้นคำถาม ดังตัวอย่างภาษาอังกฤษ

(103) ก. บอกเล่า

Yesterday John sneakily gave a kiss to Mary in the barn.

ข. คำถาม WH ประธาน

Who gave Mary a kiss?

ค. คำถาม WH กรรม

What did John give to Mary?

ง. คำถาม WH กรรมรอง

To whom did John give a kiss

จ. คำถาม WH ลักษณะ

How did John give Mary a kiss

ฉ. คำถาม WH เวลา

When did John give Mary a kiss?

ช. คำถาม WH สถานที่

Where did John give Mary a kiss?

ซ. คำถาม WH กริยา

What did John do to Mary?

ณ. คำถาม WH เหตุผล

Why did John give Mary a kiss?

ญ. คำถาม WH แสดงความเป็นเจ้าของ

Whose barn was it?⁵⁹

2.3.2.2.8 วัจนกรรมการจัดการ (Manipulative speech-act)

Talmy Givón กล่าถึงวัจนกรรมการจัดการที่เทียบได้กับรูปประโยคคำสั่งที่ผู้พูดพยายามแสดงคำพูดที่มีจุดหมายให้ผู้ฟังปฏิบัติตามโดยมีมติหน้าที่ ดังนี้

1) ประโยคและสัญญาณการสื่อสาร วัจนกรรมการจัดการเป็นการกระทำคำพูดที่ผู้พูดพยายามจัดการพฤติกรรมของผู้ฟัง เป็นสัญญาณการสื่อสารที่เป็นแนวปฏิบัติระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง โดยมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการ ดังนี้

⁵⁹ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volume II*, 779-806.

ก.ภาวะเกี่ยวกับโลก “ภาวะเกี่ยวกับโลกคือจุดมุ่งหมายของการจัดการที่สอดคล้องกับภาวะโลก”

ข.อำนาจการกระทำ “ผู้จัดการ-ผู้ฟัง-เป็นอิสระต่อการกระทำในทิศทางที่เป็นข้อเสนอ”

ค.ความชอบธรรม “ผู้จัดการ-ผู้พูด-มีความชอบธรรมทางกฎหมายเหนือผู้จัดการ”

ดังตัวอย่างประโยคคำสั่งต่อไปนี้

(104) Get up!

ประโยคนี้ตามแนวตามแนวปฏิบัติการจัดการข้างต้นไม่เหมาะสมกับภาวะเกี่ยวกับโลกถ้าผู้จัดการกำลังยืนอยู่ และไม่เหมาะสมถ้าผู้จัดการผูกติดอยู่กับที่นั่งของเขา และไม่เหมาะสมถ้าเป็นเด็กบอกผู้ที่อายุมากกว่า

2) การจัดการ อำนาจ และสถานภาพ

ในตัวอย่าง (104) เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ส่วนตวิระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ระดับของสถานภาพ อำนาจ และการบังคับระหว่างผู้มีส่วนร่วมทั้งสองเป็นสิ่งที่ตัดสินรูปแบบวัจนกรรมการจัดการที่จะนำมาใช้ ความสุภาพ ความนับถือและความกลัว เป็นผลต่อเนื่องทางสังคมเกี่ยวกับการใช้ที่ไม่เหมาะสม ทั้งหมดเป็นตัวเลือกของหน่วยสร้างการจัดการ องค์ประกอบสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งอาจสรุปเป็นเงื่อนไขได้ดังนี้

ก. อำนาจหรือสถานภาพของผู้พูดมีสูงกว่า

- การบังคับผู้ฟังที่ทำตามมีมาก
- ความต้องการผู้ฟังที่จะแสดงสุภาพหรือนับถือในอำนาจต่อบางคนมีน้อย

ข. อำนาจหรือสถานภาพผู้ฟังมีมาก

- การบังคับผู้ฟังที่ทำตามมีน้อย
- ความต้องการผู้ฟังที่จะแสดงสุภาพหรือนับถือในอำนาจต่อบางคนมีมาก

ในภาษาอังกฤษมีการไล่หลีกจากคำสั่งไปสู่การขอร้องที่แสดงสุภาพ ดังตัวอย่าง

(105) ระดับสูงสุดของความรุนแรงในการจัดการ

ก. Get up!

ข. Get up, will you

ค. Would you please get up?

ง. Would you mind getting up?

จ. Do you think you could get up?

ฉ. Would you mind if I asked you to get up?

ช. Wouldn't it be nice if you could perhaps get up?

ระดับต่ำสุดของความรุนแรงในการจัดการ

ก็วนกลับมาว่าการไล่เหลื่อมดังกล่าวยังต้นมีกลไกที่ทำให้การจัดการอ่อนลง

ดังต่อไปนี้

(106) กลไกที่ทำให้ความรุนแรงในการจัดการอ่อนลง

ก. การเพิ่มความยาว

ข. การใช้รูปคำถาม

ค. การกล่าวเกี่ยวกับสรรพนามผู้ถูกจัดการ

ง. ใช้กริยาช่วยที่ไม่เป็นจริงที่กริยา

จ. ใช้การปฏิเสธ

ฉ. การซ้อนความภายใต้กริยาช่วยหรือกริยาปริธาน⁶⁰

2.3.3 ไวยากรณ์หน่วยสร้าง

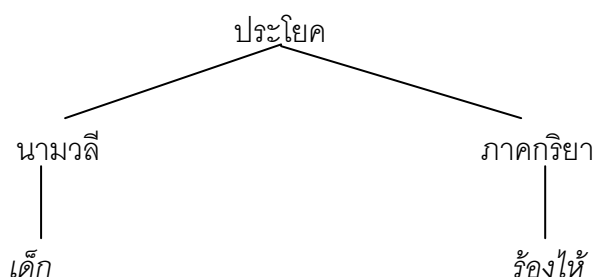
อัญชลี สิงห์น้อย กล่าวถึงทฤษฎีหน่วยสร้างว่าริเริ่มโดย Fillmore และ Lakoff เป็นไวยากรณ์หน้าที่นิยมแนวหนึ่งที่อธิบายภาษาโดยมีพื้นฐานแนวคิดของไวยากรณ์เพิ่มพูนแบบไม่ปริวรรต (non-derivational generative framework) ไวยากรณ์หน่วยสร้างมีแนวคิดหลักเช่นเดียวกับไวยากรณ์หน้าที่นิยมอื่นๆ ที่พิจารณารูปภาษาและความหมาย (form-meaning pair) ไวยากรณ์หน่วยสร้างไม่ได้ศึกษาเฉพาะโครงสร้างวากยสัมพันธ์ เพียงอย่างเดียวแต่รวมถึงข้อมูลคำศัพท์ (lexicon) ความหมาย (semantic) และการใช้ (pragmatic) ตลอดจนความรู้อื่นๆ ที่นอกเหนือจากภาษา เช่น สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ข้อมูลแต่ละด้านประกอบกันเป็นหน่วยสร้างหนึ่งๆ นั้นมีความสำคัญและเป็นแกนของไวยากรณ์เท่าเทียมกัน จะต้องพิจารณาไปพร้อมๆ กัน ไวยากรณ์หน่วยสร้างพิจารณา “หน่วยสร้าง” ว่าเป็นหน่วยพื้นฐานทางภาษา ต่างจากไวยากรณ์แนวก่อนๆ ที่ถือคำเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในการอธิบายไวยากรณ์ ไวยากรณ์หน่วยสร้างบูรณาการไม่ได้จำแนกความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างการศึกษไวยากรณ์ของคำและไวยากรณ์ของประโยค และถือว่าทุกหน่วยเท่าเทียมกันหมดที่ต่างเป็นหน่วยพื้นฐานที่ประกอบด้วยอย่างน้อยรูปและความหมายควบคู่กันไป ไวยากรณ์หน่วยสร้างบูรณาการมีความเชื่อว่า ไม่มี

⁶⁰ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II*, 806-814.

หน่วยไวยากรณ์ใดเหมือนกันทุกประการ ฉะนั้นเมื่อโครงสร้างหนึ่งมีความหมายได้สองอย่างขึ้นไป โครงสร้างนั้นๆ เป็นโครงสร้างที่กำกวม และจะต้องพิจารณาบริบทประกอบ นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่สอดคล้องกับไวยากรณ์หน่วยสร้าง ได้แก่ กระบวนการเปลี่ยนแปลงหมวดไวยากรณ์ และการไล่เลื่อมของหมวดไวยากรณ์ในภาษาที่ปรากฏเป็นสากลทั่วไปในภาษาต่างๆ และมีบทบาทสำคัญต่อการอธิบายปรากฏการณ์คำนามประสมของไทย⁶¹ อัญชลี ศึกษาคำนามประสมในภาษาไทย โดยกล่าวถึงกฎโครงสร้างกลุ่มคำ ซึ่งเป็นกฎที่อธิบายโครงสร้างกลุ่มคำที่ประกอบเป็นประโยคและวลี โดยแสดงคุณสมบัติพื้นฐานสามประการ คือ ลำดับการเรียงคำ ลำดับชั้นขององค์ประกอบ และหมวดหมู่ทางไวยากรณ์ การแบ่งโครงสร้างเช่นนี้ก็เพื่อที่จะได้มองเห็นภาพเกี่ยวกับรูปโครงสร้างในภาษาไทยว่าประกอบขึ้นด้วยหมวดหมู่ไวยากรณ์อย่างไรบ้างและเป็นการแบ่งกฎโครงสร้างที่ละเอียดครอบคลุมโครงสร้างทุกโครงสร้างในภาษาไทย โดยกฎโครงสร้างกลุ่มคำแบ่งจากโครงสร้างใหญ่ไล่ไปหาโครงสร้างที่เล็กที่สุด กฎโครงสร้างกลุ่มคำในภาษาไทยที่อัญชลีนำเสนอจะนำมาใช้แสดงโครงสร้างในงานวิจัยนี้ดังนี้

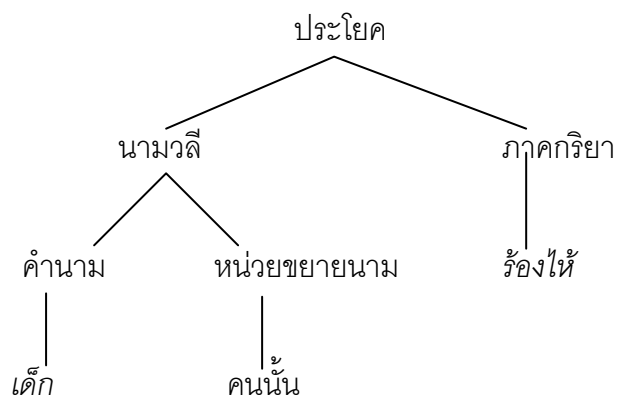
ประโยคประกอบด้วยนามวลี และภาคกริยา

1. ประโยค -----> นามวลี ภาคกริยา

⁶¹ อัญชลี สิงห์น้อย, คำนามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย, 131-142.

2. นามวลี ----- > คำนาม (หน่วยขยายนาม)

3. หน่วยขยายนาม -----> ประโยคคุณศัพท์

วลีแสดงปริมาณ

วลีแสดงเจ้าของ

บุพบทวลี

คำนามขยาย

คำชี้เฉพาะ

4. ประโยคคุณศัพท์-----> ที่ ประโยค

ตัวอย่าง

นกที่กำลังบินมา

5. วลีแสดงปริมาณ -----> จำนวน ลักษณะนาม

ตัวอย่าง

นกสองตัว

6. วลีแสดงเจ้าของ -----> (ของ) นามวลี

ตัวอย่าง

นกของฉัน

7. บุพบทวลี -----> บุพบท นามวลี

ตัวอย่าง

นกในกรง

8. คำนามขยาย -----> คำนาม

ตัวอย่าง

นกกระดาศ

9. คำชี้เฉพาะ -----> นี่ นั้น

ตัวอย่าง

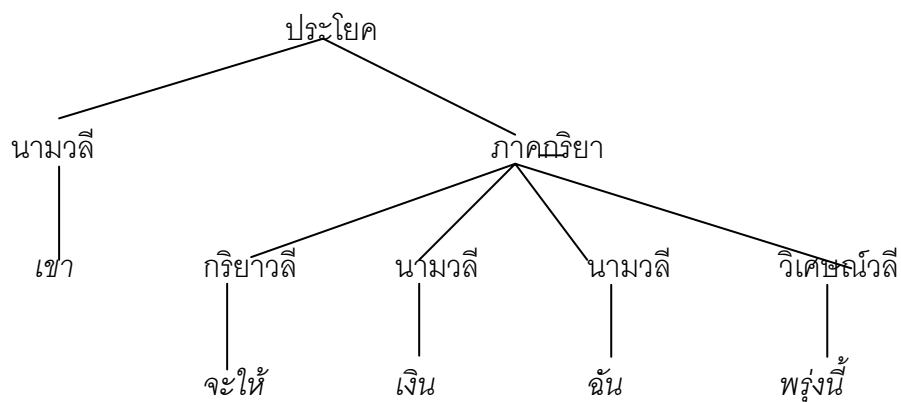
นกนี้

10. ภาคกริยา -----> กริยาวลี (นามวลี) (นามวลี) (วิเศษณ์วลี)

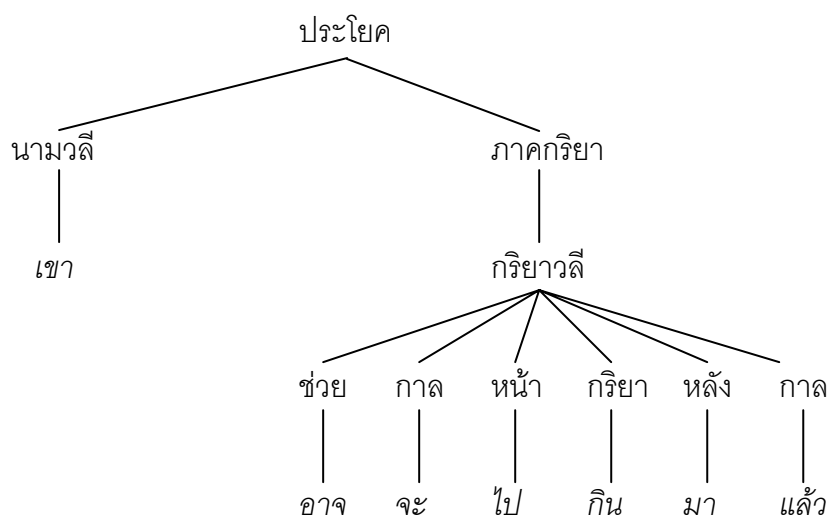
ตัวอย่าง

แดงเป็นเด็กดี

เขาจด-รต-ข้างบันได
เขาจะให้-เงิน-ฉัน-พรุ่งนี้

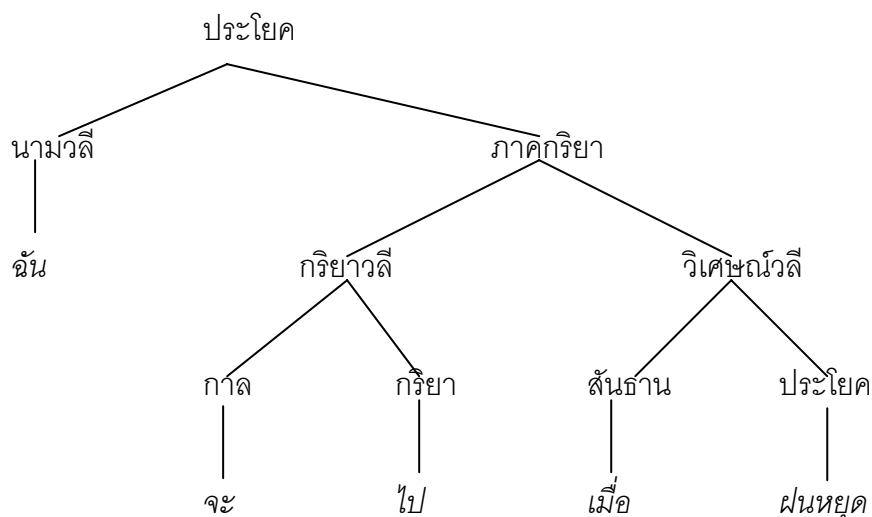

11. กริยาวลี -----> (ช่วย) (กาล) (หน้า) กริยา (กาล) (หลัง) (ขยาย)
ตัวอย่าง เขาอาจ-จะ-ไป-กิน-มา-แล้ว

12. วิเศษณ์วลี -----> คำเดี่ยว
บุพบทวลี
ประโยควิเศษณ์
ตัวอย่าง เขานอนตื่นสาย
เขานอนบน-เสื่อ

13. ประโยควิเศษณ์ -----> วิเศษณ์สันธาน ประโยค
ตัวอย่าง ฉันจะไปเมื่อ-ฝนหยุด

ประโยคอาจมีวิเศษณ์วลีที่ขยายทั้งประโยค ซึ่งมักอยู่ตำแหน่งหน้าประโยค จึงนับเป็นหน่วยที่แตกต่างออกไปเรียกว่า หน่วยขยายประโยค โดยเพิ่มเข้าไปในกฎโครงสร้างวลีข้อที่ 1 ดังนี้

1. ประโยค -----> (หน่วยขยายประโยค) นามวลี ภาคกริยา
ตัวอย่าง ปกติ-เขา-ตื่นเช้า
โดยทั่วไป-คนเรา-มักจะเข้าข้างตัวเอง

นอกจากนี้ อัญชลียังกล่าวถึงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ คือหน้าที่ทางไวยากรณ์ขององค์ประกอบวลีหรือประโยคนั้นเอง เช่น ในวลี มีลักษณะเป็น **หน่วยหลัก-หน่วยขยาย** ลักษณะทางอรรถศาสตร์เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบทางไวยากรณ์และสิ่งที่อ้างอิงถึง รูปภาษาและความหมายมีความสำคัญเท่าเทียมกันและสัมพันธ์กันอย่างเป็นปฏิภาคต่อกัน ในส่วนของอรรถสัมพันธ์และความหมายของประโยค อัญชลีกล่าวว่าหน้าที่ทางวากยสัมพันธ์(ประธาน กรรม ฯลฯ)อาจมีความหมายได้หลายอย่าง ซึ่งได้ศึกษาหน้าที่ความหมายโดยใช้แนวคิดการก ของ Charles J. Fillmore นอกจากนี้ยังศึกษาลักษณะทางวិธรศาสตร เช่น บริบททางภาษา หัวเรื่อง

รูปอ้างอิง ปริบททางสถานการณ์ ฯลฯ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญที่การศึกษาหรืออธิบายภาษาใดๆ ก็ตามไม่อาจจะละเลยได้⁶²

งานวิจัยเกี่ยวกับภาษาไทยและไทโซ่ง ตลอดจนแนวคิดทฤษฎีที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น โดยเฉพาะทฤษฎีหน้าที่ในงานวิจัยนี้จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาษาไทยและภาษาไทโซ่งต่อไป

2.4 ภูมิหลังเกี่ยวกับท้องถิ่นและผู้ออกภาษา

2.4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่น

ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น 10 หมู่บ้าน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดพิษณุโลก ระยะทางจากจังหวัดถึงตำบลบ่อทองประมาณ 25 กิโลเมตร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูง มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอทองไทรลาค จังหวัดสุโขทัยและอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก

ทิศตะวันออก อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

ทิศใต้ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก และอำเภอไทรทอง จังหวัดกำแพงเพชร

ทิศตะวันตก อำเภอศรีมณฑล จังหวัดสุโขทัย และอำเภอลานกระบือ จังหวัดกำแพงเพชร

ประชากรของตำบลส่วนใหญ่เป็นชาวไทยโซ่ง อพยพมาจากราชบุรี เพชรบุรี และนครปฐม จำนวนประมาณ 3,200 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คือ ปลูกข้าว ไร่โพด ถั่วเหลือง และเลี้ยงสัตว์⁶³

2.4.2 ข้อมูลผู้ออกภาษาชาวไทยโซ่ง

2.4.2.1 นายสุเทพ สิงห์ลอ อายุ 75 ปี บ้านเลขที่ 17/2 ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

2.4.2.2 นายประสิทธิ์ สิงห์ลอ อายุ 70 ปี บ้านเลขที่ 21 ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

2.4.2.3 นางบุญมา แป้นแสง อายุ 76 ปี บ้านเลขที่ 24 ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

⁶² เรื่องเดียวกัน, 15-55.

⁶³ อำเภอบางระกำ, “เอกสารข้อมูลบรรยายสรุปอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก พุทธศักราช 2549,” มกราคม 2549.

2.4.2.4 นางนงนุช โชคช่วง อายุ 30 ปี บ้านเลขที่ 21/1 51 ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

2.4.2.5 นางทองย้อย สิงหวิ อายุ 45 ปี บ้านเลขที่ 17/6 ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

บทที่ 3

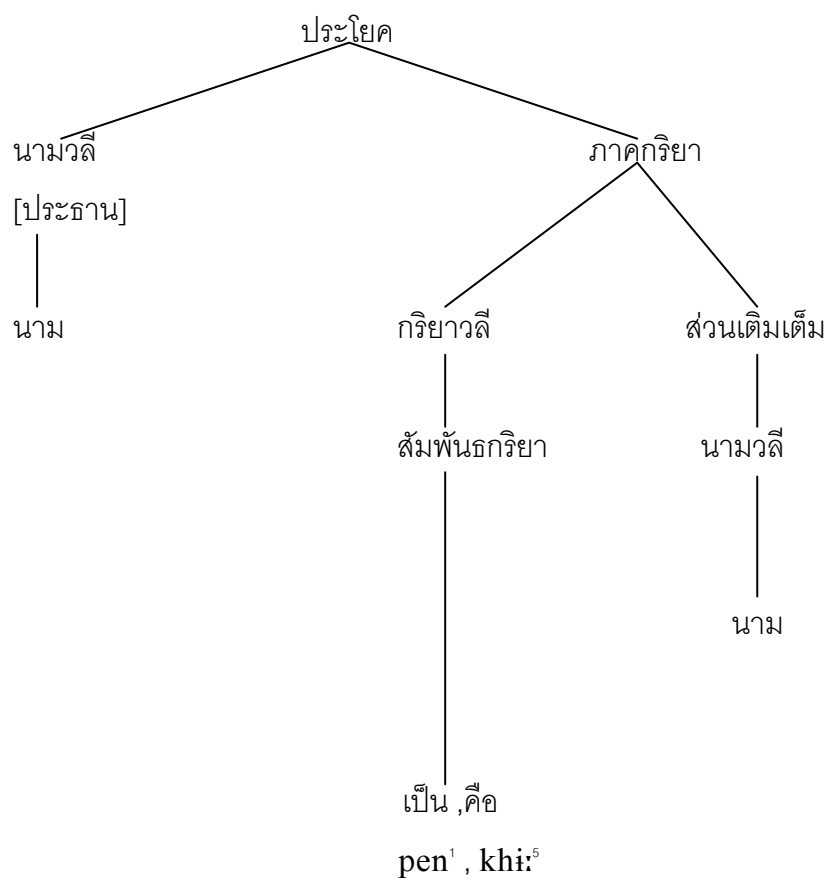
การวิเคราะห์เปรียบเทียบกริยาในประโยคเดี่ยวความเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง

ในการเปรียบเทียบประโยคเดี่ยวความเดียวภาษาไทยและภาษาไทโซ่งในงานวิทยานิพนธ์นี้จะพิจารณาเปรียบเทียบประโยคตามชนิดของกริยา ได้แก่ สัมพันธกริยา กริยาอาการ กริยาที่มีประธานเป็นประโยค กริยากรรม กริยากับกรรมของบุพบท กริยาวิกรรม และกริยาไร้ประธาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็นสองหัวข้อหลักใหญ่ๆ คือ บทบาทความหมายของการกระเด็นหลัก และ หน้าไวยากรณ์ของกระเด็นหลักในประโยค ได้แก่ ประธานและกรรม พร้อมทั้งนำเสนอโครงสร้างหรือรูปโดยแผนภูมิต้นไม้ แผนภูมิต้นไม้จะแสดงหน้าที่ไวยากรณ์ การลำดับคำและชนิดของคำ กริยาชนิดต่างๆ ที่กำหนดบทบาทความหมายการกระเด็นหลัก ได้แก่ ผู้กระทำ ผู้รับสภาพ และผู้ทรงสภาพ กลุ่มกริยาในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีดังต่อไปนี้

3.1 สัมพันธกริยา (Copular verb)

ประโยคเดี่ยวความเดียวที่มีกริยาเป็นสัมพันธกริยาเป็นประโยคที่มีการกของนามที่ทำหน้าที่เป็นประธานและกรรมเป็นผู้ทรงสภาพ (patient of state) ซึ่งสามารถเป็นได้ทั้งที่เป็นสิ่งไม่มีชีวิตและสิ่งมีชีวิต กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย ได้แก่ กริยา *เป็น* คือ ในภาษาไทโซ่งก็ปรากฏกริยาชนิดนี้เช่นเดียวกัน ได้แก่ *pen* 'เป็น' *khi* 'คือ' ประโยคเดี่ยวความเดียวที่มีสัมพันธกริยาจะมีโครงสร้างเป็น ประธาน + ภาคกริยา-->กริยาวลี, ส่วนเติมเต็ม ดังแสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

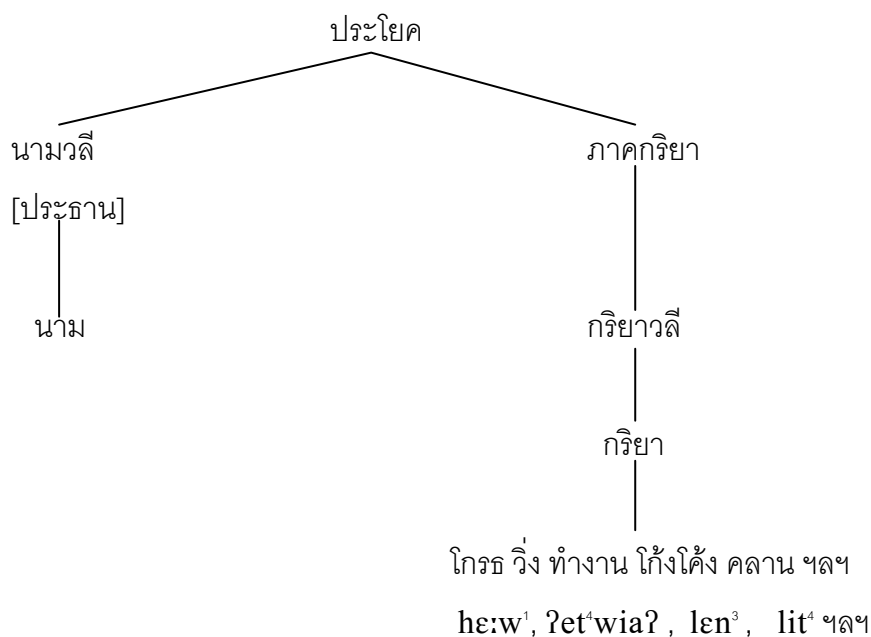

โครงสร้างประโยคเดียวความเดียวที่มีสัมพันธ์กริยาจะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้ทรง
สภาพ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ ดังตัวอย่าง

- (1) ก. เขาเป็นครู ภาษาไทย
 ข. พลเอกเปรมคือประธานองคมนตรี
- (2) ก. saw¹ pen¹ mo:¹ sen¹ hian⁵ ภาษาไทยไท่ซ่ง
 เขา เป็น หมอเสนเรือน
 ‘เขาเป็นหมอเสนเรือน’
 ข. ʔay¹ khi:⁵ khu:⁵
 พ่อ คือ ครู
 “พ่อคือครู”

3.2 กริยากรรม (Objectless verbs)

ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากรรมจะมีประเด็นหลักเพียงประเด็นเดียวที่ทำหน้าที่เป็นประธาน ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากรรมจะมีโครงสร้าง ประธาน+ภาคกริยา--> กริยาวลี ดังแสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

กริยาอาจมีความหมายเป็นกริยาแสดงอาการหรือกริยาแสดงสภาพที่แสดงสภาพชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ ประเด็นหลักอาจเป็นการกผู้กระทำ เช่น เขา^{วีน} การกผู้รับสภาพ เช่น เขา^{ป่วย} กริยาในกลุ่มนี้แบ่งออกเป็นหลายประเภทดังนี้

3.2.1 กริยากรรมที่เป็นกริยาแสดงเหตุการณ์หรือกระบวนการที่มีประเด็นหลักเป็นผู้กระทำ(agent subject) กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ^{วีน} ทำงาน ^{โกงโกง} คลาน ฯลฯ ในภาษาไทยไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น ^{?et⁴wia²} 'ทำงาน' ^{len³} ^{วีน} ^{lit⁴} 'กระโดด' ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากรรมแสดงอาการจะมีบทบาทความหมาย ผู้กระทำ-กริยา ดังตัวอย่าง

- (3) ก. นักเรียน^{วีน} ภาษาไทย
 ข. เด็กน้อย^{คลาน}
- (4) ก. saw³ ?et⁴wia²² ภาษาไทยไทโซ่ง
 เขา ทำงาน
 'เขาทำงาน'

๑. luʔ² len³ ʔin¹

ลูก วึ่ง เล่น

‘ลูกวึ่งเล่น’

3.2.2 กริยากรรมแสดงสภาพ กริยาในกลุ่มนี้อาจแสดงสภาพชั่วคราวหรือถาวรโดยมีประเด็นหลักเป็นผู้ทรงสภาพ (patient of state) หรือผู้รับสภาพ (dative of state) จึงแบ่งออกเป็นสองชนิดคือ กริยากรรมแสดงสภาพมีประเด็นหลักเป็นผู้ทรงสภาพ และกริยากรรมแสดงสภาพมีประเด็นหลักเป็นผู้รับสภาพดังนี้

3.2.2.1 กริยากรรมแสดงสภาพมีประเด็นหลักเป็นผู้ทรงสภาพ ในภาษาไทย กริยากรรมในกลุ่มนี้ เช่น อ้วน ดำ ขาว กล้าหาญ หนัก ขยัน ฯลฯ ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน กริยากรรมในกลุ่มนี้ เช่น *lam*³ ‘ดำ’ *pi*³ ‘อ้วน’ *keɲ*³ ‘กล้าหาญ’ *can*³ ‘สวย’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากรรมแสดงสภาพจะมีโครงสร้าง ผู้ทรงสภาพ-กริยา ดังตัวอย่าง

(5) ก. เขาอ้วน

ภาษาไทย

๑.. เขากล้าหาญ

(6) ก. saw³ lam³

ภาษาไทโซ่ง

เขา ดำ

‘เขาดำ’

๑. saw³ pi³

เขา อ้วน

‘เขาอ้วน’

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีภาษาไทยและภาษาไทโซ่งอาจมีประเด็นหลักผู้ทรงสภาพสองประเด็นหลักเกิดร่วมกัน ดังตัวอย่าง

(7) ทีมได้วาทิมหาวิทยาลัยนเรศวรกับทีมมหาวิทยาลัยศิลปากรเสมอกัน ภาษาไทย

(8) ʔe:m³ ka:³ pa:¹ can³ khi:⁵ khi:⁵ kan³

ภาษาไทโซ่ง

แม่ กับ ป้า สวย เท่า เท่า กัน

‘แม่กับป้าสวยเท่ากัน’

3.2.2.2 กริยากรรมแสดงสภาพมีประเด็นหลักเป็นผู้รับสภาพส่วนใหญ่เป็นกริยาแสดงความรู้สึก แสดงอารมณ์ หรือแสดงการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (predicate dative-of-state) และมีประเด็นหลักประธานของประโยคเป็นผู้รับสภาพที่เป็นผู้มีความรู้สึกรับรู้และแสดงโดยกริยานั้นๆ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น โกรธ ดีใจ เศร้า ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทโซ่งก็

เช่นเดียวกัน เช่น *mak*² 'รัก' *saw*² 'เศร้า' *khiaŋ*² 'โกรธ' *bia*² 'เปิด' *?ɔ:n'co:n*⁵ 'เอ็นดู' *ciat*² 'เจ็บใจ' ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากรรมผู้รับสภาพจะมีโครงสร้าง ผู้รับสภาพ-กริยา ดังตัวอย่าง

(13) พ่อโกรธ

ภาษาไทย

(14) *?ay*¹ *cep*⁴ *cai*³

ภาษาไทยซอง

พ่อ เจ็บใจ

'พ่อเจ็บใจ'

ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทซองยังมีกริยากรรมผู้ทรงสภาพและผู้รับสภาพที่เป็นกริยากรรม-สกรรม เช่น กริยา *เปิด* *ขัน* *เข็ด* *คิด* *โค่น* ฯลฯ ในภาษาไทย กริยา *be:w*² 'โกหก' *la:⁵ ?a:y²* 'ละอาย' *hiw²* 'หิว' *khɪ:² ya:n²* 'กลัว' ในภาษาไทซอง ดังตัวอย่าง

(9) ก. เขากำลังเปิด

ภาษาไทย

ข. เขาเปิดประตู

(10) ก. *to:³ liŋ⁵ man⁵ hiw³*

ภาษาไทซอง

ตัวลิง มัน หิว

'ลิงหิว'

ข. *to:³ liŋ⁵ hiw³ ma⁴ may⁶*

ตัวลิง หิว ลูกไม้

'ลิงหิวผลไม้'

นอกจากนี้ในภาษาไทซองยังมีกริยากรรมแสดงสภาพและกริยากรรมแสดงอาการที่มีความหมายอย่างเดียวกันที่ใช้คำต่างกัน เช่น *?a:²* 'เปิด' ใช้ในประโยคกรรม *ŋe?*² 'เปิด' ใช้ในประโยคกรรม *pi:t*² 'โค่น' ใช้ในประโยคกรรม *pam*¹ 'โค่น' ใช้ในประโยคกรรม ดังนี้

(11) ก. *?ay*¹ *ŋe?*² *pa:³ tu:³*

ภาษาไทซอง

พ่อ เปิด ประตู

"พ่อเปิดประตู"

ข. *pa:³ tu:³ ?a:¹*

ประตู อ้า

'ประตูเปิด'

*ค. pa:³tu:³ ηε?²

ประตู อ้า

‘ประตูเปิด’

(12) ก. ?ay¹ pam¹ ko:³ may⁶

พ่อ โคน กอ ไม้

‘พ่อโคนกอไม้’

ข. ko:³ may⁶ pi:t⁴

กอ ไม้ โคน

‘กอไม้โคน’

*ค. ko:³ may⁶ pam¹

กอ ไม้ โคน

‘กอไม้โคน’

จากตัวอย่างในภาษาไทย

กริยาที่เป็นได้ทั้งกริยากรรมและกริยาสกรรมที่มี

ความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้คำต่างกัน ได้แก่ กริยาสกรรม ηε? ‘เปิด’ pam¹ ‘โคน’ กริยากรรม ได้แก่ ?a:¹ ‘เปิด’ pi:t⁴ ‘โคน’ ตัวอย่างกริยากรรม-สกรรมดังกล่าวข้างต้นแสดงโดยแผนภูมิในหน้า

73

3.2.3 กริยากรรมแสดงการเปลี่ยนแปลง/เหตุการณ์/กระบวนการ กริยาในกลุ่มนี้เป็นทั้งกริยาที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ เหตุการณ์บางอย่างอาจเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงประธานผู้ทรงสภาพการเปลี่ยนแปลง (patient-of change-subject) กริยาเหล่านี้ในภาษาไทย เช่น อุ้ม จม หกล้ม ฯลฯ กริยาเหล่านี้ในภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน เช่น ho:n⁶ ‘ร้อน’ com⁶ ‘จม’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากรรมแสดงการเปลี่ยนแปลง/เหตุการณ์/กระบวนการจะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้ทรงสภาพการเปลี่ยนแปลง-กริยา ดังตัวอย่าง

(15) ก. แดงล้มลง

ภาษาไทย

ข. อากาศอุ่นขึ้น

ค. น้องจมน้ำ

(16) ก. ?a:³ka:t⁴ ho:n⁶ khin¹

ภาษาไทย

อากาศ ร้อน ขึ้น

‘อากาศร้อนขึ้น’

ข. ko:n¹hin³ com³ nam⁶

ก๊อนหิน จม น้ำ

‘ก๊อนหินจมน้ำ’

อย่างไรก็ตาม กริยากรรมแสดงการเปลี่ยนแปลงในประโยคบางชนิดเป็นกริยาที่ กระบวนการเกิดกริยาอยู่นอกเหนือการควบคุม ประเด็นหลักที่เป็นประธานของประโยคไม่สามารถ ควบคุมการเกิดของกริยาเหล่านี้ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น โต เกิด ตาย คลอด ฯลฯ ใน ภาษาไทซองก็เช่นเดียวกัน กริยาเหล่านี้ เช่น *paɪ* ‘โต’ *ʔɔɪ* ‘เกิด’ *ta:y* ‘ตาย’ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(17) ก. น้องโตเร็ว

ภาษาไทย

ข. น้องเกิดก่อนกำหนด

ค. ดำตาย

(18) ก. noŋ⁶ pai⁴ way⁵

ภาษาไทซอง

น้อง โต เร็ว

‘น้องโตเร็ว’

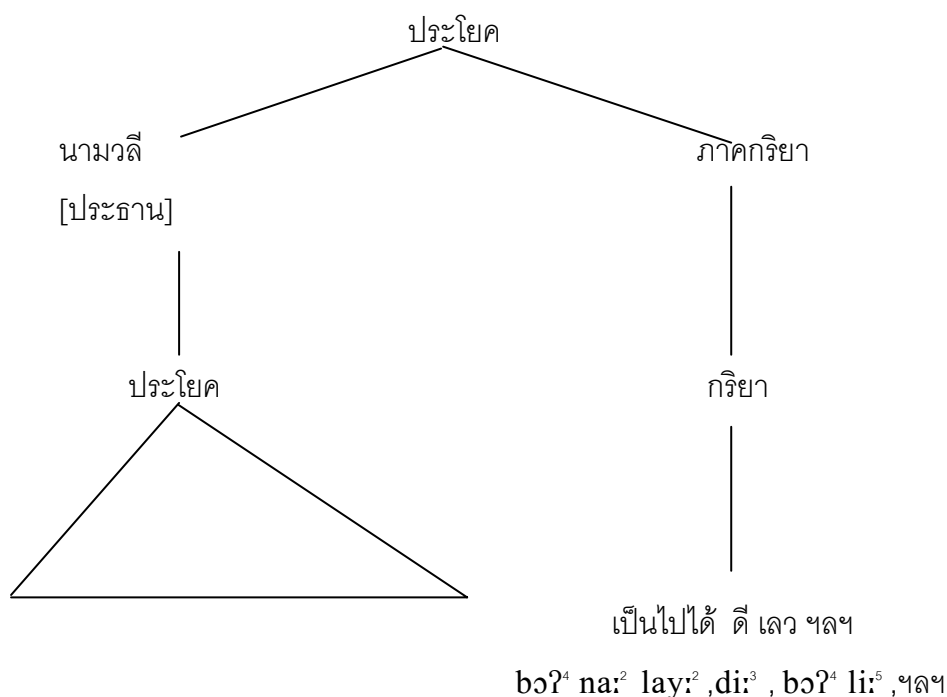
ข. noŋ⁶ ʔɔɪ⁴ ko:n⁴ mi:⁵

น้อง ออก ก่อน วัน

‘น้องเกิดก่อนกำหนด’

3.3 กริยาที่มีประโยคเป็นประธาน (Verbs requiring a sentential subject)

กริยาที่มีประโยคเป็นประธาน ได้แก่ กริยาแสดงการคาดการณ์ และกริยาประเมินค่า มีโครงสร้างเป็น ประธาน-->ประโยค + ภาคกริยา--> กริยาวลี แสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

ประโยคเดียวที่ความเดียวที่มีประโยคเป็นประธานประเด็นหลักของประโยคมีบทบาทความหมายเป็นผู้ทรงสภาพ โดยจัดแบ่งกลุ่มกริยาตามความหมายออกเป็นกลุ่มย่อยๆ ได้ดังนี้

3.3.1 กริยาแสดงการคาดการณ์ (epistemic verb) เป็นกริยาที่มีความหมายเป็นกริยาแสดงการคาดการณ์โดยมีประเด็นหลักประโยคเป็นประธาน กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น กริยาจำพวก *เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้ ฯลฯ* กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยเชิงก็เช่นเดียวกัน เช่น *naː² teː⁴* 'น่าจะจริง' *boʔ⁴ naː² layː²* 'ไม่น่าได้' ฯลฯ ประโยคเดียวที่ความเดียวที่มีประโยคเป็นประธานประเด็นหลักของประโยคจะมีบทบาทความหมาย *ผู้ทรงสภาพ-กริยา* ดังตัวอย่าง

(19) สมชายสอบตกนั้นเป็นไปได้ไม่ได้ ภาษาไทย

(20) ʔa:y¹ ɲaː⁵ keŋ⁴ naː² teː⁴ ภาษาไทโซ่ง

ไอ้ งา เก่ง น่า จริง

'ไอ้ งา เก่ง น่าจะจริง'

3.3.2 กริยาประเมินค่า (evaluative verb) เป็นกริยาที่มีความหมายแสดงการประเมินค่าโดยมีประเด็นหลักประโยคเป็นประธาน กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น กริยาจำพวก *ดี เลว เหมาะสม ฯลฯ* กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยเชิงก็เช่นเดียวกัน เช่น *diː²* 'ดี' *boʔ⁴ liː⁵* 'ไม่ดี' ฯลฯ ประโยคเดียวที่ความเดียวที่มีประโยคเป็นประธานประเด็นหลักของประโยคจะมีบทบาทความหมาย *ผู้ทรงสภาพ-กริยา* ดังตัวอย่าง

(21) เขาทำอย่างนั้นแล้ว

ภาษาไทย

(22) ʔa:y¹ paʔ⁴ cen⁴ di:³

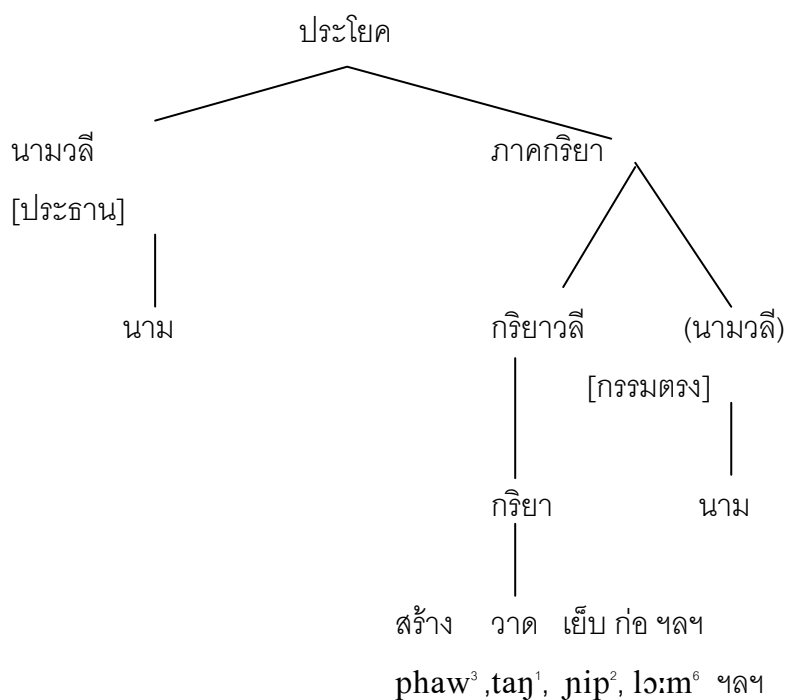
ภาษาไทยซอง

พ่อ พุด เช่นนั้น ดี

‘พ่อพุดเช่นนั้นดี’

3.4 กริยากรรม (verb with direct object)

ประโยคที่มีกริยากรรมจะมีประเด็นหลักในประโยคมากกว่าหนึ่งประเด็นหลักขึ้นไป คือ ประธานผู้กระทำ และกรรมที่เป็นผู้ทรงสภาพที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำอาการนั้น ดังนั้น ประโยคเดียวความเดียวชนิดนี้จะมีโครงสร้าง ประธาน+ภาคกริยา-->กริยาวลี,(นามวลี-->กรรม) แสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

ประโยคชนิดนี้กริยามีสองชนิดใหญ่ๆตามการแบ่งของ Givón ได้แก่ กริยากรรม
ต้นแบบและกริยากรรมต้นแบบน้อย ดังต่อไปนี้

3.4.1 กริยากรรมต้นแบบ (Prototypical transitive verbs)

ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากรรมต้นแบบจะมีบทบาทความหมายเป็น *ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ* โดยแบ่งชนิดย่อยของกริยาที่ปรากฏกับกรรมที่เป็นผู้ทรงสภาพการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันดังนี้

3.4.1.1 กริยาที่ประเดิมหลักกรรมที่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น (create object) กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *สร้าง วาด เย็บ ก่อ* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยไทโขงก็เช่นเดียวกัน เช่น *taŋ* ‘สร้าง’ *nip* ‘เย็บ’ *lo:m*⁶ ‘ล้อม’ *tom*¹ ‘ตัม, กลั่น’ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(23) ก. เขาสร้างบ้าน ภาษาไทย

ข. น้องวาดรูป

ค. แม่เย็บเสื้อ

ง. แดงก่อกำแพง

(24) ก. *ʔa:y¹ taŋ¹ hian⁵* ภาษาไทยไทโขง

พ่อ ตัง บ้าน

‘พ่อสร้างบ้าน’

ข. *ʔe:m³ nip² so:ŋ¹*

แม่ เย็บ กางเกง

‘แม่เย็บกางเกง’

ค. *ʔa:y¹ lo:m⁶ hua⁶*

พ่อ ล้อม รั้ว

‘พ่อล้อมรั้ว’

ง. *ʔay¹ tom¹ law²*

พ่อ ตัม เหล้า

‘พ่อตัมเหล้า’

3.4.1.2 กริยาที่ประเดิมหลักกรรมที่เป็นสิ่งที่ถูกทำลายโดยสิ้นเชิง (totally destroyed objects) คำกริยาที่ประเดิมหลักกรรมเป็นสิ่งที่ถูกทำลายโดยสิ้นเชิงมีประเดิมหลักประธานเป็นผู้กระทำ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย ได้แก่ *ทำลาย ฆ่า ระเบิด ล้ม* (ฆ่า) ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยไทโขงก็เช่นเดียวกัน ได้แก่ *pam*¹ ‘โค่น’ *kha:*² ‘ล้ม’ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(25) ก. เขาทำลายด้วยขวาม ภาษาไทย

ข. เขาฟันต้นไม้

ค. เขาล้มช้าง

(26) ก. ʔa:y¹ pam¹ ko:³may⁶

ภาษาไทยซอง

พ่อ โคน กอ ไม้

‘พ่อโคนต้นไม้’

ข. ʔay¹ kha:² kwa:y³

พ่อ ฆ่า ควาย

‘พ่อล้มควาย’

3.4.1.3 กริยาที่ปรากฏกับประเด็นหลักกรรมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพ วัตถุ (physical change in objects) กริยาแสดงการกระทำที่เปลี่ยนแปลงทางกายภาพวัตถุ เป็น กริยาแสดงอาการที่ไปกระทบผู้ใดผู้หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นเหตุให้ผู้นั้นหรือสิ่งนั้นเปลี่ยนสภาพ ไปเนื่องจากการกระทำของประธานที่เป็นผู้กระทำอาการ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ตัด ม้วน ลับ เหลา ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยซองก็เช่นเดียวกันเช่น *ɲo:m⁶* ‘ยอม’ *ta:p⁶* ‘ทุบ’ *paw⁶* ‘เป้า’ *lap⁶* ‘ลับ’ *law³* ‘เหลา’ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(27) ก. แม่ ม้วนผม

ภาษาไทย

ข. พ่อตัดหญ้า

ค. น้องเป้าลูกโป่ง

(28) ก. ʔe:m³ lap² pa:⁶

ภาษาไทยซอง

แม่ ลับ มีด

‘แม่ลับมีด’

ข. lu?² paw⁴ po:ŋ⁴

ลูก เป้า ลูกโป่ง

‘ลูกเป้าลูกโป่ง’

ค. lu?² law³ din³ so:³

ลูก เหลา ดินสอ

‘ลูกเหลาดินสอ’

3.4.1.4 กริยาที่ประเด็นหลักกรรมเป็นตำแหน่งกรรมถูกเปลี่ยนแปลง (change in object's location) คำกริยาชนิดนี้เป็นคำกริยาแสดงการกระทำที่ต้องมีการเปลี่ยนสถานที่ที่กระทำ อยู่ด้วย กรรมจะมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง โดยผู้กระทำอาจเคลื่อนที่ไปด้วยหรือไม่ก็ได้ กริยา

กลุ่มนี้ ในภาษาไทย เช่น ย้าย กลิ้ง เคลื่อน กระทบ ลาก เลื่อน ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย
 โข่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *suy⁵* 'กลิ้ง' *laʔ* 'จุด' *li:t* 'ดีด' *ka:³thi:p* 'ถีบ' ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(29) ก. ชาวนาย้ายยุ่งข้าว

ภาษาไทย

ข. พ่อกลิ้งครก

ค. แม่เลื่อนเก้าอี้

(30) ก. ʔay¹ suy⁵ cok⁴

ภาษาไทยโข่ง

พ่อ กลิ้ง ครก

'พ่อกลิ้งครก'

ข. ʔa:y¹ laʔ² ʔe:m³

พ่อ จุด แม่

'พ่อจุดแม่'

ค. ʔa:y¹ li:t⁴ ko:n¹ hin³

พ่อ ดีด ก้อน หิน

'พ่อดีดก้อนหิน'

กริยาที่ปรากฏกับกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งในบางครั้งอาจมีประเด็นหลักที่
 หมายถึงจุดเริ่มต้นของการเคลื่อนที่หรือจุดหมายของการเคลื่อนที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสอง
 อย่างร่วมด้วยก็ได้ ดังตัวอย่าง

(31) ก. ชาวนาย้ายยุ่งข้าวจากหลังบ้าน

ภาษาไทย

ข. ชาวนาย้ายยุ่งข้าวมาหน้าบ้าน

ค. ชาวนาย้ายยุ่งข้าวจากหลังบ้านมาหน้าบ้าน

(32) ก. ʔa:y¹ suy⁵ cok⁴ tan³ laŋ³ hian⁵

ภาษาไทยโข่ง

พ่อ กลิ้ง ครก จาก หลัง บ้าน

'พ่อกลิ้งครกจากหลังบ้าน'

ข. ʔa:y¹ suy⁵ cok⁴ ma:⁵ na:² hian⁵

พ่อ กลิ้ง ครก มา หน้า บ้าน

'พ่อกลิ้งครกมาหน้าบ้าน'

ค. ʔa:y¹ suy⁵ cok⁴ tan³ laŋ³ hian⁵ ma:⁵ na:² hian⁵

พ่อ กลิ้ง ครก จาก หลัง บ้าน มา หน้า บ้าน

'พ่อกลิ้งครกจากหลังบ้านมาหน้าบ้าน'

3.4.1.5 กริยาที่ประเด็นหลักกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยมีนัยเครื่องมือ

(change with implied instrument) คำกริยาชนิดนี้เป็นคำกริยาที่มีกรรมเป็นผู้ทรงสภาพอันเนื่องจากการใช้เครื่องมือชนิดต่างๆ และเป็นกริยาแสดงการกระทำที่มีนัยเกี่ยวกับลักษณะที่บ่งบอกเครื่องมือที่ใช้ในการกระทำอยู่ด้วย กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น แทะ ตอก ตะบัน เกี้ยว ชูด กระพือ ต่อย ชก ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *ta:p* 'ตอก' *thay*³ 'ไถ' *kiaw*⁴ 'เกี้ยว' *te:ŋ*³ 'ทะ' *ci:k*⁴ 'ฉีก' *mo:*² 'โม' *wi:*⁵ 'ปั่น' *pan*³ 'ปั่น' ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(33) ก. ดำทะคนร้าย (มีด,ดาบ,หอก ฯลฯ)

ภาษาไทย

ข. พ่อตอกตะปู (ค้อน)

ค. ชาวนาเกี้ยวข้าว(เคียว)

ง. แม่ตะบันหมาก (ตะบัน)

จ. แดงต่อยเพื่อน (มือ)

(34) ก. *ʔa:y*¹ *ta:p*⁴ *ta:pu:*³

ภาษาไทยซ่ง

พ่อ ตอก ตะปู

'พ่อตอกตะปู'

ข. *ʔa:y*¹ *thay*³ *na:*⁵

พ่อ ไถ นา

'พ่อไถนา'(คันไถ)

ค. *sa:w*⁵ *na:*⁵ *kiaw*⁴ *khaw*¹

ชาวนา เกี้ยว ข้าว

'ชาวนาเกี้ยวข้าว'

ง. *ʔe:m*³ *mo:*² *pe:ŋ*¹

แม่ โม แป้ง

'แม่โมแป้ง'

จ. *ʔe:m*³ *wi:*⁵ *fa:y*¹

แม่ ปั่น ฝ้าย

'แม่ปั่นฝ้าย'

3.4.1.6 กริยาที่ประเด็นหลักกรรมเปลี่ยนแปลงรูปผิว (surface change)

กริยาในกลุ่มนี้แสดงการเปลี่ยนแปลงประเด็นหลักกรรมที่เป็นผู้ถูกกระทำรูปผิวนอก การเปลี่ยนแปลงรูปผิวอาจเป็นประเด็นหลักที่เป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต กริยาในกลุ่มนี้ใน

3.1.4.8 คำกริยาที่ประเด็นหลักกรรมเป็นวัตถุที่เคลื่อนไหว แต่ไม่เคลื่อนที่ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ได้ ชก แกว่ง โยก ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยไทซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *wiŋ⁵* ‘แกว่ง’ *ʔiŋ³ sa:pəy³* ‘โยก’ *pi:³* ‘สะบัด’ *wi:⁵* ‘ผัด’ *khwaŋ⁵* ‘เหวี่ยง’ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

- (39) ก. เด็กได้ชิงช้า ภาษาไทย
 ข. นักมวยชกกระสอบทราย
 ค. ปู่โยกเก้าอี้
- (40) ก. *sa:⁵ma:y²no:y⁶ wiŋ⁵ cəŋ³ca:³* ภาษาไทยไทซ่ง
 เด็กน้อย แกว่ง ชิงช้า
 ‘เด็กน้อยแกว่งชิงช้า’
 ข. *ʔa:y¹ ʔiŋ³ sa:pəy³ to?⁴ naŋ²*
 พ่อ โยก โต๊ะ นั่ง
 ‘พ่อโยกเก้าอี้’
 ค. *ʔe:m³ pi:³ pha:¹*
 แม่ สะบัด ผ้า
 ‘แม่สะบัดผ้า’

3.4.1.9 กริยาที่ปรากฏกับประเด็นหลักกรรมที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเจ้าของ (change in the object's owner) กริยาแสดงการกระทำอาจเป็นการกระทำที่ทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดเปลี่ยนแปลงสภาพเจ้าของซึ่งอาจเป็นการชั่วคราวหรือถาวรก็ได้ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ซื้อม ยืม เช่า ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยไทซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *ʔɔ?⁴* ‘ออก’ *caw¹* ‘เช่า’ *yi:m³* ‘ยืม’ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

- (41) ก. แดงซื้อรถ (เปลี่ยนแปลงสภาพเจ้าของถาวร) ภาษาไทย
 ข. แดงเช่ารถ (เปลี่ยนแปลงสภาพเจ้าของชั่วคราว)
 ค. แดงยืมรถ (เปลี่ยนแปลงสภาพเจ้าของชั่วคราว)
- (42) ก. *ʔa:y¹ ʔɔ?⁴ lot²* (เปลี่ยนแปลงสภาพเจ้าของถาวร) ภาษาไทยไทซ่ง
 พ่อ ออก รถ
 ‘พ่อซื้อรถ’
 ข. *ʔa:y¹ caw¹ lot²* (เปลี่ยนแปลงสภาพเจ้าของชั่วคราว)
 พ่อ เช่า รถ

‘พ่อเช่ารถ’

ค. ?a:y¹ yi:m⁵ lot² (เปลี่ยนแปลงสภาพเจ้าของชั่วคราว)

พ่อ ยืม รถ

‘พ่อยืมรถ’

3.4.2 กริยาสกรรมต้นแบบน้อย (Less prototypical transitive verbs)

กริยาสกรรมต้นแบบน้อย เป็นกริยาที่มีกรรมที่ไม่ใช่เป็นผู้รับการกระทำโดยตรง ได้แก่ กริยากับกรรมตรงสถานที่ กริยากับกรรมตรงผู้รับหรือสถานที่ที่มีนัยผู้ทรงสภาพ กริยากับประธาน ผู้รับสภาพ-ประสบการณ์ กริยากับกรรมที่ต้องปรากฏร่วมกับกริยา กริยากับผู้กระทำที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต และกริยาที่กลืนนาม ดังนี้

3.4.2.1 กริยากับกรรมตรงสถานที่ (Verbs with a locative direct object)

กริยากับกรรมตรงสถานที่ ประเด็นหลักกรรมตรงสถานที่หมายถึง สถานที่แสดงการอ้างอิงและแสดงระยะห่างการเคลื่อนไหวของประธาน กริยาเป็นกริยาแสดงการเคลื่อนไหวและกริยาแสดงสภาพโดยที่กรรมตรงสถานที่อาจเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมตรงสถานที่จะมีบทบาทความหมาย ผู้กระทำ-กริยา-สถานที่ โดยแบ่งกลุ่มย่อยได้ดังนี้

3.4.2.1.1 กริยากับกรรมตรงที่อ้างอิงสถานที่ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย กริยา เช่น เข้า ออก ขึ้น ลง ไป มา เดิน นอน เดิน ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยเียงก็เช่นเดียวกัน เช่น *ma⁵* ‘เข้า’ *pa:ŋ²* ‘เดิน’ *le:m²* ‘เดิน’ ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(43) ก. พ่อขึ้นต้นไม้

ภาษาไทย

ข. พ่อเดินถนน

ค. น้านอนพื้น

ง. แม่ไปตลาด

(44) ก. ?a:y¹ pay³ na:⁵

ภาษาไทยเียง

พ่อ ไป นา

‘พ่อไปนา’

ข. ?a:y¹ khin¹ ko:³ may⁶

พ่อ ขึ้น ต้นไม้

‘พ่อขึ้นต้นไม้’

ค. ʔa:y¹ na:ŋ² ta:ŋ³

พ่อ เดิน ทาง

‘พ่อเดินถนน’

นอกจากกรรมตรงสถานที่ที่ Givón กล่าวถึงข้างต้นแล้ว ในภาษาไทยและไทซ่งกรรมตรงสถานที่ยังมีความหมายอื่นๆได้อีกดังนี้

3.4.2.1.2 กริยากับกรรมตรงสถานที่ที่สถานที่หมายถึงอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิต กริยาในกลุ่มนี้เป็นกริยาแสดงอาการและกริยาแสดงความรู้สึก โดยมีประเด็นหลักกรรมตรงผู้ทรงสภาพเป็นสถานที่ตำแหน่งอวัยวะต่างๆของร่างกาย กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *คัน ปวด เกา* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *kan¹ ‘คัน’ cok⁴ ‘เกา’ cep⁴ ‘เจ็บ ปวด’* ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(45) ก. แดงคันตา

ข. พ่อเกาคาง

ค. แม่ปวดข้อเท้า

(46) ก. ʔe:m³ kan³ ke:n⁴ ta:³

แม่ คัน แก่น ตา

‘แม่คันตา’

ข. ʔa:y¹ cok⁴ ka:ŋ³

พ่อ เกา คาง

‘พ่อเกาคาง’

ค. ʔe:m³ cep⁴ kha:⁵ no:ŋ⁵

แม่ เจ็บ ข้อเท้า

‘แม่เจ็บข้อเท้า’

3.4.2.1.3 กริยาแสดงอาการที่อยู่กับที่กับกรรมตรงสถานที่ กริยาในกลุ่มนี้มีประเด็นหลักกรรมตรงเป็นผู้ทรงสภาพที่อาจเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต คำกริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *นั่ง นอน เกะกะ เกา* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *no:ŋ⁵ ‘นอน’ naŋ⁵ ‘นั่ง’ ho:y¹ ‘ห้อย’* ฯลฯ

(47) ก. แม่นั่งข้าง

ภาษาไทย

ข. พ่อนอนเตียง

ค. เด็กเกาะขอบหน้าต่าง

(48) ก. ʔa:y¹ nɔ:n⁵ toʔ⁴

ภาษาไทยซอง

พ่อ นอน โต๊ะ

‘พอนอนเตียง’

ข. ʔa:y¹ naŋ² ca:ŋ⁴

พ่อ นั่ง ช้าง

‘พอนั่งช้าง’

ค. lek⁴ nɔ:y⁶ hɔ:y¹ na:² ta:ŋ⁴

เด็กน้อย ห้อย หน้า ต่าง

‘เด็กน้อยเกาะหน้าต่าง’

3.4.2.2 กริยากับกรรมตรงผู้รับหรือสถานที่และมีนัยผู้ทรงสภาพ (Verb with a recipient or locative object and implied patient)

กริยากับประเด็นหลักกรรมตรงผู้รับหรือสถานที่และมีนัยผู้ทรงสภาพอาจเป็นได้ทั้งสิ่งมีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิต กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *ดู* *ซด* *ทา* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยซองก็เช่นเดียวกัน เช่น *wa:t* ‘วาด’ *phe:w* ‘กวาด ปิด’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับผู้รับหรือกรรมตรงสถานที่ที่มีนัยผู้ทรงสภาพจะมีบทบาทความหมายเป็น *ผู้กระทำ-กริยา-ผู้รับหรือสถานที่ที่มีนัยผู้ทรงสภาพ* ดังตัวอย่าง

(49) ก. พ่อซดสระ

ภาษาไทย

ข. เขาทาสีกำแพง

ค. แม่ดูตุ๊กตุ่น

(50) ก. ʔe:m³ phew¹ khuəŋ³

ภาษาไทยซอง

แม่ กวาด ลานบ้าน

‘แม่กวาดลานบ้าน’

ข. ʔay¹ wa:t² kam³ phe:ŋ⁵

พ่อ วาด กำแพง

‘พ่อวาดกำแพง’

3.4.2.3 กริยากับประธานผู้รับสภาพ-ประสบการณ์ (Verbs with a dative-experience subject)

กริยาในกลุ่มนี้มีประเด็นหลักประธานเป็นผู้รับสภาพ-ประสบการณ์ และมีกรรมเป็นกรรมที่มีความหมายเป็นผู้ถูกกระทำน้อย กริยาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่เป็นกริยาแสดงความรู้สึก

ความคิด ความเข้าใจ กรรมผู้ทรงสภาพไม่ได้ถูกกระทบหรือมีการเปลี่ยนแปลงที่มองเห็นได้ แต่เป็นประธานที่แสดงการเปลี่ยนแปลงการคิด ความรู้สึกภายใน ซึ่งมีความหมายเป็นสภาพมากกว่าเป็นการกระทำ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น เห็น ได้ยิน รู้ เข้าใจ คิด ต้องการ รู้สึก มองดู เรียน พิจารณา ยืนยัน ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยเชิงกวีเช่นเดียวกัน เช่น *lay² yin⁶* ‘ได้ยิน’ *hu⁶* ‘รู้’ *hen³* ‘เห็น’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับประธานผู้รับสภาพหรือมีประสบการณ์จะมีบทบาทความหมายผู้รับสภาพ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ ดังตัวอย่าง

(51) ก. เขาได้ยินเสียงร้อง

ภาษาไทย

ข. เขาเข้าใจคำตอบ

ค. ครูรู้ข้อมูล

ง. เขามองเห็นข้อบกพร่อง

(52) ก. *?e:m³ lay² yin⁶ sian³*

ภาษาไทยเชิง

แม่ ได้ ยิน เสียง

‘แม่ได้ยินเสียง’

ข. *?a:y¹ hu⁶ hian² met⁴*

พ่อ รู้ เรื่อง หมด”

‘พ่อรู้ข้อมูล’

ค. *?a:y¹ hen³ khwa:m⁵ phit⁴*

พ่อ เห็น ความผิด

‘พ่อเห็นความผิด’

3.4.2.4 กริยากับกรรมที่ต้องปรากฏร่วมกับกริยา (Verb with cognate object)

กริยาในกลุ่มนี้เป็นกริยาเฉพาะที่ต้องมีนามมาประกอบ กล่าวคือ ประเด็นหลักกรรมจะต้องปรากฏติดกับกริยานั้นๆเสมอ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ร้อง เดิน นิ่ง พัก ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยเชิงกวีเช่นเดียวกัน เช่น *ho:ŋ⁶ phle:ŋ⁶* ‘ร้องเพลง’ *fo:n⁶ phle:ŋ⁶* ‘พ่อนรำเพลง’ *mu:y² มู่ย’ sa:ŋə?² ‘พัก’ kha:ŋ² yik² ‘แขม่ว’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยาที่ต้องมีนามมาประกอบจะมีบทบาทความหมาย ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ ดังตัวอย่าง*

(53) ก. เขาร้องเพลง

ภาษาไทย

ข. พ่อทำงาน

ค. ครูนิวหน้า

ง. พ่อพักหน้า

(54) ก. ʔe:m³ ho:ŋ⁶ phle:ŋ⁵ bo:'ko:y³

ภาษาไทยซอง

แม่ ร้องเพลง ไทย

‘แม่ร้องเพลงไทย’

ข. ʔay¹ muy² na:²

ภาษาไทยซอง

พ่อ นีว หน้า

‘พ่อนีวหน้า’

ค. ʔay¹ sa:ŋoʔ² na:²

พ่อ พัก หน้า

‘พ่อพักหน้า’

ง. ʔa:y¹ kha:ʔ⁵ yik² pum¹

พ่อ เขม่ว ท้อง

‘พ่อเขม่วท้อง’

นอกจากกริยาสกรรมต้นแบบและกริยาสกรรมต้นแบบน้อยทั้งสองอย่างดังได้กล่าวข้างต้นแล้ว Givón ยังแบ่งกริยาสกรรมที่มีความหมายในเชิงอุปมาและเปรียบเทียบ ดังนี้

3.4.2.5 กริยากับผู้กระทำที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต (Animacy)

กริยาสกรรมในกลุ่มนี้ปรากฏกับประธานที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิตโดยมากเป็นการใช้เพื่อแสดงการเปรียบเทียบเชิงอุปมา กริยากลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *ฆ่า เลี้ยง* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยซอง ก็เช่นเดียวกันเช่น *kha:ʔ* ‘ฆ่า’ *liɑŋ*⁶ ‘เลี้ยง’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับผู้กระทำที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิตจะมีบทบาทความหมายเป็น *ผู้กระทำที่ไม่ใช่สิ่งมีชีวิต-กริยา-ผู้ทรงสภาพ* ดังตัวอย่าง

(55) ก. เหล้าฆ่าเขา

ภาษาไทย

ข. การทำงานหนักฆ่าเขา

ค. ขนมจีนเลี้ยงคนเป็นพัน

(56) ก. law² kha:² ʔa:y¹

ภาษาไทยซอง

เหล้า ฆ่า พ่อ

‘เหล้าฆ่าพ่อ’

ข. kha⁵ nom³ cin³ liɑŋ⁶ kheʔ⁴ ʔe:³

ขนมจีน เลี้ยง แยก มาก

‘ขนมจีนเลี้ยงแยกมาก’

ตัวอย่างอุปมาที่นำมากล่าวข้างต้น ประธานของประโยคไม่ได้เป็นผู้ตั้งใจเริ่มต้นเหตุการณ์ แต่เป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องที่เป็นลูกโซ่จากผู้กระทำอื่น เช่น *เหล้าฆ่าเขา* มีสาเหตุมาจากตัวบุคคลที่ดื่มเหล้าอย่างหนักจนเป็นอันตรายถึงชีวิต บุคคลเป็นผู้เริ่มต้นต่อเนื่องถึงเหล้าที่เป็นสาเหตุทำให้อันตรายถึงชีวิต ในบางวัฒนธรรมมองว่าการดื่มเหล้ามากทำให้สุขภาพทรุดโทรม แต่ในบางวัฒนธรรมการดื่มเหล้าแต่ไม่มากเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมต่างๆ และเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้การใช้ประโยคที่เป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษาขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางวัฒนธรรมและการมองโลกในแต่ละภาษาด้วย

3.4.2.6 กริยากลื่นนาม (Object suppression)

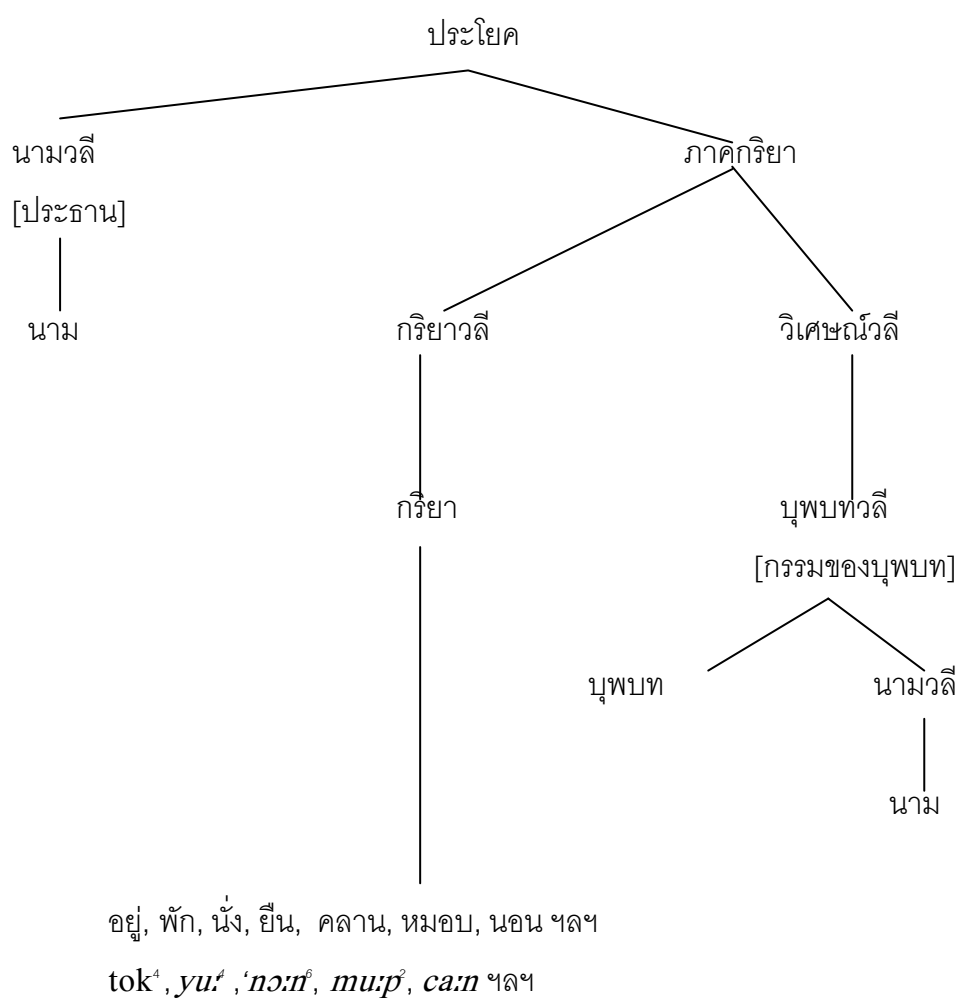
กริยาบางชนิดมีกรรมมารับโดยที่กรรมไม่ต้องปรากฏรูปในประโยคดังเช่นประโยคกริยากรรมโดยทั่วไปและกรรมเป็นสิ่งที่สามารถทำนายได้จากกริยานั้นๆ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *กิน ดื่ม สอน* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยซึ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *kin* 'กิน' *kin* 'ดื่ม' *ʔin* 'เล่น' ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยาที่แสดงกรรมที่ซ่อนอยู่จะมีบทบาทความหมายเป็น *ผู้กระทำ-กริยา-(ผู้ทรงสภาพ)* ดังตัวอย่าง

(57) ก. เขากินแล้ว (อาหาร)	ภาษาไทย
ข. เขาดื่มจัด (เหล้า)	
(58) ก. saw ³ kin ³	ภาษาไทยซึ่ง
เขา กิน (อาหาร)	
'เขากิน (อาหาร)'	
ข. saw ³ ki:n ³ ʔe: ⁴	
เขา ดื่ม มาก (เหล้า)	
'เขาดื่มจัด' (เหล้า)	

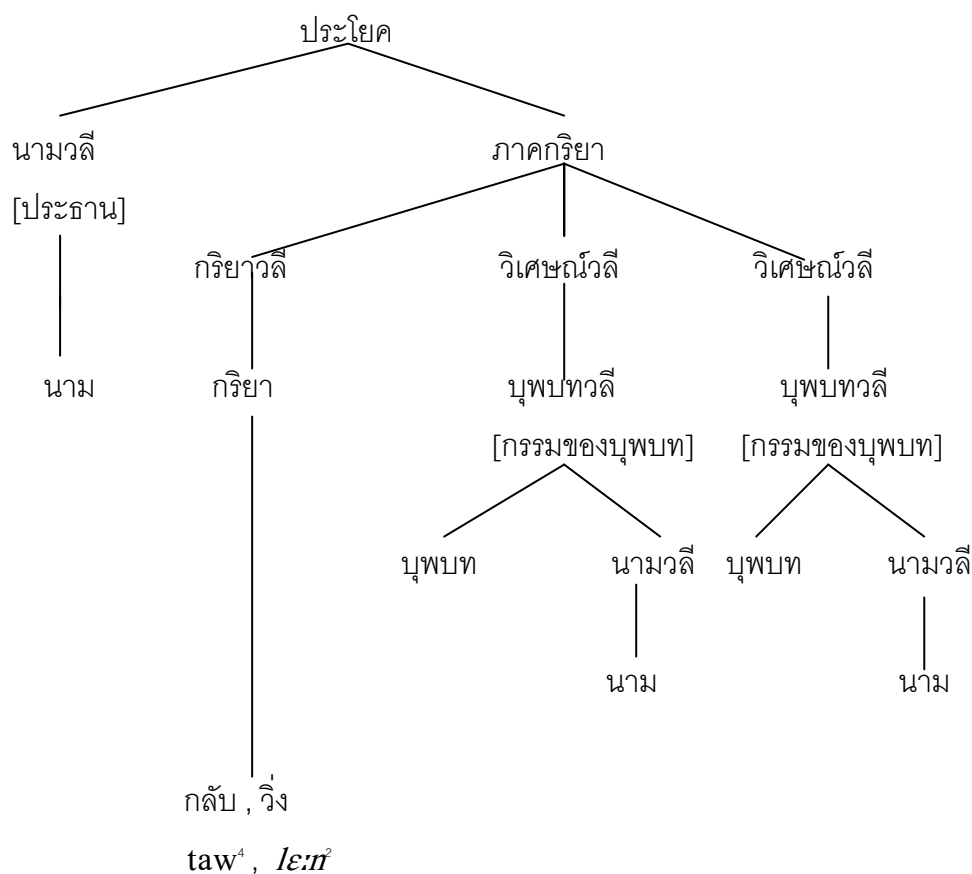
3.5 กริยากับกรรมของบุพพท (Verb with and indirect object)

ประโยคที่มีกริยากับกรรมรองในโครงสร้างนี้เป็นโครงสร้างที่มีกรรมเป็นกรรมของบุพพท ประเด็นหลักที่เป็นกรรมของบุพพทไม่ได้เป็นผู้ทรงสภาพที่ถูกกระทบโดยตรง Givón จัดเป็นกรรมรองชนิดหนึ่ง ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมของจะมีโครงสร้าง ประธาน+ภาคกริยา-->กริยาวลี,วิเศษณ์วลี-->บุพพทวลี แบ่งออกเป็นสองโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างที่ 1

โครงสร้างที่ 2

ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมของบุพบทแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆ ได้แก่ กริยากับกรรมของบุพบทสถานที่ กริยากับกรรมของบุพบทผู้มีส่วนร่วม กริยากับกรรมของบุพบทผู้รับประโยชน์ และกริยากับกรรมของบุพบทเครื่องมือ ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดในแต่ละหัวข้อดังนี้

3.5.1 กริยากับกรรมของบุพบทเป็นสถานที่ (Verbs with locative object)

กริยากับกรรมรองสถานที่ กรรมรองสถานที่เป็นกรรมของบุพบท (object of preposition) ไม่ใช่กรรมของกริยาโดยตรง โดยปกติกริยาในกลุ่มนี้จะเกี่ยวข้องกับความหมาย “ณ จุดหนึ่ง” (being at) ‘เคลื่อนไปสู่สถานที่’ (moving to) ‘เคลื่อนจากสถานที่’ (moving from) กรรมรองเป็นจุดอ้างอิงสถานที่ของประธานโดยมีบุพบท เช่น ‘ใน’ ‘นอก’ ‘บน’ ‘ใต้’ ‘ใกล้’ ‘จาก’ ‘ห่างจาก’ ‘ข้างหลัง’ ‘ระหว่าง’ ‘กลาง’ ‘รอบๆ’ และอื่นๆบ่งชี้ บุพบทที่บ่งชี้กรรมอาจไม่บ่งสถานที่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นที่ใด กริยากับกรรมของบุพบทสถานที่ที่อาจแยกย่อยเป็นกริยากับกรรมของบุพบทสถานที่ ณ จุดหนึ่ง กริยากับกรรมของบุพบทสถานที่จุดหมาย กริยากับกรรมของบุพบท

สถานที่ที่เป็นแหล่งที่มา กริยากับกรรมของบุพพทสถานที่จากแหล่งที่มาสู่จุดหมาย กริยากับกรรมของบุพพทสถานที่ดังกล่าวข้างต้นมีประธานเป็นผู้กระทำ และมีกรรมรองเป็นสถานที่ที่เป็นจุดอ้างอิงต่างๆที่สัมพันธ์กับประธาน ดังนี้

3.5.1.1 กริยากับกรรมของบุพพทเป็นสถานที่ ณ จุดหนึ่ง กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น อยู่ พัก นั่ง ยืน หมอบ นอน ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *yu:* ‘อยู่’ *no:n* ‘นอน’ *mu:p* ‘หมอบ’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองสถานที่ ณ จุดหนึ่งจะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้ทรงสภาพ-กริยา-สถานที่ ดังตัวอย่าง

(59) ก. เขายืนบนสะพานลอย ภาษาไทย

ข. เขานั่งใต้ต้นไม้

ค. สุนัขหมอบข้างเตียง

(60) ก. *saw³ yu:⁴ naŋ² hian⁵* ภาษาไทโซ่ง

เขา อยู่ ที่ บ้าน

‘เขาอยู่ที่บ้าน’

ข. *?a:y¹ no:n⁶ naŋ² ka:ŋ³ na:⁵*

พ่อ นอน ที่ กลาง นา

‘พ่อนอนที่กลางนา’

ค. *to:³ ma:⁵ mu:p² ka:m³ to?⁵*

โต หมา หมอบ ข้าง โต๊ะ

‘หมาหมอบข้างโต๊ะ’

3.5.1.2 กริยากับกรรมของบุพพทเป็นสถานที่จุดหมาย กริยากับกรรมรองสถานที่ในกลุ่มนี้อาจเป็นกริยาที่เคลื่อนที่ไปสู่ประเด็นหลักที่เป็นจุดหมาย กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ไป เข้าไป ไปสู่ ปรากฏยัง เคลื่อนไป ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *pay* ‘ไป’ *khawpay* ‘เข้าไป’ *mu:p* ‘ตะครุบ’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองสถานที่จุดหมายจะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้กระทำ-กริยา-จุดหมาย ดังตัวอย่าง

(61) ก. เขาไปที่โรงเรียน ภาษาไทย

ข. แม่เข้าไปในห้องพระ

ค. ทหารเคลื่อนเข้าสู่เป้าหมาย

(62) ก. ʔa:y¹ pay² naŋ² ka:ŋ³ na:⁵

ภาษาไทยซอง

พ่อ ไป ที่ กลาง นา

‘พ่อไปที่กลางนา’

ข. ʔe:m³ khaw¹ pay³ kuan³ hian⁵

แม่ เข้า ไป ใน บ้าน

‘แม่เข้าไปในบ้าน’

ค. sia³ mup² cəŋ³ lu?² kwa:ŋ³

เสือ ตะครุบ ตรง ลูก กวาง

‘เสือตะครุบลูกกวาง’

3.5.1.3 กริยากับกรรมของบุพบทเป็นสถานที่แหล่งที่มา กริยากับกรรมรองสถานที่ในกลุ่มนี้อาจเป็นกริยาทั่วไปที่เคลื่อนออกจากประเด็นหลักที่เป็นแหล่งที่มา กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ย้าย มาจาก เคลื่อนจาก ไผ่ ลง ตก กระโดด ทั้ง จบ ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยซองก็เช่นเดียวกัน เช่น *mo:³* ‘ไผ่’ *ma:³* ‘มา’ *to?⁴* ‘ตก’ *ja:y²* ‘ย้าย’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองสถานที่แหล่งที่มา มีบทบาทความหมายเป็น ผู้กระทำ-กริยา-แหล่งที่มา ดังตัวอย่าง

(63) ก. ดำไผ่จากน้ำ

ภาษาไทย

ข. เขาจบจากโรงเรียนนายร้อย จปร

ค. นักบินกระโดดจากเครื่องบิน

(64) ก. ʔe:m³ mo:³ ca?⁴ nam⁶

ภาษาไทยซอง

แม่ ไผ่ จาก น้ำ

‘แม่ไผ่จากน้ำ’

ข. ʔe:m³ to?⁴ ca?⁴ khin² lay⁵

แม่ ตก จาก บันได

‘แม่ตกจากบันได’

ค. ʔa:y¹ ja:y² ca?⁴ phet⁴ bu:³ ri:⁵

พ่อ ย้าย จาก เพชรบุรี

‘พ่อย้ายจากเพชรบุรี’

3.5.1.4 กริยากับกรรมของบุพบทเป็นสถานที่แหล่งที่มาสู่จุดหมาย กริยาในกลุ่มนี้อาจเป็นกริยาที่เคลื่อนออกจากประเด็นหลักที่เป็นแหล่งที่มาไปสู่ประเด็นหลักที่เป็นจุดหมาย

เป็นการแสดงระยะทางระหว่างจุดสองจุด กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *กลับ* *วิ่ง* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยเชิงก็เช่นเดียวกัน เช่น *le:n*² *วืง*¹ *taw*⁴ *กลับ* ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองสถานที่แหล่งที่มาสู่จุดหมายจะมีบทบาทความหมายเป็น *ผู้กระทำ-กริยา-แหล่งที่มา-จุดหมาย* ดังตัวอย่าง

- (65) ก. แดงวิ่งจากหน้าบ้านไปหลังบ้าน ภาษาไทย
 ข. นิดกลับจากโรงเรียนถึงบ้าน
- (66) ก. *ʔa:y*¹ *le:n*² *taŋ*³ *na:*² *hian*⁵ *pay*³ *taŋ*³ *laŋ*³ *hian*⁵ ภาษาไทยเชิง
 ลูก วิ่ง ทาง หน้า บ้าน ไป ทาง หลัง บ้าน
 ‘ลูกวิ่งจากหน้าบ้านไปหลังบ้าน’
 ข. *lu*² *taw*⁴ *ca*⁴ *loŋ*⁵ *lian*⁵ *ho:t*² *hian*⁵
 ลูก กลับ จาก โรงเรียน ถึง บ้าน
 ‘ลูกกลับจากโรงเรียนถึงบ้าน’

อย่างไรก็ตาม กริยากับกรรมของบุพบทสถานที่แหล่งที่มาสู่จุดหมาย ประธานของกริยาในกลุ่มนี้อาจเป็นผู้ทรงสภาพการเปลี่ยนแปลง (patient of change)

- (67) ก. *หนังสือ* หล่นจากโต๊ะ ภาษาไทย
 ข. *ตุ้ม* จมลงในน้ำ
- (68) ก. *แก้ว* ตก จาก โต๊ะ ภาษาไทยเชิง
 แก้ว ตก จาก โต๊ะ
 ‘แก้วตกจากโต๊ะ’
 ข. *แม่* ตก ลง น้ำ
 ‘แม่ตกลงน้ำ’

3.5.2 กริยากับกรรมของบุพบทเป็นกรรมแสดงทิศทาง (Verb with directional object)

ประเด็นหลักประธานของกริยาในกลุ่มนี้โดยทั่วไปเป็นผู้กระทำ ประเด็นหลักกรรมโดยทั่วไปเป็นผู้ทรงสภาพแสดงทิศทางที่เป็นจุดหมาย กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *พูด* *ฟัง* *มอง* *ตะโกน* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยเชิง เช่น *paʔ* *พูด* *jin*⁵ *ได้ยิน* *ฟัง* *baŋ*⁵ *ดู* *kheʔ* *ตะโกน* ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมแสดงทิศทางจะมีบทบาทความหมายเป็น *ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทรงสภาพแสดงทิศทาง* ดังตัวอย่าง

- (69) ก. แดงพูดกับน้อย (กรรมผู้ทรงสภาพแสดงทิศทางจุดหมาย) ภาษาไทย

ข. อ่อนตะโกนใส่ไอ้ (กรรมผู้ทรงสภาพแสดงทิศทางจุดหมาย)

(70) ก. ?a:y¹ pa?⁴ say⁴ ?e:m³ (กรรมผู้ทรงสภาพแสดงจุดหมาย) ภาษาไทโซ่ง

พ่อ พุด ใส่ แม่

‘พ่อพุดกับแม่’

ข. ?a:y¹ khe?⁴ say⁴ ?e:m³ (กรรมผู้ทรงสภาพแสดงทิศทางจุดหมาย)

พ่อ ตะโกน ใส่ แม่

‘พ่อตะโกนใส่แม่’

3.5.3 กริยากับกรรมของบุพพเป็นผู้มีส่วนร่วม (Verb with an associative object)

กริยาในกลุ่มนี้เป็นกริยาที่มีประเด็นหลักประธานและประเด็นหลักกรรมที่ต่างเป็นผู้กระทำโดยมีคำบุพพ ‘กับ’ เชื่อม ประธานผู้กระทำอาจมีผู้มีส่วนร่วมที่เป็นผู้กระทำร่วม(co-agent) กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *สู้ ทะเลาะ พบ ตบ จูบ ทำงาน สร้าง ฯลฯ* กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *hop² ทะเลาะ² lew⁵ ‘สู้’ po:³ พบ ฯลฯ* ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมผู้มีส่วนร่วมจะมีบทบาทความหมายเป็นผู้กระทำ-กริยา-ผู้มีส่วนร่วม ดังตัวอย่าง

(71) ก. นิดทะเลาะกับน้อย ภาษาไทย

ข. น้องสู้กับพี่

ค. เขาพบกับคณะกรรมการ

(72) ก. ?a:y¹ hop² ka:³ ?e:m³ ภาษาไทโซ่ง

พ่อ ทะเลาะ กับ แม่

‘พ่อทะเลาะกับแม่’

ข. noŋ⁶ lew⁵ ka:³ pi:³?iay¹

น้อง สู้ กับ พี่

‘น้องสู้กับพี่’

ค. saw³ po:³ ka:³ phu:¹pay⁴ ba:n¹

เขา พบ กับ ผู้ใหญ่บ้าน

‘เขาพบกับผู้ใหญ่บ้าน’

ในภาษาไทย การใช้บุพพ ‘กับ’ ในประโยคดังกล่าวข้างต้น ประเด็นหลักจะมีความสัมพันธ์กับกริยาในฐานะผู้มีส่วนร่วม แต่ถ้าไม่มีบุพพ ‘กับ’ ประเด็นหลักจะมีความสัมพันธ์กับกริยาโดยอาจตีความหมายให้มีบทบาทความหมายเป็นอย่างอื่น

- (73) ก. น้องสู้กับพี่ (ผู้กระทำ-กริยา-ผู้มีส่วนร่วม)
 ข. น้องสู้พี่ (ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ)
 ค. เขาพบกับคณะกรรมการ (ผู้กระทำ-กริยา-ผู้มีส่วนร่วม)
 ง. เขาพบคณะกรรมการ (ผู้กระทำ-กริยา-จุดหมาย)

อย่างไรก็ตามก็มีกริยาบางคำเมื่อปรากฏกับประเด็นหลักผู้มีส่วนร่วม การมีบุพบท 'กับ' ก็ไม่ทำให้ความหมายต่างกัน ดังตัวอย่าง

- (74) ก. แดงคล้ายพี่
 ข. แดงคล้ายกับพี่

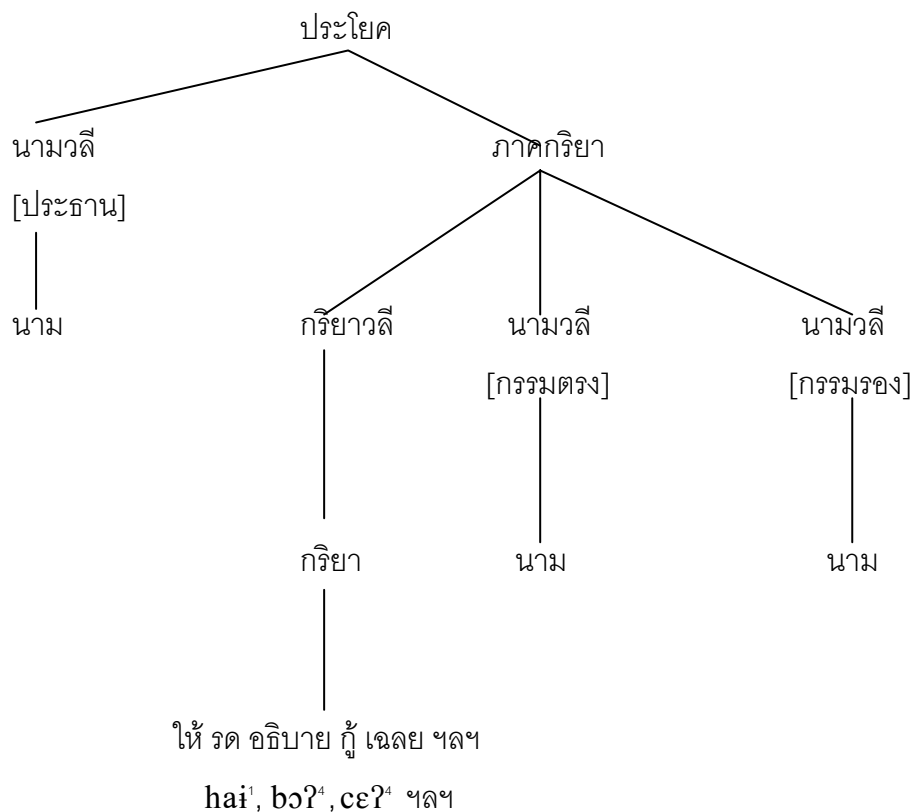
ในภาษาไทยการใช้บุพบท 'กับ' ยังตีความได้ว่ากรรมมีฐานะเสมอกันกับประธาน มากกว่าที่กำหนดว่าเป็นกรรมตรง และประโยคเช่นนี้กรรมสามารถยกระดับขึ้นเป็นประธานร่วมได้ ภาษาไทซองก็เช่นเดียวกัน ประเด็นหลักที่มีบทบาทความหมายการกผู้มีส่วนร่วมจะปรากฏคำเชื่อม *ka:* ร่วมด้วยเสมอ การใช้บุพบท *ka:* ตีความได้ว่ากรรมมีความเสมอกันกับประธานมากกว่าที่จะ กำหนดว่าเป็นกรรมตรง ประโยคเช่นนี้กรรมสามารถยกระดับขึ้นเป็นประธานร่วมได้เช่นเดียวกับใน ภาษาไทย ดังตัวอย่าง

- (75) ก. น้องและพี่สู้กัน ภาษาไทย
 ข. เขาและคณะกรรมการพบปะกัน
- (76) ก. $no: \eta^6 ka: \pi: \eta^6 iay^1 lew^3 kan^3$ ภาษาไทซอง
 น้อง กับ พี่ สู้ กัน
 'น้องกับพี่สู้กัน'

3.6 กริยาทวิกรรม (Verb with two nominal object; bitransitive verb)

ประโยคที่มีกริยาทวิกรรมในโครงสร้างนี้จะมีประเด็นหลักกรรมตรงหนึ่งและกรรมรอง หนึ่งตัวโดยแบ่งออกเป็นสองโครงสร้าง ได้แก่ โครงสร้างกรรมรองที่ไม่มีบุพบท ประธาน+ภาคกริยา-->กริยาวลี,นามวลี,นามวลี และโครงสร้างกรรมรองที่มีบุพบท ประธาน+ภาคกริยา-->กริยาวลี,นามวลี,วิเศษณ์วลี-->บุพบทวลี แสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

โครงสร้างที่1 กรรมรองที่ไม่มีบุพบท

กริยาทวิกรรมในโครงสร้างที่ 1 มีประธานเป็นผู้กระทำ กรรมตรงส่วนใหญ่เป็นผู้ทงสภาพการเปลี่ยนแปลง และกรรมรองมีบทบาทความหมายเป็นผู้รับประโยชน์ ดังนี้

3.6.1. กริยากับกรรมรองผู้รับประโยชน์ (Verb with a dative –benefactive indirect object)

กริยาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีประเด็นหลักประธานเป็นผู้กระทำ ประเด็นหลักกรรมตรงส่วนใหญ่มีทิศทางมุ่งสู่หรือออกจากประเด็นหลักกรรมรอง จุดหมายหรือที่มาที่เป็นประเด็นหลักกรรมรองคือผู้รับประโยชน์/มนุษย์ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ให้ รด อธิบาย กู เฉลย ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยไทซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *hai'* 'ให้' *boɔ'* 'บอก' *ceɔ'* 'แจก' ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองผู้รับประโยชน์จะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทงสภาพ-ผู้รับประโยชน์ ดังตัวอย่าง

(77) ก. ครูให้หนังสือเด็ก

ภาษาไทย

ข. พ่อรดน้ำต้นไม้

ค. ครูอธิบายเลขนักเรียน

(78) ก. ʔe:m³ hai¹ sa:⁵ta:ŋ³ lu²

ภาษาไทยซอง

แม่ ให้ สตางค์ ลูก

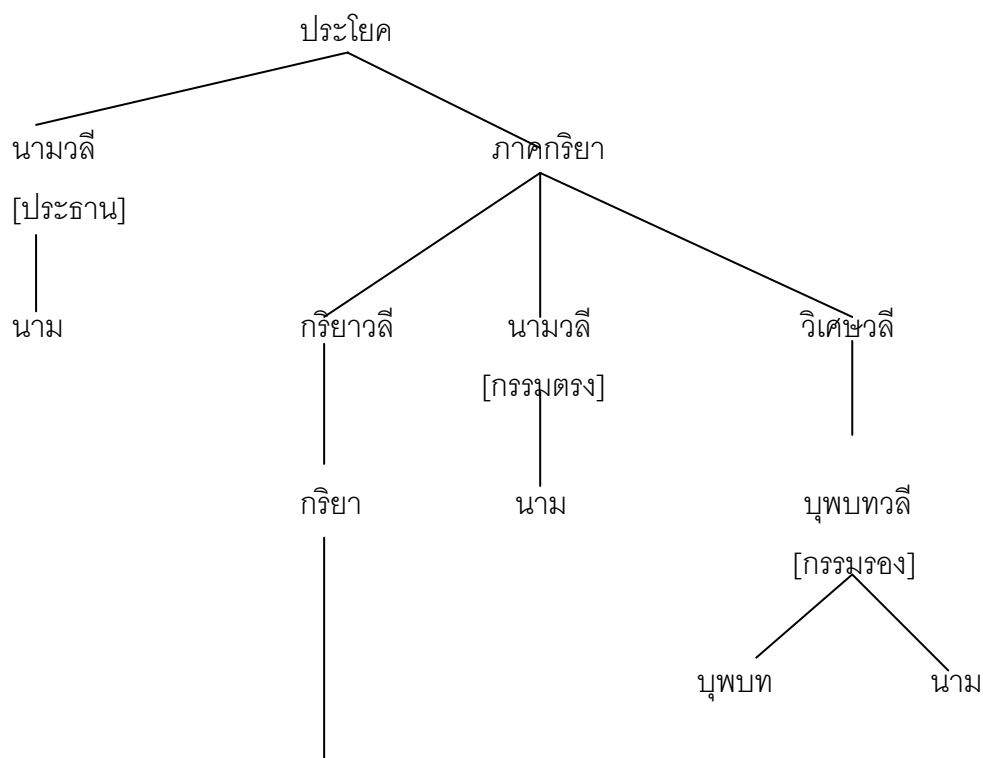
‘แม่ให้เงินลูก’

ข. ʔa:y¹ ce⁷⁴ kha:nom⁵ lek²

พ่อ แจก ขนม เด็ก

‘พ่อแจกขนมเด็ก’

โครงสร้างที่ 2 กรรรมรองที่มีบุพบท

วาง...บน เอา...จาก ย้าย...จาก มุ่ง...สู่ ส่ง...ยัง นำ...สู่ ถอด...ออก หยิบ...จาก ฯลฯ

wa:ŋ³teŋ³ , ʔaw³ca⁷ , ʔa:y¹ ...ca⁷ ฯลฯ

กรรยาทวิกรรมในโครงสร้างที่ 2 มีประธานส่วนใหญ่เป็นผู้กระทำ กรรรมตรงส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงสภาพการเปลี่ยนแปลง และกรรรมรองมีบทบาทความหมายเป็น สถานที่ เครื่องมือและผู้มีส่วนร่วมดังนี้

3.6.2 กริยากับกรรมรองสถานที่(Verb with a locative indirect object)

กริยาในกลุ่มนี้มีประเด็นหลักกรรมรองที่เป็นได้ทั้งทิศทางแสดงที่มาหรือทิศทางแสดงจุดหมายการเปลี่ยนแปลงของกรรมตรง กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น วาง...บน วาง....ใน เอา...จาก ย้าย...จาก มุ่ง...สู่ ส่ง...ยัง นำ...สู่ ส่ง...ถึง ถอด...ออก ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยไทโซ่ง เช่น *wa:ŋ⁵teŋ³* วาง...เอา *?aw³ca?²* 'เอา...จาก' *na:y⁶ ...ca?²* 'ย้าย...จาก' ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองสถานที่จะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ-สถานที่ ดังตัวอย่าง

- (79) ก. เขาหยิบดินสอจากลิ้นชัก ภาษาไทย
 ข. เขาย้ายเฟอร์นิเจอร์จากห้องนอน
 ค. พ่อค้านำสินค้าสู่ท้องตลาด
- (80) ก. *?e:m³ ?aw³ sa:⁵ta:ŋ³ ca?⁴ lin⁶ sak⁴* ภาษาไทยไทโซ่ง
 แม่ เอา สตางค์ จาก ลิ้น ชัก
 'แม่เอาเงินจากลิ้นชัก'
- ข. *?a:y¹ na:y⁶ lu?² ca?⁴ bo:n⁴ no:n⁵*
 พ่อ ย้าย ลูก จาก ที่ นอน
 'พ่อย้ายลูกจากที่นอน'

3.6.3 กริยากับกรรมรองเครื่องมือ (Verb with an instrument indirect object)

กริยาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีประเด็นหลักประธานผู้กระทำ ประเด็นหลักกรรมตรง ส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงสภาพโดยมีกรรมรองเป็นเครื่องมือ กริยาในกลุ่มนี้โดยมากเป็นกริยาแสดงอาการที่ส่งผลต่อกรรมตรง กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น ร้อย วิด วาด ผูก ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน เช่น *ho:y⁶* 'ร้อย' *wit⁶* 'วิด' *wa:t⁶* 'วาด' *ca?⁴* 'จัก' ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองเครื่องมือจะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ-เครื่องมือ ดังตัวอย่าง

- (81) ก. เขาผูกหัวเรือด้วยโซ่ ภาษาไทย
 ข. ชาวนาวิดน้ำด้วยกังหันลม
- (82) ก. *?e:m³ ho:y⁶ phuaŋ⁵ ma:⁵lay⁵ pho?² khem³* ภาษาไทยไทโซ่ง
 แม่ ร้อย พวง มาลัย ด้วย เข็ม
 'แม่ร้อยพวงมาลัยด้วยเข็ม'

ข. ?a:y¹ cak⁴ to?⁴ pho?² pa:⁶

พ่อ จัก ตอก ด้วย มีด

‘พ่อจักตอกด้วยมีด’

3.6.4 กริยากับกรรมรองผู้มีส่วนร่วม (Verb with a associative indirect object)

กริยาในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีประเด็นหลักประธานเป็นผู้กระทำ ประเด็นหลักกรรมตรงส่วนใหญ่เป็นผู้ทรงสภาพหรือสถานที่ และมีกรรมรองเป็นผู้มีส่วนร่วม กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น เขียน เล่น ชก ทำงาน ฯลฯ กริยากลุ่มนี้ในภาษาไทยถิ่นก็เช่นเดียวกัน ได้แก่ ?et⁴ ‘ทำ’ ?in¹ ‘เล่น’ pay³ ‘ไป’ ฯลฯ ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับกรรมรองผู้มีส่วนร่วมจะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้กระทำ-กริยา-ผู้ทรงสภาพ-ผู้มีส่วนร่วม หรือ ผู้กระทำ-กริยา-สถานที่-ผู้มีส่วนร่วม ดังตัวอย่าง

(83) ก. แต่งชกมวยกับน้อย

ภาษาไทย

ข. น้อยเล่นเทนนิสกับนุ่น

ค. อ่อนไปตลาดกับไอ้

(84) ก. ?a:y¹ ?et⁴ hay² ka:³ ?e:m³

ภาษาไทยถิ่น

พ่อ ทำ ไร่ กับ แม่

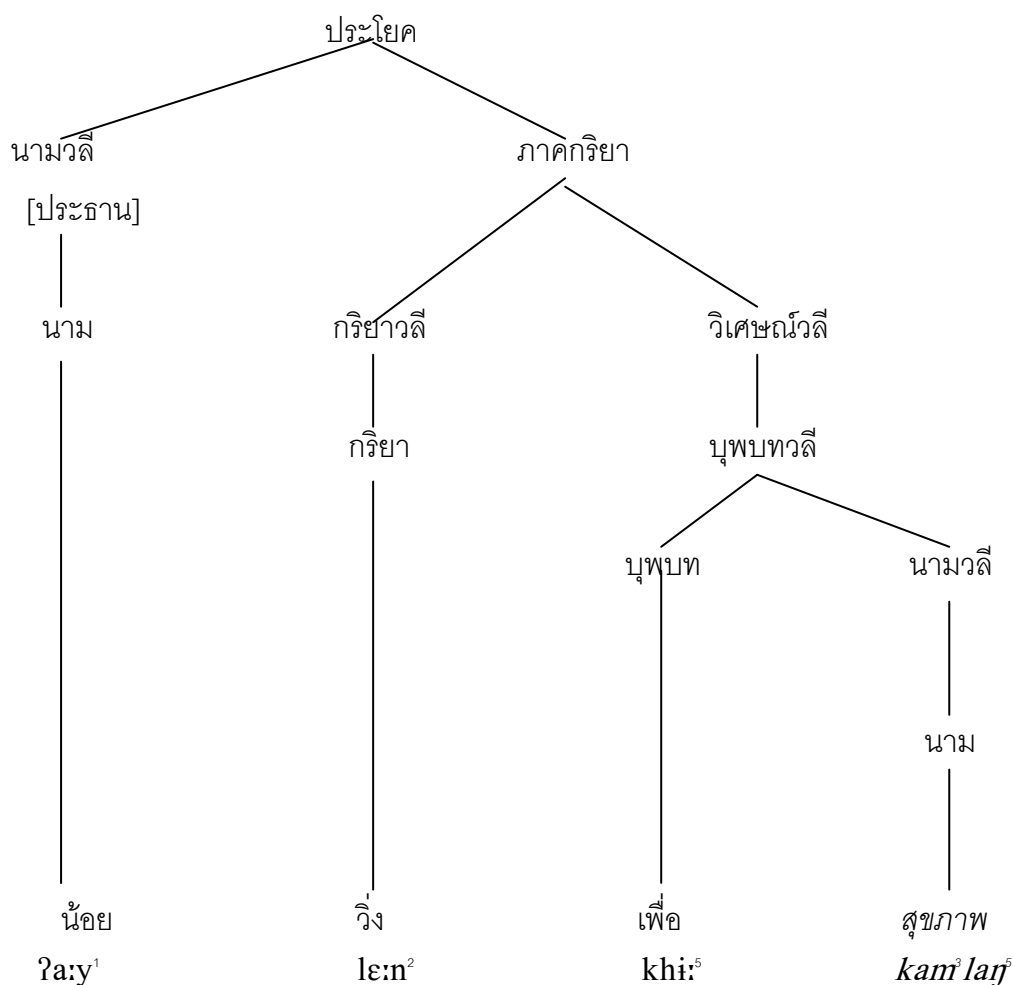
‘พ่อทำไร่กับแม่’

ข. ?a:y¹ ?in¹ lu?²suaŋ⁵ ka:³ siaw³

พ่อ เล่น ลูกช่วง กับ เพื่อน

‘พ่อเล่นลูกช่วงกับเพื่อน’

กริยากลุ่มต่างๆดังกล่าวข้างต้นจัดแบ่งตามความสัมพันธ์ของกริยาที่ปรากฏกับบทบาทความหมายประเด็นหลักของประโยคที่ทำหน้าที่ไวยากรณ์ในตำแหน่งประธานและกรรม บทบาทความหมายประเด็นหลักที่กล่าวถึงข้างต้นเป็นบทบาทการบังคับที่จำเป็นต่อความหมายของกริยา อันได้แก่ ผู้กระทำ ผู้รับ ผู้ทรงสภาพ สถานที่ เครื่องมือ ผู้มีส่วนร่วม และผู้รับประโยชน์ นอกจากนี้ยังมีการคำนามที่อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ ได้แก่ การกจุดมุ่งหมาย (Purpose) โดยมีโครงสร้างเป็น ประธาน+ภาคกริยา-->กริยาลี้,วิเศษณวลี--> บุพบทวลี การกจุดมุ่งหมาย ปรากฏกับกริยาต่างๆแสดงโดยแผนภูมิประโยคเต็มๆได้ดังนี้

การกจุดมุ่งหมายมีวากยสัมพันธ์คล้ายประโยคเต็มเต็มทีละประธาน ประธานเป็น
 ผู้กระทำกริยาที่มีจุดมุ่งหมายเหตุผลที่ชัดเจน ประโยคเดียวความเดียวที่มีกริยากับการก
 จุดมุ่งหมายที่ปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้จะมีบทบาทความหมายเป็น ผู้กระทำ-กริยา-จุดมุ่งหมาย
 ดังตัวอย่าง

(85) ก. เขาเดินเพื่อการกุศล

ภาษาไทย

ข. เขาวิ่งเพื่อสุขภาพ

(86) ก. ʔa:y¹ le:n² khi:⁵ kam³ laŋ⁵

ภาษาไทยซอง

พ่อ วิ่ง เพื่อ กำลัง

‘พ่อวิ่งเพื่อการออกกำลังกาย’

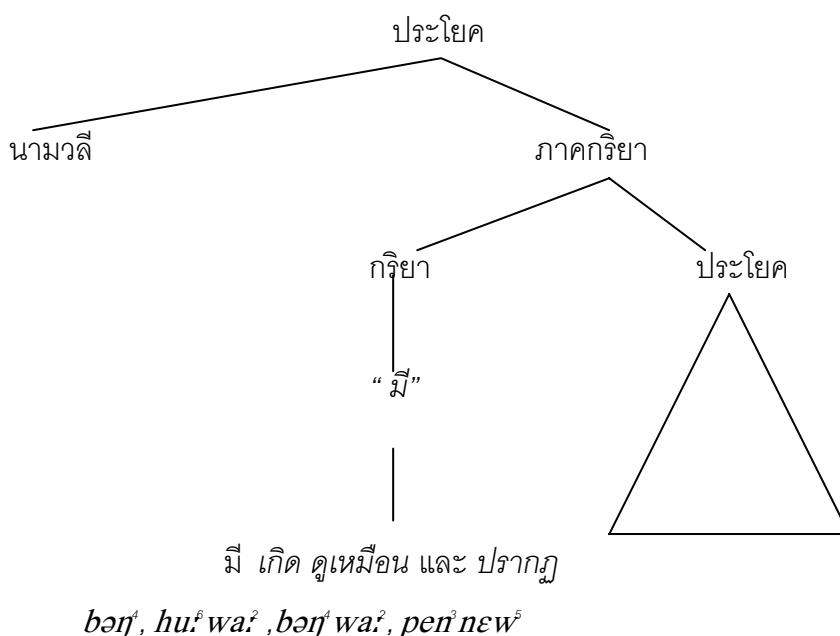
ข. ʔa:y¹ ʔet⁴ wia⁷ khi:⁵ sa:⁵ ta:ŋ³

พ่อ ทำงาน เพื่อ สตางค์

‘พ่อทำงานเพื่อเงิน’

3.7 กริยาไร้ประธาน (Subjectless Verb)

กริยาไร้ประธานเป็นกริยาที่ไม่มีผู้กระทำปรากฏต้นประโยค ประโยคจะขึ้นต้นด้วยกริยา กริยาไร้ประธานที่ Givón กล่าวถึงเป็นโครงสร้างที่คล้ายกับโครงสร้างกริยาแสดงการดำรงอยู่ ซึ่งเป็นกริยาที่ปรากฏในโครงสร้างต่างไปจากโครงสร้างประโยคปกติโดยทั่วไปโดยมีโครงสร้างประโยคแบบ ประธาน กริยา กรรม และส่วนเสริม หรือที่เรียกว่าโครงสร้าง “มี” เป็นประโยคที่มีนามหรือประโยคปรากฏหลังกริยา “มี” หรือ ที่ Singnoi⁶⁴ กล่าวว่าประโยคที่ตามหลังกริยานี้เป็นประโยคเติมเต็มที่เรียกว่า bare complement โครงสร้างกริยาไร้ประธานแสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

ประโยคชนิดนี้ในภาษาไทยมีกริยาที่มีความหมายในกลุ่มเดียวกับกริยา มี ได้แก่ เกิด ดูเหมือน และ ปรากฏ ในภาษาไทยจึงมีกริยาไร้ประธานแบบนี้เช่นเดียวกัน โดยใช้กริยาต่างกัน กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ *bəŋ, huːwaː, bəŋwaː* และ *pen˩new˩* เป็นต้น

3.7.1 โครงสร้างกริยาไร้ประธาน

ภาษาไทย

โครงสร้างกริยาไร้ประธานมีโครงสร้าง +มี+____# { นามวลี, ประโยคเติมเต็ม} _ ดังตัวอย่าง

⁶⁴ Unchalee Singnoi, “Nominal construction in Thai” , 332.

(87) นามวลี

มีบ้านหลังหนึ่งในป่า

(88) ประโยคเต็มเต็ม

ก. มีคนมา

ข. เกิดพายุพัดถล่มบ้านเรือนในภาคเหนือ

ค. ปรากฏพายุพัดถล่มบ้านเรือนในภาคเหนือ

โครงสร้างกริยาไร้ประธานสามารถปรากฏร่วมกับคำปฏิเสธ *ไม่* และ *ไม่ได้* ดังนี้

(89) มีพายุพัดถล่มบ้านเรือนในภาคเหนือ

(90) ไม่มีพายุพัดถล่มบ้านเรือนในภาคเหนือ

(91) ไม่ได้มีพายุพัดถล่มบ้านเรือนในภาคเหนือ

โครงสร้างกริยาไร้ประธาน *มี* สามารถปรากฏร่วมกับคำกริยา *ขึ้น* ได้ ดังตัวอย่าง

(92) มีพายุขึ้นที่นี้

(93) มีอุบัติเหตุขึ้นในบ้าน

แต่ในบางครั้งนามวลีและประโยคเต็มเต็มที่เป็นประธานของประโยคไร้ประธานสามารถ

ย้ายไปเป็นความหลักของประโยคได้ถ้านามวลีนั้นเป็นการให้ข้อมูลเก่า ดังตัวอย่าง

(94) ก. มีโจรผู้ร้ายมากในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข. โจรผู้ร้ายมีมากในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ประโยคกริยาไร้ประธาน ที่มีนามวลีเป็นประธานและนามวลีมีบทบาทความหมายการกสถานที่อยู่ด้วย อาจจะย้ายนามวลีที่มีบทบาทความหมายการกสถานที่มาไว้ต้นประโยคในกรณีที่นามวลีนั้นได้รับการเน้นและเป็นที่รู้หรือเข้าใจ สามารถคาดเดาได้ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ดังตัวอย่าง

(95) ก. มีหมาเฝ้าในคลอง

ข. ในคลองมีหมาเฝ้า

(96) ก. มีไฟไหม้ในโรงหนัง

ข. ในโรงหนังมีไฟไหม้

ภาษาไทยเชิงมีกริยาไร้ประธาน กริยาในกลุ่มนี้ ได้แก่ *bəŋ⁴ hu:¹wa:² bəŋ⁴wa:²* และ *pen¹new¹* ดังตัวอย่าง

(97) ก. bəŋ⁴ bw:¹ kon³ ju:⁴ naŋ² hian⁵

ภาษาไทยเชิง

ดู ไ้ คน อยู่ ที่ บ้าน

‘มีคนอยู่ที่บ้าน’

ข. hu:⁶wa:²fon³ tok⁴ pak⁴ taj¹ man⁵ ?e:⁴

รู้ว่า ฝน ตก ภาค ได้ มัน เยอะ

‘เกิดฝนตกหนักที่ภาคใต้’

ค. bəŋ⁴ wa:² ?i:³su:³ ci:³ mi:⁵ bo:¹ kon³ ma:⁵

ดู ว่า มึง จะ มี ไข่ คน มา

‘ดูว่าจะมีคนมา’

ง. pen³ ne:w⁵ fon³ man⁵ ci:³ loŋ⁵

เป็น แนว ฝน มัน จะ ลง

‘ดูเหมือนฝนจะตก’

3.7.2 หน้าที่การใช้ประโยคกริยาไร้ประธาน

หน้าที่การใช้ของประโยคกริยาไร้ประธานเป็นโครงสร้างที่มีหน้าที่หลักในสัมพันธสารในการแนะนำข้อมูลใหม่ และมีการดำเนินเรื่องต่อจากเหตุการณ์ที่กำลังดำเนินอยู่ในขณะนั้น โดยมักใช้ในการเล่าเรื่อง ซึ่งแตกต่างจากการใช้ประโยคที่เป็นการเรียงลำดับคำ ประธาน กริยา กรรม ตามปกติดังตัวอย่าง

(98) ก. มีบ้านหลังหนึ่งในป่า

ภาษาไทย

ข. บ้านหลังหนึ่งมีในป่า

(99) ก. มีคนมา

ข. คนมา

(100) ก. bəŋ⁴ bo:¹ kon³ ju:⁴ naŋ² hian⁵

ภาษาไทโขง

ดู ไข่ คน อยู่ ที่ บ้าน

‘มีคนอยู่ที่บ้าน’

ข. bo:¹ kon³ ju:⁴ naŋ² hian⁵

ไข่ คน อยู่ ที่ บ้าน

‘คนอยู่ที่บ้าน’

ประโยค (98 ก) มีบ้านหลังหนึ่งในป่า และประโยค (99 ก) มีคนมา เป็นประโยคโครงสร้างกริยาไร้ประธาน ในสัมพันธสารเรื่องเล่า เมื่อเริ่มต้นด้วยการเล่าเรื่องว่า มีบ้านหลังหนึ่งในป่า หรือ มีคนมา เป็นข้อความที่เป็นข้อมูลใหม่ที่ทำให้ผู้ฟังฟังแล้วยากทราบสาเหตุการณ์ของเรื่องจะเป็นอย่างไรต่อไป ประโยค (100 ก) ในภาษาไทโขงก็เช่นเดียวกัน ในสัมพันธสารเรื่องเล่า

เมื่อเริ่มต้นด้วยการเล่าเรื่องราว *bəŋ' bo:¹ kon³ ju:⁴ naŋ² hian⁵* 'มีคนอยู่ที่บ้าน' จะเป็นข้อความที่เป็นข้อมูลใหม่ที่ทำให้ผู้ฟังฟังแล้วอยากทราบว่ามีเหตุการณ์ต่อไปอย่างไร

3.7.3 สรุปข้อเหมือนและข้อแตกต่างภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีการใช้โครงสร้างกริยาไว้ประธาน ในภาษาไทย กริยาที่ใช้ได้แก่ มี เกิด ปรากฏ ดูเหมือน ในภาษาไทโซ่งกริยาที่ใช้ ได้แก่ *bəŋ' hu:⁶ wa:² bəŋ' wa:²* และ *pen' new⁶*

ตารางที่ 1 สรุปการเปรียบเทียบกริยาประโยคเดียวความเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง

ประเภทกริยา	ภาษาไทย	ภาษาไทโซ่ง
1. สัมพันธกริยา		
โครงสร้าง	นามวลี+ภาคกริยา->	เหมือนภาษาไทย
บทบาทความหมาย	กริยาวลี , นามวลี	
-นามวลี (ประธาน)	ผู้ทรงสภาพ	เหมือนภาษาไทย
- ส่วนเติมเต็ม	ผู้ทรงสภาพ	เหมือนภาษาไทย
ชนิดของกริยา	เป็น คือ	<i>pen' 'เป็น' khf' 'คือ'</i>
2. กริยากรรม		
โครงสร้าง	นามวลี+ภาคกริยา-->กริยาวลี	เหมือนภาษาไทย
บทบาทความหมาย		
-นามวลี (ประธาน)	ผู้ทรงสภาพ, ผู้รับสภาพ	เหมือนภาษาไทย
ชนิดของกริยา		
- กริยากรรม	วิ่ง,คลาน,ฮ้วน ฯลฯ	<i>lam³ 'ดำ' pi:⁶ 'ฮ้วน' keŋ⁶</i> 'กล้าหาญ' <i>can³</i> 'สวย' ฯลฯ
-กริยากรรม-สกรรม	เปิด ช่น เข็ด คิด โคน ฯลฯ	<i>be:w⁶</i> 'โกหก' <i>la:⁶ ?a:y⁶</i> 'ละอาย'
		<i>hiw⁶</i> 'หิว' <i>khi:⁶ ya:n⁶</i> 'กลัว' ฯลฯ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

3.กริยาที่มีประโยคเป็น ประธาน โครงสร้าง บทบาทความหมาย -นามวลี (ประโยค) ชนิดของกริยา	นามวลี-->ประโยค+ภาคกริยา -->กริยาวลี ผู้ทรงสภาพ ดี เลว เป็นไปได้ เป็นไปไม่ได้	เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย <i>diː</i> 'ดี' <i>boʔ</i> <i>liː</i> 'ไม่ดี' ฯลฯ
4. กริยาสกรรม โครงสร้าง บทบาทความหมาย -นามวลี (ประธาน) -นามวลี (กรรม) ชนิดกริยาที่ปรากฏกับประเด็น หลักกรรม ก. กริยาสกรรมต้นแบบ -กรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น -กรรมเป็นสิ่งที่ถูกทำลายโดย สิ่งหนึ่ง -กรรมเป็นการเปลี่ยนแปลง กายภาพวัตถุ -ตำแหน่งกรรมถูกเปลี่ยนแปลง -กรรมเปลี่ยนแปลงโดยมีนัย เครื่องมือ	นามวลี+ภาคกริยา--> กริยาวลี,(นามวลี) ผู้กระทำ, ผู้รับสภาพ ผู้ทรงสภาพ, สถานที่ สร้าง วาด เย็บ ก่อ ฯลฯ ทำลาย ฆ่า ฟัน ล้ม (ฆ่า) ฯลฯ ตัด ม้วน ย้อม ตี เหลา ฯลฯ ย้าย กลิ้ง เคลื่อน กระทบ ลาก เลื่อน ฯลฯ แทง ตอก ตะบัน เกี้ยว ขุด กระพือ ต่อย ฯลฯ	เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย <i>taɿ</i> 'สร้าง' <i>nɨp</i> 'เย็บ' <i>lɔːm</i> 'ล่อม' <i>tom</i> 'ตัม,กลั่น' ฯลฯ <i>pam</i> 'โค่น' <i>khaː</i> 'ล้ม' ฯลฯ <i>ɲɔːm</i> 'ย้อม' <i>taːp</i> 'ทุบ' <i>paw</i> 'เป่า' <i>lap</i> 'ลับ' <i>law</i> 'เหลา' ฯลฯ <i>suy</i> 'กลิ้ง' <i>laʔ</i> 'ขุด' <i>liːt</i> 'ดีด' <i>kaː</i> <i>thiːp</i> 'ตี' ฯลฯ <i>taːp</i> 'ตอก' <i>thay</i> 'ไถ' <i>kiaw</i> 'เกี้ยว' <i>teːɲ</i> 'แทง' <i>ciːk</i> 'ฉีก' <i>moː</i> 'โม' <i>wiː</i> 'ปั่น' <i>pan</i>

ตารางที่ 1 (ต่อ)

-กรรมเปลี่ยนแปลงรูปผิว -กรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงภายใน -กรรมเป็นวัตถุที่เคลื่อนไหวแต่ไม่เคลื่อนที่ -กรรมเป็นการเปลี่ยนแปลงเจ้าของ	ล้า ง ซัก ทา วาด อาบ ฯลฯ อุ้น เขย่า อัง แข่ง ดู ชม ยุบ ฯลฯ ไล่ ชก แกว่ง โยก ฯลฯ ซื้อ ยืม เช่า ฯลฯ	‘ป็น’ ฯลฯ ta:² ‘พ่น’ sak² ‘ซัก’ ?a:p² ‘อาบ’ ฯลฯ ?un² ‘อุ้น’ ?aŋ² ‘อัง’ la:² ‘ด่า’ ฯลฯ wiŋ² ‘แกว่ง’ ?iŋ² sa:pəy² ‘โยก’ pi:² ‘สะบัด’ sok² ‘ชก’ wi:² ‘ไล่’ khwaŋ² ‘เหวี่ยง’ ฯลฯ ?ɔ?² ‘ออก’ caw² ‘เช่า’ yi:m² ‘ยืม’ ฯลฯ
ข. กริยากรรมต้นแบบน้อย -กริยากับกรรมตรงสถานที่ -กริยากับกรรมตรงผู้รับหรือสถานที่และมีนัยผู้ทรงสภาพ -กริยาที่มีประธานเป็นผู้รับสภาพ -กรรมเป็นกรรมที่ต้องปรากฏร่วมกับกริยา -กริยากับผู้กระทำที่ไม่ใช่สิ่งไม่มีชีวิต -กริยากลื่นนาม	เข้า ออก ขึ้น ลง ไป มา เดิน นอน ฯลฯ เช่น ดูด ชูด ฯลฯ เห็น ได้ยิน รู้ เข้าใจ คิด ต้องการ รู้สึก มองดู เรียนพิจารณา ยืนยัน ฯลฯ ร้อง दें นัว พัก ฯลฯ ฆ่า เลี้ยง ฯลฯ กิน ดื่ม สอน ฯลฯ	ma:² ‘เข้า’ ?a:ŋ² ‘เดิน’ le:n² ‘เดิน’ ฯลฯ wa:t² ‘วาด’ phe:w² ‘กวาด’ ปัด ฯลฯ lay² yin² ‘ได้ยิน’ hu:² ‘รู้’ hen² ‘เห็น’ hɔ:ŋ² phle:ŋ² ‘ร้องเพลง’ fɔ:n² phle:ŋ² ‘พ้อนรำเพลง’ muɣ² ‘ม่วย’ sa:ŋə?² ‘พัก’ kha:² yik² ‘แหม่ว’ kha:² ‘ฆ่า’ lian² ‘เลี้ยง’ ฯลฯ kin² ‘กิน’ ki:n² ‘ดื่ม’ ?in² ‘เล่น’ ฯลฯ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

5. กริยากับกรรมของบุพพท โครงสร้าง บทบาทความหมาย -นามวลี (ประธาน) - บุพพทวลี (กรรมของบุพพท) ชนิดของกริยา -กริยากับกรรมของบุพพท สถานที่ ณ จุดหนึ่ง -กริยากับกรรมของบุพพท สถานที่จุดหมาย -กริยากับกรรมของบุพพท สถานที่แหล่งที่มา -กริยากับกรรมของบุพพท สถานที่แหล่งที่มาสู่จุดหมาย -กริยากับกรรมของบุพพทเป็น กรรมแสดงทิศทาง -กริยากับกรรมของบุพพทเป็น ผู้มีส่วนร่วม	นามวลี+ภาคกริยา---> กริยาวลี, บุพพทวลี ผู้กระทำ สถานที่,แหล่งที่มา,จุดหมาย อยู่ พัก นั่ง ยืน คลาน หมอบ นอน ฯลฯ ไป เข้าไป ไปสู่ ปราบกฏยัง เคลื่อนไป ฯลฯ ย้าย มาจาก เคลื่อนจาก โผล่ ลง ตก กระโดด ทิ้ง จบ ฯลฯ กลับ วิ่ง ฯลฯ พูด ฟัง มอง ตะโกน ฯลฯ สู้ ทะเลาะ พบ ตบ ทำงาน สร้าง ฯลฯ	เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย <i>yu:</i> 'อยู่' <i>no:n</i> 'นอน' <i>mu:p</i> 'หมอบ' <i>ca:n</i> 'คลาน' ฯลฯ <i>pay</i> 'ไป' <i>khaw'pay</i> 'เข้า 'ไป' <i>mup</i> 'ตะครุบ' ฯลฯ <i>mo:</i> 'โผล่' <i>ma:</i> 'มา' <i>to?</i> 'ตก' <i>ja:y</i> 'ย้าย' <i>le:n</i> 'วิ่ง' <i>taw</i> 'กลับ' ฯลฯ <i>pa?</i> 'พูด' <i>jin</i> 'ได้ยิน' ฟัง' <i>bəŋ</i> 'ดู' <i>khe?</i> 'ตะโกน' ฯลฯ <i>hop</i> 'ทะเลาะ' <i>lew</i> 'สู้' <i>po:</i> 'พบ' ฯลฯ
6. กริยาวิกรรม โครงสร้าง	1.นามวลี+ภาคกริยา-->กริยา วลี,นามวลี,นามวลี 2.นามวลี+ภาคกริยา-->กริยา วลี,นามวลี,บุพพท วลี	เหมือนภาษาไทย

บทที่ 4

การเปรียบเทียบประโยคเดียวความซ้อนในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

ในบทที่ 3 ที่ได้กล่าวมาแล้ว เป็นการศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวความเดียว ในบทนี้จะศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวความซ้อนโดยแบ่งออกเป็นประเภทใหญ่ๆสองประเภท คือ อนุพากย์เติมเต็ม และคุณานูประโยค โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.1 อนุพากย์เติมเต็ม

Talmy Givón กล่าวถึงอนุพากย์เติมเต็ม(verbal/sentential complements) ว่าเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นที่ทำให้ความหมายของกริยาในประโยคมีความสมบูรณ์ซึ่งแตกต่างไปจากส่วนเสริมที่อาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ อนุพากย์เติมเต็มทำหน้าที่เป็นประเด็นหลักในตำแหน่งประธานและกรรมในภาคแสดง Givón มุ่งอธิบายเน้นประเด็นหลักอนุพากย์เติมเต็มในตำแหน่งกรรมของประโยค อนุพากย์เติมเต็มเป็นการบูรณาการความหมายระหว่างข้อความสองข้อความ คือข้อความในประโยคหลักและข้อความในกริยา/อนุพากย์เติมเต็ม เป็นการเชื่อมข้อความสองข้อความที่ใกล้เคียงซึ่งก็คือเหตุการณ์ที่จำเป็นสองเหตุการณ์ที่แสดงออกมา มิติความหมายและมิติวากยสัมพันธ์ของการเป็นส่วนเติมเต็มมีอยู่ว่า ถ้าการเชื่อมความหมายระหว่างเหตุการณ์สองเหตุการณ์มีมาก การบูรณาการวากยสัมพันธ์ของข้อความสองข้อความในประโยคเดียวยิ่งมาก⁶⁵ ซึ่งการบูรณาการความหมายจะมีมากหรือน้อยนั้นพิจารณาจากการที่สามารถละตัวนำอนุพากย์เติมเต็มระหว่างประโยคหลักและประโยคเติมเต็มได้โดยง่าย ตัวนำอนุพากย์เติมเต็มดังกล่าว ได้แก่ *ว่า* ให้ ในภาษาไทย และ *wa* ‘ว่า’ *haɬ* ‘ให้’ ในภาษาไทโซ่ง นอกจากนี้จะพิจารณาจากการที่ประธานของอนุพากย์เติมเต็มไม่จำเป็นต้องเป็นประธานตัวเดียวกันกับประธานในประโยคหลัก อนุพากย์เติมเต็มสามารถแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ไวยากรณ์และหน้าที่ความหมายรวมถึงการใช้ได้ดังนี้

4.1.1 โครงสร้างไวยากรณ์

ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งอนุพากย์เติมเต็มมีหน้าที่ไวยากรณ์ในประโยคทั้งในตำแหน่งประธานและกรรม ดังนี้

⁶⁵ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II*, 515-562.

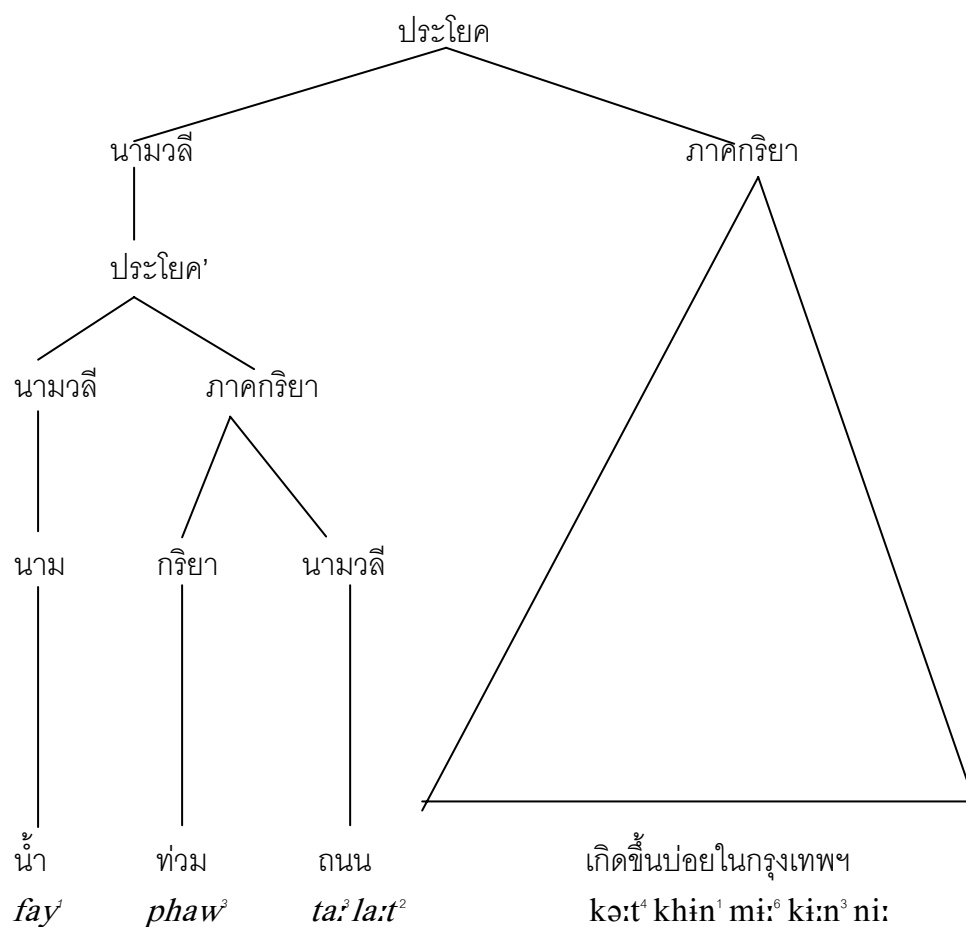
4.1.1.1 อนุพากย์เติมเต็มตำแหน่งประธาน

อนุพากย์เติมเต็มในตำแหน่งประธานปรากฏกับกริยาไร้ประธาน ในภาษาไทย เช่น เกิด มี ดูเหมือน ปรากฏ ในภาษาไทยไทซอง เช่น *kə:t⁴ khin¹* 'เกิดขึ้น' *hu:wa:²* 'รู้' *pen¹ne:w⁵* 'ดูเหมือน' *bəŋ⁴wa:²* 'ดูว่า' ดังตัวอย่าง

- (1) ก. น้ำท่วม ภาษาไทย
 ข. น้ำท่วมถนนเกิดขึ้นบ่อยในกรุงเทพฯ
- (2) ก. fay¹ phaw³ ta:³la:t² ภาษาไทซอง
 ไฟ เผา ตลาด
 'ไฟไหม้ตลาด'
 ข. fay¹ phaw³ ta:³la:t² kə:t⁴ khin¹ mi:⁶ ki:n³ ni:⁶
 ไฟ เผา ตลาด เกิด ขึ้น เมื่อ คีน นี
 'ไฟไหม้ตลาดเกิดขึ้นเมื่อคีนนี'

โครงสร้างอนุพากย์เติมเต็มตำแหน่งประธานในภาษาไทยและไทซองสามารถแสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

- ประโยค ก. น้ำท่วมถนน เกิดขึ้นบ่อยในกรุงเทพฯ ภาษาไทย
 ประโยค ข. fay¹ phaw³ ta:³la:t² kə:t⁴ khin¹ mi:⁶ ki:n³ ni:⁶ ภาษาไทซอง
 "ไฟไหม้ตลาดเกิดขึ้นเมื่อคีนนี"

ตัวอย่างประโยค (1) และ (2) เป็นประโยคที่พบได้ทั่วไปเมื่ออนุพากย์เติมเต็มในตำแหน่งประธานเป็นประธานของกริยา *เกิดขึ้น* ในภาษาไทย และ กริยา *kə:t⁴ khin¹* 'เกิดขึ้น' ในภาษาไทโซ่ง

4.1.1.2 อนุพากย์เติมเต็มตำแหน่งกรรม

อนุพากย์เติมเต็มในตำแหน่งกรรมปรากฏกับกริยาแสดงปริชานซึ่งเป็นกริยาที่แสดงอาการเกี่ยวกับความคิดความเข้าใจ กริยาบงการและกริยาแสดงทัศนะ ในภาษาไทย เช่น เห็น ดู มอง รู้ บอก จำ ฯลฯ ในภาษาไทโซ่ง เช่น *bəŋ¹* 'ดู มอง' *hu:⁶* 'รู้' *hen¹* 'เห็น' ฯลฯ ดังตัวอย่าง

(5) ก. เพื่อนยืงนก

ภาษาไทย

ข. แดงเห็นเพื่อนยืงนก

(6) ก. ป้อมไปเมืองนอก

ข. แดงรู้ว่าป้อมไปเมืองนอก

ภาษาไทย

(7) ก. ʔa:y¹ ta:p⁴ nu:⁵

พ่อ ตี ฆู

‘พ่อตีฆู’

ข. ʔe:m³ bəŋ⁴ ʔa:y¹ ta:p⁴ nu:⁵

แม่ ดู พ่อ ตี ฆู

‘แม่ดูพ่อตีฆู’

(8) ก. ʔi:³ la:¹ be:w¹

อีหล้า โกหก

‘ลูกโกหก’

(9) ก. ʔe:m³ hu:⁶ wa:² ʔi:³ la:¹ be:w¹

แม่ รู้ ว่า อีหล้า โกหก

‘แม่รู้ว่าลูกโกหก’

โครงสร้างอนุพากย์เต็มเต็มตำแหน่งกรรมสามารถแสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

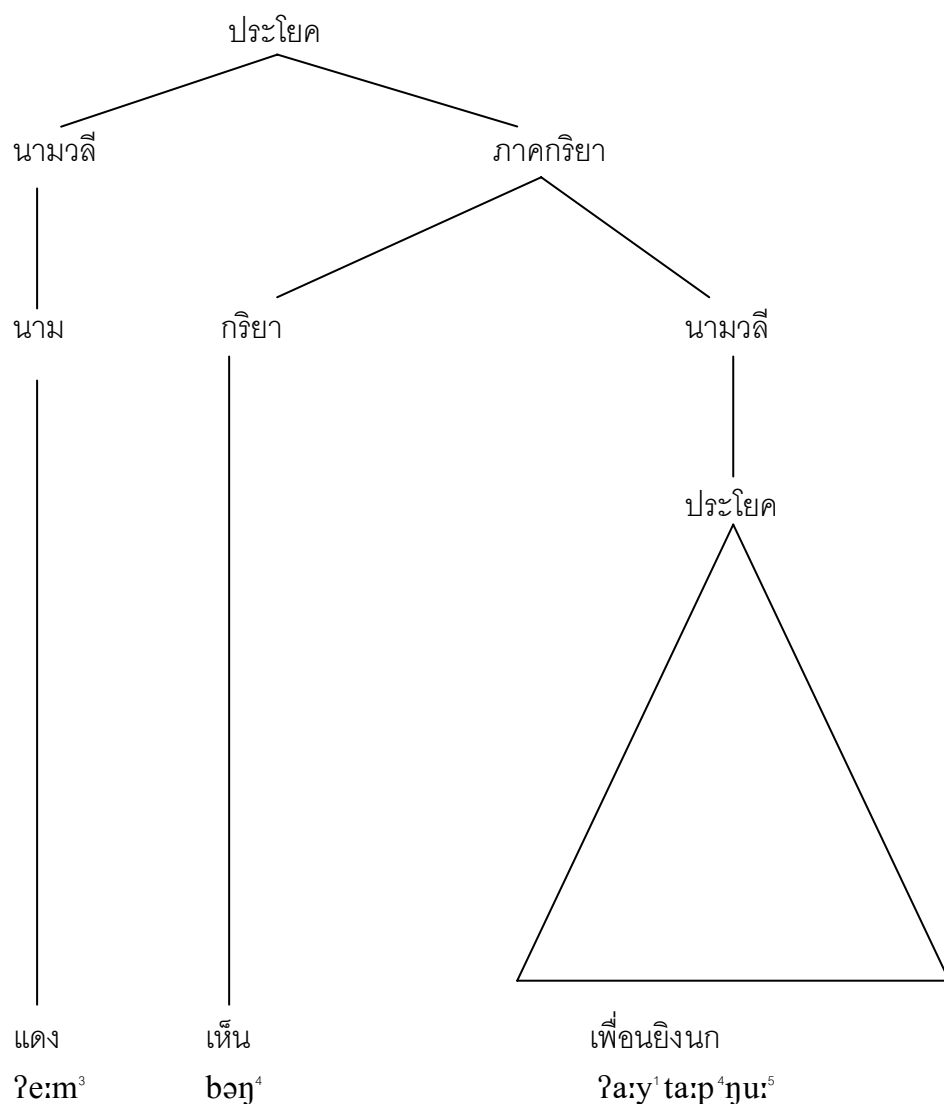
ประโยค ก. แดงเห็นเพื่อนยิ๊งนก

ภาษาไทย

ประโยค ข. ʔe:m³ bəŋ⁴ ʔa:y¹ ta:p⁴ nu:⁵

ภาษาไทย

‘แม่เห็นพ่อตีฆู’

อนุพากย์เติมเต็มตำแหน่งกรรมอาจแบ่งย่อยออกเป็น 2 ชนิดตามโครงสร้างที่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็มและไม่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม ดังนี้

1) อนุพากย์เติมเต็มที่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม

อนุพากย์เติมเต็มที่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม (complementizer) จะปรากฏกับกริยาแสดงการบงการ (manipulative verb) กริยาแสดงปริชานและถ้อยคำ (cognitive and utterance verb) และกริยาแสดงทัศนนะ (modality verb) ดังนี้

ก. กริยาแสดงการบงการมีประเด็นหลักที่ทำหน้าที่เป็นประธานในประโยคเป็นผู้กระทำในลักษณะบงการและมีประเด็นหลักประธานในอนุพากย์เติมเต็มเป็นผู้ถูกบงการประธานในประโยคหลักและประธานในอนุพากย์เติมเต็มเป็นคนละตัวกัน กริยามีทั้งการบังคับและไม่บังคับ กริยาที่ไม่บังคับในภาษาไทย เช่น ยืนยัน เรียกร้อง เสนอ ฯลฯ กริยาบังคับ เช่น ทำให้ สั่ง

บังคับ ฐ่ ฯลฯ กริยาที่ไม่บังคับในภาษาไทย เช่น *boʔ* ‘บอก’ *ʔe:m* ‘เรียก’ กริยาบังคับ เช่น *banʔkhap* ‘บังคับ’ *khomʔkhu:* ‘ข่มขู่’ “*saŋ* ‘สั่ง’ ฯลฯ กริยาเหล่านี้ในภาษาไทยมีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม “ให้” ในภาษาไทยซึ่งมีตัวนำส่วนเติมเต็ม *haʔ* ‘ให้’ ดังตัวอย่าง

(10) ก. ฉันบังคับให้แดงไปทะเล ภาษาไทย

ข. ฉันยืนยันให้ไ้เล่นด้วย

(11) ก. *ʔa:y¹ ʔet⁴ haʔ ʔe:m³ hay¹* ภาษาไทโซ่ง

พ่อ ทำ ให้ แม่ ร้องไห้

‘พ่อทำให้แม่ร้องไห้’

ข. *ʔa:y¹ banʔkhap² haʔ ʔe:m³ pay³ na:⁵*

พ่อ บังคับ ให้ แม่ ไป นา

‘พ่อบังคับให้แม่ไปนา’

ค. *ya:y⁵ thaw² boʔ⁴ haʔ lek⁴ no:y⁶ yaŋ⁶*

ยายเฒ่า บอก ให้ เด็ก น้อย หยุด

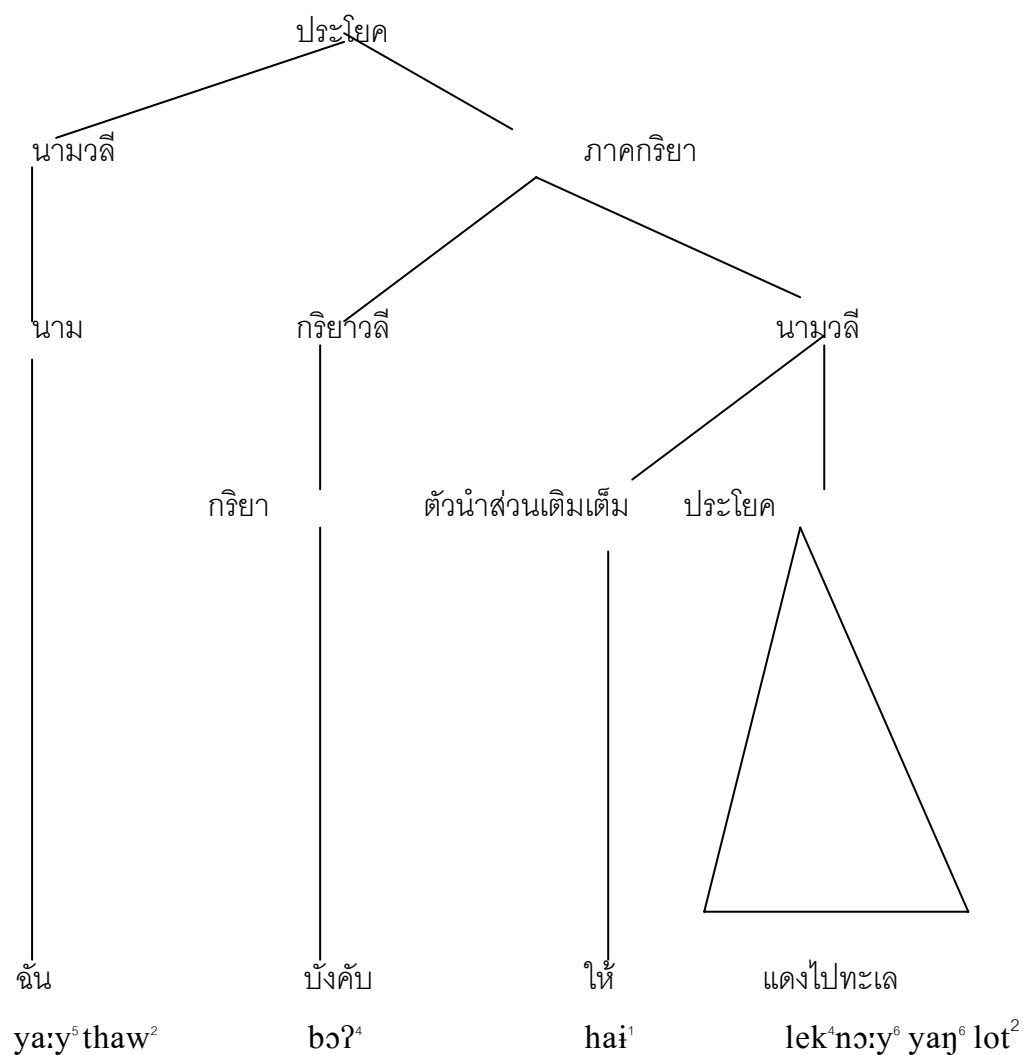
‘ยายเฒ่าบอกให้เด็กน้อยหยุด’

โครงสร้างอนุพากย์เติมเต็มตำแหน่งกรรมที่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็มสามารถแสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

ประโยค ก. ฉันบังคับให้แดงไปทะเล ภาษาไท

ประโยค ข. *ya:y⁵ thaw² boʔ⁴ haʔ lek⁴ no:y⁶ yaŋ⁶ lot²* ภาษาไทโซ่ง

“ยายเฒ่าบอกให้เด็กน้อยหยุดรถ”

ข. กริยาปริชานและถ้อยคำเป็นกริยาที่ประธานในอนุพากย์เติมเต็มเป็นประธานตัวเดียวกับประธานของประโยคหลักหรือไม่ก็ได้ กริยาในกลุ่มนี้มีความหมายเป็นกริยาแสดงความคิด ความเข้าใจ อารมณ์ ในภาษาไทยกริยาในกลุ่มนี้ เช่น เห็น คิด นึก รู้ เชื่อ เดา สงสัย ฯลฯ ในภาษาไทยถิ่น กริยาในกลุ่มนี้ เช่น *hu˥* ฐ *bəŋ˥* ‘ดู’ *yaʔ hu˥* ‘อยากรู้’ *ŋam˥* ‘คิด’ ฯลฯ กริยาแจ้งข้อมูล เป็นกริยาที่บอกให้รู้ว่ามีเหตุการณ์เกิดขึ้นกับใคร ที่ไหน อย่างไร กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น แจ้ง เล่า บอก ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทยถิ่น เช่น *boʔ* ‘บอก’ *waw˥saʔ˥* ‘เล่า’ ฯลฯ กริยาทั้งหมดมีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม ในภาษาไทย ได้แก่ ‘ว่า’ และตัวนำอนุพากย์เติมเต็มในภาษาไทยถิ่น ได้แก่ *wa˥* ‘ว่า’ ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นมีโครงสร้างที่เหมือนกัน ดังนี้

(12) ก. แม่เชื่อว่าแดงสอบได้ที่หนึ่ง

ภาษาไทย

ข. ครูแจ้งว่าแดงได้รับรางวัลเรียนดี

(13) ก. ʔa:y¹ ɲam³ wa:² ʔe:m³ khiaŋ⁵

พ่อ คิด ว่า แม่ โกรธ

“พ่อคิดว่าแม่โกรธ”

ข. ʔe:m³ waw⁶ sai⁴ ʔa:y¹ wa:² ʔi:³ la:² ma:n⁵ ya¹⁴ lay² phua³ na¹² ภาษาไทซอง

แม่ พูด ใส่ พ่อ ว่า อีหล้า มัน ยาก ได้ ผัว นะ

“แม่เล่าว่าอีหล้ามันยากได้ผัวนะ”

โครงสร้างอนุพากย์เต็มเต็มตำแหน่งกรรมที่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มสามารถแสดงโดย
แผนภูมิได้ดังนี้

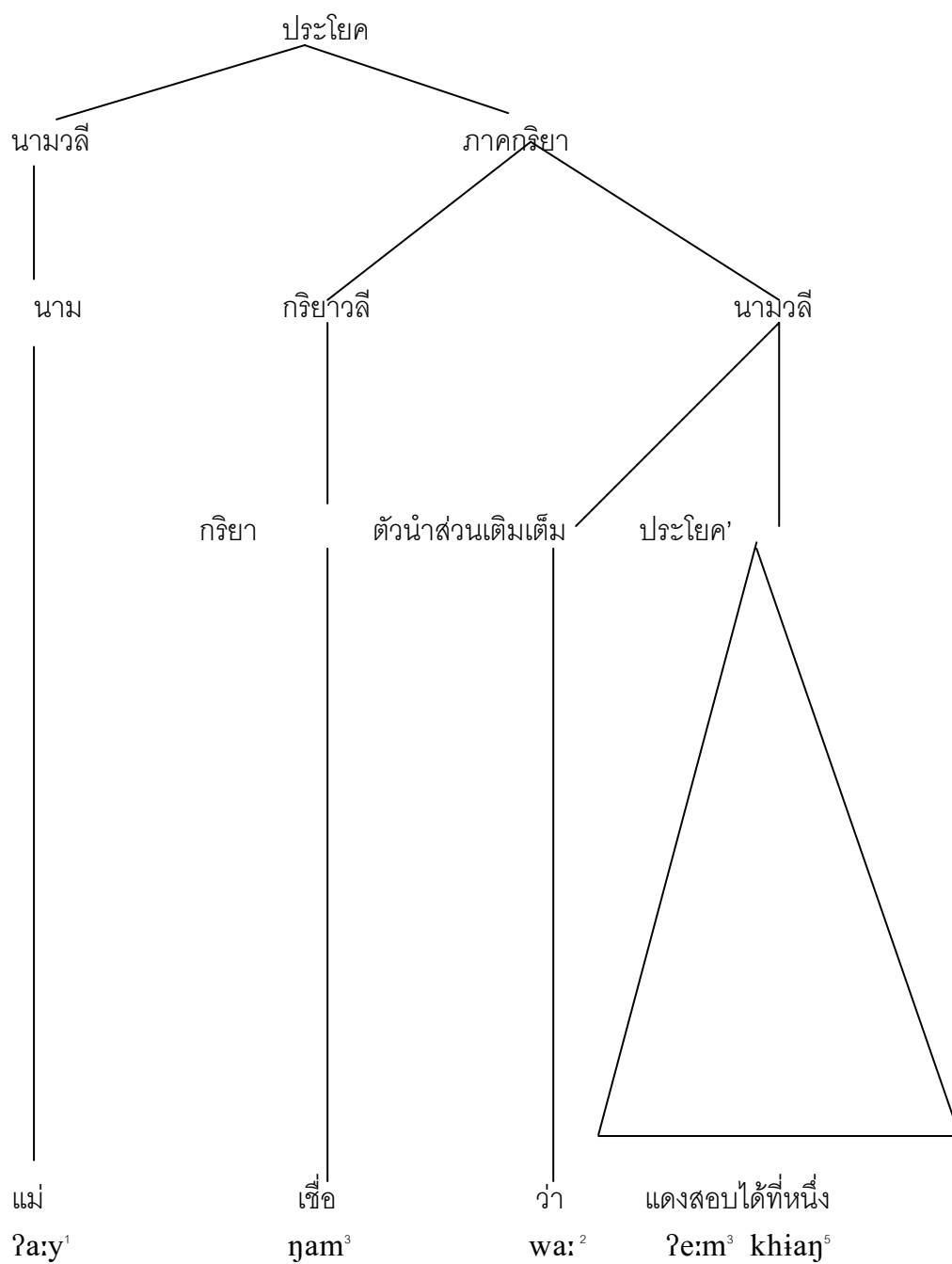
ประโยค ก. แม่เชื่อว่าแดงสอบได้ที่หนึ่ง

ภาษาไทย

ประโยค ข. ʔa:y¹ ɲam³ wa:² ʔe:m³ khiaŋ⁵

ภาษาไทซอง

‘พ่อคิดว่าแม่โกรธ’

ค. กริยาแสดงทัศนะเป็นกริยาแสดงความเห็น ความรู้สึก เป็นกริยาที่มีประเด็นหลัก ประธานในประโยคหลักเป็นผู้รับสภาพ มีประเด็นหลักประธานในอนุพากย์เติมเต็มเป็นผู้กระทำ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *ต้องการ* *อยาก* *ตั้งใจ* *พยายาม* ฯลฯ กริยาในกลุ่มนี้ในภาษาไทย เช่น *yaʔ¹* 'อยาก' *taŋ¹ caɪ¹* 'ตั้งใจ' *co:ŋ¹* 'พยายาม' *waŋ³* 'หวัง' ฯลฯ กริยาเหล่านี้มีตัวนำอนุ

พากย์เต็มเต็มในภาษาไทย ได้แก่ “ให้” ในภาษาไทยซึ่งมีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม ได้แก่ *hai* “ให้”
ดังตัวอย่าง

(14) ฉันอยากให้น้องกินขนม

ภาษาไทย

(15) ?a:y yaʔ *hai* ?e:m³ kha:y³ na:⁵

ภาษาไทยซอง

พ่อ อยาก ให้ แม่ ขาย นา

“พ่ออยากให้แม่ขายนา”

โครงสร้างอนุพากย์เต็มเต็มตำแหน่งกรรมที่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มนี้แสดงโดยแผนภูมิ
ได้ดังนี้

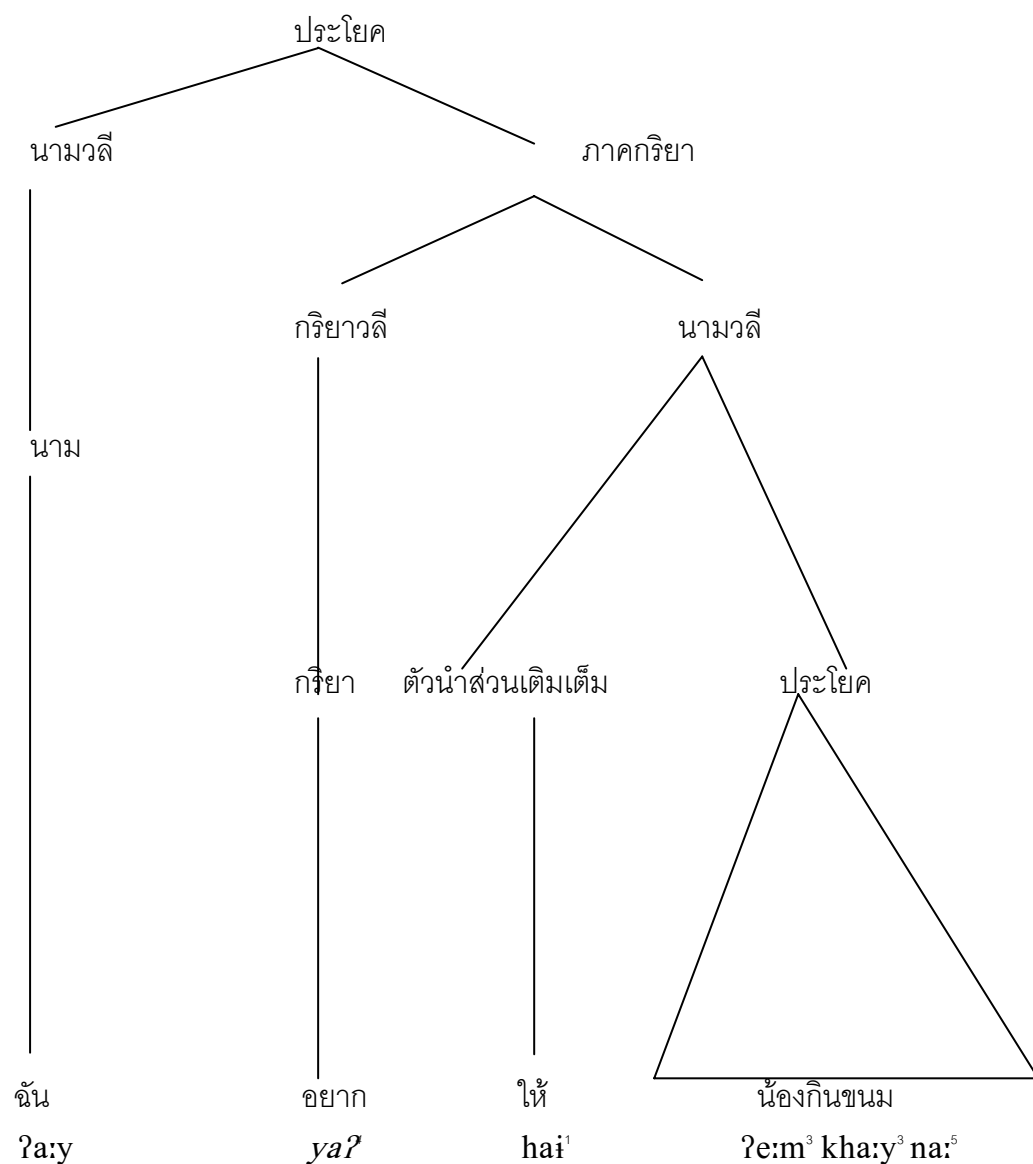
ประโยค ก. ฉันอยากให้น้องกินขนม

ภาษาไทย

ประโยค ข. ?a:y yaʔ *hai* ?e:m³ kha:y³ na:⁵

ภาษาไทยซอง

‘พ่ออยากให้แม่ขายนา’

2) อนุพากย์เติมเต็มที่ไม่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม

อนุพากย์เติมเต็มตามหลังกริยาหลักในโครงสร้างนี้ ทั้งกริยาหลักและกริยาเติมเต็มมีประธานตัวเดียวกัน แต่ตำแหน่งประธานของอนุพากย์เติมเต็มจะเป็นไม่ปรากฏรูป (equi-subject) กริยาหลักในกลุ่มนี้เป็นกริยาแสดงทัศนนะ(modality verb) ในภาษาไทย เช่น *อยาก ตั้งใจ วางแผน พยายาม คาดหวัง เริ่มต้น จบ สำเร็จ ลืม ฯลฯ* ในภาษาไทยซอง เช่น *yaʔ “อยาก” taŋ¹ caŋ¹ “ตั้งใจ” cɔ:ŋ¹ “พยายาม” waŋ¹ “หวัง” ฯลฯ* ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทซองมีโครงสร้างที่เหมือนกัน ดังนี้

(16) ฉันทอยากกินขนม

ภาษาไทย

(17) ?e:m³ taŋ¹ cai³ kha:y³ na:⁵

ภาษาไทยไทโซ่ง

แม่ ตั่ง ใจ ขาย นา

‘แม่ตั่ง ใจขายนา’

จากตัวอย่าง (16) ประธานของอนุพากย์เต็มเต็ม คือ ฉัน เป็นประธานตัวเดียวกับ ประธานของกริยา *อยาก* ในประโยคหลัก ในภาษาไทยไทโซ่งประธาน คือ ?e:m³ เป็นประธานของ กริยา *kha:y³* ‘ขาย’ ในอนุพากย์เต็มเต็ม และเป็นประธานตัวเดียวกับประธานของกริยา ‘*taŋ¹ cai³*’ ในประโยคหลัก

โครงสร้างอนุพากย์เต็มเต็มที่ไม่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มสามารถแสดงโดยแผนภูมิ
ต้นไม้ดังนี้

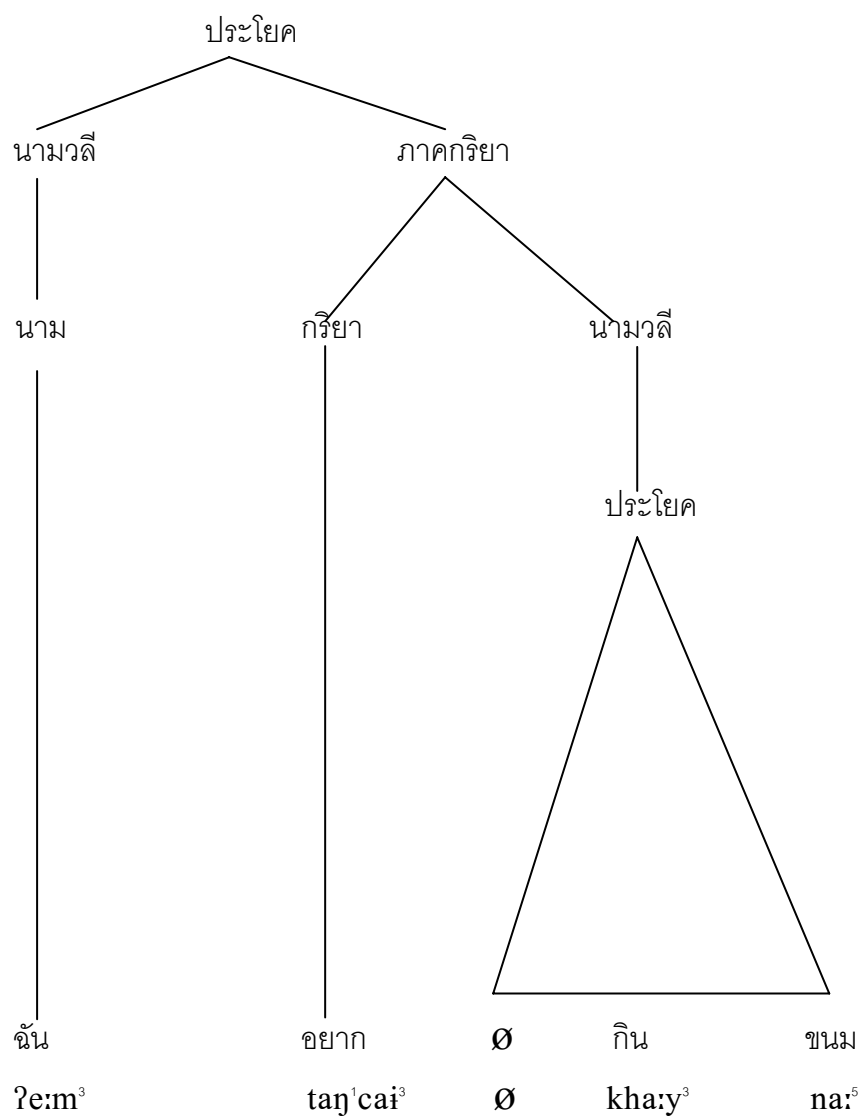
ประโยค ก. ฉันทอยากกินขนม

ภาษาไทย

ประโยค ข. ?e:m³ taŋ¹ cai³ kha:y³ na:⁵

ภาษาไทยไทโซ่ง

‘แม่ตั่ง ใจขายนา’

4.1.2. บทบาทความหมายและหน้าที่การใช้

ประธานของอนุพจน์เต็มเต็มทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งทั้งสองโครงสร้าง มีบทบาทความหมายส่วนใหญ่ดังเช่นประโยคเดียวความเดียวทั่วไป เช่น ผู้กระทำ ผู้รับสภาพ ผู้ทรงสภาพ และผู้มีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผู้กระทำ-กริยา

(18) ก.ฉันอยากกินขนม

ภาษาไทย

ข.ไต่บอกว่าอ้อนต่อหุ่นยนต์

(19) ก. ?a:y¹ ya?⁴ pay³ mian⁵ phet²

ภาษาไทยซอง

พ่อ อยาก ไป เมือง เพชร

‘พ่ออยากไปเมืองเพชร’

ข. ?a:y¹ ŋam³ wa:² ?e:m³ pay³ mian⁵ phet²

พ่อ คิด ว่า แม่ ไป เมือง เพชร

‘พ่อคิดว่าแม่ไปเมืองเพชร’

ผู้ทรงสภาพ-กริยา

(20) ก. แดงทำให้^๓น้อยตกน้ำ

ภาษาไทย

(21) ก. ?e:m³ ?et⁴ hai¹ ?a:y¹ hua³ te?⁴

ภาษาไทยซอง

แม่ ทำ ให้ พ่อ หัว ตก

‘แม่ทำให้พ่อหิวตก’

ผู้รับสภาพ-กริยา

ภาษาไทย

(22) ไ้รู้ว่า^๓อันโกรธ

ภาษาไทยซอง

(23) ?a:y¹ ³ hu:⁶ wa:² ?e:m³ khian⁵

พ่อ ู้ ว่า แม่ โกรธ

‘พ่อรู้ว่าแม่โกรธ’

ผู้มีส่วนร่วม-กริยา

(24) แดงเห็น^๓น้อยไปกับดำ

(25) ?a:y¹ bo?⁴ hai¹ lu?⁴ ?et⁴ na:⁵ ka:³ ?e:m³

ภาษาไทยซอง

พ่อ บอก ให้ ลูก ทำ นา กับ แม่

‘พ่อบอกให้ลูกทำนากับแม่’

นอกจากบทบาทความหมายดังกล่าวข้างต้น ในบริบทหน้าที่การใช้ กริยาวลีหรือกริยาเติมเต็มเมื่อตามหลังกริยาหลักจะดูคล้ายกริยาเรียงซึ่งเป็นเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ประโยคเดียว อนุพากย์เติมเต็มมีกริยาเติมเต็มที่เป็นเหตุการณ์เดียวมากกว่าเหตุการณ์ต่อเนื่อง ข้อพิสูจน์ว่าทั้งสองโครงสร้างนี้แตกต่างกันก็โดยการเติมเต็มตัวนำส่วนเติมเต็ม ที่จะ ในภาษาไทย และ *ci* ‘จะ’ ในภาษาไทยซองเข้าไป ซึ่งจะทำให้อนุพากย์เติมเต็มเด่นขึ้น และทำให้สามารถแยกโครงสร้างอนุพากย์เติมเต็มออกจากโครงสร้างกริยาเรียงได้ ดังตัวอย่าง

โครงสร้างกริยาเติมเต็ม

(26) ก. อ้อมลืมหำกรบ้าน

ภาษาไทย

ข. อ้อมลืมหำกรบ้าน

โครงสร้างกริยาเรียง

(27) ก. น้องเดินตกบันได

*ข. น้องเดินที่จะตกบันได

โครงสร้างกริยาเติมเต็ม

(28) ก. $\text{ʔa:y}^1 \text{li:m}^5 \text{ŋam}^3 \text{ho:t}^2 \text{khian}^3 \text{cot}^4 \text{ma:y}^3$

ภาษาไทยซอง

พ่อ ลืม คิด ถึง เขียน จดหมาย

‘พ่อลืมเขียนจดหมาย’

ข. $\text{ʔa:y}^1 \text{li:m}^5 \text{ŋam}^3 \text{ho:t}^2 \text{ci:}^2 \text{khian}^3 \text{cot}^4 \text{ma:y}^3$

พ่อ ลืม คิด ถึง จะ เขียน จดหมาย

‘พ่อลืมเขียนจดหมาย’

โครงสร้างกริยาเรียง

(29) ก. $\text{ya:y}^5 \text{thaw}^2 \text{yan}^6 \text{kak}^4 \text{mi:}^5 \text{hai}^1 \text{lot}^2 \text{le:n}^2 \text{khaw}^1 \text{ma:}^5 \text{ha:}^3$

ยาย เฒ่า หยุด กวัก มือ ให้ รถ เล่น เข้า มา หา

‘ยายเฒ่าหยุดกวักมือให้รถเล่นเข้ามามาหา’

*ข. $\text{ya:y}^5 \text{thaw}^2 \text{yan}^6 \text{kak}^4 \text{mi:}^5 \text{hai}^1 \text{lot}^2 \text{le:n}^2 \text{ci:}^2 \text{khaw}^1 \text{ma:}^5 \text{ha:}^3$

ยาย เฒ่า หยุด กวัก มือ ให้ รถ เล่น จะ เข้า มา หา

‘ยายเฒ่าหยุดกวักมือให้รถเล่นจะเข้ามามาหา’

ในปริบทการใช้ โครงสร้างที่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม ที่ประธานของอนุพากย์เติมเต็ม เป็นคนละตัวกับประธานของประโยคหลัก ประธานของอนุพากย์เติมเต็มสามารถละได้ ถ้าปริบท เป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ดังตัวอย่าง

(30) ก. อ้อมรู้ว่าไปแล้ว (ละไ้ประธานของอนุพากย์เติมเต็ม)

ภาษาไทย

ข. ฉันอยากให้กินขนม (ละไ้ประธานของอนุพากย์เติมเต็ม)

(31) ก. $\text{ni}^2 \text{tha:n}^5 \text{ne:w}^5 \text{ni:}^6 \text{bo}^2 \text{hai}^1 \text{hu:}^6 \text{wa:}^2 \text{ʔa:y}^1 \text{ʔe:m}^3 \text{sa:p}^4 \text{che:n}^2 \text{hai}^1 \text{ta:y}^3$ ภาษาไทซอง

นิทาน แนวนี่ บอกให้ รู้ว่า พ่อ แม่ สัป แซง ให้ ตาย

‘นิทานแนวนี่บอกให้รู้ว่าพ่อแม่สัปแซงให้ตาย’

(ละ saw³ 'เขา' ประธานของอนุพากย์เต็มเต็ม)

ข. sa:w⁵ba:n¹ ?et⁴ hai¹ ?aw³ hian⁵ pay³ tan¹ hai¹ ha:ŋ⁴ mon²

ชาวบ้าน ทำ ให้ เอา บ้าน ไป ตั้ง ให้ นาง กลุ่มหมู่บ้าน

'ชาวบ้านทำให้เอาบ้านไปตั้งให้นางกลุ่มหมู่บ้าน'

(ละ man⁵ 'มัน' ประธานของอนุพากย์เต็มเต็ม)

4.1.3 ข้อเหมือนอนุพากย์เต็มเต็มภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

- 1) อนุพากย์เต็มเต็มทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างปรากฏทั้งในตำแหน่งประธานและกรรมเช่นเดียวกัน
- 2) อนุพากย์เต็มเต็มที่อยู่ในตำแหน่งกรรมของประโยคทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ อนุพากย์เต็มเต็มที่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม ในภาษาไทยมีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม 'ให้' ที่ปรากฏกับกริยาแสดงการบงการและกริยาแสดงทัศนะ และตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม 'ว่า' ที่ปรากฏกับกริยาแสดงปริชานและถ้อยคำและกริยาแจ้งข้อมูล ในภาษาไทโซ่งมีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม "haɪ" 'ให้' ที่ปรากฏกับกริยาแสดงการบงการและกริยาแสดงทัศนะ และตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม wa:² 'ว่า' ที่ปรากฏกับกริยาแสดงปริชานและถ้อยคำและกริยาแจ้งข้อมูล ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งกริยาแสดงทัศนะเป็นกลุ่มกริยาที่มีทั้งตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มและไม่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม
- 3) ในบริบทการใช้ ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งโครงสร้างที่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มสามารถละได้ถ้าบริบทเป็นที่เข้าใจกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง
- 4) ในโครงสร้างกริยาเต็มเต็มที่มีโครงสร้างคล้ายกริยาเรียงทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง เมื่อเติมตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม 'ที่จะ' ในภาษาไทยและเติมตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม ci:² "จะ" ในภาษาไทโซ่งเข้าไป จะทำให้อนุพากย์เต็มเต็มเด่นขึ้นสามารถแยกโครงสร้างกริยาเต็มเต็มออกจากโครงสร้างกริยาเรียงได้

4.2 คุณานุประโยค

ประโยคเดียวความซ้อนนอกจากประกอบด้วยอนุพากย์เต็มเต็มแล้ว ยังสามารถซ้อนคุณานุประโยคเข้าไปได้อีกด้วย ในการศึกษาวิเคราะห์คุณานุประโยคตามแนวคิดไวยากรณ์หน้าที่ Bernard Comrie⁶⁶ ได้แบ่งกลวิธีในกระบวนการเชื่อมคุณานุประโยค 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีโครงสร้างที่มีคำเชื่อมสรรพนาม (relative pronoun) กลวิธีโครงสร้างช่องว่าง (gap type) กลวิธี

⁶⁶ Bernard comrie, *Language Universal& Linguistic Typology*, 147-153.

โครงสร้างที่คงสรรพนาม(pronoun retention type)และกลวิธีโครงสร้างที่มีคำหลักในอนุประโยค (non-reduction type) กลวิธีต่างๆในกระบวนการเชื่อมคุณานุประโยคทั้ง 4 แบบที่กล่าวมานั้น ปรากฏใน กุลละวณิช⁶⁷ และ Singnoi⁶⁸ กล่าวว่ามีการเชื่อมคุณานุประโยคในภาษาไทย 2 กลวิธี คือ กลวิธีโครงสร้างที่คงสรรพนาม และกลวิธีโครงสร้างช่องว่าง ดังนี้

(1) ประโยคปกติ ภาษาไทย

ฉันนับถือครู

(2) คุณานุประโยคกลวิธีโครงสร้างที่คงสรรพนาม

ครู [ที่ ฉันนับถือท่าน] ดีมาก

(3) คุณานุประโยคกลวิธีโครงสร้างช่องว่าง

ครู [ที่ฉันนับถือ ____] ดีมาก

เมื่อนำมาวิเคราะห์กับภาษาไทยไทซ่งก็เช่นเดียวกัน ภาษาไทซ่งมีกลวิธีที่ใช้ใน

กระบวนการเชื่อมคุณานุประโยค 2 กลวิธี คือ กลวิธีโครงสร้างที่คงสรรพนาม และกลวิธีโครงสร้างช่องว่าง ดังตัวอย่าง

(4) ประโยคปกติ ภาษาไทซ่ง

ʔe:m³ sai⁴ kiək⁴ - naŋ³ - to:³ kwa:y³

แม่ ไล่ รองเท้า หนึ่ง ตัว ควาย

‘แม่ไล่รองเท้าหนึ่งควาย’

(5) คุณานุประโยคกลวิธีโครงสร้างที่คงสรรพนาม

kiək⁴ - naŋ³ - to:³ kwa:y⁵ [thi:² ʔe:m³ sai⁴ man⁵] can³ te:⁶

รองเท้า หนึ่ง ตัว ควาย ที่ แม่ ไล่ มัน สวย จริง

‘รองเท้าหนึ่งควายที่แม่ไล่มันสวยจริง’

(6) คุณานุประโยคกลวิธีโครงสร้างช่องว่าง

kiək⁴ - naŋ³ - to:³ kwa:y³ [thi:² ʔe:m³ sai⁴ ____] can³ te:⁶

รองเท้า หนึ่ง ตัว ควาย [ที่ แม่ ไล่ ____] สวย จริง

‘รองเท้าหนึ่งควายที่แม่ไล่สวยจริง’

⁶⁷ ปรากฏใน กุลละวณิช, “หน่วยสร้างคุณานุประโยค,” ใน หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในภาษาไทย, อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549), 28-32.

⁶⁸ Unchalee Singnoi, “Nominal Construction in Thai”, 111-129.

ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง กลวิธีโครงสร้างช่องว่างจะพบปรากฏทั่วไปมากที่สุด
 คุณานุประโยคโครงสร้างช่องว่างนี้มีคำนามหรือนามวลีที่หายไปนอนุประโยคตรงกับคำนามหลัก
 ในตำแหน่งต่างๆ เช่น ประธาน กรรมตรง กรรมรอง และวิเศษณ์ รูปแบบนี้แยกออกเป็นประเภท
 ย่อยลงไปได้อีก 2 ชนิดย่อยโดยพิจารณาจากการปรากฏของคำเชื่อมคุณศัพท์ ได้แก่ คุณานุ
 ประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ (Overtly marked relative clause: OMRC) กับคุณานุประโยคที่ไม่มี
 คำเชื่อมปรากฏ (Bare relative clause: BRC)⁶⁹ ในภาษาไทยมีปรากฏทั้งสองแบบแต่แบบแรกจะ
 พบมากกว่าแบบที่สอง ในภาษาไทโซ่งโครงสร้างคุณานุประโยคช่องว่างว่างสามารถจำแนกได้เป็น
 2 รูปแบบใหญ่ๆเช่นเดียวกับในภาษาไทย คือ คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ และคุณานุ
 ประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ โดยมีรายละเอียดย่อยที่แตกต่างกันไปตามบทบาทหรือหน้าที่ทาง
 ไวยากรณ์ของคำนามหลักในคุณานุประโยค ดังต่อไปนี้

4.2.1 คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ

ในภาษาไทยคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏเป็นรูปแบบปกติที่พบโดยทั่วไป
 คุณานุประโยคจะปรากฏหลังคำนามหลัก คำเชื่อมที่พบในภาษาไทยได้แก่ คำว่า *ที่* *ซึ่ง* *อัน* ที่เป็น
 คำเชื่อมคุณศัพท์ ในภาษาไทยโดยมากจะพบว่าคำว่า *pan'* *อัน* มีการใช้ในภาษาเขียนเป็นส่วน
 ใหญ่ คำเชื่อมคุณศัพท์ *ที่* *ซึ่ง* พบใช้ในภาษาพูด โดยเฉพาะ *ที่* มีการใช้มากกว่า *ซึ่ง* แต่ในภาษา
 ไทโซ่ง คำเชื่อมที่พบ ได้แก่ คำว่า *thi:*² และ *pan'* พบใช้เป็นปกติทั่วไปในภาษาพูด นอกจากนี้ยัง
 มีคำอื่นอีกเช่น *sig'* และ *saj'* โดยคำเชื่อมคุณศัพท์เหล่านี้สามารถเกิดร่วมกันได้ เช่น *thi:*²
pan' *sig'* และ *saj'* เป็น *sig' pan'* , *saj' pan'* , *pan' thi:*² , *sig' thi:*² และ *thi:*² *sig'* ดัง
 ตัวอย่าง

(7) แวนตาที่เราใส่แผงจริง

ภาษาไทย

(8) *hian*⁵ *thi:*² *ha*⁵ *tan*² *ni:*⁶ *pe:*³ *he:*⁵

ภาษาไทโซ่ง

pan'

sig' pan'

saj' pan'

บ้าน ที่ เรา ตั้ง นี้ แผง จริง

'บ้านที่เราสร้างนี้แผงจริง'

⁶⁹ Ibid.

4.2.1.1 โครงสร้างและวากยสัมพันธ์

โครงสร้างวากยสัมพันธ์คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ มีโครงสร้างที่คำนามหรือนามวลีที่หายไปใอนุประโยคตรงกับคำนามหลัก โครงสร้างนี้ในภาษาไทยมีคำเชื่อมคุณศัพท์ ได้แก่ *ที่* *ซึ่ง* *อัน* ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อม คำนามหรือนามวลีส่วนที่หายไปใอนุประโยคในภาษาไทยตรงกับตำแหน่ง ประธาน กรรมตรง กรรมรอง และกรรมของบุพพทหรือวิเศษณ์วลี ในภาษาไทยไทซ่งก็เช่นเดียวกัน มีคำเชื่อมคุณศัพท์ *thi:*² และ *?an*³ ทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อม คำนามหลักหรือนามวลีส่วนที่หายไปใอนุประโยคตรงกับตำแหน่ง ประธาน กรรมตรง และกรรมของบุพพทหรือวิเศษณ์วลี ในที่นี้คำนามหลักที่สัมพันธ์กับนามวลีหรือส่วนขยายที่หายไปใอนุประโยคในภาษาไทยไทซ่งมีข้อแตกต่างจากภาษาไทย กล่าวคือ คำนามหลักที่เชื่อมตำแหน่งที่หายไปใอนุประโยคปรากฏเฉพาะในตำแหน่งประธาน กรรมตรง และกรรมของบุพพทหรือวิเศษณ์วลี แต่ในตำแหน่งกรรมรองไม่ปรากฏ พิจารณาโครงสร้างคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏแต่ละโครงสร้างในภาษาไทยและภาษาไทยไทซ่งข้างล่างต่อไปนี้

1) คุณานุประโยคที่มีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปใอนุประโยคตำแหน่งประธานตรงกับคำนามหลัก ได้แก่ ตำแหน่งประธานใอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ ดังนั้นคำนามหลักจึงเป็นประธานส่วนที่หายไปใอนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นผู้กระทำปรากฏทั้งในภาษาไทยและไทซ่ง ดังตัวอย่าง

(9) ประโยคปกติ ภาษาไทย
นักเรียนตีกัน

(10) คำนามหลักเป็นประธานของอนุประโยค
นักเรียน[ที่ ____ ตีกัน] อยู่ ม.1

(11) ประโยคปกติ ภาษาไทยไทซ่ง
pi:³ no:⁶ yu:⁴ ko:³ la:⁵ khin' ma:⁵ met'⁴
พี่ น้อง อยู่ ข้าง ล่าง ขึ้น มา หมด
'พี่น้องที่อยู่ข้างล่างขึ้นมาหมด'

(12) คำนามหลักเป็นประธานของอนุประโยค
pi:³ no:⁶ [thi:² ____ yu:⁴ ko:³ la:⁵] khin' ma:⁵ met'⁴
พี่ น้อง [ที่ ____ อยู่ ข้าง ล่าง] ขึ้น มา หมด
'พี่น้องที่อยู่ข้างล่างขึ้นมาหมด'

จากตัวอย่างข้างต้นในภาษาไทย ตำแหน่งประธานใอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ คำนามหลัก *นักเรียน* ก็คือ นามวลีส่วนที่หายไปใอนุประโยค ซึ่งเป็นตำแหน่งประธานใน

คุณานุประโยค ในภาษาไทยซึ่ง ตำแหน่งประธานในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ คำนามหลัก *pi:³ no:^η⁶* พี่น้อง คือนามวลีส่วนที่หายไปของคุณานุประโยคในตำแหน่งประธาน

โครงสร้างหน้าที่และวากยสัมพันธ์การเชื่อมคุณานุประโยคในตำแหน่งประธานในภาษาไทยและภาษาไทยซึ่งสามารถนำเสนอโดยแผนภูมิต้นไม้ดังนี้

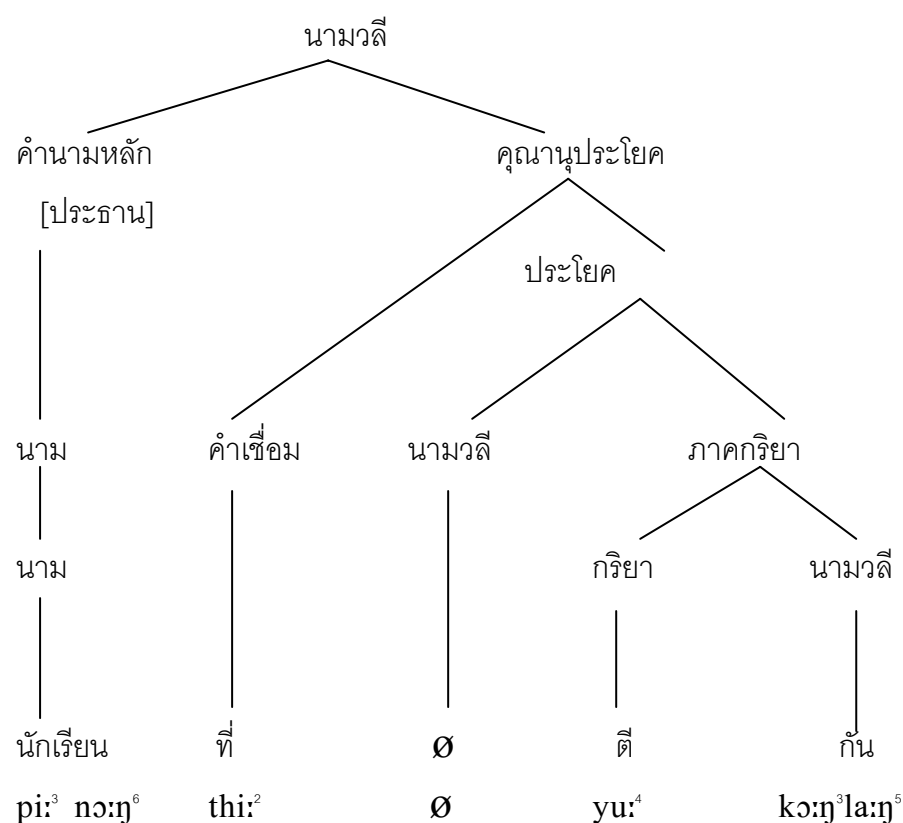
ประโยค ก. นักเรียน[ที่___ดีกัน]

ภาษาไทย

ประโยค ข. *pi:³ no:^η⁶ [thi:² ___yu:⁴ ko:^η³ la:^η⁵]*

ภาษาไทยซึ่ง

‘พี่น้องที่อยู่ข้างล่าง’

2) คุณานุประโยคที่มีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตำแหน่งกรรมตรงตรงกับคำนามหลัก ได้แก่ ตำแหน่งกรรมในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ ดังนั้นคำนามหลักจึงเป็นกรรมส่วนที่หายไปในอนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นผู้ทงสภาพ ดังตัวอย่าง

(13) ประโยคปกติ

ภาษาไทย

ฉันสร้างบ้าน

(14) คำนามหลักเป็นกรรมของอนุประโยค

บ้าน [ที่ฉันสร้าง ____] สวย

(15) ประโยคปกติ

ภาษาไทย

saw³ poŋ⁴ piəŋ⁴ ma:³pa:w⁶ way⁶ nan⁶

เขา ปอก เปลือก มะพร้าว ไว้ นั้น

‘เขาปอกเปลือกมะพร้าวไว้นั้น’

(16) คำนามหลักเป็นกรรมของอนุประโยค

piəŋ⁴ ma:³pa:w⁶ [thi:² saw³ poŋ⁴ ____ way⁶] nan⁶

เปลือก มะพร้าว [ที่ เขา ปอก ____ ไว้] นั้น

‘เปลือกมะพร้าวที่เขาปอกไว้นั้น’

จากตัวอย่างในภาษาไทย ตำแหน่งกรรมในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ คำนามหลัก บ้าน ก็คือนามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยคซึ่งเป็นตำแหน่งกรรมตรง ในภาษาไทย ตำแหน่งกรรมในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ คำนามหลัก *piəŋ ma:³pa:w⁶* คือนามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยคซึ่งเป็นตำแหน่งกรรมตรง

โครงสร้างหน้าที่และวากยสัมพันธ์การเชื่อมคุณาอนุประโยคในตำแหน่งกรรมตรงในภาษาไทยและภาษาไทยสามารถนำเสนอโดยใช้แผนภูมิต้นไม้ดังนี้

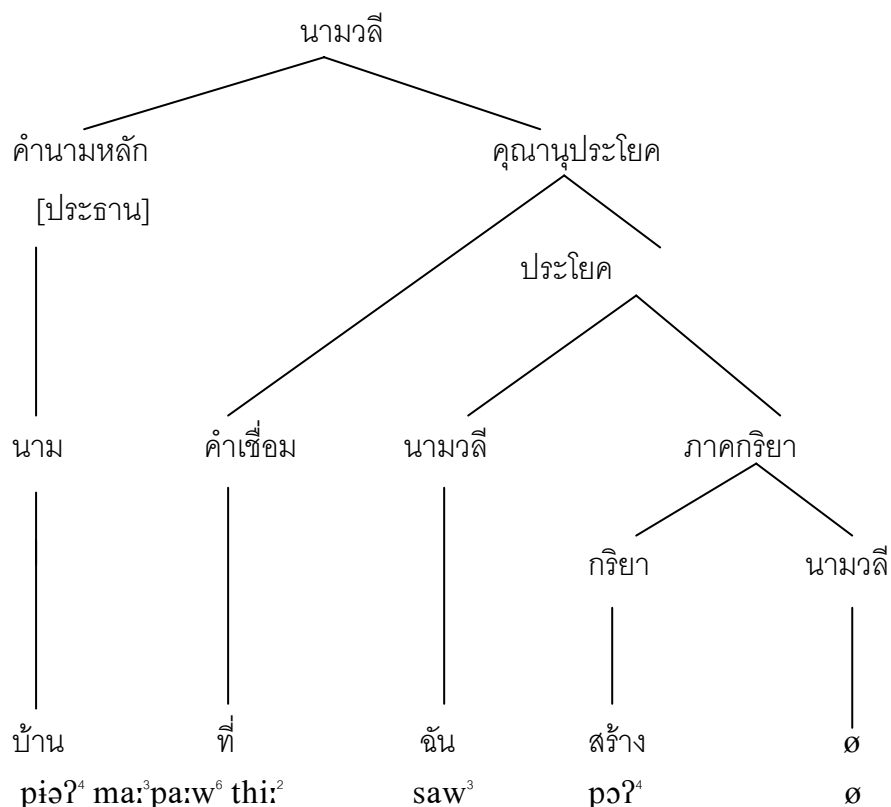
ประโยค ก. บ้าน [ที่ฉันสร้าง ____]

ภาษาไทย

ประโยค ข. piəŋ⁴ ma:³pa:w⁶ [thi:² saw³ poŋ⁴ ____]

ภาษาไทย

‘เปลือกมะพร้าวที่เขาปอก’

3.) คุณานุประโยคที่มีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตำแหน่งกรรมรองตรงกับคำนามหลัก ได้แก่ ตำแหน่งกรรมรองในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ ดังนั้นคำนามหลักจึงเป็นกรรมรองส่วนที่หายไปในอนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นผู้รับประโยชน์ ปรากฏในภาษาไทย ดังตัวอย่าง

(17) ประโยคปกติ

ภาษาไทย

เขาให้ขนมเด็กเรียนเก่ง

(18) คำนามหลักเป็นกรรมรองของคุณานุประโยค

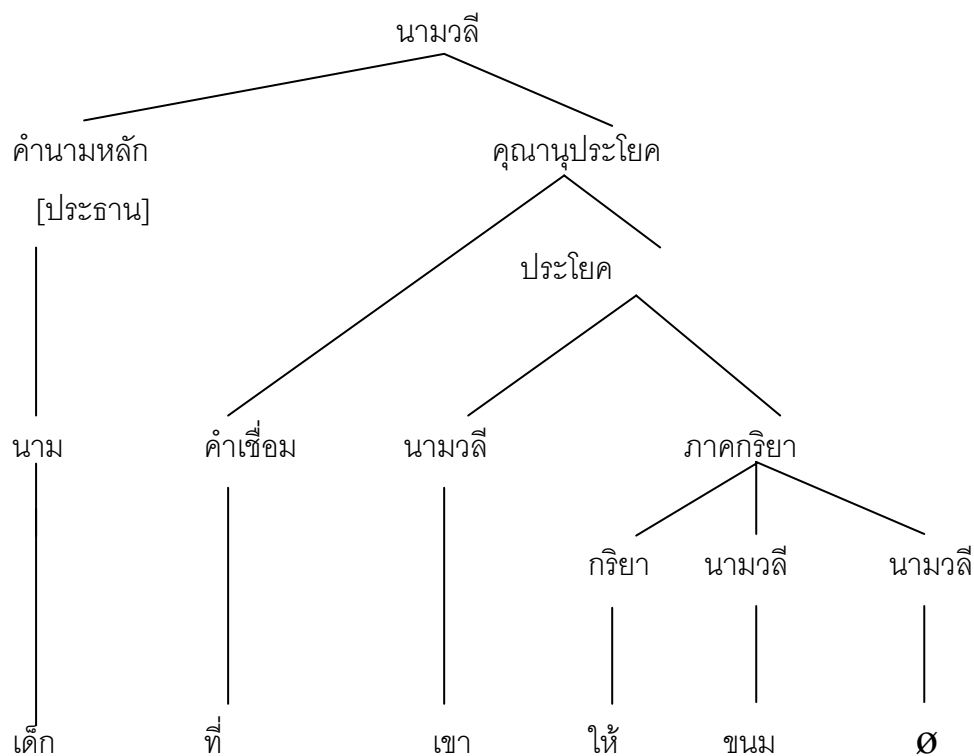
เด็ก[ที่เขาให้ขนม ____] เรียนเก่ง

จากตัวอย่างข้างต้นตำแหน่งที่หายไปในอนุประโยค คือ ตำแหน่งกรรมรอง คำนามหลัก *เด็ก* ก็คือ นามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยคในตำแหน่งดังกล่าว แต่สำหรับในภาษาไทยยังไม่ปรากฏโครงสร้างเช่นนี้

โครงสร้างหน้าที่และวากยสัมพันธ์การเชื่อมคุณานุประโยคในตำแหน่งกรรมรองในภาษาไทยสามารถนำเสนอโดยใช้แผนภูมิต้นไม้ดังนี้

ประโยค ก. เด็ก[ที่เขาให้ขนม ____]

ภาษาไทย

4) คุณานุประโยคที่มีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตำแหน่งกรรมรองของบุพพทตรงกับคำนามหลัก ได้แก่ ตำแหน่งกรรมของบุพพทในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ ดังนั้นคำนามหลักจึงเป็นกรรมของบุพพทส่วนที่หายไปในอนุประโยคที่ทำหน้าที่เป็นสถานที่ ปรากฏในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(19) ประโยคปกติ

ภาษาไทย

เขาอ่านหนังสือในห้อง

(20) คำนามหลักเป็นกรรมของบุพพทในอนุประโยค

ห้อง[ที่เขาอ่านหนังสือ ____] โอโง

(21) ประโยคปกติ

ภาษาไทโซ่ง

?a:y¹ wa:ŋ⁵ pa:⁴ teŋ³ to?ⁿ

พ่อ วาง มีด บน โต๊ะ

‘พ่อวางมีดบนโต๊ะ’

(22) คำนามหลักเป็นกรรมของบุพพทในอนุประโยค

to?ⁿ [thi:² ?a:y¹ wa:ŋ⁵ pa:⁴ ____] ?uay³

โต๊ะ ที่ พ่อ วาง มีด สกปรก

‘โต๊ะที่พ่อวางมีดสกปรก’

จากตัวอย่างข้างต้นตำแหน่งที่หายไปในคุณานุประโยค คือตำแหน่งกรรมของบุพพทที่ทำหน้าที่เป็นสถานที่ในอนุประโยค ในภาษาไทย คำนามหลัก ห้าง ก็คือนามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยคในตำแหน่งกรรมของบุพพทที่ถูกย้ายไปอยู่ข้างหน้า คำนามที่ย้ายไปอยู่ข้างหน้าจะไม่มีบุพพทปรากฏ ในภาษาไทโซ่ง คำนามหลัก *to?* ก็คือนามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยคในตำแหน่งกรรมของบุพพทที่ถูกย้ายไปอยู่หน้าประโยค และเมื่อย้ายคำนามไปข้างหน้าแล้วบุพพทจะไม่ปรากฏเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่าง

(23) *ห้าง[ที่เขาอ่านหนังสือใน]

ภาษาไทย

(24) *ห้าง[ในที่เขาอ่านหนังสือ]

(25) **to?*ⁿ [*thi:*² *?a:y*¹ *wa:ŋ*⁵ *pa:*⁴ *teŋ*³]

ภาษาไทโซ่ง

โต๊ะ ที่ พ่อ วาง มีด บน

(26) **to?*ⁿ [*teŋ*³ *thi:*² *?a:y*¹ *wa:ŋ*⁵ *pa:*⁴]

โต๊ะ บน ที่ พ่อ วาง มีด

โครงสร้างหน้าที่และวากยสัมพันธ์การเชื่อมคุณานุประโยคในตำแหน่งกรรมของบุพพทในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งสามารถนำเสนอโดยใช้แผนภูมิต้นไม้ดังนี้

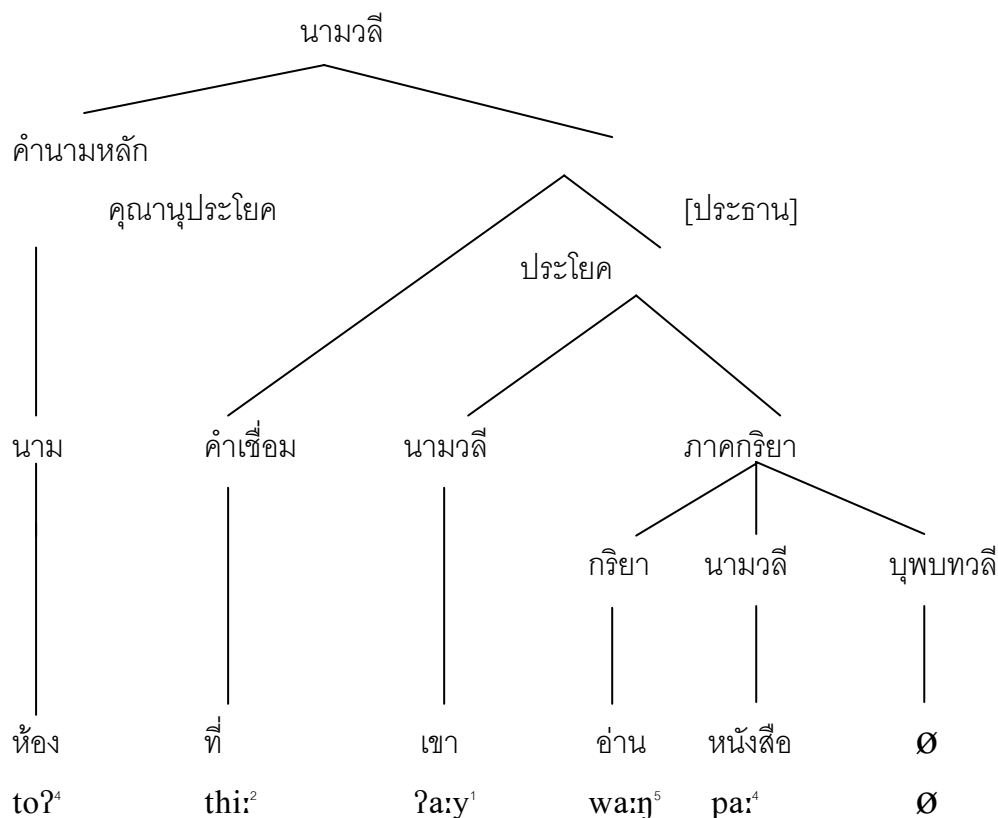
ประโยค ก. ห้าง[ที่เขาอ่านหนังสือ ____]

ภาษาไทย

ประโยค ข. *to?*⁴ [*thi:*² *?a:y*¹ *wa:ŋ*⁵ *pa:*⁴ ____]

ภาษาไทโซ่ง

‘โต๊ะ [ที่พ่อวางมีด____]’

นอกจากโครงสร้างคุณานุประโยคที่มีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตำแหน่งต่างๆตรงกับคำนามหลักดังกล่าวข้างต้นแล้ว โครงสร้างคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏยังมีหน่วยไวยากรณ์อื่นๆปรากฏระหว่างคำนามกับอนุประโยค เช่น บุพบทวลีหรือปริมาณวลี ดังตัวอย่าง

(27) บุพบทวลี ภาษาไทย

ห้องนอนข้างล่าง [ที่สร้างใหม่] เป็นของอ้วน

(28) บุพบทวลี ภาษาไทยถิ่น

ŋian² may³ ta:ŋ³ teŋ³ [thi:² man⁵ pho:⁴ khin¹ ma:⁵] ʔaw³ ma:⁵ phu?⁴

way⁶

แง่งไม้ ข้าง บน [ที่ มั่น โผล่ ขึ้น มา] เอา มา ผูก ไว้

‘แง่งไม้ข้างบนที่มันโผล่ขึ้นมาเอามาผูกไว้’

(29) ปริมาณวลี

เครื่องบินสองลำที่เพิ่งตกเป็นของไทย

ภาษาไทย

(30) ปริมาณวลี

ภาษาไทย

saw³ ?aw³ may⁶ soŋ³ ko³ [thi:² tat⁴] ma:⁵ hian⁵

เขา เอา ไม้ สอง กอ [ที่ ตัด] มา บ้าน

‘เขาเอาไม้สองกอที่ตัดมาบ้าน’

โครงสร้างคุณูประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ คำนามหลักที่ไม่ใช่นามทั่วไปเช่นนามเฉพาะหรือสรรพนามก็สามารถขยายได้ด้วยคุณูประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏเมื่ออยู่ในบริบทที่เหมาะสมและทำให้ความหมายของประโยคเจาะจงมากยิ่งขึ้น ดังในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(31) เขา [ที่ฉันรู้จัก] ดีมาก

ภาษาไทย

(32) แดง [ที่ฉันรู้จัก] ดีมาก

(33) saw³ [thi:² khin¹ pay²] nan⁶ lo:ŋ⁰ ma:⁵ met⁴ le:y⁵

ภาษาไทโซ่ง

เขา [ที่ ขึ้น ไป] นั้น ลง มา หมด เลย

‘เขาที่ขึ้นไปนั้นลงมาหมดเลย’

(34) ?i:³ la:¹ [thi:² khin¹ pay²] nan⁶ lo:ŋ⁰ ma:⁵ met⁴ le:y⁵

อี หล้า [ที่ ขึ้น ไป] นั้น ลง มา หมด เลย

‘อีหนูที่ขึ้นไปนั้นลงมาหมดเลย’

คุณูประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ลักษณะนามอาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ แต่เมื่อปรากฏลักษณะนามจะช่วยเพิ่มความหมายของคำนามหลักให้เป็นที่น่าสนใจชัดเจนขึ้นว่าหมายถึงใครหรือสิ่งใดโดยมีความหมายเจาะจงมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

(35) เขา คน[ที่ฉันรู้จัก] ดีมาก

ภาษาไทย

(36) lu?² phu:¹ [thi:² ?aw³ siə¹ ma:⁵ sai⁴ khan³ ma?⁴]

ภาษาไทโซ่ง

ลูก คน[ที่ เอา เลื้อ มา ไล่] ชนหมา

ko:¹ yok² khan³ ma?⁴ pay³

ก็ ยก ชน หมา ไป

‘ลูกคนที่เอาเลื้อมาไล่ชนหมากก็ยกชนหมาไป’

ในด้านการใช้คุณูประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏทั้งในภาษาไทยและไทโซ่งมีการเน้นส่วนประกอบไปทางขวามือเพื่อทำเป็นหัวข้อเรื่อง เมื่อเราต้องการเน้นหน่วยประกอบใด เช่น ประธาน กริยา กรรม ให้เป็นหัวข้อ ก็สามารถนำหน่วยประกอบนั้นมาไว้หน้าประโยคหรือหลังประโยค ในภาษาไทโซ่งปรากฏโครงสร้างที่คุณูประโยคและคำเชื่อมคุณศัพท์ไม่ได้ยู่ติดกับคำนามหลักเสมอไป แต่จะเป็นโครงสร้างเน้นส่วนประกอบประเภทการย้ายคุณูประโยคไปทาง

ขวามือ (right dislocation) โดยมีคำว่า *naʔ* นะ ประกอบรวม เพื่อเน้นย้ำคำนามหลักหรือหัวเรื่องที่ถูกกล่าวถึง ดังตัวอย่าง

- (37) ประโยคคุณศัพท์ ภาษาไทย
บ้าน[ที่อยู่ริมแม่น้ำ] ท่วมหมดแล้ว
- (38) ประโยคย้ายที่ส่วนประกอบมาทางขวามือ
บ้านน้ำท่วมหมดแล้ว[ที่อยู่ริมแม่น้ำนะ]
- (39) ประโยคคุณศัพท์ ภาษาไทยไทซอง
caw¹ pho:² [thi:² boʔ⁴ ma:⁵ kin³] nan² ʔim⁴ met⁴ cu:³ ʔoŋ³
เจ้า พ่อ [ที่ บอก มา กิน] นั้น อืม หมด ทุก องค์
'เจ้าพ่อที่บอกมากินนั้นอืมหมดทุกองค์'
- (40) ประโยคย้ายที่ส่วนประกอบมาทางขวามือ
caw¹ pho:² nan⁶ ʔim⁴ met⁴ cu:³ ʔoŋ³ [thi:² boʔ⁴ ma:⁵ kin³] nan² naʔ²
เจ้า พ่อ นั้น อืม หมด ทุก องค์ [ที่ บอก มา กิน] นั้น นะ
'เจ้าพ่อนั้นอืมหมดทุกองค์ที่บอกมากินนั้นนะ'
- (41) ประโยคคุณศัพท์
saw³ [thi:² khin¹ pay³ nan⁶] ko:¹ ciəŋ³ kan³ loŋ⁵ hiən⁵ ma:⁵ met⁴ leey
เขา [ที่ ขึ้น ไป นั้น] ก็ ขวน กัน ลง บ้าน มา หมด เลย
'เขาที่ขึ้นไปนั้นก็ขวนกันลงจากบ้านมาหมดเลย'
- (42) ประโยคย้ายที่ส่วนประกอบมาทางขวามือ
saw³ ko:¹ ciəŋ³ kan³ loŋ⁵ hiən⁵ ma:⁵ met⁴ leey⁵ [thi:² khin¹ pay³] nan⁶ naʔ²
เขา ก็ ขวน กัน ลง บ้าน มา หมด เลย [ที่ ขึ้น ไป] นั้น นะ
'เขาก็ขวนกันลงจากบ้านมาหมดเลยที่ขึ้นไปนั้นนะ'

โครงสร้างเน้นส่วนประกอบแบบนี้พบเป็นปกติทั้งในภาษาไทยและไทซองเมื่อผู้พูดต้องการเน้นคำนามหลักที่ได้กล่าวถึง

4.2.1.2 ความหมายและหน้าที่การใช้

ประเด็นความหมายหน้าที่การใช้ เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นเครื่องชี้บอกความเหมือนและความแตกต่างระหว่างคณานุประโยคในภาษาไทยและภาษาไทซอง หน้าที่การใช้คณานุประโยคของทั้งสองภาษามีรายละเอียดที่จะกล่าวถึงดังนี้

ภาษาไทย

คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทยไม่สามารถอธิบายได้ด้วยวากยสัมพันธ์เพียงอย่างเดียว องค์ประกอบอื่นดังเช่นบริบทของประโยคก็มีส่วนสำคัญ ในการตีความหมายดังตัวอย่างการตีความที่หลากหลายในประโยคภาษาไทยต่อไปนี้

(43) หมูที่กินดี

(44) ก. หมู[ที่กิน ____ ดี] โตเร็ว

ข. หมู[ที่ ____ กิน ดี] เนื้อมุ่ม

จากตัวอย่าง (44) และ (45) บริบทสามารถให้ความหมายกระจ่างชัดเกี่ยวกับหน่วยไวยากรณ์ทั้งในตำแหน่งประธานและตำแหน่งกรรมที่ขาดหายไปของคุณานุประโยคโดยช่วยขยายความหมายของประโยคให้ชัดเจนขึ้น ประโยค หมูที่กินดี สามารถตีความได้สองอย่าง คือ หมูที่กินอาหารดีโตเร็ว และ หมูที่คนกินแล้วมีรสชาตินุ่มอร่อย ดังนั้นเมื่อเติมบริบทเข้าไปในคณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏจะทำให้การตีความของประโยคทั้งสองประโยคนี้นี้ชัดเจนขึ้น

ในภาษาไทยนอกจากคำเชื่อมคุณศัพท์ ที่ ที่ปรากฏในคณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏแล้ว ยังมีคำเชื่อมคุณศัพท์ ซึ่ง ที่ปรากฏในประโยคคณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ การใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ทั้งสองคำใช้ต่างกันในทางหน้าที่หรือการใช้ คำเชื่อมคุณศัพท์ ที่ ใช้ในกรณีที่ต้องการการเจาะจงและจำแนกข้อมูลที่กำลังกล่าวถึง คำเชื่อมคุณศัพท์ ซึ่ง ใช้กับข้อมูลที่ไม่ได้เจาะจงและแสดงการจำแนกเป็นการให้ข้อมูลใหม่แก่ผู้ฟัง ดังตัวอย่าง

(45) คุณานุประโยคที่แสดงการเจาะจงและจำแนกข้อมูล

ผลไม้[ที่ฉันชอบซื้อ] แพง

(46) คุณานุประโยคที่ไม่ได้แสดงการเจาะจงและจำแนกข้อมูล

ผลไม้ [ซึ่งฉันชอบซื้อ] แพง

(47) คุณานุประโยคที่แสดงการเจาะจงจำแนกข้อมูล

น้องชาย[ที่อ่อนกว่าสองปี]ฉลาดมาก

(48) คุณานุประโยคที่ไม่ได้แสดงการเจาะจงและจำแนกข้อมูล

น้องชาย[ซึ่งอ่อนกว่าสองปี]ฉลาดมาก

คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อม ที่ อ้างถึงข้อมูลเฉพาะเพื่อจำแนกหรือบ่งค่านามหลักที่เฉพาะเจาะจงลงไปว่าหมายถึงสิ่งใดหรืออะไร ในขณะที่คณานุประโยคที่มีคำเชื่อม ซึ่ง ไม่มีน้ำหนักในการจำแนก แสดงข้อมูลกว้างๆ เป็นข้อมูลเพิ่มเติม จะมีหรือไม่มีในประโยคก็ได้ การ

วิเคราะห์อีกประการหนึ่งที่สามารถพิสูจน์ได้ว่า *ที่* มีอำนาจจำแนก แต่ *ซึ่ง* ไม่มีอำนาจจำแนก ก็คือ การเติมลักษณนามเข้าไประหว่างคำนามหลักและคุณานุประโยค ดังตัวอย่าง

(49) คุณานุประโยคที่แสดงการจำแนกข้อมูล

ผลไม้ [*อย่าง* ที่ฉันชอบซื้อ] แพง

(50) คุณานุประโยคที่ไม่ได้แสดงการจำแนกข้อมูล

*ผลไม้ [*อย่าง* ซึ่งฉันชอบซื้อ] แพง

(51) คุณานุประโยคที่แสดงการจำแนกข้อมูล

น้องชาย [*คน* ที่อ่อนกว่าสองปี] ฉลาดมาก

(52) คุณานุประโยคที่ไม่ได้แสดงการจำแนกข้อมูล

*น้องชาย [*คน* ซึ่งอ่อนกว่าสองปี] ฉลาดมาก

จากตัวอย่างเมื่อเติมลักษณนาม *อย่าง* และ *คน* เข้าไปทั้งสองตัวอย่าง ทำให้เกิดประโยคที่มีโครงสร้างที่ต่างกัน โดยคุณสมบัติของลักษณนามนั้นมีอำนาจชี้วัดหรือสรรพสิ่งในตัวของมันเอง เมื่อปรากฏกับ คำเชื่อม *ที่* ที่มีอำนาจชี้เฉพาะจึงเป็นประโยคที่มีความหมายไปในแนวทางเดียวกันได้ แต่ *ซึ่ง* ไม่มีอำนาจชี้เฉพาะเมื่อปรากฏกับลักษณนามที่มีอำนาจชี้เฉพาะ จึงเป็นประโยคที่ขัดกันและฟังดูแปลกในภาษาไทย

อย่างไรก็ตาม การใช้ *ที่* และ *ซึ่ง* ในบางกรณีอาจใช้แทนกันได้ในกรณีที่คำนามหลักเป็นคำเฉพาะหรือแสดงสิ่งชี้เฉพาะ ดังตัวอย่าง

(53) มรว. คึกฤทธิ์ที่ใครใคร่รู้จักเป็นปราชญ์คนหนึ่งของเมืองไทย

(54) มรว. คึกฤทธิ์ซึ่งใครใคร่รู้จักเป็นปราชญ์คนหนึ่งของเมืองไทย

ภาษาไทโซ่ง

คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทโซ่งมีการใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ขยายคำนามมีชีวิตกับไม่มีชีวิตแตกต่างกัน การใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ *sig⁵ thi²* และ *thi² sig⁵* จะสามารถใช้สลับตำแหน่งกันได้เฉพาะในบริบทเมื่อนำมาใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตเท่านั้น ดังตัวอย่าง

(55) we:n² ta³ thi² ha⁵ sai⁴ ni:⁶ pe:ŋ³ he:ŋ⁵

ภาษาไทโซ่ง

we:n² ta³ sig⁵ thi² ha⁵ sai⁴ ni:⁶ pe:ŋ³ he:ŋ⁵

we:n² ta³ thi² sig⁵ ha⁵ sai⁴ ni:⁶ pe:ŋ³ he:ŋ⁵

แวน ตา ที่ เรา ใฝ่ นี้ แพง จริง

‘แวนตาที่เราใฝ่นี้แพงจริง’

(56) lan³ nɔy⁶ thi:² ha⁵ mak² tɛ:⁶ keŋ³ tɛ:⁶

lan³ nɔy⁶ siŋ⁵ thi:² ha⁵ mak² tɛ:⁶ keŋ³ tɛ:⁶

*lan³ nɔy⁶ thi:² siŋ⁵ ha⁵ mak² tɛ:⁶ keŋ³ tɛ:⁶

หลาน ที่ เรา รัก มาก เก่ง จริง

‘หลานที่เรารักมากเก่งจริง’

จากตัวอย่าง (55) we:² ta³ ซึ่งเป็นวัตถุสิ่งของเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต การใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ siŋ⁵ thi:² และ thi:² siŋ⁵ ในบริบทนี้ จึงสามารถใช้สลับตำแหน่งกันได้ ตัวอย่าง (56) lan³ nɔy⁶ เป็นสิ่งมีชีวิตซึ่งเป็นมนุษย์ การใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ siŋ⁵ thi:² และ thi:² siŋ⁵ ในบริบทนี้จึงไม่สามารถใช้สลับตำแหน่งกันได้

4.2.2 คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

4.2.2.1 โครงสร้างและวากยสัมพันธ์

ในภาษาไทยโครงสร้างและวากยสัมพันธ์ของคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏมีโครงสร้างที่คำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคในตำแหน่งประธานตรงกับคำนามหลัก โครงสร้างประโยคแบบนี้เริ่มต้นด้วยคำนามหลักที่ขยายด้วยกริยาแทนประโยคทั้งประโยค หรือ กริยาและส่วนขยาย เช่น กรรม และหรือ วิเศษณ์ ในภาษาไทยซึ่งคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏเป็นลักษณะปกติที่เกิดขึ้นในภาษาทั่วไป คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทยซึ่งมีคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักตำแหน่งประธานและกรรมซึ่งต่างจากภาษาไทยที่เป็นตำแหน่งประธานของประโยคตำแหน่งเดียว แสดงว่าตำแหน่งประธานเป็นหน่วยนามที่ง่ายที่สุดที่กระบวนการเชื่อมสามารถเกิดขึ้นได้มากกว่าหน่วยนามในตำแหน่งอื่นๆ ในคุณานุประโยค พิจารณาโครงสร้างคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทยและภาษาไทยซึ่งแต่ละโครงสร้างดังนี้

1) คุณานุประโยคที่มีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคในตำแหน่งประธานตรงกับคำนามหลัก ได้แก่ ตำแหน่งประธานในคุณานุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ ดังนั้นคำนามหลักจึงเป็นประธานส่วนที่หายไปของคุณานุประโยค ปรากฏในภาษาไทยและไทยซึ่ง ดังตัวอย่าง

(57) ประโยคปกติ

ภาษาไทย

เด็กมาสาย

(58) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

เด็ก[____ มาสาย] ชื่ออะไร

(59) ประโยคปกติ

ภาษาไทยซอง

pha:¹ sa:t⁴ pu:³ way⁶ naŋ² han²

ผ้า สาด ปู ไว้ ที่ นั้น

‘เสื่อปูไว้ที่นั่น’

(60) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

pha:¹ sa:t⁴ [— pu:³ way⁶ naŋ² han²] pen³ kho:ŋ³ saw³

เสื่อ [— ปู ไว้ ที่ นั้น] เป็น ของ เขา

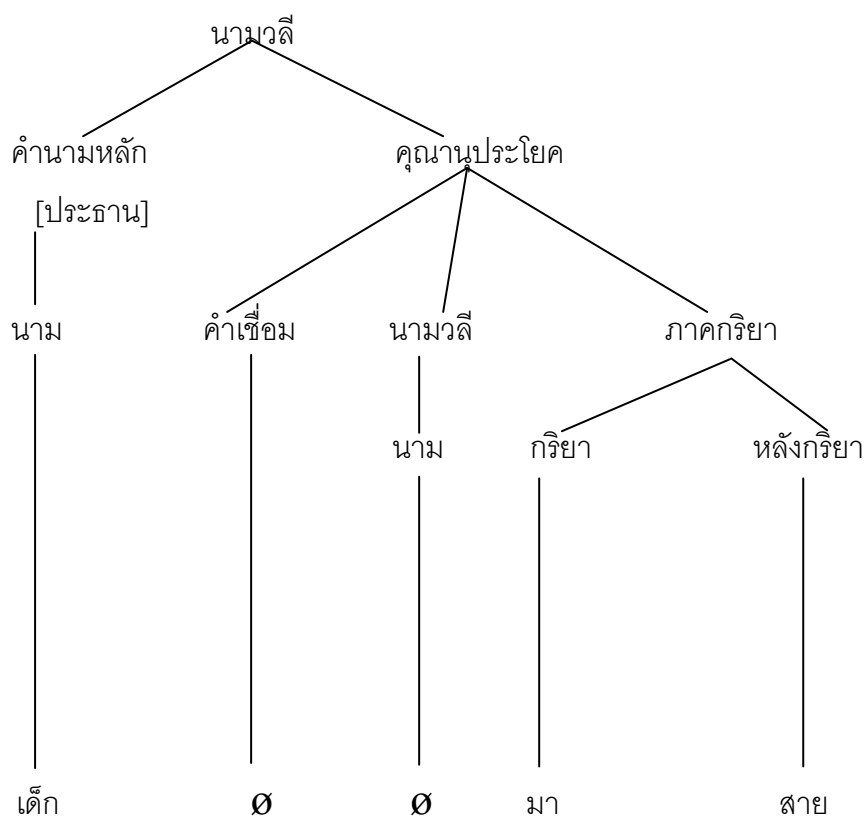
‘เสื่อปูไว้ที่นั่นเป็นของเขา’

จากตัวอย่างข้างต้นในภาษาไทย ตำแหน่งประธานในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ
 คำนามหลัก *เด็ก* ก็คือ นามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยค ซึ่งเป็นตำแหน่งประธานใน
 คุณานุประโยค ในภาษาไทยซอง ตำแหน่งประธานในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ คำนามหลัก
pha:¹ sa:t⁴ “เสื่อ” คือนามวลีส่วนที่หายไปในคุณานุประโยคในตำแหน่งประธาน

โครงสร้างวากยสัมพันธ์และหน้าที่การเชื่อมคุณานุประโยคตำแหน่งประธานในภาษาไทย
 และภาษาไทยซองสามารถนำเสนอแผนภูมิต้นไม้ดังนี้

ประโยค ก. เด็ก [— มาสาย]

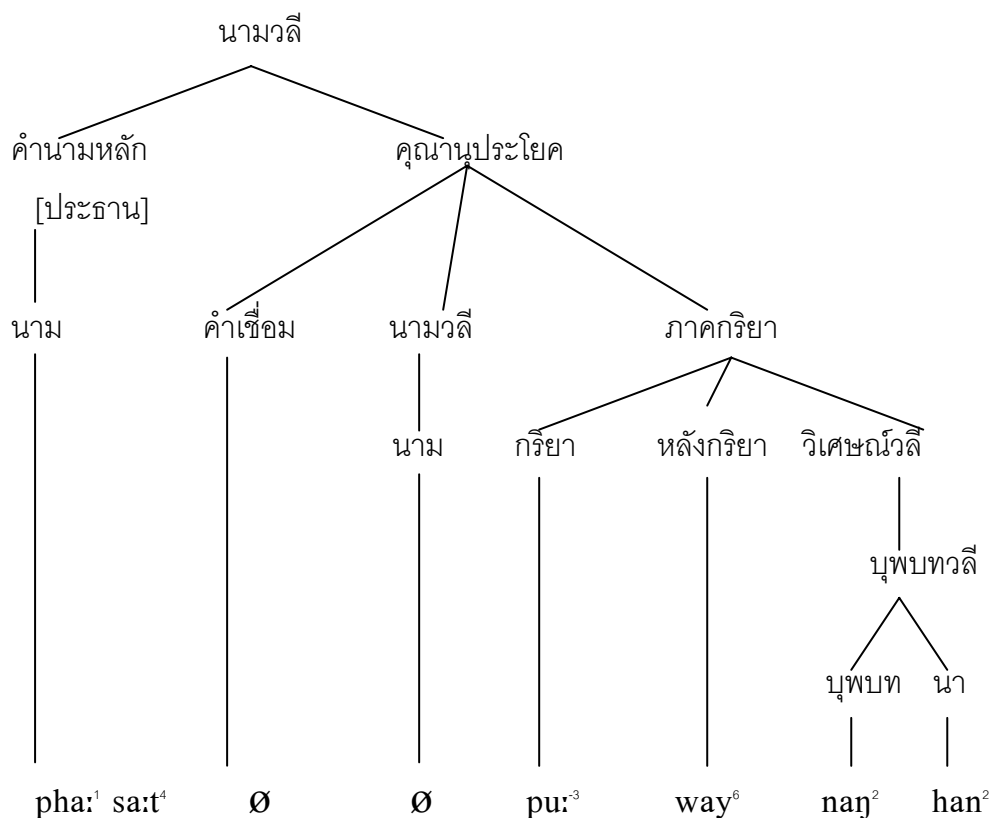
ภาษาไทย

ประโยค ข. pha:¹ sa:t⁴ [— pu:³ way⁶ naŋ² han²]

ภาษาไทยไทซอง

‘เสื่อปูไว้ที่นั่น’

2) คุณานุประโยคที่มีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคในตำแหน่งกรรมตรงกับคำนามหลัก ได้แก่ กรรมในคุณานุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดๆ ดังนั้นคำนามหลักจึงได้แก่กรรมที่หายไปของคุณานุประโยค โครงสร้างเช่นนี้ถ้านามวลีซึ่งมีคุณานุประโยคขยายเป็นกรรมของกริยาในประโยคหลักและคำนามในอนุประโยคเป็นกรรมเช่นเดียวกัน ในภาษาไทยจะไม่สามารถละคำเชื่อมได้แต่ในภาษาไทยไทซองสามารถละได้ ดังตัวอย่าง

(61) ประโยคปกติ

ภาษาไทย

พ่อสร้างบ้าน

(62) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

*พ่อสร้างบ้าน [แม่ชอบ—]

(64) ประโยคปกติ

ภาษาไทยไทซอง

bo:² nɔy⁶ cɔy¹ khap⁴ lot²

ไ้ เด็ก น้อย ขั้บ รถ

‘ไ้เด็กน้อยขับรถ’

(65) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

bo:² nɔy⁶ cɔy¹ khap lot² [ya:y⁵ thaw² naŋ² ____] liay² pay³

ไ้ เด็ก น้อย ขับ รถ [ยาย เฒ่า นัง ____] เรือย ไป

‘ไ้เด็กน้อยขับรถยายเฒ่านังเรือยไป’

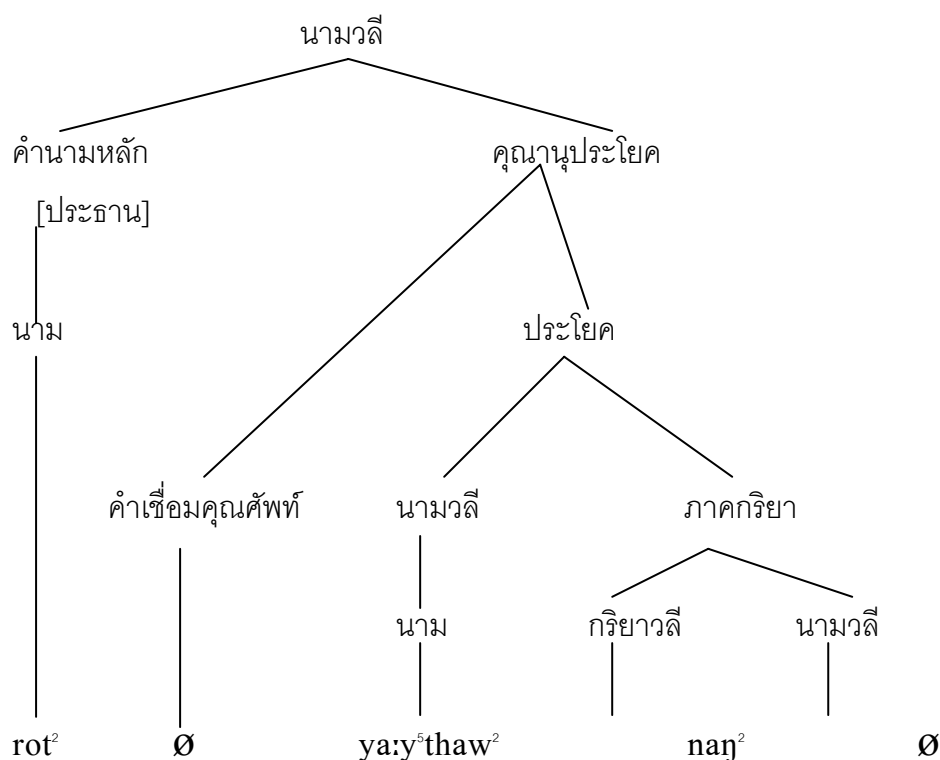
จากตัวอย่างในภาษาไทย ตัวอย่างประโยค (62) คุณานุประโยคปรากฏในตำแหน่งกรรม คำนามหลักเป็นกรรมของประโยคหลัก ตำแหน่งกรรมในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดใด *บ้าน* คือนามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยคตำแหน่งกรรมซึ่งตรงกับคำนามหลักที่เป็นกรรมของประโยคหลักเช่นกัน ในกรณีเช่นนี้ถ้าเป็นคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ ประโยคดังกล่าวจะกลายเป็นสองประโยค ได้แก่ *พ่อสร้างบ้าน* และ *แม่ชอบ* ในภาษาไทยซึ่งคุณานุประโยคปรากฏในตำแหน่งกรรม คำนามหลักเป็นกรรมของประโยคหลัก ตำแหน่งกรรมในอนุประโยคไม่ปรากฏนามวลีใดใด *lot* คือนามวลีส่วนที่หายไปในอนุประโยคตำแหน่งกรรม คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏเป็นประโยคที่มีการใช้พูดในเรื่องเล่าและในการสนทนาปกติ

โครงสร้างวากยสัมพันธ์และหน้าที่การเชื่อมคุณานุประโยคตำแหน่งกรรมในภาษาไทยซึ่งสามารถนำเสนอแผนภูมิต้นไม้ดังนี้

ประโยค ก. bo:² nɔy⁶ cɔy¹ khap lot² [ya:y⁵ thaw² naŋ² ____]

ภาษาไทยซึ่ง

‘ไ้เด็กน้อยขับรถยายเฒ่านัง____’

นอกจากนี้แล้ว ในบางประโยคโครงสร้างคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งสามารถใช้แทนกันได้กับคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ ดังตัวอย่าง

(65) คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ ภาษาไทย
 [คนที่เรียนเก่ง] จบแล้ว

(66) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ
 [คนเรียนเก่ง] จบแล้ว

(67) คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ ภาษาไทโซ่ง
 kon³ [thi:² ma:⁵ lɛ:w⁴] nan⁴ ci:³ ʔaw³ fa:y¹ ma:⁵ phu?⁴ ko:¹ mi:⁵
 คน [ที่ มา แล้ว] นั้น จะ เอา ฝ้าย มา ผูก ชั้ว มือ
 ‘คนที่มาแล้วนั้นจะเอาฝ้ายมาผูกชั้วมือ’

อย่างไรก็ตามคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทยปรากฏพบน้อย เนื่องจากเป็นโครงสร้างลดรูปของคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏที่คำเชื่อมคุณศัพท์สามารถหายไปเมื่อเป็นการใช้อย่างไม่เป็นทางการ คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏในฐานะรูปเต็มมีการใช้ปรากฏทั่วไปมากกว่าเมื่อใช้อย่างเป็นทางการโดยเฉพาะในงานเขียน และในบางครั้งก็จะใช้เพื่อหลีกเลี่ยงความกำกวม ดังตัวอย่าง

(68) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

ภาษาไทย

เด็กร้องเพลงชื่ออะไร

(69) คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ

[เด็กที่ร้องเพลง] ชื่ออะไร

เด็กร้อง[เพลงที่ชื่ออะไร]

ประโยค (69) อาจตีความได้สองอย่าง คือ ถามถึงเด็กชื่ออะไรหรือเพลงชื่ออะไร ในกรณีเช่นนี้คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏมีความจำเป็นที่จะต้องแสดงไว้ในประโยคเพื่อแสดงจุดประสงค์ของการถามให้มีความชัดเจนว่าหมายถึงชื่อของเด็กหรือชื่อของเพลง

(70) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

kon³ [ma:⁵ le:w⁴] nan⁴ ci:³ ?aw³ fa:y¹ ma:⁵ phu?⁴ ko:¹ mi:⁵

คน [มา แล้ว] นั้น จะ เอา ฝ้าย มา ผูก ข้อมือ

‘คนมาแล้วนั้นจะเอาฝ้ายมาผูกข้อมือ’

จากตัวอย่างคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏเป็นโครงสร้างปกติที่มีอยู่ และเป็นโครงสร้างชนิดลดรูปของคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏซึ่งสามารถใช้แทนกันได้โดยไม่สร้างความกำกวมของความหมายแต่อย่างใด

คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏนั้น ภาคแสดงของคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏจะเป็นโครงสร้างประโยคที่สมบูรณ์ กล่าวคือ สามารถมีคำกริยาช่วยได้เช่นเดียวกับคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ ดังตัวอย่าง

(71) คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ

ภาษาไทย

คน [ที่จะถูกทำโทษ] ชื่ออะไร

(72) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

คน[จะถูกทำโทษ] ชื่ออะไร

(73) คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ

ภาษาไทยถิ่น

phu:¹ sa:w³ [thi:² ci:² han⁴ kha:² phak⁴ cai³] ko:¹ han⁴

ผู้ สาว [ที่ จะ หั่น ข่า ตะไคร้] ก็ หั่น

‘ผู้หญิงที่จะหั่นข่าตะไคร้ก็หั่น’

(74) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

phu:¹ sa:w³ [ci:² han⁴ kha:² phak⁴ cai³] ko:¹ han⁴

ผู้ สาว [จะ หั่น ข่า ตะไคร้] ก็ หั่น

‘ผู้หญิงที่จะหั่นข่าตะไคร้ก็หั่น’

โครงสร้างคุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏอาจมีโครงสร้างกำกวม ในกรณีนี้การเติมลักษณะนามระหว่างคำนามหลักและกริยา ลักษณะนามจะช่วยไม่ให้เกิดความกำกวมระหว่างโครงสร้างคุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏกับโครงสร้างอื่นๆที่คล้ายกัน คือ โครงสร้างคำนามหลักเมื่อตามด้วยกริยาตัวเดียวจะดูผิดเพี้ยนคล้ายกับประโยคทั่วไปหรือคำนามประสม ทำให้สามารถตีความอย่างไรก็ได้ ดังตัวอย่าง

(75) ประโยคปกติ ภาษาไทย

บ้าน[เล็กดี]

‘บ้านเล็กดี’

(76) คุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

[บ้านเล็ก] ดี

‘บ้านที่เล็กดี’

(77) คำประสม

[บ้าน -เล็ก] ดี

‘ภรรยาหน่อยดี’

(78) ประโยคปกติ ภาษาไทโซ่ง

hiən⁵ [pai⁴ li:²]

บ้าน [ใหญ่ ดี]

‘บ้านใหญ่ดี’

(79) คุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

[hiən⁵ pai⁴] li:²

[บ้าน ใหญ่] ดี

‘บ้านที่ใหญ่ดี’

(80) คำนามประสม

[hiən⁵ -pai⁴] li:²

[บ้าน- ใหญ่] ดี

‘ภรรยาหลวงดี’

จากตัวอย่างถ้ามีคำลักษณะนามเต็มเข้าไป กริยาก็คะตีความได้ว่าเป็นโครงสร้างคุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏเพียงอย่างเดียว

(81) บ้าน [หลังเล็ก] ดี ภาษาไทย

(82) hiən⁵ [lan³ pai⁴] li:² ภาษาไทโซ่ง

บ้าน [หลัง ใหญ่] ดี

‘บ้านหลังใหญ่ดี’

นอกจากนี้แล้ว การใช้ลักษณะนามในคุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ ลักษณะนามสามารถปรากฏระหว่างคำนามหลักและกริยา โดยลักษณะนามทำหน้าที่ขยายคำนามหลัก และการเติมคำลักษณะนามเข้าไปทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งทำให้ความหมายของประโยคชัดเจนขึ้น ดังตัวอย่าง

(83) คุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

ภาษาไทย

ครูรัก [ศิษย์เก่า]

(84) คุณานุกรประโยคที่มีลักษณะนามปรากฏ

ครูรัก[ศิษย์ [คนเก่า]

(85) คุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

ko:y¹ [ma:⁵ loŋ⁵ khaw⁴ taw³ ?ε:w³ way⁶] ?aw³ fe:p⁴

ภาษาไทโซ่ง

ข้า [มา ลง เข้า เท้า เหว ไหว้] รู้สึกเป็นเขย

‘ข้ามาคุกเข่าเท้าสะเอวไหว้ รู้สึกเป็นเขย’

(86) คุณานุกรประโยคที่มีลักษณะนามปรากฏ

ko:y¹ [phu:⁵ ma:⁵ loŋ⁵ khaw⁴ taw³ ?ε:w³ way⁶] ?aw³ fe:p⁴

ข้า [คน มา ลง เข้า เท้า เหว ไหว้] รู้สึกเป็นเขย

‘ข้าผู้มาคุกเข่าเท้าสะเอวไหว้ รู้สึกเป็นเขยแล้ว’

ในภาษาไทยลักษณะนามที่ปรากฏจะทำหน้าที่คล้ายตัวชี้เฉพาะเฉพาะที่ครูรัก ขณะที่อีกประโยคหนึ่งไม่แสดงการชี้เฉพาะ ในภาษาไทโซ่งลักษณะนามช่วยเพิ่มความหมายที่ชัดเจนว่าหมายถึงใคร นอกจากนี้ลักษณะนามเมื่อเพิ่มเข้ามายังบอกลักษณะของคำนามหลักได้ ดังตัวอย่าง

(87) คุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

ภาษาไทย

แมว[หางกุด] กัดหนู

(88) คุณานุกรประโยคที่มีลักษณะนามปรากฏ

แมว[ตัวหางกุด] กัดหนู

(89) คุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ

ภาษาไทโซ่ง

kwa:y³ [khaw³ hi:⁵ thay³ na:⁵ ken⁴

ควาย [เขา ยาว] ไถ นา เก่ง

‘ควายเขายาวไถนาเก่ง’

- (90) คุณานุประโยคที่มีลักษณะนามปรากฏ
 kwa:y³ [to:³ khaw³ hi:⁵] thay³ na:⁵ ken⁴
 ควาย ตัว เขา ยาว ไถ นา เก่ง
 ‘ควายตัวเขายาวไถนาเก่ง’

4.2.2.2 หน้าทีและการใช้

ในหน้าที่การใช้คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏที่แสดงโดยกริยา
 ตัวเดียว โครงสร้างนี้ทั้งในภาษาไทยและในภาษาไทโซ่งอาจมีความหมายที่กำกวมได้ถ้าไม่มีบริบท
 ที่เหมาะสมมาขยายโดยสามารถตีความหมายให้มีความหมายเป็นคำนามประสม แต่ถ้าเติม
 คำเชื่อมคุณศัพท์เข้าไป จะทำให้ความหมายชัดเจนขึ้นไม่เกิดความกำกวมแต่อย่างใด ดังตัวอย่าง

- (91) คำนามประสม ภาษาไทย
 [ม้า-เร็ว]ส่งข่าวบอกเพื่อน
 (92) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ
 ม้า [เร็ว] แข็งแรง
 (93) คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ
 ม้า[ที่เร็ว] แข็งแรง
 (94) คำนามประสม ภาษาไทโซ่ง
 [hiøn⁵ -pai⁴] li:⁵
 [บ้าน -ใหญ่] ดี
 ‘ภรรยาหลวงดี’
 (95) คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ
 hiøn⁵ [pai⁴] mi:⁵ kon³ ?e:⁴
 บ้าน [ใหญ่] มี คน มาก
 ‘บ้านใหญ่มีคนมาก’
 (96) คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ
 hiøn⁵ [thi² pai⁴] mi:⁵ kon³ ?e:⁴
 บ้าน [ที่ ใหญ่] มี คน มาก
 ‘บ้านที่ใหญ่มีคนมาก’

4.2.3 ข้อสรุปข้อเหมือนและข้อแตกต่างคุณานุประโยคในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

4.2.3.1 ข้อสรุปข้อเหมือนคุณานุประโยคในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

- 1) ภาษาไทยและภาษาไทโซ่งประกอบด้วยคุณานุประโยคโครงสร้างช่องว่างและคุณานุประโยคโครงสร้างที่คงสรรพนาม
- 2) ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งทั้งสองภาษาคูณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏและไม่มีคำเชื่อมปรากฏภาคแสดงของคูลานุประโยคสามารถปรากฏคำกริยาช่วยและวิเศษณ์เช่นในประโยคสมบูรณ์ทั่วไป
- 3) ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งทั้งสองภาษาเมื่อเติมลักษณนามหน้าคำเชื่อมคุณศัพท์ในคูลานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏจะทำให้ความหมายของประโยคเจาะจงชัดเจนขึ้น
- 4) ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งทั้งสองภาษาเมื่อเติมลักษณนามระหว่างคำนามหลักและกริยาในคูลานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ ลักษณะนามจะเปลี่ยนแปลงความหมายทำให้ความหมายของประโยคเจาะจงและชัดเจนขึ้น หรือบอกลักษณะคำนามหลัก
- 5) ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งทั้งสองภาษาเมื่อเติมลักษณนามระหว่างคำนามหลักและกริยาในคูลานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏจะช่วยจำแนกความแตกต่างระหว่างโครงสร้างปกติ คำประสมและคูลานุประโยค
- 6) ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างเน้นส่วนประกอบชนิดย้ายส่วนประกอบคูลานุประโยคไปทางขวามือเพื่อแสดงการเน้นตำแหน่งหัวข้อหรือคำนามหลัก

4.2.3.2 ข้อสรุปข้อแตกต่างของคูลานุประโยคในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

- 1) ในโครงสร้างช่องว่างแบ่งออกเป็นสองชนิด คือ คูลานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏและคูลานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ ในภาษาไทยโครงสร้างคูลานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏมีปรากฏทั่วไปมากกว่าโครงสร้างคูลานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ แต่ในภาษาไทโซ่งทั้งโครงสร้างคูลานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏและไม่มีคำเชื่อมปรากฏมีปรากฏเป็นปกติทั่วไปทั้งสองรูปแบบ ในภาษาไทยคูลานุประโยคที่มีคำเชื่อมมีโครงสร้างที่มีคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งประธาน กรรมตรง กรรมรอง กรรมของบุพพทหรือวิเศษณ์วลี แต่ในภาษาไทโซ่งคูลานุประโยคที่มีคำเชื่อมมีโครงสร้างที่คำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งประธาน กรรมตรง กรรมของบุพพทหรือวิเศษณ์วลี ส่วนในคูลานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทยมีโครงสร้างที่คำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งประธานเท่านั้น แต่ในภาษาไทโซ่งคูลานุประโยคที่

ไม่มีคำเชื่อมปรากฏมีโครงสร้างที่คำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งประธานและกรรมตรง ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 2 สรุปการเปรียบเทียบโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งต่างๆ ภาษาไทยและไทโซ่ง

ตำแหน่งที่มี กระบวนการ เชื่อมคุณศัพท์	คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏ		คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อม ปรากฏ	
	ภาษาไทย	ภาษาไทโซ่ง	ภาษาไทย	ภาษาไทโซ่ง
ประธาน	✓	✓	✓	✓
กรรมตรง	✓	✓		✓
กรรมรอง	✓			
วิเศษณ์วลี	✓	✓		

2) การเติมลักษณนามเข้าไปหน้าคำเชื่อมคุณศัพท์ *ที่* และ *ซึ่ง* ในภาษาไทย แสดงว่าที่มีอำนาจชี้เฉพาะในการจำแนก แต่ *ซึ่ง* ไม่มีอำนาจชี้เฉพาะในการจำแนก ในภาษาไทโซ่งลักษณนามไม่ได้จำแนกความแตกต่างการใช้คำเชื่อมคุณศัพท์

3) คำเชื่อมคุณศัพท์โดยทั่วไปที่ใช้ในภาษาพูดภาษาไทย มี 2 คำได้แก่ คำว่า *ที่* และ *ซึ่ง* ซึ่งใช้แสดงหน้าที่ที่ต่างกัน ในภาษาไทโซ่ง ได้แก่ คำว่า *thiː* และ *ʔanː* พบใช้เป็นปกติทั่วไปในภาษาพูด นอกจากนี้ยังมีคำอื่นๆอีกเช่น *siŋː saŋː* โดยคำเชื่อมคุณศัพท์เหล่านี้สามารถเกิดร่วมกันได้ เช่น *thiː ʔanː siŋː* และ *saŋː* เป็น *siŋː ʔanː saŋː ʔanː ʔanː thiː siŋː thiː* และ *thiː siŋː* โดยคำเชื่อมคุณศัพท์ *siŋː thiː* และ *thiː siŋː* มีการใช้สลับกันได้เมื่อใช้กับสิ่งไม่มีชีวิตแต่ไม่สามารถใช้สลับกันได้เมื่อใช้กับสิ่งมีชีวิต

บทที่ 5

การเปรียบเทียบประโยคเดี่ยวความเดียวโครงสร้างอื่นๆในภาษาไทยและไทโซ่ง

นอกจากโครงสร้างประโยคเดี่ยวความเดียวและประโยคเดี่ยวความซ้อนที่เป็นโครงสร้างดังที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 และบทที่ 4 ประโยคเดี่ยวความเดียวยังมีโครงสร้างอื่นๆปรากฏอีกตามบริบทการใช้และเจตนาในการสื่อสาร ได้แก่ ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่ง และขอร้อง ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ไม่ใช่การบอกเล่า ประโยคกรรมวาจกและประโยคคลาดไปทางซ้าย ซึ่งเป็นโครงสร้างเน้นส่วนประกอบ การศึกษาประโยคต่างๆเหล่านี้จะศึกษาโครงสร้างเป็นหลักและอธิบายหน้าที่การใช้เป็นส่วนประกอบ โครงสร้างต่างๆเหล่านี้ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีรายละเอียดที่เหมือนกันและต่างกันในแต่ละหัวข้อดังนี้

5.1 ประโยคปฏิเสธ (Negation)

ประโยคปฏิเสธนั้นเป็นการปฏิเสธแบบกลางๆ ซึ่งเป็นการปฏิเสธภาวะ/เหตุการณ์ต่างๆ ภาษาที่มีการลำดับคำแบบประธาน กริยา กรรม จะมีการวางคำปฏิเสธไว้หน้าภาคกริยา⁷⁰ ดังนั้น การศึกษาประโยคปฏิเสธในงานวิจัยนี้จึงต้องศึกษาในขอบเขตของหน่วยสร้างกริยาเรียง ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกันมีการวางคำปฏิเสธไว้หน้าภาคกริยา ภาษาไทยจะใช้คำปฏิเสธ ไม่ ไม่ได้ อย่า ในภาษาไทโซ่งจะใช้คำปฏิเสธ *ya:* ‘อย่า’ *bo:* ‘ไม่’ *bu:* ‘ไม่รู้’ ดังตัวอย่าง

(1) สุเทพไม่ลาออก	ภาษาไทย
(2) อย่าดื่มเหล้านะ	
(3) ไอ้ไม่ได้ไปเที่ยวทะเล	
(4) ?a:y ¹ bo: ² pay ³ ɲa:n ⁵ buat ⁴	ภาษาไทโซ่ง
พ่อ ไม่ ไป งาน บวช	
‘พ่อไม่ไปงานบวช’	
(6) <i>ya:</i> ⁵ kin ³ law ¹	
อย่า กิน เหล้า	
‘อย่ากินเหล้า’	

⁷⁰ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volume I*, 336-339.

(7) *bu:² ʔa:y¹ pen³ to:³haŋ⁵*

ไม่รู้ พ่อ เป็น อะไร

“ไม่รู้พ่อเป็นอะไร”

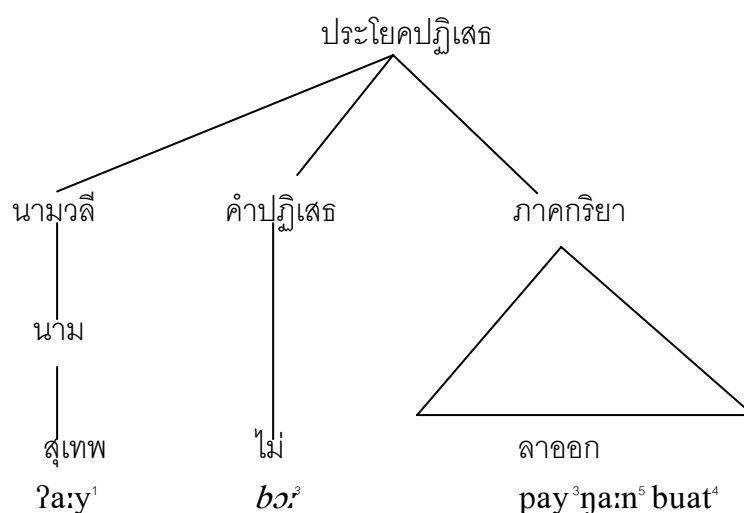
โครงสร้างประโยคคำถามแสดงโดยแผนภูมิได้ดังนี้

ประโยค ก. สุเทพไม่ลาออก

ภาษาไทย

ประโยค ข. *ʔa:y¹ bu:²pay³ŋa:n⁵ buat⁴* ‘พ่อไม่ไปงานบวช’

ภาษาไทยซอง

การปฏิเสธหน้าภาคกริยาดังกล่าวนั้นมีผู้วิเคราะห์ในขอบเขตของหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานได้แก่ผลงานของคียโกะ ทาคาฮาชิ⁷¹ ได้ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีหน้าที่ของทาลมี กิวอน คียโกะ นำผลงานวิทยานิพนธ์ของ ยาใจ ชูวิธา เรื่องความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยมาเป็นข้อมูลในการศึกษาคำปฏิเสธ กริยาเรียงพื้นฐานหมายถึง หน่วยสร้างกริยาเรียงที่ประกอบด้วยคำสองคำโดยไม่มีคำเชื่อมหรือการเว้นวรรคคั่น ทั้งนี้อาจมีคำนามที่เป็นกรรมแทรกได้ กริยาทั้งสองคำมีข้อจำกัดในเรื่องตำแหน่งของคำและความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่าง

⁷¹ คียโกะ ทาคาฮาชิ, “การปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานในภาษาไทย,” 41-96.

กริยาทั้งสองคำโดยแบ่งออกเป็น 12 กระสวนใหญ่ๆ และ 2 กระสวนย่อย⁷² ดังนั้นในที่นี้ผู้วิจัยจึงได้นำผลการศึกษาของศิโยโกมาเปรียบเทียบกับภาษาไทย ดังนี้

5.1.1 ขอบเขตในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระสวนที่ 1

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกการกระทำที่รับรู้ว่าจะมีส่วนใดส่วนหนึ่งในร่างกายกระทำหรือการเคลื่อนไหวของวัตถุ กริยาตัวที่สองเป็นกริยาที่บอกการกระทำไม่ชัดเจนว่าเป็นการกระทำด้วยวิธีใด การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 คำปฏิเสธจะอยู่หน้ากริยาตัวแรก และการปฏิเสธจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและตัวที่สอง เป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ หน่วยสร้างนี้มีปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น ดังตัวอย่าง

(8) ก. สายน้ำไม่ไหลกลับ

ภาษาไทย

*ข. สายน้ำไหลไม่กลับ

(9) ก. phu:¹ bo:³ naŋ² lo:⁶ pa:n³ kay⁴ pa:n³ kha:⁵ nom⁶ ko³ taw⁴ hian⁵ ภาษาไทโซ่ง

ผู้ ไม่ นั่ง รอ พาน ไก่ พาน ขนมน ก็ กลับ บ้าน

‘ผู้ไม่นั่งรอพานไก่พานขนมนก็กลับบ้าน’

*ข. phu:¹ naŋ² bo:³ lo:⁶ cat⁴ pa:n³ kay⁴ pa:n³ kha:⁵ nom⁶ ko³ taw⁴ hian⁵

*ผู้ นั่ง ไม่ รอ จัด พาน ไก่ พาน ขนมน ก็ กลับ บ้าน

‘ผู้ที่นั่งไม่รอจัดพานไก่พานขนมนก็กลับบ้าน’

ตัวอย่าง (8 ก) ในภาษาไทย แสดงเหตุการณ์ว่ามีการไหลโดยมีทิศทางย้อนกลับ การไหลและการกลับแสดงการเคลื่อนที่ของสิ่งเดียวกันและเคลื่อนที่ไปในเส้นทางเดียวกันแต่เป็นมิติที่ต่างกัน คือการไหล เป็นการเคลื่อนที่ของของเหลวจากที่หนึ่งไปสู่อีกที่หนึ่ง ส่วนการกลับ คือการกลับไปหรือมาสู่ตำแหน่งเดิม ตัวอย่างนี้หมายถึงไม่มีการไหลในทิศทางย้อนกลับ กริยาทั้งสองคำแสดงเหตุการณ์ที่เกิดจากประธานตัวเดียวกันและเกิด ณ เวลาและสถานที่เดียวกัน ตัวอย่าง (8 ข) ไม่เหมาะสมในการสื่อสารเป็นการให้ข้อมูลเกินความจำเป็น ตัวอย่างนี้จะเหมาะสมในกรณีที่ผู้ฟังมีความคาดหวังดั้งเดิมว่าการเคลื่อนที่นั้นๆ ต้องมีลักษณะเฉพาะเจาะจง โดยต้องเป็นการไหลและกลับไปด้วยในเวลาเดียวกัน ไม่ใช่เป็นการไหลธรรมดา ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (9 ก) bo:³ naŋ² lo:⁶ ‘ไม่นั่งรอ’ แสดงเหตุการณ์ว่ามีการนั่งและรอไปพร้อมๆ กันของผู้กระทำคน

⁷² ยาใจ ชูวิชา, “ความเป็นประโยคของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย”

(วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538), 1-179.

เดียวกัน กริยาทั้งสองคำแสดงเหตุการณ์ที่เกิดจากประธานตัวเดียวกันและเกิด ณ เวลา สถานที่ เดียวกัน การปฏิเสธจึงปฏิเสธทั้งกริยาตัวที่หนึ่งและตัวที่สองเป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งหมด ตัวอย่าง (9 ข) *naŋ¹ bo¹ lo¹* ‘นั่งไม่รอ’ ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร ตัวอย่างนี้จะเหมาะสมใน กรณีที่ผู้ฟังมีความคาดหวังเดิมว่าการนั่งนั้นต้องมีลักษณะเจาะจง โดยต้องเป็นการนั่งและรอ ผลจากการกระทำที่เจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นพิเศษ ไม่ได้เป็นการปฏิเสธการนั่ง แต่เป็นการ ปฏิเสธการรอ เป็นการให้ข้อมูลเกินความจำเป็นทำให้ไม่เหมาะสมกับการสื่อสาร

5.1.2 ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 2

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกท่าทางของ ร่างกายอันเกิดจากการเคลื่อนไหวของอวัยวะหรือการเปลี่ยนอริยบทต่างๆไปสู่ท่าทางนั้น กริยาตัว ที่สองเป็นกริยาบอกการกระทำ การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 คำปฏิเสธจะอยู่หน้ากริยาตัวแรก และการปฏิเสธจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง หน่วยสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(10) ก. ถ้านั่งไม่นั่งหลับในโรงหนัง ก็จะไม่เสี่ยงดัง ภาษาไทย

*ข. ถ้านั่งนั่งไม่หลับในโรงหนัง ก็จะไม่เสี่ยงดัง

(11) ก. *ʔa:y¹ ŋa:⁵ bo:³ wiŋ² ʔɔ:m¹ saw³ daŋ¹ man⁵ ci:³ bo:³ li:⁵* ภาษาไทโซ่ง

ไ้ งา ไม่ วิ่ง อ้อม เสอ เอก มั่น จะ ไม่ ดี

‘ไ้ งาไม่วิ่งอ้อมเสอเอก มั่นจะไม่ดี’

*ข. *ʔa:y¹ ŋa:⁵ wiŋ² bo:³ ʔɔ:m¹ saw³ daŋ¹ man⁵ ci:³ bo:³ li:⁵*

ไ้ งา วิ่ง ไม่ อ้อม เสอ เอก มั่น จะ ไม่ ดี

‘ไ้ งาวิ่งไม่อ้อมเสอเอก มั่นจะไม่ดี’

จากตัวอย่าง(10 ก) ไม่นั่งหลับ หมายถึงไม่มีเหตุการณ์ที่ผู้กระทำนั่งและหลับไปด้วยใน เวลาเดียวกัน กริยานั่งและหลับไม่เกิดขึ้น หน่วยสร้างกริยาเรียงทั้งหน่วยสร้างอยู่ในขอบเขตการ ปฏิเสธ ตัวอย่าง (10 ข) จะเหมาะสมในการสื่อสารถ้าผู้ฟังมีความคาดหวังเดิมว่า มีการนั่งที่ผู้ นั่งต้องนั่งหลับไปด้วย แต่เมื่อพิจารณาจากบริบททางภาษาจะเห็นว่าบริบททางภาษาไม่ เอื้ออำนวยให้ตีความว่าสภาวะปกติ คือสภาวะที่มีการนั่งและหลับไปด้วย ประโยคนี้จึงดูแปลก เป็นการให้ข้อมูลเกินจำเป็น ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (11 ก) *bo:³ wiŋ² ʔɔ:m¹* ‘ไม่วิ่ง อ้อม’ หมายถึงไม่มีเหตุการณ์ที่ผู้กระทำวิ่งและอ้อมสถานที่ใดที่หนึ่งไปด้วยในเวลาเดียวกัน กริยา วิ่งและอ้อม ไม่ได้เกิดขึ้น เป็นการปฏิเสธหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้งหน่วยสร้าง ตัวอย่าง (11 ข) *wiŋ² bo:³ ʔɔ:m¹* ‘วิ่งไม่อ้อม’ ประโยคนี้จะมีความเหมาะสมในการสื่อสารถ้าผู้ฟังมีความ

คาดหมายดั้งเดิมว่า มีการวิ่งและอ้อมไปด้วย แต่เมื่อพิจารณาปริบททางภาษา จะเห็นว่าปริบททางภาษาไม่เอื้ออำนวยให้ตีความว่าสภาวะปกติ คือสภาวะที่มีการวิ่งและอ้อมไปด้วย ประโยคนี้จึงดูแปลก เป็นการให้ข้อมูลเกินจำเป็น

5.1.3 ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 3

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่สัมพันธ์กับผู้พูด การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 คำปฏิเสธจะอยู่หน้ากริยาตัวแรก และการปฏิเสธจะครอบคลุมกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง หน่วยสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(12) ก. พอรถหยุด นักเรียนก็ไม่กระโดดลง ภาษาไทย

*ข. พอรถหยุด นักเรียนก็กระโดดไม่ลง

(13) ก. ?et⁴ cen³ le:w⁶ mo:³ saw³ ci:³ naŋ⁵ bo:³ na:ŋ² khin¹ hian⁵ ภาษาไทโซ่ง

ทำ อย่างนั้น แล้ว หมอ เขา จะ ยัง ไม่ เดิน ขึ้น บ้าน

‘ทำอย่างนั้นแล้ว หมอเขาจะยังไม่เดินขึ้นบ้าน’

*ข. ?et⁴ cen³ le:w⁶ mo:³ saw³ ci:³ naŋ⁵ na:ŋ² bo:³ khin¹ hian⁵ ภาษาไทโซ่ง

ทำ อย่างนั้น แล้ว หมอ เขา จะ ยัง เดิน ไม่ ขึ้น บ้าน

‘ทำอย่างนั้นแล้ว หมอเขาจะยังเดินไม่ขึ้นบ้าน’

จากตัวอย่าง (12 ก) ไม่กระโดดลง เป็นเหตุการณ์ที่ไม่มีการแสดงการกระทำด้วยร่างกายผู้กระทำในทิศทางตามแรงดึงดูดของโลก เมื่อปฏิเสธเหตุการณ์ที่แสดงด้วยกริยาในทิศทางดังกล่าว จะเป็นการปฏิเสธทั้งเหตุการณ์ แต่ถ้าปฏิเสธในทิศทางตามแรงดึงดูดของโลกที่แสดงด้วยกริยาตัวที่สอง ตัวอย่างที่ (12 ข) กระโดดไม่ลง จะฟังดูแปลก เป็นการให้ข้อมูลเกินความจำเป็น เป็นประโยคที่ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร กล่าวคือ สื่อความหมายว่า มีการกระโดด แต่การกระโดดนั้นไม่เป็นไปตามทิศทางแรงดึงดูดของโลก เมื่อพิจารณาปริบท ปริบทไม่เอื้อให้ตีความว่า สภาวะปกติ คือสภาวะที่มีการกระโดดที่ไม่เป็นไปในทิศทางตามแรงดึงดูดของโลก ประโยคนี้จึงดูแปลก เป็นการให้ข้อมูลเกินจริง ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (13 ก) bo:³ na:ŋ² khin¹ ‘ไม่เดินขึ้น’ ไม่มีการแสดงการกระทำด้วยร่างกายทั้งตัวผู้กระทำในทิศทางต้านแรงดึงดูดของโลก เมื่อปฏิเสธเหตุการณ์ที่แสดงด้วยกริยาในทิศทางดังกล่าว จะปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ แต่ถ้าปฏิเสธในทิศทางต้านแรงดึงดูดของโลกที่แสดงด้วยกริยาตัวที่สอง ตัวอย่าง (13 ข) na:ŋ² bo:³ khin¹ ‘เดินไม่ขึ้น’ จะฟังดูแปลก เป็นการให้ข้อมูลเกินจำเป็น เป็นประโยคที่ไม่เหมาะสมในการ

สื่อสาร กล่าวคือ สื่อความหมายว่า มีการเดิน แต่การเดินไม่ได้เป็นไปตามทิศทางด้านแรงดึงดูดของโลก เมื่อพิจารณาบริบท บริบทไม่เอื้อให้ตีความว่า สภาวะปกติ สภาวะที่มีการเดินที่ต้องเป็นไปในทิศทางด้านแรงดึงดูดของโลก ประโยคจึงดูแปลก เป็นการให้ข้อมูลเกินจริง

5.1.4. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 4

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกการกระทำที่ใช้ประสาทสัมผัส กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกการรับรู้ทางประสาทสัมผัส การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ กริยา1+ไม่+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธมาแทรกไว้ในตำแหน่งระหว่างกริยาลีในหน่วยสร้าง การปฏิเสธนั้นจะครอบคลุมกริยาตัวที่สองเท่านั้น หน่วยสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(14) ก. ทางมีตมาก เขามองไม่เห็นอะไรเลย

ภาษาไทย

*ข. ทางมีตมาก ไม่มองไม่เห็นอะไรเลย

(15) ก. ʔa:y¹ bəŋ¹ bɔː³ hen³ toː³han⁵

ภาษาไทโซ่ง

พ่อ มอง ไม่ เห็น อะไร

‘พ่อมองไม่เห็นอะไร’

*ข. ʔa:y¹ bɔː³ bəŋ¹ hen³ toː³han⁵

ภาษาไทโซ่ง

พ่อ ไม่ มอง เห็น อะไร

‘พ่อไม่มองเห็นอะไร’

จากตัวอย่าง (14 ก) มองไม่เห็น เป็นกริยาบอกการกระทำที่ใช้ประสาทสัมผัส คือ มีการมอง แต่ไม่มีผลจากการมอง คือ ไม่เห็น เป็นประโยคที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในการสื่อสาร ตัวอย่าง (14 ข) ไม่มองเห็น เป็นการนำคำปฏิเสธไว้หน้ากริยาตัวแรก ฟังแล้วดูแปลก และเป็นประโยคที่ไม่ยอมรับในการสื่อสาร การมองแล้วเกิดการเห็นนั้นเป็นสภาวะปกติเป็นที่คาดหวังของผู้ฟังอยู่แล้ว การไม่มองคือไม่มีผลตามมา คือการเห็น ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องกล่าวคำว่า เห็น หลังจากการไม่มอง ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (15 ก) bəŋ¹ bɔː³ hen³ ‘มองไม่เห็น’ bəŋ¹ เป็นกริยาบอกการกระทำที่ใช้ประสาทสัมผัส คือ มีการมอง แต่ไม่มีผลจากการมอง คือ bɔː³ hen³ เป็นประโยคที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในการสื่อสาร ตัวอย่าง (15 ข) bɔː³ bəŋ¹ hen³ ‘ไม่มองเห็น’ เป็นการนำคำปฏิเสธไว้หน้ากริยาตัวแรก ฟังแล้วดูแปลก และเป็นประโยคที่ไม่ยอมรับในการสื่อสาร การมองแล้วเกิดการเห็นนั้นเป็นสภาวะปกติเป็นที่คาดหวังของผู้ฟังอยู่แล้ว การไม่มองคือไม่มีผลตามมา คือการเห็น ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องกล่าวคำว่า เห็น หลังจากการไม่มอง

5.1.5. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 5

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกความต้องการที่ต้องการส่วนเติมเต็ม กริยาตัวที่สองเป็นกริยาส่วนเติมเต็มของกริยาตัวแรก การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มี 2 รูปแบบ คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 และ กริยา1+ไม่+กริยา2

5.1.5.1. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 5.1

รูปแบบการปฏิเสธโครงสร้าง ไม่+กริยา1+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธวางไว้หน้ากริยาตัวแรก การปฏิเสธนั้นจะครอบคลุมกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง เป็นการปฏิเสธทั้งข้อความว่าความต้องการที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะไม่เกิดขึ้น โครงสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(16) สุดาไม่ต้องการไปเมืองนอก ภาษาไทย

(17) ก. phu:¹ *bo:³* ya? *ta:w³* hian⁵ nan¹ ภาษาไทโซ่ง

ผู้ ไม่ ยาก กลับ บ้าน นั้น

kw:³ nan² kin³ law¹ pen³ ku:³ ka:³ saw³

ก็ นิ่ง กิน เหล้า เป็น คู่ กับ เขา

‘ผู้ไม่ยากกลับบ้านนั้นก็นิ่งกินเหล้าเป็นคู่กับเขา’

*ข. phu:¹ ya? *bo:³* *ta:w³* hian⁵ nan¹

ผู้ ยาก ไม่ กลับ บ้าน นั้น

kw:³ nan² kin³ law¹ pen³ ku:³ ka:³ saw³

ก็ นิ่ง กิน เหล้า เป็น คู่ กับ เขา

‘ผู้ยากไม่กลับบ้านนั้นก็นิ่งกินเหล้าเป็นคู่กับเขา’

ตัวอย่าง (16) ไม่ต้องการไป เป็นการปฏิเสธความต้องการการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งทั้งเหตุการณ์ ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง(17 ก) *bo:³ ya? *ta:w³* ‘ไม่ยากกลับ’ เป็นการปฏิเสธความต้องการการกระทำทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่างที่ (17 ข) *ya? *bo:³* *ta:w³* ‘ยากไม่กลับ’ เป็นประโยคที่แปลก เพราะโดยปกติเรามักจะยากก่อให้เกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ไม่ใช่ยากที่จะไม่ก่อให้เกิดเหตุการณ์ ตามทฤษฎีการปฏิเสธของกีวอน การไม่เกิดเหตุการณ์นับเป็นกรณีปกติของโลกแห่งความเชื่อ ไม่จำเป็นที่ต้องอยากให้เกิดเหตุการณ์ ในกรณีที่ปฏิเสธส่วนเติมเต็ม เป็นการแสดงว่าการไม่กระทำเหตุการณ์นั้นเป็นกรณีไม่ปกติ**

5.1.5.2. ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 5.2

รูปแบบการปฏิเสธโครงสร้าง กริยา1+ไม่+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธแทรกระหว่างกริยาตัวที่หนึ่งกับกริยาตัวที่สอง การปฏิเสธครอบคลุมกริยาตัวที่สอง โครงสร้างนี้ปรากฏในภาษาไทย แต่ไม่ปรากฏในภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(18) สมน้ำหน้า เตือนแล้วอยากไม่เชื่อ ภาษาไทย

ตัวอย่าง (18) อยากไม่เชื่อ เป็นข้อความที่มีความเหมาะสมในการสื่อสาร ผู้พูดพูดเชิงประชดว่าสิ่งที่ผู้ฟังประสงค์คือไม่เชื่อผู้พูด และเนื่องจากผู้ฟังประสงค์จะไม่เชื่อผู้พูดจึงต้องประสบกับความล้มเหลว ถ้าตีความประโยคนี้นี้ในความหมายปกติ ประโยคจะฟังดูแปลก เพราะปกติเรามักอยากให้เกิดเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ไม่ใช่ไม่อยาก การปฏิเสธในรูปแบบนี้จึงเป็นคำกล่าวในบริบทพิเศษในภาษาไทย

5.1.6. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 6

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกลักษณะอาการกริยาในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกการกระทำ กริยาตัวแรกเป็นกริยาที่ต้องการส่วนเติมเต็มซึ่งบอกลักษณะอาการกริยา ส่วนกริยาตามหลังเป็นกริยาส่วนเติมเต็มของตัวแรก การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธมาวางในตำแหน่งกริยาตัวแรก การปฏิเสธนั้นจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง โครงสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(19) ก. คนงานไม่ลอบปีนรั้วเข้ามาในเขตหวงห้าม ภาษาไทย

*ข. คนงานลอบไม่ปีนรั้วเข้ามาในเขตหวงห้าม

(20) ก. ?a:y¹ bo:t⁴ ta:³ sai³ bo:³ ?ɛ:p⁴ du:³ ko:ŋ³ la:ŋ⁵ hian⁵ ภาษาไทโซ่ง

ไ้ บอด ตา ไส ไม่ แอบ ดู ไ้ ฎน เรือน

'ไ้บอดตาไสไม่แอบดูไ้ฎนเรือน'

*ข. ?a:y¹ bo:t⁴ ta:³ sai³ ?ɛ:p⁴ bo:³ du:³ ko:ŋ³ la:ŋ⁵ hian⁵

ไ้ บอด ตา ไส แอบ ไม่ ดู ไ้ ฎน เรือน

'ไ้บอดตาไสแอบไม่ดูไ้ฎนเรือน'

ตัวอย่าง (19 ก) ไม่ลอบปีน หมายถึงไม่ได้มีการปีนเข้าไปในลักษณะที่ไม่ได้ให้ผู้อื่นล่วงรู้ ซึ่งเป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ที่แสดงในประโยคดังกล่าวทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง(19 ข) ลอบไม่ปีน ฟังดูแปลกเนื่องจากถ้าเราไม่กระทำการใดก็ไม่มีเหตุผลที่จะมีอาการกริยาใดใดในการกระทำนั้นๆ เช่น ถ้าไม่ปีนก็ไม่มีสาเหตุที่ต้องลอบ ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (20 ก) bo:³ ?ɛ:p⁴ du:³

‘ไม่แอบดู’ หมายถึงไม่ได้มีการแอบกระทำการในลักษณะที่ไม่ได้ให้ผู้อื่นล่วงรู้ ซึ่งเป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ที่แสดงในประโยคดังกล่าวทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง(20 ข) *ʔe:p bo: du: ʔ* ‘แอบไม่ดู’ ฟังดูแปลกเนื่องจากถ้าเราไม่กระทำการใดก็ไม่มีเหตุผลที่จะมีอากัปกิริยาใดใดในการกระทำนั้นๆ เช่น มีการแอบเพื่อกระทำการดู เป็นต้น

5.1.7 ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่7

5.1.7.1 ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 7.1

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยากรรมบอกการกระทำ กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกความเท่าเทียมกันระหว่างของสองสิ่ง ได้แก่ กริยา *เป็น* ในภาษาไทย การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มี 2 รูปแบบ คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 และ กริยา1+ไม่+กริยา2 รูปแบบการปฏิเสธทั้งสองโครงสร้างปรากฏเฉพาะในภาษาไทย รูปแบบแรกเมื่อนำคำปฏิเสธไว้หน้ากริยาตัวแรก ปฏิเสธว่าผู้กระทำไม่กระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีลักษณะเฉพาะเจาะจงแบบใดแบบหนึ่ง การปฏิเสธจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง รูปแบบที่สอง เมื่อนำคำปฏิเสธแทรกเข้าไปในตำแหน่งระหว่างกริยาวิเศษณ์ การปฏิเสธนั้นจะครอบคลุมกริยาตัวที่สอง ดังตัวอย่าง

(21) หัวใจไม่เต้นเป็นจังหวะ

ภาษาไทย

(22) หัวใจเต้นไม่เป็นจังหวะ

จากตัวอย่าง(21) หมายถึงไม่มีการเต้นที่มีลักษณะเป็นจังหวะหรือการเต้นในลักษณะไม่เป็นจังหวะนั้นไม่เกิดขึ้น ตัวอย่าง (22) หัวใจมีการเต้นในลักษณะไม่เป็นจังหวะเป็นการปฏิเสธส่วนลักษณะของการเต้น

5.1.7.2. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 7.2

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยากรรมบอกการกระทำ กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกความเท่าเทียมระหว่างสิ่งสองสิ่ง ได้แก่ *เป็น* ในภาษาไทย *pen* ในภาษาไทยถิ่น การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+ กริยา1+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธมาวางไว้ในตำแหน่งหน้ากริยาตัวแรก การปฏิเสธจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง โครงสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น ดังตัวอย่าง

(23) ก. ถ้าลุงไม่ยุติธรรม ก็จะไม่เลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านอีก

ภาษาไทย

ข. ถ้าลุงไม่ยุติธรรม ก็จะไม่เลือกไม่เป็นผู้ใหญ่บ้านอีก

(24) ก. saw¹ bo:³ li:⁵ ci:³ bo:³ so:n³ saw³ pen³ mo:³ se:n³ hian⁵

ภาษาไทยถิ่น

เขา ไม่ ดี จะ ไม่ สอน เขา เป็น หมอ เสน เรือน

‘เขาไม่ดี จะไม่สอนเขาเป็นหมอเสนเรื่อน’

*ข. saw¹ bo:³ li:⁵ ci:³ so:n³ saw³ bo:³ pen³ mo:³ se:n³ hian⁵

เขา ไม่ ดี จะ สอน เขา ไม่ เป็น หมอ เสน เรื่อน

‘เขาไม่ดี จะสอนเขาไม่เป็นหมอเสนเรื่อน’

จากตัวอย่าง (23 ก) ไม่เลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นการปฏิเสธกริยาเรียงทั้งหมด แต่ตัวอย่าง (23 ข) เลือกผู้ใหญ่บ้าน ปฏิเสธที่กริยาตัวที่สอง ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร เพราะการเลือกแล้วไม่ให้ผู้้นั้นดำรงตำแหน่งนั้นเป็นเรื่องแปลก ในภาษาไทยจึงก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (24 ก) ci:³ bo:³ so:n³ saw³ pen³ mo:³ se:n³ hian⁵ ‘จะไม่สอนเขาเป็นหมอเสนเรื่อน’ เป็นการปฏิเสธกริยาเรียงทั้งหมด ตัวอย่าง (24 ข) ci:³ so:n³ saw³ bo:³ pen³ mo:³ se:n³ hian⁵ ‘จะสอนเขาไม่เป็นหมอเสนเรื่อน’ ปฏิเสธที่กริยาตัวที่สอง ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร เพราะการสอนแล้วไม่ให้ผู้้นั้นทำหน้าที่เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งเป็นเรื่องแปลก

5.1.8. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระส่วนที่ 8

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาการกระทำที่สามารถรับรู้ได้เหมือนกันและรับรู้ได้แน่นอนว่าการกระทำนั้นใช้ส่วนใดของร่างกายกระทำ กริยาตัวที่สองก็เช่นเดียวกัน การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธมาไว้หน้ากริยาตัวแรก การปฏิเสธจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง โครงสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น ดังตัวอย่าง

(25) ก. อ่อนไม่วิ่งจับจิ้งหรีดตอนฝนตก

ภาษาไทยถิ่น

*ข. อ่อนวิ่งไม่จับจิ้งหรีดตอนฝนตก

(26) ก. ?a:y¹ ka:³ ta:y⁴ bo:³ le:n² yam² ko:³ khaw¹ con³ ho:t² naŋ² to:³ taw⁴ lo:⁵ yu:⁴ ภาษาไทยถิ่น

ไอ้ กระต่าย ไม่ วิ่ง ย่ำ ตัน ข้าว จน ถึง ที่ ตัว เต่า รอ อยู่

‘ไอ้กระต่ายไม่วิ่งย่ำตันข้าวจนถึงที่ตัวเต่ารออยู่’

*ข. ?a:y¹ ka:³ ta:y⁴ le:n² bo:³ yam² ko:³ khaw¹ con³ ho:t² naŋ² to:³ taw⁴ lo:⁵ yu:⁴ ภาษาไทยถิ่น

ไอ้ กระต่าย วิ่ง ไม่ ย่ำ ตัน ข้าว จน ถึง ที่ ตัว เต่า รอ อยู่

‘ไอ้กระต่ายวิ่งย่ำตันข้าวจนถึงที่ตัวเต่ารออยู่’

ตัวอย่าง (25 ก) ไม่วิ่งจับ หมายถึง ไม่มีเหตุการณ์ที่ผู้กระทำ วิ่งแล้วจับ ซึ่งเป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง (25 ข) วิ่งไม่จับ เป็นประโยคที่ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร เป็นการให้ข้อมูลเกินจำเป็น เนื่องจากสื่อความว่ามีการกระทำหนึ่งเกิดขึ้นแต่ไม่มีการกระทำที่สองเกิดขึ้น ในที่นี้ คือ มีการวิ่ง แต่ไม่มีการจับ การให้ข้อมูลเพิ่มเติมนี้อาจมีความเหมาะสมในการ

สื่อสารหากผู้ฟังคาดว่าการกระทำที่หนึ่งเกิดแล้วการกระทำที่สองต้องเกิดตาม การวิ่งแต่ไม่จับ เป็นกรณีไม่ปกติหรือมีความเด่น เป็นการให้ข้อมูลเกินจริง ในภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (26 ก) ไม่มีเหตุการณ์ที่ผู้กระทำ *boː leːn˦ yam˦ koː khaw˦* 'ไม่วิ่งอย่าดันข้าว' ซึ่งเป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง (26 ข) *leːn˦ boː yam˦ koː khaw˦* 'วิ่งอย่าดันข้าว' เป็นประโยคที่ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร เป็นการให้ข้อมูลเกินจำเป็น เนื่องจากสื่อความว่ามีการกระทำหนึ่งเกิดขึ้นแต่ไม่มีการกระทำที่สองเกิดขึ้น ในที่นี้ คือ มีการวิ่ง แต่ไม่มีการอย่า การให้ข้อมูลเพิ่มเติมนี้อาจมีความเหมาะสมในการสื่อสารหากผู้ฟังคาดว่าการกระทำที่หนึ่งเกิดแล้วการกระทำที่สองต้องเกิดตาม *leːn˦ boː yam˦ koː khaw˦* 'วิ่งอย่าดันข้าว' เป็นกรณีไม่ปกติหรือมีความเด่น เป็นการให้ข้อมูลเกินจริง

5.1.9. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 9

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกการเคลื่อนที่ที่มีความสัมพันธ์กับตำแหน่งหรือสถานที่ของผู้พูด ได้แก่ มา/ไป กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกการกระทำ การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธมาวางไว้ในตำแหน่งหน้ากริยาตัวแรก การปฏิเสธจะครอบคลุมทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง โครงสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น ดังตัวอย่าง

(27) ก. ตอนช่วงสอบ ฉันไม่ไปตกปลา ภาษาไทย

*ข. ตอนช่วงสอบ ฉันไปไม่ตกปลา

(28) ก. ?et⁴ naː⁶ leːw⁶ ?aːy¹ boː³ pay³ haː³ toː³ paː³ ภาษาไทโขง

ทำ นา แล้ว พ่อ ไม่ ไป หา ตัว ปลา

'ทำนาแล้ว พ่อไม่ไปหาปลา'

*ข. ?et⁴ naː⁶ leːw⁶ ?aːy¹ pay³ boː³ haː³ toː³ paː³

ทำ นา แล้ว พ่อ ไป ไม่ หา ตัว ปลา

'ทำนาแล้ว พ่อไปไม่หาปลา'

จากตัวอย่าง (27 ก) ไม่ไปตกปลา เป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง (27 ข) ไปไม่ตกปลา ปฏิเสธที่กริยาตัวที่สอง เป็นประโยคที่แปลกไม่เหมาะสมกับการสื่อสาร สื่อความว่ามีการไปเกิดขึ้น แต่ไม่มีการตกปลาเกิดขึ้น เมื่อพิจารณาบริบทจะตีความว่าสภาวะปกติ คือ สภาวะที่ต้องมีการตกปลาหลังการไป ตัวอย่างนี้จึงดูแปลก ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร ในภาษาไทยถิ่นก็เช่นเดียวกัน จากตัวอย่าง (28 ก) *boː pay haː toː paː* 'ไม่ไปหาตัวปลา' เป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง (28 ข) *pay boː haː toː paː* 'ไปไม่หาตัวปลา' ปฏิเสธที่

กริยาตัวที่สอง เป็นประโยคที่แปลกไม่เหมาะสมกับการสื่อสาร สื่อความว่ามีกริยาไปเกิดขึ้น แต่ไม่มีการหาปลาเกิดขึ้น เมื่อพิจารณาบริบทจะตีความว่าสภาวะปกติ คือสภาวะที่ต้องมีการหาปลาหลังการไป ตัวอย่างนี้จึงดูแปลก ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร

5.1.10. ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 10

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกการกระทำ กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกกระบวนการทางกายภาพของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการนำไปสู่สภาพใดสภาพหนึ่งของสิ่งหนึ่ง การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ กริยา1+ไม่+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธแทรกเข้าไปในตำแหน่งระหว่างกริยาลี การปฏิเสธนั้นจะครอบคลุมเพียงกริยาตัวที่สอง

โครงสร้างนี้ปรากฏทั้งในภาษาไทยและไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(29) ก. น้องหุงข้าวไม่สุก

ภาษาไทย

*ข. น้องไม่หุงข้าวสุก

(30) ก. ʔe:m³ tom¹ hua³ mu:³ bo:³ suk⁴

ภาษาไทโซ่ง

แม่ ต้ม หั่ว หมู ไม่ สุก

‘แม่ต้มหั่วหมูไม่สุก’

*ข. ʔe:m³ bo:³ tom¹ hua³ mu:³ suk⁴

แม่ ไม่ ต้ม หั่ว หมู สุก

‘แม่ต้มหั่วหมูไม่สุก’

จากตัวอย่าง (29 ก) หุงข้าวไม่สุก แสดงเหตุการณ์ที่ผู้กระทำกระทำการหุงข้าวแต่ไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ โดยปกติการหุงให้ข้าวสุกผู้ฟังมักจะคาดหวังเช่นนั้น การหุงข้าวแต่ข้าวไม่สุกเป็นกรณีไม่ปกติ ด้านความคาดหวังผู้ฟัง การกล่าวว่าหุงข้าวไม่สุก จึงมีเหมาะสมในการสื่อสาร ตัวอย่าง (29 ข) ไม่หุงข้าวสุก ประโยคนี้ฟังดูแปลก ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร เนื่องจากถ้าไม่มีการกระทำ ผลของการกระทำนั้นก็ไม่ปรากฏ จึงไม่มีเหตุผลจะกล่าวถึงผลของการกระทำที่ไม่ได้ทำ เมื่อ ไม่หุงข้าว ก็ไม่ต้องกล่าวผลจากการหุงข้าว คือ ข้าวสุก ถ้าจะปฏิเสธ ก็ปฏิเสธเฉพาะ ไม่หุงข้าว เพราะการกล่าวถึงผลที่ไม่ได้มีการกระทำเป็นการให้ข้อมูลเกินความจำเป็น ในภาษาไทยโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (30 ก) tom¹ hua³ mu:³ bo:³ suk⁴ ‘ต้มหั่วหมูไม่สุก’ แสดงเหตุการณ์ที่ผู้กระทำกระทำการต้มหั่วหมู แต่ไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ โดยปกติการต้มอะไรก็ตามผู้ฟังมักจะคาดหวังเช่นนั้น การต้มหั่วหมูแต่หั่วหมูไม่สุกเป็นกรณีไม่ปกติ ด้านความคาดหวังผู้ฟัง การกล่าวว่า tom¹ hua³ mu:³ bo:³ suk⁴ จึงมีเหมาะสมในการสื่อสารตัวอย่าง (30 ข) bo:³ tom¹

hua³ mu:³ suk⁴ ‘ไม่ตัมหัวหมูสุก’ ประโยคนี้ฟังดูแปลก ไม่เหมาะสมในการสื่อสาร เนื่องจากถ้าไม่มีการกระทำ ผลของการกระทำนั้นก็ไม่ปรากฏ จึงไม่มีเหตุผลจะกล่าวถึงผลของการกระทำที่ไม่ได้ทำ เมื่อ ไม่ตัมหัวหมู ก็ไม่ต้องกล่าวผลจากการตัม คือ หัวหมูสุก ถ้าจะปฏิเสธ ก็ปฏิเสธเฉพาะ ไม่ตัมหัวหมู เพราะการกล่าวถึงผลที่ไม่ได้มีการกระทำเป็นการให้ข้อมูลเกินความจำเป็น

5.1.11 ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 11

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกสภาพทางกายภาพ กริยาตัวที่สอง เป็นกริยาบอกความเท่าเทียมกันระหว่างสิ่งสองสิ่ง ได้แก่ เป็น ใน ภาษาไทย การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้ไม่สามารถปฏิเสธโดยการวางคำปฏิเสธในตำแหน่งใดได้ โครงสร้างนี้ปรากฏเฉพาะในภาษาไทย ดังตัวอย่าง

(31) ก. แดงหน้ามอมเป็นลูกหมา ภาษาไทย

*ข. แดงหน้ามอมไม่เป็นลูกหมา

*ค. แดงหน้าไม่มอมเป็นลูกหมา

ตัวอย่าง (31 ข) ใช้ไม่ได้เพราะรูปภาพไม่ออกมา หน้ามอม แต่ไม่สกปรกเหมือนลูกหมา เป็นอย่างไร เนื่องจากสภาพไม่เป็นลูกหมาไม่มีลักษณะตรงกันข้ามกับลูกหมา จึงเป็นข้อมูลที่ไม่จำเป็นในการสื่อสาร ตัวอย่าง (31 ค) ก็เช่นเดียวกัน ฟังดูแปลกเพราะหน้าไม่มอมก็ไม่จำเป็นต้องให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าเป็นลูกหมา ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลเกินความจำเป็น

5.1.12 ขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงกระบวนที่ 12

ขอบเขตการปฏิเสธในโครงสร้างนี้ กริยาตัวที่หนึ่งเป็นกริยาบอกการเปลี่ยนแปลงที่ไม่อยู่ในอำนาจการควบคุมของประธาน กริยาตัวที่สองเป็นกริยาบอกความเท่าเทียมระหว่างสิ่งสองสิ่ง ได้แก่ เป็น ใน ภาษาไทย *pen* ใน ภาษาไทโขง การปฏิเสธในหน่วยสร้างนี้มีรูปแบบเดียว คือ ไม่+กริยา1+กริยา2 เมื่อนำคำปฏิเสธวางไว้ในตำแหน่งหน้ากริยาวลีตัวแรก การปฏิเสธนั้นจะครอบคลุมทั้งกริยาวลีตัวแรกและกริยาวลีตัวที่สอง โครงสร้างนี้ปรากฏทั้งใน ภาษาไทยและภาษาไทโขง ดังตัวอย่าง

(32) ก. ความจนไม่กลายเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ภาษาไทย

*ข. ความจนกลายเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

(33) ก. *po:³ta:³ me:²na:y⁵ bo:³ka:y³ pen³ la:m² di:³ bo:³ ka:y³ pen³ phi:³pe:⁴* ภาษาไทโขง

พ่อตา แม่ยาย ไม่ กลายเป็นบรรพบุรุษดี ไม่ กลายเป็น ผี ดี

‘พ่อตาแม่ยายไม่กลายเป็นวิญญาณที่ชั่วสุดดี’

*ข. po:³ta:³ me:²na:y⁵ ka:y³ bo:³ pen³ la:m² di:³ ka:y³ bo:³ pen³ phi:³pe?⁴

*พ่อตา แม่ยาย กลาย ไม่ เป็นบรรพบุรุษ ดี กลาย ไม่ เป็น ผี ดี

*‘พ่อตาแม่ยายกลายไม่เป็นวิญญาณที่สูงสุดดี’

จากตัวอย่าง (32 ก) ไม่กลายเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา เป็นการปฏิเสธทั้งกริยาตัวแรก และกริยาตัวที่สอง เป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง (32 ข) กลายไม่เป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ตัวอย่างนี้ไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยาตัวที่หนึ่งและกริยาตัวที่สองได้ เนื่องจาก กริยา กลายเป็น เป็นกริยาที่มีความตรงแน่นของกริยาทั้งสองตัวจนไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธในระหว่างคำทั้งสองได้ การปฏิเสธจึงต้องวางไว้หน้ากริยาตัวแรก เป็นการปฏิเสธทั้งเหตุการณ์ ในภาษาไทยไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่าง (33 ก) bo:³ ka:y³ pen³ la:m² di:³ ‘พ่อตาแม่ยายไม่กลายเป็นบรรพบุรุษดี’ เป็นการปฏิเสธทั้งกริยาตัวแรกและกริยาตัวที่สอง เป็นการปฏิเสธเหตุการณ์ทั้งเหตุการณ์ ตัวอย่าง (33 ข) ka:y³ bo:³ pen³ la:m² di:³ ‘กลายไม่เป็นบรรพบุรุษดี’ ตัวอย่างนี้ไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธระหว่างกริยาตัวที่หนึ่งและกริยาตัวที่สองได้ เนื่องจาก กริยา กลายเป็น เป็นกริยาที่มีความตรงแน่นของกริยาทั้งสองตัวจนไม่สามารถแทรกคำปฏิเสธในระหว่างคำทั้งสองได้ การปฏิเสธจึงต้องวางไว้หน้ากริยาตัวแรก เป็นการปฏิเสธทั้งเหตุการณ์

จากหน่วยสร้างกริยาทั้ง 12 กระสวน ที่ ศิโยโกะ ศึกษา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับภาษาไทย มีหน่วยสร้างที่ปรากฏเหมือนกันและต่างกันทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังนี้

หน่วยสร้างที่ปรากฏเหมือนกันในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ได้แก่ หน่วยสร้างกระสวนที่ 1 หน่วยสร้างกระสวนที่ 2 หน่วยสร้างกระสวนที่ 3 หน่วยสร้างกระสวนที่ 4 หน่วยสร้างกระสวนที่ 5.1 หน่วยสร้างกระสวนที่ 6 หน่วยสร้างกระสวนที่ 7.1 หน่วยสร้างกระสวนที่ 8 หน่วยสร้างกระสวนที่ 9 หน่วยสร้างกระสวนที่ 10 หน่วยสร้างกระสวนที่ 12

หน่วยสร้างที่ปรากฏในภาษาไทยแต่ไม่ปรากฏในภาษาไทโซ่ง ได้แก่หน่วยสร้างกระสวนที่ 5.2 หน่วยสร้างกระสวนที่ 7.2 และหน่วยสร้างกระสวนที่ 11

5.2. ประโยคคำถาม (Question)

ประโยคคำถามจัดเป็นเจตนาการสื่อสารประเภทหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อคำตอบ รับหรือปฏิเสธหรือเพื่อหาข้อมูล ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีรูปแบบประโยคคำถามที่หลากหลายภายใต้วัตถุประสงค์ในการถามสองชนิดดังกล่าวข้างต้น คือ ประโยคคำถามเพื่อคำตอบ ใช่/ไม่ใช่ และประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูล ดังรายละเอียดในแต่ละหัวข้อดังนี้

5.2.1 ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่

ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง โครงสร้างประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ เป็นการสื่อสารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นประโยคคำถามในการตอบรับที่เป็นการตอบรับใช่หรือปฏิเสธไม่ใช่ อย่างใดอย่างหนึ่ง โดยอาจเป็นการเติมคำไว้ข้างท้าย แต่ในบางภาษาอาจมีกลไกทางวากยสัมพันธ์ในการสลับที่และการขึ้นท่วงทำนองเสียง ภาษาที่มีลักษณะเด่นเช่นนี้ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ⁷³ เป็นต้น โครงสร้าง ความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำถามมีดังนี้

5.2.1.1 โครงสร้างประโยคคำถามใช่/ไม่ใช่

โครงสร้างประโยคคำถามทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างที่เหมือนกัน โครงสร้างประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ในภาษาไทยแบ่งออกเป็นสองชนิด ได้แก่ ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ที่คำบอกคำถามไม่มีคำว่า ใช่ คำบอกคำถามในกลุ่มนี้ได้แก่ หรือ หรือเปล่า และไหม และประโยคคำถามที่คำบอกคำถามมีคำว่า ใช่ คำบอกคำถามในกลุ่มนี้ได้แก่ ใช่ไหม ใช่หรือเปล่า ใช่หรือไม่ และไม่ใช่หรือ โดยมีกลไกวากยสัมพันธ์ในการเพิ่มคำไว้ในตำแหน่งท้ายประโยคเมื่อเป็นประโยคคำถาม ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่มีสามชนิด ได้แก่ ประโยคคำถาม *cen³ bo³, me³ bo³ wa³* ‘ใช่หรือไม่/ใช่/ไหม/ไหม’ ประโยคคำถาม *yaŋ³, ?a³, ya³, wa³ ?e³ ?a³* ‘หรือ/หรือหรือไม่/หรือยัง, แล้วหรือยัง’ ประโยคคำถาม *te³ ?a³* ‘จริงหรือ’ ประโยค ใช่/ไม่ใช่ ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง มีดังนี้

- (1) ก. อ่อนจะไปเที่ยวทะเลไม่ใช่หรือ ? ภาษาไทย
 ข. อ่อนจะไปเที่ยวทะเลหรือ?
 ค. อ่อนจะไปเที่ยวทะเลหรือเปล่า?
 ง. อ่อนจะไปเที่ยวทะเลไหม ?
 จ. อ่อนจะไปเที่ยวทะเลใช่ไหม?
 ฉ. อ่อนจะไปเที่ยวทะเลใช่หรือเปล่า
- (2) ก. lu² khə:y³ su⁵ pen³ bo³ kon³ ta³ sai³ cen³ bo³ ? ภาษาไทโซ่ง
 ลูก เขย มึง เป็น ไ้ คน ตา ไส ใช่ไหม ?
 ‘ลูกเขยมึงเป็นไ้คนตาบอดใช่ไหม?’
 ข. lu² khə:y³ su⁵ pen³ bo³ kon³ ta³ sai³ te³ ?a³ ?
 ลูก เขย มึง เป็น ไ้ คน ตา ไส จริง หรือ?
 ‘ลูกเขยมึงเป็นไ้คนตาบอดจริงหรือ?’

⁷³ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volume II*, 788.

ค. lu² khə:y³ su:⁵ pen³ bo:³ kon³ ta:³ sai³ ?a:³ ?

ลูก เขย มึง เป็น ไ้ คน ตา ไส หรือไม่ ?

‘ลูกเขยมึงเป็นไ้คนตาบอดหรือไม่?’

ง. lu² khə:y³ su:⁵ pen³ bo:³ kon³ ta:³ sai³ ya:⁵ ?

ลูก เขย มึง เป็น ไ้ คน ตา ไส หรือ?

‘ลูกเขยมึงเป็นไ้คนตาบอดหรือ?’

จ. lu² khə:y³ su:⁵ pen³ bo:³ kon³ ta:³ sai³ wa:⁵ ?

ลูก เขย มึง เป็น ไ้ คน ตา ไส ไหม?

‘ลูกเขยมึงเป็นไ้คนตาบอดไหม?’

โครงสร้างประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ในภาษาไทยและภาษาไทซองมีหลายรูปแบบทั้งที่เป็นคำถามสองขั้วคำถามและคำถามที่ไม่ใช่ขั้วคำถามใดคำถามหนึ่ง ดังนี้

1) ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ที่ลงท้ายคำถามสองขั้วคำถาม ซึ่งเป็นการนำไปสู่คำตอบในสองขั้วคำตอบ กล่าวคือ อาจเป็นการตอบรับหรือการตอบปฏิเสธก็ได้ทั้งสองอย่าง พบปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทซอง ดังนี้

(3) ก. นายกรัฐมนตรีลาออกแล้วใช่ไหม?

ภาษาไทย

ข. นายกรัฐมนตรีลาออกแล้วใช่หรือไม่?

ค. นายกรัฐมนตรีลาออกแล้วไม่ใช่หรือไม่?

ง. นายกรัฐมนตรีลาออกแล้วใช่หรือไม่เปล่า?

(4) ก. lu² khə:y³ su:⁵ pen³ bo:³ kon³ ta:³ sai³ cen³ bo:³ ?

ภาษาไทซอง

ลูกเขย มึง เป็น ไ้ คน ตา ไส ใช่ไหม

‘ลูกเขยมึงเป็นไ้คนตาบอดใช่ไหม?’

(5) ก. kin³ khaw¹ lew⁶ yan⁵ ?

กิน ข้าว แล้ว ยัง

‘กินข้าวแล้วหรือยัง?’

2) ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ที่ลงท้ายด้วยคำถามที่ไม่ใช่ขั้วคำถามใดคำถามหนึ่ง ในภาษาไทยใช้คำลงท้าย หรือคำบอกการณลักษณะ (aspect) ที่ขึ้นเสียงสูง ในภาษาไทซองลงท้ายด้วยคำลงท้ายเพียงอย่างเดียว ดังนี้

(6) ลงท้ายด้วยคำลงท้าย

ภาษาไทย

อ้อนกินข้าวละ ?

(7) คำบอกการณ์ลักษณะขึ้นเสียงสูง

อ๋อนกินข้าวแล้ว ?

(8) ลงท้ายด้วยคำลงท้าย

ภาษาไทยถิ่น

kin³ khaw¹ met⁴ le:w⁶ wa:⁵ ?

กิน ข้าว หมด แล้ว หรือ?

‘กินข้าวหมดแล้วหรือ?’

(9) ci:³ ma:⁵ le:n² khe:n⁴ ka:³ ha:⁵ day² ya:⁵ ?

จะ มา วิ่ง แข่ง กับ เรา ได้ หรือ?

‘จะมาวิ่งแข่งกับเราได้หรือ?’

โครงสร้างประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ สามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

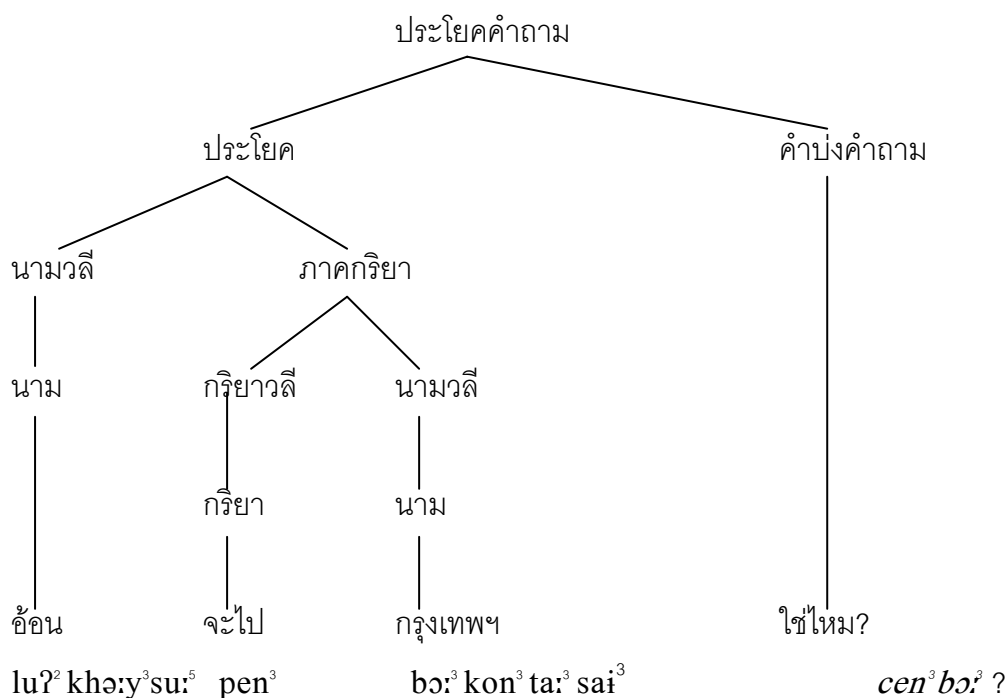
ประโยค ก. อ๋อนจะไปกรุงเทพใช่ไหม?

ภาษาไทย

ประโยค ข. lu?² khə:y³ su:⁵ pen³ bə:³ kon³ ta:³ sai³ cen³ bə:³ ?

ภาษาไทยถิ่น

‘ลูกเขยมึงเป็นไอ้คนตาบอดใช่ไหม?’

5.2.1.2 ความหมายและหน้าที่ประโยคคำถามใช่/ไม่ใช่

ความหมายและหน้าที่ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ในภาษาไทย และภาษาไทยถิ่นมีหลายรูปแบบ ความหมายและหน้าที่ที่เหมือนกันและต่างก็มี ดังนี้

1) ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ เน้นความ ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ชนิดนี้มีข้อความโดยทั่วไปเป็นความจริง แต่อาจมีส่วนประกอบเฉพาะบางส่วนของประโยคที่เป็นที่สงสัย เช่น ประธาน กรรม กริยา หรือวิเศษณ์ ส่วนประกอบที่ไม่แน่ใจเหล่านี้จะต้องมีการเน้นความเพื่อแสดงคำถาม ดังปรากฏในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น

(10) อ่อนลาออกใช่ไหม (หรืออ่อนลาพักก่อน)	ภาษาไทย
(11) รัฐมนตรีคลังเป็นนายกแทนใช่ไหม (หรือรัฐมนตรีคนอื่น)	
(12) อ่อนเดินทางไปเชียงใหม่ใช่ไหม (หรืออ่อนไปสถานที่อื่น)	
(13) อ่อนทะเลาะกับไอ้ใช่ไหม (หรืออ่อนทะเลาะกับคนอื่น)	
(14) $miŋ^5 ci^3 pay^3 bəŋ^4 na^5 ?ε:ʔa:ʔ^3$	ภาษาไทยถิ่น
มึง จะ ไป ดู นา ไหม?	
‘มึงจะไปดูนาใช่ไหม?’ (หรือจะอยู่บ้าน)	
(15) $miŋ^5 pen^3 phu:1 pai^4 ba:n^1 the:n^5 mɛ:n^2 bo:3$	
มึง เป็น ผู้ ใหญ่ บ้าน แทน ใช่ไหม?	
‘มึงเป็นผู้ใหญ่บ้านแทนใช่ไหม’ (หรือเป็นคนอื่น)	
(16) $?a:y^1 ci^3 pay^3 tha:le^5 mɛ:n^2 ?ε:ʔa:ʔ^3$	
พ่อ จะ ไป ทะเล ใช่ ไหม?	
‘พ่อจะไปทะเลใช่หรือไม่’ (หรือพ่อจะไปที่อื่น)	
(17) $?a:y^1 hop^2 ka:3 ?e:m^3 mɛ:n^2 ?ε:ʔa:ʔ^3$	
พ่อ ทะเลาะ กับ แม่ ใช่ ไหม?	
‘พ่อทะเลาะกับแม่ใช่หรือไม่’ (หรือพ่อทะเลาะกับคนอื่น)	

นอกจากนี้ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นยังมีการเน้นความโดยนำคำบอกคำถามวางในตำแหน่งอื่นๆ ที่ขึ้นอยู่กับการเน้นที่ต้องการเน้น ดังตัวอย่าง

(18) ใช่ไหมที่ลาออก?	ภาษาไทย
(19) ใช่ไหมที่ถูกครูตี?	
(20) ใช่เชียงใหม่ไหมที่อ่อนจะไป?	
(21) ใช่ไหมที่ทะเลาะกับอ่อน?	

(22) *caʔ luŋʰ ʔɛʔ ʔaː³ thiː² thiʔ² lot² chon⁵?* ภาษาไทโซ่ง

ไซ่ ลุง ไหม ที่ ถูก รถ ชน

‘ไซ่ลุงไหมที่ถูกรถชน?’

(23) *caʔ thaːʰ leː⁵ ʔɛʔ ʔaː³ thiː² ʔeːm³ ciː³ pay³?*

ไซ่ ทะเล ไหม ที่ แม่ จะ ไป

‘ไซ่ทะเลไหมที่แม่จะไป?’

(24) *caʔ luʔ² ʔɛʔ ʔaː³ thiː² saw³ khian⁵?*

ไซ่ ลูก ไหม ที่ เขา โกรธ

‘ไซ่ลูกไหมที่เขาโกรธ?’

2) ประโยคคำถาม ไซ่/ไม่ไซ่ ในการทำหน้าที่อื่นๆ เช่น ขอร้อง เชิญชวน สั่ง ตีติง และบ่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบริบทและเจตนาในการสื่อสารของผู้พูดดังในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

ขอร้อง

(25) *ʔɛːm³ pəːt⁴ paː³ tuː³ hai¹ ʔɛː⁴ ?*

ภาษาไทย

(26) *ʔeːm³ pəːt⁴ paː³ tuː³ hai¹ ʔɛː⁴ ?*

ภาษาไทโซ่ง

แม่ เปิด ประตู ให้ ไหม?

‘แม่เปิดประตูให้ได้ไหม?’

เชิญชวน

(27) *ʔɛːm³ pəːt⁴ paː³ tuː³ hai¹ ʔɛː⁴ ?*

ภาษาไทย

(28) *ʔeːm³ pay³ thiaw² kan³ ʔɛː⁴ ʔaː³ ?*

ภาษาไทโซ่ง

แม่ ไป เทียว กัน ได้ไหม?

‘แม่ไปเที่ยวกันไหม?’

คำสั่ง

(29) *ʔɛːm³ pəːt⁴ paː³ tuː³ hai¹ ʔɛː⁴ ?*

ภาษาไทย

(30) *pit⁴ paː³ tuː³ ʔɛː⁴ ?*

ภาษาไทโซ่ง

ปิด ประตู ได้ไหม?

‘ปิดประตูได้ไหม?’

ตีติง

- (31) อ่อนทำอย่างนั้นน่ารักหรือเปล่า? ภาษาไทย
- (32) ?e:m³ ?et⁴ cen³ thi?² to:n¹ ?e:⁴ ?a:³? ภาษาไทโซ่ง
แม่ ทำ อย่างนั้น ถูก ต้อง ไหม?
'แม่ทำอย่างนั้นถูกต้องไหม?'
- (33) อ่อนกินข้าวเหลืออย่างนี้ทุกวันไหม? ภาษาไทย
- (34) su:⁵ kin³ khaw¹ ?uay³ kan³ nøy⁵? ภาษาไทโซ่ง
มึง กิน ข้าว เลอะเทอะ กัน ไหม?
'มึงกินข้าวเลอะเทอะกันใช่ไหม?'

5.2.2 ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูล

ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลใช้เมื่อต้องการทราบข้อมูลที่เฉพาะเจาะจง ใช้ในการสื่อสารในสังคมเพื่อจุดประสงค์ต่างๆ เช่น เกี่ยวกับบุคคล ทิศทาง สถานที่ คำอธิบาย และอื่นๆ อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าขณะที่คำถาม ใช่/ไม่ใช่ เป็นคำถามเพื่อถามทั้งข้อความแต่คำถามเพื่อหาข้อมูลใช้ถามเพื่อหาข้อมูลเมื่อผู้พูดขาดข้อมูลส่วนใดส่วนหนึ่งโดยเฉพาะซึ่งอาจเป็นประธาน กริยา กรรม⁷⁴ ในภาษาไทยมีการใช้คำถามเพื่อหาข้อมูลถามความหมายที่ต้องการทราบ เช่น คำถาม ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร เพราะเหตุใด ในภาษาไทโซ่งจะเป็นคำถามที่ถามถึงข้อมูลที่เป็น คน สัตว์ สิ่งของ การกระทำ สถานที่ เวลา ฯลฯ เช่น *?ay la:⁵ ?i:²* ใคร *bo:³ pha:² ?i:²* ผู้ใด *ci:³ bo:³ haŋ²* ชื่ออะไร *to:³ haŋ²* อะไร *?et to:³ haŋ²* ทำอะไร *la:⁵ ?i:²* ไหน *new la:⁵ ?i:²* แนวไหน ฯลฯ

5.2.2.1 โครงสร้างประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูล

โครงสร้างประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีคำบอกคำถามเพื่อหาข้อมูลส่วนที่ต้องการทราบในตำแหน่งหน้าที่ไวยากรณ์และบทบาทความหมายต่างๆ ที่สัมพันธ์กับโครงสร้างวากยสัมพันธ์ โครงสร้างประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการทราบตามตำแหน่งหน้าที่ไวยากรณ์และบทบาทความหมายแต่ละชนิดมีดังนี้

- 1) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงคนที่เป็นผู้กระทำ มีวากยสัมพันธ์เป็นประธาน/นามวลี กริยา กรรม ประธาน/นามวลีเป็นคำบอกคำถาม ในภาษาไทย ได้แก่ ใคร ในภาษาไทโซ่ง ได้แก่ *?ay la:⁵ ?i:²* 'ใคร' ดังนี้

⁷⁴ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II*, 799.

(35) ใครสร้างบ้าน? ภาษาไทย

(36) *ʔay¹ laː⁵ ʔiː³ ciː³ loːyː⁵ kenˈ⁴ kwaː⁴ kanˈ³ ?* ภาษาไทโซ่ง

ไ้ ใคร จะ ลอย เก่ง กว่า กัน

‘ใครจะว่ายเก่งกว่ากัน?’

2) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงคนที่เป็นผู้ทรงสภาพมีวากยสัมพันธ์เป็น ประธาน/นามวลี กริยา กรรมรอง กรรมรอง/นามวลีเป็นคำบอกคำถามในภาษาไทย ได้แก่ ใคร ใน ภาษาไทโซ่ง ได้แก่ *ʔay¹ laː⁵ ʔiː³* ‘ใคร’ ดังตัวอย่าง

(37) พ่อให้เงินใคร? ภาษาไทย

(38) *ʔay¹ taːyˈ⁴ ʔəːnˈ¹ hanˈ³ naː¹ payˈ³ taːŋˈ³ ʔay¹ laː⁵ ʔiː³ ?*

ไ้ ต่าย เรียก หัน หน้า ไป ทาง ใคร

‘ไ้ต่ายเรียกหันหน้าไปทางใคร?’

3) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงคน มีวากยสัมพันธ์เป็น กรรม/นามวลี เป็น คำบอกคำถาม ในภาษาไทย ได้แก่ ใคร ในภาษาไทโซ่ง ได้แก่ *boː¹ phaː⁵ ʔiː³* ‘ผู้ใด’ ดังนี้

(39) เขาเป็นใคร? ภาษาไทย

(40) *suː¹ penˈ³ boː¹ phaː⁵ ʔiː³ ?*

ภาษาไทโซ่ง

มึง เป็น ไ้ ผู้ใด

‘มึงเป็นใคร?’

4) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงเจ้าของ มีวากยสัมพันธ์เป็น กรรม/นามวลี เป็นคำบอกคำถามในภาษาไทย ได้แก่ ใคร ในภาษาไทโซ่ง ได้แก่ *boː¹ phaː⁵ ʔiː³* ‘ผู้ใด’

(41) เจ้าของ

บ้านของใคร?

ภาษาไทย

(42) *hian boː¹ phaː⁵ leyˈ⁵ ?*

ภาษาไทโซ่ง

บ้าน ใคร ละ

‘บ้านของใครละ?’

5) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงชื่อคน มีวากยสัมพันธ์เป็น ส่วนขยาย/คำเฉพาะ ในภาษาไทย คำบอกคำถาม ได้แก่ ชื่ออะไร ในภาษาไทโซ่ง คำบอกคำถาม ได้แก่ *ciː¹ boː¹ haŋˈ¹* ‘ชื่ออะไร’ ดังตัวอย่าง

(43) เขาชื่ออะไร? ภาษาไทย

(44) saw³ ci:³ bo:¹ haŋ⁵ ? ภาษาไทโซ่ง

เขา ชื่อ ไ้ อะไร

‘เขาชื่ออะไร’

6) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงสัตว์หรือสิ่งของ มีวากยสัมพันธ์เป็นกรรม/นามวลี ในภาษาไทย คำบอกคำถาม ได้แก่ อะไร ในภาษาไทโซ่ง คำบอกคำถาม ได้แก่ haŋ⁵ to:⁵ haŋ⁵ ‘อะไร’ ดังตัวอย่าง

(45) อ่อนทำอะไร? ภาษาไทย

(46) ʔe:m³ ʔet⁴ to:⁵ haŋ⁵? ภาษาไทโซ่ง

แม่ ทำ ตัว อะไร

‘แม่ทำอะไร?’

7) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงเหตุผล มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์บอกเหตุผล ในภาษาไทย คำบอกคำถาม ได้แก่ ทำไม ในภาษาไทโซ่ง คำบอกคำถาม ได้แก่ ʔet⁴ to:⁵ haŋ⁵ ‘ทำตัวอะไร (ทำไม)’ ดังตัวอย่าง

(47) อ่อนร้องให้ทำไม? ภาษาไทย

(48) man⁵ ci:³ khin¹ pay³ can³ sut⁴ ta:³ kan³ ʔet⁴ to:⁵ haŋ⁵? ภาษาไทโซ่ง

มัน จะ ขึ้น ไป จน สุด พะอง ทำ ตัว อะไร?

‘มันจะขึ้นไปจนสุดพะองทำไม?’

8) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงสิ่งเฉพาะเจาะจง กรรมวิธีหรือลักษณะ มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์บอกลักษณะ ในภาษาไทย คำบอกคำถาม ได้แก่ อย่างไร ในภาษาไทโซ่ง คำบอกคำถาม ได้แก่ new⁵ la:⁵ ʔi:⁵ ‘แนวไหน’

(49) อ่อนเลี้ยงปลาอย่างไร? ภาษาไทย

(50) ɲam³ khin¹ ma:⁵ new⁵ la:⁵ ʔi:⁵ ? ภาษาไทโซ่ง

คิด ขึ้น มา แนว ไหน?

‘คิดขึ้นมาได้อย่างไร?’

9) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงสถานที่ มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์บอกสถานที่ ในภาษาไทย คำบอกคำถาม ได้แก่ ที่ไหน ในภาษาไทโซ่ง คำบอกคำถาม ได้แก่ ka:⁵ la:⁵ ʔi:⁵ ‘ที่ไหน’ ดังตัวอย่าง

(51) อื่นเล่นบอลที่ไหน?

ภาษาไทย

(52) ha:⁵ ci:³ pay³ ka:³ la:³ ?i:³ ?

ภาษาไทยซอง

เรา จะ ไป ที่ไหน

‘เราจะไปที่ไหน?’

10) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงเวลา มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์ บอกเวลา ในภาษาไทยคำบอกคำถาม ได้แก่ *เมื่อไหร่* ในภาษาไทยซอง คำบอกคำถาม ได้แก่ *mi:³ la:³ ?i:³* ‘เมื่อไหร่’ ดังตัวอย่าง

(53) อื่นไปกรุงเทพฯเมื่อไหร่?

ภาษาไทย

(54) ha:⁵ ci:³ pay³ mi:³ la:³ ?i:³ ?

ภาษาไทยซอง

เรา จะ ไป วัน ไหน

‘เราจะไปเมื่อไหร่?’

11) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลถามถึงจำนวน มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์ บอกจำนวน ในภาษาไทยคำบอกคำถาม ได้แก่ *เท่าไหน* *เท่าไหร่* ในภาษาไทยซอง คำบอกคำถาม ได้แก่ *to:³ la:³ ?i:³* ‘เท่าไหร่’ ดังตัวอย่าง

(55) หนังสือราคาเท่าไหร่?

ภาษาไทย

(56) mi:⁵ to:³ la:³ ?i:³ ?

ภาษาไทยซอง

มี เท่า ไหน

‘มีเท่าไหร่?’

12) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลถามถึงทิศทาง มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์ บอกทิศทาง ในภาษาไทยคำบอกคำถาม ได้แก่ *ทางไหน* ในภาษาไทยซองคำบอกคำถาม ได้แก่ *taŋ:³ la:³ ?i:³* ‘ทางไหน’ ดังตัวอย่าง

(57) อื่นไปทางไหน?

ภาษาไทย

(58) man⁵ ci:³ pay³ taŋ:³ la:³ ?i:³ ?

ภาษาไทยซอง

มัน จะ ไป ทาง ไหน?

‘มันจะไปทางไหน?’

13) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลถามถึงอาการ มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์ บอกอาการ ในภาษาไทย คำบอกคำถาม ได้แก่ *อย่างไร* ในภาษาไทยซอง คำบอกคำถาม ได้แก่ *si:³ la:³* ‘อย่างไร’ ดังตัวอย่าง

(59) อ่อนเป็นอย่างไรบ้าง?

ภาษาไทย

(60) ʔe:m³ pen³ si:⁵ lo:y⁵?

ภาษาไทยไทโซ่ง

แม่ เป็น อย่างไร?

‘แม่เป็นอย่างไร?’

14) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลถามถึงตัวเลข มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์บอกตัวเลข ในภาษาไทยคำบอกคำถาม ได้แก่ *กี่* ในภาษาไทยไทโซ่ง คำบอกคำถาม ได้แก่ *ki:* ‘*กี่*’ ดังตัวอย่าง

(61) อ่อนไปทะเลกี่วัน?

ภาษาไทย

(62) ʔe:m³ yu:⁴ ma:⁵ ki:⁴ mi:⁶?

ภาษาไทยไทโซ่ง

แม่ อยู่ มา กี่ วัน?

‘แม่อยู่มากี่วัน?’

15) ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงความถี่ มีวากยสัมพันธ์เป็นส่วนขยาย/วิเศษณ์บอกความถี่ ในภาษาไทยคำบอกคำถาม ได้แก่ *บ่อย* ในภาษาไทยไทโซ่ง คำบอกคำถาม ได้แก่ *hia*⁵ ‘*บ่อย*’ ดังตัวอย่าง

(63) อ่อนไปดูหนังบ่อยไปไหม?

ภาษาไทย

(64) ʔa:y¹ pay³ ʔaw³ he:ŋ⁵ ka:³ saw³ hia⁵ ʔe:⁴ ʔa:³?

ภาษาไทยไทโซ่ง

พ่อ ไป เอา แร่ กับ เขา บ่อย บ้างไหม

‘พ่อไปเอาแร่งกับเขาบ่อยไหม?’

ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลเป็นบริบทการใช้ที่เป็นการใช้คำบอกคำถาม ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร ฯลฯ โดยผู้พูดสันนิษฐานว่าผู้ฟังได้มีข้อมูลเกี่ยวกับข้อความนั้นๆอยู่แล้ว ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลมาก่อน ผู้พูดจะใช้คำถาม ใช่/ไม่ใช่ เพื่อเริ่มต้นข้อความ จากนั้นจึงใช้ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลเนื่องจากประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ เป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับข้อความทั้งหมด แต่ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลเป็นประเด็นคำถามเฉพาะส่วนของข้อมูลเพื่อแสดงรายละเอียดเฉพาะ ดังในภาษาไทยและภาษาไทยไทโซ่ง

(65) ก. อ่อนไปกรุงเทพฯเมื่อวานใช่หรือไม่?

ภาษาไทย

ข. ใช่

ก. อ่อนเป็นอย่างไร?

ข. อ่อนสบายดี

(66) ก. ?a:y¹ pay³ na: mia² caw⁴ me:n² ?ε:⁴ ?a:⁵ ?

ภาษาไทยซอง

พ่อ ไป นา เมื่อ เข้า ไซ ไหม?

‘พ่อไปนาเมื่อเข้าไซหรือไม่?’

ข. cai²

ไซ

“ไซ”

ก. ?a:y¹ ?et⁴ na:⁵ pen³ han⁵ ?ε:⁴ lo:y⁵ ?

พ่อ ทำ นา เป็น อย่างไร บ้าง ละ?

‘พ่อไปนาเป็นอย่างไรบ้างละ’

ข. ?a:y¹ ?et⁴ na:⁵ lay¹ ?ε:⁴

พ่อ ทำ นา ได้ เยอะ

‘พ่อทำนาได้เยอะ’

ในภาษาไทยและภาษาไทยซองการเรียงลำดับคำในคำถามบางคำถามสามารถสลับที่กัน
ในประโยคได้โดยเป็นการใช้คำถามเน้นตำแหน่งที่ต่างกันและประโยคมีความหมายต่างกัน
ดังตัวอย่าง

(67) ก. อ้อนร้องให้ทำไม?

ภาษาไทย

ข. ทำไมอ้อนร้องให้?

(68) ก. ?e:m¹ hai¹ ?et⁴ to:³ han⁵ ley⁵ ?

ภาษาไทยซอง

แม่ ร้องให้ ทำ ตัว อะไร ละ?

“แม่ร้องให้ทำไมละ”

ข. ?et⁴ to:³ han⁵ ley⁵ ?e:m¹ hai¹ ?

ทำ ตัว อะไร ละ แม่ ร้องให้?

“ทำไมแม่ร้องให้”

(69) ก. อ้อนอยู่ที่ไหนทำอะไร?

ภาษาไทย

ข. อ้อนทำอะไรอยู่ที่ไหน?

(70) ก. ?a:y¹ yu:⁴ ka:³ lai⁵ ley⁵ ?et⁴ to:³ han⁵ yu:⁴ ley⁵ ?

ภาษาไทยซอง

พ่อ อยู่ ที่ไหน ละ ทำ อะไร อยู่ ละ?

“พ่ออยู่ที่ไหนทำอะไรละ”

ข. ʔa:y¹ ʔet⁴ to:³haŋ⁵ yu:⁴⁴ ka:³lai⁵ ley⁵?

พ่อ ทำ อะไร อยู่ ที่ไหน ละ?

“พ่อทำอะไรอยู่ที่ไหนละ”

ประโยคที่ (67-68) สลับตำแหน่งคำถามแต่มีความหมายต่างกัน ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ประโยค (67 ก และ 68 ก) ถามเกี่ยวกับเป้าประสงค์ที่ทำให้ร้องไห้ ประโยค (67 ข และ 68 ข) ถามเกี่ยวกับปัจจัยกระตุ้นที่ทำให้ร้องไห้ ประโยคที่ (69 ก และ 70 ก) คำถามขึ้นต้นเน้นสถานที่มากกว่าการกระทำ ประโยคที่ (69 ข และ 70 ข) คำถามขึ้นต้นเน้นการกระทำมากกว่าสถานที่

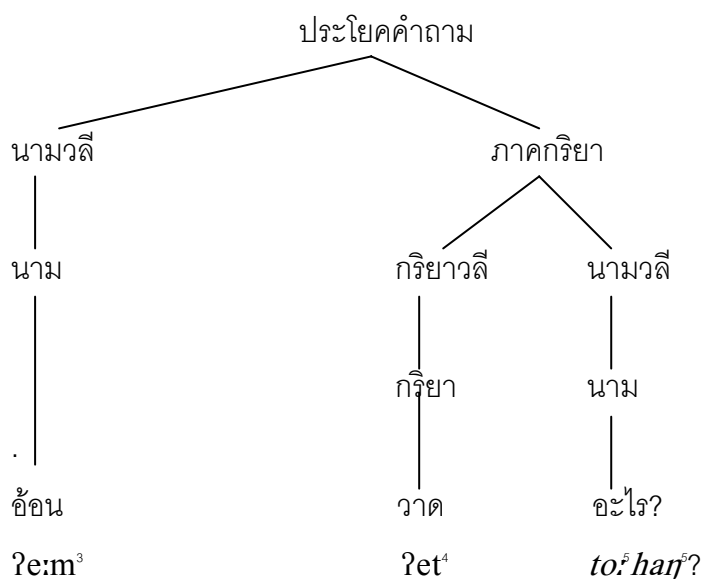
โครงสร้างประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสามารถแสดงโดยแผนภูมิดังนี้

ประโยค ก. อ่อนवादอะไร

ภาษาไทย

ประโยค ข. ʔe:m³ ʔet⁴ to:³haŋ⁵? “แม่ทำอะไร”

ภาษาไทโซ่ง

5.2.2.2 ความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูล

ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลนอกจากจะมีหน้าที่ถามเพื่อหา

ข้อมูลที่ต้องการถามถึงแล้ว ยังมีจุดมุ่งหมายในการถามที่ทำหน้าที่ทางสังคมอื่นๆ อีก ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีหน้าที่การใช้ทางสังคม โดยมีการใช้คำบอกคำถามลงท้ายประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ต่างๆทางสังคม เช่น คำทักทาย คำติติง คำแนะนำ ประหลาดใจ แสดงความเห็นแย้ง หรือเพื่อวาทศิลป์ในการพูด โดยไม่ได้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการ

ทราบข้อมูลจริง ทั้งนี้ในบางครั้งผู้พูดอาจเดาคำตอบได้จากบริบทสถานการณ์ในขณะนั้น ดังตัวอย่าง

(70) ประโยคคำถามทักทาย(ตัวอย่างบริบทสถานการณ์ที่อ่อนใส่ชุดกำลังจะไปอาบน้ำในคลอง ผู้พูดถามโดยไม่ต้องการคำตอบเพราะรู้คำตอบอยู่แล้ว)

ไปไหนล่ะอ่อน?

ภาษาไทย

pay² ka:² laʔ ma:⁵ lo:y⁵

ภาษาไทยซอง

ไป ที่ไหน มา ละ

“ไปที่ไหนมาละ”

(71) ประโยคคำถามเพื่อให้คำแนะนำ (ตัวอย่างบริบทสถานการณ์ที่ผู้พูดประสงค์ให้ผู้ฟังกระทำตามคำแนะนำนั้นๆ)

ทำไมไม่ไปล่ะ?

ภาษาไทย

ʔi:³ su:⁵ si:⁵ bo:³ ʔet⁴ ci:³ lo:y⁵?

ภาษาไทยซอง

มึง ทำไม ไม่ ทำ อย่างนี้ ละ?

“มึงทำไมไม่ทำอย่างนี้ละ”

(72) ประโยคคำถามเพื่อติติง(ตัวอย่างบริบทสถานการณ์ที่ผู้ฟังกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งที่ไม่เหมาะสม)

ทำไมทำอย่างนั้นล่ะ?

ภาษาไทย

ʔet⁴ to:² haŋ⁵ ci:³ ʔet⁴ cen³ lo:y⁵?

ภาษาไทยซอง

ทำ อะไร จะ ทำ อย่างนั้น ละ?

“ทำอะไรจะทำอย่างนั้นละ”

(73) ประโยคคำถามแสดงความประหลาดใจหรือตกใจ (ตัวอย่างบริบทสถานการณ์ที่ผู้พูดไม่คาดคิดว่าจะมีเหตุการณ์ร้ายเกิดขึ้น)

อะไรกันนี่!

ภาษาไทย

ʔeʔ⁴ to:² haŋ⁵ lo:y⁵? naʔ²

ภาษาไทยซอง

เฮ้ อะไร ละ น่ะ?

(74) ประโยคคำถามเพื่อสะท้อนความคิดเห็นของตนเอง ในการพูดบางครั้งผู้พูดจะใช้ประโยคคำถามเพื่อสะท้อนแนวความคิดที่ผู้พูดต้องการสื่อให้ผู้ฟังได้รับทราบ โดยมีได้เป็นคำถามเพื่อต้องการคำตอบ

อ. ต๋อง: สมมุติ สมมุติ ผมอ่านหนังสือสักเล่มหนึ่ง แล้วผมก็รู้สึกว่

ภาษาไทย

อ่านไป อ่านไป มันเป็นนิยาย แล้วก็รู้สึกว่า เอ๊ะ ตัวละครคนนี้นี่เนีย
 มันดูเหมือนจะได้รับอิทธิพลอะไรบางอย่างกับสภาพแวดล้อมทาง
 สังคม อ่านไปเรื่องก็ฟอร์มสมมุติฐานว่า เป็นไปได้ไหม ตัวละครหญิง
 ต้องดูว่า สภาพสังคมมันเป็นยังไง ตัวละครสะท้อนอะไร มีลักษณะ
 ความคิดที่สอดคล้องอันนั้นหรือเปล่า

ʔa:y¹ ɲa:⁵ ko:¹ pay³ yi:n⁵ yu:⁴ ka:ŋ³ hua³ to:³ kwa:y³ so:ŋ³ to:³ ภาษาไทซอง
 ไ้ งา ก็ ไป ยืน อยู่ กลาง หัว ตัว ควาย สอง ตัว
 nan² le:y⁵ to:³ kwa:y³ man⁵ kam³ laŋ⁵ mo:⁵ ho:³ *man ci⁵ pay²*
 นั้น ละ ตัว ควาย มัน กำลัง โมโห มัน จะ ไป
yaŋ⁵ ɲa:⁵

หยุด หรือ

‘ไ้งาก็ไปยืนอยู่กลางหัวควายสองตัวนั้นละ ควายมันกำลังโมโห
มันจะไปหยุดหรือ’

(75) ประโยคคำถามที่แสดงความคิดเห็นเชิงรำพึง เป็นการใช้คำถามที่ผู้พูดแสดง
 ความคิดเห็นรำพึงกับตนเอง ไม่ได้มีจุดหมายเพื่อต้องการคำตอบแต่อย่างใด

ป้า: เราณะ มัวแต่เล่น ไม่เคยเห็นอ่านหนังสือเลย จะสอบอยู่แล้ว ภาษาไทย
แล้วอย่างนี้จะสอบผ่านกับเค้าไหมเนีย

ʔa:y¹ man⁵ ɲam³ *paʔ si⁵* khin¹ ma:⁵ bu:⁶ kwam⁴ sa:⁵ lu?² ภาษาไทซอง
 พ่อ มัน คิด พูด อย่างไร ขึ้น มา ไม่รู้ หยุดร้อง ซะ ลูก
 ʔə:y³ ʔi:³ la:¹ ʔə:y³ ʔi:³ na:ŋ⁵ fa:⁶
 เอย อี หล้า เอย อี นาง ฟ้า

“พ่อมันคิดพูดอย่างไรขึ้นมาไม่รู้ หยุดซะ ลูกเอย อีหล้าเอย อีนางฟ้า”

(76) ประโยคคำถามที่แสดงความเห็นขัดแย้ง เป็นประโยคคำถามที่ผู้พูดใช้เมื่อต้องการ
 แสดงความเห็นที่ขัดแย้งกับผู้ฟังโดยมิได้มุ่งหวังคำตอบแต่อย่างใด

วิ: พี่ ฝนจะตกแล้ว ภาษาไทย
 ตา: ไปได้ เค้าก็เอาร่มไป
 หมู: ก็นั่นแหละ แล้วฝนจะไม่โดนเลยหรือไง
 โอ: อ้าว ไม่ได้เอาร่มมาด้วยวันนี้

sin³ to:³ ko:² bo:³ cia² ci:³ kin³ hai¹ lay² ภาษาไทซอง
 สิงโต ก็ ไม่ เชื้อ จะ กิน ให้ ได้

boʔ⁴ waː² ʔay¹ nuː³ ʔəy³ nam⁵toː³ miŋ⁵ boːtoː³ niw⁶ miː⁵

บอก ว่า ไ้ หนู เอย ลำตัว มึง ไม่เท่า นีว มีอ

niw⁶ tiːn³ haː⁵ keːn⁴ taː³ koː² lek⁴ nɔy⁶ saː⁵ miŋ⁵ ciː³ maː⁵

นีว ตีน เรา ลูก ตา ก็ เล็ก น้อย ซะ มึง จะ มา

coːyː³ haː⁵ lay² leːy⁵

ช่วย เรา ได้ หรือ

‘สิ่งใดก็ไม่เชื่อ จะกินให้ได้ บอกว่า ไ้หนูเอยตัวมึงไม่เท่า นีวมีอ

นีวตีนกู ลูกตาก็เล็กน้อยซะ มึงจะมาช่วยเราได้หรือ?’

(77) ประโยคคำถามเชิงวาทศิลป์ การใช้ประโยคคำถามเพื่อทำหน้าที่ทางสังคมในเชิงวาทศิลป์นั้นผู้พูดพูดโดยไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการการตอบรับจากผู้ฟัง ไม่ได้มีจุดมุ่งหมายจะถามข้อมูลจากผู้ฟัง หรือต้องการคำตอบรับใช่หรือไม่ใช่จากผู้ฟัง โดยส่วนใหญ่แล้วจะมีจุดประสงค์หลักสองประการ คือ เพื่อแนะนำหัวเรื่องที่พูด หรือเพื่อเน้นย้ำประเด็นสำคัญ การใช้ประโยคคำถามเชิงวาทศิลป์นั้นพบมากในภาษาไทย แต่ในภาษาไทยยังไม่พบลักษณะการใช้คำถามเพื่อทำหน้าที่ทางสังคมเช่นนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทยเป็นสังคมที่เรียบง่าย การใช้ภาษาในการสื่อสารเป็นภาษาที่สื่อความหมายตรงๆ ไม่อ้อมค้อม จึงไม่ปรากฏการใช้ภาษาเชิงวาทศิลป์ในเรื่องเล่าและบทสนทนา ตัวอย่างข้างล่างเป็นการใช้ประโยคคำถามวาทศิลป์เพื่อเน้นย้ำประเด็นสำคัญในภาษาไทย

อ. ต้อง: คือมันมีเสียงว่า มันมีคนทีเค้าแย้งนะ ที่เค้าแบบว่าดิสเครดิต ภาษาไทย

การวิจัยทางวรรณคดี สมมุติว่าเราจะวิเคราะห์อะไรแบบนี้

แล้วเค้าจะบอกว่าวิเคราะห์เนี่ย วิเคราะห์หิ้งใคร การวิเคราะห์

จะถูกต้องเที่ยงตรงแค่ไหน ให้วิเคราะห์ใหม่จะเหมือนเดิมไหม

อย่างนั้นมากกว่า...

5.2.3 ข้อเหมือนและข้อแตกต่างประโยคคำถามในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น

5.2.3.1 ข้อเหมือนประโยคคำถามภาษาไทยและภาษาไทยถิ่น

5.2.3.1.1 โครงสร้างประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ในภาษาไทยและภาษา

ไทยถิ่นมีกลไกวากยสัมพันธ์ในการเพิ่มคำไว้ในตำแหน่งท้ายประโยคเมื่อเป็นประโยคคำถามเช่นเดียวกัน

5.2.3.1.2 ความหมายและหน้าที่ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ทั้งใน

ภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นมีทั้งคำถามสองชั่วคำถาม คำถามที่ไม่ใช่ชั่วคำถามใดคำถามหนึ่ง

คำถามใช่/ไม่ใช่ เน้นความ และคำถาม ใช่/ไม่ใช่ที่ทำหน้าที่อื่นนอกจากคำถาม เช่น ทำหน้าที่
ขอร้อง เชิญชวน สั่ง

ติติง และบ่น

5.2.3.1.3 โครงสร้างคำถามเพื่อหาข้อมูลมีโครงสร้างวากยสัมพันธ์ที่
หลากหลายทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งโดยมีคำบอกคำถาม เช่น ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร
เท่าไร เพราะเหตุใด และมีความหมายต่างๆที่ต้องการถามถึง เช่น คน สิ่งของ เหตุผล กรรมวิธี/
ลักษณะ สถานที่ เวลา จำนวน ทิศทาง อาการ ตัวเลขเหมือนกัน นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยค
คำถามเพื่อหาข้อมูลตามความหมายหน้าที่ทางสังคม เช่น การทักทาย ติติง แนะนำ ประหลาดใจ
ความเห็นเชิงรำพึง และการสะท้อนความคิดเห็นของตนเองเช่นเดียวกัน

5.2.3.2 ข้อต่างของประโยคคำถามในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

5.2.3.2.1 ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ที่ลงท้ายด้วยคำถามที่ไม่ใช่ซ้ำ
คำถามใดคำถามหนึ่ง ในภาษาไทยมีการใช้คำลงท้ายและคำบอกการณลักษณะที่ขึ้นเสียงสูง
ในภาษาไทโซ่งจะมีเฉพาะคำลงท้ายเพียงอย่างเดียว

5.2.3.2.2 ความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูล
โดยถามถึงคน ในภาษาไทยใช้คำบอกคำถาม ใคร เพียงคำเดียว แต่ในภาษาไทโซ่ง มีการใช้คำ
ต่างกัน ได้แก่ *ʔay la ʔiː* ใช้ถามเมื่อต้องการทราบว่าใครเป็นผู้กระทำอาการหรือเป็นผู้ทรงสภาพ
boː phaː ʔiː ใช้ถามเมื่อต้องการทราบว่าเขาเป็นผู้ใดหรือเขาเป็นใคร

5.2.3.2.3 การใช้ประโยคคำถามเชิงวาทศิลป์พบในภาษาไทยแต่ใน
ภาษาไทโซ่งไม่พบว่ามีการใช้ในชีวิตประจำวัน

5.3 ประโยคคำสั่งและขอร้อง (Imperative and request)

ประโยคคำสั่งเป็นประโยคที่ใช้ในสถานการณ์ที่ผู้พูดและผู้ฟังมีสถานภาพที่ต่างกัน โดย
ผู้พูดอาจมีสถานภาพหรืออำนาจที่อยู่เหนือผู้ฟัง สามารถสั่งให้ผู้ฟังกระทำตาม เช่น นายทหารกับ
ผู้ใต้บังคับบัญชา ระดับของสถานภาพและอำนาจการบังคับจะมีผลต่อการเลือกรูปแบบวัจนกรรม
ที่เป็นประโยคคำสั่ง ในระดับที่ผู้พูดและผู้ฟังมีความแตกต่างทางสถานภาพมาก และผู้พูดมีอำนาจ
มากกว่าผู้ฟัง รูปแบบประโยคคำสั่งอาจเป็นการสั่งที่ละประธาน อาจเป็นการสั่งที่ระบุกริยาการ
กระทำ ในกรณีที่ผู้พูดมีสถานภาพต่ำกว่าหรือเท่าเทียมผู้ฟัง รูปแบบประโยคคำสั่งอาจเป็นประโยค

คำสั่งเชิงขอร้อง⁷⁵ ประโยคคำสั่งและขอร้องในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างและหน้าที่ความหมายดังนี้

5.3.1 โครงสร้างประโยคคำสั่ง

โครงสร้างประโยคคำสั่งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งส่วนใหญ่มีโครงสร้างที่เหมือนกัน โดยแบ่งออกเป็นสองโครงสร้าง คือ ประโยคคำสั่งละประธาน และประโยคคำสั่งไม่ละประธาน ดังนี้

5.3.1.1 โครงสร้างประโยคคำสั่งละประธาน โครงสร้างคำสั่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นประโยคเดียวความเดียวที่ละประธาน ภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างประโยคคำสั่งด้วยกริยา ดังนี้

(1) ลูกขึ้น	ภาษาไทย
(2) kwam ⁴ sa: ⁵	ภาษาไทโซ่ง
หยุดร้อง ซะ	
‘หยุดร้องซะ’	

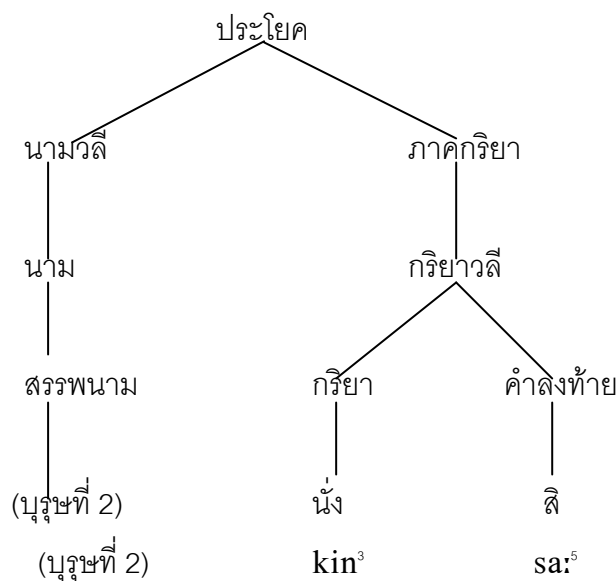
5.3.1.2 โครงสร้างประโยคไม่ละประธาน เป็นโครงสร้างประโยคที่ประกอบด้วยประธาน-กริยา ภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างประโยคคำสั่งไม่ละประธานดังตัวอย่าง

(3) อ่อน อย่าทำนะ	ภาษาไทย
(4) pho:y ⁵ kwam ⁴ sa: ⁵	ภาษาไทโซ่ง
พลอย หยุดร้อง ซะ	
‘พลอย หยุดร้องซะ’	

โครงสร้างประโยคคำสั่งดังกล่าวข้างต้นสามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

ประโยค ก. “นั่งสิ”	ภาษาไทย
ประโยค ข. kin ³ sa: ⁵ ‘กินซะ’	ภาษาไทโซ่ง

⁷⁵ Talmy Givon, Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II, 806-808.

5.3.2 ความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำสั่ง

ในการใช้ประโยคคำสั่งทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำสั่งโดยมีวัตถุประสงค์หลายประการดังนี้

5.3.2.1 การใช้ประโยคคำสั่งที่ไม่ละประธานในที่นี้ ประธานอาจหมายถึงบุคคลคนเดียวหรือบุคคลหลายคน ในกรณีที่ต้องการหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้ประโยคคำสั่งอาจเป็นคำสั่งที่มีการใช้สรรพนามหรือใช้ชื่อเรียกเฉพาะไว้หน้าประโยคหรือท้ายประโยค ดังในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

(5) ก. เธอ มานี้ ภาษาไทย

ข. อ่อน มานี้

ค. มานี้ อ่อน

(6) ก. pho:y⁵ ma:⁵ pi:¹ ภาษาไทโซ่ง

พลอย มา นี

‘พลอยมานี้’

ข. ma:⁵ pi:¹ pho:y⁵

มา นี พลอย

‘มานี้พลอย’

5.3.2.2 การใช้ประโยคคำสั่งที่เป็นคำสั่งทั่วไปอาจเป็นคำสั่งที่มีความหมายการสั่งบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่อยู่ในสถานภาพที่เป็นผู้ฟัง โดยพิจารณาบริบทประกอบ ดังตัวอย่าง

(7) ใครก็ได้ช่วยด้วย ภาษาไทย

(8) *phai⁵ ko:³ lay¹ ma:⁵ co:y³ kan³ yok² ka:³ la:n⁵* ภาษาไทซอง

ใคร ก็ ได้ มา ช่วย กัน ยก กระดาน

‘ใครก็ได้มาช่วยกันยกกระดาน’

5.3.2.3 ประโยคคำสั่งละประธานและประโยคคำสั่งไม่ละประธาน อาจมีหน้าที่เพื่อใช้ในการขอร้อง ให้ผู้ฟังทำตามอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังตัวอย่าง

คำสั่งละประธาน

(9) ขอน้ำหน่อย ภาษาไทย

(10) *yan⁶ ya⁴ ?in¹* ภาษาไทซอง

หยุด อย่า เล่น

‘หยุดอย่าเล่น’

คำสั่งไม่ละประธาน

(11) เธอ ขอน้ำหน่อย ภาษาไทย

(12) นิด ขอน้ำหน่อย

(13) *pho:y⁵ ya⁴ ?in¹* ภาษาไทซอง

พลอย อย่า เล่น

‘พลอยอย่าเล่น’

(14) *?i:³ la:¹ no:y⁶ yan⁶ ?in¹ lay¹ ya:⁵?*

อีหล้า น้อย หยุด เล่น ได้ ไหม

‘อีหล้า น้อยหยุดเล่นได้ไหม’

5.3.2.4 ประโยคคำสั่งที่มีความหมายรวมผู้พูดกับผู้ฟัง ประโยคคำสั่งชนิดนี้จะมีความหมายคล้ายเชิงชี้แนะหรือชักชวน ดังตัวอย่างในภาษาไทยและภาษาไทซอง

(15) ไปดูหนังกันเถอะ ภาษาไทย

(16) อย่าอยู่ที่นี้กันเลย

(17) pay³ ?et⁴ na:⁵ kan³ lay¹

ภาษาไทโซ่ง

ไป ทำ นา กัน เกอะ

‘ไปทำนากันเกอะ’

(18) bw:³ to:³ η¹ pay³ ?et⁴ na:⁵ kan³ lo?⁴

ไม่ ต้อง ไป ทำ นา กัน หรอก

‘ไม่ต้องไปทำนากันหรอก’

5.3.3 ข้อเหมือนและข้อแตกต่างประโยคคำสั่งและขอร้องในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง
ประโยคคำสั่งและขอร้องในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีข้อเหมือนกันทุกประการ

ดังนี้

- 1) โครงสร้างประโยคคำสั่งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งส่วนใหญ่มีโครงสร้างที่เหมือนกัน ได้แก่ โครงสร้างประโยคคำสั่งละประธาน และโครงสร้างประโยคคำสั่งไม่ละประธาน
- 2) ความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำสั่งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งส่วนใหญ่มีความหมายและหน้าที่การใช้ที่เหมือนกัน ได้แก่ การใช้ประโยคคำสั่งที่ไม่ละประธานโดยประธานอาจหมายถึงบุคคลคนเดียวหรือบุคคลหลายคน ในกรณีที่ต้องการหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ การใช้ประโยคคำสั่งอาจเป็นคำสั่งที่มีการใช้สรรพนามหรือใช้ชื่อเรียกเฉพาะไว้หน้าประโยคหรือท้ายประโยค นอกจากนี้ยังมีการใช้ประโยคคำสั่งทั่วไปที่อาจหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยพิจารณาจากบริบท การใช้ประโยคคำสั่งที่มีความหมายรวมผู้พูดผู้ฟังที่มีความหมายเชิงชี้แนะหรือชักชวนมากกว่าคำสั่ง และการใช้โครงสร้างประโยคคำสั่งละประธานและไม่ละประธานที่ทำหน้าที่ขอร้อง

5.4 ประโยคกรรมวาจก (Passive voice)

ประโยคโดยทั่วไปเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างไวยากรณ์ จะพิจารณาว่า ใคร หรือ อะไร ทำหน้าที่เป็นประธานในประโยค ประโยคชนิดนี้เรียกว่าประโยคกรรมวาจก ประธานของประโยคส่วนใหญ่เป็นผู้กระทำการกระทำบางอย่าง แต่ในประโยคกรรมวาจก ผู้ทรงสภาพที่รับการกระทำนั้นอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยค การใช้ประโยคกรรมวาจกเป็นเรื่องการใช้ เป็นการเปลี่ยนจากประโยคทั่วไปที่เน้นผู้กระทำมาเป็นการที่ผู้พูดนำข้อความที่เป็นจุดเน้นเกี่ยวกับผู้ถูกกระทำ สลับตำแหน่งกับผู้กระทำ⁷⁶

⁷⁶ Talmy Givón, *Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II*, 567-570.

5.4.1 โครงสร้างประโยคกรรมวาจก

โครงสร้างประโยคกรรมวาจกเป็นประโยคที่มีบุคคลหรือสิ่งที่เป็นผู้รับการกระทำของกริยาอยู่ในตำแหน่งประธานของประโยค ในภาษาไทย ประโยคกรรมวาจกสามารถแบ่งตามคำเฉพาะที่ปรากฏ ได้แก่ คำว่า ถูก โดน ได้รับ อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ์ กล่าวว่า ตัวบ่งชี้กรรมวาจกในภาษาไทย เช่น ถูก เป็นหน่วยคำเติม เช่น ถูกพบ มีลักษณะเด่น คือ ไม่เน้นเสียง ปรากฏสม่ำเสมอกับกริยากรรมทุกคำและทำเป็นนามวลีได้และปรากฏหลังคำปฏิเสธ ส่วนถูกที่เป็นกริยาช่วยเป็นคำอิสระที่นำหน้ากริยาแท้ แต่อาจมีคำอื่นคั่นได้ เช่น ถูกแม่ตี ตัวบ่งชี้กรรมวาจก ถูก มีความหมายครอบคลุมทั้งดี ร้าย เป็นกลาง จึงถือว่าถูกมีความหมายเป็นกลางไม่แยกดีหนึ่งคำร้ายหนึ่งคำแต่แยกถูกตามการปรากฏทางวากยสัมพันธ์เป็น 2 ตัว คือเป็นหน่วยคำเติม กับเป็นกริยาช่วย และกล่าวว่าโครงสร้างประโยคกรรมวาจกเป็นโครงสร้างประโยคสามัญและโครงสร้างกริยาเรียงซ้อนประโยค⁷⁷ ในการวิเคราะห์ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยในที่นี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ประโยคกรรมวาจกว่ามีความต่างจากโครงสร้างกริยาเรียงและวิเคราะห์คำบ่งชี้กรรมวาจก ถูก ทั้งที่มีนัยความหมายเชิงบวกและเชิงลบตามแนวคิดของ Unchalee Singnoi⁷⁸ สำหรับในภาษาไทยซึ่งโดยปกติจะไม่มีการใช้โครงสร้างประโยคกรรมวาจก แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันได้มีการยืมโครงสร้างกรรมวาจกในภาษาไทยเข้าไปใช้เมื่อมีการแปลประโยคภาษาไทยเป็นภาษาไทยซึ่ง โดยมีคำว่า *thi?*² “ถูก” ปรากฏในโครงสร้างกรรมวาจก ดังตัวอย่าง

(1) ก.หมากัดแดง	ภาษาไทย
ข. หมาถูก(รถ)ชน	
(2) ก.to: ³ kwa:y ³ to: ³ bo: ² kon: ³	ภาษาไทย
ตัว ควาย ขวิด คน	
‘ควายขวิดคน’	

⁷⁷ อมรา ประดิษฐ์รัฐสินธุ์, “หน่วยสร้างกรรมวาจก,” ใน หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในภาษาไทย, 262-266.

⁷⁸ Unchalee Singnoi, “An analysis of Passive Construction in Thai” in Proceedings of Second Annual High Desert Linguistics Society Conference, ed. Down Nordquist and Berkenfield (New Mexico: University of New Mexico, 1999), 70-79.

(3) ข. $bw:² \text{ } kon:³ \text{ } thi? \text{ } kwa:y³ \text{ } to:³$

คน ถูก (ควาย) ขวิด

‘คนถูกควายขวิด’

โครงสร้างประโยคกรรมวาจกสามารถเขียนแผนภูมิได้ดังนี้

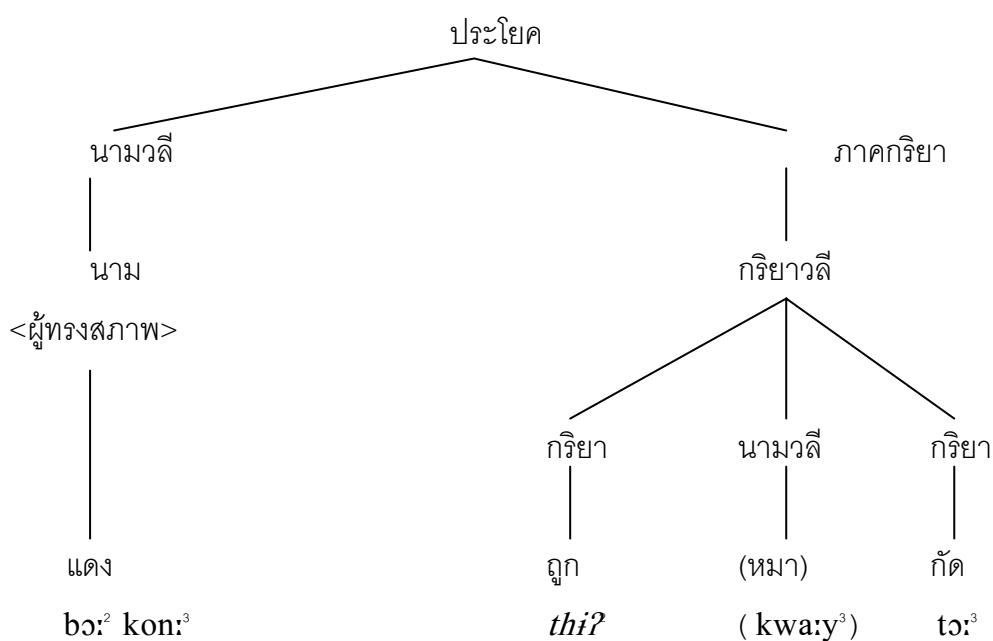
ประโยค ก. แดงถูกหมากัด

ภาษาไทย

ประโยค ข. $bw:² \text{ } kon:³ \text{ } thi? \text{ } kwa:y³ \text{ } to:³$

ภาษาไทยซอง

‘คนถูกควายขวิด’

ในภาษาไทยประโยคกรรมวาจกมีความคล้ายคลึงกับโครงสร้างกริยาเรียง อย่างไรก็ตาม Unchalee Singnoi วิเคราะห์โครงสร้างประโยคกรรมวาจกว่ามีความต่างทางวากยสัมพันธ์และความหมายจากโครงสร้างกริยาเรียง โดยโครงสร้างประโยคกรรมวาจกเป็นโครงสร้างประโยคเดี่ยว ขณะที่ประโยคโครงสร้างกริยาเรียงเป็นโครงสร้างประโยคที่ซ้อนกันมากกว่าหนึ่ง⁷⁹ ดังตัวอย่าง

(4) โครงสร้างประโยคกรรมวาจก ถูก/โดน

ก. แดงถูก/โดนตี

ข. แดงถูก/โดนแม่ตี

⁷⁹ Ibid.

(5) โครงสร้างประโยคกริยาเรียง

ก. แดงนั่งกินข้าว

ข. แดงใช้กรรไกรตัด

โครงสร้างข้างต้นมีความต่างกัน โดยตัวอย่าง ประโยค (4ข) เป็นประโยคเดียวและมีประโยคเติมเต็มซ้อนอยู่ในฐานะเป็นกรรมของกริยาหลัก ขณะที่ตัวอย่าง ประโยค(5ข) สามารถอธิบายได้ว่าเป็นประโยคที่ซ้อนกัน ในประโยค(4ข) กริยาตัวแรกตามด้วยประโยคหรือในฐานะส่วนเติมเต็มที่เป็นกรรมอยู่ในประโยคใหญ่ที่เป็นประโยคเดียว ตรงกันข้ามใน ประโยค(5ข) กริยาลหลักเป็นกริยาตัวแรกมีส่วนเสริมต่อกริยาลหลักโดยกริยาตัวที่สอง ดังนั้น นามวลีตัวที่สองเมื่อปรากฏในประโยค(5 ข) มีบทบาทไวยากรณ์เป็นกรรมของกริยาตัวที่หนึ่ง ขณะที่ นามวลีตัวที่สองในประโยค (4ข) มีหน้าที่ไวยากรณ์เป็นประธานของกริยาตัวที่สอง ประโยค(4ข) ยังมีข้อจำกัดว่าต้องเป็นกริยา ถูก/โดน เท่านั้น ขณะที่ประโยค (5ข) มีการใช้กริยาที่กว้างและหลากหลายกว่า หลักฐานที่สนับสนุนว่า โครงสร้างถูก/โดน เป็นประโยคเดียวขณะที่อีกโครงสร้างเป็นกริยาเรียงที่มีหลายประโยคหลัก พิจารณาจากการเติมคำปฏิเสธและคำสันธาน ในประโยค (6) คำปฏิเสธ ไม่ ปรากฏหน้ากริยาตัวที่ 1 แต่จะไม่ปรากฏระหว่างกริยาสองตัว ตรงกันข้าม ประโยค (7) คำปฏิเสธ ไม่ สามารถปรากฏได้ทั้งหน้ากริยาตัวแรกและระหว่างกริยาทั้งสองตัว ดังตัวอย่าง

(6) ก. แดงไม่ถูกตี

*ข. แดงถูกไม่ดี

(7) ก. แดงไม่นอนร้องไห้

ข. แดงนอนไม่ร้องไห้

คำอธิบายข้างต้นแสดงว่าโครงสร้างกริยาต่อเนื่อง ถูก/โดน ไม่สามารถขยายโดยการแทรกคำปฏิเสธ ไม่ ระหว่างกริยาสองตัวได้ ขณะที่โครงสร้างกริยาเรียงสามารถทำได้ จึงกล่าวได้ว่ากริยาถูก/โดน มีการกระทำเป็นหน่วยเดียวมากกว่าจะแยกเป็นกริยาสองตัว เช่นเดียวกันกริยาถูก/โดน ไม่สามารถขยายโดยการเติมคำสันธานได้ ขณะที่กริยาเรียงสามารถทำได้ ดังตัวอย่าง

(8) ก. แดงถูก/โดนตี

*ข. แดงถูกจนตี

(9) ก. แดงนอนร้องไห้

ข. แดงนอนจนร้องไห้

คำอธิบายที่แยกความแตกต่างระหว่างประโยคกรรมวาจกและประโยคกริยาเรียงว่าเป็นโครงสร้างที่ต่างกันคือ ประโยคโครงสร้างกริยาเรียงไม่ได้แปลงมาจากประโยคกรรมวาจก ขณะที่ประโยคโครงสร้างกรรมวาจก ถูก/โดน แปลงมาจากประโยคกรรมวาจก ดังตัวอย่าง

(10) ก. แดงถูกแม่ตี

ข. แม่ตีแดง

(11) ก. แดงใช้กรรไกรตัด

*ข. กรรไกรตัดแดง

ประโยค (10ก) สามารถเปลี่ยนเป็นประโยคกรรมวาจกประโยค (10ข) ได้ และมีความหมายคงเดิม ตรงกันข้าม ประโยค (11 ก) เปลี่ยนโครงสร้างเป็นประโยคกรรมวาจก (11 ข) ไม่ได้ และมีความหมายไม่เหมือนกับประโยค (11 ก) การเปลี่ยนแปลงจาก (11ก) เป็น (11 ข) จึงเป็นประโยคที่ใช้ไม่ได้

คำอธิบายอีกประการหนึ่งที่แยกความแตกต่างระหว่างประโยคกรรมวาจกและประโยคกริยาเรียง คือ ในประโยคกรรมวาจก นามวลีตัวที่สอง สามารถละไปจากกริยา ถูก/โดน ได้ แต่ นามวลีตัวที่สอง ในกริยาเรียงปรากฏในฐานะเป็นกรรมของกริยาตัวหน้าจึงไม่สามารถละไปได้ ดังตัวอย่าง

(12) ก. แดงถูกแม่ตี

ข. แดงถูกตี

(13) ก. แดงใช้กรรไกรตัด

*ข. แดงใช้ตัด

ในประโยค (12 ข) นามวลีตัวที่สอง สามารถละได้เนื่องจากมีโครงสร้างในประโยคกรรมวาจกคล้ายกับผู้กระทำที่สามารถละได้ ขณะที่ นามวลี กรรไกรใน (13 ข) ละไม่ได้เนื่องจากเป็นกรรมของกริยากรรมตัวแรก

คำอธิบายอีกประการหนึ่งที่แยกความแตกต่างระหว่างประโยคกรรมวาจกและประโยคกริยาเรียง คือ ประโยคกรรมวาจก ถูก/โดน นามวลีตัวที่สองไม่สามารถทำให้เป็นคุณานุประโยคและการทำเป็นหัวข้อได้ แต่ประโยคกริยาเรียงสามารถทำให้เป็นคุณานุประโยคและเป็นหัวข้อได้ ดังตัวอย่าง

(14) ก. แม่ตีแดง

ข. แดงถูกแม่ตี

*ค. แม่ที่แดงถูกตี

ประโยคปกติ

ประโยคกรรมวาจก

คุณานุประโยค

*ง. แม่ แดงถูกตี	การทำให้เป็นหัวข้อ
(15) ก. แดงใช้กรรไกรตัด	ประโยคกริยาเรียง
ข. กรรไกรที่แดงใช้ตัด	คุณานุประโยค
ค. กรรไกร แดงใช้ตัด	การทำให้เป็นหัวข้อ

กระบวนการคุณานุประโยคและการทำให้เป็นหัวข้อเป็นกระบวนการที่ยกประธานให้เด่น แต่ประโยคกรรมวาจกเป็นกระบวนการที่ประธานในประโยคตรวจจากถูกลดความเด่นลง และผู้ถูกกระทำถูกทำให้เด่นขึ้น ประโยค (14 ก) แม่ตีแดง แม่เป็นประธาน ผู้กระทำ แดงเป็นกรรม ผู้ถูกกระทำ แปลงเป็นประโยคกรรมวาจกใน ประโยค (14ข) แดงถูกแม่ตี แดงเป็นผู้ถูกกระทำที่ทำให้เด่น เป็นประธานของประโยคกรรมวาจก แม่ ที่เป็นผู้ถูกกระทำถูกลดความเด่นลง ดังนั้นนามวลีตัวที่สองในประโยคกรรมวาจก คือ แม่ จึงไม่สามารถทำเป็นคุณานุประโยคและเป็นหัวข้อได้ เพราะกระบวนการทำเป็นคุณานุประโยคและเป็นหัวข้อเป็นกระบวนการที่ประธานถูกทำให้เด่น ตรงกันข้ามในโครงสร้างประโยคกริยาเรียง นามวลีตัวที่สองสามารถทำเป็นคุณานุประโยคและการทำให้เป็นหัวข้อได้เพราะไม่มีคุณสมบัติดังเช่นประโยคกรรมวาจกดังกล่าวข้างต้น ประโยค (15ข และค) นามวลีตัวที่สอง กรรไกร เป็นนามวลีที่เป็นกรรมที่มีอนุประโยคขยายได้และทำเป็นหัวข้อได้

5.4.2. ความหมายและหน้าที่ประโยคกรรมวาจก

ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยสามารถแบ่งตามความหมายออกเป็นสองชนิด คือ ประโยคกรรมวาจกที่สื่อความหมายนัยเชิงลบ และประโยคกรรมวาจกที่ไม่ได้สื่อความหมายเชิงลบ ในภาษาไทย ประโยคที่สื่อความหมายเชิงลบจะกำหนดโดยคำว่า ถูก โดน ในภาษาไทยซึ่งในหน้าที่การใช้บริบทสถานการณ์ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไปไม่ปรากฏหน้าที่การใช้ประโยคกรรมวาจก แต่จะเป็นโครงสร้างที่ยืมจากประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยและเมื่อมีการใช้ในกรณีที่ถามนำด้วยประโยคกรรมวาจกภาษาไทย

(16) ประโยคกรรมวาจกที่สื่อความหมายเชิงลบ

ก. แม่ตีแดง	ภาษาไทย
ข. แดงถูก(แม่)ตี	

(17) ประโยคกรรมวาจกที่สื่อความหมายเชิงลบ

ก. ma:³ khop⁴ lu?²

หมา กัด ลูก

'หมากัดลูก'

ภาษาไทย

๒. lu² thi² (ma:³) khop⁴

ลูก ลูก (หมา) กัด

‘ลูกถูกหมากัด’

(18) ประโยคกรรมวาจกที่ไม่ได้ส่อนัยความหมายเชิงลบ

ภาษาไทย

ก. สุนทรภู่แต่งหนังสือเล่มนี้

ข. หนังสือเล่มนี้แต่งโดยสุนทรภู่

(19) ประโยคกรรมวาจกที่ไม่ได้ส่อนัยความหมายเชิงลบ

ภาษาไทยไท่

ก. ?a:y¹ thi² chə:n⁵ pay³ kin³ lian⁶

พ่อ ลูก เชิญ ไป กิน เลี้ยง

‘พ่อถูกเชิญไปกินเลี้ยง’

ข. ?a:y¹ thi² chə:n⁵ pay³ ɲa:n⁵ buat⁴

พ่อ ลูก เชิญ ไป งาน บวช

‘พ่อถูกเชิญไปงานบวช’

ในภาษาไทยประโยคกรรมวาจกที่ส่อนัยความหมายเชิงลบมีคุณสมบัติวากยสัมพันธ์สามประการ คือ การลดความเป็นผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำถูกทำให้เด่น และมีกริยาที่กำหนดกรรมวาจก โครงสร้างปกติในภาษาไทยจะมีการเรียงลำดับคำ ประธาน กริยา กรรม ในการทำเป็นประโยคกรรมวาจก ผู้ถูกกระทำถูกทำให้เด่นและนำมาไว้หน้าประโยคในตำแหน่งประธาน ประธานผู้กระทำยังคงอยู่ในตำแหน่งเดิมหน้ากริยากระทำซึ่งอาจปรากฏหรือไม่ปรากฏก็ได้ คำกริยาที่เป็นส่วนเติมเต็มถูกกำหนดโดยกริยา ถูก/โดน ซึ่งเมื่อปรากฏร่วมกับกริยา ถูก/โดน ที่ส่อนัยความหมายในเชิงลบจะพลอยส่อนัยความหมายในทางไม่ดีโดยบวกกับสถานการณ์เลวร้ายที่ปรากฏขึ้น ดังนั้นหากกริยาเติมเต็มเป็นกริยาที่มีความหมายเชิงบวกหรือกลางๆก็จะเป็นการผืนข้อกำหนดการเกิดร่วมเชิงความหมายและหน้าที่ของกริยาเติมเต็มและกริยา ถูก/โดน กริยา ถูก ในประโยคกรรมวาจกจะใช้ในบริบทสถานการณ์ที่เป็นทางการ ขณะที่ โดน ใช้ในบริบทสถานการณ์ที่มีความเป็นทางการน้อยกว่า ดังตัวอย่าง

(20) ก. แม่ตีแดง

ข. แดงถูก/โดน(แม่)ตี

ในภาษาไทยหน้าที่การใช้ ประธานของประโยคกรรมวาจกที่ส่อนัยความหมายเชิงลบเมื่อปรากฏกับกริยาที่มีความหมายเชิงลบจะเป็นที่เข้าใจว่าส่งผลกระทบเชิงลบมากกว่าเชิงบวกหรือเชิงกลางๆ ขณะที่ประธานของประโยคกรรมวาจกที่ไม่ได้ส่อนัยความหมายเชิงลบเมื่อปรากฏกับกริยา

ที่มีความหมายเชิงบวกก็เป็นที่น่าสนใจว่ามีความหมายในเชิงบวกหรือเชิงกลางๆ จึงเป็นการแปลกถ้าจะทำประโยคให้เป็นประโยคกรรมวาจกที่สื่อความหมายเชิงลบ ในขณะที่ประธานเป็นที่เข้าใจว่ามีความหมายเชิงบวกหรือเชิงกลางๆ ดังตัวอย่าง

(21) แดงถูก/โดนทอดทิ้ง

(22) แดงถูก/โดนตี

(23) *แดงถูก/โดนชมเชย

(24) *แดงถูก/โดนดูแล

อย่างไรก็ตามในการใช้บางสถานการณ์ มีผู้พูดหลายคนใช้คำว่าถูก/โดน ในความหมายกลางๆ จึงสันนิษฐานว่า การใช้ถูก/โดน อาจเริ่มต้นใช้ในความหมายกลางๆ ก่อน ดังตัวอย่าง

(25) เขาถูก/โดนเชิญไปงาน

(26) เขาถูก/โดนเชิญไปเป็นประธานตัดสินผลรางวัล

ประโยคกรรมวาจกที่สื่อความหมายเชิงลบในภาษาไทยยังมีโครงสร้างที่ยกความเป็นเจ้าของให้เด่น กล่าวคือ ประโยคกรรมวาจกบางประโยคจะมีนามวลีแสดงความเป็นเจ้าของที่ประกอบด้วยนามผู้เป็นเจ้าของและนามที่ถูกแสดงความเป็นเจ้าของในตำแหน่งกรรมผู้ถูกกระทำ เมื่อต้องการจะทำให้เป็นประโยคกรรมวาจกโดยการยกระดับความเป็นเจ้าของให้เด่น นามวลีแสดงความเป็นเจ้าของจะเคลื่อนย้ายไปสู่ตำแหน่งประธานโดยส่วนที่ถูกแสดงความเป็นเจ้าของอยู่ในตำแหน่งเดิม ดังตัวอย่าง

(27) ประโยคกรรมวาจก

โจรสลัดโดนแทง

(28) ประโยคกรรมวาจก

รถแดงถูก/โดนขโมย

(29) การยกความเป็นเจ้าของให้เด่น

แดงถูก/โดนโจรสลัดแทง

อย่างไรก็ตามประโยคกรรมวาจกเช่นนี้ก็ยังมีข้อจำกัดอยู่ว่าผู้ที่ถูกเป็นเจ้าของต้องเป็นสิ่งไม่มีชีวิตเท่านั้นที่จะยกขึ้นไปในตำแหน่งประธาน สิ่งมีชีวิตไม่สามารถยกขึ้นได้ ดังตัวอย่าง

(30) ประโยคกรรมวาจก

ยาตีหมาแดง

(31) ประโยคกรรมวาจก

หมาแดงถูก/โดนยาตี

32) การยกขึ้น

*แดงถูก/โดนยาตีหมา

5.4.3. ข้อเหมือนและข้อแตกต่างประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

5.4.3.1. ประโยคกรรมวาจกเป็นโครงสร้างที่มีปรากฏในภาษาไทยแต่ไม่ปรากฏในภาษาไทโซ่ง จากการถามข้อมูลสลับบริบทไปมาพบว่าผู้บอกภาษาส่วนใหญ่จะใช้ประโยคที่มีความหมายที่มีผู้ถูกกระทำในโครงสร้างประโยคกรรมวาจกแต่จะมีการใช้โครงสร้างกรรมวาจกก็ต่อเมื่อมีการใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยถามนำข้อมูล โครงสร้างกรรมวาจกในภาษาไทโซ่งจึงเป็นโครงสร้างที่ยืมจากโครงสร้างประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยและมีการใช้คำบ่งกรรมวาจกคำเดียวคือคำว่า *thi?* ‘ถูก’

5.4.3.2. ในภาษาไทยพบหน้าที่การใช้ประโยคกรรมวาจกในบริบทต่างๆ แต่ในภาษาไทโซ่งไม่ปรากฏหน้าที่การใช้ประโยคกรรมวาจกทั้งในการพูดในชีวิตประจำวันและในเรื่องเล่า เช่น ประเพณี นิทาน กรรมวิธีต่างๆ

5.5 ประโยคคลาดไปทางซ้าย (Left dislocation)

การคลาดไปทางซ้ายเป็นกลไกชนิดหนึ่งในการบ่งชี้การเป็นหัวข้อที่ถูกดึงจากความสนใจชั่วขณะหนึ่งและมีการดึงกลับมา หัวข้ออ้างอิงอาจเป็นหัวข้อเฉพาะและทั่วไป การคลาดไปทางซ้ายไม่ได้ใช้ในการแนะนำหัวข้อใหม่ในสัมพันธสาร⁸⁰ โดยทั่วไปแล้วเป็นการแนะนำนามวลีเฉพาะที่อ้างอิงใหม่ในข้อความหรือสัมพันธสาร หรือเป็นการแนะนำนามวลีที่อ้างอิงอยู่เดิมซ้ำที่ไม่ได้กล่าวถึงก่อนหน้าทันทีทันใดในสัมพันธสาร หน้าที่ของประโยคคลาดไปทางซ้ายอีกประการก็คือเป็นจุดเปลี่ยนการสนทนาโดยผู้สนทนาคนใหม่จากผู้พูดคนก่อน ดังในภาษาอิตาเลียนที่มีความถี่ในการปรากฏบ่อยมากในการใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายในการสลับเปลี่ยนการพูดในตอนต้นความ⁸¹ ภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างประโยคคลาดไปทางซ้ายดังนี้

5.5.1 โครงสร้างประโยคคลาดไปทางซ้าย

5.5.1.1 ประโยคคลาดไปทางซ้ายเน้นประธาน

ประโยคคลาดไปทางซ้ายเน้นประธาน หน่วยประธานสามารถย้ายที่ไปทางซ้ายได้แม้ว่าตำแหน่งประธานจะอยู่ท้ายสุดของประโยคแล้วก็ตาม ทั้งนี้เมื่อย้ายตำแหน่ง

⁸⁰ Talmy Givón, Syntax: A Functional Typology Introduction Volum II, 757-758.

⁸¹ John, Hinds, “Left dislocation in Thai,” วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ 7,2 (มกราคม-มิถุนายน 2532) : 64-65.

ประธานแล้วจะมีสรรพนามมาแทนที่ในตำแหน่งเดิม ดังนั้นประธานของประโยคจึงไม่ใช่นามวลีเดิมอีกต่อไป นามวลีเดิมได้กลายเป็นหัวเรื่องในประโยค ส่วนประธานคือสรรพนามที่แทนที่ประธานอาจเป็นทั้งชี้เฉพาะและทั่วไป โครงสร้างนี้มีปรากฏพบทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(1) ก. ประโยคโครงสร้างปกติ

ภาษาไทย

ฉันจะไปเที่ยวทะเล

ประโยคตลาดประธานไปทางซ้าย

ฉัน เขาจะไปเที่ยวทะเล

ข. ประโยคโครงสร้างปกติ

ปลาวาฬเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

ประโยคตลาดประธานไปทางซ้าย

ปลาวาฬ มันเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

(2) ก. ประโยคโครงสร้างปกติ

ภาษาไทโซ่ง

khə:y³ kok⁴ ci:³ boʔ⁴ hai¹ cə:y³ kan³ pha:⁴ ton¹ ŋiw⁶ khaw¹ kwa:⁶

เขย กก จะ บอก ให้ ช่วย กัน ผ่า ต้น จีว เข้า ลี

‘เขยกกจะบอกให้ช่วยกันผ่าต้นจีวเข้าลี’

ประโยคตลาดประธานไปทางซ้าย

khə:y³ kok⁴ saw³ ci:³ boʔ⁴ hai¹ cə:y³ kan³ pha:⁴ ton¹ ŋiw⁶ khaw¹ kwa:⁶

เขย กก เขา จะ บอก ให้ ช่วย กัน ผ่า ต้น จีว เข้า ลี

‘เขยกกเขาจะบอกให้ช่วยกันผ่าต้นจีวเข้าลี’

ข. khə:y³ kok⁴ ci:³ boʔ⁴ hai¹ ma:⁵ naŋ² kin³ thi:⁵ laʔ² kon³

เขย กก จะ บอก ให้ มา นั่ง กิน ที่ ละ คน

‘เขยกกจะบอกให้มานั่งกินที่ละคน’

khə:y³ kok⁴ saw³ ci:³ boʔ⁴ hai¹ ma:⁵ naŋ² kin³ thi:⁵ laʔ² kon³

เขย กก เขา จะ บอก ให้ มา นั่ง กิน ที่ ละ คน

‘เขยกกเขาจะบอกให้มานั่งกินที่ละคน’

5.5.1.2 ประโยคตลาดไปทางซ้ายเน้นกรรม

ประโยคตลาดไปทางซ้ายเน้นกรรมเป็นประโยคที่ส่วนประกอบที่เป็น

กรรมย้ายที่ไปอยู่ทางซ้ายสุด เมื่อย้ายตำแหน่งกรรมแล้วอาจมีสรรพนามหรือไม่มีสรรพนามมาแทนที่ก็ได้ โครงสร้างนี้มีปรากฏทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ดังตัวอย่าง

(3) ก.ประโยคโครงสร้างปกติ

ภาษาไทย

ฉันอยากเลี้ยงปลา

ข.ประโยคคลาดไปทางซ้ายเน้นกรรม

ปลา ฉันอยากเลี้ยง(มัน)

(4) ก. ประโยคโครงสร้างปกติ

ภาษาไทยไท่ซ่ง

toŋ¹ ka:n³ ?aw³ to⁴ ni:⁶ ma:⁵ ?et⁴ phu?⁴ khe:n⁴

ต้อง การ เอา ตอกนี้ มา ทำ ผูก แขน

‘ต้องการเอาตอกนี้มาผูกแขน’

(5) ก. ประโยคคลาดไปทางซ้ายเน้นกรรม

to⁴ ni:⁶ na:⁵ toŋ¹ ka:n³ ?aw³ (man⁵)ma:⁵ ?et⁴ phu?⁴ khe:n⁴

ตอกนี้ นา ต้อง การ เอา (มัน) มา ทำ ผูก แขน

‘ตอกนี้นะต้องการเอา(มัน)มาทำผูกแขน’

ในภาษาไทยไท่ซ่งจะมีคำบ่งบอกการเน้น คือ คำว่า *na:*⁵ โดยที่สรรพนามอาจไม่ปรากฏในตำแหน่งที่ย้ายกรรมไปทางซ้าย

5.5.2 ความหมายหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้าย

ความหมายหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายในภาษาไทยและภาษาไทยไท่ซ่งจะพิจารณาจากหน้าที่การใช้ในประโยคสนทนาในชีวิตประจำวันทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยไท่ซ่ง และจากเรื่องเล่าต่างๆ ในภาษาไทยไท่ซ่ง John Hinds ศึกษาหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายในภาษาไทยพบว่าหน้าที่แนะนำข้อมูลใหม่ แนะนำนามวลีอ้างอิงซ้ำที่มีอยู่เดิม แสดงจุดเน้นของเรื่องที่พูด แสดงการเปลี่ยนแปลงจากของเหตุการณ์⁸² ในการศึกษาประโยคคลาดไปทางซ้ายในที่นี้พบว่าหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยไท่ซ่งมีดังนี้

5.5.2.1 ในภาษาไทยและภาษาไทยไท่ซ่งการใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายมีการใช้คำนำหน้า นามเฉพาะ และคำเรียกญาติ ทำหน้าที่ย้ายไปปรากฏหน้าประโยคในโครงสร้างคลาดไปทางซ้ายเช่นเดียวกัน ดังตัวอย่าง

(6) แต่พี่เสื่อเค้ากินไม่สบายจริงๆ

ภาษาไทย

(7) พรุ่งนี้เราพากินกอละแมกันนะพี่ เพราะว่าคุณบดี้เค้าซื้อมา

(8) ก็เดินนำหน้าไปก่อน สักพัก..พี่เข้ตะโกนบอกว่า “รอด้วย”

⁸² John, Hinds, “Left dislocation in Thai,” ใน วารสารภาษาและภาษาศาสตร์ , 70-

- (9) mia⁵ ci:³ khaw¹ kha:m¹ me:² nam⁶ pay³ mian⁵ phi:³ nan² ภาษาไทโซ่ง

เมื่อ จะ เข้า ข้าม แม่ น้ำ ไป เมือง ฝิ นั้น

to:ŋ¹ ka:n³ ?aw³ ko:n¹ hin³ kham³ be:n⁴ sai¹ me:² nam⁶ hai¹

ต้อง การ เอา ก้อน หิน ถือ ขว้าง ใส แม่ น้ำ ให้

me:² nam⁶ man⁵ he:ŋ¹ pho:⁵ du:³ hen³ wa:² me:² nam⁶ man⁵ he:ŋ²

แม่ น้ำ มัน แห้ง พอ ดู เห็น ว่า แม่ น้ำ มัน แห้ง

le:w⁶ ko:¹ ci:³ na:ŋ² kha:m¹ pay³ lo:y⁵

แล้ว ก็ จะ เดิน ข้าม ไป ละ

‘เมื่อจะเข้าข้ามแม่น้ำไปเมืองฝินั้นต้องการเอาก้อนหินถือน้ำขว้างใส

แม่น้ำให้แม่ น้ำ มัน แห้ง พอดูเห็นว่าแม่ น้ำ มัน แห้งแล้วก็จะเดินข้ามไปละ’

- (10) ka:ŋ³ wan⁵ le:w⁶ fa:y⁶ lu:ŋ⁵ ta:² sa:w² ci:³ kiam³ ?aw³

กลาง วัน แล้ว ฝาย หลวง ตาเขา จะ เตรียม เอา

pa:n³ hua³ mu:³ le:w⁶ ko:¹ kiam³ ?aw³ thuay¹ khaw¹

พาน หัว หมู แล้ว ก็ เตรียม เอา ถ้วย ข้าว...

‘กลางวันแล้วฝายหลวงตาเขาจะเตรียมเอาพานหัวหมู

แล้วก็เตรียมเอาถ้วยข้าว...’

- (11) saw³ kho:y⁵ ciang³ kan³ ?in¹ saŋ⁵ na:ŋ⁵ sum³ le:w⁶ ko:¹ ?in¹ liŋ⁵ lom⁵

เขา เคย ชวน กัน เล่น เช่น นาง สุ่ม แล้ว ก็ เล่น ลิง ลม

na:ŋ⁵ sum³ man⁵ pen³ hit² kho:ŋ³ sa:w⁵ ba:n¹ phu:¹ la:w⁵ ?in¹

นาง สุ่ม มัน เป็น ธรรมเนียม ของ ชาว บ้าน คน ลาว เล่น

‘เขาเคยชวนกันเล่นเช่นนางสุ่มแล้วก็เล่นลิงลม นางสุ่มมันเป็นธรรมเนียม

ของชาวบ้านคนลาวเล่น’

5.5.2.2 ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีหน้าที่ที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้าย เพื่อแนะนำนามวลีที่อ้างอิงใหม่ในข้อความ ในข้อความเมื่อมีการพูดเล่าเรื่องไปเรื่อยๆ และผู้พูดต้องการเอ่ยถึงบางสิ่งบางอย่างขึ้นมาใหม่ คำนามที่เอ่ยขึ้นมาใหม่จะถูกย้ายไปทางซ้ายและมีสรรพนามแทนที่ ดังตัวอย่าง

- (12) ตา: ไ้หมตกลลงเธอจะกินให้หมดไหมเนี่ย ภาษาไทย

หมู: นีร์มของใครของใครก็ไม่รู้

โอ้: เออ ใครไม่รู้หมูนี้มรมไปทางไหนอยนะ

ตา: ไม่รู้ใครลืม ฟักเอาจมาซ่อนไว้เนี่ย เพราะว่ากลัวเจ้าของเค้าเห็น

ก็เลยเอามาซ่อนไว้

โอ้: กลัวเค้าเอากลับคืนละสิ ของพี่หมูหวานแหวนสีชมพูแจ้วเขียนะ

(13) ma:⁵ ho:t² hian⁵ le:w⁶ caw¹ kho:ŋ³ hian⁵ saw³ ci:³ tom¹ ภาษาไทโซ่ง

มา ถึง บ้าน แล้ว เจ้า ของ บ้าน เขา จะ ต้ม

to:³ kay⁴ way⁶ so:ŋ³ to:³ pho:⁵ luk² ka:³ pa:⁴ he:w¹ ma:⁵

ตัว ไก่ ไข่ สอง ตัว พอ ลุก ที่ ป่า ช้า มา

ho:t² hian⁵ kan³ met⁴ le:w⁶ kwa:⁶ ha:m¹ bo?⁴ he:⁵ hai¹

ถึง บ้าน กัน หมด แล้ว สิ ห้าม ไม่ ทน ให้

khin¹ hian⁵ kan³ lo:y⁵ mo:² saw² ci:³ ?et⁴ nam⁶ mon⁵ way⁶

ขึ้น บ้าน กัน ละ หมอเขา จะ ทำ น้ำมนตร์ ไข่

pat⁴ bo:¹ kon³....

‘มาถึงบ้านเจ้าของบ้านเขาจะต้มตัวไก่ไข่สองตัว พอลุกที่ป่าช้า

มาถึงบ้านกันหมดแล้วสิ ห้ามไม่ให้ขึ้นบ้านกันละ หมอเขา

จะทำน้ำมนตร์ไข่บัดไ้คน....’

จากตัวอย่างข้อความ (12) เป็นการสนทนาเกี่ยวกับร่มและเมื่อการสนทนาต้องการเอ่ยถึงเจ้าของร่มซึ่งเป็นนามวลีที่อ้างอิงใหม่ คำนามที่เอ่ยขึ้นมาใหม่จะถูกย้ายไปทางซ้ายมือและมีสรรพนามแทนที่ ดังข้อความ เจ้าของเค้าเห็นก็เลยเอามาซ่อนไว้ เจ้าของ เป็นนามวลีที่อ้างอิงใหม่ที่คลาดไปทางซ้าย เค้า เป็นสรรพนามแทนที่ ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ข้อความ(13) เป็นเรื่องเล่าเกี่ยวกับประเพณีทำศพ ผู้เล่าเล่าเรื่องราวต่างๆในประเพณีเกี่ยวกับทำศพและเมื่อต้องการเอ่ยถึงนามวลีใหม่ที่อ้างอิงใหม่ คำนามอ้างอิงใหม่จะถูกย้ายไปทางซ้ายมือและมีสรรพนามแทนที่ ดังข้อความ mo:² saw² ci:³ ?et⁴ nam⁶ mon⁵ way⁶ pat⁴ bo:¹ kon³.....mo:² เป็นนามวลีที่อ้างอิงใหม่ saw² เป็นสรรพนามที่แทนที่

5.5.2.3 ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายเพื่อแนะนำนามวลีที่อ้างอิงอยู่เดิมซึ่งเป็นนามวลีที่ไม่ได้กล่าวก่อนหน้าซ้ำในทันทีทันใด ข้อความบางข้อความได้มีการพูดเอ่ยมาก่อนหน้านั้นแล้วและผู้พูดต้องการจะพูดซ้ำข้อความนั้นเพื่อย้ำก็จะมีกรายานามวลีไปทางซ้ายและมีสรรพนามแทนที่ ดังตัวอย่าง

(14) บ้านป่าเนี้ยอยู่ที่ลำพูน ที่บ้านนี้จะมีสวนลำไย หน้าบ้านเนี้ย ภาษาไทย

ก็จะเป็นที่ขายของ แต่ว่าสวนหลังบ้านเนี้ย ป้าเค้าจะมีสวนพริก

ปลูกมะนาว ปลูกพืชสวนครัวคะ แต่ว่าป้าเค้าจะไปเก็บผักทองใน

สวนหลังบ้านเนี้ย วันหนึ่งเค้าก็จะเก็บมาแกงบวด แกกัไปเก็บคนเดียว

ก็เคยบอกแกแล้วให้ระวัง สวนหลังบ้านมันรกมาก ก็เลยถูกงูจกนะ

(15) *khə:y³ kok⁴ kɔ:¹ lay² bɔ?⁴ pi:³ bɔ?⁴ nɔ:ŋ⁶ kaw¹ kwa:⁵* ภาษาไทโซ่ง

เขย กก ก็ เลย บอก พี่ บอก น้อง เข้า ลี

cɔ:y³ kan³ ?aw³ mi:t² ?aw³ khwa:n³ ma:⁵

ช่วย กัน เอา มีด เอา ขวาน มา

le:w⁶ kɔ:¹ pay³ tat⁴ ?aw³ may⁶ phay⁴ ma:⁵ kaw¹ kwa:⁵

แล้ว ก็ ไป ตัด เอา ไม้ ใผ่ มา เข้า ลี

le:w⁶ kɔ:¹ pay³ tat⁴ ?aw³ kɔ:³ ŋiw⁶ ma:⁵ kɔ:³ niŋ² le:y⁵

แล้ว ก็ ไป ตัด เอา กอ จั้ว มา กอ หนึ่ง นะ

?aw³ ma:⁵ cɔ:y³ kan³ ?et⁴ hian⁵ he:w¹

เอา มา ช่วย กัน ทำ บ้าน ป่าช้า

le:w⁶ te:⁴ khə:y³ kok⁴ saw⁶ bɔ?⁴ hai¹ phu:¹ nan⁶ pay³ tat⁴

แล้ว แต่ เขย กก เขา บอก ให้ ผู้ นั้น ไป ตัด

?aw³ nan⁶ le:y⁵

เอา นั้น นะ

‘เขยกกก็เลยบอกพี่บอกน้องเข้าลี ช่วยกันเอามีดเอาขวานมา

แล้วก็ไปตัดเอาไม้ไผ่มาเข้าลี

แล้วก็ไปตัดเอากอจั่วมากอหนึ่งนะ

เอามาช่วยกันทำบ้านป่าช้า

แล้วแต่เขยกกเขาบอกให้ผู้ นั้นไปตัดเอานั้นนะ’

จากตัวอย่างข้อความ (14) เป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับสวนหลังบ้านของป้า นามวลีที่อ้างอิงอยู่เดิมและมีการซ้ำคือ *สวนหลังบ้าน* ในตอนท้ายสุดของข้อความนามวลี *สวนหลังบ้านมัน* รกมาก นามวลี *สวนหลังบ้าน* ถูกย้ายไปทางซ้ายมือและมีสรรพนาม *มัน* แทนที่ ในภาษาไทโซ่งก็เช่นเดียวกัน ตัวอย่างข้อความ (15) เป็นการสร้างเครื่องใช้ให้คนตาย นามวลีที่อ้างอิงอยู่เดิมและมีการซ้ำ คือ *khə:y³ kok⁴* ในตอนท้ายสุดของข้อความนามวลี *khə:y³ kok⁴ saw⁶ bɔ?⁴ hai¹ phu:¹ nan⁶ pay³ tat⁴ ?aw³ nan⁶ le:y⁵* ‘เขยกกเขาบอกให้ผู้ นั้นไปตัดเอานั้นนะ’ นามวลี *khə:y³ kok⁴* ถูกย้ายไปทางซ้ายมือ และมีสรรพนาม *saw⁶* แทนที่

5.5.2.4 ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายเพื่อชี้การเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์หรือฉากของเรื่อง ดังตัวอย่าง

(16) ผู้ปกครองเล่าตรงๆว่า เขาได้บดเด็กเพราะว่าเด็กนะตอนแรก ภาษาไทย

ก็ให้ดูเรื่องบัญชีเรื่องเงินของบริษัท เด็กก็ตอนแรกก็ทำดี ไปๆมาๆ

ก็คงจะเที่ยวหรือมีอะไรสักอย่างหนึ่ง เขาขโมยเงินทำบัญชีด้วย

แล้วก็ขโมยจนพอจับได้ ก็ตบ ก็ตบ ก็โกรธพอ ก็หนีออกจากบ้าน
 แล้วก็ไม่ทราบไปอยู่ที่ไหน โทรศัพท์ก็ไม่รับ ก็ติดต่อไม่ได้เลย ก็ผู้ปกครอง
 ก็มาขอความช่วยเหลือจากนักวิชาการ ตะนี้ก็เลยส่งสารผู้ปกครองเค้า
 ดูท่าทางจะเสียใจมาก เพราะว่าตามลูกไม่เจอด้วย ตะนี้ตอนกลางคืน
 ก็เลยดูเด็ก ไปตามเด็กที่ห้องเรียน เรียกเด็กมาพบ พอได้เด็ก เค้ายกมือขึ้น
 ก็เลยเห็นว่า เนี่ย... ยังมาเรียนก็เลยเรียกมาคุยข้างนอก....

(17) khə:y³ kok⁴ saw³ ci:³ ?et⁴ to:³ ya:ŋ⁴ hai¹ bə:ŋ⁴ le:y⁵

ภาษาไทย

เขย กก เขา จะ ทำ ตัวอย่าง ให้ ดู นะ

haw⁵ ko:¹ ?et⁴ nɛ:w⁵ khə:y³ kok⁴ pay³ kwa:⁵

เรา ก็ ทำ แนว เขย กก ไป สิ

cən³ kwa:⁴ ci:³ pen³ hian⁵ hɛ:w¹ khin¹ ma:⁵ le:y⁵

จน กว่า จะ เป็น บ้าน ป่าช้า ขึ้น มา นะ

le:w⁶ ?et⁴ hɔ:³ kɛ:w¹ ?ɛ:⁴ ?et⁴ sian⁵ ?ɛ:⁴ kwa:⁵

แล้ว ทำ หอ แก้ว ด้วย ทำ เขียน ด้วย สิ

khə:y³ kok⁴ saw³ ci:³ bə:⁴ hai¹ tat⁴ may⁶ phay⁴ mo:n⁵

เขย กก เขา จะ บอก ให้ ตัด ไม้ไผ่สี่สูก

ma:⁵ kaw¹ kwa:⁵ hi:⁵ la:w⁵ la:w⁵ ha:¹ hok⁴ pə:ŋ²

มา เข้า สิ ยาว ราว ราว ห้า หก ปล้อง

‘เขยกกเขาจะทำตัวอย่างให้ดูนะ

เราก็ทำตามเขยกกไปสิ จนกว่าเป็นบ้านป่าช้าขึ้นมานะ

แล้วทำหอแก้วด้วย หอเขียนด้วยสิ

แล้วช่วยเขยกกทำนกหงส์ด้วยสิ

เขยกกเขาจะบอกให้ตัดไม้ไผ่สี่สูกมาด้วยสิ

ยาวราราวห้าหกปล้อง’

จากตัวอย่างข้อความในภาษาไทย (16) เป็นการเล่าเรื่องเกี่ยวกับปัญหาของเด็กคนหนึ่ง
 ผู้เล่าเล่าเรื่องจนถึงจุดเปลี่ยนของเหตุการณ์หรือฉากของเรื่องตอนไปหาเด็กที่ห้องเรียนและเห็นเด็ก
 ยกมือขึ้น ดังในตอนท้ายสุดของข้อความ พอได้เห็นเด็ก เค้ายกมือขึ้น นามวลีอ้างอิง เด็ก ถูกย้ายไป
 ทางซ้ายมือ และมีสรรพนาม เค้า แทนที่ เป็นการไ้การคลาดไปทางซ้ายเพื่อแสดงจุดเปลี่ยนของ
 เหตุการณ์หรือฉากของเรื่อง ในภาษาไทยก็เช่นเดียวกัน จากตัวอย่างข้อความ (17) เป็นการเล่า
 เรื่องการทำเครื่องใช้ให้กับผู้ตายในประเพณีทำศพ โดยผู้เล่าเล่าการทำเครื่องใช้แต่ละชนิด
 จนกระทั่งถึงจุดเปลี่ยนของเหตุการณ์หรือฉากของเรื่องให้ไปตัดไม้ไผ่ ผู้เล่าใช้ประโยคคลาดไป

ทางซ้าย ดังประโยค *khə:y³ kok⁴ saw³ ci:³ boi⁴ hai¹ tat⁴ may⁶ phay⁴ mo:n⁵ ma:⁵ kaw¹ kwa:⁵* นามวลีอ้างอิง *khə:y³ kok⁴* ถูกย้ายไปทางซ้าย และมีสรรพนาม *saw³* แทนที่ เป็นการเปลี่ยนเหตุการณ์หรือฉากของเรื่อง

5.5.2.5 ในภาษาไทยมีหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายเพื่อแสดงจุดสูงสุดของเรื่องเล่าที่เป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ดังตัวอย่าง

(18) ช่วงนี้ฤดูฝน ฝนก็ตก น้ำใกล้จะท่วมแถวหลังบ้านเนีย ภาษาไทย

แม่น้ำแถวบ้าน แม่น้ำนานเนียไม่มีที่ออกกำลังกาย
น้ำค่อยๆเอ่อขึ้นมาทีละนิดๆ อบต. เค้ายก็เตือนชาวบ้าน
ที่อยู่ริมแม่น้ำให้ระวังน้ำท่วมกันอยู่แล้วละ ชาวบ้าน
เค้ายก็ระวังกัน พอตกดึกก็มีคนร้องตะโกนว่า *น้ำมันท่วม*
ไหลเข้าบ้านแล้ว ตายละ ยังไม่ทันขนของหนีน้ำเลย
มันก็มาซะแล้ว

(19) *yu:⁴ ma:⁵ boi⁴ ki:⁴ mi:⁶ ?ay¹ siŋ³ to:³ tit⁴ he:w⁶ p^ha:n⁵ jai⁴*

อยู่ มา ไม่ ก็ วัน ไร่ สิ่ง โต ติด แร้ว พราน ไหญ่
k^haw¹ siŋ³ to:³ man⁶ ko:¹ ho:ŋ⁶ con³ sut⁴ siŋ³ man⁵ ?ay¹ liŋ⁵
เข้า สิ่ง โต มัน ก็ ร้อง จน สุด เสียง มัน ไร่ ถึง
yu:⁴ teŋ³ ko:³ may⁶ lay² yin⁵ k^haw¹ ko:¹ le:n² loŋ⁵ ko:³ may⁶
อยู่ บน กอ ไม้ ได้ ยืน เข้า ก็ วิ่ง ลง ต้น ไม้
loŋ⁵ ma:⁵ ma:⁵ boi⁴ sai⁴ ?ay¹ nu:³ ma:⁵ waw⁶ sai⁴ ?ay¹ nu:³
ลง มา มา บอก ใส่ ไร่ หนู มา พุด ใส่ ไร่ หนู
“ *hə:y⁶ ha:⁵ lay² yin⁵ siŋ³ to:³ haŋ⁵ ho:ŋ⁶ bu:⁶ ka:³ kuan³*
เฮ้ย เรา ได้ ยืน เสียง ตัว อะไร ร้อง ไร่ รู้ ที่ ไน
pa:⁴ jai⁴ pun⁶ na?² ?ay¹ nu:³ ŋam³ k^hi:n¹ ma:⁵ wa:² to:ŋ¹ pen³
ปา ไหญ่ ไนนะ ไร่ หนู คิด ขึ้น มา ว่า ต้อง เป็น
?ay¹ siŋ³ to:³ ne:² no:n⁵ ?ay¹ nu:³ ko:¹ bo:³ way⁶ bo:³ wa:ŋ⁵
ไร่ สิ่ง โต แน่ นอน ไร่ หนู ก็ ไม่ ไว้ ไม่ วาง
to:³ haŋ⁵ le:y⁵ ka:³ lo:t⁴ k^hi:n¹ laŋ³ to:³ liŋ⁵ cian³ kan³ day¹
อะไร ละ กระโดด ขึ้น หลัง ตัว ถึง ขวน กัน ได้
le:n² ma:⁵ tem³ t^hi:² lo:y⁵ ma:⁵ ko:¹ ma:⁵ po:⁶ siŋ³ to:³
วิ่ง มา เต็ม ที่ ละ มา ก็ มา พบ สิ่งโต
tit⁴ he:w⁶ p^ha:n⁵ jai⁴ k^haw¹ ?ay¹ nu:³ hen³ cen⁶ le:w⁶

ติด แร้ว พราน ใหญ่ เข้า ไ้ หนุ เห็น อย่าง นั้น แล้ว
 ko:¹ lo:t⁴ loŋ⁵ laŋ³ to:³ liŋ⁵ le:n² pay³ kat⁴ cia?² he:w⁶
 ก็ ลอด ลง หลัง ตัว ลิง วิ่ง ไป กัด เชือก แร้ว
 nan⁶ con³ k^ha:t⁴ ʔay¹ siŋ³ to:³ man⁶ ko:¹ lo:t² ta:y³ pay³
 นั้น จน ขาด ไ้ สิ่ง โต มัน ก็ รอด ตาย ไป
 lay³ ʔay¹ nu:³ lo:y⁵ pa?⁴ k^hi:n¹ wa:² “ hen³ na:⁶ bun³ k^hun⁵
 ละ ไ้ หนุ เลย พุด ขึ้น ว่า เห็น นา บุญ คุณ
 k^ho:ŋ³ ha:⁵ na?² “ ʔay¹ siŋ³ to:³ di:³ ʔok⁴ di:³ cai³ ka:³ lo:t
 ของ เรา นะ ไ้ สิ่ง โต ดี ออก ดี ใจ กระโดด
 ko:t⁴ ko:³ to:³ liŋ⁵ to:³ nu:³ ta:ŋ⁴ to:³ ko:¹ ta:ŋ⁴ k^ho:p⁴ cai³
 กอด คอ ตัว ลิง ตัว หนุ ต่าง ตัว ก็ ต่าง ขอบ ใจ
 kan³ met⁴ t^han⁶ sa:m³ sat⁴
 กัน หมด ทั้ง สาม สัตว์
 ‘อยู่มาไม่กี่มื่อ ไ้สิ่งโตติดแร้วนายพรานใหญ่เข้า สิ่งโตมันก็ร้อง
 จนสุดเสียงมัน ไ้สิ่งโตอยู่บนกอไม้ได้ยินเข้า ก็วิ่งลงต้นไม้ลงมา
 มาบอกไ้ไ้หนุมาพุดไ้ไ้หนุ ‘เฮ้ย เราได้ยินเสียงอะไรร้องไม่รู้
 ที่ในป่าใหญ่โน่นนะ’ ไ้หนุคิดขึ้นมาว่าต้องเป็นไ้สิ่งโตแน่นอน
 ไ้หนุก็ไม่รอไม่ช้าอะไรแล้ว กระโดดขึ้นหลังตัวลิง ขวนกันได้วิ่ง
 มาเต็มที มาถึงมาพบสิ่งโตติดแร้วพรานใหญ่เข้า ไ้หนุเห็นอย่างนั้น
 แล้วกระโดดลงหลังตัวลิงวิ่งไปกัดเชือกแร้วนั้นจนขาด ไ้สิ่งโตมัน
 ก็รอดตายไปได้ ไ้หนุเลยพุดขึ้นว่า ‘เห็นไหม บุญคุณของเราละ’
 ไ้สิ่งโตดีออกดีใจกระโดดกอดคอตัวลิงตัวหนุ ต่างตัวต่างก็ขอบใจ
 กันหมดทั้งสามสัตว์’

จากตัวอย่างข้อความในภาษาไทย (18) เป็นการเล่าเรื่องที่แสดงจุดเน้นของเรื่องเล่าที่เป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ดังในประโยค พอตกติกก็มีคนร้องตะโกนว่า น้ำมันท่วมไหลเข้าบ้านแล้ว คำนามอ้างอิง น้ำ ถูกย้ายไปทางซ้าย และมีสรรพนาม มัน แทนที่ แสดงจุดเน้นของเรื่องเล่าที่เป็นส่วนสำคัญของเรื่อง ตัวอย่างที่ (19) ในภาษาไทยถิ่น เป็นเรื่องเล่านิทานที่จุดเน้นที่เป็นส่วนสำคัญของเรื่องเล่าเป็นตอนที่หนุช่วยสิ่งโตให้รอดตายได้ ʔay¹ siŋ³ to:³ man⁶ ko:¹ lo:t² ta:y³ pay³ คำนามอ้างอิง ʔay¹ siŋ³ to:³ ถูกย้ายไปทางซ้ายและมีสรรพนาม man⁶ มาแทนที่ แสดงจุดเน้นของเรื่องเล่าที่เป็นส่วนสำคัญของเรื่อง

อย่างไรก็ตาม ในภาษาไทยไทซอง โครงสร้างการคลาดไปทางซ้ายอาจไม่ได้เน้น ความสำคัญของข้อความใดข้อความหนึ่งเป็นการเฉพาะ แต่จะปรากฏในเรื่องเล่าซ้ำกันหลายๆที่ เพื่อซ้ำนามวลีที่อ้างอิงที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง ดังตัวอย่าง

(20) kap⁴ ni: ⁶ *khə:y³ kok⁴ saw³* ci:³ boʔ⁴ hai¹ pi:³ no:ŋ⁶ fa:y⁴ kon³ ta:y³

คราวนี้ เขย กก เขา จะ บอกให้ พี่ น้อง ฝ่าย คน ตาย
 le:w⁶ *khə:y³ kok⁴ saw³* ci:³ ʔet⁴ ban¹ nam⁶ tok⁴ way⁶ ban¹ niŋ²
 แล้ว เขย กก เส่า จะ ทำ บั้ง น้ำ ตก ไว้ บั้ง หนึ่ง
 le:w⁶ *khə:y³ kok⁴ saw³* ci:³ ʔet⁴ ban¹ nam⁶ tok⁴ way⁶ ko:n⁴ le:w⁶
 แล้ว เขย กก เส่า จะ ทำ บั้ง น้ำ ตก ไว้ ก่อน แล้ว
khə:y³ saw³ ko:¹ thoʔ⁴ nam⁶ sai⁴ kuan³ ban¹ nam⁶ ko:¹ ci:³
เขย เขา ก็ เท น้ำ ใส่ ใน บั้ง น้ำ ก็ จะ
 ʔaw³ way⁶ hai¹ pi:³ no:ŋ⁶ phu:¹ ta:y³ nan² ma:⁵ nan² kin³ ban¹
 เอา ไว้ ให้ พี่ น้อง คน ตาย นั้น มา นั่ง กิน บั้ง
 nam⁶ tok⁴ kap⁴ ni: ⁶ *khə:y³ kok⁴ saw³* ci:³ boʔ⁴ hai¹ ma:⁵ nan²
 น้ำ ตก คราวนี้ เขย กก เขา จะ บอกให้ มา นั่ง
 kin³ thi:⁵ la:⁵ kon³ le:w⁶ *khə:y³ kok⁴ saw³* ci:³ boʔ⁴ hai¹ nan²
 กิน ที่ ละ คน แล้ว เขย กก เส่า จะ บอกให้ นั่ง
 niŋ² no:ŋ⁵ kin³ le:w⁶ *khə:y³ kok⁴ saw³* ci:³ boʔ⁴ hai¹ ʔaw³
 ยอง ยอง กิน แล้ว เขย กก เส่า จะ บอกให้ เอา
 mi:⁵ yip² ko:y¹ yip² la:p² nan²
 มือ หยิบ ก้อย หยิบ ลาบ นั้น...

‘คราวนี้เขยกกเขาจะบอกให้พี่น้องฝ่ายคนตาย แล้วเขยกกเขาจะทำ
 บั้งน้ำตกไว้บั้งหนึ่ง เขยกกเขาจะทำบั้งน้ำตกไว้ก่อนแล้ว เขยเขาก็เท
 น้ำใส่ในบั้งนั้น ก็จะเอาไว้ให้พี่น้องผู้ตายนั่นมานั่งกินบั้งน้ำตก
 คราวนี้เขยกกเขาจะบอกให้มานั่งกินที่ละคน แล้วเขยกกเขาจะบอก
 ให้น้องยองยองกิน แล้วเขยกกเขาจะบอกให้เอามือหยิบก้อยหยิบลานั้น...’

จากตัวอย่างข้อความในภาษาไทยไทซอง (19) เป็นการใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายในเรื่องเล่าโดยซ้ำนามวลีที่อ้างอิงที่เป็นตัวดำเนินเรื่อง ได้แก่ นามวลี *khə:y³ kok⁴ saw³* ในที่นี้ *khə:y³ kok⁴* เป็นนามวลีอ้างอิงที่ถูกย้ายไปทางซ้ายและมีสรรพนาม *saw³* แทนที่ เป็นการใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายในการดำเนินเรื่องตลอดข้อความ

5.5.3 ข้อสรุปข้อเหมือนและข้อแตกต่างประโยคคลาดไปทางซ้ายภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

5.5.3.1 ข้อเหมือนประโยคคลาดไปทางซ้ายในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างประโยคคลาดไปทางซ้ายในตำแหน่งเน้นประธาน กรรม โดยหน้าที่การใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายใช้ในหน้าที่แนะนำสิ่งอ้างอิงใหม่ อ้างอิงซ้ำ การเน้นจุดสูงสุดของเรื่องเล่า การเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์หรือฉากของเรื่อง

5.5.3.2 ข้อต่างประโยคคลาดไปทางซ้ายในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

ในเรื่องเล่าภาษาไทโซ่งการใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายอาจไม่ได้เน้นความสำคัญของนามวลีอ้างอิงเป็นการเฉพาะ แต่ทำหน้าที่แนะนำนามวลีที่อ้างอิงซ้ำไปตลอดเรื่องเล่าเมื่อนามที่อ้างอิงนั้นเป็นตัวดำเนินเรื่อง

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประโยคเดียวในภาษาไทยและไทโซ่งและศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ โครงสร้างทั่วไปของประโยคเดียวในภาษาไทยและไทโซ่งไม่มีความแตกต่างกัน แต่โครงสร้างบางโครงสร้างและคำบอกหน้าที่ไวยากรณ์มีความแตกต่างกัน การเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่งสามารถสรุปผลในแต่ละหัวข้อได้ดังนี้

6.1.1 การเปรียบเทียบกริยาในประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง

การเปรียบเทียบกริยาในประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่งตาม ได้แก่ สัมพันธกริยา กริยากรรม กริยาที่มีประโยคเป็นประธาน กริยากรรมที่มีประเด็นหลักกรรมตรงเป็นผู้ทรงสภาพเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะต่างๆและประเด็นหลักกรรมตรงที่มีความหมายอื่นๆ เช่น สถานที่ ผู้มีส่วนร่วม กริยากับกรรมของบุพบท กริยาวิกรรม และกริยาไร้ประธาน จากการศึกษพบว่าในประโยคเดียวความเดียวทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างเหมือนกัน และประเด็นหลักที่ปรากฏกับกริยาแต่ละประเภทจะมีบทบาทความหมายเหมือนกัน คำกริยากรรม-กรรมในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีปรากฏเหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตามในภาษาไทโซ่งยังมีกริยากรรมและกริยากรรมที่มีความหมายอย่างเดียวกันที่ใช้ศัพท์ต่างกัน

6.1.2 การเปรียบเทียบประโยคเดียวความซ้อนภาษาไทยและไทโซ่ง

ประโยคเดียวความซ้อนภาษาไทยและไทโซ่งมีสองประเภท ได้แก่ อนุพากย์เต็มเต็มและคุณานุประโยค ดังนี้

6.1.2.1 อนุพากย์เต็มเต็มแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ไวยากรณ์ออกเป็นสอง

ประเภท ได้แก่ อนุพากย์เต็มเต็มตำแหน่งประธาน อนุพากย์เต็มเต็มตำแหน่งกรรม นอกจากนี้ อนุพากย์เต็มเต็มตำแหน่งกรรมยังแบ่งออกเป็นสองชนิดย่อยตามโครงสร้างที่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มและไม่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม โดยอนุพากย์เต็มเต็มที่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มปรากฏกับกลุ่มกริยาแสดงการบงการ กริยาแสดงปริชานและถ้อยคำ และกริยาแสดงทัศนะ โดยมีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มในภาษาไทย ได้แก่ คำว่า “ให้” และ “ว่า” และตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มในภาษาไทโซ่ง ได้แก่ *hai* “ให้” และ *wa:* “ว่า” อนุพากย์เต็มเต็มที่ไม่มีตัวนำอนุพากย์เต็มเต็มทั้งกริยาหลัก

และกริยาเติมเต็มมีประธานตัวเดียวกันโดยประธานอนุพากย์เติมเต็มเป็นประธานละรูป โครงสร้างนี้ทั้งในภาษาไทยและไทโซ่งปรากฏกับกลุ่มกริยาแสดงทัศนะ หน้าที่ความหมายของประเด็นหลักที่เป็นประธานในอนุพากย์เติมเต็มมีบทบาทความหมายส่วนใหญ่ดังเช่นประโยคเดียวความเดียวทั่วไป เช่น ผู้กระทำ ผู้ทรงสภาพ ผู้รับสภาพ และผู้มีส่วนร่วม โครงสร้างอนุพากย์เติมเต็มและโครงสร้างกริยาเรียงมีความคล้ายคลึงกันทั้งในภาษาไทยและไทโซ่ง แต่เมื่อเติมตัวนำอนุพากย์เติมเต็ม “ที่^๑จะ” และ *ci:ʔ* “จะ” หน้าอนุพากย์เติมเต็มจะทำให้อนุพากย์เติมเต็มเด่นขึ้นและสามารถแยกโครงสร้างอนุพากย์เติมเต็มออกจากโครงสร้างกริยาเรียงได้ ในหน้าที่การใช้ โครงสร้างที่มีตัวนำอนุพากย์เติมเต็มซึ่งประธานของอนุพากย์เติมเต็มเป็นคนละตัวกับประธานของประโยคหลัก ประธานของอนุพากย์เติมเต็มสามารถละได้ถ้าบริบทเป็นที่เข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง

6.1.2.2 การเปรียบเทียบคุณานุประโยคในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งพบว่า ภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีกลวิธีการเชื่อมคุณานุประโยค 2 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีโครงสร้างที่คงสรรพนาม และกลวิธีโครงสร้างช่องว่าง กลวิธีโครงสร้างช่องว่างมีกระบวนการเชื่อมตำแหน่งไวยากรณ์ในคุณานุประโยคที่สัมพันธ์กับคำนามหลักอย่างหลากหลาย คุณานุประโยคกลวิธีโครงสร้างช่องว่างแบ่งออกเป็นคุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏและคุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏ คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทย มีคำเชื่อม *ที่* ซึ่ง ภาษาไทโซ่งมีคำเชื่อม *thi:ʔ*, *ʔanʔ*, *siŋʔ* และ *saŋʔ* และคำเชื่อมนี้สามารถเกิดร่วมกันได้โดยรวม *ʔanʔ thi:ʔ siŋʔ* และ *saŋʔ* เป็น *siŋʔ ʔanʔ, saŋʔ ʔanʔ, siŋʔ thi:ʔ* และ *thi:ʔ siŋʔ* คุณานุประโยคที่มีคำเชื่อมในภาษาไทยมีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งประธาน กรรมตรง กรรมรองและวิเศษณ์ ในภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งประธาน กรรมตรง และวิเศษณ์ คุณานุประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมปรากฏในภาษาไทยมีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักเฉพาะตำแหน่งประธาน ในภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างคำนามหรือนามวลีที่หายไปในอนุประโยคตรงกับคำนามหลักในตำแหน่งประธานและกรรม การเติมลักษณนามเข้าไปหน้าคำเชื่อมคุณศัพท์ *ที่* ซึ่ง ในภาษาไทย แสดงความต่างว่า *ที่* มีอำนาจชี้เฉพาะในการจำแนก แต่ *ซึ่ง* ไม่มีอำนาจชี้เฉพาะในการจำแนก ในภาษาไทโซ่งลักษณนามไม่ได้จำแนกความแตกต่างในการใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ ข้อเหมือนคุณานุประโยคในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง โครงสร้างเน้นส่วนประกอบชนิดย้ายส่วนประกอบคุณานุประโยคไปทางขวามือเพื่อแสดงการเน้นตำแหน่งหัวข้อหรือคำนามหลัก พบปรากฏทั่วไปในเรื่องเล่าและการสนทนา ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีส่วนขยายที่เป็นนามวลีและปริมาณวลีขยายคำนามหลักแล้วจึงตามด้วยคำเชื่อมคุณศัพท์ ลักษณะนามเมื่อเติม

หน้าคำเชื่อมคุณศัพท์ในคุณานุกรประโยคที่มีคำเชื่อมและไม่มีคำเชื่อมจะทำให้ความหมายของประโยคชัดเจนขึ้นหรือบ่งลักษณะของคำนามหลัก และลักษณะนามเมื่อเติมระหว่างคำนามหลักและกริยาในคุณานุกรประโยคที่ไม่มีคำเชื่อมจะช่วยจำแนกความแตกต่างระหว่างโครงสร้างปกติ คำประสม และคุณานุกรประโยค

6.1.3 การเปรียบเทียบประโยคเดียวโครงสร้างอื่นๆในภาษาไทยและไทโซ่ง

6.1.3.1 ประโยคปฏิเสธ

ประโยคปฏิเสธทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีโครงสร้างการวางคำปฏิเสธไว้หน้าภาคกริยา คำปฏิเสธในภาษาไทย ได้แก่ ไม่ ไม่ได้ อย่า คำปฏิเสธในภาษาไทโซ่ง ได้แก่ *ya:* ‘อย่า’ *bo:* ‘ไม่’ *bu:* ‘ไม่รู้’ การปฏิเสธในขอบเขตการปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐาน มี 12 กระสวน ขอบเขตการปฏิเสธที่ปรากฏเหมือนกันทั้งในภาษาไทยและไทโซ่ง ได้แก่ หน่วยสร้างกระสวนที่ 1 หน่วยสร้างกระสวนที่ 2 หน่วยสร้างกระสวนที่ 3 หน่วยสร้างกระสวนที่ 4 หน่วยสร้างกระสวนที่ 5.1 หน่วยสร้างกระสวนที่ 6 หน่วยสร้างกระสวนที่ 7.1 หน่วยสร้างกระสวนที่ 8 หน่วยสร้างกระสวนที่ 9 หน่วยสร้างกระสวนที่ 10 หน่วยสร้างกระสวนที่ 12 หน่วยสร้างที่ปรากฏในภาษาไทยแต่ไม่ปรากฏในภาษาไทโซ่ง ได้แก่ หน่วยสร้างกระสวนที่ 5.2 หน่วยสร้างกระสวนที่ 7.2 และหน่วยสร้างกระสวนที่ 11

6.1.3.2 โครงสร้างประโยคคำถาม

ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีกลไกวากยสัมพันธ์ในการเพิ่มคำไว้ในตำแหน่งท้ายประโยคเมื่อเป็นประโยคคำถามเช่นเดียวกัน ความหมายและหน้าที่ที่ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งมีทั้ง คำถามสองข้อคำถาม คำถามที่ไม่ใช่ข้อคำถามใดคำถามหนึ่ง คำถามใช่/ไม่ใช่เน้นความ และคำถามใช่/ไม่ใช่ที่ทำหน้าที่อื่นนอกจากคำถาม เช่น ทำหน้าที่ขอร้อง เชิญชวน สั่ง ตีตึง และบ่น โครงสร้างคำถามเพื่อหาข้อมูลที่ต้องการทราบตำแหน่งบทบาทและหน้าที่ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทโซ่งเป็นประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล ทิศทาง สถานที่ คำอธิบาย ลักษณะ เวลา เหตุผล ความถี่ จำนวน อาการ ตัวเลขและความเป็นเจ้าของเหมือนกัน โดยมีการใช้คำถามเพื่อหาข้อมูลตามบทบาทความหมายที่ต้องการทราบ เช่น คำถาม ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร เท่าไร เพราะเหตุใด และมีการใช้ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลตามความหมายหน้าที่ทางสังคม เช่น การทักทาย ตีตึง แนะนำ ประหลาดใจ ความเห็นเชิงรำพึง และการสะท้อนความคิดเห็นของตนเองเช่นเดียวกัน ข้อต่างในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ได้แก่ ประโยคคำถาม ใช่/ไม่ใช่ ที่ลงท้ายด้วยคำถามที่ไม่ใช่ข้อคำถามใดคำถามหนึ่ง ในภาษาไทยมีทั้งการใช้คำลงท้ายและคำบอกการณลักษณะ(aspect) ที่

ขึ้นเสียงสูง ในภาษาไทยจึงจะมีเฉพาะคำลงท้ายเพียงอย่างเดียว ความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำถามเพื่อหาข้อมูลโดยถามถึงคน ในภาษาไทยใช้คำบอกคำถาม ใคร เพียงคำเดียว แต่ในภาษาไทยจึง มีการใช้คำต่างกัน ได้แก่ *pa:y laʔ ʔi:* ใช้ถามเมื่อต้องการทราบว่าใครเป็นผู้กระทำอาการหรือเป็นผู้ทรงสภาพ *bo: phaʔ ʔi:* ใช้ถามเมื่อต้องการทราบว่าเขาเป็นผู้ใดหรือเขาเป็นใคร การใช้ประโยคคำถามเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงแย้งและเพื่อใช้ในเชิงวาทศิลป์พบในภาษาไทยแต่ไม่พบในภาษาไทย

6.1.3.3 ประโยคคำสั่งและขอร้อง

โครงสร้างประโยคคำสั่งและขอร้องในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นส่วนใหญ่มิมีโครงสร้างที่เหมือนกัน ได้แก่ โครงสร้างประโยคคำสั่งละประธาน และโครงสร้างประโยคคำสั่งไม่ละประธาน ในประเด็นความหมายและหน้าที่การใช้ประโยคคำสั่งในภาษาไทยและภาษาไทยถิ่นส่วนใหญ่มิมีความหมายและหน้าที่การใช้ที่เหมือนกัน ได้แก่ การใช้ประโยคคำสั่งไม่ละประธานโดยประธานอาจหมายถึงบุคคลคนเดียวหรือหลายคน ในกรณีที่ต้องการหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะอาจเติมสรรพนามหรือชื่อเรียกเฉพาะไว้หน้าประโยคหรือท้ายประโยค การใช้ประโยคคำสั่งทั่วไปที่อาจหมายถึงบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยพิจารณาจากบริบท การใช้ประโยคคำสั่งที่มีความหมายรวมผู้พูดผู้ฟังโดยมีความหมายเชิงชี้แนะหรือชักชวนมากกว่าคำสั่ง การใช้ประโยคคำสั่งละประธานและไม่ละประธานทำหน้าที่ขอร้อง

6.1.3.4 ประโยคกรรมวาจก

ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทย จะมีคำกริยา ถูก โดน ได้รับ เป็นคำบังคับบอกประโยคกรรมวาจก ในภาษาไทยถิ่น มีกริยา *thi?* เป็นคำบังคับบอกประโยคกรรมวาจก ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยแบ่งตามความหมายออกเป็นสองชนิด ได้แก่ ประโยคกรรมวาจกที่สื่อความหมายเชิงลบ และประโยคกรรมวาจกที่ไม่ได้สื่อความหมายเชิงลบ ในภาษาไทยพบหน้าที่การใช้ประโยคกรรมวาจกในบริบทต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นจะปรากฏใช้โครงสร้างกรรมวาจกเมื่อมีการใช้คำถามถามนำด้วยประโยคกรรมวาจกภาษาไทย แต่เมื่อถามสลับบริบทไปมาแล้วจะไม่พบการใช้ประโยคกรรมวาจกในภาษาไทยถิ่น และเมื่อเก็บข้อมูลการใช้ภาษาพูดในชีวิตประจำวันและในเรื่องเล่า เช่น ประเพณี นิทาน กรรมวิธีต่างๆ ก็ไม่พบปรากฏการใช้ประโยคกรรมวาจกในข้อมูลเหล่านั้น

6.1.3.5 ประโยคคลาดไปทางซ้าย

ประโยคคลาดไปทางซ้ายในภาษาไทยและไทยถิ่นมีข้อเหมือนกัน คือ มีโครงสร้างประโยคคลาดไปทางซ้ายในตำแหน่งเน้นประธาน กรรม โดยหน้าที่การใช้ประโยคคลาด

ไปทางซ้ายใช้ในหน้าที่แนะนำสิ่งอ้างอิงใหม่ อ้างอิงซ้ำ การเน้นจุดสูงสุดของเรื่องเล่า การเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์หรือฉากของเรื่อง ข้อต่างประโยคคลาดไปทางซ้ายในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง ในเรื่องเล่าภาษาไทโซ่งการใช้ประโยคคลาดไปทางซ้ายอาจไม่ได้เน้นความสำคัญของนามวลีอ้างอิงเป็นการเฉพาะ แต่ทำหน้าที่แนะนำนามวลีที่อ้างอิงซ้ำไปตลอดเรื่องเล่าเมื่อนามที่อ้างอิงนั้นเป็นตัวดำเนินเรื่อง

ตารางที่ 3 สรุปการเปรียบเทียบข้อเหมือนและข้อแตกต่างประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่ง

ประเด็นการศึกษาประโยคเดียวในภาษาไทย	ภาษาไทโซ่ง
1. ประโยคเดียวภาษาไทยตามกลุ่มกริยา	
1.1 สัมพันธกริยา	
โครงสร้าง	เหมือนภาษาไทย
บทบาทความหมาย	เหมือนภาษาไทย
หน้าที่การใช้	เหมือนภาษาไทย
1.2 กริยากรรม	
โครงสร้าง	เหมือนภาษาไทย
บทบาทความหมาย	เหมือนภาษาไทย
หน้าที่การใช้	เหมือนภาษาไทย
คำกริยากรรมสกรรม	เหมือนภาษาไทย
คำกริยา เปิด ไค่น	ต่างจากภาษาไทย
1.3 กริยาที่มีประโยคเป็นประธาน	
โครงสร้าง	เหมือนภาษาไทย
บทบาทความหมาย	เหมือนภาษาไทย
หน้าที่การใช้	เหมือนภาษาไทย
1.4 กริยาสกรรม	
โครงสร้าง	เหมือนภาษาไทย
บทบาทความหมาย	เหมือนภาษาไทย
หน้าที่การใช้	เหมือนภาษาไทย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการศึกษาประโยคเดียวในภาษาไทย	ภาษาไทยซึ่ง
1.5 กริยากับกรรมของบุพพท โครงสร้าง บทบาทความหมาย หน้าที่การใช้ 1.6 กริยาทวิกรรม โครงสร้าง บทบาทความหมาย หน้าที่การใช้ 1.7 กริยาไร้ประธาน โครงสร้าง หน้าที่การใช้	เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย
2. ประโยคเดียวความซ้อน 2.1 อนุพากย์เต็มเต็ม โครงสร้าง หน้าที่การใช้และความหมาย ตัวนำอนุพากย์เต็มเต็ม 2.2 คุณานุประโยค โครงสร้าง หน้าที่ความหมายและการใช้ คำเชื่อมคุณศัพท์	เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย ต่างจากภาษาไทย ต่างจากภาษาไทย เหมือนภาษาไทย ต่างจากภาษาไทย
3. ประโยคเดียวตามเจตนาการสื่อสาร 3.1 ประโยคปฏิเสธ โครงสร้างกระบวนที่ 1,2 ,3, 4, 5.1, 6, 7.1, 8, 9, 10 และ12 โครงสร้างกระบวนที่ 5.2 , 7.2 และ 11 หน้าที่การใช้และความหมาย คำปฏิเสธ	เหมือนในภาษาไทย ต่างจากภาษาไทย เหมือนภาษาไทย ต่างจากภาษาไทย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็นการศึกษาประโยคเดียวในภาษาไทย	ภาษาไทย
3.2 ประโยคคำถาม 3.1.1 คำถาม ใช่/ไม่ใช่ โครงสร้าง หน้าที่การใช้และความหมาย คำบอกคำถาม 3.1.2 คำถามเพื่อหาข้อมูล โครงสร้าง หน้าที่การใช้และความหมาย คำบอกคำถาม	เหมือนภาษาไทย ต่างที่การใช้ประโยคคำถามเชิงวาทิลป์ ต่างจากภาษาไทย เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย ต่างจากภาษาไทย
3.3 ประโยคคำสั่ง โครงสร้าง หน้าที่การใช้และความหมาย	เหมือนภาษาไทย เหมือนภาษาไทย
3.4 ประโยคกรรมวาจก	ไม่ปรากฏในภาษาไทย
3.6 ประโยคคลาดไปทางซ้าย โครงสร้าง หน้าที่การใช้และความหมาย	เหมือนภาษาไทย ต่างที่มีการใช้นามวลีอ้างอิงซ้ำเพื่อดำเนินเรื่อง

6.2 อภิปรายผล

โครงสร้างประโยคเดียวในภาษาไทยและภาษาไทยโดยทั่วไปมีโครงสร้างที่เหมือนกัน เนื่องจากเป็นภาษาที่จัดอยู่ในตระกูลไทเช่นเดียวกัน จากการใช้ทฤษฎีหน้าที่ตามแนวคิดของ ทาลมี กิวอน วิเคราะห์ประโยคเดียวในภาษาไทยและภาษาไทยโดยแบ่งประโยคเดียวออกเป็น ประโยคเดียวความเดียวและประโยคเดียวความซ้อน ประโยคเดียวความเดียวแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆตามกริยาแต่ละชนิด ทั้งในภาษาไทยและภาษาไทยประโยคความเดียวมีโครงสร้างและ

หน้าที่ไวยากรณ์ตำแหน่งประธาน กรรมตรง และกรรมรอง ประเด็นหลักหรือค่านามในตำแหน่งหน้าที่ไวยากรณ์ดังกล่าวนี้มีบทบาทความหมายต่างกัน เช่น ผู้กระทำ ผู้ทรงสภาพ ผู้รับสภาพ ผู้รับประโยชน์ สถานที่ เครื่องมือและอื่นๆ นอกจากนี้ยังได้วิเคราะห์โครงสร้างและหน้าที่ประโยคเดียวความซ้อน ได้แก่ อนุพากย์เต็มเต็ม และคุณานุประโยคซึ่งพบว่านอกจากโครงสร้างแล้วบริบทหน้าที่การใช้เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ความหมายชัดเจนขึ้นและทำให้โครงสร้างของประโยคไม่กำกวม และเนื่องจากทฤษฎีหน้าที่มุ่งเน้นประเด็นหน้าที่การใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง งานวิจัยนี้จึงได้วิเคราะห์ประโยคเดียวความเดียวในโครงสร้างอื่นๆ ที่เกี่ยวกับหน้าที่การใช้ ได้แก่ ประโยคปฏิเสธ ประโยคคำถาม ประโยคคำสั่งและขอร้อง ประโยคกรรมวาจก ประโยคตลาดไปทางซ้าย และจากการวิเคราะห์ประโยคเดียวความเดียวดังกล่าวทั้งโครงสร้างและหน้าที่การใช้พบว่า โครงสร้างบางโครงสร้างไม่สัมพันธ์กับหน้าที่การใช้ เช่น ประโยคประโยคคำถามบางคำถาม มีโครงสร้างเป็นคำถาม แต่ในหน้าที่การใช้มีจุดหมายแสดงการขอร้อง เชิญชวน คำสั่ง ตีติง หรือบ่น เป็นต้น ข้อแตกต่างระหว่างภาษาไทยและภาษาไทโซ่งที่พบส่วนใหญ่เป็นประเด็นหน้าที่การใช้ เช่น การใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ การใช้คำบอกคำถามที่ถามถึงคน จึงแสดงผลการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่เลือกใช้ทฤษฎีหน้าที่มาใช้ในการวิเคราะห์โดยไม่พิจารณาโครงสร้างภาษาแต่เพียงอย่างเดียวแต่ได้พิจารณาครอบคลุมไปถึงบริบทหน้าที่การใช้รวมทั้งสังคมและวัฒนธรรมด้วย

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเปรียบเทียบประโยคเดียวภาษาไทยและไทโซ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

6.3.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประโยคความรวม ประโยควิเศษณานุประโยคในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง

6.3.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยและภาษาไทโซ่ง โดยศึกษาคุณสมบัติวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของทั้งสองภาษา

6.3.3 จากการศึกษาประโยคเดียวโครงสร้างอื่นๆ ซึ่งเน้นในเรื่องการใช้พบว่ามีประเด็นที่ควรศึกษาอย่างละเอียดเพิ่มมากขึ้น เช่น ประโยคคำถามที่ลงท้ายด้วยคำว่า ไหม หรือ และหรือเปล่าโดยศึกษาว่ามีหน้าที่อื่นๆ นอกจากแสดงเจตนาการถามอย่างไรและมีบริบทการใช้ในสถานการณ์ใดบ้างตลอดจนมีการสื่อความหมายที่แตกต่างกันอย่างไร

6.3.4 ควรศึกษาหน้าที่การใช้คำเชื่อมคุณศัพท์ในภาษาไทโซ่งว่ามีการใช้คำแตกต่างกันในบริบทหน้าที่ทางภาษาอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล. ระบบเสียงภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- คีย์โกะ ทาคาฮาชิ. “การปฏิเสธในหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานในภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ธัญญรัตน์ ปานะกุล. หัวข้อที่น่าสนใจทางภาษาศาสตร์: ประโยคกรรมในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- นิตยา กาญจนะวรรณ. “คำกริยากรรมในภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- ประชุมพงศาวดารเล่ม4. พระนคร : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, 2506.
- ประภารัตน์ พรหมประภากร. “การแปรและการเปลี่ยนแปลงของคุณานุประโยคในภาษาไทย สมัยรัตนโกสินทร์.” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ปราณี กุลละวณิชย์. “อนุประโยคขยายนาม.” ใน หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในไวยากรณ์ไทย, 7-65. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ภาณุ สังขะวร. “ความสัมพันธ์ทางอรรถศาสตร์ระหว่างคำนามกับคำกริยาในประโยคภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ภาสินี ศรีหิรัญ. “ที่ ซึ่ง อัน. ในคุณานุประโยค.” วารสารอักษรศาสตร์ 13,1 (มกราคม 2524) : 50-59.
- พนิดา เย็นสมุทร. “คำและความหมายในภาษาลาวโซ่ง.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- พระยาอุปกิตศิลปสาร. หลักภาษาไทย. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- เมธาวี ยุทธพงศ์ธาดา. “การศึกษาคุณานุประโยคในวรรณกรรมประเภทสารคดีในสมัยรัตนโกสินทร์.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

- ยาใจ ชูวิชา. “ความเป็นประโยชน์ของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ดุขฎิบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2538.
- วิภาส โพธิแพทย์. “ไวยากรณ์หน่วยสร้าง.” วารสารภาษาและวรรณคดีไทย 18,18
(ธันวาคม 2544) : 115- 131.
- วิศรุต สุวรรณวิเวก. “ระบบการเขียนของไท่ง.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจารึก
ภาษาไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.
- สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์, อัญชลี สิงห์น้อย และศิริพร มณีชูเกตุ. “รายงานการวิจัยระบบ.
ไวยากรณ์ในภาษาไทยไท่ง” พิษณุโลก: สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2546. (เอกสารอัดสำเนา).
- อัญชลี สิงห์น้อย. คำนามประสม: ศาสตร์และศิลป์ในการสร้างคำไทย. พิมพ์ครั้งที่1. พิษณุโลก:
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 2546.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. “หน่วยสร้างกรรมวาจก.” ใน หน่วยสร้างที่มีข้อขัดแย้งในไวยากรณ์ไทย,
174-166. อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2549.
- อุไร งามสม. “การวิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์ของคำกริยา มี ใน
ภาษาไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527.
- อุปกิตศิลปสาร, พระยา. หลักภาษาไทย. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

ภาษาต่างประเทศ

- Kullavanijaya, Pranee. “Transitive Verbs in Thai.” Ph.D. dissertation, University of
Hawaii, 1974
- Bandhumedha, Nawawan. “Noun Phrase Deletion in Thai.” Ph.D. dissertation,
University of Washington, 1976.
- Comrie, Bernard. Language Universals & Linguistic Typology. Chicago: The University
of Chicago Press, 1989.
- Chomsky, Noam. Aspects of the Theory of Syntax . Cambridge, Mass.: M.I.T. Press,
1965.

DaLancey, Scott. On Functionalism [online]. Accessed 15 November 2004.

Available from <http://www.uoregon.edu/~dalancey/sb/LECT01>.

DOC

Dik, Simon C. Functional Grammar. Amsterdam: North Holland, 1978.

_____. Functional Grammar [online]. Accessed 15 November 2004 . Available from

<http://home.hum.uva.nl/fg/home.html>

Ekniyom Peansiri. "Relative Clauses in Thai." Master's Thesis, the University of Washington, Seattle, 1971.

Fillmore, Charles J., Paul Key and Mary Catherine O'Conner. Regularity and idiomaticity in Grammatical: the case of let alone. Language 64, 1988.

Fillmore, Charles J., "Lexical Entries for Verbs." Foundations of Language 4 (November 1968) : 373-393.

_____. "The Case for Case." in Universals in Linguistics Theory, 1-88. Edited by Emmon Bach and Robert T. Harms. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1968.

_____. "Toward a Modern Theory of Case." in Reading in Theory of Grammar, ed. Diane D. Bornstein. Cambridge, Mass. : Winthrop Publishers, 1976.

_____. "Syntactic intrusion and the notion of grammatical construction." BLS 11(1985): 73-86.

_____. "The mechanisms of Construction Grammar". BLS 14(1988): 35-55.

_____. Construction Grammar. University of California at Berkeley, 1991.

Goldbreg, Adele E. Constructions: A Construction Grammar Approach to Argument Structure. Chicago: The University of Chicago Press, 1995.

Givón, T. Syntax: A Functional Typological Introduction. Volume I II

Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1984.

_____. Functionalism and grammar. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1995.

Halliday, M.A.K. "Note on transitivity and theme in English." Journal of Linguistics, 3 (1967): 199-224.

Halliday, M.A.K. . Language Structure and language function, Baltimore: Penguin books, 1970.

_____. Explorations in the function of language. London: Edward Arnold, 1973.

_____. Language as social semiotics: The Social Interpretation of Language and Meaning. London: Edward Arnold, 1978.

_____. An Introduction to Functional Grammar. Baltimore: University Park Press, 1985.

_____. An Introduction to Functional Grammar. 2nd edn. London: Edward Arnold, 1994.

_____. Systemic functional grammar. [online]. Accessed 15 November 2004. Available from http://en.wikipedia.org/wiki/Systemic_functional_grammar

Jay W. Fippinger. "Black Tai Sentence Types: A Generative Semantic Approach." in Studies in Tai Linguistics In Honor of William J. Gedney, 49-66. Edited by.

Jimmy G. Harris and James R. Chamberlain. Bangkok: CIEL, 1975.

Jacob L. Mey. Concise Encyclopedia of Pragmatics. Uk: BPC Wheations Ltd., Exeter, 1998.

John, Hinds, "Left dislocation in Thai." Journal of Language and Linguistics 7, 2 (January- June, 1990) : 61-68.

Lakoff, George and Mark Johnson. Metaphors we live by. Chicago: University of Chicago Press, 1980.

Lakoff, George. Woman, fire, and dangerous things. Chicago: University of Chicago Press, 1987.

Langacker, Ronald W. Foundation of Cognitive Grammar Vol. II : Theoretical prerequisites. Standford: Stanford University Press, 1987.

Langacker. R. W. Concept, Image, and symbol. The cognitive basis of grammar. Berlin : Mouton, 1991.

Lekawatana Pongsri. " Verb Pharse in Thai: A Study in Deep-Case Relations." Ph.D. dissertation, University of Michigan, 1970.

Newmayer, Frederic J. Language Form and Language Function. Cambridge, M.A: MIT Press, 1998.

_____. Language Form and Language Function. Chapter 1 The Form Function Problem

- in Linguistics. [online]. Accessed 15 November 2004. Available from
[http://www.isc.cnrs.tr/FN-charpter 1. pdf](http://www.isc.cnrs.tr/FN-charpter%201.pdf).
- Panupong, Vichin. Inter-Sentence Relation in Modern Conversational Thai. Bangkok:
 The Siam Society, 1970.
- Singnoi Unchalee. "Nominal Construction in Thai." Ph.D. dissertation, University of
 Oregon, 2000.
- _____. "An analysis of Passive Construction in Thai." in Proceedings of Second Annual
 High Desert Linguistics Society Conference, 70-79. Edited by Dawn Nordquist
 and Berkenfield. New Mexico: University of New Mexico, 1999.
- Sornhirun Pasinee. "A Transformation Study of Relative Clauses in Thai." Ph.D.
 dissertation, University of Texas, 1978.
- Suthinee Suttrakul. "A Constrastive Analysis of Relative Clause in Thai-English." Ph.D.
 dissertation Rutgers University, 1975.
- Theory of Functional Grammar. [online]. Accessed 15 November 2004. Available from
http://home.hum.uva.nl/fg/theory_func_gram.html
- Timothy Shopen. Language typology and syntactic description. Volume I II
 III Cambridge: Cambridge University Press, 1994.
- Van Valin, Robert D., Jr. Randy J. LaPolla. Syntax: structure meaning and function.
 Newyork: Cambridge University Press, 1997.
- Walter A. Cook. "Improvements in Case Grammar 1970." in Language and Linguistics :
 Working Papers. 2, 10-22. Edited by Richard J.O' Brien. Washington, D.C.:
 Georgetown University Press, 1971.

ภาคผนวก

ka:³ ta:y⁴ ti:n⁴ tu:m³

กระต่ายตื่นตูม

ka: ³ ta:y ⁴	to: ³	ni: ⁶	man ⁵	ko: ¹	ko:t ⁴	ma: ⁵	te: ⁴	yan ⁵	no:y ⁶
กระต่าย	ตัว	นี้	มัน	ก็	เกิด	มา	แต่	ยัง	น้อย
ko: ¹	la:y ³	pi: ³	ma: ⁵	le:w ⁶	le:y ⁵	ko: ¹	la:y ³	pi: ³	ma: ⁵ le:w ⁶
ก็	หลาย	ปี	มา	แล้ว		ก็	หลาย	ปี	มา แล้ว
man ⁵	ko: ¹	nai ⁴	k ^h in ¹	pi: ³	la:	no:y ⁶	la:	no:y ⁶	tok ⁴ ka:n ³
มัน	ก็	ใหญ่	ขึ้น	ปี	ละ	น้อย	ละ	น้อย	ตก กลาง
ki:n ³	man ⁵	ko: ³	ha: ³	kin ³	te: ⁴	ya: ¹	pe:t ⁴	pay ³	ta:m ³ pa: ³ sa: ³
คืน	มัน	ก็	หา	กิน	แต่	หญ้า	แพรว	ไป	ตาม ประสา
k ^h o:n ³	man ⁵	cu: ³	pi: ³	cu: ³	pi: ³	pay ³	k ^h a:w ⁵	ni: ⁶	man ⁵ ko: ¹
ของ	มัน	ทุก	ปี	ทุก	ปี	ไป	คราวนี้	มัน	ก็
nai ⁴	k ^h in ¹	tem ³	to: ³	k ^h o:n ³	man ⁵	le:w ⁶	le:y ⁵	man ⁵	ko: ¹ ha: ³
ใหญ่	ขึ้น	เต็ม	ตัว	ของ	มัน	แล้ว		มัน	ก็ หา
kin ³	ya: ¹	pay ³	man ⁵	ko: ¹	ŋam ³	nay ⁵	hua ³	cai ³	to: ³ k ^h o:n ³
กิน	หญ้า	ไป	มัน	ก็	คิด	ใน	หัว	ใจ	ตัว ของ
man ⁵	pay ³	liay ²	p ^h o: ⁵	man ⁵	nai ⁴	k ^h in ¹	tem ³	to: ³	k ^h o:n ³ man ⁵
มัน	ไป	เรื่อย	พอ	มัน	ใหญ่	ขึ้น	เต็ม	โต	ของ มัน
le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	ŋam ³	ya? ⁴	mi: ⁵	siaw ⁴	sak ⁴	tia ³	niŋ ² po: ³
แล้ว	มัน	ก็	คิด	อยาก	มี	เพื่อน	สัก	ครั้ง	หนึ่ง พอ
hai ¹	ma: ⁵	pen ³	ku: ³	k ^h uy ⁵	kan ³	we: ⁵ la: ⁵ man ⁵	mo:n ³	mo:n ³	ki:n ³
ให้	มา	เป็น	คู่	คุย	กัน	เวลา	มัน	หมอง	หมอง คืน
nan ⁶	man ⁵	ko: ¹	ŋam ³	ya? ⁴	hiw ³	ya: ¹	k ^h in ¹	ma: ⁵	man ⁵ ko: ¹
นั้น	มัน	ก็	คิด	อยาก	หิว	หญ้า	ขึ้น	มา	มัน ก็
ʔo: ⁴	pay ³	ha: ³	kin ³	ya: ¹	te: ⁴	to: ³	diaw ³	k ^h o:n ³	man ⁵ man ⁵
ออก	ไป	หา	กิน	หญ้า	แต่	ตัว	เดียว	ของ	มัน มัน
ko: ¹	ha: ³	kin ³	ya: ¹	pay ³	ta:m ³	lian ²	k ^h o:n ³	man ⁵	pay ³ ta:m ³
ก็	หา	กิน	หญ้า	ไป	ตาม	เรื่อง	ของ	มัน	ไป ตาม
ton ³	thi: ²	mi: ⁵	ya: ¹	pe:t ⁴	man ⁵	ko: ¹	ha: ³	kin ³	pay ³ liay ²
ตรง	ที่	มี	หญ้า	แพรว	มัน	ก็	หา	กิน	ไป เรื่อย
cam ³	p ^h o: ⁴	pay ³	po: ¹	mo:n ²	to: ³	taw ⁴	no:n ⁵	k ^h aw ¹	p ^h o: ⁵ di: ³
จำ	เพาะ	ไป	เจอ	ที่นอน	ตัว	เต่า	นอน	เข้า	พอ ดี
p ^h o: ⁵	di: ³	to: ³	ka: ³ ta:y ⁴	kin ³	ya: ¹	liay ²	pay ³	man ⁵	ko: ¹

พอ	ดี	ตัว	กระต่าย	กิน	หญ้า	เรื่อย	ไป	มัน	ก็
pay ³	yam ⁵	lan ³	to: ³	taw ⁴	k ^h aw ¹	to: ³	taw ⁴	man ⁵	ko: ¹ tok ⁴
ไป	ย่า	หลัง	ตัว	เต่า	เข้า	ตัว	เต่า	มัน	ก็ ตก
cai ³	tem ³	t ^h i: ⁵	?ay ¹	to: ³	taw ⁴	nan ²	man ⁵	ko: ¹	?a: ¹ sop ⁴
ใจ	เต็ม	ที่	ไอ้	ตัว	เต่า	นั่น	มัน	ก็	อ้า ปาก
k ^h ε? ⁴	k ^h in ¹	tem ³	t ^h i: ⁵	con ³	sut ⁴	sian ³	to: ³	k ^h o: ^η ³	man ⁵ nan ²
ตะโกน	ขึ้น	เต็ม	ที่	จน	สุด	เสียง	ตัว	ของ	มัน นั่น
lo? ²	wa: ²	“ hə:y ⁶	?ay ¹	lai ⁵	lə:y ⁵	ya:η ²	sə: ²	ya:η ²	sa? ² ma: ⁵
แหละ	ว่า	“ เอ้ย	ใคร	นะ	เล่า	เดิน	เซ่อ	เดิน	ซ่า มา
yam ⁴	ka:η ³	lan ³	ha: ³	ki:n ³		ci: ³	na? ²	?ay ¹	su: ³ nai ⁴
ย่า	กลาง	หลัง	เรา	กลางคืน		นี้	นะ	ไอ้	มึง ใหญ่
le:w ⁶	wa: ² ”	ka: ³	ta:y ⁴	day ¹	yin ⁵	ko: ¹	pa? ⁴	k ^h i: ⁵	kan ³ “ ha: ⁵
แล้ว	วะ ”	กระต่าย	ได้	ยิน	ก็	พูด	คือ	กัน	“ เรา
ko: ¹	nai ⁴	k ^h i: ⁵	kan ³	le: ⁵ hə:y ⁵	mon ²	ni: ⁶	na: ² ”	to: ³	ka: ³ ta:y ⁴
ก็	ใหญ่	คือ	กัน		กลุ่ม	นี้	นะ ”	ตัว	กระต่าย
ko: ¹	day ¹	yin ⁵	sian ³	to: ³	taw ⁴	pa? ⁴	k ^h in ¹	ha: ³	ko: ¹ tok ⁴
ก็	ได้	ยิน	เสียง	ตัว	เต่า	พูด	ขึ้น	เรา	ก็ ตก
cai ³	k ^h i: ⁵	kan ³	le: ⁵ hə:y ⁶	to: ³	ka: ³ ta:y ⁴	ko: ¹	pa? ⁴	sian ³	
ใจ	คือ	กัน		ตัว	กระต่าย	ก็	พูด	เสียง	
hε:η ⁵	k ^h in ¹	k ^h i: ⁵	kan ³	lo? ²	wa: ²	“ ?ay ¹	lai ⁵ le:y ⁵	man ⁵	yan ⁵
ดัง	ขึ้น	คือ	กัน	แหละ	ว่า	“ ไอ้	ใครวะ	มัน	ยัง
ma: ⁵	no:n ⁵	mok ⁴	yu: ⁴	nan ²	pa: ⁴	ya: ¹	pe:k ²	t ^h i: ²	k ^h o: ^η ³ ha: ⁵
มา	นอน	หมก	อยู่	ที่	ป่า	หญ้า	แพรง	ที่	ของ เรา
kə:y ³	ha: ³	kin ³	cu: ³	ki:n ³	le:w ⁶	su: ⁵	pen ³	bo: ¹	p ^h ai ⁵ lə:y ⁵ ”
เคย	หา	กิน	ทุก	คืน	แล้ว	มึง	เป็น	ผู้	ใด ละ ”
t ^h i: ²	ni: ⁶	to: ³	taw ⁴	day ¹	yin ⁵	k ^h aw ¹	ko: ¹	bo? ⁴	to: ³ ka: ³ ta:y ⁴
ที่	นี้	ตัว	เต่า	ได้	ยิน	เข้า	ก็	บอก	ตัว กระต่าย
pay ³	wa: ²	“ hə:y ⁶	ha: ⁵	ko: ¹	?ay ¹	taw ⁴	lo? ²	kwa: ⁵ ”	ha: ⁵
ไป	ว่า	“ เอ้ย	เรา	ก็	ไอ้	เต่า	นี่	แหละ/ลี	เรา
ko: ¹	kə:y ³	ma: ⁵	no:n ⁵	ma: ⁵	yu: ⁴	ma: ⁵	kin ³	pen ³	ho? ² k ^h o: ^η ³
ก็	เคย	มา	นอน	มา	อยู่	มา	กิน	เป็น	ที่นอน ของ

ha: ⁵	ko: ¹	kə:y ³	kin ³	kə:y ³	yu: ⁴	kə:y ³	no:n ⁵	cu: ³	ki:n ³	su: ³
เรา	ก็	เคย	กิน	เคย	อยู่	เคย	นอน	ทุก	คืน	มึง
ci: ³	ma: ⁵	pen ³	nai ⁴	pen ³	to: ³	to: ³	han ⁵	nan ²	hi: ²	le:y ⁵
จะ	มา	เป็น	ใหญ่	เป็น	โต	อะไร		ที่	นี้	เหวอ
to: ³	ka: ³	ta:y	day ¹	yin ⁵	cen ³		k ^h aw ¹	ko: ¹	lə:y ⁵	puk ⁴
ตัว	กระต่าย		ได้	ยิน	อย่างนั้น		เข้า	ก็	เลย	ปลุก
to: ³	taw ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵	ka:ŋ ³	ki:n ³	nan ²	lə:y ⁵	t ^h i: ²	ni: ⁶	to: ³
ตัว	เต่า	ขึ้น	มา	กลาง	คืน	นั้น	เลย	ที่	นี้	ตัว
taw ⁴	ko: ¹	ca:n ³	wa: ⁴	ca: ⁴	ho: ²	ma: ⁵	k ^h uy ⁵	ka: ⁴	to: ³	ka: ³ ta:y ⁴
เต่า	ก็	คลาน	ออก	จาก	ที่นอน	มา	คุย	กับ	ตัว	กระต่าย
wa: ²	“ hə:y ⁶	tan ⁴	to: ³	ko: ¹	tan ⁴	cai ³	di: ³	k ^h i: ⁵	kan ³ ”	tan ³
ว่า	“ เฮ้ย	ทั้ง	ตัว	ก็	ทั้ง	ใจ	ดี	คือ	กัน ”	ทั้ง
so:ŋ ³	fa:y ⁴	ko: ¹	bo: ⁴	mo: ⁵	ho: ³	sai ⁴	kan ³	le:w ⁶	tan ⁶	so:ŋ ³
สอง	ฝ่าย	ก็	ไม่	โมโห		ใส่	กัน	แล้ว	ทั้ง	สอง
fa:y ⁴	saw ³	ko: ¹	pa: ⁴	k ^h uy ⁵	kan ³	pay ³	pa: ⁴	k ^h uy ⁵	kan ³	ma: ⁵
ฝ่าย	เขา	ก็	พูด	คุย	กัน	ไป	พูด	คุย	กัน	มา
saw ³	ŋam ³	ne:w ⁵	lai ⁵	k ^h in ¹	bo: ⁴	cak ⁴	to: ³	taw ⁴	ko: ¹	day ¹
เขา	คิด	อย่าง	ไร	ขึ้น	ไม่	รู้	ตัว	เต่า	ก็	ได้
ciaŋ ³	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	wa: ²	“ hə:y ⁶	?ay ¹	ha: ⁵	ki:n ³	mi: ⁶	ni: ⁶
ชวน	ตัว	กระต่าย		ว่า	“ เฮ้ย	ไฉ่	เรา	คืน	วัน	นี้
haw ⁵	ma: ⁵	lon ³	pen ³	siaw ³	kan ³	?aw ³	wa: ⁶ ”	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴
เรา	มา	ลง	เป็น	เพื่อน	กัน	เอา	ใหม่ ”	ตัว	กระต่าย	
day ¹	yin ⁵	to: ³	taw ⁴	pa: ⁴	cen ³		k ^h in ¹	ko: ¹	lə:y ⁵	di: ³
ได้	ยิน	ตัว	เต่า	พูด	อย่างนั้น		ขึ้น	ก็	เลย	ดี
?ok ⁴	di: ³	cai ³	k ^h in ¹	tan ⁶	so:ŋ ³	ko: ¹	bo: ⁴	wa: ²	?aw ³	kwa: ⁵
อก	ดี	ใจ	ขึ้น	ทั้ง	สอง	ก็	บอก	ว่า	เอา	ดี
ko: ¹	lə:y ⁵	day ¹	pen ³	siaw ³	kan ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	nay ⁵	ka:ŋ ³	ki:n ³
ก็	เลย	ได้	เป็น	เสียว	กัน	ขึ้น	มา	ใน	กลาง	คืน
nan ²	lə:y ⁵	p ^h o: ⁵	day ¹	pen ³	siaw ³	kan ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	le:w ⁶	kap ⁴ ni: ⁶
นั้น	เลย	พอ	ได้	เป็น	เพื่อน	กัน	ขึ้น	มา	แล้ว	คราวนี้
siaw ³	to: ⁴	siaw ³	ko: ¹	k ^h uy ⁵	kan ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	mai ⁴	wa: ²	hə:y ⁶
เพื่อน	กับ	เพื่อน	ก็	คุย	กัน	ขึ้น	มา	ใหม่	ว่า	เฮ้ย

ʔay ¹	siaw ⁴	p ^h o: ⁵	huŋ ²	sa:y ³	ŋa:y ⁵	caw ⁶	le:w ⁶	p ^h o: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹
ไ้	เสี้ยว	พอ	รุ่ง	สาย	งาย	เข้า	แล้ว	พอ	กิน	ข้าว
kin ³	ŋa:y ⁵	ʔim ⁴	kan ³	le:w ⁶	so:ŋ ³	siaw ³	k ^h uy ⁵	kan ³	day ¹	ko: ¹
กิน	งาย	อิม	กัน	แล้ว	สอง	เพื่อน	คุย	กัน	ได้	ก็
nat ²	kan ³	pay ¹	po: ⁶	him ⁵	huay ¹	him ⁵	k ^h o:ŋ ⁵	bo:n ⁴	nan ²	lo:y ⁵
นัด	กัน	ไป	พบ,เจอ	ริม	ห้วย	ริม	คลอง	ที่	นั้น	เลย
siaw ³	ʔay ¹	siaw ⁴	ka: ³ ta:y ⁴	day ¹	yin ⁵	ʔay ¹	siaw ³	to: ³	taw ⁴	
เพื่อน	ไ้	เสี้ยว	กระต่าย	ได้	ยิน	ไ้	เสี้ยว	ตัว	เต่า	
paʔ ⁴	cen ³		k ^h in ¹	ʔay ¹	siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴	ko: ¹	ma: ⁵	ta:m ³	
พูด	อย่างนั้น		ขึ้น	ไ้	เสี้ยว	กระต่าย	ก็	มา	ตาม	
ʔay ¹	siaw ³	to: ³	taw ⁴	nat ⁴	way ⁶	p ^h o: ⁵	ma: ⁵	po: ⁶	kan ³	k ^h aw ¹
ไ้	เสี้ยว	ตัว	เต่า	นัด	ไว้	พอ	มา	พบ	กัน	เข้า
le:w ⁶	ko: ¹	ma: ⁵	naŋ ²	paʔ ⁴	kan ³	yu: ⁴	haŋ ³	k ^h i: ⁵	kan ³	loʔ ²
แล้ว	ก็	มา	นั่ง	พูด	กัน	อยู่	นาน	เหมือน	กัน	แหละ
paʔ ⁴	kan ³	pay ³	paʔ ⁴	kan ³	ma: ⁵	ʔay ¹	siaw ³	to: ³	taw ⁴	man ⁵
พูด	กัน	ไป	พูด	กัน	มา	ไ้	เสี้ยว	ตัว	เต่า	มัน
ŋam ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	lay ¹	wa: ²	hə:y ⁶	ʔay ¹	siaw ⁴	ka: ³ ta:y ⁴	mi: ⁶	
คิด	ขึ้น	มา	ได้	ว่า	ैया	ไ้	เสี้ยว	กระต่าย	วัน	
ni: ⁶	haw ⁵	ma: ⁵	le:n ²	k ^h ε:ŋ ⁴	ʔoʔ ⁴	kam ³ lan ⁵	kan ³	wa: ⁵	ʔay ¹	
นี้	เรา	มา	วิ่ง	แข่ง	ออก	กำลัง	กัน	น้ำ	ไ้	
siaw ⁴	p ^h o: ⁵	ʔay ¹	siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴	day ¹	yin ⁵	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	
เพื่อน	พอ	ไ้	เสี้ยว	กระต่าย	ได้	ยิน	ไ้	เสี้ยว	เต่า	
paʔ ⁴	cen ³		k ^h in ¹	ʔay ¹	siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴	man ⁵	ko: ¹	hua ³	
พูด	อย่างนั้น		ขึ้น	ไ้	เสี้ยว	กระต่าย	มัน	ก็	หัวเราะ	
k ^h in ¹	con ³	tem ³	thi: ²	con ³	sut ²	sian ³	man ⁵	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴
ขึ้น	จน	เต็ม	ที่	จน	สุด	เสียง	มัน	ไ้	เสี้ยว	เต่า
ko: ¹	t ^h a:m ³	ʔay ¹	siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴	su: ⁵	ma: ⁵	hua ³ yoʔ ²	yo:y ⁶		
ก็	ถาม	ไ้	เสี้ยว	กระต่าย	มึง	มา	หัวเราะ	ैया		
ha: ⁵	ʔet ⁴	to: ³ haŋ ⁵	le:y ⁵	ʔay ¹	siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴	ʔay ¹	siaw ³		
เรา	ทำ	อะไร	เล่า	ไ้	เพื่อน	กระต่าย	ไ้	เพื่อน		
ka: ³ ta:y ⁴	to:p ⁴	wa: ²	haw ⁵	ko: ¹	hua ³ yoʔ ²	yo:y ⁶	su: ⁵	te: ⁴		
กระต่าย	ตอบ	ว่า	เรา	ก็	หัวเราะ	เยาะ	มึง	ซี		

kwa: ⁵	ha: ⁵	hen ³	su: ⁵	pen ³	p ^h u: ¹	to: ³	k ^h a: ³	ten ¹	ne:w ⁵	ni: ⁶
ดี	เรา	เห็น	มึง	เป็น	ผู้	ตัว	ขา	สั้น	อย่าง	นี้
su: ⁵	caŋ ⁴	ma: ⁵	le:n ²	k ^h ε:ŋ ⁴	kaŋ ⁴	ha: ⁵	day ¹	ya: ⁵	ha: ⁵	pen ³
มึง	จะ	มา	วึ่ง	แข่ง	กับ	เรา	ได้	หรือ	เรา	เป็น
p ^h u: ¹	k ^h a: ³	hi: ⁵	le:y ⁵	ha: ⁵	hen ³	su: ³	ya:ŋ ²	cu: ³	mi: ⁶	ni: ⁶
ผู้	ขา	ยาว		เรา	เห็น	มึง	เดิน	ทุก	วัน	นี้
kw: ¹	p ^h o: ⁵	di: ³	le:w ⁶	su: ³	ya:ŋ ²	hian ³	pay ³	sa:ŋ ²	ni: ⁶	hian ³
ก็	พอ	ดี	แล้ว	มึง	เดิน	เอียง	ไป	ข้าง	นี้	เอียง
pay ³	sa:ŋ ²	nan ⁶	cen ³		wan ⁶	su: ³	ci: ³	le:n ²	t ^h an ⁵	ha: ⁵
ไป	ข้าง	นั้น	อย่างนั้น		นะ	มึง	จะ	วึ่ง	ทัน	เรา
ŋε: ⁴	ŋa: ³	hə:y ⁵	ŋay ¹	siaw ³	ha: ⁵	pen ³	p ^h u: ¹	k ^h a: ³	hi: ⁵	le:y ⁵
นะ	เหรอ	เฮ้ย	ไอ้	เสี่ยว	เรา	เป็น	ผู้	ขา	ยาว	นะ
ha: ⁵	ci: ³	to: ⁴	hai ¹	ŋay ¹	siaw ³	taw ⁴	le:n ²	pay ³	sak ²	so:ŋ ³
เรา	จะ	ต่อ	ให้	ไอ้	เสี่ยว	เต่า	วึ่ง	ไป	สัก	สอง
sa:m ³	mi: ⁶	niŋ ²	ha: ⁵	le:n ²	p ^h ak ⁴	diaw ³	kw: ¹	ci: ³	lə:y ⁵	su: ³
สาม	วัน	หนึ่ง	เรา	วึ่ง	พัก	เดียว	ก็	จะ	เลย	มึง
pay ³	le:w ⁶	loŋ ²	ŋay ¹	siaw ³	taw ⁴	day ¹	yin ⁵	ŋay ¹	siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴
ไป	แล้ว	ล๊ะ	ไอ้	เสี่ยว	เต่า	ได้	ยิน	ไอ้	เสี่ยว	กระต่าย
paŋ ⁴	du: ³	t ^h u:k ⁴	ne:w ⁵	ni: ⁶	ŋay ¹	siaw ³	taw ⁴	kw: ¹	lə:y ⁵	mo: ⁵ ho: ³
พูด	ดู	ถูก	อย่าง	นี้	ไอ้	เสี่ยว	เต่า	ก็	เลย	โมโห
ŋay ¹	siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴		k ^h in ¹	t ^h an ³	t ^h i: ⁵	ŋay ¹	siaw ³	taw ⁴	lə:y ⁵
ไอ้	เสี่ยว	กระต่าย		ขึ้น	ทัน	ที่	ไอ้	เสี่ยว	เต่า	เลย
paŋ ⁴	wa: ²	ŋaw ³	mi: ⁶	puk ²	ni: ⁶	so:ŋ ³	siaw ³	ha: ⁵	nat ²	kan ³
พูด	ว่า	เอา	วัน	พุง	นี้	สอง	เพื่อน	เรา	นัด	กัน
pay ³	le:n ²	k ^h a:m ¹ ton ³	na: ⁵	nan ²	ŋaw ³	wa: ⁵	ho:t ²	cəŋ ³	nan ²	
ไป	วึ่ง	ข้าม	ทุ่ง	นา	นั้น	เอา	ไหมล๊ะ	ถึง	ตรง	นั้น
le:w ⁶	to:ŋ ¹	hai ¹	mi: ⁵	cut ⁴	ma:y ³	hai ¹	le:n ²	pay ³	yan ⁶	cəŋ ³
แล้ว	ต้อง	ให้	มี	จุด	หมาย	ให้	วึ่ง	ไป	หยุด	ตรง
nan ²	lə:y ⁵	ŋay ¹	lai ⁵	le:n ²	pay ³	ho:t ²	kw:n ⁴	ŋay ¹	nan ⁶	cat ⁴
นั้น	แหละ	ไอ้	ใคร	วึ่ง	ไป	ถึง	ก่อน	ไอ้	นั้น	จัด
wa: ²	he: ⁵ ken ⁴	t ^h a: ¹	ŋay ¹	lai ⁵	le:n ²	pay ³	ho:t ²	t ^h i: ⁵	lan ³	
ว่า	เก่ง		ถ้า	ไอ้	ใคร	วึ่ง	ไป	ถึง	ที่	หลัง

ʔay ¹	nan ⁶	pen ³	p ^h u: ¹	p ^h ɛ: ⁶	ci: ³	to: ^η ³	lak ⁴	ʔa:y ³	saw ³	ʔaw ¹
ไอ้	นั่น	เป็น	ผู้	แพ้	จะ	ต้อง	ละอาย	เขา	เอา	
kap ⁴	ni: ⁶	day ¹	we: ⁵	la: ⁵	le:w ⁶	le:y ⁵	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	kaʔ ⁴
ที่	นี้	ได้	เวลา		แล้ว	ละ	ไอ้	เพื่อน	เต่า	กับ
ʔay ¹	siaw ³	ta:y ⁴		ho:t ²	we: ⁵	la: ⁵	ci: ³	ʔoʔ ⁴	le:n ²	le:w ⁶
ไอ้	เพื่อน	กระต่าย		ได้	เวลา		จะ	ออก	วิ่ง	แล้ว
le:y ⁵	tan ³	so: ^η ³	siaw ³	ko: ¹	kiam ³	ci: ³	ʔoʔ ⁴	le:n ²	ton ¹	ta:n ³
ละ	ทั้ง	สอง	เพื่อน	ก็	เตรียม	จะ	ออก	วิ่ง	ต้น	ตาล
pay ³	lo:y ⁵	ʔay ¹	siaw ⁴	ta:y ⁴		man ⁵	k ^h a: ³	hi: ⁵	man ⁵	ko: ¹
ไป	เลย	ไอ้	เพื่อน	กระต่าย		มัน	ขา	ยาว	มัน	ก็
le:n ²	ʔoʔ ⁴	na: ¹	ʔay ¹	siaw ⁴	taw ⁴	pay ³	lak ⁴	lo:y ⁵	loʔ ²	ʔay ¹
วิ่ง	ออก	หน้า	ไอ้	เพื่อน	เต่า	ไป	ไกล	เลย		ไอ้
siaw ³	ta:y ⁴		waʔ ²	bəŋ ⁴	ma: ⁵	tan ³	lan ³	boʔ ⁴	hen ³	ʔay ¹
เสียว	กระต่าย		แหงะ	มาดู	มา	ข้าง	หลัง	ไม่	เห็น	ไอ้
siaw ³	taw ⁴	lo:y ⁵	le:w ⁶	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	man ⁵	ko: ¹	le:n ²	pay ³
เพื่อน	เต่า	เลย	แล้ว	ไอ้	เพื่อน	เต่า	มัน	ก็	เล่น	ไป
con ³	tem ³	t ^h i: ²	k ^h o: ^η ³	man ⁵	nan ²	loʔ ²	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	man ⁵
จน	เต็ม	ที่	ของ	มัน	นั่น	แหละ	ไอ้	เสียว	เต่า	มัน
ko: ¹	le:n ²	con ³	tem ³	t ^h i: ²	k ^h o: ^η ³	man ⁵	nan ²	loʔ ²	te: ⁴	wa: ²
ก็	วิ่ง	จน	เต็ม	ที่	ของ	มัน	นั่น	แหละ	แต่	ว่า
k ^h a: ³	man ⁵	ten ¹	wan ⁶	man ⁵	ko: ¹	le:n ²	hian ³	sa: ^η ¹	ni: ⁶	sa: ^η ¹
ขา	มัน	สั้น	นะ	มัน	ก็	วิ่ง	เอียง	ข้าง	นี้	ข้าง
nan ⁶	cam ¹	ceʔ ⁴	cam ¹	caʔ ⁴	pay ³	con ³	tem ³	t ^h i: ²	k ^h o: ^η ³	man ⁵
โน้น	ตะแคง	ไป	ตะแคง	มา	ไป	จน	เต็ม	ที่	ของ	มัน
k ^h i: ⁵	kan ³	loʔ ²	te: ⁴	ʔay ¹	siaw ⁴	ta:y ⁴		nan ²	man ⁵	ko: ¹
คือ	กัน	แหละ	แต่	ไอ้	เสียว	กระต่าย		นั่น	มัน	ก็
le:n ²	ʔoʔ ⁴	na: ¹	pay ³	ko:n ⁴	man ⁵	ko: ¹	niay ⁴	tem ³	t ^h i: ⁵	lo:y ⁵
วิ่ง	ออก	หน้า	ไป	ก่อน	มัน	ก็	เหนื่อย	เต็ม	ที่	เลย
p ^h o: ⁵	di: ³	pay ³	po: ⁶	ko: ³	ta:n ³	yu: ⁴	him ⁵	ta: ^η ³	k ^h aw ¹	man ⁵
พอ	ดี	ไป	เจอ	กอด	ตาล	อยู่	ริม	ทาง	เข้า	มัน
ko: ¹	k ^h aw ¹	pay ³	p ^h ak ²	ʔaw ³	hia ²	ʔaw ³	he: ^η ⁵	naŋ ²	pay ³	naŋ ²
ก็	เข้า	ไป	พัก	เอา	เหงื่อ	เอา	แรง	นั่ง	ไป	นั่ง

ma: ⁵	ɲuaŋ ²	no:n ⁵	k ^h aw ¹	man ⁵	ko: ¹	lo:y ⁵	no:n ⁵	we:n ⁵	naŋ ²		
มา	ง่วง	นอน	เข้า	มัน	ก็	เลย	นอน	กลางวัน	ที่		
hom ²	kok ⁴	ko: ³	ta:n ³	man ⁵	ko: ¹	ɲam ³	wa: ²	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	
ร่วม	โคน	ต้น	ตาล	มัน	ก็	คิด	ว่า	ไอ้	เสียว	เต่า	
ʔet ⁴	si: ⁵	ko: ¹	le:n ²	boʔ ⁴	t ^h an ⁵	ha: ⁵	le:w ⁶	loʔ ²	k ^h i: ⁵	wa: ²	
ทำ	ยังไ้	ก็	วิ่ง	ไม่	ทัน	เรา	แล้ว	ล่ะ	คือ	ว่า	
k ^h a: ³	man ⁵	ten ¹	cen ³	wan ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	siaw ⁴	taw ⁴	ko: ¹	
ขา	มัน	สั้น	อย่าง	นั้น	คราวนี้		ไอ้	เสียว	เต่า	ก็	
le:n ²	nam ⁵	lan ³	ha: ⁵	ma: ⁵	liay ²	ta:ŋ ³	ko: ¹	le:n ²	ma: ⁵	ko: ¹	
วิ่ง	ตาม	หลัง	เรา	มา	เรื่อย	ทาง	ก็	วิ่ง	มา	ก็	
ma: ⁵	ho:t ²	ko: ³	ta:n ³	k ^h i: ⁵	kan ³	ko: ¹	pay ¹	waʔ ²	hen ³	ʔay ¹	
มา	ถึง	ต้น	ตาล	เหมือน	กัน	ก็	ไป	แหงะ	เห็น	ไอ้	
siaw ³	ta:y ⁴	man ⁵	no:n ⁵	lap ⁴	yu: ⁴	naŋ ²	kok ⁴	ko: ³	ta:n ³	han ²	
เสียว	ตาย	มัน	นอน	หลับ	อยู่	ที่	โคน	ต้น	ตาล	นั้น	
ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	hen ³	wa: ²	ʔay ¹	siaw ³	ta:y ⁴	man ⁵	no:n ⁵	lap ⁴	
ไอ้	เพื่อน	เต่า	เห็น	ว่า	ไอ้	เพื่อน	ตาย	มัน	นอน	หลับ	
pay ³	le:w ⁶	ko: ¹	lo:y ⁵	boʔ ⁴	to:ŋ ¹	k ^h aw ¹	pay ³	puk ⁴	man ⁵	ti:n ⁴	
ไป	แล้ว	ก็	เลย	ไม่	ต้อง	เข้า	ไป	ปลุก	มัน	ตื่น	
kap ⁴	t ^h i: ²	ni: ⁶	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	ko: ¹	le:n ²	k ^h in ¹	na: ⁶	ʔay ¹	siaw ³
คราวนี้			ไอ้	เพื่อน	เต่า	ก็	วิ่ง	ขึ้น	หน้า	ไอ้	เพื่อน
ta:y ⁴	pay ¹	tem ³	t ^h i: ²	lo:y ⁵	ko: ¹	le:n ²	pay ³	con ³	ho:t ²	t ^h i: ²	
ตาย	ไป	เต็ม	ที่	เลย	ก็	วิ่ง	ไป	จน	ถึง	ที่	
paʔ ⁴	t ^h i: ²	wa: ²	kan ³	way ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	siaw ³	taw ⁴	man ⁵	
พูด	ที่	ว่า	กัน	ไว้	คราวนี้		ไอ้	เพื่อน	เต่า	มัน	
ko: ¹	le:n ²	pay ³	ho:t ²	ko:n ⁴	hai ¹	ʔay ¹	siaw ³	ta:y ⁴		no:n ⁵	
ก็	วิ่ง	ไป	ถึง	ก่อน	ให้	ไอ้	เพื่อน	กระต่าย		นอน	
yu: ⁴	kok ⁴	ko: ³	maʔ ⁴	ta:n ³	han ²	na: ²	no:n ⁵	boʔ ⁴	hu: ²	lian ²	
อยู่	โคน	ต้น	ตาล		นั้น	นะ	นอน	ไม่	รู้	เรื่อง	
hu: ²	la:w ⁵	lo:y ⁵	p ^h a: ³	ʔo:n ³	nuay ⁴	maʔ ⁴	ta:n ³	man ⁵	tok ⁴	ke:m ³	
รู้	ราว	เลย	เผชิญ		หน่วย	ต้นตาล		มัน	ตก	ใกล้	
hua ³	ʔay ¹	siaw ³	ta:y ⁴		k ^h aw ¹	man ⁵	ko: ¹	tok ⁴	cai ³	ti:n ⁴	
หัว	ไอ้	เพื่อน	กระต่าย		เข้า	มัน	ก็	ตก	ใจ	ตื่น	

k ^h in ¹	nik ²	wa: ²	fa: ⁴	k ^h a: ¹	bon ³	hua ³	man ⁵	man ⁵	ko: ¹	tok ⁴
ขึ้น	นึก	ว่า	ฟ้า	ผ่า	บน	หัว	มัน	มัน	ก็	ตก
cai ³	ti:n ⁴	k ^h in ¹	ŋam ³	day ¹	wa: ²	?e: ³	ku: ³	p ^h a: nan ⁵	ka? ⁴	
ใจ	ตื่น	ขึ้น	นึก	ได้	ว่า	เอ	กู	พนัน		กับ
?ay ¹	siaw ⁴	taw ⁴	k ^h aw ¹	way ⁶	nan ⁶	na: ²	ku: ³	ko: ¹	le:n ²	to: ⁴
ไอ้	เพื่อน	เต่า	เข้า	ไว้	นั่น	นะ	กู	ก็	วิ่ง	ต่อ
pay ³	mai ⁴	con ³	ho:t ²	t ^h i: ²	p ^h a: nan ⁵	kan ³	nan ⁶	p ^h o: ⁵	?ay ¹	
ไป	ใหม่	จน	ถึง	ที่	พนัน		กัน	นั่น	พอ	ไอ้
siaw ³	ta:y ⁴		le:n ²	pay ³	ho:t ²	t ^h i: ²	wa: ²	kan ³	way ⁶	le:w ⁶
เพื่อน	กระต่าย		วิ่ง	ไป	ถึง	ที่	ว่า	กัน	ไว้	แล้ว
nan ⁶	ko: ¹	han ³	pay ³	wa? ⁴	hen ³	?ay ¹	siaw ³	taw ⁴	naŋ ²	lo: ⁵
นั่น	ก็	หัน	ไป	แหงะ	เห็น	ไอ้	เพื่อน	เต่า	นั่ง	รอ
t ^h a: ¹	yu: ⁴	ko:n ⁴	kap ⁴	ni: ⁶	?ay ¹	siaw ³	taw ⁴	p ^h o: ⁵	hen ³	cen ³
ท่า	อยู่	ก่อน	คราวนี้		ไอ้	เพื่อน	เต่า	พอ	เห็น	อย่างนั้น
le:w ⁶	ko: ¹	pa? ⁴	k ^h in ¹	wa: ²	hen ³	na? ²	su: ³	du: ³	t ^h u:k ⁴	ha: ⁵
แล้ว	ก็	พูด	ขึ้น	ว่า	เห็น	ใหม่	มึง	ดู	ถูก	เรา
wa: ²	k ^h a: ³	ha: ⁵	ten ¹	cen ³		na: ²	ha: ⁵	yaŋ ⁵	le:n ²	pay ³
ว่า	ขา	เรา	สั้น	อย่างนั้น		แหละ	เรา	ยัง	วิ่ง	ไป
ho:t ²	ko:n ⁴	su: ³	mai ⁴	su: ³	bo? ⁴	la: ⁵	?a:y ³	ha: ⁵	?a: ³	?ay ¹
ถึง	ก่อน	มึง	อีก	มึง	ไม่	ละอาย		เรา	เหวอ	ไอ้
siaw ³	ta:y ⁴		?ay ¹	siaw ³	ta:y ⁴	day ¹	yin ⁵	ne:w ⁵	ni: ⁶	k ^h aw ¹
เพื่อน	กระต่าย		ไอ้	เสียว	ต่าย	ได้	ยีน	อย่าง	นี้	เข้า
ko: ¹	ya? ⁴	ci: ³	pay ³	ka: ¹	do:t ⁴	nam ⁶	ta:y ³	kan ³	le:y ⁵	siaw ³
ก็	อยาก	จะ	ไป	กระโดด		น้ำ	ต่าย	กัน	ละ	เพื่อน
?o:y ³	siaw ³	taw ⁴	day ¹	yin ⁵	cen ³		le:w ⁶	ko: ¹	cian ³	kan ³
เอ้ย	เพื่อน	เต่า	ได้	ยีน	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	ชวน	กัน
pay ³	lo:y ⁵	nam ⁶	k ^h e:ŋ ⁴	kan ³	?ay ¹	siaw ³	ta:y ⁴		day ¹	yin ⁵
ไป	ลอย	น้ำ	แข่ง	กัน	ไอ้	เพื่อน	กระต่าย		ได้	ยีน
tok ⁴	lon ⁵	pay ³	te: ⁴	kwa: ⁵	siaw ³	kap ⁴	ni: ⁶	ko: ¹	cian ³	kan ³
ตก	ลง	ไป	จริง	เหวอ	เพื่อน	คราวนี้		ก็	ชวน	กัน
pay ³	ho:t ²	huay ¹	ŋai ⁴	le:w ⁶	le:y ⁵	so:ŋ ³	siaw ³	ko: ¹	p ^h a: nan ⁵	
ไป	ถึง	ลำห้วย	ใหญ่	แล้ว	นะ	สอง	เพื่อน	ก็	พนัน	

lo:y ⁵	nam ⁶	k ^h ɛ:ŋ ³	kan ³	?ay ¹	lai ⁵	ci: ³	lo:y ⁵	nam ⁶	keŋ ⁴	kwa: ⁴
ลอย	น้ำ	แข่ง	กัน	ไอ้	ใคร	จะ	ลอย	น้ำ	เก่ง	กว่า
kan ³	lo:y ⁵	bəŋ ⁴	kw: ¹	kap ⁴	ni: ⁶	kw: ¹	lon ⁵	nam ⁶	pay ³	po:m ⁶
กัน	ลอง	ดู	ที	คราวนี้	ก็	ลง	น้ำ	ไป	พร้อม	
po:m ⁶	kan ³	taŋ ³	so:ŋ ³	siaw ³	k ^h i: ⁵	?ay ¹	siaw ³	taw ⁴	man ⁵	lo:y ⁵
พร้อม	กัน	ทั้ง	สอง	เพื่อน	คือ	ไอ้	เพื่อน	เต่า	มัน	ลอย
nam ⁶	keŋ ⁴	kwa: ⁴	?ay ¹	siaw ⁴	ta:y ⁴		te: ⁴	?ay ¹	siaw ³	ta:y ⁴
น้ำ	เก่ง	กว่า	ไอ้	เพื่อน	กระต่าย		แต่	ไอ้	เพื่อน	กระต่าย
lo:y ⁵	nam ⁶	bo? ⁴	keŋ ⁴	so:ŋ ³	siaw ³	kw: ¹	ciaŋ ³	kan ³	lo:y ⁵	nam ⁶
ลอย	น้ำ	ไม่	เก่ง	สอง	เสียว	ก็	ชวน	กัน	ลอย	น้ำ
k ^h a:m ³	fa? ²	huay ¹	pay ³	lo:y ⁵	p ^h o: ⁵	ci: ³	ho:t ²	him ⁵	k ^h o:ŋ ⁵	nan ²
ข้าม	ฟาก	ห้วย	ไป	ละ	พอ	จะ	ถึง	ริม	คลอง	นั้น
p ^h o: ⁵	di: ³	pay ³	po: ¹	to: ³	k ^h ɛ: ¹	nai ⁴	to: ³	niŋ ²	man ³	lo:y ⁵
พอ	ดี	ไป	เจอ	ตัว	จะเข้า	ใหญ่	ตัว	หนึ่ง	มัน	ลอย
nam ⁶	yu: ⁴	naŋ ²	him ⁵	fa? ²	huay ¹	man ⁵	wa? ²	hen ³	to: ³	ta:y ⁴
น้ำ	อยู่	ที่	ริม	ฟาก	ห้วย	มัน	แหงะ	เห็น	ตัว	กระต่าย
ka? ⁴	to: ³	taw ⁴	lo:y ⁵	nam ⁶	ma: ⁵	nam ⁵	kan ³	to: ³	k ^h ɛ: ¹	hen ³
กับ	ตัว	เต่า	ลอย	น้ำ	มา	ด้วย	กัน	ตัว	จะเข้า	เห็น
wa: ²	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	lo:y ⁵	nam ⁶	bo? ⁴	keŋ ⁴	k ^h i: ⁵	to: ³	taw ⁴
ว่า	ตัว	กระต่าย		ลอย	น้ำ	ไม่	เก่ง	เหมือน	ตัว	เต่า
to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	hen ³	to: ³	k ^h ɛ: ¹	lo:y ⁵	ma: ⁵	ha: ³	si: ⁵	nam ⁵
ตัว	กระต่าย		เห็น	ตัว	จะเข้า	ลอย	มา	หา	ตรง	กับ
to: ³	haw ⁵	nan ⁶	hen ³	cen ³		le:w ⁶	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	kw: ¹
ตัว	เรา	นั้น	เห็น	อย่างนั้น		แล้ว	ตัว	กระต่าย		ก็
ya:n ²	to: ³	k ^h ɛ: ¹	ci: ³	kin ³	?aw ³	te: ⁴	?ay ¹	siaw ³	taw ⁴	k ^h i:n ¹
กลัว	ตัว	จะเข้า	จะ	กิน	เอา	แต่	ไอ้	เพื่อน	เต่า	ขึ้น
pay ³	lo: ⁵	yu: ⁴	ten ³	bok ⁴	?ay ¹	siaw ³	ta:y ⁴		wa? ²	hen ³
ไป	รอ	อยู่	บน	บก	ไอ้	เพื่อน	กระต่าย		แหงะ	เห็น
?ay ¹	siaw ³	taw ⁴	k ^h i:n ¹	pay ³	lo: ⁵	yu: ⁴	ten ³	bok ⁴	?ay ¹	to: ³
ไอ้	เพื่อน	เต่า	ขึ้น	ไป	รอ	อยู่	บน	บก	ไอ้	ตัว
ka: ³	ta:y ⁴	ca? ⁴	ka: ³	do:t ⁴	k ^h i:n ¹	pay ³	ha: ³	siaw ⁴	ten ³	bok ⁴
กระต่าย		จะ	กระโดด		ขึ้น	ไป	หา	เพื่อน	บน	บก

nam ⁵	kan ³	to: ³	k ^h ε: ¹	hen ³	cen ³	le:w ⁶	ko: ¹	ka: ³	do:t ⁴		
ด้วย	กัน	ตัว	จะเข้	เห็น	อย่างนั้น	แล้ว	ก็	กระโดด			
ka:p ⁴	ha:ŋ ³	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	k ^h aw ¹	way ⁶	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	ko: ¹	
คาบ	หาง	ตัว	กระต่าย		เข้า	ไว้	ตัว	กระต่าย	ก็		
tok ⁴	cai ³	tem ³	t ^h i: ⁵	ko: ¹	ka: ³	do:t ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵	him ⁵	k ^h o:ŋ ⁵	
ตก	ใจ	เต็ม	ที่	ก็	กระโดด		ขึ้น	มา	ริม	คลอง	
p ^h oʔ ²	k ^h wa:m ⁵		ya:n ²	tok ⁴	cai ³	man ⁵	ko: ¹	lə:y ⁵	ʔaw ³	ti:n ³	
เพราะ	ความ		กลัว	ตก	ใจ	มัน	ก็	เลย	เอา	ขา	
lan ³	tan ³	so:ŋ ³	ti:n ³	nan ⁶	t ^h i:p ⁴	ʔaw ³	lin ⁶	to: ³	k ^h ε: ¹	kut ⁴	
หลัง	ทั้ง	สอง	ขา	นั้น	ถีบ	เอา	ลื่น	ตัว	จะเข้	กุด	
pay ³	to: ³	k ^h ε: ¹	ko: ¹	lə:y ⁵	ka:p ⁴	ʔaw ³	ha:ŋ ³	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	
ไป	ตัว	จะเข้	ก็	เลย	คาบ	เอา	หาง	ตัว	กระต่าย		
tit ⁴	hu: ⁵	sop ⁴		way ⁶	saw ³	ko: ¹	yan ⁵	wa: ²	to: ³	k ^h ε: ¹	lin ⁶
ติด	ปาก		ไว้	เขา	ก็	ยัง	ว่า	ตัว	จะเข้	ลื่น	
kut ⁴	leʔ ²	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	ha:ŋ ³	duan ¹	niʔ ²	t ^h a:n ⁵	saw ³	ʔon ¹	
กุด	และ	ตัว	กระต่าย		หาง	ด้วน	นิทาน		เขา	เรียก	
wa: ²	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	ti:n ⁴	tu:m ³						
ว่า	ตัว	กระต่าย	ตีน	ตุ้ม							

นิทานเรื่องลูกเขยใช้พ่อตา

law ²	ni ² t ^h a:n ⁵	sak ⁴	rian ²	niŋ ⁴	ni ² t ^h a:n ⁵	rian ²	ni: ⁶	k ^h i: ⁵		
เล่า	นิทาน	สัก	เรื่อง	หนึ่ง	นิทาน	เรื่อง	นี้	คือ		
wa: ²	lu:k ²	k ^h ə:y ³	cai ⁶	po: ⁵	ta: ³	cu: ³	ya:ŋ ⁴	pay ³	lə:y ⁵	ci: ⁴
ว่า	ลูก	เขย	ใช้	พ่อ	ตา	ทุก	อย่าง	ไป	เลย	จะ
ʔet ⁴	to: ³ haŋ ³	cu: ³	ya:ŋ ⁴	pay ³	lə:y ⁵	ci: ⁴	ʔet ⁴	to: ³ haŋ ³		
ทำ	อะไร	ทุก	อย่าง	ไป	เลย	จะ	ทำ	อะไร		
to: ³ haŋ ³	naŋ ⁵	hian ⁴	naʔ ²	bɛ:w ⁴	cai ⁶	tɛ: ⁴	po: ⁵	ta: ³	yu ⁵	
อะไร	ใน	บ้าน	นะ	โกหก	ใช้	แต่	พ่อ	ตา	อยู่	
cen ⁴	kap ⁴ t ^h i: ⁵ ni: ⁶	k ^h ə:p ⁵	k ^h ua: ⁵	k ^h ə:ŋ ³	po: ⁵	ta: ³	ni: ⁶	mi: ⁵		
อย่างนั้นแหละ	ต่อไปนี่	ครอบครัว	ของ	พ่อ	ตา	นี้	มี			
to: ³	k ^h uay ⁵	yu: ⁴	fu:ŋ ⁵	ŋai ⁶	niŋ ⁴	k ^h ə:y ⁵	lay ²	ʔə:k ⁴	pay ³	kin ³
ตัว	ควาย	อยู่	ฝูง	ใหญ่	หนึ่ง	เคย	ไล่	ออก	ไป	กิน
ŋa: ¹	yu: ⁴	ka:ŋ ³	hay ²	ka:ŋ ³	na: ⁵	cu: ³	mi: ²	mi: ²	nan ⁵	po: ⁵
หญ้า	อยู่	กลาง	ไร่	กลาง	นา	ทุก	วัน	วัน	นั้น	พ่อ
ta: ³	ka ⁴	lə:y ⁵	ciaŋ ³	lu:k ²	k ^h ə:y ³	wa: ²	lu:k ²	k ^h ə:y ³	ʔə:y ³	pay ³
ตา	ก็	เลย	ชวน	ลูก	เขย	ว่า	ลูก	เขย	เอ๋ย	ไป
lian ⁶	to: ³	k ^h uay ⁵	nam ⁵	ku: ³	ʔiʔ ⁴	bɛʔ ⁴	ʔaw ³	liam ⁵	pay ³	ʔɛ: ¹
เลี้ยง	ตัว	ควาย	ด้วย	กู	ชิ/จะ	แบก	เอา	ตะขอ	ไป	ด้วย
pay ³	tat ⁴	may ⁶	tat ⁴	hay ²	sa:n ³	pə:n ⁵	kan ³	lu:k ²	k ^h ə:y ³	kaʔ ⁴
ไป	ตัด	ไม้	ตัด	ไร่	सान	จำแพน	กัน	ลูก	เขย	ก็
wa: ²	ʔaw ³	ʔet ⁴	kaʔ ⁴	ʔet ⁴	tua: ³	ʔay ³	t ^h aw ²	pay ³	kaʔ ⁴	pay ³
ว่า	เอา	ทำ	ก็	ทำ	ชิ	พ่อ	ตา	ไป	ก็	ไป
kan ³	lə:y ⁵	ni: ⁶	ciaŋ ³	kan ³	pay ³	po: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	kin ³	ŋa:y ⁵
กัน	เลย	สิ	ชวน	กัน	ไป	พอ	กิน	ข้าว	กิน	ง่าย
lɛ:w ⁶	ciaŋ ³	kan ³	pay ³	k ^h a ⁵ ni: ⁶ po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴	cai ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	
แล้ว	ชวน	กัน	ไป	คราวนี้	พ่อ	ตา	ก็	ใช้	ลูก	เขย
cai ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	pə:t ⁴	pa: ⁵ tu: ³ to: ³	k ^h uay ⁵	lu:k ²	k ^h ə:y ³	koʔ ⁴	bok ⁴	
ใช้	ลูก	เขย	เปิด	ประตู	ตัว	ควาย	ลูก	เขย	ก็	บอก
wa: ²	ʔaw ³	ʔay ³	t ^h aw ²	pə:t ⁴	di ³	k ^h ə:y ¹	caʔ ⁴	pen ³	p ^h u: ⁵	lay ⁵
ว่า	เอา	พ่อ	ตา	เปิด	ชิ	ผม	จะ	เป็น	คน	ได้

ʔok ⁴	ca:k ⁴	kʰoʔ ²	po: ⁵	ta: ³	koʔ ⁴	jin ⁵	cen ³	kʰaw ¹	koʔ ⁴	pay ³	
ออก	จาก	คอก	พ่อ	ตา	ก็	ได้ยิน	เช่นนั้น	เข้า	ก็	ไป	
pə:t ⁴	pa: ⁴	tu: ³	to: ³	kʰuay ⁵	ʔok ⁴	kʰa ² ni: ⁶	ʔaw ³	ku: ³	pə:t ⁴	hai ⁶	le:w ⁶
เปิด	ประตู	ตัว	ควาย	ออก	คราวนี้	เอา	กู	เปิด	ให้	แล้ว	
min ⁵	koʔ ⁴	pen ³	pʰu: ⁵	lay ²	to: ³	kʰuay ⁵	ʔok ⁴	kʰoʔ ²	le ⁵	ʔi: ³	po: ⁵
มีง	ก็	เป็น	คน	ไล่	ตัว	ควาย	ออก	คอก	เลย	พอ	
lu:k ²	kʰə:y ³	day ¹	jin ⁵	cen ³	ʔo: ³	ʔay ³	tʰaw ²	ʔə:y ³	ʔay ³	tʰaw ²	
ลูก	เขย	ได้	ยิน	เช่นนั้น	ไอ้	พ่อ	ตา	เอ๋ย	พ่อ	ตา	
pen ³	pʰu: ⁵	lay ⁵	kʰo:y ¹	si: ³	pen ³	pʰu: ⁵	to:n ¹	ʔok ⁴	pay ³	kin ³	
เป็น	คน	ไล่	ผม	จะ	เป็น	คน	ต้อน	ออก	ไป	กิน	
na: ¹	ka:ŋ ³	na: ⁵	neʔ ²	day ¹	te: ⁴	be:w ⁴	ku: ³	yu: ⁴	ci: ³	loʔ ²	
หญ้า	กลาง	นา	แน่ะ	ได้	แต่	โกหก	กู	อยู่	อย่างนี้	แหละ	
min ⁵	ʔaʔ ⁴	boʔ ⁴	cay ³	man ⁵	ha: ³	pen ³	cen ³		tʰa: ⁶	boʔ ⁴	
มีง	อะ	ไม่	ใช่	มัน	หา	เป็น	อย่างนั้น		ถ้า	ไม่	
cen ³	nan ⁶	ʔay ³	tʰaw ²	ci: ³	niay ⁵	lə:y ⁵	tʰa: ¹	po:y ⁴	te: ⁴	ʔay ³	
เช่น	นั้น	ไอ้	เฒ่า	จะ	เหนื่อย	เลย	ถ้า	ปล่อย	แต่	พ่อ	
tʰaw ²	pʰu: ⁵	diaw ³	naʔ ²	ʔaw ³	cen ³	ʔaw ³	ʔaw ³	ku: ³	ci: ³	lay ²	
ตา	คน	เดียว	นะ	เอา	ชิ	เอา	เอา	กู	จะ	ไล่	
ʔok ⁴	hai ⁶	min ⁵	to:n ¹	pay ³	lə:y ⁵	lay ²	ʔok ⁴	mai ³	ʔay ³	tʰaw ²	
ออก	ให้	มีง	ต้อน	ไป	เลย	ไล่	ออก	ใหม่	พ่อ	ตา	
lay ²	ʔok ⁴	mai ³	kʰo:y ¹	si ³	pen ³	pʰu: ⁵	to:n ¹	to: ³	kʰuay ⁵	ʔok ⁴	
ไล่	ออก	ใหม่	ผม	จะ	เป็น	คน	ต้อน	ตัว	ควาย	ออก	
ʔe:ŋ ³	po: ⁵	to: ³	kʰuay ⁵	ʔok ⁴	kʰoʔ ²	le:w ⁶	nam ⁵	sam ¹	lu:k ²	kʰə:y ³	
เอง	พอ	ตัว	ควาย	ออก	คอก	แล้ว	มีหน้าซ้ำ		ลูก	เขย	
ci: ³	to:n ¹	to: ³	kʰuay ⁵	pay ³	ca: ⁵	boʔ ⁴	day ¹	to:n ¹	lə:y ⁵	man ⁵	
จะ	ต้อน	ตัว	ควาย	ไป	จริงหรือไม่		ได้	ต้อน	เลย	มัน	
be:w ⁴	po: ⁵	ta: ³	to:n ¹	pay ³	mai ⁶	po: ⁵	ta: ³	koʔ ⁴	lə:y ⁵	kʰon ⁵	
โกหก	พ่อ	ตา	ต้อน	ไป	ใหม่	พ่อ	ตา	ก็	เลย	คน	
ŋo: ²	koʔ ⁴	to:n ¹	to: ³	kʰuay ⁵	ʔok ⁴	pay ³	le:w ⁶	koʔ ⁴	boʔ ⁴	lu:k ²	
โง่	ก็	ต้อน	ตัว	ควาย	ออก	ไป	แล้ว	ก็	บอก	ลูก	
kʰə:y ³	beʔ ⁴	liam ⁵	ʔok ⁴	pay ³	ʔan ³	nin ⁵	lu:k ²	kʰə:y ³	koʔ ⁴	boʔ ⁴	
เขย	แบก	ตะขอ	ออก	ไป	อัน	หนึ่ง	ลูก	เขย	ก็	บอก	

ʔaw ¹	ʔay ³	t ^h aw ²	bɛʔ ⁴	liam ⁵	pay ³	kwa: ³	k ^h ɔ:y ¹	caʔ ⁴	pen ³	p ^h u: ⁵
เข้า	พ่อ	ตา	แบก	ตะขอ	ไป	ซี	ผม	จะ	เป็น	คน
pay ³	tat ⁴	ʔeŋ ³	may ⁶	naʔ ²	po: ⁵	ta: ³	kwɔʔ ⁴	cia: ⁴	lu:k ²	k ^h ɔy: ³
ไป	ตัด	เอง	ไม้	นะ	พ่อ	ตา	ก็	เชื้อ	ลูก	เขย
ma ² lo: ⁵ kwɔʔ ⁴	bɛʔ ⁴	liam ⁵	ʔe: ¹	lay ²	to: ³	k ^h uay ⁵	ʔe: ¹	su:k ³ su: ³ su:k ³ su: ⁴		
อีกแล้ว	ก็	แบก	ตะขอ	ด้วย	ไล่	ตัว	ควาย	ด้วย	กระเลือกกระสน	
pay ³	liay ²	pay ³	cen ³	de: ³	ʔay ³	lu:k ²	k ^h ɔ:y ³	kaʔ ⁴	ɲa:ŋ ³	nam ⁵
ไป	เรื่อย	ไป	อย่างจั้นแหละ		ไอ้	ลูก	เขย	ก็	เดิน	ตาม
kon ¹	po: ⁵	ta: ³	co:ŋ ³	tɛ: ⁴	caʔ ⁴	bɛ:w ⁴	po: ⁵	ta: ³	yu: ⁴	ci ⁴ lo ²
หลัง	พ่อ	ตา	คอย	แต่	จะ	โกหก	พ่อ	ตา	อยู่	จั้นแหละ
kap ⁴ ni: ²	kwɔʔ ⁴	lay ²	to:n ¹	to: ³	k ^h uay ⁵	pay ³	ho:t ⁵	ka:ŋ ³	to:ŋ ¹	
ทางนี้	ก็	ไล่	ต้อน	ตัว	ควาย	ไป	ถึง	กลาง	ทุ่ง	
ka:ŋ ³	na: ⁵	lɛ:w ⁶	po: ⁵	to: ³	k ^h uay ⁵	kin ³	ɲa: ¹	lo:m ²	caʔ ⁴	kin ³
กลาง	นา	แล้ว	พอ	ตัว	ควาย	กิน	หญ้า	เริ่ม	จะ	กิน
ɲa: ¹	lɛ:w ⁶	kaʔ ⁴	kap ⁴ ni: ⁶	po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴	cai ⁶	lu:k ²	k ^h ɔ:y ³	
หญ้า	แล้ว	ก็	คราวนี้	พ่อ	ตา	ก็	ใช้	ลูก	เขย	
ʔaw ⁵	lu:k ²	k ^h ɔ:y ³	ʔɔ:y ³	to: ³	k ^h uay ⁵	kin ³	ɲa: ¹	yu: ⁴	di: ³ di: ³ cen ³	
เข้า	ลูก	เขย	เอ๋ย	ตัว	ควาย	กิน	หญ้า	อยู่	ดี ๆ	อย่างนั้น
miŋ ⁵	ʔaw ³	liam ⁵	pay ³	tat ⁴	ʔaw ³	may ⁵	ma: ⁵	sa:n ³	po:n ⁵	ka ⁴
มึง	เอา	ตะขอ	ไป	ตัด	เอา	ไม้	มา	सान	จำแพน	กัน
niʔ ²	p ^h ɔ: ⁵	lu:k ²	k ^h ɔ:y ³	day ⁶	ɲin ⁵	po: ⁵	ta: ³	cai ⁶	lɛ:w ⁶	lu:k ²
นี่	พอ	ลูก	เขย	ได้	ยिन	พ่อ	ตา	ใช้	แล้ว	ลูก
k ^h ɔ:y ³	kwɔʔ ⁴	bɔk ⁴	wa: ²	ʔaw ³	ʔay ³	t ^h aw ²	pen ³	p ^h u: ⁵	sak ³	may ⁶
เขย	ก็	บอก	ว่า	เข้า	พ่อ	ตา	เป็น	คน	ชัก	ไม้
loŋ ⁵	mai ⁶	k ^h ɔ:y ¹	siʔ ⁴	pen ³	k ^h on ⁵	pay ³	lit ²	ta: ³	ʔeŋ ³	po: ⁵
ลง	มาซี	ผม	จะ	เป็น	คน	ไป	กล่อม	ตา (ไม้)	เอง	พ่อ
ta: ³	kwɔʔ ⁴	pen ³	k ^h on ⁵	sak ³	may ⁶	loŋ ⁵	ma: ⁵	ma ² loʔ ²	po: ⁵	
ตา	ก็	เป็น	คน	ชัก	ไม้	ลง	มา	อีกแหละ	พอ	
sak ³	may ⁶	loŋ ⁵	ma: ⁵	lam ⁵	niŋ ⁴	lɛ:w ⁶	cai ⁶	lu:k ²	k ^h ɔ:y ³	lit ²
ชัก	ไม้	ลง	มา	ล่ำ	หนึ่ง	แล้ว	ใช้	ลูก	เขย	กล่อม
ta: ³	lu:k ²	k ^h ɔ:y ³	bo:k ⁴	wa: ²	ʔaw ¹	ʔay ³	t ^h aw ²	lit ²	ta: ³	ʔiʔ ⁴
ตา	ลูก	เขย	บอก	ว่า	เข้า	พ่อ	ตา	กล่อม	ตา	ซี

kʰɔ:y¹	si⁴	pen³	pʰu:⁵	pʰa:⁴	ʔeŋ³	ʔɔ:³	po:⁵	ta:³	ka⁴	lɔ:y⁵	
ผม	จะ	เป็น	คน	ผ่า	เอง	เออ...	พอ	ตา	ก็	เลย	
lit⁴	ta:³	may⁶	le:w⁶	lit²	ta:³	may⁶	yu:⁴	pɔk⁴	pɔk⁴	lu:k²	
กล่อม	ตา	ไม้	แล้ว	กล่อม	ตา	ไม้	อยู่	ปึกๆ		ลูก	
kʰɔ:y³	ka⁴	bəŋ⁴	səy³	yu:⁴	pʰɔ:⁵	po:⁵	ta:³	lit⁴	ta:³	may⁶	
เขย	ก็	ดู	เฉย	อยู่	เมื่อ	พอ	ตา	กล่อม	ตา	ไม้	
met²	lam⁵	le:w⁶	cai⁶	lu:k²	kʰɔ:y³	pʰa:⁵	mai⁶	ʔaw³	lu:k²	kʰɔ:y³	
หมด	ล่า	แล้ว	ใช้	ลูก	เขย	ผ่า	ใหม่	เข้า...	ลูก	เขย	
ʔɔ:y³	pʰa:⁵	ʔi⁴	ku:³	lit²	ta:³	ʔaw³	way⁶	hai⁶	le:w⁶	ʔaw³	
เอ๋ย	ผ่า	ชี	กู	กล่อม	ตา	เอา	ไว้	ให้	แล้ว	เข้า	
ʔay³	tʰaw²	pen³	pʰu:⁵	pʰa:⁵	di:³	kwa:²	kʰɔ:y¹	ci⁴	pen³	pʰu:⁵	
พอ	ตา	เป็น	คน	ผ่า	ดี	กว่า	ผม	จะ	เป็น	คน	
cak⁴	kʰɔ:y¹	ci⁴	pen³	pʰu:⁵	cak⁴	may⁶	ʔeŋ³	ʔaw¹	po:⁵	ta:³	
จัก	ผม	จะ	เป็น	คน	จัก	ไม้	เอง	เข้า...	พอ	ตา	
ka⁴	lɔ:y⁵	le:n²	pay³	ha:³	may⁶	mai⁶	pʰɔ:⁵	pʰa:⁴	may⁶	set⁴	
ก็	เลย	วิ่ง	ไป	หา	ไม้	มาอีก	พอ	ผ่า	ไม้	เสร็จ	
le:w⁶	ko⁴	cai⁶	lu:k²	kʰɔ:y³	ʔaw¹	lu:k²	kʰɔ:y³	ma:⁵	cak⁴	ʔi⁴	
แล้ว	ก็	ใช้	ลูก	เขย	เข้า...	ลูก	เขย	มา	จัก	ซะซี	
ku:³	pʰa:⁴	ʔo⁴	hai⁶	miŋ⁵	met²	le:w⁶	may⁶	ʔa⁴	lu:k²	kʰɔ:y³	
กู	ผ่า	ออก	ให้	มึง	หมด	แล้ว	ไม้	อะ	ลูก	เขย	
day¹	jin²	cen⁴	ka⁴	bɔk⁴	cai⁶	po:⁵	ta:³	mai⁶	lo⁴	ʔaw³	
ได้	ยีน	เช่นนั้น	ก็	บอก	ใช้	พอ	ตา	อีก	แหละ	เข้า	
ʔay³	tʰaw²	pen³	pʰu:⁵	cak⁴	ʔi⁴	kʰɔ:y¹	ci⁴	pen³	pʰu:⁵	sa:n³	
พอ	ตา	เป็น	คน	จัก	ชี	ผม	จะ	เป็น	คน	सान	
ʔeŋ³	ʔa⁴	bɛ:w⁴	po:⁵	ta:³	cai⁶	po:⁵	ta:³	ta⁴	lo:t²	po:⁵	ta:³
เอง	อ้า...	โกหก	พอ	ตา	ใช้	พอ	ตา	ตลอด	พอ	ตา	
day⁶	jin⁵	cen³		le:w⁶	po:⁵	ta:³	ka⁴	lon⁵	mi:⁵	cak⁴	
ได้	ยีน	อย่างนั้น		แล้ว	พอ	ตา	ก็	ลง	มือ	จัก	
law⁵	lɔ:y⁵	law⁵	pen³	to⁴	lɔ:y⁵	ʔan³	ni:⁶	pʰɔ:⁵	law⁵	set⁴	
เหลา	เลย	เหลา	เป็น	ตอก	เลย	ที่นี้		พอ	เหลา	เสร็จ	
le:w⁶	lɔ:y⁵	cai⁶	hai⁶	lu:k²	kʰɔ:y³	sa:n³	cai⁶	lu:k²	kʰɔ:y³	sa:n³	
แล้ว	เลย	ใช้	ให้	ลูก	เขย	सान	ใช้	ลูก	เขย	सान	

pə:n ⁵	ʔaw ³	lu:k ²	kʰə:y ³	ʔə:y ³	ma: ⁵	sa:n ³	pə:n ⁵	ʔiʔ ⁴	ku: ³	cak ⁴
จำแพน	เข้า...	ลูก	เขย	เอ๋ย	มา	सान	จำแพน	ซี	กู	จัก
law ³	way ⁶	hai ⁶	met ²	le:w ⁶	may ⁶	na ⁴	ʔo: ³	ʔay ³	tʰaw ²	ʔay ³
เหลา	ไว้	ให้	หมด	แล้ว	ไม้	นะ	โอ...	พ่อ	ตา	พ่อ
tʰaw ²	pen ³	pʰu: ⁵	sa:n ³	di: ³	kwa: ⁴	kʰə:y ³	hiʔ ²	pen ³	pʰu: ⁵	pap ⁴
ตา	เป็น	คน	सान	ดี	กว่า	ผม	จะ	เป็น	คน	พับ
him ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴	day ¹	jin ⁵	po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴
ริม	ที่นี้		พ่อ	ตา	ก็	ได้	ยีน	พ่อ	ตา	ก็
lə:m ²	pay ³	sa:n ³	pay ³	mai ⁶	ʔaw ¹	ʔay ³	tʰaw ²	pap ²	him ⁵	hiʔ ²
เริ่ม	ไป	सान	ไป	ใหม่	เข้า...	พ่อ	ตา	พับ	ริม	นี้
kʰə:y ³	caʔ ⁴	pen ³	pʰu: ⁵	muan ⁶	ʔeŋ ³	kap ⁴	tʰaw ²	ni: ⁶	naʔ ²	bə:w ⁴
ผม	จะ	เป็น	คน	ม้วน	เอง	ก็เท่านี้แหละนะ			โกหก	พ่อ
ta: ³	pay ³	con ³	ta ⁴	lo:t ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵
ตา	ไป	จน	ตลอด	ที่นี้			พ่อ	ตา	ก็	เลย
pap ²	him ⁵	pap ²	him ⁵	pə:n ⁵	pay ³	cən ³	met ²	pʰə: ⁵	met ²	day ¹
พับ	ริม	พับ	ริม	จำแพน	ไป	จน	หมด	พอ	หมด	ได้
pʰi:n ³	le:w ⁶	cai ⁶	lu:k ²	kʰə:y ³	muan ⁶	kwaʔ ⁴	muan ⁶	him ⁵	muan ⁶	sia: ⁴
ผืน	แล้ว	ใช้	ลูก	เขย	ม้วน	นะ	ม้วน	ริม	ม้วน	เสื้อ
siʔ ²	ʔaw ³	ma: ⁵	hian ⁵	cai ⁶	lu:k ²	kʰə:y ³	ma: ⁵	muan ⁶	hiʔ ²	ʔaw ³
จะ	เอา	มา	บ้าน	ใช้	ลูก	เขย	มา	ม้วน	ซี	เข้า...
ʔay ³	tʰaw ²	ʔay ³	tʰaw ²	pen ³	pʰu: ⁵	muan ⁶	hiʔ ²	kʰə:y ¹	siʔ ²	pen ³
พ่อ	ตา	พ่อ	ตา	เป็น	คน	ม้วน	สิ	ผม	จะ	เป็น
pʰu: ⁵	bəʔ ⁴	ta:w ⁴	hian ⁵	ʔeŋ ³	ʔet ⁴	pay ³	ʔet ⁴	ma: ⁵	po: ⁵	ta: ³
คน	แบก	กลับ	บ้าน	เอง	ทำ	ไป	ทำ	มา	พ่อ	ตา
koʔ ⁴	lə:y ⁵	muan ⁶	mai ⁶	loʔ ²		po: ⁵	ta: ³	koʔ ⁴	lə:y ⁵	muan ⁶
ก็	เลย	ม้วน	ใหม่	อีกแหละ		พ่อ	ตา	ก็	เลย	ม้วน
pʰə: ⁵	muan ⁶	set ⁴	le:w ⁶	po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴	wa:ŋ ⁵	way ⁶	ʔaw ³	toʔ ⁴
พอ	ม้วน	เสร็จ	แล้ว	พ่อ	ตา	ก็	วาง	ไว้	เอา	ตอก
ʔaw ³	haŋ ³	mat ²	cən ³	met ²	le:w ⁶	cai ⁶	lu:k ²	kʰə:y ³	cai ⁶	lu:k ²
เอา	อะไร	มัด	จน	หมด	แล้ว	ใช้	ลูก	เขย	ใช้	ลูก
kʰə:y ³	pay ³	lay ²	to: ³	kʰuay ⁵	ta:w ³	hian ⁵	ʔaw ³	lu:k ²	kʰə:y ³	ʔə:y ¹
เขย	ไป	ไล่	ตัว	ควาย	กลับ	บ้าน	เข้า...	ลูก	เขย	เอ๋ย

ho:t ⁵	we: ⁵	la: ⁵	ta:w ³	hian ⁵	haw ⁵	le:w ⁶	leʔ ²	pə:n ⁵	kaʔ ⁴	le:w ⁶
ได้	เวลา		กลับ	บ้าน	เรา	แล้ว	นะ	จำแพน	ก็	เสร็จ
le:w ⁶	pay ³	lay ²	to: ³	k ^h uay ⁵	ta:w ³	hian ⁵	ʔiʔ ⁴	pay ³	ʔiʔ ⁴	haw ⁵
แล้ว	ไป	ได้	ตัว	ควาย	กลับ	บ้าน	ชะชื	ไป	ชื	เรา
kaʔ ⁴	hiw ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		haw ³	ʔeʔ ⁴	le:w ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	day ¹
ก็	หิว	ข้าว	กลางวัน		ของเรา	ชะ	แล้ว	ลูก	เขย	ได้
jɪn ⁵	cen ³	k ^h aw ¹	kaʔ ⁴	ʔaw ¹	cen ³		ʔay ³	t ^h aw ²	pay ³	lay ²
ยีน	เช่นนั้น	เข้า	ก็	เข้า...	ถ้าเช่นนั้น		พอ	ตา	ไป	ได้
to: ³	k ^h uay ⁵	mai ⁶	k ^h ə:y ¹	siʔ ⁴	pen ³	p ^h u: ⁵	bəʔ ⁴	ham ⁵	pən ¹	kap ⁴ ni: ⁶
ตัว	ควาย	มาชื	ผม	จะ	เป็น	คน	แบก	ม้วน	จำแพน	ควานี้
po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴	pay ³	lay ²	to: ³	k ^h uay ⁵	ma: ⁵	laʔ ²	cə: ³	lu:k ²
พอ	ตา	ก็	ไป	ได้	ตัว	ควาย	มา	ละ	เชื้อ	ลูก
k ^h ə:y ³	naʔ ²	lu:k ²	k ^h ə:y ³	bə:w ⁴	ɲay ⁴	naʔ ³	p ^h ə: ⁵	po: ⁵	ta: ³	pay ³
เขย	นะ	ลูก	เขย	โกหก	ใหญ่	เลยนะ	พอ	พอ	ตา	ไป
lay ⁵	to: ³	k ^h uay ⁵	lu:k ²	k ^h ə:y ³	kwʔ ⁴	ʔək ⁴	hua: ³	k ^h it ²	ʔək ⁴	hua: ³
ได้	ตัว	ควาย	ลูก	เขย	ก็	ออก	หัว	คิด	ออก	หัว
k ^h it ²	suk ³	nam ⁵	to: ³	k ^h aw ¹	pay ³	muan ⁶	ham ⁵	pən ⁵	nan ⁶	po: ⁵
คิด	ซุก	ลำ	ตัว	เข้า	ไป	ม้วน	ม้วน	จำแพน	นั้น	พอ
ta: ³	lay ⁵	to: ³	k ^h uay ⁵	ma: ⁵	ho:t ³	pən ³	le:w ⁶	boʔ ⁴	hen ³	lu:k ²
ตา	ได้	ตัว	ควาย	มา	ถึง	จำแพน	แล้ว	ไม่	เห็น	ลูก
k ^h ə:y ³	kaʔ ⁴	ʔən ¹	lu:k ²	k ^h ə:y ³	ɲay ⁴	ʔən ¹	lu:k ²	k ^h ə:y ³	lu:k ²	k ^h ə:y ³
เขย	ก็	เรียก	ลูก	เขย	ใหญ่	เรียก	ลูก	เขย	ลูก	เขย
kwʔ ⁴	boʔ ⁴	hə:y ³	poʔ ²	ka:m ⁵	mo: ⁵	ho: ³	hai ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	cep ⁴
ก็	ไม่	ตอบ	เพราะ	ความ	โมโห		ให้	ลูก	เขย	เจ็บ
cai ⁶	lay ⁵	to: ³	k ^h uay ⁵	ma: ⁵	ʔən ³	si: ⁵	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hə:y ³	ʔən ¹
ใจ	ได้	ตัว	ควาย	มา	เรียก	เชื้อ	ก็	ไม่	ตอบ	เรียก
si: ⁵	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hə:y ³	naʔ ²	bəʔ ⁴	ham ⁵	pən ⁵	k ^h in ¹	ba: ⁴	lay ²
เชื้อ	ก็	ไม่	ตอบ	นะ	แบก	ม้วน	จำแพน	ขึ้น	บ้า	ได้
to: ³	k ^h uay ⁵	ma: ⁵	liay ²	ma: ⁵	ʔən ¹	lu:k ²	k ^h ə:y ³	ma: ⁵	liay ²	lu:k ²
ตัว	ควาย	มา	เรื่อย	มา	เรียก	ลูก	เขย	มา	เรื่อย	ลูก
k ^h ə:y ³	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hə:y ³	ciʔ ⁴	pay ³	hen ³	si: ³	le:y ⁵	lu:k ²	k ^h ə:y ³
เขย	ก็	ไม่	ตอบ	จะ	ไป	เห็น	ยังง	เล่า	ลูก	เขย

man ⁵	lak ²	k ^h aw ¹	pay ²	yu: ⁴	kuan ⁵	ham ⁵	pən ⁵	le:w ⁶	bew ⁴	hai ⁶			
มัน	แอบ	เข้า	ไป	อยู่	ใน	ม้วน	จำแพน	แล้ว	โกหก	ให้			
po: ⁵	ta: ³	bɛɿ ⁴	ta:w ³	hian ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	po: ⁵	ta: ³	kaɿ ⁴	bɛɿ ⁴			
พ่อ	ตา	แบก	กลับ	บ้าน	ที่นี้		พ่อ	ตา	ก็	แบก			
ham ⁵	pən ⁵	ɿɛɿ ⁴	bɛɿ ⁴	lu:k ²	k ^h ə:y ³	ɿɛɿ ⁴	k ^h i: ⁵	boɿ ⁴	hen ³	to: ³			
ม้วน	จำแพน	ด้วย	แบก	ลูก	เขย	ด้วย	คือ	ไม่	เห็น	ตัว			
lu:k ²	k ^h ə:y ³	wan ⁵	ma: ⁵	con ³	hot ⁴	hian ⁵	lay ²	to: ³	k ^h uay ⁵	ma: ⁵			
ลูก	เขย	เลย	มา	จน	ถึง	บ้าน	ไล่	ตัว	ควาย	มา			
hot ⁴	hian ⁵	lə:y ⁵	to: ³	k ^h uay ⁵	k ^h aw ¹	ma: ⁵	hot ⁴	hian ⁵	le:w ⁶	po: ⁵			
ถึง	บ้าน	เลย	ตัว	ควาย	เข้า	มา	ถึง	บ้าน	แล้ว	พ่อ			
ta: ³	kaɿ ⁴	ɲam ³	cep ⁴	cai ⁶	hai ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	ha: ³	wa: ²	lu:k ²			
ตา	ก็	นึก	เจ็บ	ใจ	ให้	ลูก	เขย	หา	ว่า	ลูก			
k ^h ə:y ³	lak ²	ta:w ³	hian ⁵	sa: ³	kaɿ ⁴	lə:y ⁵	t ^h im ⁴	ham ⁵	pən ⁵	nan ⁶			
เขย	แอบ	กลับ	บ้าน	ซะ	ก็	เลย	ทิ้ง	ม้วน	จำแพน	นั้น			
t ^h im ⁴	ham ⁵	pən ⁵	tem ³	t ^h i: ²	lə:y ⁵	p ^h ə ⁵	t ^h im ⁴	ham ⁵	pən ⁵	lon ⁵			
ทิ้ง	ม้วน	จำแพน	เต็ม	ที่	เลย	พอ	ทิ้ง	ม้วน	จำแพน	ลง			
t ^h iɿ ⁴	din ³	ho:ɲ ²	peɿ ⁴	ɿaw ³	lai ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	cep ⁴	lu:k ²	k ^h ə:y ³			
ถูก	ดิน	ร้อง	เป๊ะ	เลย		ลูก	เขย	เจ็บ	ลูก	เขย			
kaɿ ⁴	cep ⁴	ho:ɲ ²	ɿo:y ³	ɿo:y ³	ca:n ³	cia: ³	ɿəɿ ⁴	ca:k ⁴	ham ⁵	pən ⁵			
ก็	เจ็บ	ร้อง	ไฉ้ย	ไฉ้ย	หลาน		ออก	จาก	ม้วน	จำแพน			
ɿəɿ ⁴	ma: ⁵	lai ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	naɿ ²	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	po: ⁵	ta: ³	hen ³	cet ⁴		
ออก	มา	เลย	ลูก	เขย	นะ	ที่นี้	พ่อ	ตา	เห็น	เข้า			
le:w ⁶	po: ⁵	ta: ³	koɿ ⁴	mo: ⁵	ho: ³	lu:k ²	k ^h ə:y ³	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	ba ⁴	ha: ³	kin ³	ni: ⁶
แล้ว	พ่อ	ตา	ก็	โมโห		ลูก	เขย	ที่นี้	ไฉ้ย	หานี้			
min ⁵	bew ⁴	hai ⁶	ku: ³	bɛɿ ⁴	bɛɿ ⁴	to: ³	min ⁵	ɿɛɿ ⁴	bɛɿ ⁴	ham ⁵			
มึง	หลอก	ให้	กู	แบก	แบก	ตัว	มึง	ด้วย	แบก	ม้วน			
pən ⁵	ma: ⁵	ho:t ⁴	hian ⁵	nai ⁶		la ⁴	wan ⁵	nəɲ ⁵	cep ⁴	cai ⁶			
จำแพน	มา	ถึง	บ้าน	เลย	เหว	ระวัง		นะ	เจ็บ	ใจ			
te: ⁴	ku: ³	p ^h ə ⁵	ma: ⁵	ho:t ⁴	hian ⁵	cep ⁴	cai ⁶	k ^h wa: ³	ɿaw ³	ka ⁴	sa: ³		
แท้	กู	พอ	มา	ถึง	บ้าน	เจ็บ	ใจ	คว่ำ	เอา	สวิง			
pay ³	tak ⁴	ɿaw ³	to: ³	pa: ³	lu:k ⁴	nuɲ ⁵	bo: ⁴	han ⁶	ma: ⁵	sa:m ³			
ไป	ตัก	เอา	ตัว	ปลา	ดุก	ใน	บ่อ	นั้น	มา	สาม			

si: ³	ha: ⁴	to: ³	ma: ⁵	ʔaw ³	ma: ⁵	piŋ ⁴	ʔaw ³	ma: ⁵	piŋ ¹	kin ³
สี่	ห้า	ตัว	มา	เอา	มา	ปิ้ง	เอา	มา	ปิ้ง	กิน
k ^h aw ¹	wen ⁵		su: ³	lu:k ²	k ^h ə:y ³	kin ³	p ^h ə ⁵	po: ⁵	ta: ³	piŋ ¹
ข้าว	กลางวัน		ให้	ลูก	เขย	กิน	พอ	พอ	ตา	ปิ้ง
suk ⁴	le:w ⁶	ʔaw ³	ma: ⁵	wa:ŋ ⁵	sai ⁴	pa:n ⁵	k ^h aw ¹	way ⁶	sai ⁴	t ^h uay ¹
สุข	แล้ว	เอา	มา	วาง	ใส่	พาน	ข้าว	ไว้	ใส่	ถ้วย
ma: ⁵	wa:ŋ ⁵	sai ⁴	pa:n ⁵	k ^h aw ¹	way ⁶	ʔaw ³	sai ⁴	t ^h uay ¹	ma: ⁵	wa:ŋ ⁵
มา	วาง	ใส่	พาน	ข้าว	ไว้	เอา	ใส่	ถ้วย	มา	วาง
sai ⁴	pa:n ⁵	k ^h aw ¹	way ⁶	lu:k ²	k ^h ə:y ³	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hu: ⁶	ca:k ⁴	ʔet ⁴
ใส่	พาน	ข้าว	ไว้	ลูก	เขย	ก็	ไม่	รู้	จัก	ทำ
si: ³	kaʔ ⁴	pay ³	loʔ ⁴	kin ³	to: ³	lu:k ⁴	saʔ ²	met ²	po: ⁵	ta: ³
อะไร	ก็	ไป	ลอก	กิน	ตัว	ปลา	ดุก	ชะ	หมด	พอ
hen ³	t ^h i: ⁵	le:k ⁵	po: ⁵	ta: ³	kaʔ ⁴	cep ⁴	cai ³	cep ⁴	cai ³	man ⁵
เห็น	ครั้ง	แรก	พอ	ตา	ก็	เจ็บ	ใจ	เจ็บ	ใจ	มัน
lo:k ³	kin ³	naŋ ⁵	pa: ³	lu:k ⁴	saʔ ⁴	naʔ ²	man ⁵	boʔ ⁴	ʔaw ³	way ⁶
หลอก	กิน	หนัง	ปลา	ดุก	ชะ	นะ	มัน	ไม่	เอา	ไว้
ku: ³	kin ³	lə:y ⁵	po: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	wen ⁵	ʔim ⁴	le:w ⁶	po: ⁵	ta: ³
กู	กิน	เลย	พอ	กิน	ข้าว	เที่ยง	อิม	แล้ว	พอ	ตา
caʔ ⁴	kɛ:ŋ ¹	lu:k ²	k ^h ə:y ³	kaʔ ⁴	kua: ⁴	ʔaw ³	ka ⁴ co:p ⁴	pay ³	lə:y ⁵	
จะ	แก้ง	ลูก	เขย	ก็	คว่า	เอา	จบ	ไป	เลย	
pay ³	ka:ŋ ³	hay ²	pu:n ⁵	pay ³	k ^h ut ⁴	ʔaw ³	ma ⁴ p ^h ia: ³	ma: ⁵	mo: ⁵	
ไป	กลาง	ไร่	โน้น	ไป	ชุด	เอา	เผือก	มา	หม้อ	
sa ⁴ na:t ²	nin ⁵	lə:y ⁵	ʔaw ³	ma ⁴ p ^h ia: ³	ma: ⁵	tom ¹	ma: ⁵	la:ŋ ⁶		
ใหญ่	พอใจ	เลยแหละ	เอา	เผือก	มา	ต้ม	มา	ล้าง		
na:m ⁶	la:ŋ ⁶	ta: ³	le:w ⁶	ma: ⁵	tom ¹	con ³	suk ⁴	kap ⁴ ni: ⁶	lu:k ²	
น้ำ	ล้าง	ตา	แล้ว	มา	ต้ม	จน	สุข	ควานี้	ลูก	
k ^h ə:y ³	kaʔ ⁴	no:n ⁵	wen ⁵		yu: ⁴	po: ⁵	tom ¹	ma ⁴ p ^h ia: ³	suk ⁴	
เขย	ก็	นอน	กลางวัน		อยู่	พอ	ต้ม	เผือก	สุข	
le:w ⁶	po: ⁵	ta: ³	cep ⁴	cai ⁴	ʔə: ³	lo:ŋ ⁵	bəŋ ³	min ⁵	sak ⁴	no:y ⁵
แล้ว	พอ	ตา	เจ็บ	ใจ	เออ!	ลอง	ดู	มึง	สัก	หน่อย
na ²	co: ³	ku: ³	piŋ ¹	pa: ³	duk ⁴	min ⁵	kaʔ ⁴	loʔ ²	kin ³	naŋ ⁵
น่า	เจอ	กู	ปิ้ง	ปลา	ดุก	มึง	ก็	เลาะ	กิน	หนัง

to: ³	pa: ³	duk ⁴	k ^h o:ŋ ³	ku: ³	saŋ ⁴	ʔaw ³	ku: ³	ciŋ ⁴	tom ¹	ma ⁴ p ^h ia: ³
ตัว	ปลา	ดุก	ของ	กู	ชะ	เข้า	กู	จะ	ต้ม	เผือก
kɛ: ¹	mi: ⁵	miŋ ⁵	ʔɛ: ³	ku: ³	ciŋ ⁴	loŋ ²	kin ³	naŋ ³	ma ⁴ p ^h ia: ³	
แก้	มือ	มึง	ดู	กู	จะ	เลาะ	กิน	หนัง	เผือก	
hai ⁴	met ²	ʔaw ³	way ⁵	tɛ: ³	nia: ⁶	taŋ ¹	kuaŋ ³	man ⁵	p ^h o: ⁵	loŋ ²
ให้	หมด	เอา	ไว้	แต่	เนื้อ	ทั้ง	ข้างใน	มัน	พอ	เลาะ
kin ³	naŋ ³	ma ⁴ p ^h ia: ³	saŋ ⁴	met ²	lɛ:w ⁶	puk ⁴	lu:k ²	k ^h o:y ³	k ^h i:n ¹	
กิน	หนัง	เผือก	ชะ	หมด	แล้ว	ปลุก	ลูก	เขย	ขึ้น	
ma: ⁵	kin ³	ma ⁴ p ^h ia: ³	kɛ: ¹	mi: ⁵	kwaŋ ⁴	lu:k ²	k ^h o:y ³	ti:n ⁴	k ^h i:n ¹	
มา	กิน	เผือก	แก้	มือ	นะซี	ลูก	เขย	ตื่น	ขึ้น	
ma: ⁵	hen ³	po: ⁵	ta: ³	kin ³	naŋ ⁵	ma ⁴ p ^h ia: ³	saŋ ⁴	met ²	lu:k ²	
มา	เห็น	พ่อ	ตา	กิน	หนัง	เผือก		ชะ	หมด	ลูก
k ^h o:y ³	kaŋ ⁴	to:k ⁴	ta:ŋ ³	kuaŋ ³	cən ³	ʔim ³	lo:y ⁵	ʔim ³	lɛ:w ⁶	kaŋ ⁴
เขย	ก็	กิน	ด้าน	ข้างใน	จน	อิม	เลย	อิม	แล้ว	ก็
pay ³	naŋ ⁵	hua: ³ yo: ⁵	hua: ³ yoy ⁵	po: ⁵	ta: ³	yu: ⁴	kwaŋ ⁴		po: ⁵	
ไป	นั่ง	หัวเราะเยาะ		พ่อ	ตา	อยู่	นั่นแหละ		พ่อ	
ta: ³	hen ³	lu:k ²	k ^h o:y ³	hua: ³ yo: ⁵	hua: ³ yoy ⁵	miŋ ⁵	ya: ⁴	ma: ⁵	hua: ³	
ตา	เห็น	ลูก	เขย	หัวเราะเยาะ		มึง	อย่า	มา	หัวเราะ	
ku: ³	ku: ³	kɛ: ³	mi: ⁵	miŋ ⁵	nan ⁶	naŋ ⁴	həŋ ²	som ² na:m ⁶ na: ¹		
กู	กู	แก้	มือ	มึง	นั่น	นะ	เฮ้อ	สมน้ำหน้า		
miŋ ⁵	naŋ ⁴	cə: ³	ku: ³	piŋ ¹	pa: ³	duk ⁴	miŋ ⁵	kaŋ ⁴	loŋ ²	kin ³
มึง	นะ	เจอ	กู	ปึง	ปลา	ดุก	มึง	ก็	เลาะ	กิน
naŋ ⁵	pa: ³	duk ⁴	k ^h o:ŋ ³	ku: ³	saŋ ⁴	kap ⁴ ni: ⁶	ku: ³	tom ¹	naŋ ⁵	
หนัง	ปลา	ดุก	ของ	กู	ชะ	คราวนี้	กู	ต้ม	หนัง	
ma ⁴ p ^h ia: ³	miŋ ⁵	kaŋ ⁴	loŋ ²	kin ³	naŋ ³	ma ⁴ p ^h ia: ³	saŋ ⁴	ko:n ⁴		
เผือก	มึง	ก็	เลาะ	กิน	หนัง	เผือก		ชะ	ก่อน	
kwaŋ ⁴	som ² na:m ⁶ na: ¹	miŋ ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	pay ³	kap ⁴ t ^h i: ⁵ ni: ⁶	naŋ ⁴	lu:k ²		
ซี	สมน้ำหน้า	มึง	กิน	เข้า	ไป	ทีนี้		นะ	ลูก	
k ^h o:y ³	kin ³	ʔim ⁴	lɛ:w ⁶	lu:k ²	k ^h o:y ³	kaŋ ⁴	pay ³	wat ²	no:n ⁵	saŋ ⁴
เขย	กิน	อิม	แล้ว	ลูก	เขย	ก็	ไป	ย่องไป	นอน	ชะ
ni: ² t ^h a:n ⁵	lo:ŋ ⁵	ni: ⁶	po: ⁵	ta: ³	ŋo: ³	kua: ³	lu:k ²	k ^h o:y ³	hai ⁶	
นิทาน	เรื่อง	นี้	พ่อ	ตา	โง่	กว่า	ลูก	เขย	ให้	

lu:k² k^hə:y³ cai⁴ yu:⁴ ta⁴lɔ:t² cən³ bɔɯ⁴ hu:¹ cak⁴ ci:³ wa:²
 ลุก เขย ไข่ อยู่ ตลอด จน ไม่ รู้ จัก จะ ว่า
 si:³
 ไงแล้ว

p^ho:² ta:³ kaŋ⁴ luŋ² k^ho:³y³

พ่อตากับลูกเขย

p ^h o: ²	ta: ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	ŋo: ²	luŋ ²	k ^h o: ³ y ³	pen ³	bo: ¹	kon ³
พ่อ	ตา	เป็น	ไอ้	คน	โง่	ลูก	เขย	เป็น	ไอ้	คน
ŋeŋ ⁴	ŋoŋ ⁴	noŋ ²	hua ²	luŋ ²	k ^h o: ³ y ³	bo: ¹	ni: ⁶	ma: ⁵	lay ¹	mia ⁵ le:w ⁶
ฉลาด			ลูก	เขย	คน	นี้	มา	ได้	เมีย	แล้ว
man ⁵	ko: ¹	ma: ⁵	k ^h an ³	ŋa: ³	sa: ³	su: ⁴	p ^h o: ²	ta: ³	me: ²	na:y ⁵
มัน	ก็	มา	ขัน	อา	สา	สู่	พ่อ	ตา	แม่	ยาย
po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	ni: ⁶	cam ¹	p ^h o: ⁵	mi: ⁵	luŋ ²	niŋ ³	te: ⁴
พ่อ	ตา	แม่	ยาย	นี้	เฉพาะ		มี	ลูก	หญิง	แต่
p ^h u: ¹	diaw ³	ma: ⁵	ni: ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	ŋay ¹	nan ⁶	ma: ⁵	day ¹	mia ⁵
ผู้	เดียว	มา	นี้	คราวนี้		ไอ้	นั้น	มา	ได้	เมีย
k ^h aw ¹	ko: ¹	ma: ⁵	mo:p ²	nia ⁶	mo:p ²	to: ³	ma: ⁵	pen ³	luŋ ²	k ^h o: ³ y ³
เข้า	ก็	มา	มอบ	เนื่อ	มอบ	ตัว	มา	เป็น	ลูก	เขย
su: ⁴	luŋ ²	k ^h o: ³ y ³	ha: ³	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	ko: ¹	ci: ³	yok ²
สู่	ลูก	เขย	หา	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	ก็	จะ	ยก
hian ⁵	p ^h ua ³	mia ⁵	saw ³	pen ³	hian ⁵	k ^h o: ³ ŋ ³	saw ³	lo:y ⁵	t ^h i: ⁵	ni: ⁶
บ้าน	ผัว	เมีย	มัน	เป็น	บ้าน	ของ	มัน	เลย	ที่	นี้
hu: ⁶	cak ⁴	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	yok ²	hian ⁵	hai ¹	man ⁵	le:w ⁶
รู้	จัก	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	ยก	บ้าน	ให้	มัน	แล้ว
man ⁵	ko: ¹	ci: ³	ŋok ²	ŋaw ³	k ^h o: ³ ŋ ³	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	pen ³
มัน	ก็	จะ	งก	เอา	ของ	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	เป็น
k ^h o: ³ ŋ ³	man ⁵	hai ¹	met ⁴	le:w ⁶	lo:y ⁵	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	pen ³
ของ	มัน	ให้	หมด	แล้ว		พ่อ	ตา	แม่	ยาย	เป็น
bo: ¹	kon ³	ŋo: ²	kon ³	si: ²	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	ko: ¹	mi: ⁵
ผู้	คน	โง่	คน	ชื่อ	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	ก็	มี
to: ³	kwa:y ³	yu: ⁴	fu:ŋ ³	ŋai ⁴	niŋ ²	man ⁵	ko: ¹	ci: ³	be:w ¹	ŋaw ³
ตัว	ควาย	อยู่	ฝูง	ใหญ่	หนึ่ง	มัน	ก็	จะ	โกหก	เอา
to: ³	kwa:y ³	k ^h o: ³ ŋ ³	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	ma: ⁵	pen ³	k ^h o: ³ ŋ ³	man ⁵
ตัว	ควาย	ของ	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	มา	เป็น	ของ	มัน
hai ¹	met ⁴	k ^h a:ŋ ¹	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	nan ²	lo:y ⁵	ko: ¹	pen ³

ให้	หมด	ข้าง	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	นั่น	นะ	ก็	เป็น
bo: ¹	kon ³	ŋo: ²	kon ³	si: ²	wan ⁶	lu? ²	kʰə:y ³	be:w ¹	?aw ³	to: ³ han ⁴
ผู้	คน	โง่	คน	ชื่อ	นั่น	ลูก	เขย	โกหก	เอา	อะไร
ko: ¹	hai ¹	man ⁵	met ⁴	le:w ⁶	lə:y ⁵	pʰə: ⁵	wa: ²	cən ³		le:w ⁶
ก็	ให้	มัน	หมด	แล้ว	เลย	พอ	ว่า	อย่างนั้น		แล้ว
ti:n ⁴	no:n ⁵	hun ²	sa:y ³	ŋa:y ⁵	caw ⁶	kʰin ¹	ma: ⁵	?a:y ¹	ko: ¹	bo? ⁴
ตื่น	นอน	รุ่ง	สาย	ตอน	เช้า	ขึ้น	มา	พ่อ	ก็	บอก
hai ¹	lu? ²	ŋin ³	caw ¹	kʰaw ¹	hai ¹	?a:y ¹	?i: ⁶	?a:y ¹	ci: ³	lay ¹
ให้	ลูก	หญิง	หุง	ข้าว	ให้	พ่อ	ที่	พ่อ	จะ	ได้
ho: ⁴	ŋa:y ⁵	ho: ⁴	kʰaw ¹	wen ⁵		pay ³	kin ³	ka? ⁴	pa: ⁴	lian ⁶
ห่อ	ข้าวเช้า	ห่อ	ข้าว	กลางวัน		ไป	กิน	กับ	ป่า	เลี้ยง
to: ³	kwa:y ³	kap ⁴	ni: ⁶	lu? ²	ŋin ³	ko: ¹	ho: ⁴	kʰaw ¹	hai ¹	lo? ⁴
ตัว	ควาย	ควานี้		ลูก	หญิง	ก็	ห่อ	ข้าว	ให้	ล่ะ
lə:y ⁵	po: ¹	ta: ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	ŋo: ²	kon ³	si: ²	wan ⁶	ko: ¹
เลย	พ่อ	ตา	เป็น	ผู้	คน	โง่	คน	ชื่อ	นะ	ก็
hen ³	lu? ²	ŋin ³	ho: ⁴	kʰaw ¹	hai ¹	le:w ⁶	ko: ¹	bo? ⁴	hai ¹	lu? ²
เห็น	ลูก	หญิง	ห่อ	ข้าว	ให้	แล้ว	ก็	บอก	ให้	ลูก
kʰə:y ³	pe: ¹	ho: ⁴	kʰaw ¹	?aw ³	pay ³	kin ³	ka? ⁴	pa: ⁴	lian ⁶	kwa:y ³
เขย	สะพาย	ห่อ	ข้าว	เอา	ไป	กิน	กับ	ป่า	เลี้ยง	ควาย
haw ⁵	ŋi: ⁶	lu? ²	kʰə:y ³	?ə:y ⁶	lu? ²	kʰə:y ³	ko: ¹	lə:y ⁵	bo? ⁴	po: ¹
เรา	ลี	ลูก	เขย	เอ๋ย	ลูก	เขย	ก็	เลย	บอก	พ่อ
ta: ³	bo? ⁴	wa: ²	?ay ¹	tʰaw ²	pen ³	caw ¹	pen ³	bo: ¹	kon ³	pe: ¹
ตา	บอก	ว่า	ไอ้	เฒ่า	เป็น	เจ้า	เป็น	ผู้	คน	สะพาย
?i: ⁶	kʰə:y ¹	ci: ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	pay ³	pə:t ⁴	pa: ⁵	tu: ³ to: ³	kwa:y ³
ลี	छोຍ	จะ	เป็น	ผู้	คน	ไป	เปิด	ประตู	ตัว	ควาย
po: ¹	ta: ³	tʰi? ⁴	lu? ²	kʰə:y ³	be:w ¹	ma: ⁵	le:w ⁶	lə:y ⁵	tʰi: ⁵	ni: ⁶
พ่อ	ตา	ถูก	ลูก	เขย	โกหก	มา	แล้ว	ล่ะ	ที่	นี้
na? ²	po: ¹	ta: ³	hen ³	lu? ²	kʰə:y ³	bo? ⁴	he: ⁵	pə:t ⁴	pa: ⁵	tu: ³ to: ³
นะ	พ่อ	ตา	เห็น	ลูก	เขย	ไม่	ทัน	เปิด	ประตู	ตัว
kwa:y ³	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	bo? ⁴	lu? ²	kʰə:y ³	wa: ²	hai ¹	min ⁵	?aw ³
ควาย	พ่อ	ตา	ก็	บอก	ลูก	เขย	ว่า	ให้	มึง	เอา
?aw ³	pa: ⁶	ka? ⁴	liam ⁵			pay ³	?e: ⁴	lə:y ⁵	lu? ²	kʰə:y ³
เอา	มีด	กับ	ตะขอเกี่ยวหรือตัดวัวสด			ไป	ด้วย	นะ	ลูก	เขย

luʔ ²	kʰə:y ³	lay ²	yin ⁵	po: ¹	ta: ³	boʔ ⁴	ne:w ⁵	nan ⁶	kʰin ¹	ma: ⁵
ลูก	เขย	ได้	ยีน	พ่อ	ตา	บอก	แนว	นั้น	ขึ้น	มา
le:w ⁶	luʔ ²	kʰə:y ³	ko: ¹	lə:y ⁵	boʔ ⁴	po: ¹	ta: ³	pay ³	mai ⁴	“ pe: ¹
แล้ว	ลูก	เขย	ก็	เลย	บอก	พ่อ	ตา	ไป	อีก	“ สะพาย
ho: ⁴	kʰaw ¹	lon ⁵	hian ⁵	ma: ⁵	ʔe: ⁴	ʔay ¹	tʰaw ²	le:w ⁶	ʔaw ³	pa: ⁶
ห่อ	ข้าว	ลง	บ้าน	มา	ด้วย	ไว้	เฒ่า	แล้ว	เอา	มิด
tit ⁴	mi: ⁵	ma: ⁵	maʔ ⁴	niŋ ²	lə:y ⁵ ”	po: ¹	ta: ³	lay ¹	yin ⁵	luʔ ²
ติด	มือ	มา	เล่ม	หนึ่ง	นะ ”	พ่อ	ตา	ได้	ยีน	ลูก
kʰə:y ³	boʔ ⁴	cən ³		le:w ⁶	ko: ¹	kʰwa: ⁶	ho: ⁴	kʰaw ¹	pe: ¹	sai ⁴
เขย	บอก	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	คว่า	ห่อ	ข้าว	สะพาย	ใส่
ba: ⁴	ma: ⁵	loʔ ²	lə:y ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	kʰam ³	ʔaw ³	pa: ⁶	ʔi: ³	to: ¹
ป่า	มา	ละ		แล้ว	ก็	ถือ	เอา	มิด	อี	ได้
sai ⁴	mi: ⁵	ma: ⁵	maʔ ⁴	niŋ ²	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	ja:ŋ ²	lon ⁵	kʰan ¹ lay ⁵
ใส่	มือ	มา	เล่ม	หนึ่ง	พ่อ	ตา	ก็	เดิน	ลง	บันได
ma: ⁵	ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	pi: ⁶	lə:y ⁵	luʔ ²	kʰə:y ³	ko: ¹	be:w ¹	po: ¹	ta: ³
มา	ใต้	ถนน	นี้	ละ	ลูก	เขย	ก็	โกหก	พ่อ	ตา
mai ⁴	liam ⁵	yu: ⁴	naŋ ²	ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	nan ²	ʔay ¹	tʰaw ²	pay ³	laʔ ²
อีก	ตะขอ	อยู่	ที่	ใต้	ถนน	นั้น	ไว้	เฒ่า	ไป	ลาก
ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	ʔi: ⁶	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	laʔ ²	ʔaw ³	liam ⁵	ma: ⁵	beʔ ⁴
ออก	มา	ลี	พ่อ	ตา	ก็	ลาก	เอา	ตะขอ	มา	แบก
sai ⁴	ba: ⁴	way ⁶	lə:y ⁵	ŋwaʔ ⁴	bəŋ ⁴	luʔ ²	kʰə:y ³	boʔ ⁴	he: ⁵	pə:t ⁴
ใส่	ป่า	ไว้	ละ	แหงะ	ดู	ลูก	เขย	ไม่	ทัน	เปิด
pa: ³ tu: ³ to: ³	kwa:y ³	mai ⁴	naʔ ²	bo: ¹	ni: ⁶	naʔ ²	kap ⁴	ni: ⁶	man ⁵	
ประตู่	ตัว	ควาย	อีก	นะ	ไอ้	นี่	นะ	คราวนี้	มัน	
ko: ¹	be:w ¹	po: ¹	ta: ³	man ⁵	pay ³	mai ⁴	ʔaw ³	cən ³	ʔay ¹	
ก็	โกหก	พ่อ	ตา	มัน	ไป	อีก	เอา	อย่างนั้น	ไว้	
tʰaw ²	pə:t ⁴	pa: ⁵ tu: ³ to: ³	kwa:y ³	ʔi: ⁶	kʰə:y ¹	ci: ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	
เฒ่า	เปิด	ประตู่	ตัว	ควาย	ลี	ซ้อย	จะ	เป็น	ผู้	คน
pay ³	lay ²	to: ³	kwa:y ³	ʔoʔ ⁴	caʔ ⁴	koʔ ²	luʔ ²	kʰə:y ³	ko: ¹	hen ³
ไป	ไล่	ตัว	ควาย	ออก	จาก	คอก	ลูก	เขย	ก็	เห็น
po: ¹	ta: ³	pə:t ⁴	pa: ⁵ tu: ³ to: ³	kwa:y ³	ʔoʔ ⁴	met ⁴	le:w ⁶	luʔ ²	kʰə:y ³	
พ่อ	ตา	เปิด	ประตู่	ตัว	ควาย	ออก	หมด	แล้ว	ลูก	เขย

ko: ¹	bo: ⁴	po: ¹	ta: ³	mai ⁴	ʔaw ³	cən ³	ʔay ¹	t ^h aw ²	ko: ¹		
ก็	บอก	พ่อ	ตา	อีก	เอา	อย่างนั้น	ได้	เฒ่า	ก็		
k ^h aw ¹	ma: ⁵	lay ¹	to: ³	kwa:y ³	ʔo: ⁴	ca: ⁴	ko: ⁴	ʔi: ⁶	k ^h o:y ¹	ci: ³	
เข้า	มา	ไล่	ตัว	ควาย	ออก	จาก	คอก	ลี	ซ้อย	จะ	
pen ³	p ^h u: ¹	to:n ¹	to: ³	kwa:y ³	bo: ⁴	hai ¹	man ⁵	te: ⁴	ʔo: ⁴	ca: ⁴	
เป็น	คน	ต้อน	ตัว	ควาย	ไม่	ให้	มัน	แตก	ออก	จาก	
kan ³	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	ŋam ³	mo: ³	ho: ³	hai ¹	lu: ²	k ^h o:y ³	k ^h in ¹	
กัน	พ่อ	ตา	ก็	นึก	โมโห		ให้	ลูก	เขย	ขึ้น	
ma: ⁵	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	na: ²	“ bəŋ ⁴	ŋi: ⁶	bəŋ ⁴	ŋi: ⁶	bo: ¹	ha: ⁵	kin ³	
มา	ที่	นี้	นะ	“ ดู	ลี	ดู	ลี	ได้	หา	กิน	
ni: ⁶	na: ²	man ⁵	day ¹	te: ⁴	cai ⁶	ku: ³	hi: ²	lə:y ⁵	man ⁵	bo: ⁴	
นี้	นะ	มัน	ได้	แต่	ใช้	กู	นี้	นะ	มัน	ไม่	
ya:n ²	ba:p ⁴	ka: la: ⁵	hua ³	man ⁵	lo: ⁴	lə:y ⁵ ”	lu: ²	k ^h o:y ³	ko:	cai ⁶	
กลัว	บาป	กะลา	หัว	มัน	หรงก	นะ ”	ลูก	เขย	ก็	ใช้	
po: ¹	ta: ³	mai ⁴	“ ʔaw ³	cən ³	ʔay ¹	t ^h aw ²	pen ³	p ^h u: ¹	lay ²		
พ่อ	ตา	อีก	“ เอา	อย่างนั้น	ได้	เฒ่า	เป็น	คน	ไล่		
to: ³	kwa:y ³	pay ²	lə:y ⁵	k ^h o:y ¹	ci: ³	pen ³	p ^h u: ¹	lay ²	nam ⁵	tam ³	
ตัว	ควาย	ไป	ละ	ซ้อย	จะ	เป็น	คน	ไล่	นำ	ตาม	
sa:ŋ ³	liay ²	pay ³ ”	k ^h a:ŋ ¹	po: ¹	ta: ³	kon ³	ŋo: ²	ko: ¹	cia ²	lu: ²	
ข้าง	เรื่อย	ไป ”	ข้าง	พ่อ	ตา	คน	โง่	ก็	เชื่อ	ลูก	
k ^h o:y ³	mai ⁴	ko: ¹	pe: ¹	ho: ⁴	k ^h aw ¹	niŋ ²	ʔe: ⁴	bə: ⁴	kan ³	liam ⁵	
เขย	อีก	ก็	สะพาย	ห่อ	ข้าว	หนึ่ง	บ้าง	แบก	คัน	ตะขอ	
ʔe: ⁴	le:w ⁶	k ^h am ³	ma: ⁴	pa: ⁶	niŋ ²	sa: ⁵	pe: ¹	ʔi: ³	nuŋ ⁵	tun ³	naŋ ³
บ้าง	แล้ว	ถือ	มิด		หนึ่ง	เสีย	สะพาย	อึ้งตึ้งนัง			
nam ⁵	kon ¹	fu:ŋ ³	to: ³	kwa:y ³	niŋ ²	sa: ⁵	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	mo: ³	ho: ³
ตาม	กัน	ฝูง	ตัว	ควาย	หนึ่ง	ซะ	พ่อ	ตา	ก็	โมโห	
k ^h in ¹	ma: ⁵	lo: ⁴	lə:y ⁵	man ⁵	na: ²	cep ⁴	cai ³	te: ⁶	lə:y ⁵	bo: ¹	
ขึ้น	มา	ละ		มัน	นำ	เจ็บ	ใจ	แท้	ละ	ได้	
ha: ⁵	kin ³	ni: ⁶	na: ²	bəŋ ⁴	man ⁵	le:w ⁶	man ⁵	bo: ⁴	lay ¹	ʔet ⁴	
หา	กิน	นี้	นะ	ดู	มัน	แล้ว	มัน	ไม่	ได้	ทำ	
to: ³	haŋ ⁵	sak ⁴	ya:ŋ ⁵	lə:y ⁵	bo: ¹	ni: ⁶	na: ²	man ⁵	lay ¹	te: ⁴	
อะไร		สัก	อย่าง	เลย	ได้	นี้	นะ	มัน	ได้	แต่	

cai ⁶	te: ⁴	ku: ³	yu: ⁴	hi: ²	naʔ ²	luʔ ²	k ^h ə:y ³	ko: ¹	hen ³	po: ¹	
ใช้	แต่	กู	อยู่	นี่	นะ	ลูก	เขย	ก็	เห็น	พ่อ	
ta: ³	cen ³		le:w ⁶	“ ʔaw ⁶	ʔay ¹	t ^h aw ²	lay ²	to: ³	kwa:y ³	hai ¹	
ตา	อย่างนั้น		แล้ว	“ เอา	ไอ้	เฒ่า	ไล่	ตัว	ควาย	ให้	
way ⁵	way ⁵	k ^h aw ¹	kwa: ⁵	to: ³	kwa:y ³	haw ⁵	hiw ³	na: ¹	ye: ²	le:w ⁶	
ไว	ไว	เข้า	ลี	ตัว	ควาย	เรา	หิว	หญ้า	แย	แล้ว	
lə:y ⁵ ”	po: ¹	ta: ³	day ¹	yin ⁵	luʔ ²	k ^h ə:y ³	boʔ ⁴	cen ³		le:w ⁶	
ละ ”	พ่อ	ตา	ได้	ยิน	ลูก	เขย	บอก	อย่างนั้น		แล้ว	
po: ¹	ta: ³	ko: ¹	ten ³	beʔ ⁴	liam ⁵	ʔe: ⁴	ten ³	pe: ¹	ho: ⁴	k ^h aw ¹	
พ่อ	ตา	ก็	ทั้ง	แบก	ตะขอ	มั่ง	ทั้ง	สะพาน	ห่อ	ข้าว	
niŋ ²	ʔe: ⁴	mi: ⁵	niŋ ²	ko: ¹	k ^h am ³	maʔ ⁴	pa: ⁶	niŋ ²	sa: ⁵	po: ¹	
หนึ่ง	บ้าง	มือ	หนึ่ง	ก็	ถือ	มิด		หนึ่ง	ชะ	พ่อ	
ta: ³	ko: ¹	sap ⁴	k ^h a: ¹	to: ³	kwa:y ³	le:n ⁵	ho: ⁵	pay ³	ho: ⁵	ma: ⁵	
ตา	ก็	ขับ	ไล่	ตัว	ควาย	วิ่ง	สวน	ไป	สวน	มา	
cən ³	tua ³	ta:ŋ ³	nan ²	lə:y ⁵	lay ²	to: ³	kwa:y ³	pay ³	ho:t ²	ka:ŋ ³	
จน	ทั่ว	ทาง	นั้น	ละ	ไล่	ตัว	ควาย	ไป	ถึง	กลาง	
ton ³	le:w ⁶	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	cat ⁴	cɛ:ŋ ³	ʔaw ³	ho: ⁴	k ^h aw ¹	ʔoʔ ⁴	
ทุ่ง	แล้ว	พ่อ	ตา	ก็	จัด	แจ่ง	เอา	ห่อ	ข้าว	ออก	
caʔ ⁴	ba: ⁴	ma: ⁵	ho:y ¹	way ⁶	nan ²	kin ⁴	ko: ³	may ⁶	ko: ¹	p ^h o: ⁵	
จาก	ป่า	มา	ห้อย	ไว้	ที่	กิ่ง	กอ	ไม้	ก็	พอ	
di: ³	cə: ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		po: ¹	ta: ³	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	ho:t ²	
ดี	เจอ	ข้าว	กลางวัน		พ่อ	ตา	ก็	บอก	ว่า	ถึง	
cə: ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		le:w ⁶	luʔ ²	k ^h ə:y ³	ʔə:y ⁶	luʔ ²	k ^h ə:y ³	ko: ¹	
เวลา	ข้าว	กลางวัน		แล้ว	ลูก	เขย	เอ้ย	ลูก	เขย	ก็	
boʔ ⁴	po: ¹	ta: ³	wa: ²	“ hu: ⁶	ʔay ¹	t ^h aw ²	yan ⁵	boʔ ⁴	he: ⁵	hiw ³	
บอก	พ่อ	ตา	ว่า	“ รู้	ไอ้	เฒ่า	ยัง	ไม่	ทัน	หิว	
loʔ ⁴	cə: ³	ni: ⁶	naʔ ²	tam ³	bo: ³	la:y ⁵	hai ¹	man ⁵	day ¹	sak ²	wiaʔ ²
หอรก	เวลา	นี้	นะ	ยัง	งัย	งัย	ให้	มัน	ได้	สัก	งาน
niŋ ²	ko:n ⁴	ni: ⁶	ko:y ²	ma: ⁵	kin ³	ni: ⁶	k ^h aw ¹	wen ⁵		naʔ ²	
หนึ่ง	ก่อน	ลี	ค่อย	มา	กิน	นะ	ข้าว	กลางวัน		นะ	
ʔay ¹	t ^h aw ² ”	po: ¹	ta: ³	day ¹	yin ⁵	luʔ ²	k ^h ə:y ³	paʔ ⁴	k ^h in ¹	cen ³	
ไอ้	เฒ่า ”	พ่อ	ตา	ได้	ยิน	ลูก	เขย	พูด	ขึ้น	อย่างนั้น	

kw: ¹	lə:y ⁵	boʔ ⁴	wa: ²	“ ʔaw ³	cen ³	naʔ ²	luʔ ²	kʰə:y ³	min ⁵	
ก็	เลย	บอก	ว่า	“ เอะ	อย่างนั้น	นะ	ลูก	เขย	มึง	
ʔaw ³	liam ⁵	pay ³	sak ⁴	kw: ³	kw: ¹	pʰay ⁴	way ⁶	sak ⁴	so:ŋ ³	sa:m ³
เอะ	ตะขอ	ไป	ชัก(ตัด)	กอ	ไม้	ไผ่	ไว้	สัก	สอง	สาม
lam ⁵	nin ²	kw:n ⁴	cen ³	naʔ ² ”	luʔ ²	kʰə:y ³	kw: ¹	day ¹	yin ⁵	
ลำ	หนึ่ง	ก่อน	อย่างนั้น	นะ ”	ลูก	เขย	ก็	ได้	ยีน	
po: ¹	ta: ³	boʔ ⁴	cen ³	kʰaw ¹	ʔay ¹	tʰaw ²	pen ³	pʰu: ¹	pay ³	
พ่อ	ตา	บอก	อย่างนั้น	เข้า	ไ้	เฒ่า	เป็น	ผู้	ไป	
sak ⁴	mai ⁴	may ⁶	nan ⁶	naʔ ²	sak ⁴	so:ŋ ³	sa:m ³	lam ⁵	nin ²	le:w ⁶
ชัก	อีก	ไม้	นั้น	นะ	สัก	สอง	สาม	ลำ	หนึ่ง	แล้ว
kʰə:y ¹	ci: ³	pen ³	pʰu: ¹	pay ³	lit ²	kin ⁴	man ⁵	ʔen ³	ʔay ¹	kʰan ¹
ข้อย	จะ	เป็น	ผู้	ไป	ริด	กึ่ง	มัน	เอง	ไ้	ข้าง
luʔ ²	kʰə:y ³	man ⁵	lak ⁴	sa: la:t ⁴	lə:y ⁵	man ⁵	bɛ:w ¹	hai ¹	po: ¹	ta: ³
ลูก	เขย	มัน	ฉลาด		ละ	มัน	โกหก	ให้	พ่อ	ตา
pay ³	sak ⁴	may ⁶	kwa: ⁶	man ⁵	ci: ³	bɛ:w ¹	kin ³	ho: ⁴	kʰaw ¹	sia ³
ไป	ชัก	ไม้	ละ	มัน	จะ	โกหก	กิน	ห่อ	ข้าว	เสีย
kw:n ⁴	po: ¹	ta: ³	naʔ ²	tʰi: ⁵	ni: ⁶	po: ¹	ta: ³	kw: ¹	lə:y ⁵	cia ²
ก่อน	พ่อ	ตา	นะ	ที่	นี้	พ่อ	ตา	ก็	เลย	เชื้อ
man ⁵	pay ³	nai ⁴	loʔ ⁴	lə:y ⁵	kw: ¹	bɛʔ ⁴	ʔaw ³	liam ⁵	pay ³	sak ⁴
มัน	ไป	ใหญ่	ละ	ลี	ก็	แบก	เอะ	ตะขอ	ไป	ชัก
ʔaw ³	may ⁶	pʰay ⁴	ma: ⁵	tan ¹	ha: ¹	hok ⁴	lam ⁵	loʔ ⁴	lə:y ⁵	kam ³ lan ⁵
เอะ	ไม้	ไผ่	มา	ตั้ง	ห้า	หก	ลำ	ละ	ลี	กำลัง
po: ³	ta: ³	sak ⁴	may ⁶	yu: ⁴	nan ²	luʔ ²	kʰə:y ³	ke: ¹	ho: ⁴	kʰaw ¹
พ่อ	ตา	ตัด	ไม้	อยู่	นั้น	ลูก	เขย	แก้	ห่อ	ข้าว
kin ³	ciaŋ ³	kap ⁴	sia ³	met ⁵	kin ³	cən ³	kap ⁴	ho: ⁴	kʰaw ¹	kʰə:ŋ ³
กิน	สิ่งของ	กับ	เสีย	หมด	กิน	จน	กับ	ห่อ	ข้าว	ของ
po: ¹	ta: ³	met ⁴	le:w ⁶	man ⁵	kw: ¹	ho: ⁴	kʰaw ¹	pay ³	ho:y ⁴	way ⁶
พ่อ	ตา	หมด	แล้ว	มัน	ก็	ห่อ	ข้าว	ไป	ห้อย	ไว้
saŋ ⁵	kaw ⁴	po: ¹	ta: ³	kw: ¹	lo: ⁵	hai ¹	luʔ ²	kʰə:y ³	pay ³	lit ²
อย่าง	เก่า	พ่อ	ตา	ก็	รอ	ให้	ลูก	เขย	ไป	ริด
kin ⁴	may ⁶	pʰay ⁴	lə:y ⁵	lo: ⁵	luʔ ²	kʰə:y ³	boʔ ⁴	pay ³	sak ²	tia ⁶
กึ่ง	ไม้	ไผ่		รอ	ลูก	เขย	ไม่	ไป	สัก	ที่

po: ¹	ta: ³	ko: ¹	lə:y ⁵	na:ŋ ²	ma: ⁵	ha: ³	ho: ⁴	k ^h aw ¹	po: ¹	ta: ³
พ่อ	ตา	ก็	เลย	เดิน	มา	หา	ห่อ	ข้าว	พ่อ	ตา
nan ⁶	hiw ³	k ^h aw ¹	ye: ²	ko: ¹	lə:y ⁵	ke: ¹	ho: ⁴	k ^h aw ¹	nan ⁶	ʔoʔ ⁴
นั้น	หิว	ข้าว	แยะ	ก็	เลย	แก๊	ห่อ	ข้าว	นั้น	ออก
ma: ⁵	kin ³	ke: ¹	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	le:w ⁶	boʔ ⁴	hen ³	ciaŋ ³	kap ⁴	sak ²
มา	กิน	แก๊	ออก	มา	แล้ว	ไม่	เห็น	ของ	กับข้าว	สัก
ya:ŋ ⁴	ʔaŋ ¹	ka: te: ⁶	ʔay ¹	luʔ ²	k ^h ə:y ³	man ⁵	be:w ¹	kin ³	ciaŋ ³	kap ⁴
อย่าง	แท้จริง		ไ้	ลูก	เขย	มัน	โกหก	กิน	ของ	กับข้าว
k ^h ə:ŋ ³	po: ¹	ta: ³	saw ³	met ⁴	kwa: ⁶	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	lə:y ⁵	lew ³
ของ	พ่อ	ตา	มัน	หมด	ละ	พ่อ	ตา	ก็	เลย	กิน
(to:k ⁴)	te: ⁴	k ^h aw ¹	la: ⁵	la: ⁵	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	naʔ ²	p ^h ə: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹
(กิน)	แต่	ข้าว	เปล่า	เปล่า	ที่	นี้	นะ	พอ	กิน	ข้าว
ʔim ⁴	le:w ⁶	boʔ ⁴	luʔ ²	k ^h ə:y ³	pay ³	lit ²	kin ⁴	may ⁶	p ^h ay ⁴	ʔi: ⁴
อิม	แล้ว	บอก	ลูก	เขย	ไป	ริด	กึ่ง	ไม้	ไผ่	ลี
min ⁵	naʔ ²	luʔ ²	k ^h ə:y ³	ko: ¹	boʔ ⁴	po: ¹	ta: ³	t ^h i: ⁵	niŋ ²	mai ⁴
มิ่ง	นะ	ลูก	เขย	ก็	บอก	พ่อ	ตา	ที่	หนึ่ง	อีก
“ ʔay ¹	t ^h aw ²	pay ³	lit ²	kin ⁴	may ⁶	ʔi: ⁴	k ^h ə:y ¹	ci: ³	pen ³	bo: ¹
“ ไ้	เฒ่า	ไป	ริด	กึ่ง	ไม้	ลี	ซ้อย	จะ	เป็น	ผู้
kon ³	pay ³	ban ⁴	t ^h ə:n ⁵ ”	po: ¹	ta: ³	pay ³	lit ²	kin ⁴	man ⁵	ʔoʔ ⁴
คน	ไป	บัน	ทอน”	พ่อ	ตา	ไป	ริด	กึ่ง	มัน	ออก
le:w ⁶	le:w ⁶	luʔ ²	k ^h ə:y ³	ko: ¹	boʔ ⁴	po: ¹	ta: ³	wa: ²	ʔay ¹	t ^h aw ²
แล้ว	แล้ว	ลูก	เขย	ก็	บอก	พ่อ	ตา	ว่า	ไ้	เฒ่า
pen ³	bo: ¹	kon ³	ban ⁴	k ^h ə:y ¹	pen ³	kon ³	p ^h a: ⁴	luʔ ²	k ^h ə:y ³	be:w ¹
เป็น	ผู้	คน	บัน	ซ้อย	เป็น	คน	ผ่า	ลูก	เขย	โกหก
po: ¹	ta: ³	mai ⁴	wa: ²	ʔay ¹	t ^h aw ²	pen ³	bo: ¹	kon ³	p ^h a: ⁴	k ^h ə:y ¹
พ่อ	ตา	อีก	ว่า	ไ้	เฒ่า	เป็น	ผู้	คน	ผ่า	ซ้อย
ci: ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	cak ⁴	ko: ¹	be:w ¹	po: ¹	ta: ³	mai ⁴	loʔ ⁴
จะ	เป็น	ผู้	คน	จัก	ก็	โกหก	พ่อ	ตา	อีก	ลี
wa: ²	ʔay ¹	t ^h aw ²	pen ³	bo: ¹	kon ³	cak ⁴	yi: ⁵	k ^h ə:y ¹	ci: ³	pen ³
ว่า	ไ้	เฒ่า	เป็น	ไ้	คน	จัก	ลี	ซ้อย	จะ	เป็น
bo: ¹	kon ³	law ³	po: ¹	ta: ³	ko: ¹	cia ²	luʔ ²	k ^h ə:y ³	mai ⁴	be:w ¹
ไ้	คน	เหลา	พ่อ	ตา	ก็	เชื้อ	ลูก	เขย	อีก	โกหก

pay ³	liay ²	po: ¹	ta: ³	kw: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	ʔaw ³	ku: ³	cak ⁴	hai ¹
ไป	เรื่อย	พ่อ	ตา	ก็	บอก	ว่า	เอา	กู	จัก	ให้
le:w ⁶	lə:y ⁵	min ⁵	pen ³	p ^h u: ¹	law ³	lə:y ⁵	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	naʔ ²	luʔ ²
แล้ว	ละ	มึง	เป็น	คน	เหลา	ละ	ที่	นี้	นะ	ลูก
k ^h ə:y ³	kw: ¹	bə:w ¹	po: ¹	ta: ³	liay ²	pay ³	mai ⁴	po: ¹	ta: ³	day ¹
เขย	ก็	โกหก	พ่อ	ตา	เรื่อย	ไป	อีก	พ่อ	ตา	ได้
yin ⁵	cen ³		k ^h aw ¹	kw: ¹	wa: ²	hai ¹	luʔ ²	k ^h ə:y ³	bo: ¹	ha: ⁵
ยีน	อย่างนั้น		เข้า	ก็	ว่า	ให้	ลูก	เขย	ไอ้	हां
kin ³	hua ³	min ⁵	ʔə:y ⁵	min ⁵	bə:w ¹	ku: ³	con ³	ten ³	mi: ⁵	ni: ⁶
กิน	หัว	มึง	เอ้ย	มึง	โกหก	กู	จน	ทั้ง	วัน	นี้
c ^h aw ⁵	lə:y ⁵	min ⁵	naʔ ²	luʔ ²	k ^h ə:y ³	kw: ¹	yin ⁵	po: ¹	ta: ³	ha:y ⁶
เขี้ยว	นะ	มึง	นะ	ลูก	เขย	ก็	ได้ยีน	พ่อ	ตา	ดู
k ^h in ¹	cen ³		le:w ⁶	kw: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔə:y ⁵	boʔ ⁴
ซึ้น	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	บอก	ว่า	ไอ้	เฒ่า	เอ้ย	ไม่
to:ŋ ¹	ha:y ⁶	loʔ ⁴	k ^h ə:y ¹	ci: ³	ʔet ⁴	hai ¹	bəŋ ⁴	ʔi: ⁴	ʔet ⁴	wiaʔ ²
ต๋อง	ดู	หรงก	ซ้อย	จะ	ทำ	ให้	ดู	นะ	ทำ	งาน
ne:w ⁵	ni: ⁶	naʔ ²	ʔaw ¹	luʔ ²	k ^h ə:y ³	kw: ¹	co:ŋ ¹	ci: ³	bə:w ¹	po: ¹
แนว	นี้	นะ	เอ้า	ลูก	เขย	ก็	จ้อง	จะ	โกหก	พ่อ
ta: ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	mai ⁴	le:w ⁶	ʔaw ³	ʔay ¹	t ^h aw ²	pen ³	p ^h u: ¹	law ³
ตา	ซึ้น	มา	อีก	แล้ว	เอา	ไอ้	เฒ่า	เป็น	ผู้	เหลา
ʔi: ⁴	k ^h ə:y ¹	ci: ³	pen ³	p ^h u: ¹	sa:n ³	hai ¹	po: ¹	ta: ³	hen ³	cen ³
ลี	ซ้อย	จะ	เป็น	ผู้	सान	ให้	พ่อ	ตา	เห็น	อย่างนั้น
le:w ⁶	kw: ¹	lə:y ⁵	boʔ ⁴	luʔ ²	k ^h ə:y ³	wa: ²	“ ʔaw ¹	lon ⁵	mi: ⁵	sa:n ³
แล้ว	ก็	เลย	บอก	ลูก	เขย	ว่า	“ เอา	ลง	มือ	सान
ku: ³	law ³	toʔ ⁴	hai ¹	min ⁵	met ⁴	le:w ⁶ ”	ʔaw ¹	ʔay ¹	t ^h aw ²	sa:n ³
กู	เหลา	ตอก	ให้	มึง	หมด	แล้ว ”	เอา	ไอ้	เฒ่า	सान
boʔ ⁴	di: ³	ya: ⁵	k ^h ə:y ¹	ci: ³	pen ³	p ^h u: ¹	kon ³	pap ⁴	him ⁵	kap ⁴ ni: ⁶
सान	ลี	ซ้อย	จะ	เป็น	ผู้	คน	พับ	ริม	ครานี้	
po: ¹	ta: ³	kw: ¹	lon ⁵	mi: ⁵	sa:n ³	con ³	le:w ⁶	p ^h i:n ³	po:n ³	nan ²
พ่อ	ตา	ก็	ลง	มือ	सान	จน	เสร็จ	ผืน	จำแพน	นั้น
naʔ ²	p ^h ə: ⁵	po: ¹	ta: ³	sa:n ³	le:w ⁶	le:w ⁶	boʔ ⁴	hai ¹	luʔ ²	k ^h ə:y ³
นะ	พอ	พ่อ	ตา	सान	เสร็จ	แล้ว	บอก	ให้	ลูก	เขย

pap ⁴	him ⁵	lu? ²	k ^h ə:y ³	kw: ¹	bo? ⁴	wa: ²	?ay ¹	t ^h aw ²	pen ³	kon ³
พับ	ริม	ลูก	เขย	ก็	บอก	ว่า	ไ้	เฒ่า	เป็น	คน
pap ⁴	him ⁵	ŋi: ⁵	k ^h ə:y ¹	ci: ³	pen ³	p ^h u: ¹	kon ³	muan ⁶	kw: ¹	bɛ:w ¹
พับ	ริม	นะ	ซ้อย	จะ	เป็น	ผู้	คน	ม้วน	ก็	โกหก
pw: ¹	ta: ³	mai ⁴	lo? ⁴	?ay ¹	t ^h aw ²	pay ³	lay ²	to: ³	kwa:y ³	haw ⁵
พอ	ตา	ใหม่	อีก	ไ้	เฒ่า	ไป	ไ้	ตัว	ควาย	เรา
ta:w ⁴	hian ⁵	ŋi: ⁶	k ^h ə:y ¹	ci: ³	muan ⁶	pə:n ⁵		way ⁶	lo: ⁵	t ^h a: ²
กลับ	บ้าน	ลี	ซ้อย	จะ	ม้วน	เสื่อรำแพน		ไ้	รอ	ท่า
?ay ¹	k ^h a:y ¹	lu? ²	k ^h ə:y ³	k ^h i: ¹	bɛ:w ¹	pw: ¹	ta: ³	keŋ ⁴	wan ⁶	man ⁵
ไ้	ข้าง	ลูก	เขย	จี	โกหก	พอ	ตา	เก้ง	นะ	มัน
muan ⁶	pə:n ³		day ¹	lɛ:w ⁶	man ⁵	kw: ¹	?aw ³	to: ³	man ⁵	suk ⁴
ม้วน	เสื่อรำแพน		ได้	แล้ว	มัน	ก็	เอา	ตัว	มัน	ซุก
sai ⁴	nan ²	kuan ³	pə:n ³	han ²	lo? ⁴	lɔ:y ⁵	pw: ¹	ta: ³	kw: ¹	lay ²
ใส่	ที่	ใน	รำแพน	นั้น	แหละ	นะ	พอ	ตา	ก็	ไ้
to: ³	kwa:y ³	ma: ⁵	ho:t ²	lɛ:w ⁶	lɔ:y ⁵	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	na? ²	ŋwa? ⁴
ตัว	ควาย	มา	ถึง	แล้ว	ละ	กับ	ที่	นี้	นะ	แหงะ
bəŋ ⁴	bo? ⁴	hen ³	lu? ²	k ^h ə:y ³	lo? ²	lɔ:y ⁵	kw: ¹	ŋam ³	wa: ²	lu? ²
ดู	ไม่	เห็น	ลูก	เขย	แล้ว	ละ	ก็	คิด	ว่า	ลูก
k ^h ə:y ³	ci: ³	bɛ:w ¹	pw: ¹	ta: ³	ta:w ⁴	hian ⁵	sia ³	kw:n ⁴	bu: ⁶	cak ⁴
เขย	จะ	โกหก	พอ	ตา	กลับ	บ้าน	เสีย	ก่อน	ไม่รู้	จัก
wa: ²	?ay ¹	lu? ²	k ^h ə:y ³	?aw ³	nam ⁵	to: ³	man ⁵	suk ²	k ^h aw ¹	pay ³
ว่า	ไ้	ลูก	เขย	เอา	ล้า	ตัว	มัน	ซุก	เข้า	ไป
yu: ⁴	nan ²	kuan ³	pə:n ³	man ⁵	ci: ³	bɛ:w ¹	hai ¹	pw: ¹	ta: ³	man ⁵
อยู่	ที่	ใน	รำแพน	มัน	จะ	โกหก	ให้	พอ	ตา	มัน
bɛ? ⁴	ma: ⁵	hian ⁵	pw: ¹	ta: ³	kon ³	si: ²	wan ⁶	kw: ¹	lɔ:y ⁵	bɛ? ⁴
แบก	มา	บ้าน	พอ	ตา	คน	ซื่อ	นั้น	ก็	เลย	แบก
pə:n ³	k ^h in ¹	ba: ⁴	lɛ:w ⁶	kw: ¹	lay ²	to: ³	kwa:y ³	ma: ⁵	con ³	ho:t ²
รำแพน	ขึ้น	ป่า	แล้ว	ก็	ไ้	ตัว	ควาย	มา	จน	ถึง
hian ⁵	p ^h ə: ⁵	ma: ⁵	ho:t ²	hian ⁵	lɛ:w ⁶	kw: ¹	kw:y ³	wa:ŋ ⁵	pə:n ³	way ⁶
บ้าน	พอ	มา	ถึง	บ้าน	แล้ว	ก็	ค่อย	วาง	รำแพน	ไ้
nan ²	kw:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	lɛ:w ⁶	kw: ¹	ŋa:ŋ ²	pay ³	lay ²	to: ³	kwa:y ³	k ^h aw ¹
ที่	ไ้	ถุน	แล้ว	ก็	เดิน	ไป	ไ้	ตัว	ควาย	เข้า

kwɔʔ ²	luʔ ²	kʰə:y ³	kw: ¹	kw:y ³	ca:n ³	ʔwɔʔ ⁴	cak ⁴	pə:n ³	ma: ⁵	lɔʔ ⁴
คอก	ลูก	เขย	ก็	ค่อย	คลาน	ออก	จาก	จำแพน	มา	ละ
lə:y ⁵	kʰi: ¹	ya:n ²	pɔ: ¹	ta: ³	hen ³	naʔ ²	man ⁵	kw: ¹	kw:y ³	yɔ:ŋ ²
นะ	กลัว		พอ	ตา	เห็น	นะ	มัน	ก็	ค่อย	ย่อง
pay ³	wat ⁴	yu: ⁴	tan ³	kuan ³	hay ²	nan ²	pɔ: ¹	ta: ³	kw: ¹	cep ⁴
ไป	ชอน	อยู่	ที่	ใน	ไร่	นั่น	พอ	ตา	ก็	เจ็บ
cai ³	hai ¹	luʔ ²	kʰə:y ³	tem ³	tʰi: ⁵	lə:y ⁵	man ⁵	bɛ:w ¹	ta:w ⁴	hian ⁵
ใจ	ให้	ลูก	เขย	เต็ม	ที่	เลย	มัน	โกหก	กลับ	บ้าน
sia ⁴	kw:n ⁴	ku: ³	naʔ ²	man ⁵	hai ¹	ku: ³	lay ²	to: ³	kwa:y ³	ma: ⁵
เสีย	ก่อน	กู	นะ	มัน	ให้	กู	ไล่	ตัว	ควาย	มา
te: ⁴	pʰu: ¹	diaw ³	ku: ³	ci: ⁶	naʔ ²	pɔ: ¹	ta: ³	kw: ¹	lə:y ⁵	mo: ³ ho: ³
แต่	ผู้	เดียว	กู	นี้	นะ	พอ	ตา	ก็	เลย	โมโห
luʔ ²	kʰə:y ³	nai ⁴	“bo: ¹	ha: ⁵	ni: ⁶	min ⁵	bɛ:w ¹	ku: ³	ten ³	mi: ⁵
ลูก	เขย	ใหญ่	“ไ้	ห้า	นี้	มึง	โกหก	กู	ทั้ง	วัน
ni: ⁶	naʔ ²	ʔet ⁴	hai ¹	ku: ³	mo: ³ ho: ³ ”	pɔ: ¹	ta: ³	kw: ¹	cai ⁶	
นี้	นะ	ทำ	ให้	กู	โมโห”	พอ	ตา	ก็	ใช้	
man ⁵	ʔaw ³	he: ³	ma: ⁵	boʔ ⁴	hai ¹	man ⁵	pay ³	kwa:ŋ ³	he: ⁴	ma: ⁵
มัน	เอา	แห	มา	บอก	ให้	มัน	ไป	ทอด	แห	มา
kin ³	man ⁵	kw: ¹	bɛ:w ¹	hai ¹	pɔ: ¹	ta: ³	man ⁵	pay ³	kwa:ŋ ³	ma: ⁵
กิน	มัน	ก็	โกหก	ให้	พอ	ตา	มัน	ไป	ขว้าง	มา
lə:y ⁵	ʔay ¹	tʰaw ²	pen ³	pʰu: ¹	kon ³	kwa:ŋ ³	ŋi: ⁶	lay ¹	to: ³	pa: ⁴
เลย	ไ้	เฒ่า	เป็น	ผู้	คน	ทอด	สิ	ได้	ตัว	ปลา
to: ³	han ⁵	ma: ⁵	le:w ⁶	kʰə:y ¹	ci: ³	pen ³	pʰu: ¹	kon ³	pin ¹	ʔe:ŋ ³
ตัว	อะไร	มา	แล้ว	ค่อย	จะ	เป็น	ผู้	คน	ปิ้ง	เอง
pʰw: ⁵	di: ³	pɔ: ¹	ta: ³	lay ¹	pa: ⁴	duk ⁴	ma: ⁵	si: ⁴	ha: ¹	to: ³
พอ	ดี	พอ	ตา	ได้	ปลา	ดุก	มา	สี่	ห้า	ตัว
ʔay ¹	kʰa:y ¹	luʔ ²	kʰə:y ³	nan ²	kw: ¹	ʔaw ³	may ⁶	ma: ⁵	pʰa: ⁴	hi:p ⁴
ไ้	ข้าง	ลูก	เขย	นั่น	ก็	เอา	ไม้	มา	ผ่า	ไม้หีบ
kʰaw ¹	ʔaw ³	pa: ⁴	duk ⁴	ma: ⁵	ka:p ⁴	sai ⁴	hi:p ⁴	kʰaw ¹	met ⁴	cu: ³
เข้า	เอา	ปลา	ดุก	มา	คาบ	ใส่	หีบ	เข้า	หมด	ทุก
to: ³	nan ²	le:w ⁶	pin ¹	hai ¹	man ⁵	suk ⁴	pʰw: ⁵	suk ⁴	le:w ⁶	ʔay ¹
ตัว	นั่น	แล้ว	ปิ้ง	ให้	มัน	สุก	พอ	สุก	แล้ว	ไ้

luʔ²	kʰə:y³	caw³	kam³	nan²	siak⁴	pay³	loʔ⁴	kin³	nan³	to:³
ลูก	เขย	เจ้า	กรรม	นั่น	เลือก	ไป	ลอก	กิน	หนัง	ตัว
pa:⁴	duk⁴	sia³	con³	met⁴	po:¹	ta:³	man⁵	ŋwaʔ⁴	hen³	kʰaw¹
ปลา	ดุก	เสีย	จน	หมด	พอ	ตา	มัน	แหงะ	เห็น	เข้า
boʔ⁴	hu:⁶	ci:³	ʔet⁴	si:⁵	hai¹	luʔ²	kʰə:y³	lay¹	ko:¹	sap⁴
ไม่	รู้	จะ	ทำ	อย่างไร	ให้	ลูก	เขย	ได้	ก็	ขับ
kʰa:¹	sap⁴	lay²	man⁵	le:n²	loŋ⁵	hian⁵	pay³	boʔ⁴	hai¹	man⁵
ฆ่า	ขับ	ไล่	มัน	วิ่ง	ลง	บ้าน	ไป	บอก	ให้	มัน
ʔaw³	ka: co:p⁴	pay³	kʰut⁴	ʔaw³	maʔ⁴	pʰiaʔ⁴	ma:⁵	le:w⁶	ma:⁵	
เอา	กระจอบ	ไป	ชุด	เอา	เผือก		มา	แล้ว	มา	
tom¹	hai¹	ku:³	kin³	ʔe:⁴	man⁵	ko:¹	tom¹	maʔ⁴	pʰiaʔ⁴	suk⁴
ต้ม	ให้	กู	กิน	อีก	มัน	ก็	ต้ม	เผือก		สุก
le:w⁶	yok²	ma:⁵	hai¹	po:¹	ta:³	kin³	pʰoʔ²	kwa:m⁵	mo:³	ho:³
แล้ว	ยก	มา	ให้	พอ	ตา	กิน	เพราะ	ความ		โมโห
luʔ²	kʰə:y³	ci:³	ke:¹	mi:⁵	luʔ²	kʰə:y³	hai¹	lai¹	naʔ²	we:⁵
ลูก	เขย	จะ	แก้	มือ	ลูก	เขย	ให้	ได้	นะ	เวลา
miŋ⁵	piŋ¹	pa:⁴	duk⁴	miŋ⁵	yaŋ⁵	loʔ⁴	kin³	nan³	pa:⁴	duk⁴
มึง	ปึง	ปลา	ดุก	มึง	ยัง	ลอก	กิน	หนัง	ปลา	ดุก
kʰo:ŋ³	ku:³	sa:⁵	kap⁴	ni:⁶	miŋ⁵	tom¹	maʔ⁴	pʰia⁴	ma:⁵	hai¹
ของ	กู	เสีย	คราวนี้	มึง	ต้ม	เผือก		มา	ให้	
ku:³	kin³	ku:³	ci:³	to:ŋ¹	loʔ⁴	piaʔ⁴	maʔ⁴	pʰia⁴	kin³	hai¹
กู	กิน	กู	จะ	ต้อง	ลอก	เปลือก	เผือก		กิน	ให้
som³	nam⁶	na:¹	miŋ⁵	ʔe:⁴	miŋ⁵	yaŋ⁵	loʔ⁴	kin³	nan³	pa:⁴
สม	น้ำ	หน้า	มึง	เสีย	มึง	ยัง	ลอก	กิน	หนัง	ปลา
duk⁴	kʰo:ŋ³	ku:³	lay²	nan⁶	leʔ²	luʔ²	kʰə:y³	hen³	po:¹	ta:³
ดุก	ของ	กู	ได้	นั่น	นะ	ลูก	เขย	เห็น	พอ	ตา
nan²	loʔ⁴	kin³	nan³	maʔ⁴	pʰiaʔ⁴	cen³	nan⁶	naʔ²	luʔ²	kʰə:y³
นั่ง	ลอก	กิน	หนัง	เผือก		อย่างนั้น	นะ	ลูก	เขย	
ko:¹	di:³	ʔok⁴	di:³	cai³	kin³	maʔ⁴	pʰia⁴	liay²	hua³	yoʔ⁴
ก็	ดี	อก	ดี	ใจ	กิน	เผือก		เรื่อย	หัว	เยาะ
hua³	yo:y⁶	po:¹	ta:³	pay³	liay²	niʔ⁴	tʰa:n⁵	lian²	ni:⁶	so:n³
หัว	เย้ย	พอ	ตา	ไป	เรื่อย	นิทาน		เรื่อง	นี้	สอน

hai ¹	hu: ⁶	wa: ²	po: ¹	ta: ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	ŋo: ²	lu? ²	k ^h ə:y ³
ให้	รู้	ว่า	พ่อ	ตา	เป็น	ได้	คน	โง่	ลูก	เขย
pen ³	bo: ¹	kon ³	sa: la:t ⁴	bɛ:w ¹	po: ¹	ta: ³	cən ³	po: ¹	ta: ³	lon ³
เป็น	ได้	คน	ฉลาด	โกหก	พ่อ	ตา	จน	พ่อ	ตา	หลง
cai ²	cən ³	bo? ⁴	ya? ⁴	day ¹	kin ³	k ^h ə:ŋ ³	to: ³	han ⁵	di: ³	lə:y ⁵
เชื่อ	จน	ไม่	อยาก	ได้	กิน	ของ	อะไร		ดี	เลย
lu? ²	k ^h ə:y ³	bɛ:w ¹	kin ³	met ⁴	cu: ³	ya:ŋ ⁴				
ลูก	เขย	โกหก	กิน	หมด	ทุก	อย่าง				

niʔ² tʰa:n⁵ lao⁵ son² sa:m³ to:³ pen³ siaw³ kan³

นิทานลาวโซ่ง สามตัวเป็นเพื่อนกัน

niʔ² tʰa:n⁵	lian²	ni:⁶	hai¹	ci:²	wa:²	sa:m³	sat⁴	pen³	siaw⁴
นิทาน	เรื่อง	นี้	ให้	ชื่อ	ว่า	สาม	สัตว์	เป็น	เพื่อน
kan³	mi:⁵	to:³	sia³	to:³	lin⁵	to:³	ka:³tu:⁴pay³	po:	kan³
กัน	มี	ตัว	เสือ	ตัว	ลิง	ตัว	คางคก	ไป	เจอ
ta:m³	ta:ŋ³	pʰə:⁵	po:¹	kan³	le:w⁶	mak²	kan³	kaw¹	lə:y⁵
ตาม	ทาง	พอ	เจอ	กัน	แล้ว	รัก	กัน	เข้า	เลย
pen³	siaw⁴	kan³	pʰə:⁵	pen³	siaw⁴	kan³	le:w⁶	yu:⁴	ma:⁵
เป็น	เพื่อน	กัน	พอ	เป็น	เสียว	กัน	แล้ว	อยู่	มา
lan³	ni:⁶	pay³	po:¹	kan³	mai⁴	ko:¹	tan³	kon³	ko:¹
หลัง	นี้	ไป	เจอ	กัน	ใหม่	ก็	ต่าง	คน	ก็
ciaŋ³	kan³	pay³	ha:³	kin³	to:³	sia³	kaʔ⁴	to:³	lin⁵
ชวน	กัน	ไป	หา	กิน	ตัว	เสือ	กับ	ตัว	ลิง
day¹	yin⁵	to:³	ka:³tu:⁴ciaŋ³	ha:³	kin³	le:w⁶	nan²	to:³	sia³
ได้	ยิน	ตัว	คางคก	ชวน	หา	กิน	แล้ว	นั่น	ตัว
to:³	lin⁵	hua³	yoʔ²	yo:y⁶	du:³	tu:k⁴	to:³	ka:³tu:⁴wa:²	min⁵
ตัว	ลิง	หัว	เยาะ	เย้ย	ดู	ถูก	ตัว	คางคก	ว่า
kʰa:³	ten¹	ne:w⁵	ni:⁶	wan¹	min⁵	ci:³	pay³	ha:³	kin³
ขา	สั้น	อย่าง	นี้	แหละ	มึง	จะ	ไป	หา	กิน
lai²	day¹	le:y⁵	to:³	ka:³tu:⁴ŋam⁴	mo:⁵	ho:³	hai¹	siaw⁴	ten³
ไร	ได้	ละ	ตัว	คางคก	นึก	โมโห	ให้	เสียว	ทั้ง
so:ŋ³	to:³	ka:³tu:⁴lə:y⁵	paʔ⁴	kʰin¹	ma:⁵	wa:²	“ ʔaw³	maʔ⁴	haw⁵
สอง	ตัว	คางคก	เลย	พูด	ขึ้น	มา	ว่า	“ เอา	สิ
tan³	sa:m³	siaw⁴	haw⁵	tan³	kon³	tan³	ʔəʔ⁴	pay³	ha:³
ทั้ง	สาม	เพื่อน	เรา	ต่าง	คน	ต่าง	ออก	ไป	หา
kan³	tʰa:¹	bo:¹	pʰai⁵	day¹	kʰə:ŋ³	ʔe:⁴	le:w⁶	ʔaw³	ma:⁵
กัน	ถ้า	ใคร		ได้	ของ	เยาะ	แล้ว	เอา	มา
kan³	le:y⁵	le:w⁶	mi:⁵	nan⁶	mi:⁵	nan⁶	hai¹	ma:⁵	po:¹
กัน		แล้ว	วัน	นั่น	มือ	นั่น	ให้	มา	เจอ
bo:n⁴	ni:⁶	le:y⁵	pʰə:⁵	to:³	ka:³tu:⁴wa:²	cen³		le:w⁶	to:³
ที่	นี้	ละ ”	พอ	ตัว	คางคก	ว่า	อย่างนั้น	แล้ว	ตัว

sia ³	kaʔ ⁴	to: ³	liŋ ⁵	day ¹	yin ⁵	cen ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	ceʔ ⁴
เสีย	กับ	ตัว	ลิง	ได้	ยิน	อย่างนั้น	แล้ว	ก็	แยก
ca:y ⁴	kan ³	pay ³	kon ³	la:	soʔ ⁴	kon ³	la:	ta:ŋ ³	kap ⁴ t ^{hi:} ² ni: ⁶
ย้าย	กัน	ไป	คน	ละ	ซอก	คน	ละ	ทาง	คราวนี้
ha: ³	kep ⁴	ʔaw ³	k ^h o:ŋ ³	ma: ⁵	ʔuat ⁴	kan ³	le:y ⁵	suan ⁴	to: ³ ka: ³ tu: ⁴
หา	เก็บ	เอา	ของ	มา	อวด	กัน	เลย	ส่วน	ตัว คางคก
nan ⁶	man ⁵	pay ¹	po: ¹	no: ³	ko: ³	ka: ³	k ^h aw ¹	kam ³ lan ⁵	man ⁵
นั้น	มัน	ไป	เจอ	หน่อ	หญ้า	คา	เข้า	กำลัง	มัน
k ^h in ¹	ma: ⁵	mai ⁴	man ⁵	ci: ³	pen ³	no: ⁴	le:m ³	man ⁵	ko: ¹ ka:p ²
ขึ้น	มา	ใหม่	มัน	จะ	เป็น	หน่อ	แหลม	มัน	ก็ คาบ
sai ⁴	k ^h am ²	pum ¹	k ^h aw ¹	way ⁶	le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	ya:ŋ ²	pay ³ mai ⁴
ใส่	ท้อง		เข้า	ไว้	แล้ว	มัน	ก็	เดิน	ไป ใหม่
man ⁵	ko: ¹	pay ³	po: ¹	t ^h a:n ⁴	fay ⁵	k ^h aw ¹	man ⁵	ko: ¹	ʔom ³ sai ⁴
มัน	ก็	ไป	เจอ	ถ่าน	ไฟ	เข้า	มัน	ก็	อม ใส่
k ^h am ²	pum ¹	way ⁶	mai ⁴	man ⁵	ko: ¹	ya:ŋ ²	to: ⁴	pay ³	mai ⁴ pay ¹
ท้อง		ไว้	ใหม่	มัน	ก็	เดิน	ต่อ	ไป	ใหม่ ไป
po: ¹	ʔaw ³	maʔ ⁴	dam ³	de:ŋ ³	k ^h aw ¹	mai ⁴	man ⁵	tok ⁴	yu: ⁴ ta:m ³
เจอ	เอา	ลูก	ดำ	แดง	เข้า	ใหม่	มัน	ตก	อยู่ ตาม
din ³	nan ²	man ⁵	ko: ¹	yip ⁴	sai ⁴	hu: ⁵	sop ⁴	ʔom ³	k ^h aw ¹ way ⁶
ดิน	นั้น	มัน	ก็	หยิบ	ใส่	ปาก		อม	เข้า ไว้
mai ⁴	man ⁵	day ¹	sa:m ³	ʔan ³	ni: ⁶	le:w ⁶	po: ³	yu: ⁴	siaw ⁴ to: ³
ใหม่	มัน	ได้	สาม	อัน	นี้	แล้ว	พอ	อยู่	เพื่อน ตัว
liŋ ⁵	ʔik ⁴	to: ³	niŋ ²	mai ⁴	man ⁵	pay ³	po: ¹	te: ⁴	maʔ ⁴ may ⁶
ลิง	อีก	ตัว	หนึ่ง	ใหม่	มัน	ไป	เจอ	แต่	หมาก ไม้
maʔ ⁴	lai ²	k ^h i: ⁵	wa: ²	ke:n ⁴	k ^h aw ¹	li: ⁵	ke:n ⁴	maʔ ⁴ t ^h an ⁵	ʔom ³
หมาก	ไร่	คือ	ว่า	แก่น	ข้าวโพด		แก่น	พุทรา	อม
sai ⁴	hu: ⁵	sop ⁴	way ⁶	con ³	ke:m ¹	po:ŋ ³	yu: ⁴	siaw ⁴	to: ³ sia ³
ใส่	ปาก		ไว้	จน	แถม	พอง	ยังอยู่	เพื่อน	ตัว เสีย
mai ⁴	man ⁵	ci: ³	ʔaw ³	to: ³	han ⁵	ma: ⁵	ʔuat ⁴	siaw ⁴	ʔe: ⁴ le:y ⁵
อีก	มัน	จะ	เอา	ตัว	อะไร	มา	อวด	เพื่อน	มั่ง ละ
man ⁵	du: ³	t ^h u:k ⁴	ha: ⁵	di: ³	nak ²	suan ⁴	to: ³	sia ³	man ⁵ c ^h o:p ²
มัน	ดู	ถูก	เรา	ดี	นัก	ส่วน	ตัว	เสีย	มัน ชอบ

kin ³	te: ⁴	nia ⁶	sat ⁴	p ^h o: ⁵	day ¹	k ^h o: ^η ³	kan ³	met ⁴	taŋ ³	sa:m ³
กิน	แต่	เนื้อ	สัตว์	พอ	ได้	ของ	กัน	หมด	ทั้ง	สาม
siaw ³	le:w ⁶	ko: ¹	ho:t ²	mi: ⁵	nat ²	kan ³	way ⁶	ko: ¹	?aw ³	ma: ⁵
เสียว	แล้ว	ก็	ถึง	วัน	นัด	กัน	ไว้	ก็	เอา	มา
po: ¹	kan ³	naŋ ²	lo:n ³		kwa:η ¹	kwa:η ¹	lim ⁵	me: ²	nam ⁶	p ^h o: ⁵
เจอ	กัน	ที่	เตียนๆ	โล่งๆ	กว้าง	กว้าง	ริม	แม่	น้ำ	พอ
po: ¹	kan ³	le:w ⁶	taŋ ³	sa:m ³	siaw ⁴	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ na ⁶	pa? ⁴	
เจอ	กัน	แล้ว	ทั้ง	สาม	เพื่อน	เพื่อน	ตัว	คางคก	นั้น	พูด
k ^h in ¹	ma: ⁵	ko:n ⁴	saw ³	bo? ⁴	siaw ³	to: ³	sia ³	wa: ²	k ^h o: ^η ³	ha: ³
ขึ้น	มา	ก่อน	คนอื่น	บอก	เพื่อน	ตัว	เสื่อ	ว่า	ของ	หา
day ¹	ma: ⁵	na ⁶	man ⁵	mi: ⁵	to: ³	haŋ ⁵	?ε: ⁴	naŋ ²	k ^h am ²	pum ¹
ได้	มา	นั้น	มัน	มี	อะไร		บ้าง	ที่	ห้อง	
yu: ⁴	han ²	na? ²	su: ⁵	lo:η ⁵	ka:y ³	?o? ⁴	ma: ⁵	hai ¹	ha: ⁵	boŋ ⁴
อยู่	นั้น	นะ	มึง	ลอง	คาย	ออก	มา	ให้	เรา	ดู
ko? ⁶	ha: ⁵	ya? ⁴	hu: ⁵	wa: ²	kuang ³	k ^h am ²	pum ¹	su: ⁵	han ²	wa: ²
ลี	เรา	อยาก	รู้	ว่า	ใน	ห้อง		มึง	นั้น	ว่า
man ⁵	ci: ³	mi: ⁵	to: ³	haŋ ⁵	?ε: ⁴	le:y ⁵	siaw ⁴	to: ³	sia ³	ko: ¹
มัน	จะ	มี	อะไร		บ้าง	ละ	เสียว	ตัว	เสื่อ	ก็
ka:y ³	?o? ⁴	ma: ⁵	hai ¹	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ na ²	boŋ ⁴	wa: ²	siaw ³	
คาย	ออก	มา	ให้	เสียว	ตัว	คางคก	นั้น	ดู	ว่า	เสียว
to: ³	sia ³	ka:y ³	?o? ⁴	ma: ⁵	le:w ⁶	hen ³	mi: ⁵	to: ³	nia ⁶	to: ³
ตัว	เสื่อ	คาย	ออก	มา	แล้ว	เห็น	มี	ตัว	เนื้อ	ตัว
sat ⁴	to:n ⁴	diaw ³	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ ko: ¹	wa: ²	siaw ⁴	to: ³	liŋ ⁵	
สัตว์	ขึ้น	เดียว	เสียว	ตัว	คางคก	ก็	ว่า	เสียว	ตัว	ลิง
mai ⁴	wa: ²	naŋ ²	hu: ⁵	sop ⁴	miŋ ⁵	han ²	man ⁵	mi: ⁵	to: ³	haŋ ⁵
ใหม่	ว่า	ที่	ปาก		มึง	นั้น	มัน	มี	อะไร	
?ε: ⁴	siaw ⁴	to: ³	liŋ ⁵	ko: ¹	ka:y ³	?o? ⁴	ma: ⁵	hai ¹	siaw ³	to: ³
บ้าง	เพื่อน	ตัว	ลิง	ก็	คาย	ออก	มา	ให้	เพื่อน	ตัว
ka: ³ tu: ⁴ boŋ ⁴	man ⁵	bo? ⁴	hen ³	mi: ⁵	to: ³	haŋ ⁵	le:y ⁵	hen ³	mi: ⁵	
คางคก	ดู	มัน	ไม่	เห็น	มี	อะไร		เลย	เห็น	มี
te: ⁴	ke:n ⁴	k ^h aw ¹	li: ⁵	ka? ⁴	ke:n ⁴	ma? ⁴	t ^h an ⁵	so:η ³	ya:η ⁴	ni: ⁶
แต่	แก่น	ข้าวโพด		กับ	แก่น	พุทรา		สอง	อย่าง	นี้

loʔ ²	pʰo: ⁵	siaw ⁴	sia ³	siaw ⁴	lin ⁵	day ¹	yin ⁴	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴
แหละ	พอ	เพื่อน	เสือ	เพื่อน	ลิง	ได้	ยิน	เพื่อน	ตัว	คางคก
paʔ ⁴	cen ³		kw: ¹	boʔ ⁴	hai ¹	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ nan ²	siaw ⁴	
พูด	อย่างนั้น		ก็	บอก	ให้	เพื่อน	ตัว	คางคก	นั่น	เพื่อน
ka: ³ tu: ⁴ su: ⁵	ha: ³	to: ³ han ⁵	day ¹	ʔe: ⁴	le:y ⁵	pʰo: ⁵	siaw ⁴	to: ³		
คางคก	มึง	หา	อะไร	ได้	มั่ง	ละ	พอ	เพื่อน	ตัว	
ka: ³ tu: ⁴ day ¹	yin ⁵	cen ⁵	kʰin ¹	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ kw: ¹	ka:y ³			
คางคก	ได้	ยิน	อย่างนั้น	ขึ้น	เพื่อน	ตัว	คางคก	ก็	คาย	
no: ⁴	kw: ³	ka: ¹	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	hai ¹	siaw ⁴	boŋ ⁴	siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³
หน่อ	หญ้า	คา	ออก	มา	ให้	เพื่อน	ดู	เพื่อน	ทั้ง	สอง
day ¹	hen ³	no: ⁴	kw: ³	ka: ³	kw: ¹	day ¹	tʰa:m ³	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴
ได้	เห็น	หน่อ	หญ้า	คา	ก็	ได้	ถาม	เพื่อน	ตัว	คางคก
wa: ²	ʔan ³	ni: ⁶	to: ³ han ⁵	le:y ⁵	siaw ⁴	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ to:p ⁴		
ว่า	อัน	นี้	อะไร	เล่า	เพื่อน	เพื่อน	ตัว	คางคก	ตอบ	
siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³	wa: ²	ʔan ³	ni: ⁶	kw: ¹	ŋa:ŋ ²	sa: ⁵	siaw ⁴	siaw ⁴
เพื่อน	ทั้ง	สอง	ว่า	อัน	นี้	ก็	งา	ข้าง	เพื่อน	เพื่อน
tan ³	so:ŋ ³	man ⁵	boʔ ⁴	hu: ⁵	cak ⁴	wa: ²	pen ³	to: ³ han ⁵	siaw ⁴	
ทั้ง	สอง	มัน	ไม่	รู้	จัก	ว่า	เป็น	อะไร	เพื่อน	
to: ³	ka: ³ tu: ⁴ kw: ¹	boʔ ⁴	hai ¹	siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³	nan ²	hu: ⁵	siaw ⁴	
ตัว	คางคก	ก็	บอก	ให้	เพื่อน	ทั้ง	สอง	นั่น	รู้	เพื่อน
to: ³	ka: ³ tu: ⁴ kw: ¹	to:p ⁴	wa: ²	pen ³	ŋa: ⁵	ca:ŋ ⁶	kw: ²	siaw ⁴	siaw ⁴	
ตัว	คางคก	ก็	ตอบ	ว่า	เป็น	งา	ข้าง	ซี	เพื่อน	เพื่อน
tan ³	so:ŋ ³	hen ³	wa: ²	man ⁵	ka:p ²	ŋa: ⁵	ca:ŋ ⁶	day ¹	kw: ¹	lo:y ⁵
ทั้ง	สอง	เห็น	ว่า	มัน	คาบ	งา	ข้าง	ได้	ก็	เลย
ya:n ²	siaw ⁴	ʔet ⁴	ta: ³	hia ⁵	kʰin ¹	le:y ⁵	le:y ²	le:w ⁶	yan ⁵	mi: ⁵
กลัว	เพื่อน	ทำ	ตา	สว่าง	ขึ้น	เลย		แล้ว	ยัง	มี
to: ³ han ⁵	ma: ⁵	le:y ⁵	nan ²	kʰam ²	pum ¹	to: ³ han ⁵	na: ²	siaw ⁴		
อะไร	มา	ละ	ที่	ท้อง		อะไร	น้ำ	เพื่อน		
siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ kw: ¹	ka:y ³	ciaŋ ³	tʰi: ²	kin ³	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	mai ⁴	
เพื่อน	ตัว	คางคก	ก็	คาย	ของ	ที่	กิน	ออก	มา	ใหม่
kap ⁴ ni: ⁶	man ⁵	pen ³	tʰa:n ⁴	fay ⁵	kap ⁴ ni: ⁶	siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³		
คราวนี้	มัน	เป็น	ถ่าน	ไฟ	คราวนี้	เพื่อน	ทั้ง	สอง		

kw: ¹	son ³	say ³	t ^h a:m ³	siaw ³	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ wa: ²	man ⁵	pen ³	to: ³	han ⁵
ก็	สงสัย		ถาม	เพื่อน	ตัว	บางครั้ง ว่า	มัน	เป็น	อะไร	
ʔw: ⁴	ma: ⁵	le:y ⁵	siaw ⁴	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ boʔ ⁴	siaw ³	wa: ²	man ⁵	
ออก	มา	ละ	เพื่อน	เพื่อน	ตัว	บางครั้ง บอก	เพื่อน	ว่า	มัน	
kw: ¹	pen ³	te:n ⁴	lap ⁴	siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³	son ³	say ³	wa: ²	te:n ⁴
ก็	เป็น	แล	ดับ	เพื่อน	ทั้ง	สอง	สงสัย		ว่า	แต่น
lap ⁴	man ⁵	pen ³	to: ³	han ⁵	su: ⁵	le:y ⁵	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ kw: ¹	
หลับ	มัน	เป็น	อะไร		มึง	ละ	เพื่อน	ตัว	บางครั้ง	ก็
boʔ ⁴	siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³	nan ²	pay ³	le:y ⁵	boʔ ⁴	siaw ⁴	pay ³	wa: ²
บอก	เพื่อน	ทั้ง	สอง	นั่น	ไป		บอก	เพื่อน	ไป	ว่า
te:n ⁴	lap ⁴	ni: ⁶	man ⁵	kw: ¹	k ^h i: ⁵	tap ⁴	to: ³	le:t	na: ²	kua ⁵
แต่น	ดับ	นี้	มัน	ก็	คือ	ดับ	ตัว	แหวด	นะ	ลี
siaw ⁴	siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³	day ¹	yin ⁵	cen ³		k ^h aw ¹	mai ⁴	
เพื่อน	เพื่อน	ทั้ง	สอง	ได้	ยิน	อย่างนั้น		เข้า	ใหม่ (อีก)	
ya:n ²	he:ŋ ⁵	k ^h in ¹	ma: ⁵	mai ⁴	siaw ⁴	tan ³	so:ŋ ³	t ^h a:m ³	siaw ³	to: ³
กลัว	แวง	ขึ้น	มา	อีก	เพื่อน	ทั้ง	สอง	ถาม	เพื่อน	ตัว
ka: ³ tu: ⁴ k ^h in ¹	mai ⁴	wa: ²	met ⁴	le:w ⁶	wa: ⁵	ciaŋ ³	su: ⁵	ha: ³	ma: ⁵	
บางครั้ง	ขึ้น	ใหม่	ว่า	หมด	แล้ว	เหวอ	ของ	มึง	หา	มา
day ¹	na: ⁵	yu: ⁴	nan ²	k ^h am ²	pum ¹	su: ⁵	han ²	na: ⁵	man ⁵	le:w ⁶
ได้	น้ำ	อยู่	ที่	ท้อง		มึง	นั่น	นะ	มัน	หมด
le:w ⁶	wa: ⁵	siaw ³	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ kw: ¹	boʔ ⁴	pay ¹	wa: ²	yan ⁵	yan ⁵	
แล้ว	หรือ	เพื่อน	ตัว	บางครั้ง	ก็	บอก	ไป	ว่า	ยัง	ยัง
mi: ⁵	te: ⁴	kwa: ⁵	ci: ³	ka:y ³	ʔw: ⁴	ma: ⁵	hai ¹	boŋ ⁴	ka:y ³	ʔw: ⁴
มี	จริง	ลี	จะ	คาย	ออก	มา	ให้	ดู	คาย	ออก
ma: ⁵	k ^h a:w ⁵	ni: ⁶	man ⁵	pen ³	ke:n ⁴	maʔ ⁴	dam ³	de:ŋ ³	so:ŋ ³	ke:n ⁴
มา	คราวนี้		มัน	เป็น	แก่น	เม็ด	ดำ	แดง	สอง	แก่น
siaw ⁴	hen ³	wa: ²	ke:n ⁴	maʔ ⁴	dam ³	de:ŋ ³	so:ŋ ³	ke:n ⁴	nan ²	kw: ¹
เพื่อน	เห็น	ว่า	แก่น	เม็ด	ดำ	แดง	สอง	แก่น	นั่น	ก็
t ^h a:m ¹	siaw ³	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ wa: ²	man ⁵	pen ³	ke:n ⁴	to: ³	han ⁵	le:y ⁵	
ถาม	เพื่อน	ตัว	บางครั้ง	ว่า	มัน	เป็น	แก่น	อะไร		เล่า
na: ²	siaw ⁴	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ boʔ ⁴	siaw ⁴	pay ³	wa: ²	pen ³	kia ⁴	
นะ	เพื่อน	เพื่อน	ตัว	บางครั้ง	บอก	เพื่อน	ไป	ว่า	เป็น	เสือ

ta: ³	se:n ³	siaw ³	tan ³	so:ŋ ³	ŋam ⁴	k ^h i:n ¹	ma: ⁵	wa: ²	kia ⁴	ta: ³	
ตา	เม็ด	เพื่อน	ทั้ง	สอง	นึก	ขึ้น	มา	ว่า	เสีย	ตา	
se:n ³	pen ³	to: ³	han ⁵	siaw ⁴	to: ³	ka: ³	tu: ⁴	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	sia ³
แสน	เป็น	อะไร		เพื่อน	ตัว	คางคก	ก็	บอก	ว่า	เสีย	
ta: ³	se:n ³	k ^h i: ⁵	ke:n ⁴	ta: ³	sia ³	kua ⁵	siaw ³	p ^h o: ⁵	sia ³	day ¹	
ตา	แสน	คือ	ลูก	ตา	เสีย	ละ	เพื่อน	พอ	เสีย	ได้	
yin ⁴	ne:w ⁵	nan ²	k ^h aw ¹	ko: ¹	ya:n ²	siaw ³	to: ³	ka: ³	tu: ⁴	man ⁵	ko: ¹
ยิน	แนว	นั้น	เข้า	ก็	กลัว	เพื่อน	ตัว	คางคก	มัน	ก็	
ka: ³	do:t ⁴	ban ³	siaw ⁴	to: ³	lin ⁵	boʔ ⁴	wa: ²	ʔo: ¹	ho: ³	to: ³	
กระโดด	บั้ง	เพื่อน	ตัว	ลิง	บอก	ว่า	ไอ้	โฮ	ตัว		
no:y ⁶	co:y ¹	diaw ³	te: ⁴	ke:n ⁴	ta: ³	ha: ⁵	man ⁵	yan ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	
น้อย	นิด	เดียว	แต่	ลูก	ตา	เรา	มัน	ยัง	กิน	เข้า	
pay ³	lay ¹	le:y ⁵	siaw ³	lin ⁵	p ^h o: ⁵	day ¹	yin ⁵	siaw ⁴	sia ³	kaʔ ⁴	
ไป	ได้	เลย	เพื่อน	ลิง	พอ	ได้	ยิน	เพื่อน	เสีย	กับ	
siaw ⁴	lin ⁵	ko: ¹	le:n ²	ko:n ⁴	t ^h i: ²	caʔ ⁴	le:n ²	ʔoʔ ⁴	pay ³	nan ⁶	
เพื่อน	ลิง	ก็	วิ่ง	ก่อน	ที่	จะ	วิ่ง	ออก	ไป	นั้น	
to: ³	lin ⁵	ko: ¹	day ¹	nap ²	niŋ ²	so:ŋ ³	sa:m ³	le:w ⁶	ʔaw ¹	ciaʔ ²	
ตัว	ลิง	ก็	ได้	นับ	หนึ่ง	สอง	สาม	แล้ว	เอา	เชือก	
ma: ⁵	p ^h uʔ ⁴	ha:ŋ ³	tit ⁴	kan ³	k ^h aw ¹	way ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	siaw ⁴	to: ³	
มา	ผูก	หาง	ติด	กัน	เข้า	ไว้	แล้ว	ก็	เพื่อน	ตัว	
ka: ³	tu: ⁴	ko: ¹	do:t ⁴	k ^h op ⁴	ha:ŋ ³	sia ³	k ^h aw ¹	way ⁶	p ^h oʔ ²	k ^h wa:m ⁵	
คางคก	ก็	โดด	คาบ	หาง	เสีย	เข้า	ไว้	เพราะ	ความ		
ya:n ²	ko: ¹	lə:y ⁵	pa: ³	kan ³	le:n ²	pay ³	pay ³	po: ¹	huay ¹	yu: ⁴	
กลัว	ก็	เลย	พา	กัน	วิ่ง	ไป	ไป	เจอ	ห้วย	อยู่	
tan ³	na: ¹	nan ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	sa:m ³	siaw ³	ci: ³	ciaŋ ³	kan ³	k ^h a:m ¹	
ข้าง	หน้า	นั้น	แล้ว	ก็	สาม	เพื่อน	จะ	ชวน	กัน	ข้าม	
huay ¹	so:ŋ ³	sa:m ³	siaw ⁴	ko: ¹	pay ³	nam ⁵	kan ³	met ⁴	ko:n ⁴	siaw ⁴	
ห้วย	สอง	สาม	เพื่อน	ก็	ไป	ด้วย	กัน	หมด	ก่อน	เพื่อน	
sia ³	ci: ³	ka: ³	do:t ⁴	k ^h am ¹	huay ¹	nan ⁶	siaw ⁴	sia ³	ko: ¹	caʔ ⁴	
เสีย	จะ	กระโดด		ข้าม	ห้วย	นั้น	เพื่อน	เสีย	ก็	จะ	
t ^h am ⁵	t ^h a: ²	ci: ³	ka: ³	do:t ⁴	man ⁵	ko: ¹	ʔaw ³	ha:ŋ ³	man ⁵	fa:t ²	
ท่า	ท่า	จะ	กระโดด		มัน	ก็	เอา	หาง	มัน	ฟาด	

sa:ŋ ²	ni: ⁶	sa:ŋ ²	nai ⁵	siaw ⁴	to: ³	liŋ ⁵	ko: ¹	ka: ³ do:t ⁴	k ^h iŋ ¹
ข้าง	นี้	ข้าง	โน้น	เพื่อน	ตัว	ลิง	ก็	กระโดด	ขึ้น
lan ³	siaw ⁴	sia ³	way ⁶	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ hen ³	ne:w ⁵	ni: ⁶	man ⁵
หลัง	เพื่อน	เสือ	ไว้	เพื่อน	ตัว	คางคก	เห็น	อย่าง	นี้
bo? ⁴	way ⁶	cai ³	ko: ¹	lo:y ⁵	ka: ³ do:t ⁴	cap ⁴	ha:ŋ ³	siaw ⁴	to: ³
ไม่	ไว้	ใจ	ก็	เลย	กระโดด	จับ	หาง	เพื่อน	ตัว
sia ³	k ^h op ⁴	ha:ŋ ³	to: ³	sia ³	way ⁶	siaw ³	sia ³	ko: ¹	ya:n ² siaw ³
เสือ	กัด	หาง	ตัว	เสือ	ไว้	เพื่อน	เสือ	ก็	กลัว
to: ³	ka: ³ tu: ⁴ to: ³	sia ³	hen ³	wa: ²	siaw ³	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ ka:p ²	ha:ŋ ³	
ตัว	คางคก	ตัว	เสือ	เห็น	ว่า	เพื่อน	ตัว	คางคก	คาบ
way ⁶	le:w ⁶	siaw ³	to: ³	sia ³	ko: ¹	lo:y ⁵	?aw ³	ha:ŋ ³	sa:bat ⁴ siaw ³
ไว้	แล้ว	เพื่อน	ตัว	เสือ	ก็	เลย	เอา	หาง	สะบัด
to: ³	ka: ³ tu: ⁴ tok ⁴	pay ³	yu: ⁴	fa? ²	huay ¹	tan ³	nai ⁵	pun ⁶	ha:ŋ ³
ตัว	คางคก	ตก	ไป	อยู่	ฟาก	ห้วย	ข้าง	โน้น	โน้น
siaw ³	sia ³	tit ⁴	hu: ⁵ sop ⁴	siaw ³	ka: ³ tu: ⁴ pay ³	nam ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	
เพื่อน	เสือ	ติด	ปาก	เพื่อน	คางคก	ไป	ด้วย	คราวนี้	
siaw ³	to: ³	sia ³	kap ⁴	siaw ³	to: ³	liŋ ⁵	p ^h o: ⁵	hen ³	hu: ⁵ sop ⁴
เพื่อน	ตัว	เสือ	กับ	เพื่อน	ตัว	ลิง	พอ	เห็น	ปาก
siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ mi: ⁵	liat ²	de:ŋ ³	tit ⁴	hu: ⁵ sop ⁴	pay ³	siaw ³	
เพื่อน	ตัว	คางคก	มี	เลือด	แดง	ติด	ปาก	ไป	เพื่อน
sia ³	kap ⁴	siaw ³	to: ³	liŋ ⁵	p ^h o: ⁵	hen ³	hu: ⁵ sop ⁴	siaw ⁴	to: ³
เสือ	กับ	เพื่อน	ตัว	ลิง	พอ	เห็น	ปาก	เพื่อน	ตัว
ka: ³ tu: ⁴ mi: ⁵	liat ²	de:ŋ ³	tit ⁴	yu: ⁴	tuan ²	?ay ¹	siaw ³	ka: ³ tu: ⁴ wa: ²	
คางคก	มี	เลือด	แดง	ติด	อยู่	ทัก	ไอ้	เพื่อน	คางคก
min ⁵	k ^h am ¹	pay ³	yu: ⁴	fa? ²	nan ⁶	pun ⁶	le:w ⁶	su: ⁵	yan ⁵ pay ³
มึง	ข้าม	ไป	อยู่	ฟาก	นั้น	โน้น	แล้ว	มึง	ยัง
nan ²	ke:w ²	ma? ⁴	?et ⁴	hu: ⁵ sop ⁴	de:ŋ ³	yu: ⁴	mai ⁴	?a: ³	kap ⁴ ni: ⁶
นั่ง	เคี้ยว	หมาก	ทำ	ปาก	แดง	อยู่	อีก	เหวอ	คราวนี้
siaw ⁴	sia ³	ka? ⁴	siaw ⁴	liŋ ⁵	wa? ²	pay ³	wa? ²	ma: ⁵	p ^h o: ⁵ hen ³
เพื่อน	เสือ	กับ	เพื่อน	ลิง	แหงะดู	ไป	แหงะดู	มา	พอ
hu: ⁵ sop ⁴	siaw ³	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ nan ⁶	de:ŋ ³	ko: ¹	k ^h i: ³	ya:n ²	kua ⁵	
ปาก	เพื่อน	ตัว	คางคก	นั้น	แดง	ก็	ชี้	กลัว	ชี้

k ^h a:w ⁵ ni: ⁶	na: ²	boʔ ⁴	k ^h a:m ¹ nam ⁵	siaw ³	pay ³	le:w ⁶	le:y ⁵	so:ŋ ³	
คราวนี้	นะ	ไม่	ข้าม ตาม	เพื่อน	ไป	แล้ว	ละ	สอง	
siaw ³ sia ³	kaʔ ⁴	liŋ ⁵	ko: ¹ cian ³	kan ³	ta:w ⁴	hian ⁵	sa: ⁵	yu: ⁴	
เพื่อน	เสีย	กับ	ถึง	ก็	ชวน	กัน	กลับ	บ้าน	ซะ อยู่
ma: ⁵ bo: ⁴	ki: ⁴	mi: ⁵	so:ŋ ³ siaw ³	ko: ¹ cian ³	kan ³	day ¹	kwa: ⁵		
มา	ไม่	ก็	มือ	สอง	เพื่อน	ก็	ชวน	กัน	ได้ แล้ว
haw ⁵ pay ³	ya:m ²	siaw ³	ka: ³ tu: ⁴ kan ³	neʔ ²	hə:y ⁵	haw ⁵	hen ³	hu: ⁵ sop ⁴	
เรา	ไป	เยี่ยม	เพื่อน	คางคก	กัน	นะ	เฮ้ย	เรา	เห็น ปาก
man ⁵ de:ŋ ³	de:ŋ ³	mi: ⁵	nan ⁶ naʔ ²	man ⁵	ci: ³	ta:y ³	sia ³	haw ⁵	
มัน	แดง	แดง	วัน	นั่น	นะ	มัน	จะ	ตาย	เสีย เรา
ko: ¹ bu: ⁵	so:ŋ ³	siaw ³	nan ⁶ ya:ŋ ²	pay ³	ta:m ³	ta:ŋ ³	k ^h uy ⁵	kan ³	
ก็	ไม่รู้	สอง	เพื่อน	นั่น	เดิน	ไป	ตาม	ทาง	คุย กัน
pay ³ liay ²	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶ so:ŋ ³	siaw ³	ci: ³	boʔ ⁴	way ⁶	cai ³	
ไป	เรื่อย	กับ	ที่	นี้	สอง	เพื่อน	จะ	ไม่	ไว้ ใจ
kan ³ le:y ⁵	cə: ³		pay ³ po: ¹	siaw ³	ka: ³ tu: ⁴ k ^h aw ¹	su: ⁵	ya: ⁴		
กัน	เลย	เวลา, ถ้า	ไป	เจอ	เพื่อน	คางคก	เข้า	มึง	อย่า
le:n ² sia ³	kan ³	le:y ⁵	siaw ³ liŋ ⁵	c ^h ak ²	boʔ ⁴	way ⁶	cai ³	le:w ⁶	
วิ่ง	หนี	กัน	ไปนะ	เพื่อน	ถึง	ชัก	ไม่	ไว้ ใจ	แล้ว
le:y ⁵ k ^h a:w ⁵ ni: ⁶	ko: ¹ cian ³	kan ³	ʔaw ³ ciaʔ ²	ma: ⁵	mat ²	ha:ŋ ³			
ละ	คราวนี้	ก็	ชวน	กัน	เอา	เชือก	มา	มัด	หาง
tit ⁴ kan ³	way ⁶	hai ¹	ne:n ² pay ³	ta:m ³	ta:ŋ ³	ko: ¹	t ^h a:m ³	kan ³	
ติด	กัน	ไว้	ให้	แน่น	ไป	ตาม	ทาง	ก็	ถาม กัน
pay ³ liay ²	wa: ²	ho:t ²	hian ⁵ siaw ³	le:w ⁶	yan ⁵	liŋ ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴	
ไป	เรื่อย	ว่า	ถึง	บ้าน	เพื่อน	แล้ว	ยัง	ถึง	ก็ บอก
wa: ² yan ⁵	boʔ ⁴	he: ⁵	ho:t ² loʔ ⁴	pay ³	ʔik ⁴	sak ⁴	p ^h ak ⁴	no:y ⁴	
ว่า	ยัง	ไม่	ไม่	ถึง	หอรอก	ไป	อีก	สัก	พัก น้อย
niŋ ² mai ⁴	yan ⁵	ci: ³	ho:t ² hian ⁵	siaw ³	haw ⁵	ko: ¹	cian ³	kan ³	
หนึ่ง	อีก	ยัง	จะ	ถึง	บ้าน	เพื่อน	เรา	ก็	ชวน กัน
pay ³ ho:t ²	hian ⁵	siaw ³	siaw ³ ka: ³ tu: ⁴ p ^h o: ³	hen ³	siaw ³	tan ³	so:ŋ ³		
ไป	ถึง	บ้าน	เพื่อน	เพื่อน	คางคก	พอ	เห็น	เพื่อน	ทั้ง สอง
ma: ⁵ ya:m ²	ko: ¹	le:n ²	k ^h aw ¹ pay ³	ha: ³	siaw ⁴	ko: ¹	ka: ³ do:t ⁴		
มา	เยี่ยม	ก็	วิ่ง	เข้า	ไป	หา	เพื่อน	ก็	กระโดด

k ^h aw ¹	kw:t ⁴	kw: ³	siaw ³	sia ³	siaw ³	liŋ ⁵	con ³	ne:n ²	p ^h oʔ ²	k ^h wa:m ⁵
เข้า	กอด	คอ	เพื่อน	เสือ	เพื่อน	ลิง	ไฉ่จน	แน่น	เพราะ	ความ
di: ³	cai ³	siaw ³	ma: ⁵	ya:m ³	siaw ⁴	taŋ ¹	sw:ŋ ³	kw: ¹	boʔ ⁴	way ⁶
ดี	ใจ	เพื่อน	มา	หา	เพื่อน	ทั้ง	สอง	ก็	ไม่	ไว้
cai ³	k ^h i: ³	ya:n ²	siaw ⁴	to: ³	ka: ³ tu: ⁴ kin ³	ke:n ⁴	ta: ³	?aw ³	kw: ¹	
ใจ	ชี้	กลัว	เพื่อน	ตัว	คางคก	กิน	ลูก	ตา	เอา	ก็
ciaŋ ³	kan ³	day ¹	le:n ²	buʔ ⁴	hua ⁵	buʔ ⁴	haw ⁵	?oʔ ⁴	ma: ⁵	le:n ²
ชวน	กัน	ได้	วิ่ง	บุก	รู้	บุก	ราว	ออก	มา	วิ่ง
con ³	tap ⁴	teʔ ⁴	ta:y ³							
จน	ตับ	แตก	ตาย							

ʔay¹ ɲa:⁵ kin³ cu?¹ cet⁴ kʰa: no:n⁵

ไอ้คนสติไม่ค่อยดีกิน 7 คะนาน

ʔay¹	ɲa:⁵	kin³	kʰaw¹	tia⁶	niŋ²	met⁴	cet⁴	kʰa: no:n⁵		
ไอ้	คนสติไม่ค่อยดี	กิน	ข้าว	ครั้ง	หนึ่ง	หมด	เจ็ด	คะนาน		
hian⁵	lan³	ni:⁶	mi:⁵	so:ŋ³	kon³	pʰua³	mia⁵	le:w⁶	mi:⁵	lu?²
บ้าน	หลัง	นี้	มี	สอง	คน	ด้ว	เมีย	แล้ว	มี	ลูก
ca:y³	yu:⁴	nam⁵	pʰu:²	niŋ²	lu?²	ca:y³	pʰu:²	ni:⁶	hun⁴	ka:n¹
ชาย	อยู่	ด้วย	ผู้	หนึ่ง	ลูก	ชาย	คน	นี้	รูปร่าง	ก้าน
man⁵	ɲai⁴	le:w⁶	kin³	kʰaw¹	kw:¹	kin³	ʔe:⁴	ʔa:y¹	ʔem³	caw¹
มัน	ใหญ่	แล้ว	กิน	ข้าว	ก็	กิน	เยอะ	อ้าย	เอ็ม	หุง
kʰaw¹	hai¹	man⁵	kin³	pia¹	niŋ²	kin³	kʰaw¹	sa:n³	met⁴	cet⁴
ข้าว	ให้	มัน	กิน	ครั้ง	หนึ่ง	กิน	ข้าว	สาร	หมด	เจ็ด
pe:t⁴	kʰa: no:n⁵	kʰaw¹	sa:n³	ʔa:y³	ʔem³	kw:¹	cʰak²	ŋam³	kʰi:¹	ca:n⁶
แปด	คะนาน	ข้าว	สาร	พ่อ	แม่	ก็	ซัก	คิด	ชี้	เกี่ยจ
caw¹	kʰaw¹	hai¹	man⁵	kin³	le:w⁶	le:y⁵	so:ŋ³	kon³	ta:³	ya:y⁵
หุง	ข้าว	ให้	มัน	กิน	แล้ว		สอง	คน	ตา	ยาย
kw:¹	kʰuy⁵	kan³	wa:²	ʔa:y¹	miŋ⁵	ʔe:y³	wa:²	lu?²	haw⁵	ni:⁶
ก็	คุย	กัน	ว่า	พ่อ	มึง	เอย	ว่า	ลูก	เรา	นี้
ci:³	lian⁶	lay¹	ya:⁵	kʰi:n³	haw⁵	lian⁶	lu?²	haw⁵	pʰu:¹	ni:⁶
จะ	เลี้ยง	ได้	เหร	ขึ้น	เรา	เลี้ยง	ลูก	เรา	ผู้	นี้
nan⁶	na?²	haw⁵	ci:³	bo?⁴	mi:⁵	kʰaw¹	sa:n³	caw¹	kin³	le:y⁵
นั่น	นะ	เรา	จะ	ไม่	มี	ข้าว	สาร	หุง	กิน	นะ
so:ŋ³	kon³	ta:³	ya:y⁵	kw:¹	kʰit⁴	sap⁴	kʰa:²	lay¹	lu?²	lay¹
สอง	คน	ตา	ยาย	ก็	คิด	ขับ	ไล่		ลูก	ไล่
taw¹	ʔo?⁴	ca?⁴	hian⁵	pay³	mi:⁵	nan⁶	lə:y⁵	lu?²	ca:y³	ʔay¹
เต้า	ออก	จาก	บ้าน	ไป	วัน	นั้น	เลย	ลูก	ชาย	ไอ้
cet⁴	kʰa: no:n⁵	hen³	ʔa:y¹	ʔem³	lay¹	man⁵	cen³			man⁵
เจ็ด	คะนาน	เห็น	พ่อ	แม่	ไล่	มัน	อย่างนั้น		มัน	
kw:¹	mi:⁵	kʰwa:m⁵	mo:⁵	ho:³	cep⁴	cai³	hai¹	ʔa:y¹	ʔem³	
ก็	มี	ความ	โมโห		เจ็บ	ใจ	ให้	พ่อ	แม่	
man⁵	kw:¹	lə:y⁵	cat⁴	ce:ŋ³	ho:p⁴	ʔaw³	kʰaw¹	ʔaw³	kʰo:ŋ³	ho:p⁴
มัน	ก็	เลย	จัด	แฉง	หอบ	เอา	ข้าว	เอา	ของ	หอบ

ʔaw ³	p ^h a: ¹	sia ¹	p ^h a: ¹	suaŋ ¹	loŋ ⁵	hian ⁵	pay ³	to: ⁴	na: ¹	ʔa:y ¹
เอา	ผ้า	เสื้อ	ผ้า	ไส้	ลง	บ้าน	ไป	ต่อ	หน้า	พ่อ
ʔem ³	t ^h an ⁵	t ^h i: ⁵	t ^h an ⁵	lay ⁵	nan ⁶	lə:y ⁵	ʔa:y ¹	ʔem ³	hen ³	wa: ²
แม่	ทัน	ที	ทัน	ใด	นั่น	เลย	พ่อ	แม่	เห็น	ว่า
lu? ²	ho:p ⁴	ʔaw ³	k ^h aw ¹	ʔaw ³	k ^h o:ŋ ³	ʔaw ³	sia ¹	ʔaw ³	p ^h a: ¹	ŋa:ŋ ²
ลูก	หอบ	เอา	ข้าว	เอา	ของ	เอา	เสื้อ	เอา	ผ้า	เดิน
loŋ ⁵	k ^h an ¹	lay ⁵	pay ³	nan ⁶	ʔa:y ¹	ʔem ³	hen ³	lu? ²	ŋa:ŋ ²	loŋ ⁵
ลง	บันได		ไป	นั่น	พ่อ	แม่	เห็น	ลูก	เดิน	ลง
k ^h an ¹	lay ⁵	pay ³	cen ³		na: ²	ko: ¹	co:y ³	kan ³	sa:p ⁴	c ^h ε:ŋ ²
บันได		ไป	อย่างนั้น		นะ	ก็	ช่วย	กัน	สาป	แข่ง
lu? ²	nam ⁵	kon ¹	pay ³	lə:y ⁵	wa: ²	bo: ¹	ŋa: ⁵	miŋ ⁵	loŋ ⁵	hian ⁵
ลูก	ตาม	หลัง	ไป	เลย	ว่า	ไ้	สติไม่ดี	มึง	ลง	บ้าน
ku: ³	pay ³	le:w ⁶	wa: ²	miŋ ⁵	ya: ⁴	ta:w ⁴	ma: ⁵	hai ¹	ʔa:y ¹	ʔem ³
กู	ไป	แล้ว	ว่า	มึง	อย่า	กลับ	มา	ให้	พ่อ	แม่
hen ³	na: ¹	miŋ ⁵	mai ⁴	c ^h iaw ⁵	lə:y ⁵	miŋ ⁵	ya: ⁴	ma: ⁵	yu: ⁴	ta:y ³
เห็น	หน้า	มึง	อีก	เชียว	นะ	มึง	อย่า	มา	อยู่	ตาย
hai ¹	man ⁵	nak ⁴	hian ⁵	ku: ³	lə:y ⁵	hai ¹	miŋ ⁵	pay ³	ta:y ³	ʔaw ³
ให้	มัน	หนัก	บ้าน	กู	เลย	ให้	มึง	ไป	ตาย	เอา
taŋ ³	na: ¹	t ^h a: ¹	miŋ ⁵	ci: ³	ta:y ³	te: ⁶	te: ⁶	hai ¹	miŋ ⁵	pay ³
ข้าง	หน้า	ถ้า	มึง	จะ	ตาย	จริง	จริง	ให้	มึง	ไป
ta:y ³	sa:p ⁴	wa:ŋ ⁴	ho: ³	to: ³	kwa:y ³	ta:y ³	no: ⁵	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶
ตาย	ระหว่าง		หัว	ตัว	ควาย	ตาย	เนื้อ	คราวนี้		ไ้
ŋa: ⁵	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵	man ⁵	ko: ¹	ŋa:ŋ ²	ʔo? ⁴	ha:ŋ ⁴	ca? ⁴	hian ⁵	
งา	เจ็ด	คนาน	มัน	ก็	เดิน	ออก	ห่าง	จาก	บ้าน	
pay ³	le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	ŋa:ŋ ²	pay ³	ta:m ³	kro: ³	ta:m ³	krok ⁴	ta:m ³
ไป	แล้ว	มัน	ก็	เดิน	ไป	ตาม	ซอก	ตาม	ซอย	ตาม
hian ⁵	ta:m ³	yaw ¹	saw ³	nan ⁶	man ⁵	ko: ¹	ŋa:ŋ ²	pay ³	liay ²	liay ²
บ้าน	ตาม	เหย้า	เขา	นั่น	มัน	ก็	เดิน	ไป	เรื่อย	เรื่อย
pay ³	taŋ ¹	so:ŋ ³	mi: ⁵	sa:m ³	mi: ⁵	ŋa:ŋ ²	pay ³	po: ⁶	ʔaw ³	hian ⁵
ไป	ตั้ง	สอง	วัน	สาม	วัน	ย่าง	ไป	เจอ	เอา	บ้าน
niŋ ²	k ^h aw ⁴	p ^h a: ʔo:n ³	mi: ⁵	te: ⁴	p ^h ua ³	kap ⁴	mia ⁵	bo? ⁴	mi: ⁵	
หนึ่ง	เข้า	เผอิญ	มี	แต่	ผ้า	กับ	เมื่อย	ไม่	มี	

luʔ ²	mi: ⁵	taw ¹	sak ⁴	kon ³	lə:y ⁵	ʔay ¹	ŋa: ⁵	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵
ลูก	มี	เต่า	สัก	คน	เลย	ไอ้	งา	เจ็ด	คะโนน
man ⁵	ko: ¹	ŋwaʔ ⁴	bəŋ ⁴	hian ⁵	lan ³	ni: ⁶	le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹ ɲam ³
มัน	ก็	แหงะ	ดู	บ้าน	หลัง	นี้	แล้ว	มัน	ก็ คิด
ɲam ³	wa: ²	po: ⁶	ci: ³	mi: ⁵	yu: ⁴	mi: ⁵	kin ³	loʔ ²	bəŋ ⁴ t ^h a: ²
คิด	ว่า	พอ	จะ	มี	อยู่	มี	กิน	นะ	ดู ทำ
bəŋ ⁴	t ^h a:ŋ ⁵	hian ⁵	lan ³	ni: ⁶	na: ²	kap ⁴ t ^h i: ² ni: ⁶	ʔay ¹	ŋa: ⁵	man ⁵
ดู	ทาง	บ้าน	หลัง	นี้	นะ	คราวนี้	ไอ้	งา	มัน
ko: ¹	ho:p ⁴	sia ¹	ho:p ⁴	p ^h a: ¹	k ^h o:ŋ ³	man ⁵	ŋa:ŋ ²	k ^h aw ¹	pay ³ cən ³
ก็	หอบ	เสือ	หอบ	ผ้า	ของ	มัน	เดิน	เข้า	ไป จน
ho:t ²	hian ⁵	saw ³	nan ⁶	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	ŋwaʔ ⁴	hen ³	ʔay ¹ ŋa: ⁵
ถึง	บ้าน	เขา	นั่น	เจ้า	ของ	บ้าน	แหงะ	เห็น	ไอ้ งา
cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵	k ^h aw ¹	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	ko: ¹	ŋa:ŋ ²	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵
เจ็ด	คะน่าน	เข้า	เจ้า	ของ	บ้าน	ก็	เดิน	ออก	มา
t ^h a:m ³	bəŋ ⁴	wa: ²	miŋ ⁵	luk ²		ka: ³	lai ⁵	ma: ⁵	lə:y ⁵ le:w ⁶
ถาม	ดู	ว่า	มึง	เดินมาจาก	ที่	ไหน	มา	ล่ะ	แล้ว
miŋ ⁵	ci: ³	bo: ¹	haŋ ⁵	le:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	lə:y ⁵	waw ⁶	na:y ⁵ k ^h a:y ³ su: ³
มึง	ซื้อ	ไอ้	อะไร	เล่า	มัน	ก็	เลย	เล่า	ประวัติ
hai ¹	fan ⁵	wa: ²	ku: ³	ko: ¹	ci: ³	wa: ²	bo: ¹	ŋa: ⁵	cet ⁴ k ^h a: no:n ⁵
ให้	ฟัง	ว่า	กู	ก็	ซื้อ	ว่า	ไอ้	งา	เจ็ด คะน่าน
loʔ ²	kwa: ⁵	ku: ³	man ⁵	yu: ⁴	hian ⁵	boʔ ⁴	lay ¹	ʔa:y ¹	ʔem ³ ku: ³
ล่ะ	ลี	กู	มัน	อยู่	บ้าน	ไม่	ได้	พอ	แม่ กู
sap ⁴	k ^h a: ¹	sap ⁴	ta:p ⁴	ku: ³	ma: ⁵	pen ³	bian ³	bian ³	le:w ⁶ cən ³
ซัป	ฆ่า	ซัป	ตี	กู	มา	เป็น	เดือน	เดือน	แล้ว จน
ku: ³	yu: ⁴	hian ⁵	boʔ ⁴	lay ¹	lə:y ⁵	k ^h aw ¹	nam ⁶	ko: ¹	boʔ ⁴ hai ¹
กู	อยู่	บ้าน	ไม่	ได้	เลย	ข้าว	น้ำ	ก็	ไม่ ให้
ku: ³	kin ³	pen ³	bian ³	bian ³	ku: ³	ci: ³	ta:y ³	yu: ⁴	le:w ⁶ loʔ ²
กู	กิน	เป็น	เดือน	เดือน	กู	จะ	ตาย	อยู่	แล้ว ล่ะ
pa: ¹	ʔə:y ³	luŋ ⁵	ʔə:y ³	kap ⁴ ni: ⁶	p ^h ua ³	mia ⁵	set ⁴ t ^h i: ³	ko: ¹	t ^h a:m ³
ป่า	เอย	ลุง	เอย	คราวนี้	ด้ว	เมีย	เศรษฐี	ก็	ถาม
wa: ²	“ miŋ ⁵	pen ³	to: ³ haŋ ⁵	le:y ⁵	ʔa:y ¹	ʔem ³	miŋ ⁵	yan ⁵	bo: ⁴
ว่า	“ มึง	เป็น	อะไร	ล่ะ	พอ	แม่	มึง	ยัง	ไม่

hai ¹	min ⁵	yu: ⁴	hian ⁵	yu: ⁴	yaw ¹	na: ² ”	kap ⁴ t ^{hi} : ⁵ ni: ⁶	man ⁵	ko: ¹
ให้	มิ่ง	อยู่	บ้าน	อยู่	เหี้ย	นะ ”	คราวนี้	มัน	ก็
ci: ³	bɛ:w ¹	p ^h ua ³	mia ⁵	nan ²	le:y ⁵	man ⁵	lɔ:y ⁵	boʔ ⁴	wa: ² ʔa:y ¹
จะ	โกหก	ด้ว	เมื่อย	นั้น		มัน	เลย	บอก	ว่า
ʔem ³	ku: ³	ci: ³	ʔaw ³	mɛ: ²	niŋ ³	p ^h u: ¹	sa:w ³	mɛ: ²	di: ³ ci: ³
แม่	กู	จะ	เอา	ผู้	หญิง	ผู้	สาว	คน	สวย
ʔaw ³	ma: ⁵	hai ¹	pen ³	mia ⁵	ku: ³	kwa: ⁵	ku: ³	boʔ ⁴	he: ⁵ ci: ³
เอา	มา	ให้	เป็น	เมื่อย	กู	นะ	กู	ไม่	ทัน
yaʔ ⁵	lay ¹	luʔ ²	lay ¹	mia ⁵	to: ³ haŋ ⁵	loʔ ⁴	ʔa:y ¹	ʔem ³	ku: ³
อยาก	ได้	ลูก	ได้	เมื่อย	อะไร		หรอก	พ่อ	แม่
lay ¹	yin ⁵	cen ³		k ^h aw ¹	ko: ¹	lɔ:y ⁵	mo: ⁵ ho: ³	hai ¹	luʔ ²
ได้	ยีน	อย่างนั้น		เข้า	ก็	เลย	โมโห	ให้	ลูก
p ^h oʔ ²	k ^h wa:m ⁵	cep ⁴	cai ³	ʔa:y ¹	ʔem ³	ci: ³	hai ¹	luʔ ²	lay ¹
เพราะ	ความ		เจ็บ	ใจ	พ่อ	แม่	จะ	ให้	ลูก
di: ³	luʔ ²	boʔ ⁴	ʔaw ³	k ^h wa:m ⁵	ʔa:y ¹	ʔem ³	ko: ¹	lɔ:y ⁵	sap ⁴
ดี	ลูก	ไม่	เอา	ความ		พ่อ	แม่	ก็	เลย
k ^h a: ²	luʔ ²	k ^h a: ²	taw ³	ma: ⁵	ci: ⁶	le:y ⁵	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³ mia ⁵
ดี	ลูก	ขับ	เต้า	มา	อย่างนี้	ล่ะ	สอง	คน	ด้ว
lay ¹	yin ⁵	k ^h wa:m ⁵	paʔ ⁴	man ⁵	ma: ⁵	bɛ:w ¹	cen ³		k ^h aw ¹
ได้	ยีน	คำ		พูด	มัน	มา	โกหก	อย่างนั้น	เข้า
ko: ¹	lɔ:y ⁵	cia ²	k ^h wa:m ⁵	bɛ:w ¹	k ^h o:ŋ ³	man ⁵	pay ³	mai ⁴	ko: ¹
ก็	เลย	เชื้อ	ความ	โกหก	ของ	มัน	ไป	อีก	ก็
boʔ ⁴	wa: ²	“ ʔaw ³	cen ⁶		hai ¹	min ⁵	ma: ⁵	yu: ⁴	hian ⁵ ku: ³
พูด	ว่า	“ เอา	อย่างนั้น		ให้	มิ่ง	มา	อยู่	บ้าน
hi: ²	ku: ³	ci: ³	lap ²	lian ⁶	min ⁵	pen ³	luʔ ²	pen ³	taw ¹ ku: ³
นี้	กู	จะ	รับ	เลี้ยง	มิ่ง	เป็น	ลูก	เป็น	เต้า
ʔaw ³	wa: ⁵ ”	ʔay ¹	ŋa: ⁵	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵	day ¹	yin ⁵	k ^h aw ¹	cen ⁶
เอา	น้ำ ”	ไ้	งา	เจ็ด	คะน่าน	ได้	ยีน	เข้า	อย่างนั้น
ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	“ ʔaw ³	yu: ⁴	ko: ¹	yu: ⁴	lay ¹	te: ⁶	kwa: ⁵ ” ko: ¹
ก็	บอก	ว่า	“ เอา	อยู่	ก็	อยู่	ได้	จริง	สิ ”
lɔ:y ⁵	k ^h aw ¹	pay ³	yu: ⁴	pen ³	luʔ ²	pen ³	taw ¹	k ^h o:ŋ ³	p ^h ua ³ mia ⁵
เลย	เข้า	ไป	อยู่	เป็น	ลูก	เป็น	เต้า	ของ	ด้ว

nan ²	yu: ⁴	ma: ⁵	yu: ⁴	ma: ⁵	sak ⁴	bian ³	kwa: ⁴	kwa: ⁴	day ¹	bo: ⁶
นั่น	อยู่	มา	อยู่	มา	สัก	เดือน	กว่า	กว่า	ได้	มั่ง
sak ²	ci: ³	hen ³	hia? ⁴	hen ³	ka:ŋ ³	?ay ¹	ŋa: ⁵	k ^h in ¹	ma: ⁵	mi: ⁶
ซัก	จะ	เห็น	เหงือก	เห็น	กาง	ไ้	งา	ขึ้น	มา	วัน
la:	lek ²	mi: ⁶	la:	no:y ⁶	liay ²	liay ²	le:w ⁶	le:y ⁵	kap ⁴	ni: ⁶
ละ	เล็ก	วัน	ละ	น้อย	เรื่อย	เรื่อย	แล้ว	ละ	คราวนี้	
so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵	t ^h aw ²	nan ⁶	ko: ¹	pa? ⁴	kan ³	k ^h in ¹	ma: ⁵
สอง	คน	ผ้า	เมีย	เฒ่า	นั่น	ก็	พูด	กัน	ขึ้น	มา
wa: ²	“haw ⁵	ci: ³	lian ⁶	man ⁵	bo? ⁴	way ³	le:w ⁶	bo: ⁶	t ^h aw ²	?o:y ⁶ ”
ว่า	“เรา	จะ	เลี้ยง	มัน	ไม่	ไหว	แล้ว	มั่ง	เฒ่า	เอ๋ย”
boŋ ⁴	man ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	haw ⁵	cu: ³	mi: ⁶	ni: ⁶	na: ²	man ⁵	kin ³
ดู	มัน	กิน	ข้าว	เรา	ทุก	มือ	นี้	นะ	มัน	กิน
pia ⁶	niŋ ²	ci: ³	met ⁵	k ^h aw ¹	sa:n ³	haw ⁵	pia ³	la:	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵
ครึ่ง	หนึ่ง	จะ	หมด	ข้าว	สาร	เรา	ครึ่ง	ละ	เจ็ด	คนาน
pe:t ⁴	k ^h a: no:n ⁵	sa: ⁵	nay ⁵	na: ²	haw ⁵	ci: ³	lian ⁶	man ⁵	bo? ⁴	
แปด	คนาน	ซะ	นะ	เนี่ย	เรา	จะ	เลี้ยง	มัน	ไม่	
way ³	lo? ⁴	ci: ³	to:ŋ ¹	lay ²	man ⁵	?o? ⁴	pay ³	ha:ŋ ⁴	hian ⁵	haw ⁵
ไหว	หรง	จะ	ต้อง	ไล่	มัน	ออก	ไป	ห่าง	บ้าน	เรา
si: ³	p ^h u: ¹	ci: ⁶	na: ²	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵	ko: ¹	lo:y ⁵	co:y ³
ลี	ผู้	นี้	นะ	สอง	คน	ผ้า	เมีย	ก็	เลย	ช่วย
kan ³	lay ²	hai ¹	man ⁵	?o? ⁴	pay ³	sa: ⁵	man ⁵	?o? ⁴	pay ³	le:w ⁶
กัน	ไล่	ให้	มัน	ออก	ไป	ซะ	มัน	ออก	ไป	แล้ว
man ⁵	ko: ¹	ŋa:ŋ ²	pay ³	ta:m ³	lian ²	ta:m ³	la:w ⁵	man ⁵	man ⁵	ko: ¹
มัน	ก็	เดิน	ไป	ตาม	เรื่อง	ตาม	ราว	มัน	มัน	ก็
ŋa:ŋ ²	pay ³	ko:k ⁴	ni: ⁶	ko:k ⁴	nan ⁶	liay ²	pay ³	man ⁵	ko: ¹	ŋa:ŋ ²
เดิน	ไป	ตรอก	นี้	ตรอก	นั่น	เรื่อย	ไป	มัน	ก็	เดิน
pay ³	ŋa:ŋ ²	ma: ⁵	p ^h o: ⁵	di: ³	pay ³	po: ⁶	hian ⁵	ta: ³	ya:y ⁵	niŋ ²
ไป	เดิน	มา	พอ	ดี	ไป	เจอ	บ้าน	ตา	ยาย	หนึ่ง
pay ³	tan ¹	hian ⁵	yu: ⁴	him ⁵	ton ²	na: ⁵	?ay ¹	ŋa: ⁵	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵
ไป	ตั้ง	บ้าน	อยู่	ริม	ทุ่ง	นา	ไ้	งา	เจ็ด	คนาน
ko: ¹	ho:p ⁴	cian ³	sia ¹	p ^h a: ¹	man ⁵	?i: ³	nun ⁵	tun ³	nan ³	ŋa:ŋ ²
ก็	หอบ	เครื่อง	เสื้อ	ผ้า	มัน	อี	นุง	ตุ่ง	นั่ง	เดิน

k ^h aw ¹	pay ³	le:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	ɲa:ɲ ²	k ^h aw ¹	pay ³	ha: ³	ka: ¹	t ^h o:m ²
เข้า	ไป		มัน	ก็	เดิน	เข้า	ไป	หา	กระท่อม	
ta: ³	ya:y ⁵	nan ²	ko: ¹	k ^h aw ¹	pay ³	t ^h a:m ³	wa: ²	“ ɲay ¹	ta: ³	ɲem ³
ตา	ยาย	นั่น	ก็	เข้า	ไป	ถาม	ว่า	“ ใ้	ตา	แม่
na:y ⁵	ɲo:y ⁶	hai ¹	lu? ²	la:n ³	so: ³	no:n ⁵	k ^h a:ɲ ⁶	nam ⁵	ɲay ¹	ta: ³
นาย	เอย	ให้	ลูก	หลาน	ขอ	นอน	ค้าง	ด้วย	ใ้	ตา
ɲem ³	na:y ⁵	sak ²	ki:n ³	bo? ⁴	lay ¹	ya: ⁵ ”	ɲay ¹	ta: ³	ɲem ³	na:y ⁵
แม่	นาย	สัก	คืน	ไม่	ได้	หรอก ”	ใ้	ตา	แม่	นาย
ko: ¹	bo? ⁴	k ^h a:ɲ ⁶	naɲ ²	hi: ²	bo? ⁴	lay ¹	lo? ⁴	la:n ³	ɲo:y ⁶	hian ⁵
ก็	บอก	ค้าง	ที่	นี้	ไม่	ได้	หรอก	หลาน	เอ้ย	บ้าน
ɲay ¹	ta: ³	ɲem ³	na:y ⁵	ni: ⁶	man ⁵	hian ⁵	no:y ⁶	co:y ⁶	diaw ³	man ⁵
ใ้	ตา	แม่	นาย	นี้	มัน	บ้าน	น้อย	น้อย	เดียว	มัน
kap ²	k ^h ɛ:p ²	ɲay ¹	ta: ³	ɲem ³	na:y ⁵	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	“ ɲaw ³	wa: ⁵
คับ	แคบ	ใ้	ตา	แม่	นาย	จะ	บอก	ให้	“ เา	วะ
la:n ³	ɲo:y ⁶	t ^h a: ¹	miɲ ⁵	ɲa:ɲ ²	k ^h a:m ¹	ton ²	na: ⁵	ni: ⁶	pay ³	mai ⁴
หลาน	เอ้ย	ถ้า	มึง	เดิน	ข้าม	ทุ่ง	นา	นี้	ไป	อีก
man ⁵	ci: ³	pay ³	po: ⁶	t ^h uaɲ ³	tup ⁴	taɲ ¹	yu: ⁴	ka:ɲ ³	na: ⁵	han ²
มัน	จะ	ไป	เจอ	กระท่อม	ตั้ง	อยู่	กลาง	นา	นั่น	
lo? ⁴	la:n ³	ɲo:y ⁶	t ^h a: ¹	la:n ³	ɲa:ɲ ²	pay ³	po: ⁶	t ^h uaɲ ³	tup ⁴	han ²
แหละ	หลาน	เอ้ย	ถ้า	หลาน	เดิน	ไป	เจอ	กระท่อม	นั่น	
le:w ⁶	t ^h a: ²	la:n ³	ci: ³	ya? ⁴	k ^h aw ¹	pay ³	no:n ⁵	te: ⁶	ɲay ¹	ta: ³
แล้ว	ถ้า	หลาน	จะ	อยาก	เข้า	ไป	นอน	จริง	ใ้	ตา
ɲem ³	na:y ⁵	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	le:y ⁵	la:n ³	t ^h a: ¹	la:n ³	no:n ⁵	su:ɲ ³
แม่	นาย	จะ	บอก	ให้		หลาน	ถ้า	หลาน	นอน	สูง
hai ¹	la:n ³	no:n ⁵	k ^h wam ²	le:y ⁵	la:n ³	ɲo:y ⁶	t ^h a: ¹	la:n ³	no:n ⁵	
ให้	หลาน	นอน	คว่า			หลาน	เอ้ย	ถ้า	หลาน	นอน
tam ⁴	hai ¹	no:n ⁵	ha:y ³	le:y ⁵	la:n ³	ɲo:y ⁶	ci: ⁴	k ^h aw ¹	way ⁶	lo:y ⁵
ต่ำ	ให้	นอน	หาง		หลาน	เอ้ย	จำ	เข้า	ไว้	เลย
no:y ⁵ ”	kap ⁴	ni: ⁶	ɲay ¹	la:n ³	ɲa: ⁵	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵	day ¹	yin ⁵	
เนื้อ ”	คราวนี้	ใ้	หลาน	งา	เจ็ด		คนาน	ได้	ยิน	
ɲay ¹	ta: ³	ɲem ³	na:y ⁵	bo? ⁴	cen ³		le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	bo? ⁴
ใ้	ตา	แม่	นาย	บอก	อย่างนั้น		แล้ว	มัน	ก็	ไม่

li:m ⁵	lə:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	ci: ⁴	sai ⁴	hua ³	cai ³	man ⁵	way ⁶	man ⁵
ลื้ม	เลย	มัน	ก็	จำ	ใส่	หัวใจ		มัน	ไว้	มัน
ko: ¹	na:ŋ ²	loʔ ²	him ⁵	ton ²	hay ²	ton ²	na: ⁵	pay ³	liay ²	liay ²
ก็	เดิน	เลาะ	ริม	ทุ่ง	ไร่	ทุ่ง	นา	ไป	เรื่อย	เรื่อย
loʔ ²		lə:y ⁵	na:ŋ ²	pay ³	na:ŋ ²	pay ³	ko: ¹	pay ³	po: ⁶	t ^h uan ³ tup ⁴
อย่างนั้น		แหละ	เดิน	ไป	เดิน	ไป	ก็	ไป	เจอ	กระท่อม
tan ¹	yu: ⁴	him ⁵	pa:y ³	na: ⁵	han ²	te: ⁶	ʔay ¹	ŋa: ⁵	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵
ตั้ง	อยู่	ริม	ปลาย	นา	นั้น	จริง	ไ้	งา	เจ็ด	คะน่าน
na:ŋ ²	pay ³	con ³	miay ²	ke:ŋ ¹	miay ²	k ^h a: ³	man ⁵	te: ⁶	te: ⁶	man ⁵
ย่าง	ไป	จน	เมื่อ	ข้าง	เมื่อ	ขา	มัน	จริง	จริง	มัน
ko: ¹	ŋuan ²	no:n ⁵	man ⁵	ʔe: ⁴	man ⁵	ko: ¹	yaʔ ⁴	ci: ³	k ^h aw ¹	pay ³
ก็	ง่วง	นอน	มัน	บ้าง	มัน	ก็	อยาก	จะ	เข้า	ไป
no:n ⁵	wen ⁵		naŋ ²	t ^h uan ³ tup ⁴	sak ²	p ^h ak ²	niŋ ²	man ⁵	ko: ¹	
นอน	กลางวัน		ที่	กระท่อม	สัก	พัก	หนึ่ง	มัน	ก็	
na:ŋ ²	k ^h aw ¹	pay ³	ho:t ⁴	t ^h uan ³ tup ⁴	le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	ŋwaʔ ²	k ^h i:n ¹	
เดิน	เข้า	ไป	ถึง	กระท่อม	แล้ว	มัน	ก็	แหงะ	ขึ้น	
pay ³	bəŋ ²	ten ³	k ^h i: ³	pu:n ⁶	p ^h a: ʔə:n ³	hen ³	ka: da:n ³		p ^h a:t ²	
ไป	ดู	บน	ชื่อ	โน่น	เพชฌัญ	เห็น	กระดาน		พาด	
yu: ⁴	ten ³	k ^h i: ³	so:ŋ ³	p ^h e:n ⁴	man ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	“ me: ³ p ^h o: ⁵	
อยู่	บน	ชื่อ	สอง	แผ่น	มัน	ก็	บอก	ว่า	“ แหม	พอ
di: ³	lə:y ⁵	haw ⁵	kam ³ lan ⁵	ʔit ⁴	no:n ⁵	ma: ⁵	ci: ³	na: ² ”	man ⁵	
ดี	เลย	เรา	กำลัง	อด	นอน	มา	อย่างนี้	นะ ”	มัน	
ko: ¹	lə:y ⁵	pi:n ³	kok ⁴	saw ³	man ⁵	ko: ¹	k ^h i:n ¹	pay ³	ho:t ⁴	p ^h e:n ⁴
ก็	เลย	ป็น	ต้น	เสา	มัน	ก็	ขึ้น	ไป	ถึง	แผ่น
ka: ³ da:n ³		so:ŋ ³	p ^h e:n ⁴	nan ²	le:w ⁶	man ⁵	t ^h am ⁵	t ^h a: ²	ci: ³	lom ⁶
กระดาน		สอง	แผ่น	นั้น	แล้ว	มัน	ทำ	ท่า	จะ	ลื้ม
to: ³	lon ⁵	no:n ⁵	man ⁵	ko: ¹	ci: ⁴	kam ³	ʔay ¹	ta: ³	ʔem ³	na:y ⁵
ตัว	ลง	นอน	มัน	ก็	จำ	คำ	ไ้	ตา	แม่	นาย
boʔ ⁴	way ⁶	wa: ²	la:n ³	ʔə:y ⁶	no:n ⁵	su:ŋ ³	hai ¹	miŋ ⁵	no:n ⁵	k ^h wam ²
บอก	ไว้	ว่า	หลาน	เอ๋ย	นอน	สูง	ให้	มึง	นอน	คว่ำ
no: ⁶	no:n ⁵	tam ⁴	hai ¹	miŋ ⁵	no:n ⁵	ha:y ³	lə:y ⁵	kap ⁴ t ^h i: ² ni: ⁶	ʔay ¹	
เนื้อ	นอน	ต่ำ	ให้	มึง	นอน	หงาย	น้ำ	คราวนี้		ไ้

ŋa: ⁵	no:n ⁵	ten ³	k ^h i: ³	man ⁵	ko: ¹	lo:y ⁵	no:n ⁵	k ^h wam ²	p ^h o: ⁵	
งา	นอน	บน	ซื้อ	มัน	ก็	เลย	นอน	คว่ำ	พอ	
man ⁵	no:n ⁵	day ¹	sak ²	p ^h ak ²	niŋ ²	ko: ¹	boʔ ⁴	he: ⁵	no:n ⁵	lap ⁴
มัน	นอน	ได้	สัก	พัก	หนึ่ง	ก็	ไม่	ทัน	นอน	หลับ
loʔ ⁴	p ^h o: ⁵	di: ³	mi: ⁵	ʔay ¹	ba:w ⁴	sa:w ³	ko:t ⁴	hua ³	ko:t ⁴	ko: ³
หอรก	พอ	ดี	มี	ไอ้	บ่าว	สาว	กอด	หัว	กอด	คอ
kan ³	k ^h aw ¹	pay ³	nan ²	kuan ³	tup ⁴		han ²	saw ³	ko: ¹	boʔ ⁴
กัน	เข้า	ไป	ที่	ใน	กระท่อม		นั่น	เขา	ก็	ไม่
hen ³	ʔay ¹	ŋa: ⁵	no:n ⁵	yu: ⁴	ten ³	k ^h i: ⁴	han ²	loʔ ⁴	saw ³	ko: ¹
เห็น	ไอ้	งา	นอน	อยู่	บน	ซื้อ	นั่น	หอรก	เขา	ก็
pay ³	mak ²	pay ³	muan ²	kan ³	nan ²	kuan ³	tup ⁴		han ²	mai ⁴
ไป	รัก	ไป	สนุก	กัน	ที่	ใน	กระท่อม		นั่น	แหละ
te: ⁴	saw ³	boʔ ⁴	lay ²	hen ³	ʔay ¹	ŋa: ⁵	no:n ⁵	yu: ⁴	ten ³	k ^h i: ³
แต่	เขา	ไม่	ได้	เห็น	ไอ้	งา	นอน	อยู่	บน	ซื้อ
nan ⁶	loʔ ⁴	saw ³	ko: ¹	mak ⁴	kan ³	pay ³	mak ⁴	kan ³	ma: ⁵	me: ²
นั่น	หอรก	เขา	ก็	รัก	กัน	ไป	รัก	กัน	มา	แม่
niŋ ³	pay ³	ŋwaʔ ⁴	hen ³	ʔay ¹	ŋa: ⁵	k ^h aw ¹	pay ³	ŋwaʔ ²	hen ³	ʔay ¹
หญิง	ไป	แหงะ	เห็น	ไอ้	งา	เข้า	ไป	แหงะ	เห็น	ไอ้
ŋa: ⁵	no:n ⁵	yu: ⁴	ten ³	k ^h i: ³	pun ⁶	saw ³	ko: ¹	mo: ⁵	ho: ³	ten ³
งา	นอน	อยู่	บน	ซื้อ	โน้น	เขา	ก็	โมโห		ทั้ง
me: ²	niŋ ³	ten ³	po: ³	ca:y ³	saw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	laʔ ²	k ^h ε:ŋ ⁶
ผู้	หญิง	ทั้ง	ผู้	ชาย	เขา	ก็	ช่วย	กัน	ลาก	แข่ง
laʔ ²	k ^h a: ³	ʔay ¹	ŋa: ⁵	tok ⁴	lon ⁵	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	may ⁶
ลาก	ขา	ไอ้	งา	ตก	ลง	มา	ช่วย	กัน	เอา	ไม้
ʔaw ³	lay ²	ti: ³	nam ⁵	to: ³	ti: ³	hua ³	man ⁵	cən ³	teʔ ⁴	le:w ⁶
เอา	ไล่	ดี	ล่า	ตัว	ดี	หัว	มัน	จน	แตก	แล้ว
ko: ¹	co:y ³	kan ³	sap ⁴	k ^h a: ¹	sap ⁴	lay ¹	man ⁵	ʔoʔ ⁴	pay ³	ta:p ⁴
ก็	ช่วย	กัน	ขับ	ฆ่า	ขับ	ไล่	มัน	ออก	ไป	ดี
ti: ³	cən ³	hua ³	man ⁵	teʔ ⁴	man ⁵	ko: ¹	ka:y ³	pen ³	bo: ¹	kon ³
ดี	จน	หัว	มัน	แตก	มัน	ก็	กลาย	เป็น	ไอ้	คน
ba: ¹	kon ³	bo: ³	man ⁵	ko: ¹	ja:ŋ ²	liay ²	pay ³	ta:m ³	pa: ⁴	ta:m ³
บ้า	คน	บอ	มัน	ก็	เดิน	เรื่อย	ไป	ตาม	ป่า	ตาม

don ³	man ⁵	ko: ¹	ten ¹	ten ¹	lam ⁵	lam ⁵	liay ²	pay ³	ta:m ³	pa: ³ sa: ³
ดง	มัน	ก็	เต็น	เต็น	รำ	รำ	เรื่อย	ไป	ตาม	ประสา
kon ³	ba: ¹	kon ³	bo: ³	pay ³	po: ⁶	ton ³	na: ⁵	niŋ ²	mai ⁴	p ^h o: ⁵
คน	บ้า	คน	บอ	ไป	เจอ	ทุ่ง	นา	หนึ่ง	อีก	พอ
di: ³	saw ³	wa:n ⁵	k ^h ε? ⁴	kiaw ⁴	k ^h aw ¹	kan ³	p ^h o: ⁵	di: ³	caw ¹	k ^h o: ⁴ ŋ ³
ดี	เขา	หวาน	แขก	เกี่ยว	ข้าว	กัน	พอ	ดี	เจ้า	ของ
na: ⁵	ha:p ⁴	k ^h aw ¹	wen ⁵		โว? ⁴	pay ³	hai ¹	p ^h iŋ ⁵	k ^h ε? ⁴	kiaw ⁴
นา	หาบ	ข้าว	กลางวัน		ออก	ไป	ให้	พวก	แขก	เกี่ยว
k ^h aw ¹	nan ⁶	kin ³	?ay ¹	ŋa: ⁵	cet ⁴	k ^h a: no:n ⁵	ŋwa? ²	hen ³	ha:p ⁴	
ข้าว	นั้น	กิน	ไ้	งา	เจ็ด	คนาน		แหงะ	เห็น	หาบ
k ^h aw ¹	wen ⁵		saw ³	ci: ³	?aw ³	ma: ⁵	hai ¹	k ^h ε? ⁴	kin ³	nan ⁶
ข้าว	กลางวัน		เขา	จะ	เอา	มา	ให้	แขก	กิน	นั้น
man ⁵	kam ³	lan ⁵	hiw ³	k ^h aw ¹	man ⁵	ye: ²	man ⁵	ko: ¹	le:n ²	k ^h aw ¹
มัน	กำลัง		หิว	ข้าว	มัน	แย	มัน	ก็	วิ่ง	เข้า
pay ³	cin ³	kin ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		k ^h o: ³ ŋ ³	k ^h ε? ⁴	saw ³	met ⁴	p ^h iŋ ⁵
ไป	ชิง	กิน	ข้าว	กลางวัน		ของ	แขก	เขา	หมด	พวก
k ^h ε? ⁴	saw ³	bo? ⁴	lay ²	kin ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		ko: ¹	lo:y ⁵	mo: ⁵ ho: ³
แขก	เขา	ไม่	ได้	กิน	ข้าว	กลางวัน		ก็	เลย	โมโห
saw ³	ko: ¹	lo:y ⁵	co:y ³	kan ³	?aw ³	kiaw ⁴	may ⁶	ka:n ³	sap ⁴	ti: ³
เขา	ก็	เลย	ช่วย	กัน	เอา	เคี้ยว	ไม้	คาน	ขับ	ดี
man ⁵	ko: ¹	le:n ²	buk ⁴	pa: ⁴	buk ⁴	don ³	lo:ŋ ⁶	lam ⁵	t ^h am ⁵	p ^h e:ŋ ⁵
มัน	ก็	วิ่ง	บุก	ป่า	บุก	ดง	ร้อง	รำ	ทำ	เพลง
liay ²	pay ³	mai ⁴	man ⁵	ko: ¹	hay ¹	hay ¹	ho:ŋ ⁶	ho:ŋ ⁶	liay ²	pay ³
เรื่อย	ไป	อีก	มัน	ก็	ร้อง	ร้อง	ร้อง	ร้อง	เรื่อย	ไป
pay ³	pay ³	man ⁵	ko: ¹	โว? ⁴	pay ³	p ^h o: ⁴	pay ³	po: ⁶	ton ¹	na: ⁵
ไป	ไป	มัน	ก็	ออก	ไป	โผล่	ไป	เจอ	ทุ่ง	นา
niŋ ²	mai ⁴	kap ⁴	ni: ⁶	โว? ⁴	pay ³	po: ⁶	saw ³	lian ⁶	to: ³	ŋua ⁵
หนึ่ง	อีก	คราวนี้		ออก	ไป	เจอ	เขา	เลี้ยง	ตัว	วัว
to: ³	kwa:y ³	cən ³	tem ³	ton ¹	tem ³	le: ⁵	to: ³	kwa:y ³	man ⁵	?e: ⁴
ตัว	ควาย	จน	เต็ม	ทุ่ง	เต็ม	ท่า	ตัว	ควาย	มัน	หลาย
caw ¹	ka? ⁴	?e: ⁴	caw ¹	nam ⁵	kan ³	t ^h a: ¹	p ^h u: ¹	lai ⁵	lian ⁶	kwa:y ³
เจ้าของ	กับ	หลาย	เจ้าของ	ด้วย	กัน	ถ้า	ผู้	ใด	เลี้ยง	ควาย

ka: liaw ⁴	man ⁵	boʔ ⁴	tʰiʔ ⁴	kan ³	boŋ ⁴	le:w ⁶	man ⁵	co:ŋ ¹	ci: ³
เปลี่ยว	มัน	ไม่	ถูก	กัน	ดู	แล้ว	มัน	จง	จะ
to: ³	kan ³	yu: ⁴	han ²	boʔ ⁴	day ¹	yaŋ ⁶	day ¹	saw ³	lə:y ⁵ ten ³
ขวิด	กัน	อยู่	นั้น	ไม่	ได้	หยุด	ได้	หย่อน	เลย ทั้ง
mi: ⁶	kap ⁴ ni: ⁶	ʔay ¹	ŋa: ⁵	cet ⁴	kʰa: no:n ⁵	pay ³	ŋwaʔ ⁴	hen ³	
วัน	คราวนี้	ไ้	งา	เจ็ด	คนาน	ไป	แห่ง	เห็น	
to: ³	kwa:y ³ to: ³	kan ³	yu: ⁴	han ²	man ⁵	pen ³	to: ¹	kon ³	ba: ¹
ตัว	ควาย ขวิด	กัน	อยู่	นั้น	มัน	เป็น	ไ้	คน	บ้า
kon ³	bo: ³	man ⁵	ko: ¹	ci: ³	le:n ²	kʰaw ¹	pay ³	ha:m ¹	to: ³ kwa:y ³
คน	บอ	มัน	ก็	จะ	วัง	เข้า	ไป	ห้าม	ตัว ควาย
nan ²	kwa: ²	man ⁵	ko: ¹	yok ⁴	mi: ⁵	pen ³	kam ³ ma ka:n ² yok ²	mi: ⁵	
นั้น	ละ	มัน	ก็	ยก	มือ	เป็น	กรรมการ	ยก	มือ
kʰwa: ³ mi: ⁵	sa:y ⁶	yo ⁵	fa:y ⁴	ni: ⁶	fa:y ⁴	nan ⁶	ci: ³	hai ¹	to: ³
ขวา	มือ	ซ้าย	บอก	ฝ่าย	นี้	ฝ่าย	นั้น	จะ	ให้ ตัว
kwa:y ³ yaŋ ⁶	ʔay ¹	ŋa: ⁵	ko: ¹	pay ³	yi:n ⁵	yu: ⁴	ka:ŋ ³	hua ³	to: ³
ควาย	หยุด	ไ้	งา	ก็	ไป	ยืน	อยู่	กลาง	หัว ตัว
kwa:y ³ so:ŋ ³	to: ³	nan ²	le:y ⁵	to: ³	kwa:y ³ man ⁵	kam ³ laŋ ⁵	mo: ⁵ ho: ³		
ควาย	สอง	ตัว	นั้น	ละ	ตัว	ควาย	มัน	กำลัง	โมโห
man ⁵	ci: ³	pay ³	yaŋ ⁶	ŋa: ⁵	man ⁵	ko: ¹	lə:y ⁵	le:n ²	lo:n ³ kan ³
มัน	จะ	ไป	หยุด	เหว	มัน	ก็	เลย	วัง	ชน กัน
po:m ⁶	ten ³	ʔay ¹	ŋa: ⁵	pen ³	bo: ¹	kon ³	ha:m ¹	yi:n ⁵	yu: ⁴ ka:ŋ ³
พร้อม	ทั้ง	ไ้	งา	เป็น	ไ้	คน	ห้าม	ยืน	อยู่ ตรง
coŋ ³	hua ³	to: ³	kwa:y ³ so:ŋ ³	to: ³	nan ⁶	ʔay ¹	ŋa: ⁵	man ⁵	ko: ¹
กลาง	หัว	ตัว	ควาย	สอง	ตัว	นั้น	ไ้	งา	มัน ก็
lə:y ⁵	kʰa:t ⁴	cai ³	ta:y ³	ka:ŋ ³	hua ³	to: ³	kwa:y ³ so:ŋ ³	to: ³	nan ⁶
เลย	ขาด	ใจ	ตาย	กลาง	หัว	ตัว	ควาย	สอง	ตัว นั้น
ni ² tʰa:n ⁵	lian ²	ni: ⁶	so:n ³	hai ¹	hu: ⁶	wa: ²	ʔa:y ¹	ʔem ³	sa:p ⁴
นิทาน	เรื่อง	นี้	สอน	ให้	รู้	ว่า	พ่อ	แม่	สาป
cʰɛ:ŋ ²	hai ¹	man ⁵	ma: ⁵	ta:y ³	hua ³	to: ³	kwa:y ² so:ŋ ³	to: ³	ni: ⁶
แข่ง	ให้	มัน	มา	ตาย	หัว	ตัว	ควาย	สอง	ตัว นี้

kay⁴ ho:¹ kay⁴ la:y⁵

ไก่ฮ่อไก่ลาย

ni ² t ^h a:n ⁵	liang ²	ni: ⁶	mi: ⁵	?ay ¹	bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	kon ³	niŋ ²
นิทาน	เรื่อง	นี้	มี	ไ้	บอด	ตา	ใส่	คน	หนึ่ง
te: ⁴	wa: ²	hu: ³	man ⁵	day ¹	yin ⁵	di: ³	saw ³	paŋ ⁴	wa: ² to: ³ haŋ ⁵
แต่	ว่า	หู	มัน	ได้	ยีน	ดี	เขา	พูด	ว่า อะไร
si: ⁵	ma: ⁵	man ⁵	day ¹	yin ⁵	met ⁴	k ^h i: ⁵	hu: ⁵	hu: ³	man ⁵ bo: ⁴
อย่างไร	มา	มัน	ได้	ยีน	หมด	คือ	กู	หู	มัน ไม่
cai ³	bo: ¹	kon ³	hu: ³	nuaŋ ⁴	te: ⁴	?a: ³ yu? ²	man ⁵	yaŋ ⁵	pen ³
ไซ	ไ้	คน	หู	หนวก	แต่	อายุ	มัน	ยัง	เป็น
lek ²	no:y ⁶	lun ²	lun ²	k ^h in ¹	man ⁵	ci: ³	pay ³	ta:ŋ ³	lai ¹ hian ⁵
เด็ก	น้อย	รุ่น	รุ่น	ขึ้น	มัน	จะ	ไป	ทาง	ไหน บ้าน
bo: ¹	p ^h ai ⁵	ŋa:ŋ ²	pay ³	ta:m ³	moŋ ²	nan ⁶	man ⁵	ko: ¹	ko:y ³ cam ³
ผู้	ใด	ย่าง	ไป	ตาม	หมู่	นั้น	มัน	ก็	ค่อย คลำ
ko:y ³	ca:n ³	pay ³	ta:m ³	liang ²	ta:m ³	la:w ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	yaŋ ⁵ mi: ⁵
ค่อย	คลาน	ไป	ตาม	เรื่อง	ตาม	ราว	แล้ว	ก็	ยัง มี
han ²	?ik ⁴	kon ³	niŋ ²	mai ⁴	yu: ⁴	moŋ ²	diaw ³	kan ³	han ² lo? ⁴
นั่น	อีก	คน	หนึ่ง	อีก	อยู่	หมู่	เดียว	กัน	นั่นแหละ
te: ⁴	wa: ²	p ^h u: ¹	ni: ⁶	man ⁵	pen ³	bo: ¹	kon ³	ta: ³	di: ³ hen ³
แต่	ว่า	ผู้	นี้	มัน	เป็น	ไ้	คน	ตา	ดี เห็น
di: ³	bəŋ ⁴	to: ³ haŋ ⁵	hen ³	di: ³	te: ⁴	wa: ²	dan ³	pen ³	bo: ¹
ดี	ดู	อะไร	เห็น	ดี	แต่	ว่า	ดัน	เป็น	ไ้
kon ³	hu: ³	nuaŋ ⁴	sia ⁴	mai ⁴	paŋ ⁴	si: ⁵	sai ⁴	man ⁵	ko: ¹ bo? ⁴
คน	หู	หนวก	เสีย	อีก	พูด	ยังไ้	ใส่	มัน	ก็ ไม่
hu: ⁶	liang ²	hu: ⁶	la:w ⁵	to: ³ haŋ ⁵	lo:y ⁵	ba:ŋ ³	tia ⁶	haw ⁵	yu: ⁴
รู้	เรื่อง	รู้	ราว	อะไร	เลย	บาง	ที่	เรา	อยู่
taŋ ³	laŋ ³	paŋ ⁴	sai ⁴	man ⁵	he:ŋ ⁵	he:ŋ ⁵	ci: ⁶	lo? ²	ci: ³ to:ŋ ¹
ข้าง	หลัง	พูด	ใส่	มัน	แรง	แรง	อย่างนี้	นะ	จะ ต้อง
le:n ²	pay ³	cap ⁴	nam ⁶	to: ³	cap ⁴	ba: ⁴	man ⁵	way ⁶	le:w ⁶ ko: ¹
วิ่ง	ไป	จับ	ล่ำ	ตัว	จับ	บ่า	มัน	ไว้	แล้ว ก็
ci: ⁶	may ⁶	ci: ⁶	mi: ⁵	sai ⁴	man ⁵	saŋ ⁵	bo: ¹	kon ³	pen ³ ba: ³
ชี้	ไม่	ชี้	มือ	ใส่	มัน	อย่าง	ไ้	คน	เป็น บ้า

t ^h iaw ²	ha: ³	mia ⁵	kan ³	neʔ ² ”	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	hu: ⁵	hu: ³	man ⁵	yin ⁵
เที่ยว	หา	เมีย	กัน	นะ ”	ไ้	หนวก	ฐ	หู่	มัน	ไ้ยีน
boʔ ⁴	kiw ⁶	man ⁵	ko: ¹	lo:y ⁵	paʔ ⁴	kaʔ ⁴	ʔay ¹	bo:t ⁴	wa: ²	“ ci: ³
ไ้	ถนัด	มัน	ก็	เลย	พูด	กับ	ไ้	บอด	ว่า	“ จะ
yaʔ ⁴	day ¹	te: ⁶	mia ⁵	nan ²	na: ⁵	su: ³	naʔ ² ”	p ^h o: ⁵	wa: ²	cen ³
อยาก	ไ้	แต่	เมีย	นั่น	นะ	มึง	นะ ”	พอ	ว่า	อย่างนั้น
k ^h in ¹	tan ³	so:ŋ ³	kon ³	saw ³	nan ²	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	paʔ ⁴	k ^h in ¹	“ cen ³
ขึ้น	ทั้ง	สอง	คน	เขา	นั่น	ไ้	หนวก	พูด	ขึ้น	“ เดียว
mi: ⁶	puk ²	ni: ⁶	ko:n ⁴	day ¹	k ^h a:w ⁴	wa: ²	hian ⁵	so:ŋ ⁴	kon ³	p ^h ua ³
วัน	พุง	นี้	ก่อน	ไ้	ข่าว	ว่า	บ้าน	สอง	คน	ผ้า
mia ⁵	t ^h aw ²	yu: ⁴	ta:ŋ ³	mon ²	te:ŋ ³	nan ²	loʔ ²	mi: ⁵	luʔ ²	ying ³
เมีย	เฒ่า	อยู่	ทาง	หมู่	เหนือ	นั่น	แหละ	มี	ลูก	หญิง
pen ³	sa:w ³	yu: ⁴	so:ŋ ³	kon ³	me: ²	di: ³	di: ³	lo:y ⁵	tan ³	so:ŋ ³
เป็น	สาว	อยู่	สอง	คน	คน	สว	สว		ทั้ง	สอง
kon ³	nan ²	loʔ ² ”	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	loʔ ²	kwa: ⁶	p ^h o: ⁵	ho:t ²	co: ³
คน	นั่น	แหละ ”	กับ	ที่	นี้	ละ	นะ	พอ	ถึง	เวลา
kam ³	kam ³	k ^h aw ¹	ma: ⁵	le:w ⁶	lo:y ⁵	so:ŋ ³	kon ³	saw ³	ko: ¹	ciaŋ ⁴
คำ	คำ	เข้า	มา	แล้ว	ละ	สอง	คน	เขา	ก็	ชวน
kan ³	day ¹	mai ⁴	kam ³	mi: ⁶	ni: ⁶	pay ³	t ^h iaw ²	p ^h u: ¹	sa:w ³	kan ³
กัน	ไ้	ใหม่	คำ	วัน	นี้	ไป	เที่ยว	ผู้	หญิง	กัน
neʔ ²	haw ⁵	naʔ ²	saw ³	nun ²	suan ¹	nun ²	sia ¹	le:w ⁶	saw ³	ko: ¹
นะ	เอา	นะ	เขา	นุง	กางเกง	นุง	เสื้อ	แล้ว	เขา	ก็
na:ŋ ²	lon ⁵	hian ⁵	koʔ ⁴	ko:y ¹	kan ³	pay ³	so:ŋ ³	kon ³	saw ³	naʔ ²
เดิน	ลง	บ้าน	กอดแข่งกอดขา	กัน	ไป	สอง	คน	เขา	นะ	
ʔay ¹	bo:t ⁴	paʔ ⁴	k ^h in ¹	loʔ ⁴	le:y ⁴	haw ⁵	ci: ³	pay ³	t ^h iaw ²	hian ⁵
ไ้	บอด	พูด	ขึ้น	นั่น	ละ	เรา	จะ	ไป	เที่ยว	บ้าน
p ^h u: ¹	sa:w ³	kan ³	te: ⁶	te: ⁶	su: ³	to:ŋ ¹	pen ³	p ^h u: ¹	kon ³	ʔuan ³
ผู้	สาว	กัน	จริง	จริง	มึง	ต้อง	เป็น	ผู้	คน	นำ
na: ¹	ha: ⁵	lo:y ⁵	ʔay ¹	su: ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	ta: ³	di: ³	ha: ⁵
หน้า	เอา	นะ	ไ้	มึง	เป็น	ไ้	คน	ตา	ดี	เรา
ko: ¹	ci: ³	cap ⁴	ka:ŋ ³	lan ³	su: ³	le:w ⁶	na:ŋ ²	nam ⁶	kon ¹	su: ³
ก็	จะ	จับ	ข้าง	หลัง	มึง	แล้ว	เดิน	ตาม	หลัง	มึง

pay ³	liay ²	lə:y ⁵	su: ³	pa: ³	ha: ⁵	pay ³	hə:t ²	ka: ³	lai ⁵	ha: ⁵	
ไป	เรื่อย	เลย	มึง	พา	เรา	ไป	ถึง	แค่	ไหน	เรา	
kw: ¹	ci: ³	nam ⁶	hu: ⁵	kon ¹	su: ³	pay ³	ka: ³	nan ⁶	lɔʔ ²	saw ³	
ก็	จะ	ตาม	กู	กัน	มึง	ไป	แค่	นั่น	แหละ	มัน	
kw: ¹	ciəŋ ⁴	kan ³	ŋa:ŋ ²	pay ³	ŋa:ŋ ²	pay ³	liay ²	lə:y ⁵	pay ³	hə:t ²	
ก็	ชวน	กัน	เดิน	ไป	เดิน	ไป	เรื่อย	ละ	ไป	ถึง	
hian ⁵	p ^h u: ¹	sa:w ³	mi:t ²	p ^h op ²	p ^h ə: ⁵	di: ³	kap ⁴	ni: ⁶	saw ¹	kw: ¹	
บ้าน	ผู้	สาว	มิด	พลบ	พอ	ดี	คราวนี้		มัน	ก็	
naŋ ²	k ^h uy ⁵	kan ³	taŋ ³	noʔ ²	pi: ⁶	cən ³	hu: ⁶	liəŋ ²	hu: ⁶	la:w ⁵	
นั่ง	คุย	กัน	ข้าง	นอก	นี้	จน	รู้	เรื่อง	รู้	ราว	
kan ³	lə:y ⁵	kam ³	ni: ⁶	sə:ŋ ³	kon ³	saw ³	kw: ¹	k ^h uy ⁵	kan ³	hu: ⁶	
กัน	เลย	คราวนี้		สอง	คน	เขา	ก็	คุย	กัน	รู้	
liəŋ ²	cən ³	hu: ⁶	liəŋ ²	kan ³	lɛ:w ⁶	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	kw: ¹	cap ⁴	k ^h ɛ:n ³	
เรื่อง	จน	รู้	เรื่อง	กัน	แล้ว	ไอ้	หนวก	ก็	จับ	แขน	
ʔay ¹	bo:t ⁴	nan ²	kw:y ³	yə:ŋ ²	k ^h aw ¹	pay ³	k ^h aw ¹	pay ³	pay ³	cən ³	
ไอ้	บอด	นั่น	ค่อย	ย่อง	เข้า	ไป	เข้า	ไป	ไป	จน	
hə:t ²	kw:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	p ^h u: ¹	sa:w ³	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	kw: ¹	ŋwaʔ ⁴	hen ³	p ^h u: ¹	
ถึง	ไต่	ถุน	ผู้	สาว	ไอ้	หนวก	ก็	แหงะ	เห็น	ผู้	
sa:w ³	naŋ ²	yu: ⁴	ten ³	hian ⁵	taŋ ³	sə:ŋ ³	mɛ: ²	nan ²	lɔʔ ²	lɛ:w ⁶	
สาว	นั่ง	อยู่	บน	บ้าน	ทั้ง	สอง	คน	นั่น	แหละ	แล้ว	
kw: ¹	hen ³	ʔa:y ¹	man ⁵	naŋ ²	law ³	toʔ ⁴	yu: ⁴	pen ³	ku: ²	yu: ⁴	
ก็	เห็น	พ่อ	มัน	นั่ง	เหลา	ตอก	อยู่	เป็น	(เพื่อน)	อยู่	
nam ⁵	saw ³	han ²	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	kw: ¹	boʔ ⁴	ʔay ¹	bo:t ⁴
กับ	เขา	นั่น	คราวนี้			ไอ้	หนวก	ก็	บอก	ไอ้	บอด
k ^h aw ¹	way ⁶	le:y ⁵	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	“ hə:y ⁶	ʔay ¹	bo:t ⁴	ʔay ¹	ha: ⁵	kw:ŋ ¹	
เข้า	ไว้	ละ	ที่	นี้	“ เฮ้ย	ไอ้	บอด	ไอ้	हां	ไต่	
la:ŋ ⁵	saw ³	han ²	mi: ⁵	kw: ⁴	to: ³	kwa:y ³	yu: ⁴	kw:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	saw ³	
ถุน	มัน	นั่น	มี	คอก	ตัว	ควาย	อยู่	ไต่	ถุน	มัน	
han ²	lə:y ⁵	ʔaw ³	su: ³	hu: ³	di: ³	di: ³	su: ³	kw:y ³	yə:ŋ ²	k ^h aw ¹	
นั่น	นะ	เอา	มึง	หู	ดี	ดี	มึง	ค่อย	ย่อง	เข้า	
pay ³	fan ⁵	bəŋ ⁴	kw: ⁴	ʔa:y ¹	kaʔ ⁴	luʔ ²	saw ³	ci: ³	naŋ ²	ʔo: ¹	lo:m ⁵
ไป	ฟัง	ดู	ลี	พ่อ	กับ	ลูก	เขา	จะ	นั่ง	คุย	

kan ³	ne:w ⁵	lai ⁵	ʔe: ⁴	lə:y ⁵	hai ¹	su: ³	fan ⁵	bəŋ ⁴	hai ¹	man ⁵
กัน	อย่าง	ไร	บ้าง	นะ	ให้	มึง	ฟัง	ดู	ให้	มัน
day ¹	yin ⁵	kiw ¹	lə:y ⁵	le:w ⁶	boʔ ⁴	ha: ⁵	hai ¹	lu: ⁶	lian ²	lə:y ⁵ ”
ได้	ยิน	ถนัด	นะ	แล้ว	บอก	กู	ให้	รู้	เรื่อง	นะ ”
so:ŋ ³	kon ¹	ko: ¹	ʔo: ¹	lo:m ⁵	kan ³	cən ³		le:w ⁶	ko: ¹	kap ⁴ ni: ⁶
สอง	คน	ก็	คุย		กัน	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	คราวนี้
ʔay ¹	nuaʔ ⁴	ko: ¹	boʔ ⁴	hai ¹	ʔay ¹	bo:t ⁴	ʔaw ³	su: ³	lo:ŋ ⁵	k ^h aw ¹
ไอ้	หนวก	ก็	บอก	ให้	ไอ้	บอด	เอา	มึง	ลอง	เข้า
pay ³	cam ³	bəŋ ⁴	k ^h a: ¹	mɛ: ²	niŋ ³	bəŋ ⁴	koʔ ⁴	ha: ⁵	ci: ³	naŋ ²
ไป	คลำ	ดู	ขา	แม่	หญิง	ดู	นะ	กู	จะ	นั่ง
lo: ⁵	t ^h a: ²	su: ³	yu: ⁴	hi: ²	ʔay ¹	bo:t ⁴	ko: ¹	k ^h aw ¹	pay ³	cam ³
รอ	ท่า	มึง	อยู่	นี่	ไอ้	บอด	ก็	เข้า	ไป	คลำ
bəŋ ⁴	lə:y ⁵	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	na: ²	cam ³	cam ³	pay ³	pay ³	po: ⁶
ดู	นะ	กับ	ที่	นี้	นะ	คลำ	คลำ	ไป	ไป	เจอ
koʔ ⁴	to: ³	kwa:y ³	k ^h aw ¹	to: ³	kay ⁴	ko: ¹	cam ³	p ^h o: ⁵	pay ³	cap ⁴
คอก	ตัว	ควาย	เข้า	ตัว	ไก่อ	ก็	เผชิญ		ไป	จับ
no:n ⁵	yu: ⁴	naŋ ²	koʔ ⁴	to: ³	kwa:y ³	han ²	mai ⁴	ʔay ¹	bo:t ⁴	ko: ¹
นอน	อยู่	ที่	คอก	ตัว	ควาย	นั่น	อีก	ไอ้	บอด	ก็
pay ³	cam ³	t ^h i: ⁴	k ^h a: ³	to: ³	kay ⁴	k ^h aw ¹	ko: ¹	boʔ ⁴	ʔay ¹	nuaʔ ⁴
ไป	คลำ	ถูก	ขา	ตัว	ไก่อ	เข้า	ก็	บอก	ไอ้	หนวก
wa: ²	“ hə:y ⁶	boʔ ⁴	mɛ:n ²	k ^h a: ³	bo: ¹	kon ³	lə:y ⁵	man ⁵	pen ³	k ^h a: ³
ว่า	“ เหยี่ย	ไม่	ใช่	ขา	คน		นะ	มัน	เป็น	ขา
to: ³	kay ⁴	cap ⁴	yu: ⁴	naŋ ²	koʔ ⁴	to: ³	kwa:y ³	hi: ² ”	k ^h a:ŋ ¹	ʔay ¹
ตัว	ไก่อ	จับ	อยู่	ที่	คอก	ตัว	ควาย	นี่ ”	ข้าง	ไอ้
nuaʔ ⁴	man ⁵	yin ⁵	boʔ ⁴	kiw ¹	lə:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	“ ha: ³	ha: ³	ʔay ¹
หนวก	มัน	ยิน	ไม่	ถนัด	ละ	มัน	ก็	“ หา	หา	ไอ้
bo:t ⁴	liay ²	kwa: ⁵ ”	“ ha: ³	ha: ³	man ⁵	pen ³	k ^h a: ³	to: ³	han ⁵	tɛ: ⁶
บอด	เรื่อย	ละ ”	“ หา	หา	มัน	เป็น	ขา	อะไร		จริง
lə:y ⁵	ʔay ¹	bo:t ⁴ ”	ʔay ¹	bo:t ⁴	ko: ¹	paʔ ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵	mai ⁴	wa: ²
ละ	ไอ้	บอด ”	ไอ้	บอด	ก็	พูด	ขึ้น	มา	อีก	ว่า
“ man ⁵	boʔ ⁴	mɛ:n ²	k ^h a: ³	bo: ¹	kon ³	man ⁵	pen ³	k ^h a: ³	to: ³	kay ⁴ ”
“ มัน	ไม่	ใช่	ขา	คน		มัน	เป็น	ขา	ตัว	ไก่อ

ʔay ¹	nuaʔ ⁴	lay ¹	yin ⁵	ʔe: ⁴	boʔ ⁴	lay ¹	yin ⁵	ʔe: ⁴	pen ³	k ^h ap ²
ไ้	หนวก	ได้	ยีน	มั่ง	ไม่	ได้	ยีน	มั่ง	เป็น	คลับ
k ^h a:y ⁶	k ^h ap ²	k ^h a: ⁵	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	man ⁵	ko: ¹	paʔ ⁴	sian ³	he:n ⁵	k ^h in ¹
คล้าย	คลับ	คลา	ไ้	หนวก	มัน	ก็	พูด	เสียง	ดัง	ขึ้น
loʔ ⁴	lo:y ⁵	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	na: ²	man ⁵	ko: ¹	ha: ³	k ^h in ¹	sian ³
ละ	นะ	กับ	ที่	นี้	นะ	มัน	ก็	หา	ขึ้น	เสียง
he:n ⁵	he:n ⁵	k ^h in ¹	no:y ⁴	niŋ ²	lo:y ⁵	to: ³	kay ⁴	ho: ²	kay ²	la:y ⁵
ดัง	ดัง	ขึ้น	หน้อย	หนึ่ง	ละ	ตัว	ไ้	ฮ่อ	ไ้	ลาย
ʔa: ³	ʔay ¹	bo:t ⁴	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	ʔa:y ¹	man ⁵	naŋ ²	law ³	toʔ ⁴
ละ	ไ้	บอด	คราวนี้			พ่อ	มัน	นั่ง	เหลา	ตอก
naŋ ²	ten ³	hian ⁵	nan ²	ko: ¹	day ¹	yin ⁵	sian ³	bo: ¹	kon ³	paʔ ⁴
ที่	บน	เรือน	นั่น	ก็	ได้	ยีน	เสียง	คน		พูด
yu: ⁴	naŋ ²	ko:n ¹	la:n ⁵	saw ³	ko: ¹	kiam ³	mi: ⁵	muam ²		mi: ⁵ muam ²
อยู่	ที่	ใต้	ถนน	เขา	ก็	เตรียม	เขามี	รวบรวม	พัน	รวบรวม
k ^h i: ¹	toʔ ⁴	nan ⁶	ʔaw ³	fay ⁵	cut ⁴	k ^h i: ¹	toʔ ⁴	k ^h aw ¹	lo:y ⁵	ʔa:y ¹
ชี้	ตอก	นั่น	เอา	ไฟ	จุด	ชี้	ตอก	เข้า	ละ	พ่อ
man ⁵	na: ²	yo:n ⁵	lon ⁵	ma: ⁵	naŋ ²	ko:n ¹	la:n ⁵	han ²	po:m ⁶	ten ³
มัน	นะ	โยน	ลง	มา	ที่	ใต้	ถนน	นั่น	พร้อม	ทั้ง
hu: ⁵	sop ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	ta: ³	p ^h o:t ²	hai ¹	saw ³	le:n ²	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵
พูดทั้งเสียง		แล้ว	ก็	ตะเพิด		ให้	มัน	วิ่ง	ออก	มา
wa: ²	bo: ¹	p ^h ai ⁵	lo:y ⁵	ma: ⁵	paʔ ⁴	kay ⁴	ho: ²	kay ⁴	la:y ⁵	ku: ³
ว่า	ผู้	ใด	นะ	มา	พูด	ไ้	ฮ่อ	ไ้	ลาย	กู
yu: ⁴	naŋ ²	ko:n ¹	la:n ⁵	ku: ³	hi: ²	naʔ ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	bo:t ⁴
อยู่	ที่	ใต้	ถนน	กู	นี่	นะ	คราวนี้		ไ้	บอด
hu: ³	man ⁵	yin ⁵	di: ³	man ⁵	ko: ¹	le:n ²	suk ¹	suŋ ¹	suk ¹	sun ⁵
หู	มัน	ได้ยิน	ดี	มัน	ก็	วิ่ง	วิ่ง	กระ	เลือก	กระ
ta:m ³	tua ³	ko:n ¹	la:n ⁵	le:n ²	pay ³	do:n ³	kok ⁴	saw ³	ni: ⁶	kok ⁴
ตาม	ตัว	ใต้	ถนน	วิ่ง	ไป	โดน	ต้น	เสา	นี้	ต้น
saw ³	nai ⁶	con ³	tua ³	ko:n ¹	la:n ⁵	nan ²	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	hu: ³
เสา	นั่น	จน	ตัว	ใต้	ถนน	นั่น	คราวนี้		ไ้	หู
nuaʔ ⁴	man ⁵	hen ³	fay ⁵	ʔa:y ¹	man ⁵	cut ⁴	be:n ⁴	lon ⁵	ma: ⁵	naŋ ²
หนวก	มัน	เห็น	ไฟ	พ่อ	มัน	จุด	ขว้าง	ลง	มา	ที่

kw:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	han ²	?ay ¹	nua? ⁴	hen ³	fay ⁵	k ^h aw ¹	le:w ⁶	ko: ¹	k ^h ε? ⁴	
ใต้	ถุน	นั่น	ไ้	หนวก	เห็น	ไฟ	เข้า	แล้ว	ก็	ตะโกน	
k ^h in ¹	tem ³	siaŋ ³	k ^h o:ŋ ³	man ⁵	man ⁵	ko: ¹	bo? ⁴	wa: ²	?ay ¹	bo:t ⁴	
ขึ้น	เต็ม	เสียง	ของ	มัน	มัน	ก็	บอก	ว่า	ไ้	บอก	
fay ⁵	may ⁶	hian ⁵	saw ³	le:w ⁶	?ay ¹	nua? ⁴	ko: ¹	le:n ²	ma: ⁵	lo: ⁵	
ไฟ	ไหม้	บ้าน	เขา	แล้ว	ไ้	หนวก	ก็	วิ่ง	มา	รอ	
?ay ¹	bo:t ⁴	saw ³	pi: ⁶	lo:y ⁵	ko: ¹	bo? ⁴	hai ¹	?ay ¹	bo:t ⁴	hai ¹	
ไ้	บอก	เขา	นี้	แหละ	ก็	บอก	ให้	ไ้	บอก	ให้	
le:n ²	?o? ⁴	ma: ⁵	way ⁵	way ⁵	?ay ¹	bo:t ⁴	kwa: ⁴	ci: ³	le:n ²	ma: ⁵	
วิ่ง	ออก	มา	ไว	ไว	ไ้	บอก	กว่า	จะ	วิ่ง	มา	
pon ⁶	kw:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	saw ³	nan ⁶	niay ⁴	con ³	ke:m ³	ci: ³	ta:y ³	le:n ²	
พัน	ใต้	ถุน	เขา	นั่น	เหน้อย	จน	เกือบ	จะ	ตาย	วิ่ง	
?o? ⁴	ma: ⁵	pon ⁶	kw:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	saw ³	lay ¹	le:w ⁶	kap ⁴	le:n ²	pay ³	
ออก	มา	พัน	ใต้	ถุน	เขา	ได้	แล้ว	กลับ	วิ่ง	ไป	
tam ³	sai ⁴	kw: ³	ma? ⁴	ho:ŋ ³	sai ⁴	k ^h aw ¹	mai ⁴	cam ³	p ^h o: ⁵	ma? ⁴	ho:ŋ ³
ชน	ใส่	กอ	มะละกอ		ใส่	เข้า	ใหม่	เผอิญ		มะละกอ	
suk ⁴	lon ⁴	sai ⁴	cəŋ ³	bon ³	hua ³	man ⁵	k ^h aw ¹	ma? ⁴	ho:ŋ ³	suk ⁴	
สุก	หล่น	ใส่	กลาง	บน	หัว	มัน	เข้า	มะละกอ		สุก	
nan ²	ko: ¹	te? ⁴	sa? ⁴	su: ²	sa? ⁴	sa:y ⁵	sai ⁴	cən ³	tem ³	hua ³	man ⁵
นั่น	ก็	แตก	กระจุยกระจาย				ใส่	จน	เต็ม	หัว	มัน
nan ²	lo:y ⁵	man ⁵	kw: ¹	ŋam ³	wa: ²	bon ³	hua ³	man ⁵	te? ⁴	liat ²	
นั่น	แหละ	มัน	ก็	คิด	ว่า	บน	หัว	มัน	แตก	เลือด	
man ⁵	lay ³	?o? ⁴	ma: ⁵	man ⁵	ko: ¹	?aw ³	lin ⁶	pay ³	te? ⁴	pay ³	
มัน	ไหล	ออก	มา	มัน	ก็	เอา	ลื่น	ไป	เตะ	ไป	
cim ³	cim ³	lo:ŋ ⁵	bəŋ ⁴	man ⁵	ko: ¹	?a:y ³	wa:n ³	wa:n ³	kem ³	kem ³	
ชิม	ชิม	ลอง	ดู	มัน	ก็	มีรส	หวาน	หวาน	เค็ม	เค็ม	
man ⁵	ko: ¹	nik ²	wa: ²	liat ²	bon ³	hua ³	man ⁵	te: ⁶	?ay ¹	nua? ⁴	
มัน	ก็	นึก	ว่า	เลือด	บน	หัว	มัน	จริง	ไ้	หนวก	
nan ²	man ⁵	kw: ¹	hen ³	fay ⁵	nan ²	kw:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	bo? ⁴	he: ⁵	mo:t ²	
นั่น	มัน	ก็	เห็น	ไฟ	ที่	ใต้	ถุน	ไม่	ทัน	มอด	
?ay ¹	nua? ⁴	nan ⁶	ko: ¹	k ^h ε? ⁴	sai ⁴	?ay ¹	bo:t ⁴	wa: ²	fa:w ⁶	k ^h aw ¹	
ไ้	หนวก	นั่น	ก็	ตะโกน	ใส่	ไ้	บอก	ว่า	เร็ว	เข้า	

ɿay ¹	bo:t ⁴	fay ⁵	man ⁵	hun ²	k ^h in ¹	nai ⁴	le:w ⁶	ɿay ¹	bo:t ⁴	ko: ¹
ไอ้	บอด	ไฟ	มัน	ลูก	ขึ้น	ใหญ่	แล้ว	ไอ้	บอด	ก็
le:n ²	tem ³	thi: ²	man ⁵	nan ²	lo:y ⁵	ta: ³	man ⁵	boʔ ⁴	hen ³	hun ² ta:ŋ ³
วิ่ง	เต็ม	ที่	มัน	นั่น	ละ	ตา	มัน	ไม่	เห็น	ทาง
naʔ ²	man ⁵	ko: ¹	le:n ²	pay ³	con ³	tem ³	to: ³	man ⁵	nan ²	loʔ ²
นะ	มัน	ก็	วิ่ง	ไป	จน	เต็ม	ตัว	มัน	นั่น	แหละ
le:n ²	le:n ²	pay ³	pay ³	nam ⁵	tap ⁴	ta: ³		k ^h aw ¹	mai ⁴	kan ³
วิ่ง	วิ่ง	ไป	ไป	เหยียบ	ไม้กวาด	ข้าวเปลือก		เข้า	อีก	คัน
tap ⁴	ta: ³		nan ²	bi:t ¹	ta:p ⁴	na: ¹	le:n ³	ɿaw ³	mai ⁴	man ⁵ koʔ ¹
ไม้กวาด			นั่น	ดีด	ตี	หน้า	ผาก	เอา	อีก	มัน ก็
k ^h εʔ ⁴	k ^h in ¹	tem ³	siaŋ ³		“ ɿo:y ⁶	bo: ¹	p ^h ai ⁵	ma: ⁵	ti: ³	bon ³ hua ³
ตะโกน	ขึ้น	เต็ม	เสียง		“ ไฉย	ผู้	ใด	มา	ดี	บน หัว
ha: ⁵	mai ⁴	lo:y ⁵	ɿay ¹	nuaʔ ⁴	ɿo:y ⁶ ”	ɿay ¹	nuaʔ ⁴	hen ³	k ^h aw ¹	ko: ¹
เรา	อีก	ละ	ไอ้	หนวก	เอ๋ย ”	ไอ้	หนวก	เห็น	เข้า	ก็
le:n ²	ma: ⁵	bəŋ ⁴	wa: ²	boʔ ⁴	mε:n ²	saw ³	ti: ³	hua ³	su: ³	loʔ ⁴
วิ่ง	มา	ดู	ว่า	ไม่	ใช่	เขา	ดี	หัว	แก	หรอก
su: ³	nam ⁵	tap ⁴	ta: ³	ti: ³	lon ⁵	man ⁵	hua ³	su: ³	ɿeŋ ³	kap ⁴ ni: ⁶
มึง	ย่า	ไม้กวาด		ดี	ลง	บน	หัว	มึง	เอง	คราวนี้
ɿay ¹	nuaʔ ⁴	ko: ¹	laʔ ⁴	k ^h ε:n ³	man ⁵	le:n ²	pay ³	lo:y ⁵	man ⁵	ko: ¹
ไอ้	หนวก	ก็	ลาก	แขน	มัน	วิ่ง	ไป	ละ	มัน	ก็
fa:w ⁶	le:n ²	nam ⁵	kon ³	ɿay ¹	nuaʔ ⁴	pay ³	le:n ²	pay ³	le:n ²	pay ³
รีบ	วิ่ง	ตาม	กัน	ไอ้	หนวก	ไป	วิ่ง	ไป	วิ่ง	ไป
pay ³	tok ⁴	bo: ⁴	nam ⁶	saw ³	k ^h aw ¹	ɿay ¹	nuaʔ ⁴	hen ³	k ^h aw ¹	cən ³
ไป	ตก	บ่อ	น้ำ	เขา	เข้า	ไอ้	หนวก	เห็น	เข้า	อย่างนั้น
le:w ⁶	ko: ¹	le:n ²	pay ³	tham ³	man ⁵	bəŋ ⁴	wa: ²	su: ³	lon ⁵	pay ³
แล้ว	ก็	วิ่ง	ไป	ถาม	มัน	ดู	ว่า	มึง	ลง	ไป
nan ²	kuan ³	bo: ⁴	nam ⁶	saw ³	ʔet ⁴	to: ³	han ⁵	lo:y ⁵	ɿay ¹	bo:t ⁴
ที่	ใน	บ่อ	น้ำ	เขา	ทำ	อะไร		เล่า	ไอ้	บอด
man ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴	ɿay ¹	nuaʔ ⁴	wa: ²	ha: ⁵	lon ⁵	pay ³	ɿaw ³	nam ⁶
มัน	ก็	บอด	ไอ้	หนวก	ว่า	กู	ลง	ไป	เอา	น้ำ
ma: ⁵	huat ²	fay ⁵	kwa: ⁶	ɿay ¹	nuaʔ ⁴	p ^h o: ⁵	wa: ²	cən ³		le:w ⁶
มา	สาด	ไฟ	วะ	ไอ้	หนวก	พอ	ว่า	อย่างนั้น		แล้ว

ʔay ¹	nuaʔ ⁴	hen ³	ʔay ¹	bo:t ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵	ten ³	paʔ ⁴	bo: ⁴	pi: ⁶
ไ้	หนวก	เห็น	ไ้	บอด	ขึ้น	มา	บน	ปาก	บ่อ	นี้
boʔ ⁴	lay ¹	lə:y ⁵	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	ko: ¹	lə:y ⁵	pay ³	bəʔ ⁴	ʔaw ³	ta: ³ kə:n ³
ไม่	ได้	แล้ว	ไ้	หนวก	ก็	เลย	ไป	แบก	เอา	พะอง
ma: ⁵	p ^h ok ⁴		lon ⁵	kuan ³	bo: ⁴	han ²	ci: ³	hai ¹	ʔay ¹	bo:t ⁴
มา	ค่อยๆ หย่อน		ลง	ใน	บ่อ	นั้น	จะ	ให้	ไ้	บอด
pi:n ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	p ^h o: ⁵	di: ³	ta: ³ kə:n ³		man ⁵	hi: ³	caʔ ⁴	paʔ ⁴
ป็น	ขึ้น	มา	พอ	ดี	พะอง		มัน	ยาว	จาก	ปาก
bo: ⁴	k ^h in ¹	pay ³	tan ¹	so:ŋ ³	wa: ⁵	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	ko: ¹	boʔ ⁴	hai ¹
บ่อ	ขึ้น	ไป	ตั้ง	สอง	วา	ไ้	หนวก	ก็	บอก	ให้
ʔay ¹	bo:t ⁴	pi:n ³	ta: ³ kə:n ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	ʔay ¹	bo:t ⁴	ko: ¹	pi:n ³	
ไ้	บอด	ป็น	ตะเก็น	ขึ้น	มา	ไ้	บอด	ก็	ป็น	
k ^h in ¹	pay ³	pi:n ³	k ^h in ¹	pay ³	cən ³	sut ³	sa:y ³	ta: ³ kə:n ³	nan ²	
ขึ้น	ไป	ป็น	ขึ้น	ไป	จน	สุด	ปลาย	พะอง	นั้น	
lə:y ⁵	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	man ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	“ bəŋ ⁴	ŋi: ⁶	bəŋ ⁴	ŋi: ⁶
ละ	ไ้	หนวก	มัน	ก็	บอก	ว่า	“ ดู	สิ	ดู	สิ
ʔay ¹	ha: ⁵	ʔə:y ⁶	man ⁵	ci: ³	pi:n ³	k ^h in ¹	pay ³	cən ³	sut ³	ta: ³ kə:n ³
ไ้	हां	เอ้ย	มัน	จะ	ป็น	ขึ้น	ไป	จน	สุด	พะอง
ʔet ⁴	to: ³ han ⁵		man ⁵	lə:y ⁵	caʔ ¹ ”	ʔay ¹	bo:t ⁴	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²
ทำ	อะไร		มัน	ละ	นะ ”	ไ้	บอด	ก็	บอก	ว่า
ha: ⁵	ko: ¹	ci: ³	k ^h in ¹	pay ³	bəŋ ⁴	fay ⁵	kwa: ⁶	ʔay ¹	nuaʔ ⁴	ko: ¹
กู	ก็	จะ	ขึ้น	ไป	ดู	ไฟ	สิ	ไ้	หนวก	ก็
boʔ ⁴	wa: ²	“ lon ⁵	ma: ⁵	lon ⁵	ma: ⁵	ʔa:y ¹	man ⁵	lɛ:n ²	sap ⁴	ma: ⁵
บอก	ว่า	“ ลง	มา	ลง	มา	พอ	มัน	วิ่ง	ซัป	มา
ho:t ²	haw ⁵	lɛ:w ⁶	lə:y ⁵ ”	p ^h o: ⁵	ʔay ¹	bo:t ⁴	lon ⁵	ma: ⁵	lay ¹	ko: ¹
ถึง	เอา	แล้ว	ละ ”	พอ	ไ้	บอด	ลง	มา	ได้	ก็
ciaŋ ⁴	kan ³	laʔ ⁴	k ^h ɛ:n ³	kan ³	lɛ:n ²	ho:p ⁴	hia ³	ho:p ⁴	hia ³	ma: ⁵
ชวน	กัน	ลาก	แขน	กัน	วิ่ง	หอบ	คึกคัก	หอบ	คึกคัก	มา
cən ³	ho:t ²	hian ⁵	ni ² t ^h a:n ⁵	lian ²	ni: ⁶	so:n ³	hai ¹	hu: ⁶	wa: ²	
จน	ถึง	บ้าน	นิทาน	เรื่อง	นี้	สอน	ให้	รู้	ว่า	
kay ⁴	ho: ²	kay ⁴	la:y ⁵	saw ³	ko: ¹	met ⁴	panya ⁵ luʔ ²	ŋiŋ ³	saw ³	
ไ้	ฮ่อ	ไ้	ลาย	มัน	ก็	หมด	ปัญญา ลูก	หญิง	มัน	

kw: ¹	bw? ⁴	lay ¹	to: ³	kay ⁴	saw ³	kw: ¹	bw? ⁴	lay ¹	kin ³	lɔ:y ⁵
ก็	ไม่	ได้	ตัว	ไก่อ	มัน	ก็	ไม่	ได้	กิน	เลย
pa: ⁴	kan ³	?it ⁴	kan ³	tan ³	sw:ŋ ³	fa:y ⁴	met ⁴	to: ³	nan ⁶	
พา	กัน	อด	กัน	ทั้ง	สอง	ฝ่าย	จบ	เท่า	นั้น	

นิทานเรื่องสาวน้อยร้องไห้

ci: ³	waw ⁶	ni ⁵ t ^h a:n ²	riaŋ ⁶	dek ⁴	no:y ⁶	k ^h i: ¹ hay ⁶	haw ¹	faŋ ⁵	
จะ	เล่า	นิทาน	เรื่อง	เด็ก	น้อย	ร้องไห้	ให้	ฟัง	
sak ⁴	riaŋ ⁶	riaŋ ⁶	ni: ⁶	ka ¹	mi: ⁵	p ^h ua ³	mia ⁵	t ^h aw ²	yu: ² kuaŋ ³
สัก	เรื่อง	เรื่อง	นี้	ก็	มี	ผ้า	เมีย	เฒ่า	อยู่ กลุ่ม (ใน)
ba:n ¹	saw ³	?e: ³	?o: ⁴	kə:t ⁴	lu:k ²	pen ³	mɛ: ⁵	niŋ ⁵	p ^h u: ¹ niŋ ⁴
บ้าน	เขา	เยอะ	เอ่อ...	เกิด	ลูก	เป็น	ผู้	หญิง	คน หนึ่ง
lu:k ²	niŋ ⁵	mɛ: ⁵	ni: ⁶	naʔ ²	taŋ ¹	tɛ: ⁴	kə:t ⁴	ma: ⁵	day ¹ tɛ: ⁴
ลูก	สาว	คน	นี้	นะ	ตั้ง	แต่	เกิด	มา	ได้ แต่
k ^h i: ¹ hay ⁶	cu: ³	caw ¹	cu: ³	kam ⁵	con ³	saw ² ba:n ¹	saw ²	boʔ ⁴	
ร้องไห้	ทุก	เช้า	ทุก	คำ	จน	ชาวบ้าน	เขา	ไม่	
day ¹	lap ⁴	day ¹	no:n ⁵	?i: ³	mɛ: ⁵	lek ⁵	no:y ⁶	p ^h u: ¹	ni: ⁶ naʔ ²
ได้	หลับ	ได้	นอน	อี	นั่ง	เด็ก	น้อย	คน	นี้ นะ
k ^h i: ⁵	?a:y ²	?em ²	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hu: ¹	cak ⁴	ci: ³	wa: ²	si: ³ ko: ¹
คือ	พ่อ	แม่	ก็	ไม่	รู้	จัก	จะ	ว่า	ยัง ใจ ก็
lian ⁶	pay ³	cə:n ³	ley ⁴	lian ⁶	pay ³	lian ⁶	ma: ⁵	saw ³ ba:n ¹	saw ³
เลี้ยง	ไป	จั้น	แหละ	เลี้ยง	ไป	เลี้ยง	มา	ชาวบ้าน	เขา
kaʔ ⁴	kiat ⁴	?aw ³	haŋ ³	?aw ³	?i: ³	cən ³	yai ⁴	cən ³	to: ³ k ^h in ¹
ก็	รังเกียจ	เอา	ซัง	เอา	อือ...	จน	ใหญ่	จน	โต ขึ้น
lɛ:w ⁶	cən ³	?a: ³ yuʔ ⁵		ka:w ¹	k ^h uap ³	sip ³	k ^h uap ³	lɛ:w ⁶	ka ³ ɲaŋ ⁵
แล้ว	จน	อายุ		เก่า	ขวบ	สิบ	ขวบ	แล้ว	ก็ ยัง
hay ⁶	yu: ⁴	han ²		sa:w ³ ba:n ¹	k ^h aw ³	kaʔ ⁴	ɲaŋ ⁵	na: ²	raŋ ⁵ kiat ⁴
ร้องไห้	อยู่	นั้นแหละ		ชาวบ้าน	เขา	ก็	ยัง	น่า	รังเกียจ
na: ²	mo: ⁵ ho: ³	na: ²	lam ⁵ k ^h a:n ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	boʔ ³	hu: ²	cak ⁴	
น่า	โมโห	น่า	รำคาญ		ก็	เลย	ไม่	รู้	จัก
ciʔ ⁴	?et ⁵	si: ⁵	sa:w ³ ba:n ¹	k ^h aw ³	kaʔ ⁴	nat ²	kan ³	way ⁶	?i: ³
จะ	ทำ	อย่างไร	ชาวบ้าน	เขา	ก็	นัด	กัน	ไว้	อือ...
kaʔ ³	lay ²	p ^h ua ³	mia ⁵	ni: ⁶	?ək ⁴	pay ³	hai ¹	ha:ŋ ⁴	ba:n ¹ ha:ŋ ⁴
ก็	ไล่	ผ้า	เมีย	นี้	ออก	ไป	ให้	ห่าง	บ้าน ห่าง
muəŋ ⁵	haw ⁵	siʔ ³	haw ⁵	ciʔ ⁴	day ¹	yu: ⁴	ŋiap ²	ŋaw ³	k ^h aw ³ kɛ:w ¹
เมือง	เรา	ชิ	เรา	จะ	ได้	อยู่	เจียบ	เหงา	ซักที

ʔeː³	kaʔ⁴	lə:y⁵	ciaŋ¹	kan³	lay²	pʰua³	mia⁵	tʰaw²	lu:k²	ʔo:n⁴		
ชี	ก็	เลย	ชวน	กัน	ไล่	ด้ว	เมีย	เฒ่า	ลูก	อ่อน		
niː⁶	ʔok⁴	pay³	saʔ⁵	pay³	yuː⁴	ka:ŋ³	hay²	ka:ŋ³	naː⁵	saʔ⁵		
นี้	ออก	ไป	ชะ	ไป	อยู่	กลาง	ไร่	กลาง	นา	ชะ		
ʔəː³	kaʔ⁴	bəʔ⁴	huː²	cak⁴	ciː⁴	waː⁶	siː³	pʰuː⁵	mia⁵	saw³		
เอ้อ...	ก็	ไม่	รู้	จัก	จะ	ว่า	ยังไ	ด้ว	เมีย	เขา/มัน		
niː⁶	naʔ²	kaʔ⁴	kiam³	ʔoː³	kaʔ⁴	lə:y⁵	kiam³	cat⁴	ce:ŋ³	kiam³		
นี้	นะ	ก็	เตรียม	โอ...	ก็	เลย	เตรียม	จัด	แจ	เตรียม		
peː⁶	hian¹	peː⁶	yaw⁶	ʔok⁴	pay³	yuː⁴	ka:ŋ³	hay¹	ka:ŋ³	naː⁵		
เรือ	บ้าน	เรือ	ช่อง	ออก	ไป	อยู่	กลาง	ไร่	กลาง	นา		
pay³	ʔet⁵	hay²	ʔet⁵	naː⁵	pay³	pu:k⁴	pʰak⁴	pu:k⁴	jaː¹	kin³		
ไป	ทำ	ไร่	ทำ	นา	ไป	ปลูก	ผัก	ปลูก	หญ้า	กิน		
ta:m³	lam⁵	pʰaŋ⁵	pʰuː¹	mia⁵	tʰaw¹	ley⁶	ʔəː³	pʰua¹	mia⁵	tʰaw²		
ตาม	ลำพัง		ด้ว	เมีย	เฒ่า	นี้	เอ้อ...	ด้ว	เมีย	เฒ่า		
niː⁶	kaʔ⁴	cə:ŋ³	teː⁴	cə:ŋ³	ʔet⁵	hay²	ʔet⁵	naː⁵	cuː⁴	ja:ŋ⁴		
นี้	ก็	ขยัน	จริงๆ	ขยัน	ทำ	ไร่	ทำ	นา	ทุก	สิ่ง		
cuː⁴	ʔan³	ʔəʔ⁴	pay³	le:w⁶	ʔoː³	ʔəʔ⁴	pay³	le:w⁶	sap⁴	kʰaː³	sap⁴	lay⁵
ทุก	อย่าง	ออก	ไป	แล้ว	โอ...	ออก	ไป	แล้ว	ขับไล่ไล่ส่ง			
pʰuː¹	mia⁵	tʰaw²	ʔəʔ⁴	pay³	le:w⁶	saw³	kaʔ⁴	pay³	pay³	yuː⁴		
ด้ว	เมีย	เฒ่า	ออก	ไป	แล้ว	เขา	ก็	ไป	ไป	อยู่		
ton¹	hay²	pa:y³	naː⁶	saw³	saw³	kaʔ⁴	pay³	pu:k⁴	pʰak⁴	pu:k⁴		
ต้น	ไร่	ปลาย	นา	เขา	เขา	ก็	ไป	ปลูก	ผัก	ปลูก		
jaː¹	pu:k⁴	mə²	ʔiat⁴	mə⁴	kʰiaː³	ʔəː³	pay⁴	ʔet⁵	hay²	ʔet⁵		
หญ้า	ปลูก	พริก		มะเขือ		เออ...	ไป	ทำ	ไร่	ทำ		
naː⁶	toː³	ŋuaː⁵	toː³	kʰuay⁵	keː³	ʔeː³	kaʔ⁴	lə:y⁵	ʔəʔ⁴	pay⁴		
นา	ตัว	วัว	ตัว	ควาย	แก	เยอะ	ก็	เลย	ออก	ไป		
yuː⁴	ka:ŋ³	hay²	ka:ŋ³	naː⁵	le:w⁶	kaʔ⁴	bəʔ⁴	huː⁶	ciː⁴	ʔet⁵		
อยู่	กลาง	ไร่	กลาง	นา	แล้ว	ก็	ไม่	รู้	จะ	ทำ		
siː³	kaʔ⁴	lə:y⁵	kʰut⁴	bəː⁴	way⁶	nuay⁴	niŋ⁴	kʰut⁴	bəː⁴	na:m⁶		
ยังไ	ก็	เลย	ชุด	บ่อ	ไว้	บ่อ	หนึ่ง	ชุด	บ่อ	น้ำ		
naʔ²	ʔəː³	bəː⁴	na:m⁶	kaʔ⁴	ʔok⁴	na:m⁶	diː³	mai²	kap³	tʰiː⁵	niː⁶	
นะ	อ้อ...	บ่อ	น้ำ	ก็	ออก	น้ำ	ดี	ชะอีก	แล้วที่นี้			
pʰuː¹	mia⁵	tʰaw²	niː⁶	kaʔ⁴	ʔok⁴	cak⁴	ba:n¹	ʔok⁴	cak⁴	koŋ³	kwa:ŋ³	

ฉัน	เมีย	เต๋	นี้	ก็	ออก	จาก	บ้าน	ออก	จาก	กลุ่ม/หมู่
ni: ⁶	pay ³	le:w ⁶	kon ³	kwa:n ³	nan ⁶	lo:y ⁵	k ^h ut ³	na:m ⁶	k ^h ut ³	ta: ²
นี้	ไป	แล้ว	กลุ่ม	นั่น	เลย	ชุด	น้ำ	ชุด	ท่า	
lo:y ⁵	bo: ⁴	mi: ⁵	na:m ⁶	mi: ⁵	ta: ²	kin ³	lo:y ⁵	bo: ⁴	na:m ⁶	ko: ⁴
เลย	ไม่	มี	น้ำ	มี	ท่า	กิน	เลย	บ่อ	น้ำ	ก็
he:n ⁶	met ³	k ^h aw ³	ni: ⁶	ko: ⁴	le:n ²	pay ³	?a: ³	say ³	na:m ⁶	?a: ³ say ³
แห้ง	หมด	คราวนี้		ก็	วิ่ง	ไป	อาศัย		น้ำ	อาศัย
t ^h a: ²	man ⁵	kin ³	cu: ³	mi: ²	cu: ³	mi: ²	ke: ³	ka? ⁴	bo: ⁴	wa: ²
ท่า	มัน	กิน	ทุก	วัน	ทุก	วัน	เขา/มัน	ก็	ไม่	ว่า
to: ³	han ³	?i: ³	ke: ³	ka? ⁴	hai ¹	kin ³	kap ⁴	ni: ⁶	ke: ³	pay ³
อะไร		ชื่อ...	เขา	ก็	ให้	กิน	คราวนี้		เขา	ไป
pu:k ⁴	p ^h ak ³	pu:k ⁴	na: ¹	?et ³	hay ²	?et ³	na: ⁵	t ^h ay ³	hay ²	t ^h ay ³
ปลูก	ผัก	ปลูก	หญ้า	ท่า	ไร่	ท่า	นา	ไถ	ไร่	ไถ
na: ⁵	k ^h a:w ¹	da:y ¹	di: ³	saw ³	ka? ⁴	ma: ⁵	k ^h o: ³	k ^h a:w ¹	k ^h o: ³	na:m ⁶
นา	ข้าว	ได้	ดี	พวกเขา	ก็	มา	ขอ	ข้าว	ขอ	น้ำ
ke: ³	pay ³	kin ³	saw ³	ba:n ¹	t ^h i: ²	?it ⁴		na:m ⁶	?it ⁴	
ของเขา	ไป	กิน	ชาวบ้าน		ที่	ขาดแคลน		น้ำ	ขาดแคลน	
ta: ²	nan ⁶	ka? ⁴	ma: ⁵	tak ⁴	na:m ⁶	tak ⁴	ta: ²	ke: ³	pay ³	kin ³
ท่า	นั่น	ก็	มา	ตัก	น้ำ	ตัก	ท่า	เขา	ไป	กิน
ke: ³	ka? ⁴	pen ³	bo: ³	kon ³	cai ⁴	kwa:n ³	wan ⁵	pu:k ⁴	p ^h ak ³	mə ² ?iat ⁴
แก	ก็	เป็น	ผู้ที่	คน	ใจ	กว้าง	นะ	ปลูก	ผัก	พริก
ma ²	k ^h ia: ³	ma ²	te:n ³	te:n ³	la:y ⁵	te:n ³	na:m ⁵	way ⁶	?e: ³	te:n ³ kwa: ³
มะเขือ		แดง		แดง	ไทย	แดง	โม	ไว้	มาก	แดงกว่า
?ə:y ³	na? ²	p ^h ə: ³	pu: ³	day ⁶	kin ³	le:w ⁶	saw ³	ba:n ¹	kon ³	ba:n ¹
นะ		เมื่อ	ปลูก	ได้	กิน	แล้ว	ชาวบ้าน		กลุ่ม	บ้าน
t ^h i: ²	lay ²	ke: ³	?ə:k ⁴	ma: ⁵	nan ⁶	na? ²	ka? ⁴	da:y ¹	ma: ⁵	so: ³
ที่	ไล่	แก	ออก	มา	นั่น	นะ	ก็	ได้	มา	ขอ
p ^h ak ³	so: ³	na: ¹	so: ³	mə ²	taw ¹	mə ²	te:n ³	ke: ³	pay ³	kin ³
ผัก	ขอ	หญ้า	ขอ	น้ำ	เต้า	แดง		แก	ไป	กิน
cu: ⁴	mi: ²	cu: ⁴	mi: ²	ke: ³	ka? ⁴	bo: ⁴	wa: ²	han ³	pen ³	bo: ³
ทุก	วัน	ทุก	วัน	แก	ก็	ไม่	ว่า	อะไร	เป็น	ผู้

kon ³	cai ⁴	kwa:ŋ ³	kap ⁴	ni: ⁶	p ^h o: ⁵	ʔok ⁴	pay ³	le:w ⁶	caw ³	kam ³
คน	ใจ	กว้าง	คราวนี้		พอ	ออก	ไป	แล้ว	ที่นี้	
lu:k ²	ke: ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	yan ⁵	hay ⁶	boʔ ²	hay ⁶	lə:y ⁵	boʔ ⁴	pen ³
ลูก	แก	ก็	เลย	หยุด	ร้องให้	ไม่	ร้องให้	เลย	ไม่	เป็น
han ³	lə:y ⁵	ʔa: ³	yuʔ ²	kaʔ ⁴	ʔe: ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	le:w ⁶	ʔa: ³	yuʔ ²
อะไร	เลย	อายุ		ก็	มาก	ขึ้น	มา	แล้ว	อายุ	
kaʔ ⁴	sip ⁴	si: ⁴	sip ⁴	ha: ⁶	le:w ⁶	t ^h a ⁵ ni: ⁶	kaʔ ³⁵	t ^h ok ⁵	nia: ²	sa:w ³
ก็	สิบ	สี่	สิบ	ห้า	แล้ว	ที่นี้	ก็	แตก	เนื้อ	สาว
le:w ⁵	le: ⁵	p ^h o: ⁵	tok ⁴	nia: ²	sa:w ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	le:w ⁶	kaʔ ⁴	ciʔ ⁴
แล้ว	นะ	พอ	แตก	เนื้อ	สาว	ขึ้น	มา	แล้ว	ก็	จะ
da:y ¹	p ^h ua: ³	kaʔ ⁴	bok ⁴	ʔa:y ²	boʔ ⁴	ʔe:m ³	bok ⁴	ʔa:y ²	ʔə:y ³	ʔe:m ²
ได้	ด้ว	ก็	บอก	พ่อ	บอก	แม่	บอก	พ่อ	เอ๋ย...	แม่
ʔə:y ³	ku: ³	ya: ⁴	da:y ¹	p ^h ua: ³	le: ⁵	naʔ ²	ʔa:y ³	ʔe:m ²	kaʔ ⁴	boʔ ⁴
เอ๋ย...	กู	อยาก	ได้	ด้ว	แล้ว	นะ	พ่อ	แม่	ก็	ไม่
wa: ²	han ³	ʔaw ¹	yaʔ ⁴	da:y ¹	p ^h ua: ³	kaʔ ⁴	ha: ³	ʔaw ¹	ley ²	min ⁵
ว่า	อะไร	เข้า...	อยาก	ได้	ด้ว	ก็	หา	เข้า...	ชิ	มึง
mak ²	p ^h u: ¹	lai ²	kaʔ ⁴	ha: ³	ʔaw ³	ley ²	p ^h ua: ³	naʔ ⁶	yaʔ ⁴	da:y ¹
ชอบ	ใคร		ก็	หา	เอา	ชิ	ด้ว	นะ	อยาก	ได้
p ^h ua: ³	naʔ ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	ke: ³	kaʔ ⁴	bok ⁴	lu:k ²	cen ⁴	le:w ⁶	lu:k ²
ด้ว	นะ	ที่นี้		แก	ก็	บอก	ลูก	เสร็จ	แล้ว	ลูก
kaʔ ⁴	lə:y ⁵	ta:m ³	cai ⁴	ʔa:y ¹	cai ⁴	ʔem ⁴	kaʔ ⁴	p ^h o: ⁵	di: ³	lu:k ²
ก็	เลย	ตาม	ใจ	พ่อ	ใจ	แม่	ก็	พอ	ดี	ลูก
boʔ ⁴	cek ⁴	p ^h u: ¹	nin ⁴	saw ³	mi: ⁵	ŋon ⁵	mi: ⁵	t ^h o: ⁵	kaʔ ⁴	p ^h a:n ⁴
คน	จิ้น	คน	หนึ่ง	เขา	มี	เงิน	มี	ทอง	ก็	ผ่าน
ma: ⁵	han ³	ma: ⁵	ma: ⁵	hen ³	ʔi: ³	me: ⁵	lu:k ²	jin ³	ke: ³	k ^h aw ⁶
มา	ไป	มา	มา	เห็น	แม่	หญิง	ลูก	สาว	แก	เข้า
kaʔ ⁴	lə:y ⁵	mak ²	kan ³	mai ⁴	ʔan ³	lu:k ²	bo: ³	cek ⁴	p ^h u: ¹	nan ⁶
ก็	เลย	รัก	กัน	อีก	เออ...	ลูก	คน	จิ้น	คน	นั่น
naʔ ²	mak ²	lu:k ²	jin ³	ke: ³	mai ²	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	saw ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵
นะ	รัก	ลูก	สาว	แก	ใหม่/อีก	ก็	เลย	เขา	ก็	เลย
hai ⁴	te:ŋ ⁴	kan ³	mai ²	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	hai ⁴	te:ŋ ⁴	pen ³	p ^h ua: ³	pen ³
ให้	แต่ง	กัน	ใหม่/อีก	ก็	เลย	ให้	แต่ง	เป็น	ด้ว	เป็น

mia: ⁵	kan ³	saw ³	kaʔ ⁴	ma: ⁵	yu: ⁴	ʔet ³	hai ²	ʔet ³	na: ⁵	nam ²	
เมีย	กัน	เขา	ก็	มา	อยู่	ทำ	ไร่	ทำ	นา	ด้วย	
po: ⁵	ta: ³	me: ⁵	na:y ⁵	tʰi: ⁵ ni: ⁶	lu:k ²	kʰə:y ³	ha:w ⁵	lu:k ² kʰə:y ³	pʰə: ⁵		
พ่อ	ตา	แม่	ยาย	ที่นี้	ลูก	เขย	เรา	ลูก	เขย	พอ	
ma: ⁵	da:y ¹	lu:k ²	sa:w ³	lu:k ²	niŋ ³	ke: ³	nan ⁶	loʔ ⁴	kaʔ ⁴	co:ŋ ³	
มา	ได้	ลูก	สาว	ลูก	หญิง	แก่	นั้น	แหละ	ก็	ขยัน	
mai ²	co:ŋ ³	ʔet ⁴	hay ¹	ʔet ³	na: ⁵	pu:k ⁴	pʰak ³	pu:k ⁴	ŋa: ¹	ʔo: ³	
อีก	ขยัน	ทำ	ไร่	ทำ	นา	ปลูก	ผัก	ปลูก	หญ้า	โอ...	
cu: ²	ŋa:ŋ ⁴	cu: ²	ʔan ³	co:ŋ ³	cu: ²	pi: ³	cu: ²	pi: ³	pay ³	laʔ ²	
ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	ขยัน	ทุก	ปี	ทุก	ปี	ไป	ล่ะ	
ʔə: ³	ha:ŋ ⁴	mi: ⁵	di: ³	lay ²	tʰi: ⁵ ni: ⁶	naʔ ³³	ʔə: ³	mi: ⁵	ŋə:n ⁵	mi: ⁵	
เออ...	มัน	มี	ดี	ได้	ที่นี้	นะ	เออ...	มี	เงิน	มี	
to:ŋ ⁵	kep ⁴	way ⁶	pʰu: ¹	mia: ⁵	tʰaw ⁴	nan ²	naʔ ²	saw ³	ba:n ¹	pʰu: ¹	
ทอง	เก็บ	ไว้	ผ้า	เมีย	แก่	นั้น	นะ	ชาวบ้าน		คน	
ʔit ⁴	pʰu: ¹	yaʔ ⁴	ʔit ⁴	ʔit ⁴	yaʔ ³	yaʔ ³	sa: ⁶	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	ma: ⁵	
อด	คน	อยาก	อด	อด	อยาก	อยาก	นั้น	ก็	เลย	มา	
so: ³	pʰak ⁴	so: ³	ŋa: ¹	so: ³	kʰaw ¹	so: ³	na:m ⁶	ke: ³	kin ³	tʰɛ:p ²	
ขอ	ผัก	ขอ	หญ้า	ขอ	ข้าว	ขอ	น้ำ	แก่	กิน	แทบ	
cu: ³	mi: ²	ke: ³	kaʔ ⁴	hai ¹	pʰəʔ ²	wa: ²	ke: ³	boʔ ⁴	kʰi: ¹ tʰi: ⁵		
ทุก	วัน	แก่	ก็	ให้	เพราะ	ว่า	แก่	ไม่	ชี้เหนียว		
pʰu: ¹	mia: ⁵	tʰaw ²	ni: ⁶	naʔ ²	ʔaw ³	lu:k ²	kʰə:y ³	kaʔ ⁴	ma: ⁵	pʰə: ⁵	
ผ้า	เมีย	เฒ่า	นี้	นะ	เข้า...	ลูก	เขย	ก็	มา	พอ	
di: ³	lu:k ²	kʰə:y ³	kaʔ ⁴	co:ŋ ³	ʔe: ³	po:m ⁶	kan ³	lə:y ⁵	lə:y ⁵	ʔet ³	
ดี	ลูก	เขย	ก็	ขยัน	จริง	พร้อม	กัน	เลย	เลย	ทำ	
haŋ ³	ko: ⁴	mi: ⁵	kin ³	mi: ⁵	yu: ⁴	mi: ⁵	ŋə:n ⁵	mi: ⁵	to:ŋ ⁵	ke:p ⁴	
อะไร	ก็	มี	กิน	มี	อยู่	มี	เงิน	มี	ทอง	เก็บ	
sai ⁴	ʔə: ³	ke:p ⁴	sai ⁴	ʔə: ³	sai ⁴	saw ³	ho: ³	sai ⁴	hok ⁴		
ใส่	เอ้อ...	เก็บ	ใส่	เอ้อ...	ใส่	หีบ		ใส่	กระปุกออมสิน		
ʔo: ³	way ⁶	kin ³	pi: ³	niŋ ⁴	pi: ³	niŋ ⁴	kaʔ ⁴	day ¹	ŋə:n ⁵	la:y ⁵	
โอ...	ไว้	กิน	ปี	หนึ่ง	ปี	หนึ่ง	ก็	ได้	เงิน	เยอะ	
mi:n ⁴	la:y ³	se:n ³	kaʔ ⁴	ʔet ²	si: ³	boʔ ⁴	lay ²	koʔ ⁴	lə:y ⁵	ke: ³	
หมื่น	หลาย	แสน	ก็	ทำ	ยัง	ไง	ไม่	ได้	ก็	เลย	แก่

kwɔ̌ ⁴	ləy ⁵	bɔk ⁴	saw ³ ba:n ¹	nan ⁶	ma: ⁵	bə:ŋ ⁴	nan ⁶	ma: ⁵	bəŋ ³
ก็	เลย	บอก	ชาวบ้าน	นั่น	มา	ดู	นั่น	มา	ดู
lu:k ²	kʰə:y ³	kɛ: ³	saw ³ ba:n ¹	kaɿ ⁴	kʰaw ¹	ma: ⁵	kwɔ̌ ⁴	ma: ⁵	bəŋ ⁴
ลูก	เขย	แก	ชาวบ้าน	ก็	เข้า	มา	ก็	มา	ดู
lu:k ²	kʰə:y ³	tʰi: ⁵ ni: ⁶	ma: ⁵	sw: ³	na:m ⁶	sw: ³	kʰa:w ¹	sw: ³	na:m ⁶ sw: ³
ลูก	เขย	ที่นี้	มา	ขอ	น้ำ	ขอ	ข้าว	ขอ	น้ำ
pʰak ⁴	sw: ³	ŋa: ¹	tɛ: ⁴	lu:k ²	kʰə:y ³	kap ⁴	po: ⁵	ta: ³	nan ⁶ kwɔ̌ ⁴
ผัก	ขอ	หญ้า	แต่	ลูก	เขย	กับ	พ่อ	ตา	นั่น
hai ⁵	saw ⁵	bɔɿ ⁴	wa: ²	ʔaw ³	yu: ⁴	pay ³	yu: ⁴	ma: ⁵	kaɿ ⁴ ʔo: ³
ให้	มัน	ไม่	ว่า	เข้า...	อยู่	ไป	อยู่	มา	ก็
ʔay ³	ʔem ³	kʰan ³	po: ⁵	ta: ³	mɛ: ⁵	na:y ⁵	kaɿ ⁴	kɛ: ³	lɛ:w ⁶ haŋ ³
พ่อ	แม่	ถ้า	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	ก็	แก่	แล้ว
lɛ:w ⁶	kaɿ ⁴	ʔa: ³ yuɿ ⁴	kaɿ ⁴	kʰaw ³	kʰan ¹	lɛ:w ⁶	kaɿ ⁴	cep ⁴	kaɿ ⁴
แล้ว	ก็	อายุ	ก็	เข้า	ขึ้น	แล้ว	ก็	เจ็บ	ก็
puay ⁴	kaɿ ⁴	ləy ⁵	cep ⁴	puay ⁴	bɔɿ ⁴	ki: ⁴	mi: ²	bɔɿ ⁴	ki: ⁴ bian ³
ป่วย	ก็	เลย	เจ็บ	ป่วย	ไม่	ก็	วัน	ไม่	ก็
kaɿ ⁴	ləy ⁵	ta:y ³	pay ³	saɿ ²	pʰu: ¹	mia ⁵	tʰaw ²	lɛ:w ⁶	naɿ ² ʔo: ³
ก็	เลย	ตาย	ไป	ชะ	ด้ว	เมีย	เฒ่า	แล้ว	นะ
tʰi: ⁵ ni: ⁶	kaɿ ⁴	lia: ³	tɛ: ⁴	lu: ⁵	ŋiŋ ¹	kaɿ ⁴	lu:k ²	kʰə:y ³	le: ⁵ tʰi: ⁵ ni: ⁶
ที่นี้	ก็	เหลือ	แต่	ลูก	สาว	กับ	ลูก	เขย	แล้ว
naɿ ²	lu: ⁵	ŋiŋ ¹	lu:k ²	kʰə:y ³	kaɿ ⁴	ʔaw ³	po: ⁵	ta: ³	mɛ: ⁵ na:y ⁵
นะ	ลูก	สาว	ลูก	เขย	ก็	เอา	พ่อ	ตา	แม่
pay ³	ci: ⁴	pay ³	pʰaw ³	lɛ:w ⁶	kaɿ ⁴	ʔaw ³	pay ³	ʔet ⁵	tʰam ⁵ bun ³
ไป	จุด	ไป	เผา	แล้ว	ก็	เอา	ไป	ทำ	ทำ
tʰam ⁵	tʰa:n ⁵	hai ⁶	po: ⁵	ta: ³	mɛ: ⁵	na:y ⁵	cən ³	kʰop ²	cən ³ day ¹
ทำ	ทาน	ให้	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	จน	ครบ	จน
pen ³	lam ⁵ di: ³	pen ³	pʰi: ³	pɛɿ ⁴	lɛ:w ⁶	naɿ ²	tʰi: ⁵ niaɿ ²	kap ⁴	ni: ⁶
เป็น	บรรพบุรุษ	เป็น	ผี	สะอาด	แล้ว	นะ	ที่นี้	คราวนี้	
lia: ³	tɛ: ⁴	pʰua: ³	mia: ⁵	diaw ³	lu: ⁵	no:y ⁶	kwa: ³	kap ⁴ ni: ⁶	ʔo: ³
เหลือ	แต่	ด้ว	เมีย	คู่เดียว	ลูก	น้อย	ละซี	ที่นี้	เออ...
ʔet ⁴	to: ³ haŋ ³	kaɿ ⁴	met ²	caɿ ⁴	po: ⁵	ta: ³	mɛ: ⁵	na:y ⁵	lɛ:w ⁶
ทำ	อะไร	ก็	หมด	จาก	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	แล้ว

kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hu: ⁶	cak ⁴	ʔet ⁴	si: ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	ha ⁵ lom ⁶	cep ⁴	
ก็	ไม่	รู้	จะ	ทำ	ยัง	ก็	เลย	ทวดตัว	เจ็บ	
puay ³	k ^h aw ¹	pay ³	mai ²	ten ³	p ^h ua: ³	ten ³	mia: ⁵	lə:y ⁵	kap ⁴ ni: ⁶	
ป่วย	เข้า	ไป	อีก	ทั้ง	ผิว	ทั้ง	เมื่อย	เลย	คราวนี้	
boʔ ⁴	hu: ¹	caʔ ⁴	ʔet ⁴	si: ³	lə:y ⁵	ʔaw ³	co:y ³	kan ³	boʔ ⁴	lay ⁵
ไม่	รู้	จะ	ทำ	อย่างไร	เลย	เข้า...	ช่วย	กัน	ไม่	ได้
p ^h ua: ³	ciʔ ⁴	co:y ³	mia: ⁵	mia: ⁵	ciʔ ⁴	co:y ³	p ^h ua: ³	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	lay ²
ผิว	จะ	ช่วย	เมื่อย	เมื่อย	จะ	ช่วย	ผิว	ก็	ไม่	ได้
kap ⁴ ni: ⁶	mi: ⁵	te: ⁴	sa:w ³	ba:n ¹	ma: ⁵	co:y ²	kan ³	co:y ³	kan ³	
ที่นี้	มี	แต่	ชาวบ้าน		มา	ช่วย	กัน	ช่วย	กัน	
top ⁴	co:y ²	kan ³	te:ŋ ⁴	co:y ³	kan ³	pok ⁴ pak ⁴	lak ² sa: ³	co:y ²	kan ³	
ตบ	ช่วย	กัน	แต่ง	ช่วย	กัน	ปกปัก	รักษา	ช่วย	กัน	
ʔaw ³	pay ³	ha: ³	mot ²	ha: ³	mo: ³	koʔ ⁴	lə:y ⁵	ʔet ⁵	si: ³	koʔ ⁴
เอา	ไป	หา	มด	หา	หมอ	ก็	เลย	ทำ	ง	ก็
bo: ⁴	ho:m ⁵	ʔet ⁵	si: ³	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	ho:m ⁵	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hu: ¹	cak ⁴
ไม่	หาย	ทำ	ง	ก็	ไม่	หาย	ก็	ไม่	รู้	จะ
ʔet ⁵	si: ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	p ^h u: ¹	mia: ⁵	diaw ³	lu: ⁵	no:y ⁶	nan ⁶	lə:y ⁵
ทำ	ยัง	ก็	เลย	ผิว	เมื่อย	คู่เดียว	ลูก	น้อย	นั้น	เลย
ta:y ³	pay ³	nam ⁵	ʔa:y ³	nam ⁵	ʔem ²	saw ³		mai ²	ta:y ³	pay ³
ตาย	ไป	กับ	พ่อ	กับ	แม่	(ของ) มัน		ใหม่	ตาย	ไป
le:w ⁶	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	hu: ¹	cak ⁴	ciʔ ⁴	ʔet ⁴	si: ³	kap ⁴ ni: ⁶	pay ³	
แล้ว	ก็	ไม่	รู้	จัก	จะ	ทำ	ยัง	ที่นี้		ไป
ke:t ⁴	yu: ⁴	nan ⁵	hay ³	nan ⁵	na: ⁵	pay ³	yu: ⁴	nan ⁵	ton ¹	hay ³
เกิด	อยู่	ที่	ไร่	ที่	นา	ไป	อยู่	ที่	ต้น	ไร่
pa:y ³	na: ⁵	bo: ³	p ^h ai ⁴	ma: ⁵	ciŋ ⁴	ʔaw ³	hay ³	ʔaw ³	na: ⁵	saw ³
ปลาย	นา	ผู้ (คน)	ใคร	มา	ชิง	เอา	ไร่	เอา	นา	คนอื่น
ciŋ ³	ʔaw ³	hay ³	ʔaw ³	na: ⁵	saw ³	ciŋ ³	ʔaw ³	hay ³	ʔaw ³	na: ⁵
ชิง	เอา	ไร่	เอา	นา	คนอื่น	แย่ง	เอา	ไร่	เอา	นา
saw ³	ʔo: ³	saw ³	kaʔ ⁴	pen ³	p ^h i: ³	naʔ ²	saw ³	kaʔ ⁴	pay ³	hak ⁴
คนอื่น	โอ...	เขา	ก็	เป็น	ผี	นะ	เขา	ก็	ไป	หัก
ko: ⁵	p ^h u: ¹	ni: ⁶	hak ⁴	ko: ⁵	p ^h u: ¹	nan ⁶	co:n ³	saw ³	ba:n ¹	saw ³
คอ	คน	นี้	หัก	คอ	คน	นั้น	จน	ชาวบ้าน		เขา

ya:n ²	cə:n ³	met ³	ʔet ⁵	si: ³	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	ka: ¹	ʔək ⁴	pay ³	hay ³
กลัว	จน	หมด	ทำ	ยังไ้	ก็	ไม่	กล้า	ออก	ไป	ไร่
pay ³	na: ⁵	boʔ ⁴	ka: ¹	kʰaw ¹	pay ³	ha: ³	hay ³	ha: ³	na: ⁵	saw ³
ไป	นา	ไม่	กล้า	เข้า	ไป	หา	ไร่	หา	นา	เขา
ya:n ³	pʰu: ¹	mia: ⁵	ya:n ²	pʰu: ¹	mia: ⁵	no:y ⁶	nan ⁶	kap ⁴	po: ⁵	ta: ³
กลัว	ผิว	เมีย	กลัว	ผิว	เมีย	น้อย	นั้น	กับ	พ่อ	ตา
me: ⁵	na:y ⁵	nan ⁶	ya:n ²	po: ⁵	ta: ³	me: ⁵	na:y ⁵	nan ⁶	hak ⁴	kʰo: ⁵
แม่	ยาย	นั้น	กลัว	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	นั้น	หัก	คอ
saw ³	saw ³	lə:y ⁵	kʰi: ¹	ya:n ²	ʔo: ³	ʔet ⁵	taŋ ³	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	boʔ ⁴
เขา	เขา	เลย	กลัว		โอ...	ทำ	ยังไ้	ก็	ไม่	ไม่
ka: ¹	kʰaw ¹	pay ³	lə:y ⁵	saw ³	kaʔ ⁴	bon ⁴	fa: ⁶	bon ⁴	tʰɛ:n ³	kʰaw ¹
กล้า	เข้า	ไป	เลย	เขา	ก็	บน	ฟ้า	บน	แถบ	เข้า
way ⁶	boʔ ⁴	yaʔ ³	hai ¹	pen ³	to: ³	haŋ ³	pen ³	ciʔ ⁴	pen ³	cen ⁴
ไว้	ไม่	อยาก	ให้	เป็น	อะไร		เป็น	ยังไ้	เป็น	ยังไ้
saw ³	kaʔ ⁴	ya:n ²	saw ³	boʔ ⁴	ka: ¹	kʰaw ¹	pay ³	tʰiʔ ⁵	ni: ⁶	saw ³
พวกเขา	ก็	กลัว	พวกเขา	ไม่	กล้า	เข้า	ไป	ที่นี้		เขา
kaʔ ⁴	lə:y ⁵	pen ³	pu: ⁴	caw ¹	sap ²	caw ¹	pʰen ⁴	din ³	pen ³	huan ³
ก็	เลย	เป็น	ปู่	เฝ้า	ทรัพย์	เจ้า	แผ่น	ดิน	เป็น	หวง
sap ²	huan ³	sin ³	huan ³	kʰo: ³	saw ³	way ⁶	ten ⁶	po: ⁵	ta: ³	me: ⁵
ทรัพย์	หวง	สมบัติ	หวง	ของ	ของเขา	ไว้	ทั้ง	พ่อ	ตา	แม่
na:y ⁵	ten ⁶	lu: ⁵	niŋ ³	lu: ⁵	kʰo:y ³	ten ³	met ²	huan ³	boʔ ⁴	hai ¹
ยาย	ทั้ง	ลูก	สาว	ลูก	เขย	ทั้ง	หมด	หวง	ไม่	ให้
pʰai ⁴	pay ³	ʔet ⁴	to: ³	haŋ ³	day ¹	lə:y ⁵	nan ⁵	tʰi: ²	nan ⁵	tʰa: ⁵
ใคร	ไป	ทำ	อะไร		ได้	เลย	ใน	ที่	ใน	ทาง
tʰi: ²	nan ⁵	hay ³	kʰo: ³	ʔa: ³	kʰo: ³	pʰu: ³	mia: ⁵	tʰaw ²	ni: ⁶	naʔ ²
ที่	ใน	ไร่	ของ	อ้า...	ของ	ผิว	เมีย	เฒ่า	นี้	นะ
kaʔ ⁴	lu:k ²	kʰo:y ³	kaʔ ⁴	lu: ²	niŋ ¹	ni: ⁶	naʔ ²	kap ⁴	ni: ⁶	laʔ ²
กับ	ลูก	เขย	กับ	ลูก	สาว	นี้	นะ	ที่นี้		ละ
saw ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	ya:n ²	lə:y ⁵	boʔ ⁴	yaʔ ⁴	kʰaw ¹	pay ³	lə:y ⁵	boʔ ⁴
เขา	ก็	เลย	กลัว	เลย	ไม่	อยาก	เข้า	ไป	เลย	ไม่
yaʔ ⁴	pʰa:n ²	ka:ŋ ³	hay ³	ka:ŋ ³	na: ⁵	kʰo: ³	pʰu: ⁵	mia: ⁵	tʰaw ²	ni: ⁶
อยาก	ผ่าน	กลาง	ไร่	กลาง	นา	ของ	ผิว	เมีย	เฒ่า	นี้

lə:y ⁵	kap ⁴ ni: ⁶	ໄວ: ³	sa:w ³ ba:n ¹	saw ³	kaʔ ⁴	ya:n ²	kaʔ ⁴	lə:y ⁵		
เลย	ที่นี่	เออ...	ชาวบ้าน	เขา	ก็	กลัว	ก็	เลย		
pay ³	tan ¹	p ^h aʔ ² p ^h u:m ⁵	caw ¹	t ^h i: ²	hai ¹	tan ¹	p ^h aʔ ² p ^h u:m ⁵	caw ¹		
ไป	ตั้ง	พระภูมิ	เจ้า	ที่	ให้	ตั้ง	พระภูมิ	เจ้า		
t ^h i: ²	tan ¹	sa:n ⁵	hai ¹	tan ¹	sa:n ⁵	p ^h iaŋ ⁵	ta: ³	hai ¹	p ^h u: ⁵	mia: ⁵
ที่	ตั้ง	ศาล	ให้	ตั้ง	ศาล	เพียง	ตา	ให้	ผัว	เมีย
t ^h aw ²	ni: ⁶	tan ¹	p ^h aʔ ² p ^h u:m ⁵	caw ¹	t ^h i: ²	hai ¹	p ^h ua ⁵	mia: ⁵	no:y ⁶	
เฒ่า	นี้	ตั้ง	พระภูมิ	เจ้า	ที่	ให้	ผัว	เมีย	น้อย	
nan ⁶	saw ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	yu: ⁴	saw ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	boʔ ⁴	ʔet ⁴	to: ³ haŋ ³
นั้น	เขา	ก็	เลย	อยู่	เขา	ก็	เลย	ไม่	ทำ	อะไร
cə:n ³	mi: ⁵	t ^h i: ²	p ^h ak ²	p ^h a: ⁵	ʔa: ³ say ⁵	mi: ⁵	t ^h i: ²	yu: ⁴	t ^h i: ²	
จน	มี	ที่	พัก	พา	อาศัย	มี	ที่	อยู่	ที่	
kin ³	lɛ:w ⁶	lə:y ⁵	boʔ ⁴	ʔet ⁵	to: ³ haŋ ³	saw ³ ba:n ¹	lə:y ⁵	tan ¹		
กิน	แล้ว	เลย	ไม่	ทำ	อะไร	ชาวบ้าน	เลย	ตั้ง		
te: ⁴	nan ⁶	naʔ ²	kwa:m ³	ya:n ³	kwa:m ³	kwa: ³	ʔet ⁵	hai ¹		
แต่	นั้น	นะ	ความ	กลัว	ความ	กลัว	ทำ	ให้		
di: ³	lɛ:w ⁶	kaʔ ⁴	day ¹	di: ³	kaʔ ⁴	boʔ ⁴	pen ³	haŋ ³	ໄວ: ³	kap ⁴ ni: ⁶
ดี	แล้ว	ก็	ได้	ดี	ก็	ไม่	เป็น	อะไร	เออ...	ที่นี่
saw ³ ba:n ¹	saw ³	ko: ⁴	ʔet ⁴	haŋ ³	k ^h uap ² fa: ⁶	ma: ⁵	pi: ³			
ชาวบ้าน	เขา	ก็	ทำ	อะไร	ครบ	ฟ้า	มา	ปี (ครบรอบปี)		
ma: ⁵	saw ³	kaʔ ⁴	ʔaw ³	k ^h aw ¹	ʔaw ³	kɛ:ŋ ³	ʔi: ³	pay ³	lian ⁵	pay ³
มา	เขา	ก็	เอา	ข้าว	เอา	แกง	อือ...	ไป	เลี้ยง	ไป
haŋ ³	pay ³	bon ³	ba:n ¹	sa:n ⁵	ka:w ⁴	cu: ³	pi: ³	cu: ³	pi: ³	boʔ ⁴
อะไร	ไป	บน	บาน	ศาล	กล่าว	ทุก	ปี	ทุก	ปี	ไม่
hai ¹	pen ³	haŋ ³	sa:w ³	kaʔ ⁴	lə:y ⁵	yu: ⁴	di: ³	mi: ⁵	he:ŋ ³	sa:w ³ ba:n ¹
ให้	เป็น	อะไร	เขา	ก็	เลย	อยู่	ดี	มี	สุข	ชาวบ้าน
kaʔ ⁴	lə:y ⁵	boʔ ⁴	pen ³	to: ³ haŋ ³	boʔ ⁴	cep ⁴	boʔ ⁴	say ³	to: ³ haŋ ³	
ก็	เลย	ไม่	เป็น	อะไร	ไม่	เจ็บ	ไม่	ใช้	อะไร	
cu: ³	ya:ŋ ⁴	cu: ³	ʔan ³	kap ⁴ ni: ⁶	ʔet ⁵	to: ³ haŋ ³	kaʔ ⁴	cə:y ³		
ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	ที่นี่	ทำ	อะไร	ก็	ช่วย		
kan ³	ʔet ⁴	po:m ⁶	piaŋ ⁵	kan ³	ʔet ⁴	ten ³	sa:w ³ ba:n ¹	sa:w ³	muang ⁵	
กัน	ทำ	พร้อม	เพรียง	กัน	ทำ	ทั้ง	ชาวบ้าน	ชาว	เมือง	

nan ⁶	naŋ ²	co:y ³	kan ³	ʔet ⁴	hai ⁴	di: ³	hai ⁴	day ¹	dip ⁴	day ¹
นั่น	นะ	ช่วย	กัน	ทำ	ให้	ดี	ให้	ได้	ดิบ	ได้
di: ³	k ^h i: ⁵	p ^h ua ³	mia: ⁵	t ^h aw ²	nan ⁶	k ^h i: ³	p ^h u: ³	mia: ⁵	no:y ⁶	nan ⁶
ดี	เหมือน	ผ้า	เมีย	เผา	นั่น	เหมือน	ผ้า	เมีย	น้อย	นั่น
ʔo: ³	ni ² t ^h a:n ⁵	riang ²	ni: ⁶	kaŋ ⁴	cop ⁴	kan ³	to: ⁵	ni: ⁶	ko:n ⁴	
เออ...	นิทาน	เรื่อง	นี้	ก็	จบ	กัน	เท่า	นี้	ก่อน	
riang ²	dek ⁴	no:y ⁶	k ^h i: ¹	hay ¹	sa:w ³ ba:n ¹	k ^h a:w ³	lan ⁵ kiat ⁴	sa:w ³	ba:n ¹	
เรื่อง	เด็ก	น้อย	ชี้	ร้องให้	ชาวบ้าน	เขา	รังเกียจ		ชาวบ้าน	
k ^h aw ³	lam ⁵ k ^h a:n ⁵	cop ⁴	to:n ³							
เขา	รำคาญ	จบ	ตอน							

เพื่อนโกหกกินของเพื่อน (เพื่อนหลอกกินของเพื่อน)

ʔay¹ siaw³ be:w¹ kin³ kʰw:ŋ³ siaw³

mi:⁵	hian⁵	yu:⁴	mon²	nin²	ʔe:⁴	lan³	ka:³	sa:w⁵	ba:n³	saw³
มี	บ้าน	อยู่	หมู่บ้าน	หนึ่ง	หลาย	หลัง	คา	ชาวบ้าน		เขา
kw:¹	hen³	wa:²	so:ŋ³	kon³	ni:²	hian⁵	saw³	taŋ¹	yu:⁴	ke:m³
ก็	เห็น	ว่า	สอง	คน	นี้	บ้าน	เขา	ตั้ง	อยู่	ใกล้
kan³	saw³	pay³	ka:³	lai⁵	saw³	kw:¹	pay³	nam⁵	kan³	cu:³
กัน	เขา	ไป	ที่	ไหน	เขา	ก็	ไป	ด้วย	กัน	ทุก
tia³	boʔ⁴	wa:²	pay³	mon²	tai¹	mon²	nia³	kw:¹	kwʔ⁴	kan³
ครั้ง	ไม่	ว่า	ไป	หมู่บ้าน	ได้	หมู่บ้าน	เหนือ	ก็	เกาะ	กัน
kwʔ⁴	kw:y¹	boʔ⁴	ha:ŋ³	kan³	sak⁴	tia⁶	te:⁴	saw³	kw:¹	boʔ⁴
คุกกเคิ้ล	ไม่	ห่าง	กัน	สัก	ที่	แต่	เขา	ก็	ไม่	
lay²	ya:ŋ²	ti:n⁴	la:⁶	loʔ⁴	lo:y⁵	saw³	kw:y³	cai⁶	kiak⁴	ti:n⁴
ได้	เดิน	ดิน	เปล่า	หนา		เขา	เคย	ใช้	รองเท้า	ดิน
nan³	to:³	kwa:y³	ma:⁵	sai⁴	ti:n⁴	saw³	ten³	so:ŋ³	kon³	nan²
หนัง	ควาย		มา	ใส่	ดิน	เขา	ทั้ง	สอง	คน	นั้น
loʔ²	pay³	ka:³	lai⁵	hian⁵	bo:¹	pʰai⁵	ta:m³	saw⁶	ta:m³	ke:m³
แหละ	ไป	ที่	ไหน	บ้าน	ใคร		ตาม	ไกล	ตาม	ใกล้
saw³	kw:¹	sai⁴	te:⁴	kiak⁴	nan³	to:³	kwa:y³	pay³	cu:³	tia³
เขา	ก็	ใส่	แต่	รองเท้า	หนัง	ตัว	ควาย	ไป	ทุก	ครั้ง
cən³	sa:w⁵	ba:n³	saw³	cap⁴	kʰaw⁶	lay²	lo:y⁵	ʔw:⁶	wa:²	so:ŋ³
จน	ชาวบ้าน		เขา	จับ	เค้า	ได้	เลย	อ้อ	ว่า	สอง
kon³	ni:⁶	saw³	ci:³	to:ŋ¹	pen³	siaw³	kan³	te:⁶	te:⁴	wa:²
คน	นี้	เขา	จะ	ต้อง	เป็น	เพื่อน	กัน	แท้	แต่	ว่า
hian⁵	saw³	kw:¹	yan⁵	yu:⁴	sum²	saw⁶	kan³	ʔe:⁴	lan³	ka:³
บ้าน	เขา	ก็	ยัง	อยู่	เป็นกลุ่ม		กัน	หลาย	หลัง	คา
bo:n⁴	mon²		nan⁶	kw:¹	boʔ⁴	mi:⁵	te:⁴	so:ŋ³	hian⁵	saw³
ตรง	กลุ่มหมู่บ้าน		นั้น	ก็	ไม่	มี	แต่	สอง	บ้าน	เขา
kw:¹	mi:⁵	nam⁶	kan³	ʔe:⁴	lan³	ka:³	boʔ⁴	kw:y³	hen³	bo:¹
ก็	มี	ด้วย	กัน	หลาย	หลัง	คา	ไม่	เคย	เห็น	ใคร
nam⁶	kon¹	kan³	ci:⁶	lo:y⁵	hen³	mi:⁵	te:⁴	so:ŋ³	kon³	saw³
ตาม	ตุ๊ด	กัน	อย่างนี้	เลย	เห็น	มี	แต่	สอง	คน	เขา

ni: ⁶	lo? ²	ten ³	mon ²	ni: ⁶	na? ²	pay ³	nam ⁶	kan ³	hia ²	te: ⁶
นี่	แหละ	ทั้ง	หมู่บ้านนี้	นะ	ไป	ด้วย	กัน	บ่อย	จริงๆ	
lə:y ⁵	ten ³	p ^h ua ³	ten ³	mia ⁵	saw ³	ten ³	ku: ³	nan ⁶	saw ³	ko: ¹
นะ	ทั้ง	ผิว	ทั้ง	เมีย	เขา	ทั้ง	คู่	นั้น	เขา	ก็
li: ³	nam ⁶	kan ³	ten ³	met ⁴	saw ³	?et ⁴	le:ŋ ⁵		?et ⁴	ŋa:y ⁵
ดี	ด้วย	กัน	ทั้ง	หมด	เขา	ทำ	อาหารเย็น		ทำ	อาหารเช้า
saw ³	ko: ¹	?aw ³	ma: ⁵	su: ³	kan ³	lew ⁵	cu: ³	tia ³	pay ³	co: ³
เขา	ก็	เอา	มา	ร่วม	กัน	กิน	ทุก	ครั้ง	ไป	เวลา
ba:ŋ ³	tia ³	ko: ¹	kin ³	hian ⁵	p ^h u: ¹	lai ⁵	hian ⁵	p ^h u: ¹	nan ⁶	siaw ³
บาง	ที่	ก็	กิน	บ้าน	ผู้	ใคร	บ้าน	ผู้	นั้น	เพื่อน
?ay ¹	niŋ ²	han ²	ten ³	p ^h ua ³	ten ³	mia ⁵	saw ³	saw ³	ko: ¹	so:p ²
คน	หนึ่ง	นั้น	ทั้ง	ผิว	ทั้ง	เมีย	เขา	เขา	ก็	ชอบ
lian ⁶	to: ³	mɛ:w ⁵	t ^h o:n ⁵	k ^h aw ¹	way ⁶	to: ³	ŋai ⁴	niŋ ²	na: ¹	mak ²
เลี้ยง	ตัว	แมว	โตน	เข้า	ไว้	ตัว	ใหญ่	หนึ่ง	น่า	รัก
k ^h o:ŋ ³	man ⁵	man ⁵	so:p ²	?a:p ⁴	nam ⁶	?a:p ⁴	ta: ²	to: ³	mɛ:w ⁵	man ⁵
ของ	มัน	มัน	ชอบ	อาบ	น้ำ	อาบ	ท่า	ตัว	แมว	มัน
cu: ³	mi: ⁶	co: ³	to: ³	mɛ:w ⁵	man ⁵	hiw ³	k ^h aw ¹	man ⁵	ko: ¹	?on ¹
ทุก	มือ	เวลา	ตัว	แมว	มัน	หิว	ข้าว	มัน	ก็	เรียก
to: ³	mɛ:w ⁵	man ⁵	ma: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	cu: ³	tia ⁶	pay ³	te: ⁴	siaw ³
ตัว	แมว	มัน	มา	กิน	ข้าว	ทุก	ที่	ไป	แต่	เพื่อน
?ay ¹	nan ⁶	han ²	man ⁵	ko: ¹	bo? ⁴	lay ²	lian ⁶	to: ³	han ⁵	lə:y ⁵
ไอ้	นั้น	นั้น	มัน	ก็	ไม่	ได้	เลี้ยง	อะไร		เลย
sak ⁴	ya:ŋ ⁴	lay ²	te: ⁴	cian ³	?ay ¹	siaw ³	lian ⁶	to: ³	mɛ:w ⁵	nan ²
สัก	อย่าง	ได้	แต่	ชวน	ไอ้	เพื่อน	เลี้ยง	ตัว	แมว	นั้น
pay ³	kin ³	te: ⁴	law ⁶	te: ⁴	ya: ⁵	nam ⁶	kan ³	cu: ³	mi: ⁵	cu: ³
ไป	กิน	แต่	เหล้า	แต่	ยา	ด้วย	กัน	ทุก	วัน	ทุก
mi: ⁵	pay ³	ho:t ²	ka: ³	lai ⁵	ko: ¹	t ^h im ²	kan ³	bo? ⁴	lay ²	lə:y ⁵
วัน	ไป	ถึง	ที่	ไหน	ก็	ทั้ง	กัน	ไม่	ได้	เลย
yu: ⁴	yu: ⁴	ma: ⁵	?ay ¹	siaw ³	bo? ⁴	lay ²	lian ⁶	to: ³	mɛ:w ⁵	nan ²
อยู่	อยู่	มา	ไอ้	เพื่อน	ไม่	ได้	เลี้ยง	ตัว	แมว	นั้น
yu: ⁴	yu: ⁴	ma: ⁵	man ⁵	ŋam ³	si: ³	bu: ⁶	man ⁵	hen ³	to: ³	mɛ:w ⁵
อยู่	อยู่	มา	มัน	นึก	ยังไ	ไม่รู้	มัน	เห็น	ตัว	แมว

ɿay ¹	siaw ³	ma: ⁵	hian ⁵	man ⁵	hia ²	hia ²	bəŋ ⁴	bəŋ ⁴	le:w ⁶	to: ³
ไอ้	เพื่อน	มา	บ้าน	มัน	บ่อย	บ่อย	ดู	ดู	แล้ว	ตัว
mɛ:w ⁵	to: ³	ni: ⁶	man ⁵	na: ¹	kɛ:ŋ ³	kin ³	tɛ: ⁶	man ⁵	to: ³	pi: ³
แมว	ตัว	นี้	มัน	น่า	แกง	กิน	แท้	มัน	ตัว	พี
to: ³	paɪ ⁴	ci: ⁶	na: ²	pʰə: ⁵	wa: ²	hen ³	caw ¹	kʰə:ŋ ³	to: ³	mɛ:w ⁵
ตัว	ใหญ่	อย่างนี้	นะ	พอ	ว่า	เห็น	เจ้า	ของ	ตัว	แมว
bəŋ ⁴	hu: ⁶	wa: ²	to: ³	mɛ:w ⁵	ma: ⁵	hian ⁵	ha: ⁵	pi: ⁶	ləŋ ⁴	bəŋ ⁴
ไม่	รู้	ว่า	ตัว	แมว	มา	บ้าน	เรา	นี้	ละ	ดู
tʰa: ⁵	bəŋ ⁴	tʰa:ŋ ⁵	pʰə: ⁵	tok ⁴	cə: ³	kam ³	kam ³	kʰaw ¹	ma: ⁵	man ⁵
ท่า	ดู	ทาง	พอ	ตก	เวลา	ค่า	ค่า	เข้า	มา	มัน
ko: ¹	lə:y ⁵	cap ⁴	huap ²	ɿaw ³	to: ³	mɛ:w ⁵	ɿay ¹	siaw ³	ma: ⁵	kʰa: ²
ก็	เลย	จับ	รวบ	เอา	ตัว	แมว	ไอ้	เพื่อน	มา	ฆ่า
ləŋ ²	naŋ ³	ɿəŋ ⁴	ɿaw ³	cən ³	lip ⁴	cən ³	li: ³	le:w ⁶	ko: ¹	cua ³
ลอก	หนัง	ออก	เอา	จน	ดิบ	จน	ดี	แล้ว	ก็	เถื่อ
ɿaw ³	tɛ: ⁶	nia ⁶	sap ⁴	kɛ:ŋ ³	kʰua ¹	pʰet ⁴	cən ³	tem ³	ka: ³	tʰaŋ ²
เอา	แต่	เนื้อ	สับ	แกง	ควั	เผ็ด	จน	เต็ม	กระทะ	
nuay ⁴	ha:m ⁵	ha:m ⁵		nan ²	le:y ⁵	pʰə: ⁵	wa: ²	he: ⁵	kɛ:ŋ ³	suk ⁴
ลูก	(เชื่องๆ)	ไม่มากไม่น้อย		นั่น	นะ	พอ	ว่า	รู้ว่า	แกง	สุก
le:w ⁶	ɿay ³	siaw ³	ko: ¹	tak ⁴	sai ⁴	tʰuay ¹	sai ⁴	pay ³	cən ³	met ⁴
แล้ว	ไอ้	เพื่อน	ก็	ตัก	ใส่	ถ้วย	ใส่	ไป	จน	หมด
le:w ⁶	ko: ¹	kʰam ³	ɿaw ³	kuat ⁴	law ¹	sai ⁴	mi: ⁵	pay ³	kuat ⁴	paɪ ⁴
แล้ว	ก็	เถื่อ	เอา	ขวด	เหล้า	ใส่	มือ	ไป	ขวด	ใหญ่
niŋ ²	po:m ⁶	ten ³	tʰuay ²	kɛ:ŋ ³	to: ³	mɛ:w ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	yaŋ ²	lon ⁵
หนึ่ง	พร้อม	ทั้ง	ถ้วย	แกง	ตัว	แมว	แล้ว	ก็	เดิน	ลง
hian ⁵	pay ³	ha: ³	siaw ³	ɿay ¹	caw ¹	kʰə:ŋ ³	mɛ:w ⁵	ŋam ³	wa: ²	ci: ³
บ้าน	ไป	หา	เพื่อน	ไอ้	เจ้า	ของ	แมว	คิด	ว่า	จะ
ɿaw ³	pay ³	su: ³	kan ³	kin ³	hai ¹	tem ³	sop ⁴	tem ³	paŋ ⁴	tɛ: ⁴
เอา	ไป	สู่	กัน	กิน	ให้	เต็ม	ปาก	เต็ม	ปาก	แต่
so:ŋ ³	siaw ³	saw ³	nan ²	naŋ ³	pʰiŋ ⁵	luŋ ²	pʰiŋ ⁵	mia ⁵	ko: ¹	bəŋ ⁴
สอง	เพื่อน	เขา	นั่น	นะ	พวก	ลูก	พวก	เมีย	ก็	ไม่
to:ŋ ¹	ɿən ¹	ma: ⁵	kin ³	nam ⁵	kin ³	kan ³	yu: ⁴	cən ³	dik ⁴	cən ³
ต้อง	เรียก	มา	กิน	ด้วย	กิน	กัน	อยู่	จน	ตึก	จน

di:n ⁴	cən ³	tian ²	kʰi:n ⁵	kʰo:n ²	kʰi:n ⁵	kin ³	pay ³	kin ³	ma: ⁵	law ¹
ดิน	จน	เที่ยง	คืน	ค่อนข้าง	คืน	กิน	ไป	กิน	มา	เหล้า
ko: ¹	met ⁴	ke:ŋ ³	ko: ¹	met ⁴	?ay ¹	siaw ³	ko: ¹	tʰa:m ³	wa: ²	su: ³
ก็	หมด	แกง	ก็	หมด	ไ้	เพื่อน	ก็	ถาม	ว่า	มึง
?aw ³	ke:ŋ ³	to: ³	han ⁵	ma: ⁵	kin ³	le:y ⁵	hə:y ⁶	man ⁵	lew ⁵	ce:p ⁴
เอา	แกง	อะไร		มา	กิน	ละ	เฮ้ย	มัน	กิน	อร่อย
ci: ³	na: ²	?ay ¹	siaw ³	ko: ¹	bo? ⁴	wa: ²	ha: ⁵	ke:ŋ ³	to: ³	jen ⁵
อย่างนี้	นะ	ไ้	เสียว	ก็	บอก	ว่า	เรา	แกง	ตัว	อืเห็น
ma: ⁵	kin ³	kan ³	kwua ⁵	siaw ³	ciaŋ ³	kan ³	kin ³	cən ³	maw ⁵	kan ³
มา	กิน	กัน	ลี	เพื่อน	ชวน	กัน	กิน	จน	เมา	กัน
ten ³	so:ŋ ³	siaw ³	kap ⁴	tʰi: ²	ni: ⁶	?ay ¹	siaw ³	caw ¹	kʰo:ŋ ³	to: ³
ทั้ง	สอง	เสียว	กับ	ที่	นี้	ไ้	เพื่อน	เจ้า	ของ	ตัว
mɛ:w ⁵	pʰə: ⁵	lew ⁵	law ¹	lew ⁵	?e:m ¹	?im ⁴	le:w ⁶	?o:y ⁶	man ⁵	ko: ¹
แมว	พอ	กิน	เหล้า	กิน	แถม	อืม	แล้ว	อืย	มัน	ก็
ŋam ³	ho:t ²	to: ³	mɛ:w ⁵	kʰo:ŋ ³	man ⁵	mai ⁴	le:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	ŋwa? ²
คิด	ถึง	ตัว	แมว	ของ	มัน	อีก	ลี	มัน	ก็	หัน
pay ³	ŋwa? ²	ma: ⁵	ko: ¹	bo? ⁴	hen ³	to: ³	mɛ:w ⁵	kʰo:ŋ ³	man ⁵	man ⁵
ไป	หัน	มา	ก็	ไม่	เห็น	ตัว	แมว	ของ	มัน	มัน
ko: ¹	kʰi: ¹	ya:n ²	to: ³	mɛ:w ⁵	kʰo:ŋ ³	man ⁵	?it ⁴	kʰaw ¹	?it ⁴	nam ⁶
ก็	กลัว		ตัว	แมว	ของ	มัน	อด	ข้าว	อด	น้ำ
man ⁵	ko: ¹	?ən ¹	to: ³	mɛ:w ⁵	ma: ⁵	lew ⁵	kʰaw ¹	?ay ¹	siaw ³	ke:ŋ ³
มัน	ก็	เรียก	ตัว	แมว	มา	กิน	ข้าว	ไ้	เพื่อน	แกง
to: ³	mɛ:w ⁵	ma: ⁵	su: ³	kan ³	kin ³	nan ²	?ay ¹	siaw ³	ke:ŋ ³	to: ³
ตัว	แมว	มา	สู่	กัน	กิน	นั่น	ไ้	เพื่อน	แกง	ตัว
mɛ:w ⁵	ko: ¹	bo? ⁴	wa: ²	su: ³	ci: ³	pay ³	?ən ¹	man ⁵	?et ⁴	han ⁵
แมว	ก็	บอก	ว่า	มึง	จะ	ไป	เรียก	มัน	ทำ	อะไร
lə:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	ci: ³	ma: ⁵	?a: ⁴	ko: ¹	so:ŋ ³	kon ³	haw ⁵	?e:m ¹
เล่า	มัน	ก็	จะ	มา	เหวอ	ก็	สอง	คน	เรา	กิน
kap ⁴	law ¹	pay ³	met ⁴	le:w ⁶	na? ²	pʰə: ⁵	?ay ¹	siaw ³	caw ¹	kʰo:ŋ ³
กับ	เหล้า	ไป	หมด	แล้ว	นะ	พอ	ไ้	เพื่อน	เจ้า	ของ
mɛ:w ⁵	lay ²	yin ⁵	cen ⁶		kʰaw ¹	wan ⁶	ko: ¹	pa? ⁴	kʰin ¹	wa: ²
แมว	ได้	ยีน	อย่างนั้น		เข้า	ลี	ก็	พูด	ขึ้น	ว่า

“ ใ้	ใ้	ใ้	ใ้	ใ้	ใ้	ใ้	ใ้	ใ้	ใ้	ใ้
ha:⁵	kin³	cen⁶	na:⁵	man⁵	ko:¹	lo:y⁵	gam³	mo:³	ho:³	
เรา	กิน	อย่างนั้น	เหวอ ”	มัน	ก็	เลย	คิด	โมโห		
kʰin¹	kuan³	cai³	mi:⁶	lan³	ko:n⁴	no:y⁵	ʔay¹	ha:⁵	kin³	ni:⁶
ขึ้น	ใน	ใจ	วัน	หลัง	ก่อน	เนื้อ	ใ้	ท่า	กิน	นี้
na?²	ha:⁵	ci:³	ʔet⁴	ke:¹	mi:⁵	su:³	hai¹	lay²	ʔe:⁴	lo?⁴
นะ	เรา	จะ	ท่า	แก้	มือ	มึง	ให้	ได้	มั่ง	ละ
kap⁴	tʰi:²	ni:⁶	na?²	yu:⁴	ma:⁵	yu:⁴	ma:⁵	bo?⁴	ki:⁴	mi:⁶
กับ	ที่	นี้	นะ	อยู่	มา	อยู่	มา	ไม่	ก็	วัน
man⁵	ko:¹	pay³	lak²	ʔaw³	kiak⁴	nan³	to:³	kwa:y³	tʰi:²	man⁵
มัน	ก็	ไป	ลัก	เอา	รองเท้า	หนัง	ตัว	ควาย	ที่	มัน
sai¹	ti:³	yu:⁴	cu:³	mi:⁶	nan⁶	pʰə:⁵	kʰa: mo:y⁵	kʰə:⁵	ʔay¹	
ใส่	ตีน	อยู่	ทุก	วัน	นั้น	พอ	ขโมย	ของ	ใ้	
siaw³	ma:⁵	lay²	le:w⁶	man⁵	ko:¹	kiam³	ʔaw³	kiak⁴	ma:⁵	pʰaw³
เพื่อน	มา	ได้	แล้ว	มัน	ก็	เตรียม	เอา	รองเท้า	มา	เผา
fay⁵	hai¹	kʰon³	to:³	kwa:y³	nan²	man⁵	ʔə?⁴	le:w⁶	ʔaw³	ma:⁵
ไฟ	ให้	ชน	ตัว	ควาย	นั้น	มัน	ออก	แล้ว	เอา	มา
ce:²	nam⁶	le:w⁶	ma:⁵	tom¹	hai¹	cən³	man⁵	po:⁵	man⁵	ʔə:n⁴
แช่	น้ำ	แล้ว	มา	ต้ม	ให้	จน	มัน	พอง	มัน	อ่อน
cən³	na:¹	kin³	pʰə:⁵	hen³	wa:²	man⁵	suk⁴	le:w⁶	man⁵	ko:¹
จน	น่า	กิน	พอ	เห็น	ว่า	มัน	สุก	แล้ว	มัน	ก็
ʔaw³	ma:⁵	sap⁴	pen³	kam³	kam³	sai⁴	tʰuay¹	cən³	lon⁶	tʰuay²
เอา	มา	ลับ	เป็น	คำ	คำ	ใส่	ถ้วย	จน	ล้น	ถ้วย
man⁵	ko:¹	kʰam³	tʰuay¹	ciaŋ³	kap⁴	ka:³	kuat⁴	law¹	niŋ²	kʰam³
มัน	ก็	ถือ	ถ้วย	กับข้าว		กับ	ขวด	เหล้า	หนึ่ง	ถือ
lon⁵	hian⁵	pay³	su:³	ʔay¹	siaw³	caw¹	kʰə:⁵	kiak⁴	nan²	lew⁵
ลง	บ้าน	ไป	สู่	ใ้	เสีย	เจ้า	ของ	รองเท้า	นั้น	กิน
ʔay¹	siaw³	caw¹	kʰə:⁵	kiak⁴	pʰə:⁵	hen³	ʔay¹	siaw³	caw¹	kʰə:⁵
ใ้	เสีย	เจ้า	ของ	รองเท้า	พอ	เห็น	ใ้	เสีย	เจ้า	ของ
me:w⁵	kʰam³	tʰuay¹	ka:³	kuat⁴	law¹	kʰin¹	ma:⁵	ten³	hian⁵	ʔay¹
แมว	ถือ	ถ้วย	กับ	ขวด	เหล้า	ขึ้น	มา	บน	บ้าน	ใ้

siaw ³	caw ¹	k ^h ɔːŋ ³	kiak ⁴	nan ²	k ^h in ¹	maː ⁵	yiːn ⁵	yuː ⁴	ten ³	hua ³	
เสี้ยว	เจ้า	ของ	รองเท้า	นั่น	ขึ้น	มา	ยืน	อยู่	บน	หัว	
k ^h an ¹	lay ⁵	ʔay ¹	siaw ³	caw ¹	k ^h ɔːŋ ³	kiak ⁴	nan ²	ʔaːy ³	toːŋ ¹	huː ⁵ lan ³	
บันได		ไ้	เสี้ยว	เจ้า	ของ	รองเท้า	นั่น	ได้กลืน	ถูก	จมูก	
k ^h in ¹	maː ⁵	lɔːy ⁵	koː ¹	ŋam ³	ceːp ⁴	ŋam ³	naː ¹	lew ⁵	k ^h in ¹	maː ⁵	
ขึ้น	มา	เลย	ก็	คิด	อ่วย	คิด	น่า	กิน	ขึ้น	มา	
t ^h an ⁵	t ^h iː ⁵	waː ²	hɔːy ⁶	ʔay ¹	siaw ³	suː ³	tom ¹	toː ³	han ⁵	maː ⁵	
ทัน	ที่	ว่า	เฮ้ย	ไ้	เสี้ยว	มึง	ต้ม	อะไร		มา	
lɔːy ⁵	ʔet ⁴	hai ¹	ʔaːy ³	toːŋ ¹	huː ⁵ lan ³	haː ⁵	ʔet ⁴	hai ¹			
	k ^h am	pum ⁴									
ละ	ทำ	ให้	ได้กลืน	ถูก	จมูก		เรา	ทำ	ให้	ท้อง	
kaː ³	huː ⁵ sop ⁴	haː ⁵	yaʔ ⁴	lew ⁵	k ^h in ¹	k ^h aː yet ⁴	niː ⁶	lɔːy ⁵			
กับ	ปาก		เรา	อยาก	กิน	ขึ้น	เดียว	นี้	เลย		
p ^h ɔː ⁵	ʔay ¹	siaw ³	caw ¹	k ^h ɔːŋ ³	mɛːw ⁵	waːŋ ⁵	t ^h uay ²	ciaŋ ³	kap ⁴	kaː ³	
พอ	ไ้	เสี้ยว	เจ้า	ของ	แมว	วาง	ถ้วย	กับข้าว		กับ	
kuat ⁴	law ¹	lon ⁵	ʔay ¹	haː ³	siaw ³	kiak ⁴	koː ¹	kam ³	lan ⁵	hiw ³	
ขาด	เหล้า	ลง	ไ้	ห่า	เพื่อน	รองเท้า	ก็	กำลัง		หิว	
lɛːŋ ⁵	yuː ⁴	ʔɛː ⁴	koː ¹	lon ⁵	miː ⁵	lew ⁵	tem ³	t ^h iː ²	lɔːy ⁵	lew ⁵	
ข้าวเย็น	อยู่	มั่ง	ก็	ลง	มือ	กิน	เต็ม	ที่	เลย	กิน	
pay ³	lew ⁵	maː ⁵	ciaŋ ³	kap ⁴	koː ¹	met ⁴	law ¹	koː ¹	met ⁴	lɛːw ⁶	
ไป	กิน	มา	กับข้าว		ก็	หมด	เหล้า	ก็	หมด	แล้ว	
kap ⁴	t ^h iː ²	niː ⁶	ʔay ¹	siaw ³	caw ¹	k ^h ɔːŋ ³	kiak ⁴	nan ²	koː ¹	lon ⁵	hian ⁵
คราวนี้			ไ้	เสี้ยว	เจ้า	ของ	รองเท้า	นั่น	ก็	ลง	บ้าน
man ⁴	pay ³	ʔet ⁴	wiaʔ ²	sak ²	noːy ²	niŋ ²	man ⁵	koː ¹	ŋom ⁵	ŋwaː ⁵	
มัน	ไป	ทำ	งาน	สัก	หนอย	หนึ่ง	มัน	ก็	ถาม	หา	
ciː ³	sai ⁴	kiak ⁴	man ⁵	koː ¹	boʔ ⁴	hen ³	kiak ⁴	man ⁵	man ⁵	koː ¹	
จะ	ใส่	รองเท้า	มัน	ก็	ไม่	เห็น	รองเท้า	มัน	มัน	ก็	
yon ⁴	k ^h in ¹	pay ³	ʔon ¹	ʔay ¹	siaw ³	toː ³	mɛːw ⁵	waː ²	hɔːy ⁶	ʔay ¹	
ตะโกน	ขึ้น	ไป	เรียก	ไ้	เสี้ยว	ตัว	แมว	ว่า	เฮ้ย	ไ้	
siaw ³	ʔay ¹	suː ³	hen ³	kiak ⁴	k ^h ɔːŋ ³	haː ⁵	ʔɛː ⁴	ʔaː ³	ʔay ¹	siaw ³	
เสี้ยว	ไ้	มึง	เห็น	รองเท้า	ของ	เรา	มั่ง	ไหม	ไ้	เสี้ยว	
toː ³	mɛːw ⁵	koː ¹	waː ²	ciː ³	hai ¹	haː ⁵	pay ³	hen ³	lay ²	siː ⁵	
ตัว	แมว	ก็	ว่า	จะ	ให้	เรา	ไป	เห็น	ได้	ยัง	ง

lə:y ⁵	kw: ¹	ʔay ¹	su: ³	say ¹	teʔ ⁴	dɛʔ ⁴	ha: ⁵	pay ³	met ⁴	lɛ:w ⁶
เล่า	ก็	ไอ้	มึง	กิน		แตก	หา	ไป	หมด	แล้ว
haʔ ²	p ^h ɔ: ⁵	ʔay ¹	siaw ³	kiak ⁴	nan ²	lay ²	yin ⁵	cen ⁶		k ^h aw ¹
นะ	พอ	ไอ้	เสี่ยว	เกือก	นั่น	ได้	ยิน	อย่างนั้น		เข้า
man ⁵	kw: ¹	ŋam ³	wa: ²	ʔay ¹	siaw ³	ni: ⁶	ke: ¹	mi: ⁵	ha: ⁵	lay ²
มัน	ก็	คิด	ว่า	ไอ้	เพื่อน	นี้	แก้	มือ	เรา	ได้
t ^h an ⁵	t ^h i: ⁵	lə:y ⁵	ʔay ¹	siaw ³	caw ¹	k ^h ɔ: ^ŋ ³	kiak ⁴	kw: ¹	ya: ^ŋ ²	k ^h in ¹
ทัน	ที่	เลย	ไอ้	เสี่ยว	เจ้า	ของ	เกือก	ก็	เดิน	ขึ้น
teŋ ³	hian ⁵	ma: ⁵	boʔ ⁴	paʔ ⁴	boʔ ⁴	waw ⁶	to: ³	han ⁵	ya: ^ŋ ²	ya: ^ŋ ²
บน	บ้าน	มา	ไม่	พูด	ไม่	จา	อะไร		เดิน	เดิน
ma: ⁵	kw: ¹	ma: ⁵	nan ¹	k ^h a yɔ: ^m ²	k ^h uy ⁴	ka: ³	ʔay ¹	siaw ³	to: ³	
มา	ก็	มา	นั่ง	ลงกับพื้น	คุย	กับ	ไอ้	เสี่ยว	ตัว	
mɛ:w ⁵	“ ʔaw ⁶	ʔay ¹	siaw ³	ʔɔ:y ⁶	haw ⁵	boʔ ⁴	wa: ²	to: ³	han ⁵	kan ³
แมว	“ เอ้า	ไอ้	เสี่ยว	อ้าย	เรา	ไม่	ว่า	อะไร		กัน
loʔ ²	tan ³	kon ³	kw: ¹	tan ³	kin ³	k ^h ɔ: ^ŋ ³	kan ³	met ⁵	lɛ:w ⁶	hai ¹
หรรอก	ต่าง	คน	ก็	ต่าง	กิน	ของ	กัน	หมด	แล้ว	ให้
ha: ⁵	pen ³	siaw ³	kan ³	k ^h i: ⁵	kaw ⁴	k ^h i: ⁵	lan ⁵	le:y ⁶	nɔ:y ⁶	”
เรา	เป็น	เพื่อน	กัน	เหมือน	เก่า	เหมือน	เดิม	เนื้อ		”

sin³ to:³ to:³ liŋ⁵ to:³ nu:³

สิงโต ตัวลิง ตัวหนู

sin ³ to: ³ to: ³	liŋ ⁵	to: ³	nu: ³	yu: ⁴	pa: ⁴	diaw ³	kan ³	te: ⁴	boʔ ⁴	
สิงโต	ตัว	ลิง	ตัว	หนู	อยู่	ป่า	เดียว	กัน	แต่	ไม่
hu: ⁶	cak ⁴	bo: ¹	p ^h ai ⁵	pen ³	bo: ¹	p ^h ai ⁵	yu: ⁴	ma ⁵	boʔ ⁴	ki: ⁴
รู้	จัก	ผู้	ใด	เป็น	ผู้	ใด	อยู่	มา	ไม่	ก็
mi: ⁶	to: ³	liŋ ⁵	man ⁵	hiw ³	maʔ ⁴	may ⁶	maʔ ⁴	lay ²	k ^h aw ¹	kap ⁴ ni: ⁶
วัน	ตัว	ลิง	มัน	หิว	ลูก	ไม้	ลูก	ไร่	เข้า	คราวนี้
man ⁵	ko: ¹	loŋ ⁵	cak ⁴	ko: ³	may ⁶	ŋai ⁴	t ^h i: ²	man ⁵	ʔa: ³ say ³	
มัน	ก็	ลง	จาก	กอ	ไม้	ใหญ่	ที่	มัน	อาศัย	
yu: ⁴	man ⁵	ko: ¹	t ^h iaw ²	pay ³	ha: ³	kin ³	ta:m ³	pa: ⁴	ŋa: ¹	pa: ⁴
อยู่	มัน	ก็	เที่ยว	ไป	หา	กิน	ตาม	ป่า	หญ้า	ป่า
ŋu: ⁵		kap ⁴ ni: ⁶	to: ³	liŋ ⁵	man ⁵	ya:ŋ ²	ha: ³	kin ³	liay ²	
(คำสร้อย)		คราวนี้	ตัว	ลิง	มัน	เดิน	หา	กิน	เรื่อย	
pay ³	ha:ŋ ⁴	to: ³	liŋ ⁵	pay ³	p ^h a:t ²	hu: ⁵	to: ³	nu: ³	k ^h aw ¹	to: ³
ไป	หาง	ตัว	ลิง	ไป	พาด	รู	ตัว	หนู	เข้า	ตัว
nu: ³	ko: ¹	lə:y ⁵	ka:p ²	ha:ŋ ³	to: ³	liŋ ⁵	way ⁶	to: ³	liŋ ⁵	ko: ¹
หนู	ก็	เลย	คาบ	หาง	ตัว	ลิง	ไว้	ตัว	ลิง	ก็
laʔ ²	to: ³	nu: ³	k ^h iŋ ¹	ma: ⁵	teŋ ³	hu: ⁵	hai ¹	ma: ⁵	k ^h uy ⁵	kan ³
ลาก	ตัว	หนู	ขึ้น	มา	บน	รู	ให้	มา	คุย	กัน
to: ³	nu: ³	wa: ²	to: ³	liŋ ⁵	wa: ²	ha:ŋ ³	su: ³	ŋai ⁴	kan ³	na: ⁵
ตัว	หนู	ว่า	ตัว	ลิง	ว่า	หาง	มึง	ใหญ่	เหวอ	
su: ³	yan ⁵	ʔaw ³	ma: ⁵	kwa:ŋ ³	na: ¹	hian ⁵	ha: ⁵	naʔ ²	p ^h o: ⁵	to: ³
มึง	ยัง	เอา	มา	ขวาง	หน้า	บ้าน	เรา	นะ	พอ	ตัว
liŋ ⁵	lay ²	yin ⁵	cen ⁶		le:w ⁶	ko: ¹	yɔ:m ⁵	boʔ ⁴	lay ²	t ^h ian ³
ลิง	ได้	ยิน	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	ยอม	ไม่	ได้	เถียง
to: ³	nu: ³	lə:y ⁵	to: ³	liŋ ⁵	paʔ ⁴	wa: ²	ha: ⁵	ci: ³	yɔ:m ⁵	pen ³
ตัว	หนู	เลย	ตัว	ลิง	พูด	ว่า	เรา	จะ	ยอม	เป็น
bo: ¹	kon ³	cai ⁶	su: ³	to: ⁴	pay ³	miŋ ⁵	pay ³	ka: ³	lai ⁵	ku: ³
ไอ้	คน	ไ้	มึง	ต่อ	ไป	มึง	ไป	แค่	ไหน	กู
ci: ³	p ^h o: ³	bəŋ ⁴	miŋ ⁵	liay ²	kap ⁴ ni: ⁶		to: ³	nu: ³	ko: ¹	ʔoʔ ⁴
จะ	มอง	ดู	มึง	เรื่อย	คราวนี้		ตัว	หนู	ก็	ออก

pay ³	ha: ³	kin ³	p ^h o: ⁵	to: ³	nu: ³	man ⁵	ko: ¹	ya:ŋ ²	pay ³	ta:m ³
ไป	หา	กิน	พอ	ตัว	หนู	มัน	ก็	เดิน	ไป	ตาม
pa: ⁴	ta:m ³	pu: ³		liay ²	pay ³	ko: ¹	pay ³	po: ⁶	to: ³	sin ³ to: ³
ปา	ตาม	ปู (ปาลูก)		เรื่อย	ไป	ก็	ไป	เจอ	ตัว	สิงโต
k ^h aw ¹	to: ³	sin ³ to: ³ ko: ¹		di: ³	mok ⁴	di: ³	cai ³	sin ³ to: ³ ko: ¹		lɔ:y ⁵
เข้า	ตัว	สิงโต	ก็	ดี	มก	ดี	ใจ	สิงโต	ก็	เลย
ʔaw ³	mi: ⁵	mup ²	to: ³	nu: ³	to: ³	nan ⁶	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	way ⁶
เอา	มือ	ตะครุบ	ตัว	หนู	ตัว	นั่น	ต้อง	การ	เอา	ไว้
kin ³	man ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	to: ³	nu: ³	hen ³	to: ³	sin ³ to: ³ mup ²	to: ³	
กิน	มัน	ครานี้		ตัว	หนู	เห็น	ตัว	สิงโต	ตะครุบ	ตัว
haw ⁵	way ⁶	cen ⁶		lɛ:w ⁶	boʔ ⁴	wa: ²		“ sin ³ to: ³ ”	ʔɔ:y ⁶	hen ³
เรา	ไว้	อย่างนั้น		แล้ว	บอก	ว่า		“ สิงโต	เอ๋ย	เห็น
cai ³	ha: ⁵	ʔɛ: ⁴	ya: ⁴	p ^h əŋ ²	kin ³	ha: ⁵	to:n ³	neʔ ²	k ^h i: ⁵	haw ⁵
ใจ	เรา	มั่ง	อย่า	เพ็ง	กิน	เรา	ตัว	แหละ	คือ	เรา
pen ³	sat ⁴	si: ⁴	ti:n ³	k ^h i: ⁵	kan ³	ba:ŋ ³	t ^h i: ⁵	to: ⁴	pay ³	t ^h i: ⁵
เป็น	สัตว์	สี่	ตีน	เหมือน	กัน	บาง	ที่	ต่อ	ไป	ที่
na: ¹	ha: ⁵	ci: ³	ma: ⁵	co:y ³	su: ³	lay ¹	ʔɛ: ⁴	ko: ¹	bu: ⁶ ”	sin ³ to: ³
หน้า	เรา	จะ	มา	ช่วย	มึง	ได้	บ้าง	ก็	ไม่รู้ ”	สิงโต
ko: ¹	lɔ:y ⁵	hua ³	yɔʔ ⁴	yɔ:y ⁶	to: ³	nu: ³	sin ³ to: ³ ko: ¹	boʔ ⁴	cia ²	
ก็	เลย	หัว	เยาะ	เย้ย	ตัว	หนู	สิงโต	ก็	ไม่	เชื่อ
ci: ³	kin ³	hai ¹	lay ²	boʔ ⁴	wa: ²	“ ʔay ¹ ”	nu: ³	ʔɔ:y ⁶	nam ⁶	to: ³
จะ	กิน	ให้	ได้	บอก	ว่า	“ ใจ ”	หนู	เอ๋ย	ลำตัว	
su: ³	boʔ ⁴	to: ³	niw ⁶	ti:n ³	niw ⁶	mi: ⁵	ha: ⁵	mai ⁴	ke:n ⁴	ta: ³
มึง	ไม่	เท่า	นิ้ว	ตีน	นิ้ว	มือ	เรา	อีก	ลูก	ตา
ko: ¹	nɔy ⁶	sa: ⁵	miŋ ⁵	ci: ³	ma: ⁵	co:y ³	ha: ⁵	lay ²	le:y ⁵ ”	ʔay ¹
ก็	เล็ก	ซะ	มึง	จะ	มา	ช่วย	เรา	ได้	เหวอ ”	ใจ
nu: ³	ko: ¹	to:p ⁴	wa: ²	“ lay ² ”	te: ⁴	kwa: ⁶ ”	sin ³ to: ³ ko: ¹	lɔ:y ⁵	tat ⁴	
หนู	ก็	ตอบ	ว่า	“ ใจ ”			สิงโต	ก็	เลย	ตัด
sin ³	cai ³	po:y ⁴	nu: ³	pay ³	to: ³	nu: ³	ko: ¹	lɔ:y ⁵	boʔ ⁴	sin ³ to: ³
สิน	ใจ	ปล่อย	หนู	ไป	ตัว	หนู	ก็	เลย	บอก	สิงโต
way ⁶	t ^h a: ¹	su: ³	pen ³	to: ³	haŋ ⁵	k ^h i:n ¹	ma: ⁵	hai ¹	su: ³	k ^h ɛʔ ⁴
ไว้	ถ้า	มึง	เป็น	อะไร		ขึ้น	มา	ให้	มึง	ตะโกน

hai ¹	tem ³	t ^h i: ²	lə:y ⁵	cən ³	hai ¹	ha: ⁵	lay ²	yin ⁵	le:y ⁵	le:w ⁶
ให้	เต็ม	ที่	เลย	จน	ให้	เรา	ได้	ยิน	น้ำ	แล้ว
ha: ⁵	ci: ³	le:n ²	ma: ⁵	co:y ³	su: ³	t ^h an ⁵	thi: ⁵	lə:y ⁵	?ay ¹	nu: ³
เรา	จะ	วัง	มา	ช่วย	แก	ทัน	ที่	เลย	ไอ้	หนู
ko: ¹	ta:w ⁴	ma: ⁵	waw ⁶	sai ⁴	to: ³	liŋ ⁵	“ hə:y ⁶	su: ³	yu: ⁴	ten ³
ก็	กลับ	มา	พูด	ใส่	ตัว	ลิง	“ เอ้ย	แก	อยู่	บน
ko: ³	may ⁶	su: ³	ko:y ³	fan ⁵	sian ³	p ^h o: ⁵	yin ⁵	sian ³	le:w ⁶	hai ¹
ต้น	ไม้	แก	คอย	ฟัง	เสียง	พอ	ยิน	เสียง	แล้ว	ให้
su: ³	lon ⁵	ko: ³	may ⁶	ma: ⁵	way ⁵	way ⁵ ”	yu: ⁴	ma: ⁵	bo? ⁴	ki: ⁴
แก	ลง	ต้น	ไม้	มา	ไว	ไว ”	อยู่	มา	ไม่	ก็
mi: ⁶	?ay ¹	sin ³ to: ³ tit ⁴	hə:w ⁶	p ^h a:n ⁵	nai ⁴	k ^h aw ¹	sin ³ to: ³ nan ⁶	ko: ¹		
มือ	ไอ้	สิงโต	ติด	เร็ว	พราน	ใหญ่	เข้า	สิงโต	นั่น	ก็
ho:ŋ ⁶	con ³	sut ⁴	sian ³	man ⁵	?ay ¹	liŋ ⁵	yu: ⁴	ten ³	ko: ³	may ⁶
ร้อง	จน	สุด	เสียง	มัน	ไอ้	ลิง	อยู่	บน	กอ	ไม้
lay ²	yin ⁵	k ^h aw ¹	ko: ¹	le:n ²	lon ⁵	ko: ³	may ⁶	lon ⁵	ma: ⁵	ma: ⁵
ได้	ยิน	เข้า	ก็	เล่น	ลง	ต้น	ไม้	ลง	มา	มา
bo? ⁴	sai ⁴	?ay ¹	nu: ³	ma: ⁵	waw ⁶	sai ⁴	?ay ¹	nu: ³	“ hə:y ⁶	ha: ⁵
บอก	ใส่	ไอ้	หนู	มา	ว่า	ใส่	ไอ้	หนู	“ เอ้ย	เรา
lay ²	yin ⁵	sian ³	to: ³ han ⁵		ho:ŋ ⁶	bu: ⁶	ka: ³	kuan ³	pa: ⁴	nai ⁴
ได้	ยิน	เสียง	อะไร		ร้อง	ไม่รู้	ที่	ใน	ป่า	ใหญ่
pun ⁶	na? ²	” ?ay ¹	nu: ³	ŋam ³	k ^h i:n ¹	ma: ⁵	wa: ²	to:ŋ ¹	pen ³	?ay ¹
โน่น	นะ	” ไอ้	หนู	คิด	ขึ้น	มา	ว่า	ต้อง	เป็น	ไอ้
sin ³ to: ³ ne: ²	no:n ⁵	?ay ¹	nu: ³	ko: ¹	bo? ⁴	way ⁶	bo? ⁴	wa:ŋ ⁵	to: ³ han ⁵	
สิงโต	แน่	นอน	ไอ้	หนู	ก็	ไม่	รอ	ไม่	ช้า	อะไร
le:y ⁵	ka: ³ lo:t ⁴	k ^h i:n ¹	lan ³	to: ³	liŋ ⁵	cian ⁴	kan ³	day ¹	le:n ²	
แล้ว	กระโดด	ขึ้น	หลัง	ตัว	ลิง	ชวน	กัน	ได้	วัง	
ma: ⁵	tem ³	t ^h i: ²	lə:y ⁵	ma: ⁵	ko: ¹	ma: ⁵	po: ⁶	sin ³ to: ³ tit ⁴	hə:w ⁶	
มา	เต็ม	ที่	เลย	มา	ก็	มา	พบ	สิงโต	ติด	เร็ว
p ^h a:n ⁵	nai ⁴	k ^h aw ¹	?ay ¹	nu: ³	hen ³	cen ⁶		le:w ⁶	ko: ¹	lo:t ⁴
พราน	ใหญ่	เข้า	ไอ้	หนู	เห็น	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	กระโดด
lon ⁵	lan ³	to: ³	liŋ ⁵	le:n ²	pay ³	kat ⁴	cia? ²	hə:w ⁶	nan ⁶	con ³
ลง	หลัง	ตัว	ลิง	วัง	ไป	กัด	เชือก	เร็ว	นั่น	จน

k ^h a:t ⁴	ʔay ¹	sin ³ to: ³ nan ⁶	kw: ¹	lo:t ²	ta:y ³	pay ³	lay ³	ʔay ¹	nu: ³	
ขาด	ไ้	สิงโต	นั้น	ก็	รอด	ตาย	ไป	ได้	ไ้	หนู
lə:y ⁵	paʔ ⁴	k ^h i:n ¹	wa: ²	“hen ³	na: ⁶	bun ³	k ^h un ⁵	k ^h ɔ:ŋ ³	ha: ⁵	naʔ ² “
เลย	พูด	ขึ้น	ว่า	“เห็น	ไหม	บุญ	คุณ	ของ	เรา	นะ ”
ʔay ¹	sin ³ to: ³ di: ³	ʔok ⁴	di: ³	cai ³	ka: ³ lo:t ⁴		kw:t ⁴	kw: ³	to: ³	
ไ้	สิงโต	ดี	อก	ดี	ใจ	กระโดด	กอด	คอ	ตัว	
liŋ ⁵	to: ³	nu: ³	ta:ŋ ⁴	to: ³	kw: ¹	ta:ŋ ⁴	k ^h ɔ:p ⁴	cai ³	kan ³	met ⁴
ลิง	ตัว	หนู	ต่าง	ตัว	ก็	ต่าง	ชอบ	ใจ	กัน	หมด
t ^h aŋ ⁶	sa:m ³	sat ⁴	niʔ ² t ^h a:n ⁵	liəŋ ²	ni: ⁶	sɔ:n ³	hai ¹	hu: ⁶	wa: ²	
ทั้ง	สาม	สัตว์	นิทาน	เรื่อง	นี้	สอน	ให้	รู้	ว่า	
bun ³	k ^h un ⁵	nam ⁵	ma: ⁵	t ^h i: ⁵	laŋ ³					
บุญ	คุณ	ตาม	มา	ที่	หลัง					

ʔay¹ kʰa no:ŋ⁵ tit⁴ kʰa ne:ŋ⁵

ไฉน่องติดแข็ง

man⁵	ʔoʔ⁴	ma:⁵	pen³	bo:¹	kon³	te:²	yan⁵	no:y⁶	man⁵	bo:¹
มัน	ออก	มา	เป็น	ไฉ	คน	แต่	เมื่อ	เด็ก	มัน	ไม่
kʰi:⁵	saw³	man⁵	pen³	bo:¹	kon³	kʰa:³	tit⁴	kʰa no:ŋ⁵	tit⁴	
เหมือน	เขา	มัน	เป็น	ไฉ	คน	ขา	ติด	น่อง		ติด
kʰa ne:ŋ⁵	taŋ¹	te:⁴	ʔoʔ⁴	ma:⁵	lo:y⁵	man⁵	ko:¹	na:ŋ²	pay³	
แข็ง	ตั้ง	แต่	ออก	มา	เลย	มัน	ก็	เดิน	ไป	
ta:ŋ³	lak⁴	ta:ŋ³	ha:ŋ³	ko:¹	pay³	bo:¹	kʰo:y²	lai¹	nam⁵	saw³
ทาง	ไกล	ทาง	ใกล้	ก็	ไป	ไม่	ค่อย	ได้	ตาม	เขา
tʰa:¹	ci:³	pay³	hian⁵	bo:¹	pʰai⁵	man⁵	ko:¹	boʔ⁴	hai¹	beʔ⁴
ถ้า	จะ	ไป	บ้าน	ใคร		มัน	ก็	บอก	ให้	แบก
nam⁵ to:³	pay³	cu:³	tia³	cu:³	tia³	saw³	ko:¹	cən³	boʔ⁴	
ตัว	ไป	ทุก	ครั้ง	ทุก	ครั้ง	เขา	ก็	จน	ไม่	
yaʔ⁴	beʔ⁴	nam⁵ to:³	man⁵	pay³	le:w⁶	ko:¹	boʔ⁴	yaʔ⁴	hai¹	
อยาก	แบก	ตัว	มัน	ไป	แล้ว	ก็	ไม่	อยาก	ให้	
man⁵	pay³	hian⁵	ka:³ lak⁴	nam⁵	saw³	kap⁴ ni:⁶	man⁵	ko:¹		
มัน	ไป	บ้าน	ไกล	ด้วย	เขา	คราวนี้	มัน	ก็		
pai⁴	kʰin¹	cu:³	mi:⁶	cu:³	mi:⁶	ʔa:³ yuʔ²	man⁵	ko:¹	ʔe:⁴	
โต	ขึ้น	ทุก	มือ	ทุก	มือ	อายุ	มัน	ก็	มาก	
kʰin¹	pay³	liay²	cən³	ʔa:³ yuʔ²	man⁵	lai¹	ho:t²	sa:w⁵	pi:³	
ขึ้น	ไป	เรื่อย	จน	อายุ	มัน	ได้	ถึง	ยี่สิบ	ปี	
kwa:⁴	kʰin¹	ma:⁵	kap⁴ ni:⁶	man⁵	ko:¹	co:y³	nam⁵ to:³	man⁵		
กว่า	ขึ้น	มา	คราวนี้	มัน	ก็	ช่วย	ตัว	มัน		
kʰin¹	ma:⁵	day¹	ʔe:⁴	lek²	lek²	no:y⁶	no:y⁶	man⁵	ko:¹	pay³
ขึ้น	มา	ได้	มั่ง	เล็ก	เล็ก	น้อย	น้อย	มัน	ก็	ไป
tʰiaw²	hian⁵	siaw³	li:³	hian⁵	pʰak²	pʰuak²	man⁵	man⁵	ko:³	ko:y³
เที่ยว	บ้าน	เพื่อน	หรือ	บ้าน	พรรค	พวก	มัน	มัน	ก็	ค่อย
ca:n³	laʔ²	ke:ŋ¹	laʔ²	kʰa:³	pay³	ta:m³	lian²	ta:m³	la:w⁵	kʰo:ŋ³
คลาน	ลาก	แข็ง	ลาก	ขา	ไป	ตาม	เรื่อง	ตาม	ราว	ของ
man⁵	man⁵	ko:¹	pay³	tʰiaw²	hian⁵	pʰu:¹	ni:⁶	hian⁵	pʰu:¹	nan⁶
มัน	มัน	ก็	ไป	เที่ยว	บ้าน	ผู้	นี้	บ้าน	ผู้	นั้น

ba:n ¹	ʔi:n ⁴	li: ³	ba:n ¹	noʔ ³	kʰo:k ²	na: ⁵	ta:m ³	saw ¹	ta:m ³	ke:m ³
บ้าน	อื่น	หรือ	บ้าน	นอก	คอก	นา	ตาม	ไกล	ตาม	ใกล้
man ⁵	ko: ¹	pay ³	day ¹	met ⁴	tua ³	pay ³	lo:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	pay ³
มัน	ก็	ไป	ได้	หมด	ทั่ว	ไป	เลย	มัน	ก็	ไป
ho:t ²	kʰi: ⁵	kan ³	loʔ ²	man ⁵	ko: ¹	tʰiaw ²	pay ³	tʰiaw ²	ma: ⁵	mi: ⁶
ถึง	เหมือน	กัน	ล่ะ	มัน	ก็	เที่ยว	ไป	เที่ยว	มา	วัน
niŋ ²	han ²	ko: ¹	ca: ³	pʰoʔ ⁴	pay ³	po: ⁶	hian ⁵	lan ³	niŋ ²	kʰaw ¹
หนึ่ง	นั้น	ก็	เฉพาะ		ไป	เจอ	บ้าน	หลัง	หนึ่ง	เข้า
pʰo: ⁵	di: ³	pay ³	po: ⁶	hian ⁵	pʰu: ¹	kon ³	ta: ³	bo:t ⁴	pen ³	po: ³
พอ	ดี	ไป	เจอ	บ้าน	ไ้	คน	ตา	บอด	เป็น	ผู้
ca:y ³	kʰaw ¹	mai ⁴	pen ³	po: ³	ca:y ³	lun ²	la:w ⁵	kʰa:w ⁵	diaw ³	kap ⁴
ชาย	เข้า	อีก	เป็น	ผู้	ชาย	รุ่น	ราว	คราว	เดียว	กับ
man ⁵	nan ⁶	loʔ ²	te: ⁴	wa: ²	kʰa: ³	man ⁵	di: ³	man ⁵	ɲa:ŋ ²	pay ³
มัน	นั้น	แหละ	แต่	ว่า	ขา	มัน	ดี	มัน	เดิน	ไป
ka: ³	pi: ⁶	ka: ³	pun ⁶	day ¹	sa: ba:y ³	kap ⁴	tʰi: ²	ni: ⁶	ʔay ¹	kʰa: ³
ที่	นี้	ที่	โน้น	ได้	สบาย	คราวนี้			ไ้	ขา
tit ⁴	kʰa: no:ŋ ⁵	tit ⁴	kʰa: ne:ŋ ⁵	han ²	ke:n ⁴	ta: ³	man ⁵	hen ³		
ติด	น้อง	ติด	แข่ง	นั้น	แก่น	ตา	มัน	เห็น		
di: ³	wan ⁶	te: ⁴	wa: ²	kʰa: ³	man ⁵	ɲa:ŋ ²	boʔ ⁴	kʰo:ŋ ²	man ⁵	pay ³
ดี		แต่	ว่า	ขา	มัน	เดิน	ไม่	คล่อง	มัน	ไป
hen ³	hian ⁵	ʔay ¹	ta: ³	bo:t ⁴	nan ⁶	kʰaw ¹	man ⁵	ko: ¹	ko:y ³	ca:n ³
เห็น	บ้าน	ไ้	ตา	บอด	นั้น	เข้า	มัน	ก็	ค่อย	คลาน
kʰin ¹	lay ¹	kʰin ¹	pay ³	ten ³	hian ⁵	ko: ¹	pay ³	cam ³	caw ¹	kʰo:ŋ ³
ขึ้น	บันได	ขึ้น	ไป	บน	บ้าน	ก็	ไป	ลูกคำ	เจ้า	ของ
hian ⁵	nan ⁶	kʰaw ¹	boʔ ⁴	hu: ⁵	cak ⁴	wa: ²	man ⁵	pen ³	bo: ¹	kon ³
บ้าน	นั้น	เข้า	ไม่	รู้	จัก	ว่า	มัน	เป็น	ไ้	คน
ta: ³	bo:t ⁴	caw ¹	kʰo:ŋ ³	hian ⁵	ta: ³	bo:t ⁴	nan ²	ko: ¹	tok ⁴	cai ³
ตา	บอด	เจ้า	ของ	บ้าน	ตา	บอด	นั้น	ก็	ตก	ใจ
ʔay ¹	bo:t ⁴	caw ¹	kʰo:ŋ ³	hian ⁵	paʔ ⁴	kʰin ¹	“ hə:y ⁶	ʔay ¹	lai ⁵	le:y ⁵
ไ้	บอด	เจ้า	ของ	บ้าน	พูด	ขึ้น	“ เอ้ย	ไ้	ใคร	นะ
ma: ⁵	cam ³	ha: ⁵	ne:w ⁶	ni: ⁶	na: ²	su: ³	pen ³	bo: ¹	pʰai ⁵	le:y ⁵ ”
มา	คำ	เรา	อย่าง	นี้	นะ	มึง	เป็น	ผู้	ใด	ล่ะ ”

ha: ⁵	ko: ¹	pen ³	ʔay ¹	k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴	k ^h a: ne:ŋ ⁵	loʔ ²	kwa: ⁵			
เรา	ก็	เป็น	ไอ้	คนอง	ติด	คะแนง	ละ	ลี			
k ^h uy ⁵	kan ³	pay ³	k ^h uy ⁵	kan ³	ma: ⁵	ko: ¹	t ^h am ³	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	
คุย	กัน	ไป	คุย	กัน	มา	ก็	ถาม	เจ้า	ของ	บ้าน	
k ^h in ¹	ma: ⁵	ʔe: ⁴	ʔay ¹	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	ha: ⁵	
ขึ้น	มา	อีก	ไอ้	เจ้า	ของ	บ้าน	ก็	บอก	ว่า	เรา	
ci: ²	ʔay ¹	bo:t ⁴	laʔ ²	kwa: ⁵	taŋ ³	kon ³	ko: ¹	taŋ ³	hu: ⁵	cak ⁴	
ชื่อ	ไอ้	บอก	ละ	ลี	ต่าง	คน	ก็	ต่าง	รู้	จัก	
ci: ²	kan ³	le:w ⁶	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	ʔay ¹	bo:t ⁴	ciaŋ ³	ʔay ¹	k ^h a: no:ŋ ⁵	
ชื่อ	กัน	แล้ว	เจ้า	ของ	บ้าน	ไอ้	บอก	ชวน	ไอ้	คนอง	
tit ⁴	k ^h a: ne:ŋ ⁵	ciaŋ ³	no:n ⁵	kan ³	pen ³	ku: ³	k ^h uy ⁵	kan ³	neʔ ²		
ติด	คะแนง		ชวน	นอน	กัน	เป็น	คู่	คุย	กัน	นะ	
ki:n ³	mi: ⁶	ni: ⁶	naʔ ²	ʔay ¹	k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴	k ^h a: ne:ŋ ⁵	ko: ¹			
คืน	วัน	นี้	นะ	ไอ้	คนอง	ติด	คะแนง		ก็		
boʔ ⁴	no:n ⁵	ko: ¹	no:n ⁵	kwa: ⁵	hə:y ⁶	ta: ³	wen ⁵	ko: ¹	tok ⁴	din ³	
บอก	นอน	ก็	นอน	ลี		ตะวัน		ก็	ตก	ดิน	
p ^h o: ⁵	di: ³	le:y ⁵	ko: ¹	lə:y ⁵	k ^h a:ŋ ³	yu: ⁴	hian ⁵	ʔay ¹	bo:t ⁴	han ²	
พอ	ดี	เลย	ก็	เลย	ค้าง	อยู่	บ้าน	ไอ้	บอก	นั่น	
taŋ ³	so:ŋ ³	ko: ¹	lə:y ⁵	ciaŋ ³	kan ³	ʔet ⁴	k ^h aw ¹	ʔet ⁴	le:ŋ ⁵	ʔet ⁴	
ทั้ง	สอง	ก็	เลย	ชวน	กัน	ทำ	ข้าว	ทำ	มือเย็น	ทำ	
ŋa:y ⁵	su: ⁴	kan ³	kin ³	p ^h o: ³	kin ³	le:ŋ ⁵	ʔim ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	ci: ³	
มือเข้า	สู่	กัน	กิน	พอ	กิน	ข้าวเย็น	อิม	แล้ว	ก็	จะ	
ciaŋ ³	kan ³	k ^h aw ¹	no:n ⁵	kap ⁴	t ^h i: ⁵	ni: ⁶	naʔ ²	ko:n ⁴	t ^h i: ²	caʔ ⁴	k ^h aw ¹
ชวน	กัน	เข้า	นอน	คราวนี้			นะ	ก่อน	ที่	จะ	เข้า
t ^h i: ²	no:n ⁵	nan ⁶	ʔay ¹	bo:t ⁴	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	nan ⁶	man ⁵	ŋam ³	
ที่	นอน	นั่น	ไอ้	บอก	เจ้า	ของ	บ้าน	นั่น	มัน	คิด	
k ^h in ¹	ma: ⁵	lai ¹	ne:w ⁵	lai ⁵	man ⁵	bu: ⁶	man ⁵	ko: ¹	ciaŋ ³	ʔay ¹	
ขึ้น	มา	ได้	อย่าง	ไร	มัน	ไม่รู้	มัน	ก็	ชวน	ไอ้	
k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴	k ^h a: ne:ŋ ⁵	wa: ²	“	hə:y ⁶	haw ⁵	lon ⁵	pen ³	siaw ³		
น้อง	ติด	แข่ง		ว่า	“	เฮ้ย	เรา	ลง	เป็น	เพื่อน	
kan ³	ʔaw ³	wa: ² ”	ʔay ¹	k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴	k ^h a: ne:ŋ ⁵	day ¹	yin ⁵			
กัน	เอา	วะ”	ไอ้	น้อง	ติด	แข่ง		ได้	ยิน		

cen ³	kʰaw ¹	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	“ ʔaw ³	te: ⁴	kwa: ⁵ ”	te: ⁴	wa: ²	
อย่างนั้น	เข้า	ก็	บอก	ว่า	“ เอา	จริง	สิ ”	แต่	ว่า	
ko:n ⁴	tʰi: ²	ci: ³	pen ³	siaw ³	kan ³	nan ⁶	to:ŋ ¹	mi: ⁵	kʰo: ¹	me: ⁶
ก่อน	ที่	จะ	เป็น	เพื่อน	กัน	นั่น	ต้อง	มี	ข้อ	แม้
le:y ⁵	hə:y ⁶	ha: ⁵	ci: ³	pay ³	ta:ŋ ³	lai ⁵	su: ³	to:ŋ ¹	pe: ¹	
ละ	เฮ้ย	เรา	จะ	ไป	ทาง	ไหน	มึง	ต้อง	ใส่สะเอว,พาดคอ	
ha: ⁵	pay ³	le:y ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	pʰo: ⁵	ʔay ¹	bo:t ⁴	day ¹	yin ⁵	cen ³
เรา	ไป	เลย	คราวนี้		พอ	ไอ้	บอด	ได้	ยีน	อย่างนั้น
kʰaw ¹	ko: ¹	boʔ ⁴	“ day ¹	te: ⁴	kwa: ⁵	hə:y ⁶ ”	tʰa: ¹	ha: ⁵	pe: ¹	su: ³
เข้า	ก็	บอก	“ ได้	จริง	วะ	เฮ้ย ”	ถ้า	เรา	แบก	มึง
pay ³	le:w ⁶	su: ³	ta: ³	di: ³	su: ³	to:ŋ ¹	boʔ ⁴	ta:ŋ ³	ha: ⁵	pay ³
ไป	แล้ว	มึง	ตา	ดี	มึง	ต้อง	บอก	ทาง	เรา	ไป
liay ²	le:y ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	kʰa: ³	tit ⁴	kʰa: no:ŋ ⁵	tit ⁴	kʰa: ne:ŋ ⁵	
เรื่อย	นะ	คราวนี้		ไอ้	ขา	ติด	น้อง		ติด	แข้ง
ko: ¹	di: ³	ʔok ⁴	di: ³	cai ³	wa: ²	ha: ⁵	ha: ⁵	ci: ³	pay ³	ka: ²
ก็	ดี	อก	ดี	ใจ	ว่า	เรา	เรา	จะ	ไป	ที่
lai ⁵	ha: ⁵	boʔ ⁴	day ¹	ŋa:ŋ ²	le:w ⁶	mi: ⁵	kon ³	bɛʔ ⁴	kon ³	pe: ¹
ไหน	เรา	ไม่	ได้	เดิน	แล้ว	มี	คน	แบก	คน	สะพาย
ci: ³	le:w ⁶	naʔ ²	ko: ¹	lə:y ⁵	pen ³	siaw ³	kan ³	kʰin ¹	ma: ⁵	ki:n ³
อย่างนี้	แล้ว	นะ	ก็	เลย	เป็น	เพื่อน	กัน	ขึ้น	มา	คีน
nan ⁶	lə:y ⁵	kʰuy ⁵	kan ³	pay ³	kʰuy ³	kan ³	ma: ⁵	ka:ŋ ³	ki:n ³	nan ⁶
นั่น	เลย	คุย	กัน	ไป	คุย	กัน	มา	กลาง	คีน	นั่น
wa: ²	hə:y ⁶	ʔay ¹	siaw ³	mi: ⁶	puk ⁴	ti:n ⁴	caw ⁶	haw ⁵	kin ³	kʰaw ¹
ว่า	เฮ้ย	ไอ้	เสี่ยว	มือ	พุงนี้	ตีน	เข้า	เรา	กิน	ข้าว
kin ³	ŋa:y ⁵	le:w ⁶	haw ⁵	pay ³	tʰiaw ²	pa: ⁴	kan ³	neʔ ²	hə:y ⁶	pay ³
กิน	ข้าวเข้า	แล้ว	เรา	ไป	เที่ยว	ป่า	กัน	นะ	เฮ้ย	ไป
ha: ³	pʰak ⁴	ha: ³	ŋa: ¹	ma: ⁵	ʔet ⁴	le:ŋ ⁵	ʔet ⁴	ŋa:y ⁵	kin ³	kan ³
หา	ผัก	หา	หญ้า	มา	ทำ	ข้าวเย็น	ทำ	ข้าวเข้า	กิน	กัน
haw ⁵	naʔ ²	pʰo: ⁵	kin ³	kʰaw ¹	kin ³	ŋa:y ⁵	ʔim ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	kiam ³
เรา	นะ	พอ	กิน	ข้าว	กิน	ข้าวเข้า	อิม	แล้ว	ก็	เตรียม
pe: ¹	tʰoŋ ³	pe: ¹	ya:m ²	kʰaw ¹	le:w ⁶	le:y ⁵	taŋ ³	so:ŋ ³	siaw ³	naʔ ²
แบก	ถุง	แบก	ยาม	เข้า	แล้ว		ทั้ง	สอง	เสี่ยว	นะ

kap ⁴ t ^h i: ² ni: ⁶	ໄay ¹	siaw ³	bo:t ⁴	ta: ³	sai ³	ko: ¹	kiam ³	pe: ¹	kiam ³	
คราวนี้	ไ้	เสียว	บอด	ตา	ใส	ก็	เตรียม	เป้	เตรียม	
beɿ ⁴	ໄay ¹	k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴	k ^h a: ne:ŋ ⁵	k ^h in ¹	ba: ⁴	ໄay ¹	siaw ⁴		
แบก	ไ้	น้อง	ติด	แข่ง	ขึ้น	บ่า	ไ้	เสียว		
bo:t ⁴	ta: ³	say ⁴	ko: ¹	boɿ ⁴	ໄay ¹	siaw ⁴	hai ¹	su: ³	boŋ ⁴ ta:ŋ ³	
บอด	ตา	ใส	ก็	บอก	ไ้	เสียว	ให้	มึง	ดู	ทาง
hai ¹	ha: ⁵	pay ³	liay ²	lo:y ⁵	k ^h i: ⁵	ke:n ⁴	ta: ³	su: ³	di: ³	naɿ ²
ให้	เรา	ไป	เรื่อย		คือ	ลูก	ตา	มึง	ดี	นะ
bo: ¹	siaw ³	k ^h a: ³	k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴	ko: ¹	boɿ ⁴	wa: ²	“ ໄo: ³	ໄaw ³	
ไ้	เสียว	ขา	คะนอง	ติด	ก็	บอก	ว่า	“ เอะ	เอา	
t ^h oɿ ⁴	na: ²	ໄay ¹	lian ²	boŋ ⁴	ka:ŋ ³	ta:ŋ ³	ni: ²	haw ⁵	boɿ ⁴	ya:n ²
เถอะ	นะ	ไ้	เรื่อง	ดู	กลาง	ทาง	นี้	เรา	ไม่	กลัว
loɿ ⁴	wa: ²	te: ⁴	ໄay ¹	su: ³	ya: ⁴	pay ³	t ^h im ²	ha: ⁵	way ⁶	nan ²
หอรก	ว่า	แต่	ไ้	มึง	อย่า	ไป	ทิม	เรา	ไว้	ที่
kuan ³	pa: ⁴	ko: ¹	le:w ⁶	kan ³	k ^h i: ⁵	wa: ²	k ^h a: ³	ha: ⁵	man ⁵	boɿ ⁴
ใน	ป่า	ก็	แล้ว	กัน	คือ	ว่า	ขา	เรา	มัน	ไม่
di: ³ ”	kap ⁴ ni: ⁶	tan ³	so:ŋ ³	siaw ³	ko: ¹	pa: ³	kan ³	k ^h aw ¹	pa: ⁴	
ดี ”	คราวนี้	ทั้ง	สอง	คน	ก็	พา	กัน	เข้า	ป่า	
pay ³	liay ²	liay ²	p ^h o: ⁵	di: ³	pay ³	po: ⁶	ko: ³	may ⁶	jai ⁴	ko: ³
ไป	เรื่อย	เรื่อย	พอ	ดี	ไป	เจอ	ต้น	ไม้	ใหญ่	ต้น
niŋ ²	yu: ⁴	tan ³	na: ¹	nan ⁶	kap ⁴ ni: ⁶	ໄay ¹	k ^h a: ³	tit ⁴	k ^h a: no:ŋ ⁵	
หนึ่ง	อยู่	ข้าง	หน้า	นั้น	คราวนี้	ไ้	ขา	ติด	น้อง	
k ^h a: ne:ŋ ⁵	nan ⁶	ta: ³	man ⁵	di: ³	man ⁵	ko: ¹	boɿ ⁴	ໄay ¹	siaw ⁴	
แข่ง	นั้น	ตา	มัน	ดี	มัน	ก็	บอก	ไ้	เสียว	
wa: ²	ໄay ¹	siaw ⁴	po: ⁶	ko: ³	may ⁶	jai ⁴	le:w ⁶	siaw ⁴	mi: ⁵	hu: ⁵
ว่า	ไ้	เพื่อน	พบ	ต้น	ไม้	ใหญ่	แล้ว	เพื่อน	มี	รู
p ^h o:ŋ ⁵	to: ³	nok ²	k ^h un ³	t ^h o:ŋ ⁵	yu: ⁴	ka:ŋ ³	cəŋ ³	ko: ³	may ⁶	sia ³
โพรง	ตัว	นก	ขุน	ทอง	อยู่	กลาง	ตรง	ต้น	ไม้	เสย
mai ⁴	ໄay ¹	siaw ⁴	ໄay ¹	bo:t ⁴	ta: ³	sai ³	day ¹	yin ⁵	k ^h aw ¹	cen ³
อีก	ไ้	เพื่อน	ไ้	บอด	ตา	ใส	ได้	ยิน	เข้า	อย่างนั้น
ko: ¹	boɿ ⁴	may ³		may ³		ໄay ¹	siaw ³	ha: ⁵	ci: ³	pen ³
ก็	บอก	เอาเถอะ		เอาเถอะ		ไ้	เพื่อน	เรา	จะ	เป็น

bo: ¹	kon ³	k ^h in ¹	ʔeŋ ³	neʔ ²	k ^h i: ⁵	ha: ⁵	man ⁵	pen ³	bo: ¹	kon ³	
ไอ้	คน	ขึ้น	เอง	นะ	คือ	เรา	มัน	เป็น	ไอ้	คน	
k ^h a: ³	di: ³	ʔay ¹	su: ³	yu: ⁴	ta:ŋ ³	tai ¹	ni: ⁶	su: ³	bəŋ ⁴	way ⁶	
ขา	ดี	ไอ้	มึง	อยู่	ทาง	ใต้	นี้	มึง	ดู	ไว้	
hai ¹	man ⁵	di: ³	le:y ⁵	wa: ²	p ^h o:ŋ ⁵	to: ³	nok ²	man ⁵	yu: ⁴	ka: ³	
ให้	มัน	ดี	ละ	ว่า	โพรง	ตัว	นก	มัน	อยู่	ที่	
lai ⁵	ka: ³	lai ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	bo:t ⁴	ta: ³	say ⁴	k ^h a: ³	man ⁵	
ไหน	ที่	ไหน	คราวนี้		ไอ้	บอด	ตา	ใส	ขา	มัน	
di: ³	man ⁵	ko: ¹	ko:y ³	ca:n ³	pay ³	po: ⁶	ko: ³	may ⁶	k ^h aw ¹	man ⁵	
ดี	มัน	ก็	ค่อย	คลาน	ไป	เจอ	ต้น	ไม้	เข้า	มัน	
ko: ¹	ko:y ³	ʔop ⁴	ko: ³	may ⁶	k ^h in ¹	liay ²	pay ³	man ⁵	ko: ¹	t ^h am ³	
ก็	ค่อย	โอบ	ต้น	ไม้	ขึ้น	เรื่อย	ไป	มัน	ก็	ถาม	
ʔay ¹	siaw ³	yu: ⁴	taŋ ³	ko:ŋ ¹	man ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴	ʔay ¹	siaw ³	taŋ ³	
ไอ้	เสียว	อยู่	ข้าง	ล่าง	มัน	ก็	บอก	ไอ้	เสียว	ทาง	
tai ¹	wa: ²	ho:t ²	le:w ⁶	yaŋ ⁵	ʔay ¹	siaw ³	taŋ ³	tai ¹	ko: ¹	boʔ ⁴	
ใต้	ว่า	ถึง	แล้ว	ยัง	ไอ้	เพื่อน	ทาง	ใต้	ก็	บอก	
wa: ²	ho:t ²	le:w ⁶	ʔay ¹	siaw ⁴	hai ¹	su: ³	cam ³	bəŋ ⁴	hai ¹	man ⁵	
ว่า	ถึง	แล้ว	ไอ้	เพื่อน	ให้	มึง	คลำ	ดู	ให้	มัน	
po: ⁶	hu: ⁵	to: ³	nok ²	lo:y ⁵	p ^h o: ⁵	man ⁵	po: ⁶	hu: ⁵	to: ³	nok ²	
เจอ	หู	ตัว	นก	เลย	พอ	มัน	เจอ	หู	ตัว	นก	
le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	ʔaw ³	mi: ⁵	k ^h aw ¹	pay ³	luan ⁶	hu: ⁵	to: ³	nok ²	
แล้ว	มัน	ก็	เอา	มือ	เข้า	ไป	ล้วง	หู	ตัว	นก	
nan ⁶	pay ³	kam ³	ʔaw ³	ko: ³	to: ³	ŋu: ⁵	k ^h aw ¹	nik ²	wa: ²	ko: ³	
นั่น	ไป	จับ	เอา	คอ	ตัว	งู	เข้า	นี้	ว่า	คอ	
to: ³	nok ²	man ⁵	ko: ¹	laʔ ⁴	ko: ³	to: ³	ŋu: ⁵	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	ʔay ¹	
ตัว	นก	มัน	ก็	ลาก	คอ	ตัว	งู	ออก	มา	ไอ้	
siaw ⁴	taŋ ³	tai ¹	p ^h o: ⁵	hen ³	k ^h aw ¹	ko: ¹	lo:y ⁵	ta: ³	p ^h o:t ²	wa: ²	
เพื่อน	ทาง	ใต้	พอ	เห็น	เข้า	ก็	เลย	ตะเพิด		ว่า	
su: ³	pay ³	kam ³	ʔaw ³	ko: ³	to: ³	ŋu: ⁵	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	ʔet ⁴	to: ³	han ⁵
มึง	ไป	จับ	เอา	คอ	ตัว	งู	ออก	มา	ทำ	อะไร	
le:y ⁵	siaw ³	to: ³	ŋu: ⁵	to: ³	nan ⁶	ko: ¹	lo:y ⁵	p ^h on ²	nam ⁶	la:y ⁵	
เล่า	เพื่อน	ตัว	งู	ตัว	นั่น	ก็	เลย	พ่น	น้ำ	ลาย	

say ⁴	kɛ:n ⁴	ta: ³	ʔay ¹	bɔ:t ⁴	nan ⁶	ta: ³	man ⁵	bɔ:t ⁴	ko: ¹	lə:y ⁵
ใส่	ถูก	ตา	ไอ้	บอด	นั่น	ตา	มัน	บอด	ก็	เลย
pen ³	ta: ³	di: ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	ta: ³	man ⁵	di: ³	man ⁵	ŋwaʔ ⁴	hen ³
เป็น	ตา	ดี	ขึ้น	มา	ตา	มัน	ดี	มัน	แหงะ	เห็น
wa: ²	pen ³	to: ³	ŋu: ⁵	lɛ:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	lə:y ⁵	cap ⁴	ko: ³	to: ³
ว่า	เป็น	ตัว	งู	แล้ว	มัน	ก็	เลย	จับ	คอ	ตัว
ŋu: ⁵	bɛ:n ⁴	lon ⁵	ma: ⁵	ha: ³	ʔay ¹	siaw ³	nan ²	yu: ⁴	tan ³	tai ¹
งู	ขว้าง	ลง	มา	หา	ไอ้	เพื่อน	นั่ง	อยู่	ทาง	ใต้
to: ³	ŋu: ⁵	ko: ¹	ma: ⁵	pan ³	k ^h a: ³	siaw ³	ʔay ¹	k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴	
ตัว	งู	ก็	มา	พัน	ขา	เพื่อน	ไอ้	น้อง		ติด
k ^h a: nɛ:ŋ ⁵	man ⁵	ko: ¹	lin ²	ʔaw ³	con ³	k ^h a: ³	k ^h a: no:ŋ ⁵	tit ⁴		
แข้ง		มัน	ก็	ดิน	เอา	จน	ขา	น้อง		ติด
k ^h a: nɛ:ŋ ⁵	man ⁵	lut ⁴	p ^h oʔ ²	k ^h wa:m ⁵	ya:n ²	to: ³	ŋu: ⁵	tan ³		
แข้ง		มัน	หลุด	เพราะ	ความ	กลัว	ตัว	งู		ทั้ง
sɔ:ŋ ³	siaw ³	ko: ¹	lə:y ⁵	kap ⁴	pen ³	bɔ: ¹	kon ³	ta: ³	di: ³	k ^h a: ³
สอง	เพื่อน	ก็	เลย	กลับ	เป็น	ไอ้	คน	ตา	ดี	ขา
di: ³	tan ³	k ^h u: ²	saw ³	di: ³	met ⁴	lɛ:w ⁶	saw ³	ko: ¹	ciaŋ ³	kan ³
ดี	ทั้ง	คู่	เขา	ดี	หมด	แล้ว	เขา	ก็	ชวน	กัน
pay ³	t ^h iaw ²	k ^h aw ¹	pay ³	po: ³	di: ³	pay ³	po: ⁶	se:t ² t ^h i: ³	luʔ ²	
ไป	เที่ยว	เข้า	ไป	พอ	ดี	ไป	เจอ	เศรษฐกิจ		ถูก
yin ³	k ^h aw ¹	sɔ:ŋ ³	kon ³	ko: ¹	lə:y ⁵	lay ²	ma: ⁵	ʔet ⁴	mia ⁵	tan ³
หญิง	เข้า	สอง	คน	ก็	เลย	ได้	มา	ทำ	เมีย	ทั้ง
sɔ:ŋ ³	kon ³	nan ²	yu: ⁴	ma: ⁵	yu: ⁴	ma: ⁵	bɔʔ ⁴	ki: ⁴	bian ³	mia ⁵
สอง	คน	นั่น	อยู่	มา	อยู่	มา	ไม่	ก็	เดือน	เมีย
cai ⁶	hai ¹	saw ³	ʔet ⁴	wiaʔ ²	man ⁵	k ^h i: ¹	ca:n ⁶	mia ⁵	man ⁵	ko: ¹
ใช้	ให้	มัน	ทำ	งาน	มัน	ชี้	คร้าน	เมีย	มัน	ก็
lə:y ⁵	lay ²	ʔɔʔ ⁴	ma: ⁵	tan ³	ku: ²	ʔɔʔ ⁴	ma: ⁵	ja:ŋ ²	ma: ⁵	ta:m ³
เลย	ไล่	ออก	มา	ทั้ง	คู่	ออก	มา	ย่าง	มา	ตาม
ta:ŋ ³	ŋam ³	wa: ²	ci: ³	ma: ⁵	ho:t ²	hian ⁵	ʔik ⁴	ya:ŋ ⁴	ko: ¹	ya:n ²
ทาง	คิด	ว่า	จะ	มา	ถึง	บ้าน	อีก	อย่าง	ก็	กลัว
la:ʔa:y ³	sa:w ⁵	ba:n ¹	saw ³	ko: ¹	lə:y ⁵	ciaŋ ³	kan ³	day ¹	tan ³	sɔ:ŋ ³
ละอาย	ชาวบ้าน		เขา	ก็	เลย	ชวน	กัน	ได้	ทั้ง	สอง

siaw ³	pa:ŋ ²	ma. ⁵	pa:ŋ ²	ma. ⁵	ma. ⁵	po: ⁶	me: ²	nam ⁶	k ^h aw ¹	ciaŋ ³
เพื่อน	เดิน	มา	เดิน	มา	มา	เจอ	แม่	น้ำ	เข้า	ชวน
kan ³	lai ²	lo:y ⁵	ka: ³	do:t ⁴	nam ⁶	ta:y ³	taŋ ³	ku: ²		
กัน	ได้	เลย	กระโดด		น้ำ	ตาย	ทั้ง	คู่		

ʔi:³ mɛ:² kʰi:¹ hay¹ keŋ⁴

นางร้องไห้

man ⁵	mi: ⁵	mu: ⁴	ba:n ¹	yu: ⁴	mon ²	niŋ ²	man ⁵	mi: ⁵	hian ⁵	yu: ⁴
มัน	มี	หมู่	บ้าน	อยู่	กลุ่ม	หนึ่ง	มัน	มี	บ้าน	อยู่
ʔe: ⁴	lan ³	yu: ⁴	sum ⁵	saw ¹	kan ³	p ^h ua ³	mia ⁵	niŋ ²	nan ⁶	pay ³
หลาย	หลัง	อยู่	เป็น	กลุ่ม	กัน	ผ้า	เมีย	หนึ่ง	นั้น	ไป
taŋ ¹	hian ⁵	yu: ⁴	nam ⁵	saw ³	han ²	noŋ ⁴	p ^h ua ³	mia ⁵	ni: ⁶	p ^h ua ³
ตั้ง	บ้าน	อยู่	ร่วมกับ	เขา	นั้น	นะ	ผ้า	เมีย	นี้	ผ้า
man ⁵	ci: ²	bo: ¹	ŋa: ⁵	mia ⁵	man ⁵	te: ⁶	ci: ²	ʔi: ³	ŋai ²	p ^h ua ³
มัน	ชื่อ	ไอ้	งา	เมีย	มัน	จริง	ชื่อ	อี	ใหญ่	ผ้า
mia ⁵	ni: ⁶	ye: ²	kwa: ⁴	saw ³	boŋ ⁴	mi: ⁵	lu? ²	mi: ⁵	taw ¹	kʰi: ⁵
เมีย	นี้	แย	กว่า	เขา	ไม่	มี	ลูก	มี	เต้า	เหมือน
saw ³	sa: mai ⁴		hen ³	hian ⁵	ʔi:n ⁴	saw ³	ʔum ¹	lu? ²	ʔum ¹	taw ¹
เขา	พวกเขา		เห็น	บ้าน	อื่น	เขา	อ้อม	ลูก	อ้อม	เต้า
cun ³	lu? ²	cun ³	taw ¹	kʰo:ŋ ³	saw ³	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵	ko: ¹
ลุง	ลูก	ลุง	เต้า	ของ	เขา	สอง	คน	ผ้า	เมีย	ก็
com ⁴	ya? ⁴	ci: ³	mi: ⁵	lu? ²	mi: ⁵	taw ¹	nam ⁵	saw ³	ʔe: ⁴	kʰa:ŋ ¹
ป่น	อยาก	จะ	มี	ลูก	มี	เต้า	กับ	เขา	บ้าง	ข้าง
mɛ: ²	mia ⁵	ʔet ⁴	wia? ²	to: ³	haŋ ⁵	yu: ⁴	ko: ¹	com ⁴	yu: ⁴	han ²
แม่	เมีย	ทำ	งาน	อะไร		อยู่	ก็	ป่น	อยู่	นั้น
lo? ⁴	mi: ⁶	nan ⁶	p ^h o: ⁵	tok ⁴	co: ³	kam ³	ma: ⁵	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³
ละ	มือ	นั้น	พอ	ตก	เวลา	ค่า	มา	สอง	คน	ผ้า
mia ⁵	ko: ¹	ʔet ⁴	le:ŋ ⁵	kin ³	kan ³	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵	kin ³
เมีย	ก็	ทำ	ข้าวเย็น	กิน	กัน	สอง	คน	ผ้า	เมีย	กิน
le:ŋ ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	kʰaw ¹	no:n ⁵	kan ³	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵	ko: ¹
ข้าวเย็น	แล้ว	ก็	เข้า	นอน	กัน	สอง	คน	ผ้า	เมีย	ก็
kʰaw ¹	no:n ⁵	boŋ ⁴	hu: ⁶	cak ⁴	wa: ²	man ⁵	pen ³	to: ³	haŋ ⁵	ʔet ⁴
เข้า	นอน	ไม่	รู้	จัก	ว่า	มัน	เป็น	อะไร		ทำ
hai ¹	p ^h ua ³	mia ⁵	lap ⁴	pay ³	ten ³	p ^h ua ³	ten ³	mia ⁵	boŋ ⁴	hu: ⁶
ให้	ผ้า	เมีย	หลับ	ไป	ทั้ง	ผ้า	ทั้ง	เมีย	ไม่	รู้
lian ²	la:w ⁵	lo:y ⁵	ki:n ³	nan ⁶	na? ²	p ^h o: ⁵	tok ⁴	ka:ŋ ³	ki:n ³	ma: ⁵
เรื่อง	ราว	เลย	คืน	นั้น	นะ	พอ	ตก	กลาง	คืน	มา

la:w ⁵	la:w ⁵	sak ⁴	t ^h o:ŋ ³	ki:n ³	niŋ ²	ci: ³	lay ²	p ^h o: ⁵	di: ³	mia ⁵
ราว	ราว	สัก	ครึ่ง	คืน	หนึ่ง	จะ	ได้	พอ	ดี	เมีย
man ⁵	k ^h wan ³	hen ³	p ^h u: ¹	sa:w ³	mɛ: ²	di: ³	ma: ⁵	boʔ ⁴	man ⁵	ʔi: ³
มัน	ฝัน	เห็น	ผู้	สาว	แม่	ดี	มา	บอก	มัน	อี
mɛ: ²	nan ²	man ⁵	nun ²	k ^h a:w ³	hom ⁴	k ^h a:w ³	ma: ⁵	boʔ ⁴	man ⁵	wa: ²
แม่	นั้น	มัน	นุ่ง	ขาว	ห่ม	ขาว	มา	บอก	มัน	ว่า
wa: ²	miŋ ⁵	yaʔ ⁴	lay ²	luʔ ²	mɛ:n ²	na: ⁶	ya:y ⁵	ɲai ⁴	boʔ ⁴	wa: ²
ว่า	มึง	อยาก	ได้	ลูก	จริง	เหวอ	ยาย	ใหญ่	บอก	ว่า
yaʔ ⁴	lay ²	tɛ: ⁴	kwa: ⁶	luʔ ²	naʔ ²	ʔaw ³	ma: ⁵	hai ¹	sak ²	kon ³
อยาก	ได้	จริง	ลี	ลูก	นะ	เอา	มา	ให้	สัก	คน
niŋ ²	ŋi: ⁶	ya:y ⁵	si: ⁵	lay ²	yin ⁵	cen ³		lɛ:w ⁶	cap ⁴	ʔum ¹
หนึ่ง	ลี	ยาย	ซี	ได้	ยีน	อย่างนั้น		แล้ว	จับ	คุ้ม
ʔaw ³	lek ⁴	no:y ⁶	ma: ⁵	ɲiat ⁴	sai ⁴	k ^h am ¹	pum ⁴	hai ¹	ya:y ⁵	ɲai ⁴
เอา	เด็ก	น้อย	มา	ยัด	ใส่	ท้อง		ให้	ยาย	ใหญ่
nan ⁶	way ⁶	lɛ:w ⁶	ko: ¹	lay ²	boʔ ⁴	ya:y ⁵	ɲai ⁴	nan ⁶	way ⁶	wa: ²
นั้น	ไว้	แล้ว	ก็	ได้	บอก	ยาย	ใหญ่	นั้น	ไว้	ว่า
luʔ ²	ku: ³	ʔaw ³	ma: ⁵	hai ¹	ni: ⁶	man ⁵	pen ³	mɛ: ²	ɲiŋ ³	le:y ⁵
ลูก	กู	เอา	มา	ให้	นี้	มัน	เป็น	แม่	หญิง	นะ
pen ³	bo: ¹	kon ³	li: ³	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	ci: ³	ma: ⁵	co:y ³	ʔa:y ¹	ʔe:m ³
เป็น	ไอ้	คน	ดี	ออก	มา	จะ	มา	ช่วย	พอ	แม่
ʔet ⁴	wiaʔ ²	ʔet ⁴	ka:n ³	lay ²	ya:y ⁵	si: ³	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	luʔ ²
ทำ	งาน	ทำ	การ	ได้	ยาย	ซี	ก็	บอก	ว่า	ลูก
miŋ ⁵	p ^h u: ¹	ni: ⁶	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	si: ⁴	ha: ¹	pi: ³	ta: ³	k ^h wɛʔ ²	nan ⁶
มึง	คน	นี้	ออก	มา	สี่	ห้า	ปี	ที่	แรก	นั้น
ci: ³	ʔaw ³	liang ⁶	yaʔ ⁴	sak ⁴	no:y ⁴	niŋ ²	le:y ⁵	k ^h i: ⁵	wa: ²	man ⁵
จะ	เอา	เลี้ยง	ยาก	สัก	หน้อย	หนึ่ง	ละ	คือ	ว่า	มัน
pen ³	bo: ¹	kon ³	k ^h i: ¹	hay ¹	keŋ ⁴	p ^h o: ⁵	ɲai ⁴	ɲai ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵
เป็น	ไอ้	คน	ซี	ให้	เก่ง	พอ	ใหญ่	ใหญ่	ขึ้น	มา
man ⁵	ci: ³	ʔet ⁴	hai ¹	ʔa:y ¹	ʔe:m ³	lay ²	li: ⁵	mi: ⁵	ŋon ⁵	mi: ⁵
มัน	จะ	ทำ	ให้	พอ	แม่	ได้	ดี	มี	เงิน	มี
t ^h o:ŋ ⁵	cai ⁶	pə: ⁵	wa: ²	cen ³		lɛ:w ⁶	ya:y ⁵	si: ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴
ทอง	ใช้	พอ	ว่า	อย่างนั้น		แล้ว	ยาย	ซี	ก็	บอก

ya:y ⁵	nai ²	wa: ²	“ ku: ³	boʔ ⁴	cai ²	pen ³	si: ⁵	le:w ⁶	le:y ⁵	ku: ³
ยาย	ใหญ่	ว่า	“ กู	ไม่	ใช่	เป็น	ชี	แล้ว	ละ	กู
pen ³	na:ŋ ⁵	fa: ⁶	le:y ⁵	ku: ³	ʔaw ³	luʔ ²	ma: ⁵	faʔ ⁴	hai ¹	miŋ ⁵
เป็น	นาง	ฟ้า	ละ	กู	เอา	ลูก	มา	ฝาก	ให้	มึง
lianʔ ⁶	pə: ⁵	wa: ²	cen ³		le:w ⁶	ko: ¹	lə:y ⁵	ha:y ³	wap ⁴	pay ³
เลี้ยง ”	พอ	ว่า	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	เลย	หาย	วับ	ไป
lə:y ⁵	ya:y ⁵	nai ²	hen ³	na:ŋ ⁵	fa: ⁶	ha:y ³	wap ⁴	pay ³	ko: ¹	lə:y ⁵
เลย	ยาย	ใหญ่	เห็น	นาง	ฟ้า	หาย	วับ	ไป	ก็	เลย
k ^h waʔ ⁴	hun ⁵	mia ⁵	ti:n ⁴	k ^h in ¹	ten ³	p ^h ua ³	ten ³	mia ⁵	p ^h o:m ³	kan ³
สะดุ้ง	ตื่นขึ้น		ตื่น	ขึ้น	ทั้ง	ด้ว	ทั้ง	เมื่อย	พร้อม	กัน
ko: ¹	p ^h o: ⁵	li: ⁵	hun ²	sa:y ³	ŋa:y ⁵	caw ⁶	p ^h o: ⁵	li: ⁵	ko: ¹	ciaŋ ³
ก็	พอ	ดี	รุ่ง	สาย	งาย	เช้า	พอ	ดี	ก็	ชวน
kan ³	ʔet ⁴	ŋa:y ⁵	kin ³	p ^h ua ³	mia ⁵	ko: ¹	ciaŋ ³	kan ³	ʔet ⁴	ŋa:y ⁵
กัน	ทำ	ข้าวเช้า	กิน	ด้ว	เมื่อย	ก็	ชวน	กัน	ทำ	ข้าวเช้า
kin ³	kan ³	ten ³	ʔet ⁴	ŋa:y ⁵	liay ²	mia ⁵	ko: ¹	waw ⁶	hai ¹	p ^h ua ³
กิน	กัน	กระทั่ง	ทำ	ข้าวเช้า	เรื่อย	เมื่อย	ก็	พูด	ให้	ด้ว
faŋ ⁵	“ mi: ⁶	ki:n ³	ni: ⁶	bo: ¹	t ^h aw ²	ŋa: ⁵	ʔə:y ⁶	ku: ³	k ^h wan ³	wa: ²
ฟัง	“ เมื่อ	คืน	นี้	ไอ้	เฒ่า	งา	เอ้ย	กู	ฝัน	ว่า
lay ²	luʔ ²	le:y ⁵	pen ³	mɛ: ²	ŋiŋ ⁴	mɛ: ²	li: ⁵	sa: mai ⁴	”	bo: ¹
ได้	ลูก	หนา	เป็น	แม่	หญิง	แม่	ดี	เสียอีก ”		ไอ้
t ^h aw ²	ŋa: ⁵	lay ²	yin ⁵	mia ⁵	paʔ ⁴	cen ³		k ^h in ¹	ko: ¹	di: ³
เฒ่า	งา	ได้	ยिन	เมื่อย	พูด	อย่างนั้น		ขึ้น	ก็	ดี
ʔok ⁴	li: ³	cai ³	ko: ¹	le:n ²	pay ³	boʔ ⁴	saw ³	cən ³	cu: ³	cu: ³
อก	ดี	ใจ	ก็	เล่น	ไป	บอก	เขา	จน	ทุก	ทุก
hian ⁵	wa: ²	ha: ⁵	lay ²	luʔ ²	le:w ⁶	to: ⁴	pay ³	ha: ⁵	ci: ³	lay ²
หลังคา	ว่า	เรา	ได้	ลูก	แล้ว	ต่อ	ไป	เรา	จะ	ได้
ʔum ²	luʔ ²	k ^h i: ⁵	ʔi: ³	su: ³	ʔɛ: ⁴	loʔ ²	sa: ²	ma:y ²	ʔə:y ⁶	yu: ⁴
อู่ม	ลูก	เหมือน	พวก	มึง	บ้าง	แหละ	พวกมึง		เอ้ย	อยู่
ma: ⁵	boʔ ⁴	ki: ⁴	bian ³	k ^h op ⁴	kam ³	not ²	ci: ³	ʔoʔ ⁴	luʔ ²	le:w ⁶
มา	ไม่	ก็	เดือน	ครบ	กำหนด		จะ	ออก	ลูก	แล้ว
yu: ⁴	pa: ³	kɛ: ⁴	k ^h op ²	bian ³	ci: ³	ʔoʔ ⁴	le:w ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	ko: ¹
มีทอง		แก่	ครบ	เดือน	จะ	ออก	แล้ว	คราวนี้		ก็

cep ⁴	pum ⁴	โว ⁴	lu ²	ไย ¹	ญา ⁵	hu ⁶	cak ⁴	wa ²	mia ⁵	ci ³
เจ็บ	ท้อง	ออก	ลูก	ไอ้	งา	รู้	จัก	ว่า	เมีย	จะ
โว ⁴	lu ²	man ⁵	ko ¹	li ³	mok ⁴	li ³	cai ³	man ⁵	ko ¹	gam ³
ออก	ลูก	มัน	ก็	ดี	อก	ดี	ใจ	มัน	ก็	คิด
wa ²	ci ³	lay ¹	lu ²	tia ⁶	ni ⁶	le:w ⁶	man ⁵	ko ¹	le:n ²	suk ²
ว่า	จะ	ได้	ลูก	คราว	นี้	แล้ว	มัน	ก็	วิ่ง	ซุก
le:n ²	su ³	pay ³	ta:m ³	hian ⁵	ni ⁶	hian ⁵	nai ⁶	hu ⁶	sop ⁴	man ⁵
วิ่ง	ซุก	ไป	ตาม	บ้าน	นี้	บ้าน	โน้น	ปาก		มัน
ko ¹	pa ⁴	liay ²	le:n ²	liay ²	wa ²	sa ²	ma:y ²	โอะ:y ⁶	ha ⁵	ci ³
ก็	พูด	เรื่อย	วิ่ง	เรื่อย	ว่า	พรรคพวก	เอ๋ย	เรา		จะ
lay ²	lu ²	tia ⁶	ni ⁶	lo ²	man ⁵	ko ¹	le:n ²	pay ³	nam ⁵	ໄaw ³
ได้	ลูก	คราว	นี้	แหละ	มัน	ก็	วิ่ง	ไป	ตาม	เอา
mo ³	tam ³	ye ⁵	ma ⁵	mai ⁴	p ^h o ⁵	lay ²	mo ³	tam ³	ye ⁵	le:w ⁶
หมอ	ตำแย		มา	อีก	พอ	ได้	หมอ	ตำแย		แล้ว
man ⁵	ko ³	pa ³	mo ³	tam ³	ye ⁵	ma ⁵	hian ⁵	man ⁵	sa:w ⁵	ba:n ¹
มัน	ก็	พา	หมอ	ตำแย		มา	บ้าน	มัน	ชาวบ้าน	
ta:m ³	saw ⁶	ta:m ³	ke:w ³	nan ²	ko ¹	ma ⁵	co:y ³	kan ³	bəŋ ⁴	po ³
ตาม	ใกล้	ตาม	ไกล	นั่น	ก็	มา	ช่วย	กัน	ดู	พอ
ma ⁵	bəŋ ⁴	kan ³	k ^h aw ¹	sak ²	p ^h ak ⁴	niŋ ²	le:w ⁶	man ⁵	ko ¹	cep ⁴
มา	ดู	กัน	เข้า	สัก	พัก	หนึ่ง	แล้ว	มัน	ก็	เจ็บ
pum ⁴	pai ⁴	sak ²	p ^h ak ²	niŋ ²	man ⁵	ko ¹	โว ⁴	lu ²	โว ⁴	ma ⁵
ท้อง	ใหญ่	สัก	พัก	หนึ่ง	มัน	ก็	ออก	ลูก	ออก	มา
lə:y ⁵	kap ⁴	ni ⁶	mo ³	tam ³	ye ⁵	ka ⁴	sa:w ⁵	ba:n ¹	ko ¹	le:n ²
เลย	คราวนี้		หมอ	ตำแย		กับ	ชาวบ้าน		ก็	วิ่ง
suk ²	le:n ²	su ²	co:y ³	kan ³	yip ⁴	ໄaw ³	ໄan ³	ni ⁶	ໄan ³	nai ⁶
วิ่งกระเสือกกระสน			ช่วย	กัน	หยิบ	เอา	อัน	นี้	อัน	โน้น
ma ⁵	mo ³	tam ³	ye ⁵	ko ¹	kiam ³	ci ³	tat ⁴	sa:y ³	bi ³	le:w ⁶
มา	หมอ	ตำแย		ก็	เตรียม	จะ	ตัด	สาย	สะดือ	แล้ว
ko ¹	ໄa:p ⁴	nam ⁶	ໄa:p ⁴	t ^h a ²	hai ¹	lek ⁴	no:y ⁶	ໄo:n ⁴	le:ŋ ³	nan ²
ก็	อาบ	น้ำ	อาบ	ท่า	ให้	เด็ก	น้อย	อ่อน	แดง	นั่น
ba:ŋ ³	kon ³	ko ¹	ໄaw ³	ka ²	loŋ ²	ka ⁴	p ^h a ¹	k ^h i ¹	p ^h a ¹	ne:w ⁵
บาง	คน	ก็	เอา	กระดัง		กับ	ผ้าอ้อม		ผ้าแนว	

ma: ⁵	pu: ³	hɔ: ⁵	sai: ⁴	ka: ²	lon ²	way ⁶	lo: ⁵	tʰa: ²	mo: ³	tam ³	ye: ⁵
มา	ปู่	รอง	ใส่	กระดิ่ง	ไว้	รอ	ท่า	หมอ	ตำแย		
kap ⁴	tʰi: ⁵	ni: ⁶	mo: ³	tam ³	ye: ⁵	ko: ¹	ʔaw ³	lek ⁴	no: ^{y6}	ʔo:n ⁴	le: ^{η3}
คราวนี้			หมอ	ตำแย		ก็	เอา	เด็ก	น้อย	อ่อน	แรง
nan ²	ʔaw ³	ma: ⁵	wa: ^{η5}	sai: ⁴	ka: ²	lon ²	ba: ^{η3}	kon ³	ko: ¹	co: ^{y3}	
นั้น	เอา	มา	วาง	ใส่	กระดิ่ง		บาง	คน	ก็	ช่วย	
kan ³	ʔet ⁴	ta: ³	lo: ⁵	fay ⁵	co: ^{y3}	kan ³	ʔaw ³	lua ³	ʔaw ³	ha: ^{η5}	ma: ⁵
กัน	ท่า	เตาไฟ		ช่วย	กัน	เอา	พิน	เอา	อะไร	มา	
co: ^{y3}	kan ³	lan ³	fay ⁵	kaw ³	le: ^{w6}	ko: ¹	co: ^{y3}	kan ³	ʔaw ³	ʔe: ^{m3}	
ช่วย	กัน	ก่อ	ไฟ	เข้า	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	แม่	
man ⁵	kʰaw ¹	pay ³	yu: ⁴	ta: ³	lo: ⁵	fay ⁵	pʰə: ⁵	ʔet ⁴	cen ³		kan ³
มัน	เข้า	ไป	อยู่	เตาไฟ	(อยู่ไฟ)	พอ	ท่า	อย่างนั้น		กัน	
le: ^{w6}	ko: ¹	ma: ⁵	nan ²	ke: ^{w6}	ma: ⁷	ke: ^{w6}	pu: ³	kʰuy ⁵	kan ³	kʰuy ⁵	
แล้ว	ก็	มา	นั่ง	เคี้ยว	หมาก	เคี้ยว	พลู	คุย	กัน	คุย	
kan ³	ko: ¹	ŋam ³	kʰin ¹	ma: ⁵	lay ²	ba: ^{η3}	kon ³	ko: ¹	ŋam ³	kʰin ¹	
กัน	ก็	คิด	ขึ้น	มา	ได้	บาง	คน	ก็	คิด	ขึ้น	
ma: ⁵	wa: ²	haw ⁵	cu: ³	kon ³	ni: ⁶	ʔi: ³	su: ⁵	ŋam ³	kʰi: ⁵	ku: ³	
มา	ว่า	พวกเรา	ทุก	คน	นี้	พวก	มึง	คิด	เหมือน	กู	
wa: ⁵	wa: ²	lek ⁴	no: ^{y6}	pʰu: ¹	ni: ⁶	na: ⁷	tan ²	te: ²	man ⁵	ʔo: ⁷	
ใหม่	ว่า	เด็ก	น้อย	ผู้	นี้	นะ	ตั้ง	แต่	มัน	ออก	
ma: ⁵	cən ³	ʔaw ³	ma: ⁵	sai: ⁴	ka: ³	lon ²	ʔi: ³	su: ⁵	hen ³	na: ⁶	
มา	จน	เอา	มา	วางใส่	กระดิ่ง		พวก	มึง	เห็น	น้ำ	
man ⁵	bo: ⁷	kə: ^{y3}	hay ¹	kə: ^{y3}	hɔ: ^{η6}	sak ²	kam ³	sak ²	kʰo: ^{t4}	lo: ^{y5}	
มัน	ไม่	เคย	ให้	เคย	ร้อง	สัก	คำ	สัก	เสียง	เลย	
ha: ⁵	wa: ²	sa: ²	ma: ^{y2}	ʔə: ^{y6}	ha: ⁵	wa: ²	man ⁵	ci: ³	pen ³	bo: ¹	
เรา	ว่า	พรรคพวก		เอ้ย	เรา	ว่า	มัน	จะ	เป็น	ไฉ่	
kon ³	bay ¹	sia ²	la: ⁷	kwua ⁵	nia: ⁷	ba: ^{η3}	kon ³	ko: ¹	wa: ²	me: ²	
คน	ไป	ชะ	ละ	ลี	เนี่ย	บาง	คน	ก็	ว่า	อี	
kon ³	no: ^{y6}	co: ^{y6}	ni: ⁶	man ⁵	ci: ³	pen ³	lu: ⁷	bo: ¹	pʰi: ³	kiat ⁴	
คน	ตัวเล็กน้อย		นี้	มัน	จะ	เป็น	ลูก	ไฉ่	ผีเกิดมาแล้วตาย		
ma: ⁵	kə: ^{t4}	sia ²	la: ⁷	bo: ⁶	pa: ⁷	wa: ²	cen ³		le: ^{w6}	ko: ¹	
มา	เกิด	ชะ	ละ	มั้ง, ลี	พูด	ว่า	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	

naŋ ²	kɛ:w ⁶	maʔ ⁴	sup ⁴	yuk ⁴	sup ⁴	ya: ⁵	sia ³	mai ⁴	naŋ ²	ʔo: ¹ lo:m ⁵
นั่ง	เคี้ยว	หมาก	สูบ	หยูก	สูบ	ยา	กัน	อีก	นั่ง	พูด
kan ³	lay ²	sak ⁴	p ^h ak ²	ŋai ⁴	ŋai ⁴	niŋ ²	lek ⁴	no:y ⁶	p ^h u: ¹	nan ⁶
กัน	ได้	สัก	ปัก	ใหญ่	ใหญ่	หนึ่ง	เด็ก	น้อย	ผู้	นั้น
ko: ¹	k ^h ɛ:ʔ ⁴	hay ¹	lin ¹	lon ⁵	lin ¹	ta:y ³	k ^h in ¹	tem ³	siaŋ ³	k ^h o:ŋ ³
ก็	ตะโกน	ร้องให้	ตื่น	รน	ตื่น	ตาย	ขึ้น	เต็ม	เสียง	ของ
man ⁵	lə:y ⁵	p ^h iŋ ⁵	naŋ ²	k ^h uy ⁵	ʔo: ¹ lo:m ⁵	kan ³	yu: ⁴	han ²	ko: ¹	
มัน	เลย	พวก	นั่ง	คุย	คุย		กัน	อยู่	นั้น	ก็
pa: ³	kan ³	ya:n ²	man ⁵	bo: ¹	p ^h ai ⁵	pay ³	ʔo:n ¹	man ⁵	ci: ³	hay ¹
พา	กัน	กลัว	มัน	ผู้	ใด	ไป	พูด	มัน	จะ	ให้
man ⁵	kwam ⁴	cən ³	ʔa:y ¹	man ⁵	k ^h aw ¹	pay ³	ʔum ³	pay ³	ko:t ⁴	
มัน	หยุดร้อง	จน	พ่อ	มัน	เข้า	ไป	คุ้ม	ไป	กอด	
pay ³	tom ³	ʔaw ³	luʔ ²	ʔa:y ¹	man ⁵	ʔet ⁴	cen ³		le:w ⁶	
ไป	กอดใส่อก	เอา	ลูก	พ่อ	มัน	ทำ	อย่างนั้น		แล้ว	
man ⁵	ko: ¹	yan ⁵	boʔ ⁴	he: ⁵	kwam ⁴	ʔa:y ¹	man ⁵	ŋam ³	paʔ ⁴	
มัน	ก็	ยัง	ไม่	ยัง	หยุดร้อง	พ่อ	มัน	คิด	พูด	
si: ⁶	k ^h in ¹	ma: ⁵	bu: ⁶	“kwam ⁴	sa: ²	luʔ ²	ʔo:y ⁶	ʔi: ³	la: ¹	
ยัง	ขึ้น	มา	ก็	ไม่	“หยุดร้อง	ชะ, ลี	ลูก	เอ๋ย	อี	เด็กน้อย
ʔo:y ⁶	ʔi: ³	na:ŋ ⁵	fa: ⁶ ”	luʔ ²	ko: ¹	kwam ⁴	boʔ ⁴	ho:y ⁶	lə:y ⁵	ʔo:n ¹
เอ๋ย	อี	นาง	ฟ้า”	ลูก	ก็	หยุด	ไม่	ร้อง	เลย	บอก
day ¹	te: ⁴	ʔa:y ¹	man ⁵	p ^h u: ³	diaw ³	kon ³	ʔi:n ⁴	ʔo:n ¹	boʔ ⁴	kwam ⁴
ได้	แต่	พ่อ	มัน	คน	เดียว	คน	อื่น	บอก	ไม่	หยุด
yu: ⁴	ma: ⁵	yu: ⁴	ma: ⁵	yu: ⁴	ma: ⁵	ko: ¹	si: ⁴	ha: ¹	k ^h uap ⁴	le:w ⁶
อยู่	มา	อยู่	มา	อยู่	มา	ก็	สี่	ห้า	ขวบ	แล้ว
lek ⁴	no:y ⁶	p ^h u: ¹	ni: ⁶	t ^h a: ⁴	mi: ⁶	lai ⁵	ʔa:y ¹	ʔe:m ³	man ⁵	ʔoʔ ⁴
เด็ก	น้อย	ผู้	นี้	ถ้า	วัน	ไหน	พ่อ	แม่	มัน	ออก
pay ³	ʔet ⁴	hay ²	ʔet ⁴	na: ⁵	man ⁵	ko: ¹	hay ¹	cən ³	sa:w ⁵	ba:n ¹
ไป	ทำ	ไร่	ทำ	นา	มัน	ก็	ร้อง	จน	ชาวบ้าน	
ta:m ³	saw ⁶	ta:m ³	kɛ:m ³	nan ⁶	cən ³	lam ⁵	k ^h a:n ⁵	boʔ ⁴	yaʔ ⁴	hay ¹
ตาม	ใกล้	ตาม	ไกล	นั้น	จน	รำคาญ		ไม่	อยาก	ให้
saw ³	yu: ⁴	huam ²	ba:n ¹	ta:n ¹	ta: ³	saw ³	lə:y ⁵	ko: ¹	pa: ³	kan ³
เขา	อยู่	ร่วม	บ้าน	ร่วม	ช่อง	เขา	เลย	ก็	พา	กัน

lay ²	hay ¹	sam ³	kon ³	me: ²	lu? ²	ni: ⁶	ʔəʔ ⁴	pay ³	hay ¹	ha:ŋ ³
ไล่	ให้	สาม	คน	แม่	ลูก	นี้	ออก	ไป	ให้	ห่าง
ca:k ⁴	mon ²	ni: ⁶	sa: ⁶	bo: ¹	ŋa: ⁵	man ⁵	ko: ¹	lam ⁵	k ^h a:n ⁵	nua? ⁴
จาก	หมู่บ้าน	นี้	ชะ	ไ้	งา	มัน	ก็	รำคาญ		หนวก
hu: ¹	man ⁵	t ^h i: ²	saw ³	lay ²	man ⁵	bo? ⁴	hay ¹	man ⁵	ʔaw ³	hian ⁵
หู	มัน	ที่	เขา	ไล่	มัน	บอก	ให้	มัน	เอา	บ้าน
pay ³	tan ¹	hai ¹	ha:ŋ ⁴	mon ²	ni: ⁶	sa: ⁵	man ⁵	ko: ¹	cian ³	ʔaw ³
ไป	ตั้ง	ให้	ห่าง	หมู่บ้าน	นี้	เสีย	มัน	ก็	ชวน	เอา
lu? ²	ʔaw ³	mia ⁵	pay ³	yu: ⁴	ton ¹	hay ²	pa:y ³	na: ⁵	man ⁵	pa: ³
ลูก	เอา	เมีย	ไป	อยู่	ต้น	ไร่	ปลาย	นา	มัน	พา
lu? ²	pa: ³	taw ¹	pay ³	le:w ⁶	ko: ¹	cian ³	kan ³	pay ³	ʔet ⁴	hay ²
ลูก	พา	เต้า	ไป	แล้ว	ก็	ชวน	กัน	ไป	ทำ	ไร่
ʔet ⁴	na: ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	lu? ²	man ⁵	ko: ¹	ŋai ⁴	le:w ⁶	le:y ⁵	pen ³
ทำ	นา	คราวนี้		ลูก	มัน	ก็	โต	แล้ว	หนา	เป็น
sa:w ³	le:w ⁶	le:y ⁵	co:y ³	ʔa:y ¹	co:y ³	ʔe:m ³	man ⁵	ʔet ⁴	hay ²	ʔet ⁴
สาว	แล้ว	หนา	ช่วย	พ่อ	ช่วย	แม่	มัน	ทำ	ไร่	ทำ
na: ⁵	lay ²	tem ³	ti:n ³	tem ³	mi: ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	ʔa:y ¹	co:y ³
นา	ได้	เต็ม	ตื่น	เต็ม	มือ	แล้ว	ก็	ช่วย	พ่อ	ช่วย
ʔe:m ³	k ^h ut ⁴	bo: ⁴	nam ⁶	kin ³	ʔaw ³	way ⁶	hot ²	pak ⁴	hot ²	ya: ¹
แม่	ชุด	บ่อ	น้ำ	กิน	เอา	ไว้	รด	ผัก	รด	หญ้า
kap ⁴	ni: ⁶	ʔa:y ¹	ʔe:m ³	ko: ¹	ʔet ⁴	na: ⁵	lu? ²	ŋin ⁴	ko: ¹	ʔet ²
คราวนี้		พ่อ	แม่	ก็	ทำ	นา	ลูก	หญิง	ก็	ทำ
hay ²	puk ⁴	ma? ⁴	ʔiat ⁴	ma? ⁴	k ^h ia ³	ma? ⁴	taw ¹	ma? ⁴	te:ŋ ³	puk ⁴
ไร่	ปลูก	พริก		มะเขือ		น้ำเต้า		แตง		ปลูก
to: ³	han ³⁵	k ^h aw ¹	way ⁶	ko: ¹	pen ³	ma? ⁴	pen ³	nuay ⁴	di: ³	man ⁵
อะไร		เข้า	ไว้	ก็	เป็น	ลูก	เป็น	ลูก	ดี	มัน
ko: ¹	co:ŋ ⁶	huat ⁴	nam ⁶	huat ²	ta: ³	sai ⁴	ko: ³	may ⁶	k ^h o:ŋ ³	man ⁵
ก็	ขยัน	รด	น้ำ	รด	ท่า	ใส่	กอด	ไม้	ของ	มัน
cu: ³	caw ⁶	cu: ³	kam ³	ko: ²³	may ⁶	t ^h i: ²	man ⁵	puk ⁴	k ^h aw ¹	way ⁶
ทุก	เข้า	ทุก	คำ	กอด	ไม้	ที่	มัน	ปลูก	เข้า	ไว้
nan ⁶	bo? ⁴	wa: ²	ko: ³	to: ³	han ⁵	boŋ ⁴	man ⁵	le:w ⁶	ci: ³	ʔəʔ ⁴
นั่น	ไม่	ว่า	ต้น	อะไร		ดู	มัน	แล้ว	จะ	ออก

maʔ ⁴	ໂວʔ ⁴	nuay ⁴	tem ³	ko: ³	tem ³	cia ³	lo:y ⁵	man ⁵	yan ⁴	lay ²
ลูก	ออก	ลูก	เต็ม	ต้น	เต็ม	เครือ	เลย	มัน	ยัง	ได้
kep ⁴	sai ⁴	ka: buŋ ³	pay ³	ka: ⁶	pay ³	k ^h a:y ³	ta:m ³	hian ⁵	ta:m ³	
เก็บ	ใส่	กระบุง	ไป	คำ	ไป	ขาย	ตาม	บ้าน	ตาม	
yaw ⁶	saw ³	nan ⁶	cu: ³	mi: ⁶	cən ³	mi: ⁵	ŋon ⁵	way ⁶	kep ⁴	nan ²
เหี่ยว	เขา	นั้น	ทุก	วัน	จน	มี	เงิน	ไว้	เก็บ	ที่
hian ⁵	nan ²	yaw ¹	te: ⁴	ci: ³ p ^h o: ⁵		ʔa:y ¹	ʔe:m ³	man ⁵	nan ²	ʔet ⁴
บ้าน	ที่	เหี่ยว	แต่	เฉพาะ		พ่อ	แม่	มัน	นั้น	ทำ
na: ⁵	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵	ko: ¹	lay ²	k ^h aw ¹	li: ³	cu: ³	pi: ³
นา	สอง	คน	ผ้า	เมีย	ก็	ได้	ข้าว	ดี	ทุก	ปี
cu: ³	pi: ³	ʔaw ³	way ⁶	ka: ⁶	way ⁶	k ^h a:y ⁶	pi: ³	niŋ ²	la:y ³	sa: ta:ŋ ³
ทุก	ปี	เอา	ไว้	คำ	ไว้	ขาย	ปี	หนึ่ง	หลาย	สตางค์
ʔa:y ¹	ʔe:m ³	ko: ¹	mi: ⁵	ŋo:n ³	mi: ⁵	to:ŋ ³	k ^h in ¹	le:w ⁶	k ^h a:ŋ ¹	luʔ ²
พ่อ	แม่	ก็	มี	เงิน	มี	ทอง	ขึ้น	แล้ว	ข้าง	ลูก
ko: ¹	mi: ⁵	sa: ta:ŋ ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	ʔe: ⁴	le:w ⁶	sa:m ³	kon ³	po: ¹	
ก็	มี	สตางค์	ขึ้น	มา	เยอะ	แล้ว	สาม	คน	พ่อ	
luʔ ²	me: ²	luʔ ²	ko: ³	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	sa: ta:ŋ ³	pay ³	si: ⁶	
ลูก	แม่	ลูก	ก็	ช่วย	กัน	เอา	สตางค์	ไป	ซื้อ	
may ⁶	si: ⁶	lai ²	ma: ⁵	tan ¹	hian ⁵	yu: ⁴	kan ³	hian ⁵	nan ⁶	tan ¹
ไม้	ซื้อ	ไร่	มา	ตั้ง	บ้าน	อยู่	กัน	บ้าน	นั้น	ตั้ง
lan ³	pai ⁴	ka: ³	saw ³	met ⁴	cən ³	sa:w ⁵	ba:n ¹	t ^h i: ²	lay ²	man ⁵
หลัง	ใหญ่	กว่า	เขา	หมด	จน	ชาวบ้าน		ที่	ไล่	มัน
ໂວʔ ⁴	ma: ⁵	nan ⁶	ŋwaʔ ²	bəŋ ⁴	hian ⁵	bo: ¹	ŋa: ⁵	ʔi: ³	pai ²	saw ³
ออก	มา	นั้น	แหงะ	ดู	บ้าน	ได้	งา	อี	ใหญ่	เขา
cən ³	la: ³ ʔa:y ³	hian ⁵	man ⁵	te: ⁴	nam ⁶	ta: ³	to: ³	han ⁵	ko: ¹	
จน	ละอาย	บ้าน	มัน	แต่	น้ำ	ท่า	อะไร		ก็	
yan ⁵	pay ³	so: ³	k ^h o:ŋ ³	man ⁵	kin ³	le:w ⁶	te: ⁴	p ^h ak ⁴	te: ⁴	ya: ¹
ยัง	ไป	ขอ	ของ	มัน	กิน	แล้ว	แต่	ผัก	แต่	หญ้า
ko: ¹	yan ⁵	si: ⁶	man ⁵	kin ³	cu: ³	mi: ⁶	ʔet ⁴	hai ¹	sam ³	kon ³
ก็	ยัง	ซื้อ	มัน	กิน	ทุก	มือ	ทำ	ให้	สาม	คน
po: ⁶	me: ²	luʔ ²	mi: ⁵	ŋon ⁵	cai ⁶	k ^h in ¹	ʔe: ⁴	cən ³	sa:w ⁵	ba:n ¹
พ่อ	แม่	ลูก	มี	เงิน	ใช้	ขึ้น	เยอะ	จน	ชาวบ้าน	

saw ³	ໄວນ ¹	wa: ²	pen ³	bo: ¹	kon ³	haŋ ⁵	kon ³	mi: ⁵	yu: ⁴	ma: ⁵
เขา	พูด	ว่า	เป็น	ไอ้	คน	ร่ำ	คน	รวย	อยู่	มา
kw: ¹	bo: ⁴	haŋ ³	bo: ⁴	na:n ⁵	to: ³	lai ⁵	kw: ¹	lay ²	k ^h a:w ⁴	wa: ²
ก็	ไม่	นาน	ไม่	นาน	เท่า	ไหร่	ก็	ได้	ข่าว	ว่า
lu? ²	ca:y ³	p ^h u: ¹	mi: ⁵	ŋon ⁵	mi: ⁵	to:ŋ ³	mai ⁴	kw: ¹	ci: ³	ma: ⁵
ลูก	ชาย	ผู้	มี	เงิน	มี	ทอง	อีก	ก็	จะ	มา
so: ³	lu? ²	ŋin ³	bo: ¹	ŋa: ⁵	ŋi: ³	ŋai ²	ni: ²	ʔaw ³	ʔet ⁴	mia ⁵
ขอ	ลูก	สาว	ไอ้	งา	อี	ใหญ่	นี่	เอา	ทำ	เมีย
ʔa:y ¹	ʔe:m ³	ŋi: ³	mɛ: ²	nan ⁶	kw: ¹	yok ²	hai ¹	man ⁵	man ⁵	kw: ¹
พ่อ	แม่	อี	นาง	นั้น	ก็	ยก	ให้	มัน	มัน	ก็
lay ²	ma: ⁵	tɛ:ŋ ⁴	ʔaw ³	pen ³	ŋon ⁵	sip ⁴	caŋ ²	to:ŋ ³	sip ⁴	caŋ ²
ได้	มา	แต่ง	เอา	เป็น	เงิน	สิบ	ซัง	ทอง	สิบ	ซัง
lɔ:y ⁵	ka:y ³	pen ³	bo: ¹	kon ³	lam ²	luay ⁵	kan ³	pay ³	met ⁴	ten ³
เลย	กลายเป็น	ไอ้	คน	ร่ำ	รวย	กัน	ไป	หมด	ทั้ง	
k ^h o:p ²	ten ³	k ^h ua ⁵	ci: ³	pay ³	hian ⁵	p ^h u: ¹	lai ⁵	saw ³	kw: ¹	ໄວນ ¹
ครอบ	ทั้ง	ครัว	จะ	ไป	บ้าน	ผู้	ไหน	เขา	ก็	เรียก
tɛ: ⁴	bo: ¹	t ^h aw ²	haŋ ⁵	bo: ¹	t ^h aw ²	mi: ⁵	ya:y ⁵	t ^h aw ²	haŋ ⁵	ya:y ⁵
แต่	ไอ้	เฒ่า	มั่ง	ไอ้	เฒ่า	มี	ยาย	เฒ่า	มั่ง	ยาย
t ^h aw ²	mi: ⁵	lu? ²	sa:w ³	haŋ ⁵	lu? ²	sa:w ³	mi: ⁵	lu? ²	k ^h ia:y ³	haŋ ⁵
เฒ่า	มี	ลูก	สาว	มั่ง	ลูก	สาว	มี	ลูก	เขย	มั่ง
lu? ²	k ^h ia:y ³	mi: ⁵	met ⁴	ten ³	hua ³	hian ⁵	hua ³	yaw ¹	saw ³	lɔ:y ⁵
ลูก	เขย	มี	หมด	ทั้ง	หัว	บ้าน	หัว	เหี่ยว	เขา	เลย
ni? ²	t ^h a:n ⁵	lian ²	na:ŋ ⁵	lɔ:ŋ ⁶	hay ¹	ka:y ³	pen ³	na:ŋ ⁵	fa: ⁶	ʔet ⁴
นิทาน	เรื่อง	นาง	ร้อง	ให้	กลายเป็น	นาง	ฟ้า	ทำ		
hai ¹	ʔa:y ¹	ʔe:m ³	haŋ ⁵	mi: ⁵	li: ³	lay ²				
ให้	พ่อ	แม่	มั่ง	มี	ดี	ได้				

p^hu:¹ t^haw¹ k^haw¹ mian⁵ luan³

ผู้เฒ่าเข้าเมืองหลวง

p ^h u: ¹	t ^h aw ¹	k ^h aw ¹	mian ⁵	luan ³	k ^h i: ⁴	lot ²	tuk ⁴ tuk ⁴	bo ⁴	lay ²
ผู้	เฒ่า	เข้า	เมือง	หลวง	ขึ้น	รถ	ตุ๊กตุ๊ก	ไม่	ได้
sia ³	sa ³ ta: ^η ³	yu: ⁴	ma: ⁵	bo ⁴	ki: ⁴	bian ³	ya: ^y ⁵	t ^h aw ²	nan ⁶
เสีย	สตางค์	อยู่	มา	ไม่	ก็	เดือน	ยาย	เฒ่า	นั้น
ηam ³	ho:t ²	lu? ²	niη ³	pay ³	lay ¹	p ^h ua ³	yu: ⁴	ka: ³	mian ⁵ luan ³
คิด	ถึง	ลูก	สาว	ไป	ได้	ผ้า	อยู่	ที่	เมืองหลวง
ke: ³	ci: ³	pay ³	ha: ³	lu? ²	niη ³	k ^h o: ^η ³	ke: ³	ko: ¹	kiam ³ ha:p ⁴
แก	จะ	ไป	หา	ลูก	สาว	ของ	แก	ก็	เตรียมหาบ
ka: ³ bun ³	ka: ³ ta: ¹	t ^h i: ²	lap ⁴	t ^h i: ²	no:n ⁵	p ^h a: ¹	sin ¹	p ^h a: ¹	
กระบุง	ตะกร้า	ที่	หลับ	ที่	นอน	ผ้า	ขึ้น	ผ้า	
p ^h a: ¹	kiam ³	pay ³	po:m ⁶	met ⁴	p ^h ia ⁴	wa: ²	ci: ³	pay ³	k ^h a: ^η ⁶ yu: ⁴
ผ้า	เตรียม	ไป	พร้อม	หมด	เพื่อ	ว่า	จะ	ไป	ค้างอยู่
hian ⁵	lu? ²	niη ³	la:y ³	bian ³	k ^h an ³	ma? ⁴	k ^h an ³	pu: ³	kiam ³ pay ³
บ้าน	ลูก	สาว	หลาย	เดือน	ขึ้น	หมาก	ขึ้น	พลู	เตรียมไป
po:m ⁶	met ⁴	p ^h ia ³	?aw ³	pay ³	ke:w ⁶	hian ⁵	lu? ²	niη ³	p ^h o: ⁵ kiam ³
พร้อม	หมด	เพื่อ	เอา	ไป	เคี้ยว	บ้าน	ลูก	สาว	พอเตรียม
po:m ⁶	lay ²	met ⁴	cu: ³	ya: ^η ⁴	cu: ³	?an ³	le:w ⁶	ko: ¹	kiam ³ ?aw ³
พร้อม	ได้	หมด	ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	แล้ว	ก็	เตรียมเอา
may ³	ka:n ³	ma: ⁵	so:t ⁴	sai ⁴	ka: ³ se? ²	ka: ³ bun ³	k ^h aw ¹	ha:p ⁴	
ไม้	คาน	มา	สอด	ใส่	กระแซะ	กระบุง	เข้า	หาบ	
lon ⁵	hian ⁵	ma: ⁵	p ^h o: ⁵	di: ³	mi: ⁵	sa: ³ ta: ^η ³	tit ⁴	to: ³	yu: ⁴
ลง	บ้าน	มา	พอ	ดี	มี	สตางค์	ติด	ตัว	อยู่
pe:t ⁴	sip ⁴	ba:t ⁴	ko: ¹	ya: ^η ²	liay ²	ma: ⁵	liay ²	ma: ⁵	te: ⁴ p ^h u: ¹
แปด	สิบ	บาท	ก็	ย่าง	เรื่อย	มา	เรื่อย	มา	แต่ผู้
diaw ³	ko: ¹	ha:p ⁴	ka: ³ bun ³	ka: ³ ta: ¹	?i: ³ nuη ⁵ tuη ³ naη ⁵	ya: ^η ²			
เดียว	ก็	หาบ	กระบุง	ตะกร้า	อึ้งตึ้งนัง				ย่าง
cam ¹ ce? ⁴ cam ¹ ca? ⁴	liay ²	ma: ⁵	ta:m ³	kam ³ lan ⁵	k ^h o: ^η ³	p ^h u: ¹	t ^h aw ²		
ไซ้ขัดไซ้	เรื่อย	มา	ตาม	กำลัง	ของ	ผู้	เฒ่า		
ya: ^η ²	liay ²	ma: ⁵	liay ²	ma: ⁵	ko: ¹	ηam ³	niay ⁴	ye: ²	le:w ⁶ ke: ³
เดิน	เรื่อย	มา	เรื่อย	มา	ก็	คิด	เหนื่อย	แย่	แล้วแก

ya:ŋ ²	liay ²	ke: ³	ko: ¹	ŋam ³	liay ²	ŋam ³	wa: ²	ku: ³	ya:ŋ ²	pay ³	
เดิน	เรื่อย	แก	ก็	คิด	เรื่อย	คิด	ว่า	กู	เดิน	ไป	
p ^h u: ¹	diaw ³	ku: ³	ci: ⁶	ŋam ³	wa: ²	ci: ³	boʔ ⁴	ho:t ²	hian ⁵	luʔ ²	
คน	เดียว	กู	อย่างนี้	คิด	ว่า	จะ	ไม่	ถึง	บ้าน	ลูก	
niŋ ³	ku: ³	loʔ ⁴	ci: ³	to:ŋ ¹	hai ¹	lot ²	pay ³	soŋ ⁴	ku: ³	no:y ⁶	
สาว	กู	หอรอก	จะ	ต้อง	ให้	รถ	ไป	ส่ง	กู	น้ย	
yan ⁵	ci: ³	ho:t ²	hian ⁵	luʔ ²	niŋ ³	ku: ³	naʔ ²	p ^h o: ⁵	di: ³	ŋwaʔ ²	
ยัง	จะไป	ถึง	บ้าน	ลูก	สาว	กู	นะ	พอ	ดี	แหงะ	
hen ³	tuk ⁴	tuk ⁴	le:n ²	ma: ⁵	tan ³	na: ¹	ke: ³	ko: ¹	lo:y ⁵	yan ⁶	
เห็น	ตุ๊กตุ๊ก		เล่น	มา	ทาง	หน้า	แก	ก็	เลย	ยัง	
kwak ⁴	mi: ⁵	hai ¹	lot ²	le:n ²	k ^h aw ¹	ma: ⁵	ha: ³	lot ²	tuk ⁴	tuk ⁴	
ก๊วก	มือ	ให้	รถ	เล่น	เข้า	มา	หา	รถ	ตุ๊กตุ๊ก		
kan ³	nan ⁶	ko: ¹	le:n ²	k ^h aw ¹	ma: ⁵	ha: ³	ke: ³	te: ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	
คัน	นั่น	ก็	วิ่ง	เข้า	มา	หา	แก	จริง	คราวนี้		
p ^h u: ¹	kap ⁴	lot ²	nan ⁶	ko: ¹	day ¹	t ^h a:m ³	ya:y ⁵	t ^h aw ²	nan ⁶	wa: ²	
ผู้	ขับ	รถ	นั่น	ก็	ได้	ถาม	ยาย	เฒ่า	นั่น	ว่า	
ci: ³	pay ³	ka: ³	lai ⁵	le:y ⁵	ʔe:m ³	na:y ⁵	hen ³	ʔe:m ³	na:y ⁵	ha:p ⁴	
จะ	ไป	ที่	ไหน	เล่า	ยาย		เห็น	ยาย		หาบ	
ka: ³	bun ³	ka: ³	ta: ¹	ʔi: ³	nun ⁵	tun ³	nan ⁵	ma: ⁵	ci: ⁶	naʔ ²	ya:y ⁵
กระบุง		ตะกร้า		อึ้งตึ้ง	ตึ้ง			มา	อย่างนี้	นะ	ยาย
t ^h aw ²	ko: ³	t ^h a:m ³	lek ⁴	no:y ⁶	kap ⁴	lot ²	mai ⁴	wa: ²	“ ʔay ¹	la: ¹	
เฒ่า	ก็	ถาม	เด็ก	น้อย	ขับ	รถ	ใหม่	ว่า	“ ใ้	เด็กน้อย	
ʔo:y ⁶	min ⁵	hu: ⁶	cak ⁴	k ^h aw ³	din ³	wa: na: ⁵	na: ⁵ ”	kon ³	k ^h ap ⁴	lot ²	
เอ้ย	มึง	รู้	จัก	เขา	ดินวนา		ใหม่ ”	คน	ขับ	รถ	
ko: ¹	to:p ⁴	“ hu: ⁶	cak ⁴	te: ⁶	wa: ⁶	k ^h aw ³	din ³	wa: na: ⁵	naʔ ² ”	p ^h u: ¹	
ก็	ตอบ	“ รู้	จักสิ	แต่	ว่า	เขา	ดินวนา		นะ ”	คน	
k ^h ap ⁴	lot ²	ko: ¹	t ^h a:m ³	ya:y ⁵	t ^h aw ²	nan ⁶	mai ⁴	wa: ²	“ ci: ³	pay ³	
ขับ	รถ	ก็	ถาม	ยาย	เฒ่า	นั่น	ใหม่	ว่า	“ จะ	ไป	
ʔet ⁴	to: ³	han ⁵	nan ²	k ^h aw ³	din ³	wa: na: ⁵	le:y ⁵	ʔe:m ³	na:y ⁵ ”	ya:y ⁵	
ทำ	อะไร		ที่	เขา	ดินวนา		เล่า	ยาย ”		ยาย	
t ^h aw ²	nan ⁶	ko: ¹	boʔ ⁴	p ^h u: ¹	k ^h ap ⁴	lot ²	nan ⁶	mai ⁴	wa: ²	hian ⁵	
เฒ่า	นั่น	ก็	บอก	ผู้	ขับ	รถ	นั่น	ใหม่	ว่า	บ้าน	

luʔ²	niŋ³	ʔe:m³	na:y⁵	yu:⁴	naŋ²	kʰaw³	din³	wa: na:⁵	han²	na:⁶
ลูก	หญิง	ยาย		อยู่	ที่	เขา	ดิน	นา	นั้น	นะ
pʰw:⁵	pʰu:³	kʰap⁴	lot²	day¹	yin⁵	cen⁶		lɛ:w⁶	“ ʔaw⁶	tʰa:¹
พอ	ผู้	ขับ	รถ	ได้	ยิน	อย่าง	นั้น	แล้ว	“ เข้า	ถ้า
wa:²	cen⁶	luʔ²	la:n³	ci:³	pay³	son⁴	ʔe:m³	na:y⁵	ko:¹	lay² ”
อย่าง	นั้น	ลูก	หลาน	จะ	ไป	ส่ง	ยาย	เฒ่า	ก็	ได้ ”
kap⁴	ni:⁶	ya:y⁵	tʰaw²	nan⁶	ko:¹	lay¹	tʰam³	la:⁵	ka:⁵	lot²
คราว	นี้	ยาย	เฒ่า	นั้น	ก็	ได้	ถาม	ราคา		รถ
wa:²	luʔ²	la:n³	ʔə:y⁶	ka:³	lot²	ci:³	ʔaw³	to:³	lai⁵	le:y⁵
ว่า	ลูก	หลาน	เอ๋ย	ราคา	รถ	จะ	เอา	เท่า	ไหร่	เล่า
ʔay¹	lek⁴	no:y⁶	kʰap⁴	lot²	ko:¹	boʔ⁴	ya:y⁵	tʰaw²	pay³	wa:⁶
ไอ้	เด็ก	น้อย	ขับ	รถ	ก็	บอก	ยาย	เฒ่า	ไป	ว่า
“ yaʔ⁴	ci:³	so:³	ʔe:m³	na:y⁵	sak⁴	pe:t⁴	sip⁴	ba:t⁴	niŋ²	cen⁶
“ อย่าง	จะ	ขอ	แม่	เฒ่า	สัก	แปด	สิบ	บาท	หนึ่ง	อย่าง
kwa:⁶	“ ya:y⁵	tʰaw²	ko:¹	so:³	lek⁴	no:y⁶	kʰap⁴	lot²	kʰin¹	ma:⁵
สิ ”	ยาย	เฒ่า	ก็	ขอ	เด็ก	น้อย	ขับ	รถ	ขึ้น	มา
mai⁴	wa:²	bo:¹	la:¹		ʔə:y⁶	ʔe:m³	na:y⁵	ko:¹	mi:⁵	sa:³
อีก	ว่า	ไอ้	เด็ก	น้อย	เอ๋ย	แม่	เฒ่า	ก็	มี	สตางค์
tit⁴	to:³	ma:⁵	te:⁴	to:³		pe:t⁴	sip⁴	ba:t⁴	ni:⁶	loʔ²
ติด	ตัว	มา	แต่	เท่า (เฉพาะ)		แปด	สิบ	บาท	นี้	แหละ
ʔaw³	way⁶	hai¹	ʔe:m³	na:y⁵	si:⁶	maʔ⁴	si:⁶	pu:³	pay³	ke:w⁶
เอา	ไว้	ให้	แม่	เฒ่า	ซื้อ	หมาก	ซื้อ	พลู	ไป	เคี้ยว
hian⁵	luʔ²	niŋ³	sak⁴	tʰw:ŋ⁴	boʔ⁴	lay²	ya:⁵	ʔe:m³	na:y⁵	ci:³
บ้าน	ลูก	สาว	สัก	ครึ่ง	ไม่	ได้	เหวอ	แม่	เฒ่า	จะ
so:³	hai¹	ʔay¹	la:¹		sak⁴	si:⁴	sip⁴	ba:t⁴	niŋ²	ci:³
ขอ	ให้	ไอ้	เด็ก	น้อย	สัก	สี่	สิบ	บาท	หนึ่ง	จะ
lay²	ya:⁴	bo:¹	la:¹		nan⁶	ŋam³	yu:⁴	pʰak²	niŋ²	ŋam³
ได้	ใหม่	ไอ้	เด็ก	น้อย	นั้น	คิด	อยู่	พัก	หนึ่ง	คิด
pay³	ŋam³	ma:⁵	ko:¹	ŋam³	na:¹	ʔe:ŋ³	nu:¹	ya:y⁵	tʰaw¹	ni:⁶
ไป	คิด	มา	ก็	คิด	น่า	สงสาร		ยาย	เฒ่า	นี้
ʔe:⁴	ko:¹	lə:y⁵	boʔ⁴	ya:y⁵	tʰaw²	ni:⁶	wa:²	“ tʰa:¹	boʔ⁴	cen⁶
บ้าง	ก็	เลย	บอก	ยาย	เฒ่า	นี้	ว่า	“ ถ้า	ไม่	อย่าง

naʔ ²	ʔe:m ³	na:y ⁵	ʔaw ⁶	oo ³ k ^h e: ⁵ ”	ya:y ⁵	t ^h aw ²	nan ⁶	ko: ¹	ŋam ³
นะ	ยาย	เฒ่า	เฒ่า	โอเค ”	ยาย	เฒ่า	นั่น	ก็	คิด
k ^h in ¹	ma: ⁵	lay ²	ko: ¹	pay ³	t ^h a:m ³	ʔay ¹	la: ¹	no:y ⁶	mai ⁴ wa: ²
ขึ้น	มา	ได้	ก็	ไป	ถาม	ไอ้	เด็ก	น้อย	ใหม่ ว่า
“ bo: ¹	la: ¹	ʔə:y ⁶	oo ³ k ^h e: ⁵	nan ²	man ⁵	to: ³	han ⁵	le:y ⁵ ”	
“ ไอ้	เด็กน้อย	เอ๋ย	โอเค	นั่น	มัน	อะไร		เล่า ”	
bo: ¹	la: ¹	k ^h ap ⁴	lot ²	ko: ¹	boʔ ⁴	ya:y ⁵	t ^h aw ²	pay ³	wa: ²
ไอ้	เด็กน้อย	ขับ	รถ	ก็	บอก	ยาย	เฒ่า	ไป	ว่า
“ ʔe:m ³ na:y ⁵	ʔə:y ⁶	oo ³ k ^h e: ⁵	ko: ¹	mɛ:n ²	wa: ²	tok ⁴	lon ⁵	kwa: ⁵ ”	
“ แม่	เฒ่า	เอ๋ย	โอเค	ก็	คือ	ว่า	ตก	ลง	สิ ”
p ^h o: ⁵	hu: ⁶	lian ²	la:w ⁵	kan ³	t ^h an ⁶	so:ŋ ³	fa:y ⁴	le:w ⁶	ya:y ⁵ t ^h aw ²
พอ	รู้	เรื่อง	ราว	กัน	ทั้ง	สอง	ฝ่าย	แล้ว	ยาย เฒ่า
nan ⁶	ko: ¹	boʔ ⁴	bo: ¹	la: ¹	co:y ³	k ^h on ³	k ^h o:ŋ ³	k ^h on ³	ka: ³ buŋ ³
นั่น	ก็	บอก	ไอ้	เด็กน้อย	ช่วย	ชน	ของ	ชน	กระบุง
k ^h in ¹	lot ²	ya:y ⁵	t ^h aw ²	boʔ ⁴	wa: ²	“ k ^h an ³ maʔ ⁴	nan ⁶	ʔaw ³	wa:ŋ ⁵
ขึ้น	รถ	ยาย	เฒ่า	บอก	ว่า	“ ขึ้น	หมาก	นั่น	เอา วาง
way ⁶	tan ³	ten ³	ka: ³ buŋ ³	hai ¹	ʔe:m ³	na:y ⁵	le:y ⁵	ʔe:m ³	na:y ⁵
ไว้	ทาง	บน	กระบุง	ให้	ยาย	เฒ่า	นะ	ยาย	เฒ่า
ci: ³	lay ²	kɛ:w ¹	liay ²	pay ³ ”	kap ⁴ t ^h i: ⁵ ni: ⁶	lek ⁴	no:y ⁶	ko: ¹	kiam ³
จะ	ได้	เคี้ยว	เรื่อย	ไป ”	คราวนี้	เด็ก	น้อย	ก็	เตรียม
tit ⁴	k ^h ian ²	lot ²	ʔe:m ³	na:y ⁵	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	ya: ⁴	k ^h ap ⁴ lot ²
ติด	เครื่อง	รถ	แม่	เฒ่า	ก็	บอก	ว่า	อย่า	ขับ รถ
way ⁵	le:y ⁵	ʔe:m ³	na:y ⁵	pen ³	bo: ¹	kon ³	k ^h i: ¹	ya:n ²	ko: ¹ ʔoʔ ⁴
ไว	ละ	แม่	เฒ่า	เป็น	ไอ้	คน	ชี้	กลัว	ก็ ออก
lot ²	le:n ²	tem ³	t ^h i: ²	ya:y ⁵	t ^h aw ²	yu: ⁴	ten ³	lot ²	ko: ¹ k ^h i: ¹
รถ	แล่น	เต็ม	ที่	ยาย	เฒ่า	อยู่	บน	รถ	ก็ ชี้
ya:n ²	man ⁵	ko: ¹	k ^h ap ⁴	le:n ²	ŋai ⁴	pay ³	con ³	ci: ³	ho:t ² hian ⁵
กลัว	มัน	ก็	ขับ	แล่น	ใหญ่	ไป	จน	จะ	ถึง บ้าน
luʔ ²	ŋin ³	boʔ ⁴	ho:t ²	hian ⁵	luʔ ²	ŋin ³	pa: ³ ma:n ⁵	sak ⁴	sip ⁴
ลูก	สาว	ยังไม่	ถึง	บ้าน	ลูก	สาว	ประมาณ	สัก	สิบ
wa: ⁵	ci: ³	lay ²	p ^h o: ⁵	di: ³	k ^h an ³	maʔ ⁴	ya:y ⁵	t ^h aw ²	tok ⁴ cak ⁴
ว่า	จะ	ได้	พอ	ดี	ขึ้น	หมาก	ยาย	เฒ่า	ตก จาก

lot ²	lon ⁵	pay ³	ya:y ⁵	t ^h aw ²	kw: ¹	boʔ ⁴	lek ⁴	no:y ⁶	hai ¹	yaŋ ⁶
รถ	ลง	ไป	ยาย	เฒ่า	ก็	บอก	เด็ก	น้อย	ให้	หยุด
boʔ ⁴	“ yaŋ ⁶	lot ²	kw:n ⁴	yaŋ ⁶	lot ²	kw:n ⁴ ”	k ^h i: ⁵	k ^h an ³	maʔ ⁴	?e:m ³
บอก	“ หยุด	รถ	ก่อน	หยุด	รถ	ก่อน ”	คือ	ชั้น	หมาก	ยาย
na:y ⁵	man ⁵	oo ³	k ^h e: ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	bo: ¹	no:y ⁶	co:y ¹	k ^h ap ⁴	lot ²
เฒ่า	มัน	โอเค		คราวนี้		ได้	เด็ก	น้อย	ขับ	รถ
nan ⁶	lay ²	yin ⁵	ya:y ³⁴	t ^h aw ²	nan ⁶	paʔ ⁴	wa: ²	k ^h an ³	maʔ ⁴	?e:m ³
นั่น	ได้	ยิน	ยาย	เฒ่า	นั่น	พูด	ว่า	ชั้น	หมาก	ยาย
na:y ⁵	man ⁵	oo ³	k ^h e: ⁵	p ^h o: ⁵	yin ⁵	cen ³		le:w ⁶	man ⁵	kw: ¹
เฒ่า	มัน	โอเค		พอ	ได้ยิน	อย่างนั้น		แล้ว	มัน	ก็
co:t ⁴	lot ²	t ^h an ⁵	t ^h i: ⁵	le:w ⁶	kw: ¹	lon ⁵	ma: ⁵	k ^h on ³	k ^h o:ŋ ³	k ^h on ³
จอด	รถ	ทัน	ที่	แล้ว	ก็	ลง	มา	ชน	ของ	ชน
ka: ³	bun ³	ka: ³	ta: ¹ ya:y ⁵	t ^h aw ²	nan ⁶	lon ⁵	lot ²	le:w ⁶	boʔ ⁴	hai ¹
กระบุง		ตะกร้า	ยาย	เฒ่า	นั่น	ลง	รถ	แล้ว	บอก	ให้
ya:y ⁵	t ^h aw ¹	nam ⁵	k ^h o:ŋ ³	ma: ⁵	man ⁵	ŋam ³	la: ³	?a:y ³	ya:y ⁵	t ^h aw ²
ยาย	เฒ่า	นำ	ของ	มา	มัน	คิด	ละอาย		ยาย	เฒ่า
nan ⁶	wa: ²	ya:y ⁵	t ^h aw ²	ni: ⁶	paʔ ⁴	t ^h an ⁵	ku: ³	na:y ⁶	lo:y ⁵	han ³
นั่น	ว่า	ยาย	เฒ่า	นี้	พูด	ทัน	กู	น้ำ	เลย	หัน
kap ⁴	t ^h an ⁵	t ^h i: ⁵	ya:y ⁵	t ^h aw ²	hen ³	lek ⁴	no:y ⁶	han ³	lot ²	ta:w ⁴
กลับ	ทัน	ที่	ยาย	เฒ่า	เห็น	เด็ก	น้อย	หัน	รถ	กลับ
tit ⁴	lot ²	le:n ²	tem ³	t ^h i: ²	lo:y ⁵	bo: ¹	la: ¹		sa: ³	taŋ ³
ติด	รถ	เล่น	เต็ม	ที่	เลย	ได้	เด็กน้อย		สตาจค์	
boʔ ⁴	ma: ⁵	?aw ³	ŋa: ⁵	niʔ ²	t ^h a:n ⁵	ne:w ⁵	ni: ⁶	boʔ ⁴	hai ¹	hu: ⁶
ไม่	มา	เอา	เหวอ	นิทาน		แนว	นี้	บอก	ให้	รู้
wa: ²	lek ⁴	no:y ⁶	la: ³	?a:y ³	p ^h u: ¹	t ^h aw ²	k ^h i: ⁵	p ^h u: ¹	t ^h aw ²	paʔ ⁴
ว่า	เด็ก	น้อย	ละอาย		ผู้	เฒ่า	คือ	ผู้	เฒ่า	พูด
t ^h an ⁵	ku: ³	saʔ ²	le:w ⁶	k ^h i: ⁵	p ^h u: ¹	t ^h aw ²	kon ³	ni: ⁶	k ^h i:n ¹	lot ²
ทัน	กู	ชะ	แล้ว	คือ	ผู้	เฒ่า	คน	นี้	ขึ้น	รถ
tuk ⁴	tuk ⁴	k ^h aw ¹	mian ⁵	luan ³	bo: ¹	lay ²	sia ³	sa: ta:ŋ ³		
ตุ๊กตุ๊ก		เข้า	เมือง	หลวง	ไม่	ได้	เสีย	สตาจค์		

lian² ka:³ ta:y⁴ ka:³ ho:y³ k^hon¹

เรื่องกระต่ายกับหอยโข่ง

lian ²	ka: ³	ta:y ⁴	ho:y ³	k ^h on ¹	wiŋ ⁶	k ^h ɛ:ŋ ¹	kan ³	mi: ⁵	p ^h ua ³	mia ⁵
เรื่อง	กระต่าย		หอย	โข่ง	วิ่ง	แข่ง	กัน	มี	ผิว	เมีย
ya:y ⁵	t ^h aw ²	niŋ ²	ʔa: ³	yuʔ ⁴	kɛ: ⁴	lɛ:w ⁶	ʔet ⁴	wiaʔ ²	to: ³	han ⁵
ยาย	เฒ่า	หนึ่ง	อายุ		แก่	แล้ว	ทำ	งาน	อะไร	
ko: ¹	boʔ ⁴	lay ¹	ten ³	p ^h ua ³	ten ³	mia ⁵	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵
ก็	ไม่	ได้	ทั้ง	ผิว	ทั้ง	เมีย	สอง	คน	ผิว	เมีย
t ^h aw ²	ko: ¹	ŋam ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	lay ²	wa: ²	haw ⁵	pay ³	ʔaw ³	to: ³
เฒ่า	ก็	คิด	ขึ้น	มา	ได้	ว่า	เรา	ไป	เอา	ตัว
ka: ³	ta:y ⁴	ma: ⁵	lian ⁶	way ⁶	pen ³	k ^h u: ²	haw ⁵	neʔ ²	ko: ¹	ʔaw ³
กระต่าย		มา	เลี้ยง	ไว้	เป็น	ครู	เรา	นะ	ก็	เอา
to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	ma: ⁵	lian ⁶	way ⁶	nan ²	hian ⁵	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴
ตัว	กระต่าย		มา	เลี้ยง	ไว้	ที่	บ้าน	ตัว	กระต่าย	
ko: ¹	hu: ⁶	cak ⁴	p ^h a: ³	sa: ³	k ^h wa:m ⁵	paʔ ⁴	boʔ ¹	kon ³	lay ¹	
ก็	รู้	จัก	ภาษา		ความ	พูด	ไ้	คน	ได้	
met ⁴	lɛ:w ⁶	yu: ⁴	ma: ⁵	boʔ ⁴	ki: ⁴	bian ³	p ^h ua ³	mia ⁵	t ^h aw ²	ko: ¹
หมด	แล้ว	อยู่	มา	ไม่	ก็	เดือน	ผิว	เมีย	เฒ่า	ก็
ʔon ⁶	to: ³	ka: ³	ta:y ⁴	ma: ⁵	k ^h uy ⁵	kan ³	k ^h uy ⁵	kan ³	tan ¹	tɛ: ⁴
เรียก	ตัว	กระต่าย		มา	คุย	กัน	คุย	กัน	ตั้ง	แต่
caw ⁶	cən ³	han ⁶	sa:y ³	lɛ:w ⁶	ko: ¹	ʔon ⁶	ʔay ¹	ta:y ⁴	ma: ⁵	k ^h uy ⁵
เข้า	จน	ถึง	สาย	แล้ว	ก็	เรียก	ไ้	ต่าย	มา	คุย
kan ³	wa: ²	ʔay ¹	ta:y ⁴	ʔay ⁶	ma: ⁵	pi: ⁶	ko:n ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	t ^h aw ²
กัน	ว่า	ไ้	ต่าย	เอ๋ย	มา	นี้	ก่อน	นี้	ไ้	เฒ่า
ʔem ³	t ^h aw ²	lian ⁶	ʔen ³	ma: ⁵	həŋ ³	lɛ:w ⁶	ma: ⁵	pi: ⁶	ko:n ⁴	ni: ⁶
เอื้ม	เฒ่า	เลี้ยง	เอ็ง	มา	นาน	แล้ว	มา	นี้	ก่อน	นี้
ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔem ³	t ^h aw ²	kin ³	ʔi:t ⁴	kin ³	yaʔ ⁴	le:y ⁵	cu: ³	mi: ⁶
ไ้	เฒ่า	เอื้ม	เฒ่า	กิน	อด	กิน	อยาก	เลย	ทุก	วัน
ni: ⁶	naʔ ²	ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔem ³	t ^h aw ²	lian ⁶	miŋ ⁵	ma: ⁵	jai ⁴	lɛ:w ⁶
นี้	นะ	ไ้	เฒ่า	แม่	เฒ่า	เลี้ยง	มึง	มา	ใหญ่	แล้ว
ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔem ³	t ^h aw ²	ci: ³	cai ⁶	hai ¹	miŋ ⁵	pay ³	ha: ³	cəŋ ³
ไ้	เฒ่า	แม่	เฒ่า	จะ	ใช้	ให้	มึง	ไป	หา	เครื่อง

kap ⁴	ma: ⁵	hai ¹	?ay ¹	t ^h aw ²	kin ³	?e: ⁴	lay ²	ya: ⁵	p ^h o: ⁵	?ay ¹
กับ	มา	ให้	ไอ้	เฒ่า	กิน	มั่ง	ได้	ใหม่	พอ	ไอ้
ta:y ⁴	lay ²	yin ⁵	cen ³		le:w ⁶	“ lay ¹	te: ⁴	kwa: ⁶ ”	ca? ⁴	kin ³
ตาย	ได้	ยิน	อย่างนั้น		แล้ว	“ ได้	สิ ”		จะ	กิน
ciaŋ ³	kap ⁴	to: ³	haŋ ⁵	lo:y ⁵	bo? ⁴	ma: ⁵	ŋi: ⁶	ci: ³	?aw ³	ma: ⁵
เครื่อง	กับข้าว	อะไร		เล่า	บอก	มา	ชี้	จะ	เอา	มา
hai ¹	kin ³	ŋi: ⁶	kap ⁴	ni: ⁶	?ay ¹	t ^h aw ²	?em ³	t ^h aw ²	ko: ¹	bo? ⁴
ให้	กิน	สิ	คราวนี้		ไอ้	เฒ่า	แม่	เฒ่า	ก็	บอก
?ay ¹	ta:y ⁴	lo:y ⁵	wa: ²	“ ciaŋ ³	kap ⁴	to: ³	haŋ ⁵	?ay ¹	t ^h aw ²	?em ³
ไอ้	ตาย	เลย	ว่า	“ เครื่อง	กับข้าว	อะไร		ไอ้	เฒ่า	แม่
t ^h aw ²	ko: ¹	kin ³	ma: ⁵	met ⁴	cu: ³	ya:ŋ ⁴	le:w ⁶	bo? ⁴	he: ⁵	lay ²
เฒ่า	ก็	กิน	มา	หมด	ทุก	อย่าง	แล้ว	ไม่	ไม่เคย	ได้
kin ³	te: ⁴	ciaŋ ³	kap ⁴	?an ³	ni: ⁶	miŋ ⁵	ci: ³	?aw ³	ma: ⁵	hai ¹
กิน	แต่	เครื่อง	กับข้าว	อัน	นี้	มึง	จะ	เอา	มา	ให้
?ay ¹	t ^h aw ²	?em ³	t ^h aw ²	kin ³	lay ²	ya: ⁵ ”	p ^h o: ⁵	?ay ¹	ta:y ⁴	lay ²
ไอ้	เฒ่า	แม่	เฒ่า	กิน	ได้	ใหม่ ”	พอ	ไอ้	ตาย	ได้
yin ⁵	cen ³		le:w ⁶	wa: ²	vo? ⁴	ma: ⁵	lo:y ⁵	?ay ¹	t ^h aw ²	?em ³
ยิน	อย่างนั้น		แล้ว	ว่า	ออก	มา	เลย	ไอ้	เฒ่า	แม่
t ^h aw ²	ci: ³	kin ³	to: ³	haŋ ⁵	ciaŋ ³	kap ⁴	?ay ¹	t ^h aw ¹	?em ³	t ^h aw ²
เฒ่า	จะ	กิน	อะไร		เครื่อง	กับข้าว	ไอ้	เฒ่า	แม่	เฒ่า
ci: ³	kin ³	ni: ⁶	na? ²	ciaŋ ³	kap ⁴	ka: ³	lu? ⁴	hum ²	nia ⁶	p ^h o: ⁵
จะ	กิน	นี้	นะ	เครื่อง	กับข้าว	กระดูก		หุ้ม	เนื้อ	พอ
?ay ¹	ta:y ⁴	lay ²	yin ⁵	cen ³		le:w ⁶	“ mi: ⁵	te: ⁴	kwa: ⁶ ”	ciaŋ ³
ไอ้	ตาย	ได้	ยิน	อย่างนั้น		แล้ว	“ มี	จริงๆ	สิ ”	เครื่อง
kap ⁴	ne:w ⁵	ni: ⁶	na? ²	?ay ¹	t ^h aw ²	?em ³	t ^h aw ²	te: ⁴	caw ⁶	k ^h o:y ⁵
กับข้าว	แนว	นี้	นะ	ไอ้	เฒ่า	แม่	เฒ่า	แต่	ก่อน	เคย
pen ³	siaw ³	ka: ³	ku: ³	yu: ⁴	na: ⁶	ci: ³	?aw ³	ma: ⁵	hai ¹	kin ³
เป็น	เพื่อน	กับ	กู	อยู่	น้ำ	จะ	เอา	มา	ให้	กิน
ni: ⁶	yu: ⁴	naŋ ²	hian ⁵	hi: ²	lo? ⁴	ya: ⁴	pay ³	ka: ³	lai ⁵	lo:y ⁵
นี้	อยู่	ที่	บ้าน	นี้	แหละ	อย่า	ไป	ที่	ไหน	เลย
sak ²	p ^h ak ²	no:y ²	niŋ ²	ko: ¹	ci: ³	lay ²	kin ³	hai ¹	?ay ¹	t ^h aw ²
สัก	พัก	น้อย	หนึ่ง	ก็	จะ	ได้	กิน	ให้	ไอ้	เฒ่า

ʔem ³	t ^h aw ²	tom ¹	nam ⁶	lo:n ⁶	way ⁶	lo: ⁵	t ^h a: ²	lo:y ⁵	diaw ⁴	ʔay ¹
เอ้ม	เฒ่า	ต้ม	น้ำ	ร้อน	ไว้	รอ	ท่า	เลย	เดียว	ไ้
ta:y ⁴	le:n ²	pay ³	ka:ŋ ³	ton ³	na: ⁵	no:y ⁶	co:y ⁶	niŋ ²	ko: ¹	lay ¹
ต่าย	วิ่ง	ไป	กลาง	ทุ่ง	นา	นิด	เดียว	หนึ่ง	ก็	ได้
ma: ⁵	ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔem ³	t ^h aw ²	lay ²	yin ⁵	cen ³		le:w ⁶	ko: ¹
มา	ไ้	เฒ่า	แม่	เฒ่า	ได้	ยีน	อย่างนั้น		แล้ว	ก็
cat ⁴	ce:ŋ ³	ʔaw ³	t ^h on ³	hai ¹	man: ⁵	pe: ¹	pay ³	ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔem ³
จัด	แจ่ง	เอา	ถุง	ให้	มัน	สะพาย	ไป	ไ้	เฒ่า	แม่
t ^h aw ²	ko: ¹	boʔ ⁴	wa: ²	“ ʔaw ³	ma: ⁵	hai ¹	lay ²	le:y ⁵	t ^h a: ²	ʔaw ³
เฒ่า	ก็	บอก	ว่า	“ เอา	มา	ให้	ได้	เล่า	ถ้า	เอา
ma: ⁵	boʔ ⁴	lay ²	miŋ ⁵	ya: ⁴	ta:w ⁴	hian ⁵	lo:y ⁵ ”	ʔay ¹	ta:y ⁴	ko: ¹
มา	ไม่	ได้	มึง	อย่า	กลับ	บ้าน	เลย ”	ไ้	ต่าย	ก็
ʔaw ³	t ^h on ³	pe: ¹	sai ⁴	ko: ³	le:n ²	pay ³	ka:ŋ ³	ton ³	ka:ŋ ³	na: ⁵
เอา	ถุง	เป้	ใส่	คอ	แน่น	ไป	กลาง	ทุ่ง	กลาง	นา
to:ŋ ¹	ka:n ³	ci: ³	pay ³	ha: ³	siaw ³	ci: ³	pay ³	so: ³	ʔaw ³	cian ³
ต้อง	การ	จะ	ไป	หา	เพื่อน	จะ	ไป	ขอ	เอา	เครื่อง
kap ⁴	ka: ³	siaw ³	k ^h i: ⁵	cian ³	kap ⁴	ka: ³	siaw ³	ha: ⁵	ni: ⁶	man: ⁵
กับ	กับ	เพื่อน	คือ	เครื่อง	กับ	กับ	เพื่อน	เรา	นี้	มัน
mi: ⁵	ka: ³	luʔ ⁴	hum ²	nia ⁶	ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔem ³	t ^h aw ²	ha: ⁵	yaʔ ⁴
มี	กระดูก		หุ้ม	เนื้อ	ไ้	เฒ่า	เอ้ม	เฒ่า	เรา	อยาก
kin ³	cian ³	kap ⁴	ʔay ¹	siaw ³	ha: ⁵	ʔay ¹	ta:y ⁴	ʔoʔ ⁴	pay ³	ka:ŋ ³
กิน	เครื่อง	กับ	ไ้	เพื่อน	เรา	ไ้	ต่าย	ออก	ไป	กลาง
na: ⁵	ko: ¹	pay ³	po: ⁶	ʔay ¹	siaw ³	k ^h aw ¹	ʔay ¹	siaw ³	man: ⁵	ko: ¹
นา	ก็	ไป	เจอ	ไ้	เพื่อน	เข้า	ไ้	เพื่อน	มัน	ก็
k ^h i: ⁵	pen ³	to: ³	ho:y ³	ʔoʔ ⁴	ko: ¹	pay ³	po: ⁶	kan ³	k ^h aw ¹	t ^h an ⁶
คือ	เป็น	ตัว	หอย	โขง	ก็	ไป	เจอ	กัน	เข้า	ทั้ง
so:ŋ ³	siaw ³	ʔay ¹	ta:y ⁴	ko: ¹	paʔ ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵	ko:n ⁴	“ ho:y ⁶	ʔay ¹
สอง	เพื่อน	ไ้	ต่าย	ก็	พูด	ขึ้น	มา	ก่อน	“ เอ้ย	ไ้
siaw ³	ʔay ¹	t ^h aw ²	ʔem ³	t ^h aw ²	ha: ⁵	yaʔ ⁴	kin ³	cian ³	kap ⁴	ka: ³ luʔ ⁴
เสียว	ไ้	เฒ่า	เอ้ม	เฒ่า	เรา	อยาก	กิน	เครื่อง	กับข้าว	กระดูก
hum ²	nia ⁶	naʔ ² ”	p ^h o: ³	ʔay ¹	siaw ³	ho:y ³	ʔoʔ ⁴	lay ²	yin ³	cen ³
หุ้ม	เนื้อ	นะ ”	พอ	ไ้	เสียว	หอย	โขง	ได้	ยีน	อย่างนั้น

k ^h in ¹	kw: ¹	tok ⁴	cai ³	wa: ²	“ hə:y ⁶ ?ay ¹	siaw ³	ciaŋ ³	kap ⁴	ka: ³ lu? ⁴
ขึ้น	ก็	ตก	ใจ	ว่า	“ เอ้ย ใจ	เสียว	เครื่อง	กับข้าว	กระดูก
hum ²	nia ⁶	kw: ¹	mɛ:n ²	ha: ⁵	ni: ²	kwa: ⁶	?ay ¹	ha: ⁴	ci: ³ hai ¹
หุ้ม	เนื้อ	ก็	คือ	เรา	นี้	ลี	ใจ	ท่า	จะ ให้
lai ¹	k ^h i: ⁵	kan ³	kwa: ⁶	?ay ¹	ha: ⁴	t ^h a: ³	su: ³	bo? ⁴	mi: ⁵ tɛ: ⁶
ได้	เหมือน	กัน	ลี	ใจ	ท่า	ถ้ำ	มึง	ไม่	มี จริง
tɛ: ⁶	na? ⁴ ”	?ay ³	siaw ³	ta:y ⁴	kw: ¹	bo? ⁴	wa: ²	“ ?aw ⁶ ?aw ³	sai ⁴
จริง	นะ ”	ใจ	เพื่อน	ตาย	ก็	บอก	ว่า	“ เอ้า	เอา ไล่
t ^h oŋ ³	hai ¹	ha: ⁵	ŋi: ⁶	?ay ¹	t ^h aw ²	?em ³	t ^h aw ²	ha: ⁵	tom ¹ nam ⁶
ถูก	ให้	เรา	ลี	ใจ	เฒ่า	แม่	เฒ่า	เรา	ต้ม น้ำ
lo:n ⁶	way ⁶	lo: ⁵	t ^h a: ²	yu: ⁴	nan ²	hian ⁵	pun ⁶	na? ² ”	p ^h o: ³ ?ay ¹
ร้อน	ไว้	รอ	ท่า	อยู่	ที่	บ้าน	โน่น	นะ ”	พอ ใจ
siaw ³	lay ¹	yin ⁵	cen ³		lɛ:w ⁶	kw: ¹	san ³ ya: ⁵	ka: ³	?ay ¹
เสียว	ได้	ยิน	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	สัญญา	กับ	ใจ
siaw ³	ka: ³ ta:y ⁴		wa: ²	“ haw ⁵	lɛ:n ²	k ^h ɛ:ŋ ⁴	k ^h a:m ¹ ton ³	kan ³	?aw ³
เพื่อน	กระต่าย		ว่า	“ เรา	วิ่ง	แข่ง	ข้าม	ทุ่ง	กัน เอา
wa: ⁵	t ^h a: ³	su: ³	lɛ:n ²	t ^h an ³	ha: ⁵	su: ³	yan ⁵	kw:y ³	?aw ³ ha: ⁵
ใหม่	ถ้ำ	มึง	วิ่ง	ทัน	เรา	มึง	จึง	ค่อย	เอา เรา
pay ³	tom ¹	hai ¹	?ay ¹	t ^h aw ²	?em ³	t ^h aw ²	su: ³	kin ³ ”	p ^h o: ⁵ ?ay ¹
ไป	ต้ม	ให้	ใจ	เฒ่า	แม่	เฒ่า	มึง	กิน ”	พอ ใจ
siaw ³	ta:y ⁴	lay ¹	yin ⁵	k ^h in ¹	ma: ⁵	cen ³		lo:y ⁵	hua: ³ yo? ⁴
เพื่อน	ตาย	ได้	ยิน	ขึ้น	มา	อย่างนั้น		เลย	หัว เราะ
yo:y ⁶	?ay ¹	siaw ³	ho:y ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	lo:y ⁵	wa: ²	su: ³	bo? ⁴ mi: ⁵
เอ้ย	ใจ	เสียว	หอย	ขึ้น	มา	เลย	ว่า	มึง	ไม่ มี
k ^h ɛ:n ³	k ^h a: ³	cen ³		na? ⁴	su: ³	ci: ³	lɛ:n ²	t ^h an ⁵	ha: ⁵ ?a: ³
แขน	ขา	อย่างนั้น		นะ	มึง	จะ	เล่น	ทัน	เรา เหยียด
hai ¹	su: ³	lɛ:n ²	pay ³	sak ⁴	t ^h o:ŋ ³	mi: ⁶	niŋ ²	haw ⁵	ci: ³ no:n ⁵
ให้	มึง	เล่น	ไป	สัก	ครึ่ง	วัน	หนึ่ง	เรา	จะ นอน
wen ⁵		way ⁶	lo: ⁵	t ^h a: ²	miŋ ⁵	kw: ¹	lay ²	to:n ³	?ay ¹ siaw ³
กลางวัน		ไว้	รอ	ท่า	มึง	ก็	ได้	ตอน	ใจ เพื่อน
ta:y ⁴	no:n ⁵	wen ⁵		nan ⁶	p ^h iŋ ⁵	to: ³	ho:y ³	?o? ⁴	saw ³ kw: ¹
ตาย	นอน	กลางวัน		นั่น	พวก	ตัว	หอย	โง่	เขา ก็

ʔoː¹ lo:m⁵	kan³	way⁶	le:y⁵	“ hɔ:y⁶ tʰa:³	cɔ:³	ʔay¹	siaw³	
พูดคุย	กัน	ไว้	นั่นแหละ	“ เอ๊ย ถ้า เจอ	ไอ้	เพื่อน		
ta:y⁴	ma:⁵	ciaŋ⁴	le:n²	tʰa:²	ʔay¹	ta:y⁴	ʔon⁶	han³ na:¹ pay³
ตาย	มา	ชวน	วิ่ง	ถ้า	ไอ้	ตาย	เรียก	หัน หน้า ไป
taŋ³	ʔay¹	lai⁵	hai¹	pʰu:¹	nan⁶	pen³	pʰu:¹	hɔ:y⁵ ” kap⁴ ni:⁶
ทาง	ไอ้	คนไหน	ให้	คน	นั่น	เป็น	คน	ตะโกน, ขาน ” คราวนี้
ʔay¹	siaw³	ta:y⁴	ko:¹	ti:n⁴	wen⁵		ma:⁵	lɔ:y⁵ le:n² ʔo?⁴
ไอ้	เพื่อน	ตาย	ก็	ตื่น	กลางวัน		มา	ละ วิ่ง ออก
ma:⁵	hu:⁶	sop⁴	man:⁵	ko:¹	ʔon⁶	ʔay¹	siaw³	ʔo?³ liay² ʔay¹
มา	ปาก		มัน	ก็	เรียก	ไอ้	เพื่อน	หอย เรือย ไอ้
hɔ:y³	ʔo?⁴	to:³	taŋ³	na:¹	ko:¹	hɔ:y⁵	man:⁵	liay² ʔay¹ siaw³
หอย	โข่ง	ตัว	ข้าง	หน้า	ก็	ตะโกน	มัน	เรือย ไอ้ เพื่อน
ta:y⁴		ko:¹	sap⁴	ʔay¹	siaw³	hɔ:y³	ʔo?³	ʔon⁶ pay³ liay²
กระต่าย		ก็	ขับ	ไอ้	เพื่อน	หอย	โข่ง	ตะโกน ไป เรือย
ʔay¹	siaw³	ta:y⁴	met⁴	pan³	ya:⁵	le:w⁶	tʰi:⁵	ni:⁶ met⁴ pan³ ya:⁵
ไอ้	เพื่อน	ตาย	หมด	ปัญญา		แล้ว	ที่	นี้ หมด ปัญญา
le:n²	sap⁴	ten³	mi:⁶	ko:¹	bo?⁴	tʰan⁵	ʔay¹	siaw³ hɔ:y³ ʔo?⁴
วิ่ง	ขับ	ทั้ง	วัน	ก็	ไม่	ทัน	ไอ้	เพื่อน หอย โข่ง
met⁴	pan³	ya:⁵	ko:¹	lɔ:y⁵	ta:w⁵	hian⁵	lɔ:y⁵	bo?⁴ lay² ka:³ lu?⁴
หมด	ปัญญา		ก็	เลย	กลับ	บ้าน	เลย	ไม่ ได้ กระตูก
hum²	nia⁶	pay³	hai¹	ʔay¹	tʰaw²	ʔem³	tʰaw²	tom¹ kin³ ʔay¹
หุ้ม	เนื้อ	ไป	ให้	ไอ้	เฒ่า	เฒ่า	เฒ่า	ต้ม กิน ไอ้
tʰaw²	ʔem³	tʰaw²	hen³	ʔay¹	ta:y⁴	kʰaw¹	hian⁵	bo?⁴ hen³ lay¹
เฒ่า	เฒ่า	เฒ่า	เห็น	ไอ้	ตาย	เข้า	บ้าน	ไม่ เห็น ได้
to:³	han⁵	ma:⁵	sak⁴	ya:ŋ⁴	mo:¹	nam⁶	ho:n⁶	tom¹ way⁶ ko:¹
อะไร		มา	สัก	อย่าง	หม้อ	น้ำ	ร้อน	ต้ม ไว้ ก็
cen³	he:ŋ¹	tʰa:m³	ʔay¹	ta:y⁴	wa:²	bo?⁴	lay¹	ya:⁵ ciaŋ³ kap⁴
จน	แห้ง	ถาม	ไอ้	ตาย	ว่า	ไม่	ได้	เหวอ เครือง กับ
ka:³	lu?⁴	hum²	nia⁶	ʔay¹	ta:y⁴	ko:¹	to:p⁴	ʔay¹ tʰaw² ʔem³
กระตูก		หุ้ม	เนื้อ	ไอ้	ตาย	ก็	ตอบ	ไอ้ เฒ่า เฒ่า
tʰaw²	man:⁵	wa:²	“ bo?⁴	lay²	lo?⁴	ʔay¹	tʰaw²	ʔem³ tʰaw² ku:³
เฒ่า	มัน	ว่า	“ ไม่	ได้	หอรอก	ไอ้	เฒ่า	เฒ่า เฒ่า ภู

sia³ hiw³

เสื่อหิว

mi: ⁵	mu: ⁴ ba:n ¹	niŋ ²	pen ³	mu: ⁴ ba:n ¹	t ^h i: ²	kum ⁴	jai ⁴	saw ³	
มี	หมู่บ้าน	หนึ่ง	เป็น	หมู่บ้าน	ที่	กลุ่ม	ใหญ่	เขา	
ʔon ¹	wa: ²	ʔe: ⁴	ka: ³	saw ³	met ⁴	teŋ ³	tam ³ bon ³	mi: ⁵	yu: ⁴
เรียก	ว่า	เยอะ	กว่า	เขา	หมด	ทั้ง	ตำบล	มี	อยู่
hian ⁵	niŋ ²	mi: ⁵	te: ⁴	p ^h ua ³	mia ⁵	diaw ³	po: ¹	t ^h aw ²	mɛ: ² t ^h aw ²
บ้าน	หนึ่ง	มี	แต่	ผิว	เมีย	เดียว	พ่อ	เฒ่า	แม่ เฒ่า
boʔ ⁴	mi: ⁵	luʔ ²	mi: ⁵	taw ¹	nam ⁵	saw ³	lə:y ⁵	te: ⁴	ko: ¹ ʔaw ³
ไม่	มี	ลูก	มี	เต้า	กับ	เขา	เลย	แต่	ก็ เอา
te: ⁴	luʔ ²	te: ⁴	la:n ³	ta:m ³	saw ⁶	ta:m ³	ke:m ³	nan ²	ʔaw ³ ma: ⁵
แต่	ลูก	แต่	หลาน	ตาม	ใกล้	ตาม	ไกล	นั่น	เอา มา
lian ⁶	way ⁶	pen ³	ku: ³	paʔ ⁴	ku: ³	ʔo: ¹ lo:m ⁵	cən ³	tem ³	hian ⁵
เลี้ยง	ไว้	เป็น	คู่	พูด	คู่	คุย	จน	เต็ม	บ้าน
tem ³	yaw ⁶	pen ³	sip ⁴	pen ³	sa:w ⁵	kon ³	ko: ¹	ʔaw ³	ma: ⁵ lian ⁶
เต็ม	เหี่ยว	เป็น	สิบ	เป็น	ยี่สิบ	คน	ก็	เอา	มา เลี้ยง
way ⁶	cən ³	jai ⁴	to: ³	kan ³	met ⁴	lə:w ⁶	lə:y ⁵	liaʔ ²	ʔaw ³ te: ⁴
ไว้	จน	ใหญ่	เท่า	กัน	หมด	แล้ว		เลือก	เอา แต่
luʔ ²	la:n ³	po: ¹	ca:y ³	t ^h an ⁶	nan ⁶	k ^h iat ⁴	ni: ⁶	saw ³	ko: ¹ jai ⁴
ลูก	หลาน	ผู้	ชาย	ทั้ง	นั่น	เดียว	นี้	เขา	ก็ ใหญ่
to: ³	kan ³	met ⁴	lə:w ⁶	lə:y ⁵	ʔa: ³ yuʔ ²	saw ³	ko: ¹	ya:ŋ ²	k ^h aw ¹
โต	กัน	หมด	แล้ว		อายุ	เขา	ก็	ย่าง	เข้า
sip ⁴	so:ŋ ³	sip ⁴	sa:m ³	k ^h uap ⁴ t ^h an ⁶	nan ⁶	cu: ³	kon ³	hian ⁵	p ^h ua ³
สิบ	สอง	สิบ	สาม	ขวบ	ทั้ง	นั่น	ทุก	คน	บ้าน ผิว
mia ⁵	so:ŋ ³	t ^h aw ²	ni: ⁶	bəŋ ⁴	bəŋ ⁴	lə:w ⁶	ci: ³	pen ³	bo: ¹ kon ³
เมีย	สอง	เฒ่า	นี้	ดู	ดู	แล้ว	จะ	เป็น	ไอ้ คน
mi: ⁵	kin ³	mi: ⁵	ŋon ⁵	mi: ⁵	t ^h o:ŋ ⁵	cai ⁶	ka: ³	saw ³	met ⁴ cu: ³
มี	กิน	มี	เงิน	มี	ทอง	ใช้	กว่า	เขา	หมด ทุก
hian ⁵	te: ⁴	ke: ³	ko: ¹	yan ⁵	ʔaw ³	to: ³	ŋua: ³	ma: ⁵	lian ⁶ way ⁶
บ้าน	แต่	แก่	ก็	ยัง	เอา	ตัว	ัว	มา	เลี้ยง ไว้
teŋ ³	fu:ŋ ³	sa: nat ⁴	niŋ ²	yu: ⁴	la:w ⁵	la:w ⁵	ha: ¹	sip ⁴	hok ⁴
ทั้ง	ฝูง	ใหญ่, มาก	หนึ่ง	อยู่	ราว	ราว	ห้า	สิบ	หก

sip ⁴	to: ³	ci: ³	lay ²	ten ³	tua ³	no:y ⁶	tua ³	nai ⁴	sa:w ⁵	ba:n ³
สิบ	ตัว	จะ	ได้	ทั้ง	ตัว	น้อย	ตัว	ใหญ่	ชาวบ้าน	
saw ³	ʔən ¹	wa: ²	bo: ¹	tʰaw ²	ta: ³	ʔin ³	ʔi: ³	tʰaw ²	ya:y ⁵	ma:k ²
เขา	เรียก	ว่า	ไอ้	เฒ่า	ตา	อิน	อี	เฒ่า	ยาย	มาก
mi: ⁵	ciaŋ ³	cai ⁶	naŋ ²	hian ⁵	ʔe: ⁴	so:ŋ ³	pʰua ³	mia ⁵	ta: ³	ya:y ⁵
มี	ของ	ใช้	ที่	บ้าน	เยอะ	สอง	ฝั้ว	เมื่อย	ตา	ยาย
mi: ⁶	niŋ ²	mi: ⁶	niŋ ²	boʔ ⁴	lay ²	ʔet ⁴	to: ³	haŋ ⁵	lə:y ⁵	mi: ⁵
วัน	หนึ่ง	วัน	หนึ่ง	ไม่	ได้	ทำ	อะไร		เลย	มี
ci: ³	ʔet ⁴	le:ŋ ⁵		ʔet ⁴	ŋa:y ⁵		way ⁶	hai ¹	te: ⁴	luʔ ²
จะ	ทำ	อาหารเย็น		ทำ	อาหารเช้า		ไว้	ให้	แต่	ลูก
te: ⁴	la:n ³	kin ³	ya:ŋ ⁴	liaw ²	pʰə: ⁵	luʔ ²	la:n ³	kin ³	kʰaw ¹	kin ³
แต่	หลาน	กิน	อย่าง	เดียว	พอ	ลูก	หลาน	กิน	ข้าว	กิน
ŋa:y ⁵	le:w ⁶	ci: ³	boʔ ⁴	hai ¹	saw ³	pay ³	lian ⁶	to: ³	ŋua: ⁵	cu: ³
ข้าวเช้า	แล้ว	จะ	บอก	ให้	เขา	ไป	เลี้ยง	ตัว	วัว	ทุก
mi: ⁶	saw ³	mi: ⁵	ku: ³		kan ³	saw ³	ko: ¹	so:p ²	pay ³	lian ⁶
มือ	เขา	มี	คู่ (เพื่อน)		กัน	เขา	ก็	ชอบ	ไป	เลี้ยง
kʰa:ŋ ²	pʰə: ²	tʰaw ²	ta: ³	ʔin ³	mi: ⁶	niŋ ²	mi: ⁶	niŋ ²	kʰam ³	ʔaw ³
ข้าง	พ่อ	เฒ่า	ตา	อิน	วัน	หนึ่ง	วัน	หนึ่ง	ถือ	เอา
te: ⁴	pa: ⁶	maʔ ⁴	niŋ ²	kʰaw ¹	pay ³	kuaŋ ³	pa: ⁴	pʰay ⁴	pay ³	tat ⁴
แต่	มีด	เล่ม	หนึ่ง	เข้า	ไป	ใน	ป่า	ไผ่	ไป	ตัด
ʔaw ³	te: ⁴	lam ⁵	may ⁶	pʰay ⁴	ma: ⁵	ʔet ⁴	baŋ ¹	nam ⁶	ma: ⁵	ceʔ ⁴
เอา	แต่	ล้า	ไม้	ไผ่	มา	ทำ	บั้ง	น้ำ	มา	แจก
hai ¹	luʔ ²	la:n ³	ke: ³	sai ⁴	nam ⁶	pay ³	kin ³	ka: ³	pa: ⁴	lian ⁶
ให้	ลูก	หลาน	แก	ใส่	น้ำ	ไป	กิน	ที่	ป่า	เลี้ยง
to: ³	ŋua: ⁵	le:w ⁶	yaŋ ⁵	tat ⁴	may ⁶	ko:n ⁶	ma: ⁵	hai ¹	saw ³	kon ³
ตัว	วัว	แล้ว	ยัง	ตัด	ไม้	ตะบอง	มา	ให้	เขา	คน
la:	ʔan ³	ma: ⁵	hai ¹	saw ³	lay ²	to: ³	ŋua ⁵	pay ³	lian ⁶	kʰi: ⁵
ละ	อัน	มา	ให้	เขา	ไล่	ตัว	วัว	ไป	เลี้ยง	คือ
ya:y ⁵	tʰaw ²	ma:k ²	nan ⁶	pay ³	tat ⁴	ʔaw ³	te: ⁴	bai ³	kuay ¹	ma: ⁵
ยาย	เฒ่า	มาก	นั้น	ไป	ตัด	เอา	แต่	ไป	กล้วย	มา
ho: ⁴	kʰaw ¹	hai ¹	luʔ ²	la:n ³	kon ³	la:	ho: ⁴	te: ⁴	ciaŋ ³	kap ⁴
ห่อ	ข้าว	ให้	ลูก	หลาน	คน	ละ	ห่อ	แต่	เครื่อง	กับข้าว

nan ²	ho: ⁴	hai ¹	kon ³	la:	ya:ŋ ⁴	boʔ ¹	hai ¹	k ^h i: ⁵	kan ³	we: ⁵ la: ⁵
นั่น	ห่อ	ให้	คน	ละ	อย่าง	ไม่	ให้	เหมือน	กัน	เวลา
saw ³	ci: ³	kin ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		boʔ ⁴	hai ¹	saw ³	pay ³	kin ³
เขา	จะ	กิน	ข้าว	กลางวัน		บอก	ให้	เขา	ไป	กิน
huam ⁵	kan ³	to:ŋ ¹	ʔaw ³	pay ³	kin ³	ho: ⁵	kan ³	hai ¹	met ⁴	le:y ⁵
ร่วม	กัน	ต้อง	เอา	ไป	กิน	ร่วม	กัน	ให้	หมด	ละ
ci: ³	lay ¹	mi: ⁵	cian ³	kap ⁴	ʔe: ⁴	cian ³	kap ⁴	k ^h aw ¹	kap ⁴	ni: ⁶
จะ	ได้	มี	เครื่อง	กับข้าว	เยอะ	เครื่อง	กับ	ข้าว	คราวนี้	
saw ³	ko: ¹	cian ³	kan ³	k ^h ay ³	pa: ³ tu: ³		ŋua ⁵	ʔoʔ ⁴	p ^h o: ⁵	hen ³
เขา	ก็	ชวน	กัน	ไข่	ประตู		วัว	ออก	พอ	เห็น
to: ³	ŋua ⁵	ʔoʔ ⁴	koʔ ⁴	le:w ⁶	bo: ¹	t ^h aw ²	ta: ³	ʔin ³	ko: ¹	boʔ ⁴
ตัว	วัว	ออก	คอก	แล้ว	ไ้	เฒ่า	ตา	อิน	ก็	บอก
hai ¹	saw ³	ma: ⁵	ʔaw ⁴	ban ¹	nam ⁶	ka: ³	may ⁶	ko:n ⁶	boʔ ⁴	hai ¹
ให้	เขา	มา	เอา	บั้ง	น้ำ	กับ	ไม้	ตะบอง	บอก	ให้
saw ³	ʔet ⁴	cen ⁶	pay ³	cu: ³	mi: ⁶	cu: ³	mi: ⁶	kap ⁴	t ^h i: ²	ni: ⁶
เขา	ทำ	อย่างนี้	ไป	ทุก	มือ	ทุก	มือ	กับ	ที่	นี้
saw ¹	ko: ¹	jai ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵	cu: ³	mi: ⁶	le:w ⁶	ten ³	lian ⁶	to: ³
เขา	ก็	โต	ขึ้น	มา	ทุก	วัน	แล้ว	ทั้ง	เลี้ยง	ตัว
ŋua ⁵	saw ³	ci: ³	boʔ ⁴	ya:n ²	le:w ⁶	le:y ⁵	kap ⁴	t ^h i: ²	ni: ⁶	naʔ ²
วัว	เขา	จะ	ไม่	กลัว	แล้ว	ละ	กับ	ที่	นี้	นะ
saw ³	ko: ¹	ken ⁴	ko: ¹	ka: ¹	k ^h in ¹	ma: ⁵	cu: ³	mi: ⁶	cu: ³	mi: ⁵
เขา	ก็	เก่ง	ก็	กล้า	ขึ้น	มา	ทุก	มือ	ทุก	มือ
le:w ⁶	le:y ⁵	saw ³	ko: ¹	boʔ ⁴	hai ¹	so:ŋ ³	kon ³	p ^h ua ³	mia ⁵	t ^h aw ²
แล้ว	ละ	เขา	ก็	บอก	ให้	สอง	คน	ผ้า	เมีย	เฒ่า
yu: ⁴	hian ⁵	kan ³	nə: ⁶	luʔ ²	la:n ³	ci: ³	co:y ³	kan ³	lay ²	to: ³
อยู่	บ้าน	กัน	น้ำ	ลูก	หลาน	จะ	ช่วย	กัน	ไล่	ตัว
ŋua ⁵	pay ³	lian ⁶	ka: ³	ton ³	jai ⁴	t ^h i: ²	ko:y ³	ʔaw ³	man ⁵	pay ³
วัว	ไป	เลี้ยง	ที่	ทุ่ง	ใหญ่	ที่	เคย	เอา	มัน	ไป
kin ³	ja: ¹	ka: ³	ton ³	jai ²	pu: ⁶	loʔ ²	kap ⁴	t ^h i: ²	ni: ⁶	ya:y ⁵
กิน	หญ้า	ที่	ทุ่ง	ใหญ่	โน่น	แหละ	กับ	ที่	นี้	ยาย
t ^h aw ²	ko: ¹	kiam ³	ho: ⁴	k ^h aw ¹	ho: ⁴	nam ⁶	hai ¹	ʔi: ³	su: ³	met ⁴
เฒ่า	ก็	เตรียม	ห่อ	ข้าว	ห่อ	น้ำ	ให้	พวก	มึง	หมด

le:w ⁶	kw: ¹	pua ³	lay ²	pua ³	?aw ³	kan ³	le:y ⁵	?aw ³	pay ³	kin ³	
แล้ว	ก็	ถือ	ได้	ถือ	เอา	กัน	เลย	เอา	ไป	กิน	
k ^h aw ¹	?i: ³	su: ³	na? ²	saw ³	kw: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	may ⁶	kw:n ⁶	
ข้าว	พวก	มึง	นะ	เขา	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ไม้	ตะบอง	
may ⁶	bo:ŋ ³	ti: ³	to: ³	ŋua ³	le:n ²	kan ³	pay ³	pen ³	fu:ŋ ³	fu:ŋ ³	
ไม้	บอง	ตี	ตัว	วัว	วิ่ง	กัน	ไป	เป็น	ฝูง	ฝูง	
kw: ¹	le:n ²	?o? ⁴	pay ³	ho:t ²	ka:ŋ ³	ton ³	cəŋ ³	bo:n ⁴	man ⁵	k ^h ə:y ⁵	
ก็	วิ่ง	ออก	ไป	ถึง	กลาง	ทุ่ง	ที่	ที่	มัน	เคย	
kin ³	ŋa: ¹	kap ⁴	t ^h i: ²	ni: ⁶	mɛ: ²	ŋua ⁵	lu? ²	?o:n ⁴	ta:ŋ ⁴	to: ³	
กิน	หญ้า	กับ	ที่	นี้	แม่	วัว	ลูก	อ่อน	ต่าง	ตัว	
kw: ¹	ta:ŋ ⁴	ciaŋ ³	lu? ²	man ⁵	kin ³	ŋa: ¹	ta:m ³	liaŋ ²	ta:m ³	la:w ⁵	
ก็	ต่าง	ชวน	ลูก	มัน	กิน	หญ้า	ตาม	เรื่อง	ตาม	ราว	
k ^h o:ŋ ³	man ⁵	pay ³	p ^h o: ⁵	tok ⁴	co: ³	ka:ŋ ³	wen ⁵	k ^h aw ¹	ma: ⁵	le:t ⁴	
ของ	มัน	ไป	พอ	ตก	เวลา	กลาง	วัน	เข้า	มา	แดด	
man ⁵	kw: ¹	ho:n ⁶	he:ŋ ⁴	k ^h aw ¹	ma: ⁵	tia ³	la:	no:y ⁶	tia ³	la:	
มัน	ก็	ร้อน	แรง	เข้า	มา	ที่	ละ	น้อย	ที่	ละ	
no:y ⁶	le:w	p ^h iŋ ⁵	sa: ³	ma:y ²	no:y ⁶	nan ⁶	k ^h am ¹	pum ³	saw ³	kw: ¹	
น้อย	แล้ว	พวก	เด็กน้อย			นั่น	ท้อง		เขา	ก็	
ŋam ³	ya? ⁴	hiw ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		ma: ⁵	cu: ³	kon ³	le:w ⁶	le:y ⁵	
คิด	อยาก	หิว	ข้าว	กลางวัน		มา	ทุก	คน	แล้ว	ละ	
t ^h i: ²	ni: ⁶	na? ²	no:y ⁶	bo? ⁴	sa: ⁶	le:t ⁴	man ⁵	kw: ¹	ho:n ⁶	he:ŋ ⁵	
ที่	นี้	นะ	น้อย	ไม่	ช้า	แดด	มัน	ก็	ร้อน	แรง	
k ^h aw ¹	ma: ⁵	liay ²	liay ²	p ^h iŋ ⁵	po: ¹	ŋua ⁵	mɛ: ²	ŋua ⁵	nan ²	man ⁵	
เข้า	มา	เรื่อย	เรื่อย	พวก	พ่อ	วัว	แม่	วัว	นั่น	มัน	
kw: ¹	ciaŋ ³	?aw ³	lu? ²	?aw ³	taw ⁶	man ⁵	k ^h aw ¹	ma: ⁵	no:n ⁵	hom ²	
ก็	ชวน	เอา	ลูก	เอา	เต้า	มัน	เข้า	มา	นอน	ร่วม	
kw: ³	kok ⁴	kw: ³	p ^h ay ⁴	cən ³	met ⁴	cu: ³	to: ³	p ^h iŋ ⁵	sa: ³	ma:y ²	no:y ⁶
ต้น	โคน	ต้น	ไผ่	จน	หมด	ทุก	ตัว	พวก	เด็กน้อย		
liaŋ ⁶	to: ³	ŋua ⁵	nan ⁶	hen ³	to: ³	ŋua ⁵	k ^h aw ¹	ma: ⁵	no:n ⁵	hom ²	
เลี้ยง	ตัว	วัว	นั่น	เห็น	ตัว	วัว	เข้า	มา	นอน	ร่วม	
kw: ³	p ^h ay ⁴	le:w ⁶	saw ³	kw: ¹	?on ¹	kw: ¹	ciaŋ ³	kan ³	?aw ³	ho: ⁴	
กอด	ไผ่	แล้ว	เขา	ก็	เรียก	ก็	ชวน	กัน	เอา	ห่อ	

k ^h aw ¹	wen ⁵		ma: ⁵	ho: ⁵	su: ³	kan ³	kin ³	cən ³	met ⁴	cu: ³
ข้าว	กลางวัน		มา	ร่วม	สู่	กัน	กิน	จน	หมด	ทุก
kon ³	p ^h ə: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	wen ⁵		kan ³	ʔim ⁴	kin ³	k ^h aw ¹	kan ³
คน	พอ	กิน	ข้าว	กลางวัน		กัน	อิม	กิน	ข้าว	กัน
ʔim ⁴	met ⁴	le:w ⁶	saw ³	ko: ¹	ciaŋ ³	kan ³	no:n ⁵	wen ⁵		p ^h ə: ⁵
อิม	หมด	แล้ว	เขา	ก็	ชวน	กัน	นอน	กลางวัน		พอ
lap ⁴	pay ³	lay ²	sak ²	p ^h ak ²	nai ⁴	niŋ ²	saw ³	ko: ¹	lay ²	yin ⁵
หลับ	ไป	ได้	สัก	พัก	ใหญ่	หนึ่ง	เขา	ก็	ได้	ยิน
siaŋ ³	to: ³	ŋua ³	k ^h ə:ŋ ³	saw ³	man ⁵	teʔ ⁴	ti:n ⁴	k ^h in ¹	ten ³	fu:ŋ ³
เสียง	ตัว	วัว	ของ	เขา	มัน	แตก	ตื่น	ขึ้น	ทั้ง	ฝูง
saw ³	ko: ¹	puk ⁴	kan ³	ti:n ⁴	k ^h in ¹	co:y ³	kan ³	yip ⁴	ʔaw ³	may ⁶
เขา	ก็	ปลุก	กัน	ตื่น	ขึ้น	ช่วย	กัน	หยิบ	เอา	ไม่
ko:n ⁶	may ⁶	bo:ŋ ³	le:n ²	ma: ⁵	sai ⁴	to: ³	ŋua ⁵	k ^h ə:ŋ ³	saw ³	to: ³
ตะบอง	ไม้	ตะบอง	วิ่ง	มา	ใส่	ตัว	วัว	ของ	เขา	ตัว
ŋwa: ⁵	nan ²	ten ³	to: ³	no:y ⁶	to: ³	nai ⁴	man ⁵	ko: ¹	pa: ³	kan ³
วัว	นั่น	ทั้ง	ตัว	น้อย	ตัว	ใหญ่	มัน	ก็	พา	กัน
ho:ŋ ⁶	kap ⁴	pa: ⁴	p ^h ay ⁴	pay ³	lə:y ⁵	piŋ ⁵	sa: ³	ma:y ²	no:y ⁶	lian ⁶
ร้อง	กับ	ป่า	ไผ่	ไป	เลย	พวก	เด็ก	น้อย		เสียง
to: ³	ŋwua ⁵	nan ²	p ^h ə: ⁵	yin ⁵	to: ³	ŋua ⁵	k ^h ə:ŋ ³	saw ³	man ⁵	ho:ŋ ⁶
ตัว	วัว	นั่น	พอ	ได้ยิน	ตัว	วัว	ของ	เขา	มัน	ร้อง
cen ⁶		le:w ⁶	saw ³	ko: ¹	ciaŋ ³	kan ³	day ¹	le:n ²	ma: ⁵	ha: ³
อย่างนั้น		แล้ว	เขา	ก็	ชวน	กัน	ได้	วิ่ง	มา	หา
fu:ŋ ³	to: ³	ŋua ³	saw ³	le:n ²	ʔə:m ¹	to: ³	ŋua ⁵	saw ³	met ⁴	cu: ³
ฝูง	ตัว	วัว	เขา	วิ่ง	อ้อม	ตัว	วัว	เขา	หมด	ทุก
kon ³	saw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	soʔ ⁴	kan ³	bəŋ ⁴	wa: ²	man ⁵	ci: ³
คน	เขา	ก็	ช่วย	กัน	หา	กัน	ดู	ว่า	มัน	จะ
mi: ⁵	to: ³	haŋ ⁵	wa: ²	man ⁵	ci: ³	mi: ⁵	to: ³	haŋ ⁵	k ^h aw ¹	ma: ⁵
มี	อะไร		ว่า	มัน	จะ	มี	อะไร		เข้า	มา
kuan ³	to: ³	ŋua ⁵	saw ³	ʔɛ: ⁴	ʔa: ³	no:y ⁶	bo: ⁴	sa: ⁶	ʔay ¹	niŋ ²
กวาน	ตัว	วัว	เขา	บ้าง	หรือ	ใน	ไม่	ช้า	ไ้	คนนั้น
saw ³	ko: ¹	pay ³	ŋwaʔ ⁴	hen ³	to: ³	sia ³	k ^h aw ¹	ya:ŋ ²	ŋo:ŋ ²	ŋɛ:ŋ ²
เขา	ก็	ไป	แหงะ	เห็น	ตัว	เสือ	เข้า	เดิน	ง่องแง่ง	

ງວ:ງ ² ງຮ:ງ ²	ma: ⁵	ha: ³	to: ³	ງua ⁵	k ^h ວ:ງ ³	saw ³	ໄay ¹	niŋ ²	ko: ¹
ງ່ອງແຈ່ງ	มา	หา	ตัว	วัว	ของ	เขา	ไ้	คนหนึ่ง	ก็
tuaŋ ⁶	wa: ²	“ hə:y ⁶	ໄay ¹	to: ³	sia ³	man ⁵	to: ³	no:y ⁶ ”	ໄay ¹ niŋ ²
ทัก	ว่า	“ เหยีย	ไ้	ตัว	เสื่อ	มัน	ตัว	น้อย ”	ไ้ คนหนึ่ง
ko: ¹	tuaŋ ⁶	wa: ²	“ hə:y ⁶	to: ³	sia ³	k ^h am ¹	pum ³	he:ŋ ¹ ”	ໄay ¹ nan ⁶
ก็	ท้วง	ว่า	“ เหยีย	ตัว	เสื่อ	ท้อง		แห้ง ”	ไ้ นั้น
ko: ¹	tuaŋ ⁶	mai ⁴	wa: ²	“ ໄay ¹	to: ³	sia ³	man ⁵	hiw ³	to: ³ ງua ⁵
ก็	ท้วง	อีก	ว่า	“ ไ้	ตัว	เสื่อ	มัน	หิว	ตัว วัว
no:y ⁶	haw ⁵	le:y ⁵	hə:y ⁶ ”	p ^h ə: ⁵	wa: ²	cen ⁶		le:w ⁶	saw ³ ko: ¹
น้อย	เรา	ละ	ละ ”	พอ	ว่า	อย่างนั้น		แล้ว	เขา ก็
co:y ³	kan ³	ໄaw ³	may ⁶	ko:n ⁶	may ⁶	bo:ŋ ³	kon ³	la	ໄan ³ kon ³
ช่วย	กัน	เอา	ไม้	ค้อน	ไม้	บอง	คน	ละ	อัน คน
la	ໄan ³	k ^h aw ¹	saw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	hua ³	co:y ³	kan ³ ໄວ:m ¹
ละ	อัน	เข้า	เขา	ก็	ช่วย	กัน	ล้อม	ช่วย	กัน ล้อม
co:y ³	kan ³	sap ⁴	to: ³	sia ³	hai ¹	man ⁵	ໄວໄ ⁴	pay ³	hai ¹ ha:ŋ ⁴
ช่วย	กัน	ขับ	ตัว	เสื่อ	ให้	มัน	ออก	ไป	ให้ ห่าง
to: ³	ງua ⁵	k ^h ວ:ງ ³	haw ⁵	to: ³	sia ³	man ⁵	ko: ¹	boໄ ⁴	yo:m ⁵ pa:y ³
ตัว	วัว	ของ	เรา	ตัว	เสื่อ	มัน	ก็	ไม่	ยอม หัน
man ⁵	ci: ³	co:ŋ ¹	mup ²	to: ³	ງua ⁵	no:y ⁶	kin ³	hai ¹	lay ² man ⁵
มัน	จะ	จ้อง	จับ	ตัว	วัว	น้อย	กิน	ให้	ได้ มัน
ko: ¹	lə:y ⁵	pay ³	mup ²	ໄaw ³	to: ³	ງua ⁵	no:y ⁶	ta:y ³	to: ³ niŋ ²
ก็	เลย	ไป	จับ	เอา	ตัว	วัว	น้อย	ตาย	ตัว หนึ่ง
sa: ³	ma:y ²	no:y ⁶	hen: ³	cen: ⁶		le:w ⁶	k ^h ວ: ¹	k ^h i: ¹	ya:n ² luŋ ⁵
พวกเด็กน้อย			เห็น	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	กลัว	ลุง
ໄin ³	k ^h a: ²	saw ³	boໄ ⁴	hai ¹	saw ³	k ^h aw ¹	hian ⁵	saw ³	ງwaໄ ⁴ hen ³
อิน	ฆ่า	เขา	ไม่	ให้	เขา	เข้า	บ้าน	เขา	แหงะ เห็น
to: ³	sia ³	cik ⁴	kin ³	cian ³		to:ŋ ⁶	to: ³	ງua ⁵	yu: ⁴ nan ²
ตัว	เสื่อ	ฉีก	กิน	เครื่องใน		ท้อง	ตัว	วัว	อยู่ นั้น
saw ³	ko: ¹	ŋam ³	mo: ³	ho: ³	k ^h i:n ¹	met ⁴	cu: ³	kon ³	saw ³ ko: ¹
เขา	ก็	คิด	โมโห		ขึ้น	หมด	ทุก	คน	เขา ก็
co:y ³	kan ³	k ^h am ³	may ⁶	bo:ŋ ³		may ⁶	ko:n ⁶		le:n ² hum ²
ช่วย	กัน	ถือ	ไม้	กระบอง		ไม้	กระบอง		วิ่ง รอบ

sai ⁴	to: ³	sia ³	co:y ³	kan ³	ta:p ⁴	kon ³	la	tup ⁴	kon ³	la
ใส่	ตัว	เสื้อ	ช่วย	กัน	ดี	คน	ละ	ดู	คน	ละ
tap ⁴	cen ³	to: ³	sia ³	ta:y ³	p ^h o: ⁵	hu: ⁶	cak ⁴	wa: ²	to: ³	sia ³
ตัว	จน	ตัว	เสื้อ	ตาย	พอ	รู้	จัก	ว่า	ตัว	เสื้อ
ta:y ³	le:w ⁶	saw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	pa: ⁶	ma: ⁵	cua ³	to: ³
ตาย	แล้ว	เขา	ก็	ช่วย	กัน	เอา	มีด	มา	เถื่อ	ตัว
sia ³	ka: ³	to: ³	ɲua ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ha:p ⁴	kan ³	ha:m ³
เสื้อ	กับ	ตัว	ว่ว	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	หาบ	กัน	หาม
k ^h aw ¹	ma: ⁵	hian ⁵	cen ³	met ⁴	ten ³	to: ³	sia ³	to: ³	ɲua ⁵	?aw ³
เข้า	มา	บ้าน	จน	หมด	ทั้ง	ตัว	เสื้อ	ตัว	ว่ว	เอา
ma: ⁵	hai ¹	luŋ ⁵	?in ³	pa: ¹	ma:k ²	nan ⁶	hen ³	wa: ²	to: ³	sia ³
มา	ให้	ลุง	อิน	ป่า	มาก	นั่น	เห็น	ว่า	ตัว	เสื้อ
hiw ³	to: ³	ni: ⁶	lay ²	kin ³	to: ³	ɲua ⁵	no:y ⁶	te: ⁶	te: ⁶	kap ⁴ ni: ⁶
หิว	ตัว	นี้	ได้	กิน	ตัว	ว่ว	น้อย	จริง	จริง	คราวนี้
saw ³	ko: ¹	lay ²	to: ³	ɲua ⁵	k ^h aw ¹	ma: ⁵	hian ⁵	le:w ⁶	ha:p ⁴	?aw ³
เขา	ก็	ไล่	ตัว	ว่ว	เข้า	มา	บ้าน	แล้ว	หาบ	เอา
nia ⁶	to: ³	sia ³	ka: ³	to: ³	ɲua ⁵	no:y ⁶	nan ⁶	k ^h aw ¹	ma: ⁵	hian ⁵
เนื้อ	ตัว	เสื้อ	กับ	ตัว	ว่ว	น้อย	นั่น	เข้า	มา	บ้าน
ko: ¹	ke:m ³	ci: ³	kam ²	p ^h o: ⁵	di: ³	luŋ ⁵	?in ³	hen ³	sa: ma:y ²	no:y ⁶
ก็	เกือบ	จะ	ค่า	พอ	ดี	ลุง	อิน	เห็น	เด็กน้อย	
be? ⁴	to: ³	sia ³	ma: ⁵	cen ³		luŋ ⁵	?in ³	ko: ¹	le:n ²	pay ³
แบก	ตัว	เสื้อ	มา	อย่างนั้น		ลุง	อิน	ก็	วิ่ง	ไป
bo? ⁴	hai ¹	sa:w ⁵	ba:n ³	ten ³	met ⁴	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	ke:ŋ ³	nia ⁶
บอก	ให้	ชาวบ้าน		ทั้ง	หมด	มา	ช่วย	กัน	แกง	เนื้อ
to: ³	sia ³	hiw ³	kin ³	kan ³	ni: ⁶	ma:y ²	?o:y ⁶			
ตัว	เสื้อ	หิว	กิน	กัน	นี้	พวกมึง	เอ๋ย			

ʔay¹ bo:t⁴ ta:³ sai⁴

ไ้บอดตาใส

lian²	ʔay¹	bo:t⁴	ta:³	sai⁴	ni:⁶	mi:⁵	pʰu:¹	mia⁵	tʰaw²	niŋ²
เรือ	ไ้	บอด	ตา	ใส	นี้	มี	ผู้	เมีย	เมา	หนึ่ง
yan⁵	mi:⁵	lu?²	yiŋ⁴	pen³	saw³	yu:⁴	nam⁵	ʔa:y¹	nam⁵	ʔem³
ยัง	มี	ลูก	หญิง	เป็น	สาว	อยู่	กับ	พ่อ	กับ	แม่
nan²	kon³	niŋ²	to:⁴	pay³	lu?²	yiŋ⁴	ko:¹	com⁴	sai⁴	ʔa:y¹
นั้น	คน	หนึ่ง	ต่อ	ไป	ลูก	หญิง	ก็	บ่น	ใส่	พ่อ
sai⁴	ʔem³	wa:²	ʔa:y¹	ʔo:y³	ʔem³	ʔo:y⁵	ʔi:³	la:¹	yak⁴	ci:³
ใส่	แม่	ว่า	พ่อ	เอย	แม่	เอย	ชื่อ	อีหล้า	อยาก	จะ
ha:³	pʰua³	sak⁴	kon³	ʔa:y¹	ʔo:y³	ʔem³	ʔo:y³	ʔa:y¹	ʔem³	day¹
หา	ผ้า	สัก	คน	พ่อ	เอย	แม่	เอย	พ่อ	แม่	ได้
yin⁵	sian³	lu?²	com³	cen³	le:w⁵	kwa:⁵	ʔa:y¹	ʔem³	ko:¹	san³
ยีน	เสียง	ลูก	บ่น	อย่างนั้นแล้ว	ซี	พ่อ	แม่	ก็	สั่ง	
bo?⁴	lu?²	kʰaw¹	way⁶	tʰa:²	miŋ⁵	ci:³	ha:³	pʰua³	na?²	lu?²
บอก	ลูก	เข้า	ไว้	ถ้า	มึง	จะ	หา	ผ้า	นะ	ลูก
ʔo:y³	miŋ⁵	to:ŋ¹	ha:³	pʰu:¹	mi:⁵	ca:³	ca:³	lu?²	ʔo:y³	pʰo:⁵
เอย	มึง	ต้อง	หา	ผู้	มือ	สาก	สาก	ลูก	เอย	พอ
di:³	ʔay¹	bo:t⁴	ta:³	sai³	pen³	ʔay¹	ba:w⁴	yu:⁴	ko:¹	day¹
ดี	ไ้	บอด	ตา	ใส	เป็น	ไ้	บ่าว	อยู่	ก็	ได้
ʔo?⁴	ma:⁵	ya:ŋ²	tʰiaw²	ka:ŋ³	ki:n³	hian⁵	pʰu:¹	sa:w³	me:²	nan⁶
ออก	มา	เดิน	เที่ยว	กลาง	คืน	บ้าน	ผู้	หญิง	แม่	นั้น
lo?²	man⁵	ko:¹	ko:y³	yo:ŋ²	yo:ŋ²	kʰaw¹	pay³	fan⁵	ko:ŋ¹	la:ŋ⁵
แหละ	มัน	ก็	ค่อย	ค่อย	ย่อง	เข้า	ไป	ฟัง	ได้	คุณ
pʰo:⁵	di:³	pay³	day¹	yin⁵	sian³	ʔa:y¹	ʔem³	bo?⁴	lu?²	yiŋ³
พอ	ดี	ไป	ได้	ยีน	เสียง	พ่อ	แม่	บอก	ลูก	หญิง
saw³	way⁶	wa:²	lu?²	ʔo:y³	ci:³	ha:³	pʰua³	ha:³	pʰu:¹	mi:⁵
เขา	ไว้	ว่า	ลูก	เอย	จะ	หา	ผ้า	หา	ผู้	มือ
ca:³	ca:³	ma:⁵	le:y⁵	lu?²	ʔay¹	bo:t⁴	ta:³	say⁴	day¹	yin⁵
สาก	สาก	มา	เลย	ลูก	ไ้	บอด	ตา	ใส	ได้	ยีน
cen³		le:w⁵	kwa:⁵	ko:¹	di:³	ʔok⁴	di:³	cai³	ya?⁴	ca?⁴
อย่างนั้น		แล้ว	ละ	ก็	ดี	อก	ดี	ใจ	อยาก	จะ

ma: ⁵	pen ³	lu? ²	k ^h ə:y ³	hian ⁵	ni: ⁶	hai ¹	lai ¹	k ^h a:w ⁵	ni: ⁶	?ay ¹
มา	เป็น	ลูก	เขย	บ้าน	นี้	ให้	ได้	คราวนี้		ไ้
bo:t ⁴	ta: ³	sai ³	ya:ŋ ²	ta:w ³	ma: ⁵	ho:t ²	hian ⁵	to: ³	le:y ⁵	ko: ¹
บอด	ตา	ใส	เดิน	กลับ	มา	ถึง	บ้าน	ตัว	แหละ	ก็
ma: ⁵	waw ⁶	sai ⁴	?a:y ¹	sai ⁴	?em ³	hai ¹	fan ⁵	wa: ²	?a:y ¹	?ə:y ³
มา	พูด	ใส่	พอ	ใส่	แม่	ให้	ฟัง	ว่า	พอ	เอย
?em ³	?ə:y ³	ku: ³	ya? ⁴	pay ³	pen ³	lu? ²	k ^h ə:y ³	hian ⁵	nan ⁶	tə: ⁶
แม่	เอย	กู	อยาก	ไป	เป็น	ลูก	เขย	บ้าน	นั้น	แท้
tə: ⁶	le:y ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	ko: ¹	bo? ⁴	?a:y ¹	bo? ⁴	?em ³	bo? ⁴	hai ¹
แท้	เลย	คราวนี้		ก็	บอก	พอ	บอก	แม่	บอก	ให้
ma: ⁴	k ^h aw ¹	sa:n ³	k ^h aw ¹	niaw ³	hai ¹	ku: ³	sak ⁴	lit ²	niŋ ²	ŋi: ⁶
แช่	ข้าว	สาร	ข้าว	เหนียว	ให้	กู	สัก	ลิตร	หนึ่ง	สิ
le:w ⁶	?aw ³	k ^h aw ¹	niaw ³	nan ⁶	ma: ⁵	niŋ ²	hai ¹	man ⁵	suk ⁴	p ^h o: ⁵
แล้ว	เอา	ข้าว	เหนียว	นั้น	มา	นี้	ให้	มัน	สุก	พอ
niŋ ²	suk ⁴	le:w ⁶	lu? ²	ca:y ³	?ay ¹	bo:t ⁴	ta: ³	sai ³	nan ⁶	to:ŋ ¹
นี้	สุก	แล้ว	ลูก	ชาย	ไ้	บอด	ตา	ใส	นั้น	ต้อง
ka:n ³	ya? ⁴	hai ¹	mi: ⁵	man ⁵	ca: ³	p ^h o: ⁵	hen ³	niŋ ²	k ^h aw ¹	niaw ³
การ	อยาก	ให้	มือ	มัน	สาก	พอ	เห็น	นี้	ข้าว	เหนียว
suk ⁴	le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	?aw ³	mi: ⁵	tan ³	so:ŋ ³	mi: ⁵	nan ⁶	pay ³
สุก	แล้ว	มัน	ก็	เอา	มือ	ทั้ง	สอง	มือ	นั้น	ไป
cum ⁴	nam ⁶	le:w ⁶	ma: ⁵	k ^h a yam ³	k ^h aw ¹	niaw ³	nan ⁶	k ^h aw ¹	con ³	
จุ่ม	น้ำ	แล้ว	มา	ขยำ	ข้าว	เหนียว	นั้น	เข้า	จน	
mi: ⁵	man ⁵	he:ŋ ¹	p ^h o: ⁵	mi: ⁵	man ⁵	he:ŋ ¹	le:w ⁶	k ^h aw ¹	niaw ³	man ⁵
มือ	มัน	แห้ง	พอ	มือ	มัน	แห้ง	แล้ว	ข้าว	เหนียว	มัน
ci: ³	tit ⁴	mi: ⁵	man ⁵	hen ³	wa: ²	mi: ⁵	man ⁵	ca: ³	le:w ⁶	p ^h o: ⁵
จะ	ติด	มือ	มัน	เห็น	ว่า	มือ	มัน	สาก	แล้ว	พอ
tok ⁴	kam ³	kam ³	k ^h aw ¹	man ⁵	ko: ¹	kin ³	le:ŋ ⁵	le:w ⁶	?ə? ⁴	pay ³
ตก	ค่า	ค่า	เข้า	มัน	ก็	กิน	ข้าวเย็น	แล้ว	ออก	ไป
t ^h iaw ²	hian ⁵	p ^h u: ¹	sa:w ³	me: ²	nan ⁶	pay ³	ho:t ²	hian ⁵	p ^h u: ¹	sa:w ³
เที่ยว	บ้าน	ผู้	สาว	แม่	นั้น	ไป	ถึง	บ้าน	ผู้	สาว
nan ⁶	le:w ⁶	p ^h o: ⁵	di: ³	mi:t ²	lə:y ⁵	man ⁵	ko: ¹	yə:ŋ ²	k ^h aw ¹	pay ³
นั้น	แล้ว	พอ	ดี	มีด	เลย	มัน	ก็	ย่อง	เข้า	ไป

ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	k ^h i: ⁵	kan ³	mai ⁴	p ^h o: ⁵	di: ³	lu? ²	yiŋ ³	ʔi: ³	me: ²
ได้	ณ	เหมือน	กัน	อีก	พอ	ดี	ลูก	หญิง	อี	แม่
nan ⁶	p ^h o: ⁵	kin ³	le:ŋ ⁵	ʔim ⁴	le:w ⁶	man ⁵	ko: ¹	ma: ⁵	nan ²	yu: ⁴
นั่น	พอ	กิน	ข้าวเย็น	อิม	แล้ว	มัน	ก็	มา	นั่ง	อยู่
nan ²	la: bian ¹		hian ⁵	k ^h o:ŋ ³	to: ³	p ^h o: ⁵	di: ³	nan ²	ʔaw ³	k ^h a: ³
นั่ง	ระเบียง		บ้าน	ของ	ตัว	พอ	ดี	นั่ง	เอา	ขา
p ^h ok ⁴	lon ⁵	pay ³	nan ²	hu: ⁵	co:ŋ ³	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ¹	bo:t ⁴	ta: ³
หย่อน	ลง	ไป	ที่	ร้อง		ควานนี้		ไ้	บอด	ตา
sai ⁴	man ⁵	ko: ¹	yu: ⁴	ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	hian ⁵	p ^h u: ¹	sa:w ³	han ²	lo? ⁴
ใส	มัน	ก็	อยู่	ได้	ณ	เรือน	ผู้	สาว	นั่น	แหละ
ʔay ¹	bo:t ⁴	ta: ³	sai ³	man ⁵	ko: ¹	ʔaw ³	mi: ⁵	k ^h wa:n ⁵		pay ³
ไ้	บอด	ตา	ใส	มัน	ก็	เอา	มือ	ควาน		ไป
k ^h wa:n ⁵		ma: ⁵	con ³	tua ³	ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	nan ²	le:y ⁵	man ⁵	ko: ¹
ควาน		มา	จน	ทั่ว	ได้	ณ	นั่น	แหละ	มัน	ก็
cam ³	pay ³	cam ³	ma: ⁵	p ^h o: ³	di: ³	pay ³	po: ⁶	k ^h a: ³	lu? ²	yiŋ ⁴
ควาน	ไป	ควาน	มา	พอ	ดี	ไป	เจอ	ขา	ลูก	หญิง
saw ³	k ^h aw ¹	man ⁵	ko: ¹	lu:p ²	ko: ¹	k ^h am ⁵	ʔin ¹	boŋ ⁴	lu? ²	yiŋ ³
เขา	เข้า	มัน	ก็	ลูบ	ก็	คลำ	เล่น	ดู	ลูก	หญิง
saw ³	ko: ¹	tok ⁴	cai ³	k ^h in ¹	man ⁵	ko: ¹	bo? ⁴	wa: ²	ʔe: ⁴	mi: ⁵
เขา	ก็	ตก	ใจ	ขึ้น	มัน	ก็	บอก	ว่า	เอ้	มือ
bo: ¹	p ^h ai ⁵	wa: ⁵	ma: ⁵	lu:p ²	ma: ⁵	cam ³	k ^h a: ³	ku: ³	mi: ⁵	ca: ³
ผู้	ใด	ว่า	มา	ลูบ	มา	คลำ	ขา	กู	มือ	สาก
ca: ³	ci: ³	na? ²	ko: ¹	ti:n ⁴	k ^h in ¹	le:n ²	pay ³	waw ⁶	sai ⁴	ʔa:y ¹
สาก	อย่างนี้	น้ำ	ก็	ลูก	ขึ้น	วิ่ง	ไป	เล่า	ใส่	พอ
sai ⁴	ʔem ³	ʔa:y ¹	ʔo:y ³	ʔem ³	ʔo:y ³	ku: ³	po: ⁶	le:w ⁶	p ^h u: ¹	mi: ⁵
ใส	แม่	พอ	เอย	แม่	เอย	กู	เจอ	แล้ว	คน	มือ
ca: ³	ca: ³	man ⁵	na? ⁴	p ^h o: ⁵	wa: ²	cen ³		le:w ⁶	min ⁵	ca? ⁴
สาก	สาก	มัน	นะ	พอ	ว่า	อย่างนั้น		แล้ว	มึง	จะ
ʔaw ³	ko: ¹	ʔaw ³	kwa: ⁵	lu? ²	ʔo:y ⁵	t ^h i: ²	ni: ⁶	ʔay ¹	bo:t ⁴	ta: ³
เอา	ก็	เอา	นะ	ลูก	เอย	ที่	นี้	ไ้	บอด	ตา
sai ⁴	day ¹	yin ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	k ^h in ¹	pay ³	ten ³	hian ⁵	k ^h a:w ⁵	ni: ⁶
ใส	ได้	ยิน	แล้ว	ก็	ขึ้น	ไป	บน	บ้าน	ควานนี้	

ʔa:y ¹	ʔem ³	ko: ¹	yok ¹	yo: ⁵	po: ³	pan ¹	hai ¹	lu? ²	yiŋ ³	ʔaw ³
พ่อ	แม่	ก็	ยก	ยอ	ปอ	ป็น	ให้	ลูก	หญิง	เอา
lo? ²	le:y ⁵	te: ⁴	wa: ²	po: ²	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	nan ²	day ¹	yin ⁵
เลย		แต่	ว่า	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	นั่น	ได้	ยิน
sa:w ⁵	ba:n ¹	saw ³	wa: ²	he: ⁵	wa: ²	lu? ²	kʰə:y ³	su: ³	pen ³	bo: ¹
ชาวบ้าน	เขา	พูด	เฮ	ว่า	ลูก	เขย	มึง	เป็น	ไ้	
kon ³	bo:t ⁴	ta: ³	sai ³	cen ³	bo? ⁴	te: ⁴	po: ²	ta: ³	me: ²	na:y ⁵
คน	บอด	ตา	ใส	ไซ้	ไหม	แต่	พ่อ	ตา	แม่	ยาย
ko: ¹	yan ⁴	bo: ⁴	he: ⁵	cia ²	ya? ⁴	ci: ³	tʰot ²	lo:ŋ ⁵	boŋ ⁴	lu? ²
ก็	ยัง	ไม่	อยาก	เชื้อ	อยาก	จะ	ทอด	ลอง	ดู	ลูก
kʰə:y ³	ha: ⁵	mai ⁴	kap ⁴	tʰi: ²	ni: ⁶	po: ²	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	ko: ¹
เขย	เรา	ใหม่	คราวนี้			พ่อ	ตา	แม่	ยาย	ก็
kʰaw ¹	ŋa:y ⁵	ma: ⁵	su: ³	kan ³	kin ³	ko: ¹	day ¹	bo? ⁴	lu? ²	yiŋ ³
ข้าว	เข้า	มา	สู่	กัน	กิน	ก็	ได้	บอก	ลูก	หญิง
le:y ⁵	ʔa:y ¹	ʔem ³	ko: ¹	bo? ⁴	wa: ²	ʔi: ³	la: ¹	ʔə:y ³	bo? ⁴	hai ¹
เลย	พ่อ	แม่	ก็	บอก	ว่า	อี	หล้า	เอย	บอก	ให้
pʰua ³	miŋ ⁵	ma: ⁵	kin ³	ŋa:y ⁵	kwa: ⁵	ʔa:y ¹	ʔem ³	la: ⁵	ŋa:y ³	way ⁶
ผัว	มึง	มา	กิน	ข้าวเข้า	เถอะ	อ้าย	เอม	เอา	ข้าวเข้า	ไว้
lo: ⁵	tʰa: ¹	ʔi: ³	su: ⁵	hi: ²	na? ³	mia ⁵	nan ⁶	ko: ¹	ciaŋ ³	pʰua ³
รอ	ท่า	พวก	มึง	นี่	นะ	เมีย	นั่น	ก็	ชวน	ผัว
ma: ⁵	kin ³	ŋa:y ⁵	po: ²	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	ko: ¹	nik ²	soŋ ³	say ³
มา	กิน	ข้าวเข้า	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	ก็	นี่	สงสัย	
yu: ⁴	nay ⁵	cai ³	wa: ²	sa:w ⁵	ba:n ¹	saw ³	wa: ²	lu? ²	kʰə:y ³	ku: ³
อยู่	ใน	ใจ	ว่า	ชาวบ้าน		เขา	ว่า	ลูก	เขย	กู
bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	te: ⁶	ʔa: ³	kap ⁴	tʰi: ²	ni: ⁶	pʰua ³	mia ⁵	ko: ¹
บอด	ตา	ใส	แท้	น้ำ	กับ	ที่	นี้	ผัว	เมีย	ก็
ciaŋ ³	kan ³	kʰaw ¹	ma: ⁵	kin ³	ŋa:y ⁵	po: ²	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	nan ²
ชวน	กัน	เข้า	มา	กิน	ข้าวเข้า	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	นั่ง
yu: ⁴	pan ³	kʰaw ¹	nan ²	ko:n ⁴	lu? ²	kʰə:y ³	kap ⁴	lu? ²	yiŋ ³	ya:ŋ ²
อยู่	สำหรับ	ข้าว	นั่น	ก่อน	ลูก	เขย	กับ	ลูก	หญิง	เดิน
kʰaw ¹	ma: ⁵	tʰi: ²	lan ³	lu? ²	kʰə:y ³	ya:ŋ ²	kʰaw ¹	ma: ⁵	tem ³	tʰi: ²
เข้า	มา	ที่	หลัง	ลูก	เขย	เดิน	เข้า	มา	เต็ม	ที่

lə:y ⁵	p ^h o: ⁵	ma: ⁵	ho:t ²	pan ³	k ^h aw ¹	le:w ⁶	ko: ¹	ya:ŋ ²	ka:w ¹	k ^h a: ³
เลย	พอ	มา	ถึง	พาน	ข้าว	แล้ว	ก็	ย่าง	ก้าว	ขา
k ^h a:m ¹	pan ³	k ^h aw ¹	pay ³	mai ⁴	ci: ³	pay ³	yam ²	hua ³	k ^h aw ⁴	po: ²
ข้าม	พาน	ข้าว	ไป	ใหม่	จะ	ไป	ย่า	หัว	เข้า	พอ
ta: ³	k ^h aw ³	fa? ⁴	nai ⁵	po: ²	ta: ³	lop ⁴	?aw ³	con ³	na: ¹	ta:y ³
ตา	เข้า	ฝั่ง	โน้น	พอ	ตา	หลบ	เอา	จน	แย	
po: ²	ta: ³	hen ³	pen ³	cen ³		le:w ⁶	?aw ³	ko: ¹	bo? ⁴	wa: ²
พอ	ตา	เห็น	เป็น	อย่างนั้น		แล้ว	เอา	ก็	ไม่	ว่า
to: ³	han ⁵	lo? ²	ya? ⁴	ci: ³	lo:ŋ ⁵	bəŋ ⁴	pay ³	mai ⁴	wa: ²	lu? ²
อะไร		หอรอก	อยาก	จะ	ลอง	เบ้ง	ไป	ใหม่	ว่า	ลูก
k ^h ə:y ³	ku: ³	bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	tɛ: ⁶	?a: ³	ko: ¹	ha: ³	k ^h aw ¹	ma: ⁵
เขย	กู	บอด	ตา	ใส่	จริง	ใหม่เล่า	ก็	หา	ข้าว	มา
kin ³	kan ³	mai ⁴	kap ⁴	ni: ⁶	?aw ³	ciaŋ ³	kap ⁴	ma: ⁵	sai ⁴	pan ³
กิน	กัน	อีก	คราวนี้		เอา	เครื่อง	กับข้าว	มา	ใส่	พาน
hai ¹	?e: ⁴	ya:ŋ ⁴	ma: ⁵	sai ⁵	pan ³	k ^h aw ¹	k ^h aw ¹	way ⁶	ko: ¹	?ən ¹
ให้	หลาย	อย่าง	มา	ใส่	พาน	ข้าว	เข้า	ไว้	ก็	เรียก
lu? ²	k ^h ə:y ³	ma: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	mai ⁴	ya? ⁴	ca? ⁴	t ^h ot ¹	lo:ŋ ⁵	wa: ²
ลูก	เขย	มา	กิน	ข้าว	อีก	อยาก	จะ	ทอด	ลอง	ว่า
lu? ²	k ^h ə:y ³	ku: ³	bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	tɛ: ⁶	?a: ³		lu? ²	k ^h ə:y ³
ลูก	เขย	กู	บอด	ตา	ใส่	จริง	หรือเปล่า		ลูก	เขย
ko: ¹	lon ⁵	mi: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹	po: ²	ta: ³	yak ³	ci: ³	t ^h ot ²	lo:ŋ ⁵
ก็	ลง	มือ	กิน	ข้าว	พอ	ตา	อยาก	จะ	ทอด	ลอง
bəŋ ⁴	lu? ²	k ^h ə:y ³	kap ⁴	ni: ⁶	lu? ²	k ^h ə:y ³	lon ⁵	mi: ⁵	kin ³	k ^h aw ¹
ดู	ลูก	เขย	คราว	นี้	ลูก	เขย	ลง	มือ	กิน	ข้าว
hen ³	wa: ²	lu? ²	k ^h ə:y ³	yip ⁴	t ^h uay ¹	k ^h aw ¹	t ^h uay ¹	ke:ŋ ³	p ^h it ⁴	tɛ: ⁴
เห็น	ว่า	ลูก	เขย	หยิบ	ถ้วย	ข้าว	ถ้วย	แกง	ผัด	แต่
ci: ³	yip ⁴	?aw ³	k ^h an ³	nam ⁶	ma: ⁵	sai ⁴	hu: ⁵	sop ⁴	lu? ²	k ^h ə:y ³
จะ	หยิบ	เอา	ขัน	น้ำ	มา	ใส่	ปาก		ลูก	เขย
yaŋ ⁴	pay ³	yip ⁴	?aw ³	t ^h uay ¹	nam ⁶	tom ¹	ma: ⁵	sot ²	?et ⁴	hai ¹
ยัง	ไป	หยิบ	เอา	ถ้วย	น้ำ	ต้ม	มา	ซด	ทำ	ให้
po: ²	ta: ³	mɛ: ²	na:y ⁵	cap ⁴	k ^h aw ⁶	day ¹	t ^h an ⁵	t ^h i: ⁵	wa: ²	pen ³
พอ	ตา	แม่	ยาย	จับ	เค้า	ได้	ทัน	ที่	ว่า	เป็น

bo:¹	kon³	bo:t⁴	ta:³	sai³	te:⁶	po:¹	ta:³	me:²	na:y⁵	ko:¹
ไอ้	คน	บอด	ตา	ใส	แท้	พอ	ตา	แม่	ยาย	ก็
pay³	waw⁶	sai⁴	lu?²	yiŋ³	wa:²	pʰua³	miŋ⁵	ni:⁶	pen³	bo:¹
ไป	พูด	ใส่	ลูก	หญิง	ว่า	ผ้า	มึง	นี้	เป็น	ไอ้
kon³	bo:t⁴	ta:³	sai³	te:⁶	te:⁶	lu?²	?ə:y³	kap⁴	ni:⁶	pʰo:⁵
คน	บอด	ตา	ใส	แท้	แท้	ลูก	เอย	คราวนี้		พอ
lu?²	yiŋ³	day¹	yin⁵	ne:w⁵	nan⁶	le:w⁶	kwa:⁵	ko:¹	day¹	pay³
ลูก	หญิง	ได้	ยีน	อย่าง	นั้น	แล้ว	ลี	ก็	ได้	ไป
waw⁶	sai³	?a:y¹	sai⁴	?em³	wa:²	pʰua³	ku:³	ni:⁶	bo:t⁴	ta:³
พูด	ใส่	พอ	ใส่	แม่	ว่า	ผ้า	กู	นี้	บอด	ตา
sai⁴	te:⁶	?a:³	?a:y¹	?ə:y³	?em³	?ə:y³	po:¹	ta:³	ko:¹	tʰot²
ใส	แท้	ละ	พอ	เอย	แม่	เอย	พอ	ตา	ก็	ทด
lo:ŋ⁵	lu?²	kʰə:y³	?ik⁴	tʰi:²	niŋ²	mai⁴	cai³	hai¹	?ə?⁴	pay³
ลอง	ลูก	เขย	อีก	ที่	หนึ่ง	ใหม่	ใช้	ให้	ออก	ไป
tʰay³	na:⁵	kʰə:ŋ³	haw⁵	mia⁵	?aw³	ŋa:y⁵	pay³	soŋ⁴	le:w⁶	hen³
ไถ	นา	ของ	เรา	เมีย	เอา	ข้าวเข้า	ไป	ส่ง	แล้ว	เห็น
wa:²	pʰua³	pay³	tʰay³	na:⁵	pʰu:¹	?i:n⁴	?a:y¹	miŋ⁵	?ə:y³	pen³
ว่า	ผ้า	ไป	ไถ	นา	ผู้	อื่น	อ้าย	มึง	เอย	เป็น
to:³	han⁵	yan⁵	pay³	tʰay³	na:⁵	saw³	le:y⁵	pʰua³	ko:¹	pa?⁴
อะไร		ยัง	ไป	ไถ	นา	เขา	ละ	ผ้า	ก็	พูด
kʰin¹	ma:⁵	wa:²	?em³	miŋ⁵	?ə:y³	wa:²	na:⁵	pe:ŋ³	la:ŋ²	wa:²
ขึ้น	มา	ว่า	แม่	มึง	เอย	ว่า	นา	แปลง	ล่าง	ว่า
man⁵	ca?⁴	pen³	din³	?ə:n⁴	li:³	din³	kʰe:ŋ³	ko:¹	lo:ŋ⁵	tʰay³
มัน	จะ	เป็น	ดิน	อ่อน	หรือ	ดิน	แข็ง	ก็	ลอง	ไถ
lo:ŋ⁵	bəŋ⁴	mia⁵	ko:¹	hen³	wa:²	pʰua³	pen³	cen³		le:w⁶
ลอง	เบิงดู	เมีย	ก็	เห็น	ว่า	ผ้า	เป็น	อย่างนั้น		แล้ว
ko:¹	lə:y⁵	?ən¹	pʰua³	ma:⁵	kin³	kʰaw¹	kin³	ŋa:y⁵	sia⁴	ko:n⁴
ก็	เลย	เรียก	ผ้า	มา	กิน	ข้าว	กิน	ข้าวเข้า	เสีย	ก่อน
nai⁵	pʰo:⁵	kin³	kʰaw¹	kin³	ŋa:y⁵	?im⁴	le:w⁶	ko:¹	bo?⁴	pʰua³
นะ	พอ	กิน	ข้าว	กิน	ข้าวเข้า	อิม	แล้ว	ก็	บอก	ผ้า
pay³	?ik⁴	tʰi:⁵	niŋ²	mai⁴	hai¹	miŋ⁵	?aw³	to:³	kwa:y³	pay³
ไป	อีก	ที่	หนึ่ง	ใหม่	ให้	มึง	เอา	ตัว	ควาย	ไป

no:n ⁵	kaʔ ⁴	no:ŋ ³	nam ⁶	hai ¹	ʔe: ⁴	nai ⁵	no:ŋ ³	nam ⁶	nan ⁶	man ⁵
นอน	กับ	หนอง	น้ำ	ให้	ด้วย	นะ	หนอง	น้ำ	นั่น	มัน
mi: ⁵	ko: ³	ke: ³	yu: ⁴	him ⁵	nam ⁶	nan ²	le:y ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	ʔay ²
มี	ต้น	แค	อยู่	ริม	น้ำ	นั่น	ละ	คราวนี้		ได้
bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	man ⁵	cu:ŋ ³	ʔaw ³	to: ³	kwa:y ³	pay ³	ʔa:p ⁴	nam ⁶
บอด	ตา	ใส	มัน	จุง	เอา	ตัว	ควาย	ไป	อาบ	น้ำ
naŋ ⁴	buaʔ ⁴		te: ⁴	wa: ²	man ⁵	hen ³	ko: ³	ke: ³	pen ³	to: ³
ที่	หนอง,แอ่ง		แต่	ว่า	มัน	เห็น	ต้น	แค	เป็น	ตัว
kwa:y ³	man ⁵	ci: ³	wit ²	nam ⁶	la:ŋ ⁶	to: ³	kwa:y ³	nan ²	loʔ ²	man ⁵
ควาย	มัน	จะ	วิด	น้ำ	ล้าง	ตัว	ควาย	นั่น	แหละ	มัน
ko: ¹	lo:y ⁵	pay ³	wit ²	sai ⁴	p ^h um ²	ko: ³	ke: ³	sa: ⁵	mia ⁵	ya:ŋ ²
ก็	เลย	ไป	วิด	ใส่	พุ่ม	กอ	แค	ชะ	เมีย	เดิน
ma: ⁵	hen ³	k ^h aw ¹	kwa: ⁵	wa: ²	ʔa:y ¹	miŋ ⁵	ʔo:y ³	ku: ³	cai ³	hai ¹
มา	เห็น	เข้า	ชี้	ว่า	พ่อ	มึง	เอย	กู	ใช้	ให้
pay ³	yip ⁴	nam ⁶	la:ŋ ⁶	to: ³	kwa:y ³	na: ⁵	pen ³	si: ⁵	lo:y ⁵	miŋ ⁵
ไป	หยิบ	น้ำ	ล้าง	ตัว	ควาย	นะ	เป็น	ยังงี้	เล่า	มึง
yaŋ ⁵	pay ³	yip ⁴	nam ⁶	sai ⁴	p ^h um ²	ko: ³	ke: ³	day ¹	na: ⁵	ʔay ¹
ยัง	ไป	หยิบ	น้ำ	ใส่	พุ่ม	กอ	แค	ได้	น้ำ	ได้
bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	ko: ¹	lo:y ⁵	boʔ ⁴	mia ⁵	pay ³	wa: ²	ku: ³	ci: ³
บอด	ตา	ใส	ก็	เลย	บอก	เมีย	ไป	ว่า	กู	จะ
to:ŋ ¹	ka:n ³	wit ²	nam ⁶	su: ²	to: ³	te:n ³	mia ⁵	ko: ¹	lo:y ⁵	cap ⁴
ต้อง	การ	วิด	น้ำ	สู้	ตัว	แดน	เมีย	ก็	เลย	จับ
k ^h aw ⁶	day ¹	to:n ³	ni: ⁶	ʔo: ⁴	wa: ²	p ^h ua ³	ku: ³	ni: ⁶	bo: ¹	kon ³
เค้า	ได้	ตอน	นี้	อ้อ	ว่า	ผิว	กู	นี้	ไอ้	คน
bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	te: ⁶	te: ⁶	man ⁵	yaŋ ⁵	day ¹	ta:w ⁴	pay ³	waw ⁶
บอด	ตา	ใส	แท้	แท้	มัน	ยัง	ได้	กลับ	ไป	พูด
sai ⁴	ʔa:y ¹	sai ⁴	ʔem ³	kaʔ ⁴	hian ⁵	wa: ²	ʔa:y ¹	ʔo:y ³	ʔem ³	ʔo:y ³
ใส่	พ่อ	ใส่	แม่	กับ	บ้าน	ว่า	พ่อ	เอย	แม่	เอย
p ^h ua ³	ku: ³	ni: ⁶	bo:t ⁴	ta: ³	sai ⁴	te: ⁶	te: ⁶	ʔa:y ¹	ʔem ³	ko: ¹
ผิว	กู	นี้	บอด	ตา	ใส	จริง	จริง	พ่อ	แม่	ก็
t ^h a:m ³	luʔ ²	to: ⁴	pay ³	miŋ ⁵	ci: ³	ʔaw ³	mai ⁴	ʔa: ⁵		p ^h ua ³
ถาม	ลูก	ต่อ	ไป	มึง	จะ	เอา	อีก	หรือเปล่า		ผิว

ci:³ taŋ¹ hian⁵ p^hu:¹ la:w⁵ yu:⁴

จะสร้างบ้านคนลาวอยู่

t ^h i: ⁵	ta: ³	k ^h weŋ ² lɔ:y ⁵	ci: ³	to:ŋ ¹	hian ²	tat ⁴	may ⁶	tat ⁴	lay ²	
เมื่อ	แต่	แรก	เลย	จะ	ต้อง	เตรียม	ตัด	ไม้	ตัด	ไร่
ma: ⁵	hai ¹	man ⁵	met ⁴	cu: ³	ya:ŋ ⁴	cu: ³	ʔan ³	sia ³	ko:n ⁴	boŋ ⁴
มา	ให้	มัน	หมด	ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	เสีย	ก่อน	ไม่
wa: ²	may ⁶	to: ³ haŋ ³	co:y ³	kan ³	beŋ ⁴	kan ³	laŋ ²	ma: ⁵	way ⁶	
ว่า	ไม่	อะไร		ช่วย	กัน	แบก	กัน	ลาก	มา	ไว้
hai ¹	p ^h o: ⁵	lɔ:y ⁵	ka:n ³	pay ³	ha: ³	saw ³	nan ⁶	to:ŋ ¹	pay ³	ha: ³
ให้	พอ	เลย	การ	ไป	หา	เสา	นั้น	ต้อง	ไป	หา
ʔaw ³	ko: ³	t ^h i: ²	mi: ⁵	kiŋ ⁴	mi: ⁵	ŋa:m ²	man ⁵	t ^h an ⁶	nan ⁶	p ^h o: ⁵
เอา	กอด	ที่	มี	กิ่ง	มี	ง่าม	มัน	ทั้ง	นั้น	พอ
ha: ³	lay ²	met ⁴	cu: ³	ya:ŋ ⁴	cu: ³	ʔan ³	le:w ⁶	kap ⁴ ni: ⁶	ko: ¹	
หา	ได้	หมด	ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	แล้ว	คราวนี้		ก็
ha: ³	p ^h u: ⁵	hu: ⁶	ma: ⁵	boŋ ⁴	mi: ⁶	boŋ ⁴	wen ⁵	wa: ²	ci: ³	lay ²
หา	ผู้	รู้	มา	ดู	วัน	ดู	ตะวันออก	ว่า	จะ	ได้
mi: ⁶	lai ⁵	pen ³	mi: ⁶	li: ³	hian ⁵	lan ³	ni: ⁶	naŋ ²	ko: ¹	hu: ⁶
วัน	ไหน	เป็น	วัน	ดี	บ้าน	หลัง	นี้	นะ	ก็	รู้
cak ⁴	wa: ²	lay ²	mi: ⁶	lai ⁵	nan ²	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	ci: ³	lay ¹
จัก	ว่า	ได้	วัน	ไหน	นั้น	เจ้า	ของ	บ้าน	จะ	ได้
pay ³	wa:n ⁵	ʔa:y ¹	wa:n ⁵	no:ŋ ⁶	hai ⁶	ʔe: ⁴	ʔe: ⁴	kon ³	sak ²	no:y ⁴
ไป	วาน	พี่	วาน	น้อง	ให้	หลาย	หลาย	คน	สัก	หน่อย
niŋ ²	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	taŋ ¹	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	co:p ⁴	ʔaw ³
หนึ่ง	มา	ช่วย	กัน	ตั้ง	ก็	ช่วย	กัน	เอา	จอบ	เอา
siam ³	ma: ⁵	p ^h u: ¹	kaŋ ⁴	lum ³	ko: ¹	kaŋ ⁴	way ⁶	p ^h o: ⁵	kaŋ ⁴	lum ³
เสียม	มา	ผู้	กะ	หลุม	ก็	กะ	ไว้	พอ	กะ	หลุม
set ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	k ^h ut ⁴	le:w ⁶	hai ¹	man ⁵	lɔk ²	ka: ³
เสร็จ	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ขุด	แล้ว	ให้	มัน	ลึก	แค่
kan ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	yak ⁴	saw ³	k ^h aw ¹	p ^h o: ⁵	ʔet ⁴	set ⁴
กัน	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	หยัก	เสา	เข้า	พอ	ทำ	เสร็จ
met ⁴	cu: ³	ton ¹	le:w ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	saw ³	p ^h ok ²
หมด	ทุก	ต้น	แล้ว	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	เสา	หย่อน

lon ⁵	lum ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	k ^h a:ŋ ⁴	pa:t ²	ma: ⁵	sai ⁴
ลง	หลุม	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ลอด	พาด	มา	ใส่
ŋa:m ²	saw ³	han ²	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	k ^h a:ŋ ⁴	la:y ⁵	ma: ⁵
ง่าม	เสา	นั่น	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ลอด		มา
pa:t ²	sai ⁴	hai ¹	man ⁵	t ^h i: ⁴	cən ³	puk ⁴	fa? ²	lay ²	nan ²	lo? ²
พาด	ใส่	ให้	มัน	ถี่	จน	ปลูก	ฟาก	ได้	นั่น	แหละ
ci: ³	?et ⁴	bək ¹	tai ¹	bək ¹	ten ³	hai ¹	man ⁵	po:m ⁶	pay ³	lə:y ⁵
จะ	ทำ	ระเบียง	ต่ำ	ระเบียง	สูง	ให้	มัน	พร้อม	ไป	เลย
le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	?aw ³	to? ⁴	ma: ⁵	mat ²	hai ¹	man ⁵	ne:n ²	cu: ³
แล้ว	ก็	ช่วย	เอา	ตอก	มา	มัด	ให้	มัน	แน่น	ทุก
?an ³	le:w ⁶	?aw ³	fa? ⁴	ma: ⁵	pu: ³	hai ¹	met ⁴	ten ³	lan ³	nan ⁶
อัน	แล้ว	เอา	ฟาก	มา	ปู	ให้	หมด	ทั้ง	หลัง	นั่น
p ^h ə: ⁵	?et ⁴	cen ³		le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	k ^h i: ⁴	pay ³
พอ	ทำ	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ซื้อ	ไป
sai ³	hua ³	saw ³	co:y ³	kan ³	?aw ³	can ³	t ^h an ⁵	ma: ⁵	sai ⁴	le:w ⁶
ใส่	หัว	เสา	ช่วย	กัน	เอา	จัน	ทัน	มา	ใส่	แล้ว
co:y ³	kan ³	?aw ³	ha:w ³	ma: ⁵	sai ⁴	ten ³	can ³	t ^h an ⁵	nan ⁶	le:w ⁶
ช่วย	กัน	เอา	ตัวแปร	มา	ใส่	บน	จัน	ทัน	นั่น	แล้ว
p ^h u? ⁴	may ⁶	k ^h way ⁴	k ^h a: ⁵	pia ³	sai ⁴	t ^h an ⁶	so:ŋ ³	sa:ŋ ²	way ⁶	hay ¹
ผูก	ไม้	ไขว้	ไม้กันลม		ใส่	ทั้ง	สอง	ข้าง	ไว้	ให้
man ⁵	ne:n ²	kan ³	lom ⁵	bo? ⁴	hai ¹	lan ³	ka: ³	hian ⁵	hak ⁴	co:y ³
มัน	แน่น	กัน	ลม	ไม้	ให้	หลัง	คา	บ้าน	หัก	ช่วย
kan ³	may ⁶	ko:n ³	ma: ⁵	pa:t ²	sai ⁴	ten ³	hian ⁵	nan ²	pen ³	la: ya? ⁴
กัน	ไม้	ก่อน	มา	พาด	ใส่	บน	เรือน	นั่น	เป็น	ระยะ
la: ya? ⁴	met ⁴	ten ³	lan ³	ka: ³	hian ⁵	nan ²	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³
ระยะ	หมด	ทั้ง	หลัง	คา	บ้าน	นั่น	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน
?aw ³	ca:m ⁴	ŋa: ¹	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	mun ⁵	hai ¹	man ⁵	met ⁴	ten ³
เอา	ตีบ	หญ้า	มา	ช่วย	กัน	มุง	ให้	มัน	หมด	ทั้ง
lan ³	hian ⁵	nan ⁶	mun ⁵	met ⁴	le:w ⁶	?aw ³	ŋa: ¹	ma: ⁵	co:y ³	kan ³
หลัง	บ้าน	นั่น	มุง	หมด	แล้ว	เอา	หญ้า	มา	ช่วย	กัน
lop ⁴	pe: ³	hian ⁵	le:w ⁶	?et ⁴	k ^h o: ⁵	kut ⁴	sai ¹	ten ³	lan ³	ka: ³
หลบ	แป	บ้าน	แล้ว	ทำ	ไม้ไขว้		ใส่	ทั้ง	หลัง	คา

hian ⁵	t ^h an ⁶	so:ŋ ³	sa:ŋ ¹	le:w ⁶	ko: ¹	lon ⁵	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	?et ⁴
บ้าน	ทั้ง	สอง	ข้าง	แล้ว	ก็	ลง	มา	ช่วย	กัน	ทำ
bɛ:ŋ ⁴	ho:ŋ ¹	hian ⁵	bo:n ⁴	lai ⁴	ci: ³	?et ⁴	pen ³	kuan ³	hian ⁵	ko: ¹
แบ่ง	ห้อง	บ้าน	ที่	ไหน	จะ	ทำ	เป็น	ข้างใน	บ้าน	ก็
kan ¹	ho:ŋ ⁶	sa: ⁵	kok ⁴	saw ³	lai ⁵	ci: ³	?aw ³	way ⁶	pen ³	saw ³
กัน	ห้อง	เสีย	ต้น	เสา	ไหน	จะ	เอา	ไว้	เป็น	เสา
ka: ³ lo: ³	ho:ŋ ³	ko: ¹	bɛ:ŋ ⁴	way ⁶	le:w ⁶	bo:n ⁴	lai ⁵	ci: ³	?et ⁴	t ^h a:n ¹
กะลอลอง	ก็	แบ่ง	ไว้	แล้ว	ที่	ไหน	จะ	ทำ		
hɛ:ŋ ⁶	?aw ³	way ⁶	sai ⁴	ciaŋ ³	hian ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?et ⁴
	เอา	ไว้	ใส่	ของ	บ้าน	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ทำ
k ^h an ¹	lai ⁵	sak ²	so:ŋ ³	?an ³	niŋ ²	ko: ¹	co:y ³	kan ³	pay ³	bɛ? ⁴
บันได		สัก	สอง	อัน	หนึ่ง	ก็	ช่วย	กัน	ไป	แบก
way ²	taŋ ³	pa:y ³	ca:n ³		?an ³	niŋ ²	le:w ⁶	?aw ³	way ⁶	taŋ ³
ไว้	ทาง	ปลาย	นอก	ชาน	อัน	หนึ่ง	แล้ว	เอา	ไว้	ทาง
kwa:n ⁶	?an ³	niŋ ²	ko: ¹		co:y ³	kan ³	?aw ³	?u? ⁴	nam ⁵	ma: ⁵
ที่	เขกนั้ง	คุยกัน	อัน	หนึ่ง	ก็	ช่วย	กัน	เอา	โอง	น้ำ
wa:ŋ ⁵	way ⁶	ti:n ³	k ^h an ¹	lai ⁵	?an ³	niŋ ²				
วาง	ไว้	ดิน	บันได		อัน	หนึ่ง				

ประเพณีทำศพ

ta:y ⁴	mi: ³ ta: ³ k ^h wɛʔ ⁴			p ^h ɔ: ⁵	hu: ⁵	cak ⁴	wa: ²	bo: ¹	kon ³	kon ³
ตาย	วันแรก			พอ	รู้	จัก	ว่า	ไอ้	คน	คน
nan ⁶	haw ³	hen ³	wa: ²	man ⁵	boʔ ⁴	ha:y ³	cai ³	le:w ⁶	k ^h i: ⁵	wa: ²
นั้น	เรา	เห็น	ว่า	มัน	ไม่	หาย	ใจ	แล้ว	คือ	ว่า
man ⁵	caʔ ⁴	ta:y ³	te: ⁶	te: ⁶	le:y ⁵	haw ⁵	ko ¹	p ^h ɔ:m ⁶	kan ³	te:y ³
มัน	จะ	ตาย	แน่	แน่	ละ	เรา	ก็	พร้อม	กัน	ทั้ง
pi: ¹	te:y ³	no:ŋ ⁶	ko: ¹	co:y ³	ʔaw ³	p ^h u: ¹	ta:y ³	nan ⁶	ʔa:p ⁴	nam ⁶
พี่	ทั้ง	น้อง	ก็	ช่วย	เอา	ผู้	ตาย	นั้น	อาบ	น้ำ
le:w ⁶	ko: ¹	kiam ³	ʔaw ³	bo: ¹	kon ³	ta:y ³	nan ⁶	ʔaw ³	ma: ⁵	no:n ⁵
แล้ว	ก็	เตรียม	เอา	ไอ้	คน	ตาย	นั้น	เอา	มา	นอน
te:ŋ ³	p ^h a: ¹	sa:t ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	kiam ³	ʔaw ³	fa:y ¹	da:y ¹	dip ⁴	ʔaw ³
บน	ผ้า	สาด	แล้ว	ก็	เตรียม	เอา	ฝ้าย	ด้าย	ดิบ	เอา
ma: ³	wat ²	bo: ¹	kon ³	ta:y ³	nan ⁶	wat ³	kon ³	ta:y ³	le:w ⁶	ʔaw ³
มา	วัด	ไอ้	คน	ตาย	นั้น	วัด	คน	ตาย	แล้ว	เอา
fa:y ¹	da:y ¹	dip ⁴	ma: ⁵	poʔ ⁴	hai ¹	man ⁵	sut ⁴	ti:n ³	sut ⁴	hua ³
ฝ้าย	ด้าย	ดิบ	มา	คลุม	ให้	มัน	ชุด	ดิน	ชุด	ห้ว
le:w ⁶	pap ⁴	p ^h a: ¹	ta:ŋ ³	te: ³	hua ³	laʔ ⁴	lo:ŋ ⁵	ma: ⁵	hai ¹	man ⁵
แล้ว	พับ	ผ้า	ทาง	บน	ห้ว	ลาก	ลง	มา	ให้	มัน
ho:t ²	kaʔ ⁴	fa: ⁴	ti:n ³	p ^h a: ¹	p ^h i: ³	ni: ⁶	saw ³	ʔo: ¹	wa: ²	ʔaw ³
ถึง	กับ	ฝา	ดิน	ผ้า	ผืน	นี้	เขา	เรียก	ว่า	เอา
ma: ⁵	lo:y ¹	bo: ¹	kon ³	ta:y ³	p ^h ɔ: ⁵	ʔet ⁴	ne: ⁵	ni: ⁶	le:w ⁶	met ⁴
มา	คลุม	ไว้	คน	ตาย	พอ	ทำ	อย่าง	นี้	แล้ว	หมด
le:w ⁶	ta:m ³	pi: ¹	ta:m ³	no:ŋ ⁶	co:y ³	kan ³	ŋat ²	ʔaw ³	fa: ³	hian ⁵
แล้ว	ตาม	พี่	ตาม	น้อง	ช่วย	กัน	จัด	เอา	ฝา	บ้าน
ma: ⁵	co:y ³	kan ³	ʔet ⁴	lo:ŋ ⁵	bo: ¹	p ^h i: ³	p ^h ɔ: ⁵	ʔet ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶
มา	ช่วย	กัน	ทำ	โลง	ผู้	ผี	พอ	ทำ	แล้ว	แล้ว
yoʔ	kan ³	k ^h in ¹	pay ³	te:ŋ ³	hian ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	yok ²
ยก	กัน	ขึ้น	ไป	บน	บ้าน	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ยก
ʔaw ³	bo: ¹	p ^h i: ³		(k ^h ɔn)		kon ³	ta:y ³	ŋiat ¹	sai ³	lo:ŋ ⁵
เอา	ผู้	ผี	(หรือเรียกว่าขอน)			คน	ตาย	ยัด	ใส่	โลง
le:w ⁶	te: ⁴	caw ¹	k ^h ɔ:ŋ	hian ⁵	caʔ ⁴	ʔaw ³	p ^h raʔ ⁴	ma: ⁵	suat ⁴	caʔ ⁴
แล้ว	แต่	เจ้า	ของ	บ้าน	จะ	เอา	พระ	มา	สวด	จะ

ɰaw ³	way ⁶	sa:m ³	ki:n ³	ko: ¹	ma: ⁵	suat ⁴	t ^h uk ²	ki:n ³	caw ¹	k ^h o:ŋ
เอา	ไว้	สาม	กิน	ก็	มา	สวด	ทุก	กิน	เจ้า	ของ
hian ⁵	saw ³	caɰ ⁴	pay ³	tan ³	ɰaw ³	k ^h o:y ³	kok ⁴			
บ้าน	เขา	จะ	ไป	ถาม	เอา	(เขย	กก ศัพท์เฉพาะหมอทำพิธีศพ)			
ma: ⁵	ɰet ⁴	he:w ¹	p ^h o: ⁵	k ^h o:y ³	kok ⁴	ma: ⁵	ho:t ²	hian ⁵	caw ¹	k ^h o:ŋ
มา	เอา	แล้ว	พอ	เขย	กก	มา	ถึง	เรือน	เจ้า	ของ
kon ³	ta:y ³	le:w ⁶	k ^h o:y ³	kok ⁴	ko: ¹	ko: ¹	day ¹	boɰ ⁴	pi: ¹	boɰ ⁴
คน	ตาย	แล้ว	เขย	กก	ก็	ก็	ได้	บอก	พี่	บอก
no:ŋ ⁶	k ^h aw ¹	kwa: ⁵	co:y ³	kan ³	ɰaw ³	pa: ⁶	ɰaw ³	k ^h wa:n ³	ma: ⁵	
น้อง	เจ้า		ช่วย	กัน	เอา	มีด	เอา	ขวาน		มา
le:y ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	pay ³	tat ⁴	ɰaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	moon ³	ma: ⁵	k ^h aw ¹
แล้ว	ก็	ไป	ตัด	เอา	ไม้	ไผ่	สี่สูก	มา		
kwa: ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	pay ³	tat ⁴	ɰaw ³	ko: ³	ŋiw ⁶	ma: ⁵	ko: ³	niŋ ²
แล้ว	ก็	ไป	ตัด	เอา	ต้น	จั่ว	มา	กอ	หนึ่ง	
le:y ⁵	ɰaw ³	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	ɰet ⁴	hian ⁵	he:w ¹	le:w ⁶	te: ⁴	k ^h o:y ³
	เอา	มา	ช่วย	กัน	ทำ	บ้าน	ผี	แล้ว	แต่	เขย
kok ⁴	saw ³	boɰ ⁴	hai ¹	p ^h u ¹	nan ⁶	pay ³	tat ⁴	ɰan ³	nan ⁶	le:y ⁵
ใหญ่	เขา	บอก	ให้	ผู้	นั้น	ไป	ตัด	อัน	นั้น	
saw ³	ci: ³	boɰ ⁴	hai ¹	p ^h u ¹	nan ⁶	pay ³	tat ⁴	ɰaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴
เขา	จะ	บอก	ให้	ผู้	นั้น	ไป	ตัด	เอา	ไม้	ไผ่
nan ⁶	le:y ⁵	boɰ ⁴	hai ¹	p ^h u ¹	nan ⁶	tat ⁴	sak ⁴	sa:m ³	po:ŋ ¹	li: ³
นั้น		บอก	ให้	ผู้	นั้น	ตัด	สัก	สาม	ปล้อง	หรือ
si: ³	po:ŋ ¹	k ^h aw ¹	kwa: ⁵	le:w ⁶	hai ¹	p ^h u ¹	niŋ ³	tat ⁴	ɰaw ³	so:ŋ ³
สี่	ปล้อง			แล้ว	ให้	ผู้	หนึ่ง	ตัด	เอา	สอง
po:ŋ ¹	li: ³	po:ŋ ¹	diəw ³	le:w ⁶	ko: ¹	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	p ^h a: ⁴	may ⁶
ปล้อง	หรือ	ปล้อง	เดียว	แล้ว	ก็	มา	ช่วย	กัน	ผ่า	ไม้
p ^h ay ⁴	k ^h aw ¹	kwa: ⁵	le:w ⁶	te: ⁴	k ^h o:y ³	kok ⁴	hai ¹	ɰet ⁴	ne:w ⁵	lai ⁵
ไผ่	เข้า		แล้ว	แต่	เขย	ใหญ่	ให้	ทำ	อย่างไร	ไหน
haw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ɰet ⁴	ne:w ⁵	nan ⁵	le:y ⁵	p ^h o: ⁵	p ^h a: ⁴	may ⁶
เรา	ก็	ช่วย	กัน	ทำ	อย่างนั้น			พอ	ผ่า	ไม้
k ^h aw ¹	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ɰet ⁴	te: ⁴	laɰ ⁴	ya:y ⁴	k ^h aw ¹	le:y ⁵
เข้า	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ทำ	แต่	ละ	อย่าง	เข้า	
le:w ⁶	te: ⁴	k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	boɰ ⁴	kwa: ⁵	wa: ²	p ^h u ¹	nan ⁶
แล้ว	แต่	เขย	ใหญ่	เขา	จะ	บอก		ว่า	ผู้	นั้น

p ^h a: ⁴	?et ⁴	ne:w ⁵	nan ⁵	le:y ⁵	p ^h u ¹	ni: ⁶	?et ⁴	ne:w ⁵	ni: ⁶	k ^h aw ¹
ผ่า	ทำ	อย่างนั้น			ผู้	นี้	ทำ	อย่างนี้		เข้า
kwa: ⁵	le:w ⁶	bo? ⁴	p ^h u ¹	niŋ ³	ma: ⁵	le:y ⁵	pay ³	ban ⁴	t ^h o:n ⁵	
	แล้ว	บอก	ผู้	หนึ่ง	มา		ไป	บน	ท่อน	
?aw ³	ko: ³	ŋiw ⁶	ma: ⁵	kwa: ⁵	le:y ⁵	le:w ⁶	ma: ⁵	ta:p ⁴	?aw ³	pia: ⁴
เอา	ต้น	จัว	มา			แล้ว	มา	ดี	เอา	เปลือก
man ⁵	?ok ⁴	sia ²	le:y ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	p ^h a: ⁴	k ^h aw ¹	kwa: ⁵
มัน	ออก			แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ผ่า	เข้า	
le:w ⁶	k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	?et ⁴	to: ³	ya:y	hai ¹	baŋ ⁴	le:y ⁵
แล้ว	เขย	ใหญ่	เขา	จะ	ทำ	ตัว	อย่าง	ให้	ดู	
haw ⁵	ko: ¹	?et ⁴	naw ⁵	k ^h o:y ³	kok ⁴	pay ³	kwa: ⁵	con ³	kwa: ⁴	ci: ³
เรา	ก็	ทำ	ตาม	เขย	ใหญ่	ไป		จน	กว่า	จะ
pen ³	hian ⁵	he:w ¹	k ^h in ¹	ma: ⁵	le:y ⁵	le:w ⁶	?et ⁴	ho: ¹	ke:w ¹	?e: ⁴
เป็น	เรือน	ป่า	จีน	มา		แล้ว	ทำ	หอ	แก้ว	
?et ⁴	sian ⁵	?e: ⁴	kwa: ⁵	le:w ⁶	co:y ³	k ^h o:y ³	?et ⁴	nok ²	hoŋ ³	?e: ²
ทำ	เขียน			แล้ว	ช่วย	เขย	ทำ	นก	หงส์	
kwa: ⁵	?et ⁴	p ^h i:n ⁶	hian ⁵	ke:w ¹	k ^h o:y ³	saw ³	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	tat ⁴
	ทำ	เป็น	เรือน	แก้ว	เขย	เขา	จะ	บอก	ให้	ตัด
may ⁶	p ^h ay ⁴	moon ³	ma: ⁵	k ^h aw ¹	kwa: ⁵	hi: ⁵	la:w ⁵	la:w ⁵	ha: ¹	
ไม้	ไผ่	สีสุก		มา	เข้า		ยาว	ราว	ราว	ห้ำ
hok ⁴	po:ŋ ¹	le:w ⁶	ko: ¹	bo? ⁴	hai ¹	saw ³	co? ⁴	hu: ⁵	ka:ŋ ³	
หก	ปล้อง	แล้ว	ก็	บอก	ให้	เขา	เจาะ	รู	ตรงกลาง	
sak ⁴	sa:m ⁴	bo:n ⁴	niŋ ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	law ³	may ⁶	k ^h aw ¹
สัก	สาม	แห่ง	หนึ่ง	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เหลา	ไม้	เข้า
le:y ⁵	may ⁶	nan ⁵	hi: ⁵	la:w ⁵	la:w ⁵	ka: ³	k ^h e:n ³	haw ⁵	ni: ⁶	le:w ⁶
	ไม้	นั้น	ยาว	ราว	ราว	แค่	แขน	เรา	นี้	แล้ว
ko: ¹	?aw ³	pay ³	yiət ¹	sai ⁴	hu: ⁵	t ^h i: ²	co? ⁴	way ²	nan ⁵	hai ¹
ก็	เอา	ไป	ยึด	ใส่	รู	ที่	เจาะ	ไว้	นั้น	ให้
man ⁵	kap ⁴	p ^h o ⁴	di: ³	kap ⁴	hu: ⁵	nan ⁵	le:y ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	tat ⁴
มัน	คับ	พอ	ดี	กับ	รู	นั้น		แล้ว	ก็	ตัด
may ⁶	p ^h ay ⁴	nan ⁵	lo? ²	le:w ⁶	ma: ⁵	p ^h a: ⁴	k ^h aw ¹	le:y ⁵	le:w ⁶	co:y ³
ไม้	ไผ่	นั้น		แล้ว	มา	ผ่า	เข้า		แล้ว	ช่วย
kan ³	law ³	k ^h aw ¹	kwa: ⁵	hai ¹	pen ³	?an ³	?an ³	p ^h o ⁴	di: ³	le:w ⁶
กัน	เหลา	เข้า		ให้	เป็น	อัน	อัน	พอ	ดี	แล้ว

man ³⁴	nan ⁵	le:w ⁶	hai ¹	man ⁵	ka: ³	kan ³	t ^h an ⁶	so:ŋ ³	fay ⁴	may ⁶
มัน	นั่น	แล้ว	ให้	มัน	แค่	กัน	ทั้ง	สอง	ข้าง	ไม่
nan ⁵	ci: ³	law ³	hai ¹	ʔo:n ⁴	ʔe: ⁴	le:y ⁵	le:w ⁶	k ^h ə:y ³	ci: ³	pay ³
นั่น	จะ	เหลา	ให้	อ่อน			แล้ว	เขย	จะ	ไป
tat ⁴	ʔaw ³	may ⁶	ma: ⁵	sa:m ⁴	si: ³	po:ŋ ¹	mai ⁴	ʔaw ³	ma: ⁵	p ^h a: ⁴
ตัด	เอา	ไม้	มา	สาม	สี่	ปล้อง	ใหม่	เอา	มา	ผ่า
k ^h aw ¹	kwa: ⁵ le:w ⁶	kw ¹	ʔaw ³	cak ⁴	hai ¹	man ⁵	pen ³	lem ²	no:y ⁶	
เข้า		แล้ว	ก็	เอา	จัก	ให้	มัน	เป็น	เล่ม	น้อย
no:y ⁶	k ^h aw ¹	le:y ⁵	sak ⁴	ha: ¹	hok ⁴	cet ⁴	ʔan ³	niŋ ³	le:y ⁵	le:w ⁶
น้อย	เข้า		สัก	ห้า	หก	เจ็ด	อัน	หนึ่ง		แล้ว
k ^h ə:y ³	saw ³	ci: ³	ʔaw ³	ma: ⁵	pai ³	man ⁵	hai ¹	ʔo:m	sak ⁴	si: ³
เขย	เขา	จะ	เอา	มา	พัน	มัน	ให้	รอบ	สัก	สี่
ha: ¹	ʔo:m	niŋ ³	le:w ⁶	ci: ³	bet ⁴	hai ¹	man ⁵	pen ³	lu:p ²	ka:n ¹ ห้า
	รอบ	หนึ่ง	แล้ว	จะ	ตัด	ให้	มัน	เป็น	รูป	ก้าน
hom ⁵	ʔet ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	kw ¹	yok ¹	pay ³	hai ¹	me: ² niŋ ³	te:ŋ ³	
ร่ม	ทำ	แล้ว	แล้ว	ก็	ยก	ไป	ให้	แม่หญิง		บน
hian ⁵	hai ¹	saw ³	tit ⁴	puy ³	lian ³	puy ³	de:ŋ ³	le:w ⁶	le:y ⁵	
เรือน	ให้	เขา	ติด	ปุย	เหลือง	ปุย	แดง	แล้ว		

ʔet⁴ may⁶ t^hoŋ⁵ ka:w³

ท่า ไม้ ธง ขั้วของผี

cai ³	hai ¹	saw ³	pay ³	tat ⁴	ʔaw ³	may ⁶	hua ²	ma: ⁵	lam ⁵	niŋ ³
ไฉ่	ให้	เขา	ไป	ตัด	เอา	ไม้	รวด	มา	ลำ	หนึ่ง
co:y ³	kan ³	lit ⁴	ʔaw ³	ta: ³	man ⁵	ʔo: ⁴	tan ³	pa:y ³	sut ⁴	man ⁵
ช่วย	กัน	ริด	เอา	ตา	มัน	ออก	ทาง	ปลาย	สุด	มัน
nan ⁵	hai ¹	man ⁵	lia ³	way ⁶	sak ⁴⁵	so:ŋ ³	sa:m ³	kiŋ ⁴	niŋ ³	may ⁶
นั่น	ให้	มัน	เหลื่อ	ไว้	สัก	สอง	สาม	กิ่ง	หนึ่ง	ไม้
lam ⁵	ni: ⁶	hai ¹	man ⁵	hi: ⁵	la:w ⁵	la:w ⁵	sak ⁴	si: ³	wa: ⁵	niŋ ³
ลำ	นี้	ให้	มัน	ยาว	ราว	ราว	สัก	สี่	วา	หนึ่ง
ʔet ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	be: ⁴	pay ³	hai ¹	me: ² niŋ ³	yu: ⁴	te:ŋ ³	hian ⁵	
ท่า	แล้ว	แล้ว	แบก	ไป	ให้	แม่หญิง	อยู่	บน	เรือน	
saw ³	ci: ³	day ¹	ʔaw ³	p ^h a: ¹	da:y ¹	dip ⁴	tat ⁴	hai ¹	man ⁵	hi: ⁵
เขา	จะ	ได้	เอา	ผ่า	ด้าย	ดิบ	ตัด	ให้	มัน	ยาว

la:w ⁵	la:w ⁵	sa:m ³	wa: ⁵	p ^h a: ¹	t ^h oŋ ⁵	ka:w ³	ci: ³	nip ²	p ^h a: ¹
ราว	ราว	สาม	วา	ผ้า	ธง	ชัยของผีจะ	เย็บ	ผ้า	
lian ³	p ^h a: ¹	de:ŋ ³	sai ⁴	hai ¹	man ⁵	ta:lo:t ⁴	p ^h i:n ³	p ^h a: ¹	t ^h oŋ ⁵
เหลื่อง	ผ้า	แดง	ใต้	ให้	มัน	ตลอด	ผืน	ผ้า	ธง
ka:w ³	nan ⁵	?ik ⁴	him ⁵	niŋ ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	?aw ³	way ⁶	k ^h at ⁴
กาว	นั้น	อีก	ริม	หนึ่ง	ต้อง	การ	เอา	ไว้	เสียบ
may ⁶	t ^h oŋ ⁵	ka:w ³	p ^h o: ⁵	?et ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	saw ³	ci: ³	cap ⁴
ไม้	ธง	กาว	เมื่อ	ทำ	แล้ว	แล้ว	เขา	จะ	จับ
way ⁶	ta:m ³	him ⁵	hian ⁵	p ^h u ¹	ta:y ³	hian ⁵	t ^h i: ¹	mi: ⁵	k ^h o:n ³
ไว้	ตาม	ริม	เรือน	ผู้	ตาย	(เรือน	ที่	มี	ขอน
le:w ⁶	ta:w ⁴	ma: ⁵	ha: ³	k ^h o:y ³	kok ⁴	k ^h o:y ³	kok ⁴	ci: ³	day ¹
แล้ว	กลับ	มา	หา	เขย	กก	เขย	กก	จะ	ได้
hai ¹	tat ⁴	may ⁶	ma: ⁵	so:ŋ ³	po:ŋ ¹	?e: ⁴	sa:m ³	po:ŋ ¹	?e: ⁴
ให้	ตัด	ไม้	มา	สอง	ปล้อง	บ้าง	สาม	ปล้อง	บ้าง
p ^h a: ⁴	k ^h aw ¹	p ^h a: ⁴	hai ¹	man ⁵	day ¹	yi: ¹	sip ⁴	sa:m ³	sip ⁴
ผ่า	เข้า	ผ่า	ให้	มัน	ได้	ยี่	สิบ	สาม	สิบ
le:w ⁶	?ik ⁴	ya:ŋ ⁴	niŋ ³	mai ⁴	p ^h a: ⁴	hai ¹	man ⁵	day ¹	ho:t ¹
แล้ว	อีก	อย่าง	หนึ่ง	ใหม่	ผ่า	ให้	มัน	ได้	ถึง
sip ⁴	?an ³	co:y ³	kan ³	law ³	k ^h aw ¹	hok ⁴	sip ⁴	?an ³	nan ⁵
สิบ	อัน	ช่วย	กัน	เหลา	เข้า	หก	สิบ	อัน	นั้น
way ⁶	siap ⁴	bai ³	may ⁶	to:ŋ ¹	ka:n ³	hai ¹	me: ² niŋ ³	pay ³	siap ⁴
ไว้	เสียบ	ใบ	ไม้	ต้อง	การ	ให้	แม่หญิง	ไป	เสีย
bai ³	may ⁶	le:w ⁶	?ik ⁴	sa:m ³	sip ⁴	?an ³	le:w ⁶	hai ¹	man ⁵
ใบ	ไม้	แล้ว	อีก	สาม	สิบ	อัน	แล้ว	ให้	มัน
hua ³	niw ⁶	po:ŋ ¹	mi: ⁵	le:w ⁶	ton ³	ka:ŋ ³	may ⁶	nan ⁵	?aw ³
หัว	นิ้ว	โป่ง	มือ	แล้ว	ตรง	กลาง	ไม้	นั้น	เอา
p ^h a: ⁴	?o: ⁴	hai ¹	man ⁵	te: ⁴	?o: ⁴	cak ⁴	kan ³	no:y ⁴	niŋ ³
ผ่า	ออก	ให้	มัน	แตก	ออก	จาก	กัน	หน้อย	หนึ่ง
ka:n ³	?aw ³	way ⁶	ti: ³	sai ³	lam ⁵	ka:w ³	yeŋ ⁵	mi: ⁵	p ^h u: ¹
การ	เอา	ไว้	ตี	ใส่	ลำ	กาว	ยัง	มี	ผู้
lo: ⁵	way ⁶	sak ⁴	yi: ¹	sip ⁴	?an ³	niŋ ³	fay ⁴	niŋ ³	hai ¹
ตะปู	ไว้	สัก	ยี่	สิบ	อัน	หนึ่ง	ฝาย	หนึ่ง	ให้
le:m ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ti: ³	sai ³	lam ⁵	ka:w ³	way ⁶	siap ⁴	bai ³
แหลม	ต้อง	การ	ตี	ใส่	ลำ	กาว	ไว้	เสียบ	ใบ

le:w⁶ ɰaw³ pay³ way⁶ ti:³ kap⁴ pa:⁴ he:w¹ pun⁶ kʰə:y³ saw³
 แล้ว เอา ไป ไว้ ดี กับ ป่า แห้ว ปูน เขย เขา
 cak⁴ to:⁴ sa:³ke:ŋ³ fay⁴ laʔ⁴ hok⁴ lem⁴ to:ŋ¹ ka:n³ ɰaw³
 จัก ดอก ตะเแก ฝ่าย ละ หก เล่ม ต้อง การ เอา
 way⁶ pai³ may⁶ pʰay⁴ sa:m³ sip⁴ ɰan³ nan⁵ to:ŋ¹ ka:n³ ci:³
 ไว้ พัน ไม้ ฝั สาม สิบ อัน นั้น ต้อง การ จะ
 ɰaw³ kan bai³ may⁶ to:ŋ¹ ka:n³ ɰaw³ pay³ kʰat⁴ sai⁴ lam⁵
 เอา จิ้น ใบ ไม้ ต้อง การ เอา ไป เสียบ ใต้ ลำ
 ka:w³ ko:n⁴ tʰi:² ci:³ ɰet⁴ kʰat⁴ bai³ may⁶ nan⁵ ci:³ to:ŋ¹
 กาว ก่อน ที่ จะ ทำ เสียบ ใบ ไม้ นั้น จะ ต้อง
 ɰaw³ may⁶ sa:m³ sip⁴ ɰan³ nan⁵ ti:³ sai⁴ lam⁵ ka:w³ lian⁵
 เอา ไม้ สาม สิบ อัน นั้น ดี ใต้ ลำ กาว เรียง
 kan³ hai¹ man⁵ ha:ŋ⁴ kan³ to:³ fa:⁴ mi:⁵ le:w⁶ ko:¹ co:y³
 กัน ให้ มัน ห่าง กัน เท่า ฝา มือ แล้ว ก็ ช่วย
 kan³ ɰaw³ toʔ⁴ sa:³ke:ŋ³ pay³ pai³ sai⁴ tʰan⁶ so:ŋ³ faʔ⁴
 กัน เอา ดอก ตะเแก ไป พัน ใต้ ทั้ง สอง ข้าง
 le:w⁶ co:y³ kan³ ɰaw³ pay³ kʰat⁴ ɰet⁴ kap⁴ pa:⁴ he:w¹ le:w⁶
 แล้ว ช่วย กัน เอา ไป เสียบ ทำ กับ ป่า แห้ว แล้ว
 kʰə:y³ ci:³ boʔ⁴ hai¹ cak⁴ toʔ⁴ sa:³ke:ŋ³ la:w⁵ la:w⁵ sa:m³
 เขย จะ บอก ให้ จัก ดอก ตะเแก ราว ราว สาม
 po:ŋ¹ cak⁴ way⁶ hai¹ man⁵ ɰe:⁴ to:ŋ¹ ka:n³ ɰaw³ pay³ kʰat⁴
 ปล้อง จัก ไว้ ให้ มัน เยอะ ต้อง การ เอา ไป ขัด
 hua³ wian⁵
 รั้วของฝัรอบๆบ้านฝั

ɰet⁴ nok² ho:ŋ³

ทำ นก หงส์

ɰet⁴ nok² ho:ŋ³ ni:⁶ pen³ na:¹ tʰi:² kʰo:ŋ³ kʰə:y³ kok⁴ saw³
 ทำ นก หงส์ นี้ เป็น หน้า ที่ ของ เขย ไหญ่ เขา
 le:y⁵ kʰə:y³ kok⁴ saw³ ci:³ mi:⁵ pa:⁶ kʰo:ŋ³ saw³ yu:⁴ nan⁶
 เขย กก เขา จะ มี มีด ของ เขา อยู่ นั้น
 le:y⁵ kʰə:y³ kok⁴ ci:³ ɰaw³ pa:⁶ ma:⁵ ɰet⁴ nan⁵ pay³ fan⁵
 เลย เขย ไหญ่ จะ เอา มีด มา ทำ นั้น ไป พัน

ʔaw ³	kw ³	ɲiw ⁶	ma ⁵	ʔaw ³	kw ³	ɲiw ⁶	ma ⁵	yak ⁴	pen ³	to ³
เอา	ตัน	จั่ว	มา	เอา	ตัน	จั่ว	มา	หยัก	เป็น	ตัว
nok ²	ho:ɲ ³	le:w ⁶	yak ⁴	ʔet ⁴	ho ³	to ³	nok ²	ho:ɲ ³	ʔe ³	
นก	หงส์	แล้ว	หยัก	ทำ	หัว	ตัว	นก	หงส์	เสียบ้าง	
ʔet ⁴	hai ¹	man ⁵	pen ³	piʔ ⁴	pen ³	ha:ɲ ³	ʔet ⁴	hai ¹	man ⁵	pen ³
ทำ	ให้	มัน	เป็น	ปีก	เป็น	หาง	ทำ	ให้	มัน	เป็น
hun ⁴	nok ²	ho:ɲ ³	le:y ⁵	le:w ⁶	kw ¹	ʔaw ³	ho ³	ʔaw ³	ha:ɲ ³	ʔaw ³
หุ่น	นก	หงส์			ก็	เอา	หัว	เอา	หาง	เอา
nam ⁵	to ³	kan ³	ʔe ³	le:y ⁵	ʔaw ³	ma ⁵	saw ³	ʔaw ³	ma ⁵	pa: ³ kw ⁴ p ⁴
	ตัว	กัน	บ้าง	ลี	เอา	มา	เขา	เอา	มา	ประกอบ
pen ³	to ³	nok ²	ho:ɲ ³	le:w ⁶	na ⁵	kw ¹	ci: ³	day ¹	yok ⁴	to ³
เป็น	ตัว	นก	หงส์	แล้ว		ก็	จะ	ได้	ยก	ตัว
nok ²	ho:ɲ ³	nan ⁵	k ^h in ¹	pay ³	te:ɲ ³	hian ⁵	pay ³	boʔ ⁴	hai ¹	t ^h aw ¹
นก	หงส์	นั่น	จิ้น	ไป	บน	บ้าน	ไป	บอก	ให้	เถา
ke: ⁴	me: ²	ɲiɲ ³	boʔ ⁴	hai ¹	saw ³	tit ⁴	k ^h on ³	piʔ ⁴	k ^h on ³	ho ³
แก่	แม่	หญิง	บอก	ให้	เขา	ติด	บน	ปีก	บน	หัว
k ^h on ³	ha:ɲ ³	nok ²	ho:ɲ ³	nan ⁶	kwa: ⁵	saw ³	kw ¹	ʔaw ³	puy ³	fay ¹
คน	หาง	นก	หงส์	นั่น		เขา	ก็	เอา	ปุย	ฝ้าย
puy ³	lian ³	puy ³	de:ɲ ³	nan ⁶	le:y ⁵	ma ⁵	tit ⁴	sai ⁴	tam ³	to ³
ปุย	เหลือง	ปุย	แดง	นั่น		มา	ติด	ใส่	ตาม	ตัว
p ^h o: ⁵	ʔet ⁴	nok ²	ho:ɲ ³	le:w ⁶	le:w ⁶	kw ¹	wa:ɲ ⁵	way ⁶	te:ɲ ³	hian ⁵
พอ	ทำ	นก	หงส์	แล้ว	แล้ว	ก็	วาง	ไว้	บน	บ้าน
nan ²	loʔ ⁴	k ^h a:w ⁵ ni: ⁶	k ^h ə:y ³	kok ⁴	ci: ³	day ¹	boʔ ⁴	kan ³	k ^h in ¹	
นั่น	แหละ	คราวนี้		เขย	ใหญ่	จะ	ได้	บอก	กัน	จิ้น
pay ³	co:y ³	kan ³	ʔet ⁴	hian ⁵	he:w ¹	nan ⁶	pay ³	co:y ³	kan ³	tat ⁴
ไป	ช่วย	กัน	ทำ	เรือน	แห้ว	นั่น	ไป	ช่วย	กัน	ตัด
ʔaw ³	saw ³	hian ⁵	pa: ⁴	ma ⁵	hok ⁴	kw ³	bo: ⁴	to:ɲ ³	hai ¹	man ⁵
เอา	เสา	เรือน	ผี	มา	หก	กอ	ไม้	ต้อง	ให้	มัน
kw ³	ɲat ⁴	ka: ³ lai ³		loʔ ⁴	le:w ⁶	tat ⁴	hai ¹	man ⁵	mi: ⁵	ɲa:m ²
ตัน	ใหญ่	เท่าไร		หอรอก	แล้ว	ตัด	ให้	มัน	มี	งาม
k ^h aw ¹	way ⁶	hai ¹	man ⁵	ka: ³	ka: ³	kan ³	teɲ	hok ⁴	kw ³	nan ⁶
เข้า	ไว้	ให้	มัน	แค่	แค่	กัน	ทั้ง	หก	ตัน	นั่น
le:y ⁵	le:w ⁶	pay ³	p ^h a: ⁴	ʔaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	ma: ⁵	ma: ⁵	hi: ⁵	sak ⁴
	แล้ว	ไป	ผ่า	เอา	ไม้	ไผ่	มา	มา	ยาว	สัก

k ^h ɛ:n ³	kwa: ⁴	kwa: ⁴	niŋ ³	ko ¹	day ¹	le:w ⁶	ʔaw ³	ma: ⁵	p ^h a: ⁴	hai ¹
แขน	กว่า	กว่า	หนึ่ง	ก็	ได้	แล้ว	เอา	มา	ผ่า	ให้
man ⁵	pen ³	si: ³	kim ¹	k ^h aw ¹	co:y ³	kan ³	t ^h a ^ʔ ⁴	kan ³	law ³	hai ¹
มัน	เป็น	สี่	ซึก	เข้า	ช่วย	กัน	ถาก	กัน	เหลา	ให้
man ⁵	p ^h o: ⁵	bəŋ ⁴	le:y ⁵	le:w ⁶	ko ¹	co:y ³	kan ³	co ^ʔ ⁴	hua ³	co ^ʔ ⁴
มัน	พอ	ดู		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เจาะ	หัว	เจาะ
t ^h ay ⁶	hai ¹	man ⁵	pen ³	hu: ⁵	lo: ⁵	le:w ⁶	ʔet ⁴	ʔik ⁴	ʔan ³	niŋ ³
ท้าย	ให้	มัน	เป็น	รู	ทะลุ	แล้ว	ทำ	อีก	อัน	หนึ่ง
mai ⁴	le:y ⁵	pay ³	tat ⁴	ʔaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	ma: ⁵	niŋ ³	mai ⁴	le:y ⁵
ใหม่		ไป	ตัด	เอา	ไม้	ไผ่	มา	หนึ่ง	ใหม่	
pay ³	tat ⁴	ʔaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	ma: ⁵	sa:m ³	po:ŋ ¹	kap ⁴	so:ŋ ³	po:ŋ ¹
ไป	ตัด	เอา	ไม้	ไผ่	มา	สาม	ปล้อง	กับ	สอง	ปล้อง
k ^h aw ¹	may ⁶	p ^h ay ⁴	so:ŋ ³	t ^h o:n ²	ni: ⁶	hai ¹	man ⁵	mi: ⁵	k ^h o: ¹	tan ³
เข้า	ไม้	ไผ่	สอง	ท่อน	นี้	ให้	มัน	มี	ข้อ	ต้น
ho: ³	tan ³	t ^h ay ⁶	k ^h aw ¹	way ⁶	kwa: ⁵	ʔan ³	ni: ⁶	na: ⁵	le:w ⁶	ko ¹
หัว	ต้น	ท้าย	เข้า	ไว้		อัน	นี้		แล้ว	ก็
co:y ³	kan ³	p ^h a: ⁴	k ^h aw ¹	t ^h aŋ ⁶	so:ŋ ³	t ^h o:n ²	nan ⁶	lo ^ʔ ²	le:w ⁶	ʔaw ³
ช่วย	กัน	ผ่า	เข้า	ทั้ง	สอง	ท่อน	นั้น	เหละ	แล้ว	เอา
ma: ⁵	p ^h a: ⁴	t ^h o:ŋ				k ^h wa: ¹	t ^h aŋ ⁶	so:ŋ ³	t ^h o:n ²	nan ⁶
มา	ผ่า	ครึ่ง(กริยาผ่าครึ่ง)					ทั้ง	สอง	ท่อน	นั้น
le:w ⁶	ko ¹	co:y ³	kan ³	law ³	t ^h aŋ ⁶	si: ³	kim ¹	nan ⁶	le:w ⁶	ko ¹
แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เหลา	ทั้ง	สี่	ชิ้น	นั้น	แล้ว	ก็
co ^ʔ ⁴	hu: ⁵	t ^h ay ⁶	ho: ³	hai ¹	man ⁵	lo: ⁵	ha: ³	kan ³	may ⁶	si: ³
เจาะ	รู	ท้าย	หัว	ให้	มัน	ทะลุ	หา	กัน	ไม้	สี่
kim ¹	ni: ⁶	le:y ⁵	k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ci: ³	pay ³	taŋ ¹
ชิ้น	นี้		เขย	ใหญ่	เขา	ต้อง	การ	จะ	ไป	ตั้ง
ʔet ⁴	hian ⁵	pa: ⁴	k ^h o:y ³	saw ³	ci: ³	co:y ³	bo ^ʔ ⁴	p ^h iŋ ⁵	ʔet ⁴	wiak ²
ทำ	เรือน	ผี	เขย	เขา	จะ	ช่วย	บอก	พวก	ทำ	งาน
nan ⁶	k ^h wa: ⁴	co:y ³	kan ³	ban ⁴	ʔaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	ʔaw ³	ma: ⁵	po:ŋ ¹
นั้น		ช่วย	กัน	หัน	เอา	ไม้	ไผ่	เอา	มา	ปล้อง
niŋ ³	k ^h wa: ⁴	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	p ^h a: ⁴	kan ³	cak ⁴	k ^h aw ¹	hai ¹	man ⁵
หนึ่ง		มา	ช่วย	กัน	ผ่า	กัน	จัก	เข้า	ให้	มัน
pen ³	to ^ʔ ⁴	sa: ²	ke:ŋ ³	lem ²	no:y ⁶	no:y ⁶	ʔo:n ⁴	ʔo:n ⁴	k ^h o:y ³	kok ⁴
เป็น	ตอก	ตะแคง		ตอก	น้อย	น้อย	อ่อน	อ่อน	เขย	ใหญ่

saw ³	to: ¹	ka:n ³	tan ³	?aw ³	pay ³	?et ⁴	wia? ²	la:y ³	ya: ⁴	to? ⁴
เขา	ต้อง	การ	บอกให้	เอา	ไป	ทำ	งาน	หลาย	อย่าง	ตอก
ni: ⁶	na: ²	to: ¹	ka:n ³	?aw ³	ma: ⁵	?et ⁴	p ^h u? ⁴	k ^h ε:n ³	so:n ²	k ^h wan ³
นี้	นะ	ต้อง	การ	เอา	มา	ทำ	ผูก	แขน	ซ่อน	ขวัญ
ko: ¹	day ¹	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?et ⁴	ŋan ⁵	po? ⁴		?et ⁴
ก็	ได้	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ทำ	พวงเงินพวงทอง			ทำ
way ⁶	lo: ⁵	t ^h a: ¹	day ¹	?et ⁴	way ⁶	lo: ⁵	kap ⁴	hian ⁵	day ¹	lo:y ⁵
ไว้	รอ	ท่า	ได้	ท่า	ไว้	รอ	กับ	บ้าน	ได้	
ləy ²	p ^h o: ⁵	ti:n ⁴	caw ⁶	k ^h i:n ¹	ma: ⁵	mi: ²	lan ³	p ^h o: ⁵	hun ²	sa:y ³
	พอ	ตื่น	เช้า	ขึ้น	มา	วัน	หลัง	พอ	รุ่ง	สาย
ŋa:y ⁵	caw ⁶	le:w ⁶	le:w ⁶	le:y ⁵	?ay ¹	?ii ⁴	pi: ¹	no: ⁶	ko: ¹	ci: ³
กินข้าว	เช้า	แล้ว	แล้ว		คนสูงอายุ	พี่	น้อง	ก็	จะ	
kiam ³	kin ³	k ^h aw ¹	kin ³	ŋa:y ⁵	kan ³	le:w ⁶	lo? ²	le:w ⁶	k ^h o:y ³	saw ³
เตรียม	กิน	ข้าว	กิน	ข้าวเช้า	กัน	แล้ว		แล้ว	เขย	เขา
ci: ³	day ¹	bo? ⁴	ta: ³	hai ¹	k ^h on ³	pay ³	kəot ⁴	pen ³	p ^h u: ³	di: ³
จะ	ได้	บอก	ทาง	ให้	ขอน	ไป	เกิด	เป็น	ผู้	ดี
ya: ⁴	hai ¹	man ⁵	pen ³	to: ³	sat ⁴	to: ³	pe:t ⁴	hai ¹	pay ³	kəot ⁴
อย่า	ให้	มัน	เป็น	ตัว	สัตว์	ตัว	เปรต	ให้	ไป	เกิด
pen ³	kon ³ hu: ³ p ^h u: ³	di: ³	le:y ⁵	le:w ⁶	bo? ⁴	hai ¹	pay ³			
เป็น	คนมีความรู้ดี				แล้ว	บอก	ให้	ไป		
su: ⁴ wa: ² su: ⁴ siŋ ³ su: ⁴ ne: ⁵ su: ⁴ le:y ⁵ no:y ⁵							kap ⁴ ni: ⁶	k ^h o:y ³	saw ³	
หาพี่น้องตามสกุลที่ตายไป							เอาอันนี้	เขย	เขา	
bo? ⁴	hai ¹	k ^h on ³	kin ³	ŋa:y ⁵	?im ⁴	le:w ⁶	k ^h o:y ³	saw ³	ci: ³	ba:y ⁵
บอก	ให้	ขอน	กิน	ข้าวเช้า	อิม	แล้ว	เขย	เขา	จะ	ย้าย
k ^h on ³	?o? ⁴	ma: ⁵	le:w ⁶	le:y ⁵	saw ³	ci: ³	ha: ³	?aw ³	mo: ³	k ^h wan ³
ขอน	ออก	มา	แล้ว		เขา	จะ	หา	เอา	หมอ	ขวัญ
ma: ⁵	so:n ²	k ^h wan ³	p ^h u: ¹	yu: ⁴	ma: ⁵	su: ⁴	k ^h wan ³ p ^h u: ¹			
มา	ซ่อน	ขวัญ		ผู้	อยู่	มา	สู่	ขวัญ		ผู้
yan ⁵	p ^h o: ⁵	so:n ²	k ^h wan ³ le:w ⁶	le:w ⁶	le:y ⁵	p ^h u: ¹	kon ³	?i:n ⁵		
ยัง	พอ	ซ่อน	ขวัญ		แล้ว	แล้ว	ผู้	คน	อื่น	
saw ³	ci: ³	k ^h am ³	to? ⁴	sa: ² ke: ³ ŋ ³	way ⁶	lo: ²	t ^h a: ¹	kon ³	la: ²	
เขา	จะ	จับ	ตอก	ตะแคง		ไว้	รอ	ท่า	คน	ละ
lem ²	le:y ⁵	lo: ²	way ⁶	p ^h u? ⁴	k ^h ε:n ³	?aw ³	k ^h wan ³ p ^h u: ¹	yu: ⁴		
เล่ม		รอ	ไว้	ผูก	แขน	เอา	ขวัญ	ผู้	อยู่	

p ^h u:ŋ ⁴	te: ⁴	la: ²	kon ³	le:y ⁵	kw ¹	to:ŋ ¹	la? ⁴	k ^h ɛ:n ³	k ^h aw ¹	kuan ³
แต่	ละ	คน	ก็	ต้อง	ลาก	แขน	เข้า	ข้างใน		
hian ⁵	le:w ⁶	mo: ³	so:n ²	k ^h wan ³ nan ⁶	saw ³	ci: ³	?aw ³	pi: ¹		
บ้าน	แล้ว	หมอ	ซ่อน	ขวัญ	นั่น	เขา	จะ	เอา	พี	
no:ŋ ⁶	p ^h u: ¹	ta:y ³	nan ⁶	ta:m ³	kan ³	mi: ³	ki: ⁴	kon ³	kw ¹	?aw ³
น้อง	ผู้	ตาย	นั่น	ตาม	กัน	มี	ก็	คน	ก็	เอา
ta:m ³	pay ³	hai ¹	met ⁴	lo:y ⁵	lo:y ²	ŋa:ŋ ²	hai ¹	day ¹	sa:m ³	?o:m ¹
ตาม	ไป	ให้	หมด			เดิน	ให้	ได้	สาม	รอบ
k ^h on ³	nan ⁶	p ^h o: ⁵	ŋa:ŋ ²	hai ¹	day ¹	sa:m ³	?o:m ¹	le:w ⁶	kwa: ⁵	p ^h u: ¹
ซ่อน	นั่น	พอ	เดิน	ให้	ได้	สาม	รอบ	แล้ว		ผู้
k ^h am ³	to? ⁴	way ⁶	nan ⁶	na: ²	la? ²	k ^h ɛ:n ³	p ^h u: ¹	ŋa:ŋ ²	ta:m ³	kon ¹
จับ(ถือ)ดอก	ไว้	นั่น			ลาก	แขน	ผู้	เดิน	ตาม	กัน(หลัง)
mo: ³	so:n ²	k ^h wan ³ nan ⁶	le:w ⁶	kw ¹	la? ²	k ^h aw ¹	kuan ³	hian ⁵		
หมอ	ซ่อน	ขวัญ	นั่น	แล้ว	ก็	ลาก	เข้า	ข้างใน	บ้าน	
hai ¹	met ⁴	pi: ¹	no:ŋ ⁶	cu: ²	kon ³	co:y ³	kan ³	yok ²	?aw ³	k ^h on ³
ให้	หมด	พี	น้อง	ทุก	คน	ช่วย	กัน	ยก	เอา	ซ่อน
loŋ ⁵	hian ⁵	?ɛ: ⁴	loŋ ⁵	ma: ⁵	ho:t ²	kw:ŋ ¹ la:ŋ ⁵		le:w ⁶	le:w ⁶	
ลง	เรือน		ลง	มา	ถึง	ข้างล่างบริเวณบ้าน		แล้ว		
loŋ ⁵	ma: ⁵	ho:t ²	kw:ŋ ¹ la:ŋ ⁵	tin ³	k ^h an ¹ lay ⁵		le:w ⁶	le:w ⁶	kw ¹	
ลง	มา	ถึง	ใต้ถุน		ดิน	บันได		แล้ว	แล้ว	ก็
co:y ³	kan ³	yok ²	?aw ³	k ^h on ³	ka:t ^h ap ⁴	?aw ³	ma: ⁵	way ⁶	ka:ŋ ³	
ช่วย	กัน	ยก	เอา	ซ่อน	กระเบื้อง	เอา	มา	ไว้	กลาง	
ba:n ¹	sak ⁴	p ^h ak ⁴	niŋ ³	le:y ⁵	le:w ⁶	kw ¹	co:y ³	kan ³	pə:t ⁴	fa: ³
บ้าน	สัก	พัก	หนึ่ง		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เปิด	ฝา
ho:ŋ ⁵	k ^h on ³	nan ⁶	?o? ⁴	ma: ⁵	way ⁶	sak ⁴	p ^h ak ⁴	niŋ ³	le:y ⁵	k ^h i: ⁵
โถง	ซ่อน	นั่น	ออก	มา	ไว้	สัก	พัก	หนึ่ง		คือ
ya? ⁴	hai ¹	bo: ¹	p ^h i: ³	bəŋ ⁴	to: ³	fa: ⁶	to: ³	wan ⁵	kwa: ⁵	le:w ⁶
อยาก	ให้	(คนนั้น)ผี	ดู		ฟ้า	ดู	ตะวัน	แล้ว		
le:w ⁶	kw ¹	pay ³	tat ⁴	?aw ³	kw: ³ ka: ³ ma: ⁵	?et ⁴	wi: ³	le:w ⁶		
แล้ว	ก็	ไป	ตัด	เอา	ต้นหญ้า	คา	มา	ทำ	หวี	แล้ว
ma: ⁵	wi: ³	p ^h om ³	hai ¹	bo: ¹	p ^h i: ³	yu: ⁴	naŋ ²	ho:ŋ ⁵	nan ⁶	p ^h o: ⁵
มา	หวี	ผม	ให้	(คนนั้น)ผี	อยู่	ที่	โถง	นั่น	พอ	
pen ³	hit ²		p ^h u: ¹	law ⁵	kwa: ⁵	le:w ⁶	pi: ¹	no:ŋ ⁶	ti: ²	yu: ⁴
เป็น	ธรรมเนียม	คน	ลาว		แล้ว	พี	น้อง	ที่	อยู่	

ten ³	hian ⁵	nan ²	na: ²	kap ⁴ ni: ⁶	saw ³	kw ¹	co:y ³	kan ³	yip ⁴	
บน	บ้าน	นั้น	(แหละ)	คราวนี้	เขา	ก็	ช่วย	กัน	หยิบ	
ʔaw ³	ciaŋ ³	ti: ²	ʔet ⁴	kʰaw ¹	way ⁶	nan ²	na: ²	yok ²	pay ³	way ⁶
เอา	ของ	ที่	ทำ	เข้า	ไว้	นั้น	แหละ	ยก	ไป	ไว้
tʰɛ:n ⁵	kʰon ³	con ³	met ⁴	cu: ²	ya:ŋ ⁴ nan ²	loʔ ²	ti: ²	ʔet ⁴	kʰaw ¹	
แทน	ขอน	จน	หมด	ทุก	อย่างนั้น		ที่	ทำ	เข้า	
way ⁶	ʔoʔ ⁴	pay ³	wa:ŋ ³	way ⁶	caŋ ³	kʰon ³	kap ⁴	ni: ⁶	saw ³	ci: ³
ไว้	ออก	ไป	วาง	ไว้	ตรง	ขอน	คราวนี้	เขา	จะ	
ʔan ¹	wa: ²	pen ³	bo: ¹	pʰi: ³	no:n ⁵	hian ⁵	kap ⁴ ni: ⁶	pʰiŋ ²		
เรียก	ว่า	เป็น	ตัว	ผี	นอน	บ้าน	คราวนี้	ฟังจะบอก		
me: ² ŋiŋ ³		me: ² pa: ⁵		cu: ²	kon ³	le:y ⁵	kw ¹	co:y ³	kan ³	tʰoʔ
ผู้หญิงทุกรุ่น	ทุกอายุ			ทุก	คน		ก็	ช่วย	กัน	เท
ʔuʔ ⁴	nam ⁶	lo:ŋ ⁵	kw:ŋ ¹ la:ŋ ⁵	hai ¹	met ⁴	le:y ⁵	kap ⁴ ni: ⁶		kw ¹	
โอ่ง	น้ำ	ลง	ใต้ถุนบ้าน	ให้	หมด		คราวนี้		ก็	
co:y ³	kan ³	lo:ŋ ⁵	hian ⁵	ma: ⁵	hai ¹	met ⁴	cu: ²	kon ³	le:y ⁵	le:w ⁶
ช่วย	กัน	ลง	บ้าน	มา	ให้	หมด	ทุก	คน		แล้ว
kw ¹	co:y ³	kan ³	boŋ ⁴	na: ¹	kʰon ³	le:w ⁶	kw ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³
ก็	ช่วย	กัน	มอง	หน้า	คนตาย	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา
may ⁶	ʔaw ³	ciaʔ ²	ma: ⁵	mat ²	ho:ŋ ⁵	kʰaw ¹	kwa: ⁵	le:w ⁶	cai ³	hai ¹
ไม้	เอา	เชือก	มา	มัด	โลง	เข้า		แล้ว	ใช้	ให้
luʔ ²	kʰo:y ³	la:n ³	kʰo:y ³	ma: ⁵	sak ⁴	si: ⁴	kon ³	kwa: ⁵	co:y ³	kan ³
ลูก	เขย	หลาน	เขย	มา	ตัก	สี่	คน		ช่วย	กัน
ʔaw ³	may ⁶	so:t ⁴	sai ⁴	ciaʔ ²	ti: ²	pʰuʔ ⁴	ho:ŋ ⁵	way ⁶	nan ²	le:w ⁶
เอา	ไม้	สอด	ใส่	เชือก	ที่	ผูก	โลง	ไว้	นั้น	แล้ว
kʰo:y ³	tʰaŋ ⁶	si: ⁴	kon ³	kw ¹	co:y ³	kan ³	ha:m ³	ʔaw ³	kʰon ³	kʰin ¹
เขย	ทั้ง	สี่	คน	ก็	ช่วย	กัน	ห้าม	เอา	ขอน	ขึ้น
sai ⁴	ba: ⁴	le:y ⁵	kw ¹	kʰo:y ³	tʰaŋ ⁶	si: ⁴	kon ³	ha:m ³	kʰin ¹	ba: ⁴
ใส่	ป่า	แล้ว	ก็	เขย	ทั้ง	สี่	คน	ห้าม	ขึ้น	ป่า
le:w ⁶	co:y ³	kan ³	ha:m ³	kʰaw ¹	pa: ⁴	hɛ:w ⁵	kwa: ⁵	pʰo: ³	pay ³	ho:t ²
แล้ว	ช่วย	กัน	ห้าม	เข้า	ป่า	แห้ว		พอ	ไป	ถึง
pa: ⁴	hɛ:w	le:w ⁶	kwa: ⁵	caw ³	pʰa:p ¹	saw ³	kw ¹	cai ³	hai ¹	bo: ¹
ป่า	ช้า	แล้ว		เจ้า	ภาพ	เขา	ก็	ใช้	ให้	ผู้
kon ³	ʔi:n ⁴	pay ³	ni:mon ⁵		pʰaʔ	ma: ⁵	le:y ⁵	ci: ³	ʔaw ³	ki: ⁴
คน	อื่น	ไป	นิมนต์	พระ	มา			จะ	เอา	ก็

ʔoŋ³ ko¹ day¹ ʔi:k⁴ ya:ŋ⁴ niŋ² ko¹ ni:mon⁵ p^haʔ ti:²
 องค์ ก็ ได้ อีก อย่าง หนึ่ง ก็ นิมนต์ พระ ที่
 hu:⁶ ma:⁵ t^he:t² kwa:m³ pa:³wat⁴ k^ho:ŋ³ bo:³ kon³ ta:y³
 รู้ มา เทศน์ ความ ประวัติ ของ ไร่ คน ดาย
 sak⁴ chua² mo:ŋ⁵ niŋ² p^ho:⁵ t^he:t² cop⁴ le:y⁵ kwa:⁵ le:w⁶ caw³
 สัก ชั่ว โมง หนึ่ง พอ เทศน์ จบ แล้ว แล้ว เจ้า
 p^ha:p¹ saw³ ci:³ t^ho:t¹ p^ha:¹ hai¹ p^hu:¹ ta:y³ t^ham⁵ bun³ t^ham⁵
 ภาพ เขา จะ ทอด ผ้า ให้ คน ดาย ทำ บุญ ทำ
 t^ha:n⁵ ke:⁴ p^hu:¹ ta:y³ nan⁶ le:y⁵ le:w⁶ ci:³ hai¹ man⁵ pay³
 ทาน แก่ คน ดาย นั้น แล้ว จะ ให้ มัน ไป
 ko:t⁴ pen³ p^hu:¹ kon³ hu:³ p^hu:¹ di:³ nan⁶ loʔ² kwa:⁵
 เกิด เป็น ผู้ คน รู้ ผู้ ดี นั้น แหละ
 kap⁴ni:⁶ na:² saw³ ci:³ ko¹ co:y³ kan³ cap⁴ co:y³ kan³
 คราวนี้ เขา จะ ก็ ช่วย กัน จับ ช่วย กัน
 hiw co:y³ kan³ k^ham³ ʔaw³ k^hon³ nan⁶ le:y⁵ ʔo:m¹ ko:ŋ³ fo:n⁵
 หิ้ว ช่วย กัน ถือ เอา ขอน นั้น อ้อม กอง ฟอน
 ti:² ʔet⁴ way⁶ nan² loʔ² le:y⁵ ʔo:m¹ hai¹ day¹ sa:m³ ʔo:m¹
 ที่ ทำ ไว้ นั้น อ้อม ให้ ได้ สาม อ้อม
 p^ho:⁵ ʔo:m¹ day¹ sa:m³ ʔo:m¹ le:w⁶ le:y⁵ ko¹ co:y³ kan³ ʔe:⁴
 พอ อ้อม ได้ สาม อ้อม แล้ว ก็ ช่วย กัน (เยอะ)
 ʔe:⁴ kon³ k^haw¹ kwa:⁵ co:y³ kan³ yok² kan³ k^hin¹ te:ŋ³ ko:ŋ³
 (เยอะ) คน เข้า ช่วย กัน ยก กัน ขึ้น บน กอง
 fo:n⁵ ʔet⁴ hai¹ man⁵ di:³ nan⁶ le:y⁵ le:w⁶ co:y³ kan³ boŋ⁴
 ฟอน ทำ ให้ มัน ดี นั้น แล้ว ช่วย กัน ดู
 hai¹ man⁵ di:³ nai⁵ ya:⁵ hai¹ k^hon³ man⁵ hiaŋ³ pay³ fa:y⁴
 ให้ มัน ดี นะ อย่า ให้ ขอน มัน ตะแคง ไป ฝาย
 ni:⁶ fa:y⁴ nan⁶ le:y⁵ nai⁵ le:w⁶ k^ho:y³ kok⁴ ko¹ boʔ⁴ hai¹
 นี้ ฝาย นั้น นะ แล้ว เขย กก ก็ บอก ให้
 pay³ tat⁴ ʔaw³ may⁶ dip⁴ hai¹ man⁵ pen³ may⁶ ciŋ³ hai¹
 ไป ตัด เอา ไม้ คีบ ให้ มัน เป็น ไม้ จริง ให้
 man⁵ hi:⁵ la:w⁵ la:w⁵ sak⁴ so:ŋ³ sa:m³ wa:⁵ niŋ³ le:w⁶ ʔaw³
 มัน ยาว ราว ราว สัก สอง สาม วา หนึ่ง แล้ว เอา
 ma:⁵ sak⁴ so:ŋ³ ko:³ niŋ³ le:y⁵ nai⁵ hai¹ man⁵ ko:³ ɲai⁴
 มา สัก สอง กอ หนึ่ง ให้ มัน กอ ใหญ่

la:w ⁵	la:w ⁵	sak ⁴	so:ŋ ³	sa:m ³	kam ³	niŋ ³	ko:n ⁴	ti: ²	ci: ³	ʔaw ³
ราว	ราว	สัก	สอง	สาม	กำ	หนึ่ง	ก่อน	ที่	จะ	เอา
may ⁶	so:ŋ ³	ko: ³	ni: ⁶	ma: ⁵	p ^h a:t ⁴	k ^h ə:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	boʔ ⁴
ไม้	สอง	กอ	นี้	มา	พาด	เขย	กก	เขา	จะ	บอก
sap ⁴ pə: ⁴		le:y ⁵	pə:t ⁴	fa: ³	na: ¹	ho:ŋ ⁵	nan ⁶	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	le:w ⁶
สัปเหร่อ			เปิด	ฝา	หน้า	โลง	นั้น	ออก	มา	แล้ว
boʔ ⁴	hai ¹	sap ⁴ pə: ⁴		ʔaw ³	ma:pa:w ²⁶	ti: ²	saw ³	poʔ ⁴	piaʔ ⁴	
บอก	ให้	สัปเหร่อ			เอา	มะพร้าวที่	เขา	ปลูก	เปลือก	
way ⁶	nan ⁶	le:y ⁵	ʔaw ³	ma: ⁵	nuay ⁴	niŋ	kwa: ⁵ hai ¹	sap ⁴ pə: ⁴		
ไว้	นั้น		เอา	มา		หนึ่ง		ให้	สัปเหร่อ	
ʔaw ³	pa: ²⁶	ma: ⁵	ta:p ⁴	ʔaw ³	nam ⁶	ma:pa:w ²⁶	ma: ⁵	la:ŋ ⁶	na: ⁶	
เอา	มีด	มา	ทุบ	เอา	น้ำ	มะพร้าวมา	ล้าง	หน้า		
k ^h on ³	sia ⁵	kwa: ⁵	p ^h o: ³	ʔet ⁴	cen ³		le:w ⁵	le:y ⁵	saw ³	ko ¹
ขอน			พอ	ทำ	อย่างนั้น		แล้ว	นะ	เขา	ก็
ci: ³	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	ho: ⁴	p ^h a: ¹	k ^h o:ŋ ¹	bo: ³	kon ³	ta:y ³	nan ²
จะ	ช่วย	กัน	เอา	ห่อ	ผ้า	ของ	ไธ้	คน	ตาย	นั้น
loʔ ²	kwa: ⁵	co:y ³	kan ³	yo:n ⁵	k ^h a:m ¹	k ^h on ³	sak ⁴	sa:m ³	tia ³	
		ช่วย	กัน	โยน	ข้าม		ขอน	สัก	สาม	
niŋ ²	le:y ⁵	le:w ⁵	ko ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	may ⁶	so:ŋ ³	ko: ³	ti: ²
หนึ่ง		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ไม้	สอง	กอ	ที่
tat ⁴	ʔaw ³	nan ⁶	loʔ ²	p ^h a:t ⁴	t ^h ap ²	ho:ŋ ⁵	k ^h on ³	way ⁶	t ^h an ⁶	so:ŋ ³
ตัด	เอา	นั้น	แหละ	พาด	ทับ	โลง	ขอน	ไว้	ทั้ง	สอง
sa:ŋ ¹	ya: ⁵	hai ¹	k ^h on ³	man ⁵	tok ⁴	le:w ⁵	ko ¹	co:y ³	kan ³	met ⁴
	อย่า	ให้	ขอน	มัน	ตก	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	หมด
cu: ²	kon ³	nan ⁶	loʔ ²	le:w ⁵	ko ¹	co:y ³	kan ³	to: ⁴	fa:y ⁵	k ^h aw ¹
ทุก	คน	นั้น	แหละ	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ดอก		เข้า
kwa: ⁵	ko ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	lon ¹	lua ³	pay ³	cut ⁴	ko:ŋ ³	fo:n ⁵
	ก็	ช่วย	กัน	เอา		พิน	ไป	จุด		พิน
p ^h o: ³	ci: ³	cut ⁴	ko:ŋ ³	fo:n ⁵	hu: ⁶	cak ⁴	wa: ²	fay ⁵	man ⁵	hun ²
พอ	จะ	จุด	กอง	พอน	รู้	จัก	ว่า	ไฟ	มัน	พุ่ง
k ^h in ²	le:w ⁵	kwa: ⁵	le:w ⁵	p ^h u: ¹	ci: ³	ta:w ⁴	hian ⁵	ko ¹	ta:w ⁴	lay ²
จิ้น	แล้ว		แล้ว	ผู้	จะ	กลับ	บ้าน	ก็	กลับ	ได้
le:y ⁵	le:w ⁵	p ^h u: ¹	ci: ³	nan ²	faw ¹	boŋ ⁴	k ^h on ³	sak ⁴	kaw ¹	kon ³
	แล้ว	ผู้	จะ	นั่ง	เฝ้า	ดู	ขอน	สัก	เก้า	คน

sip ⁴	kon ³	kam ³ lan ⁵	fay ⁵	hun ²	k ^h in ²	nan ⁶	caw ³	k ^h o:ŋ ³	saw ³
สิบ	คน	กำลัง	ไฟ	พุง	ขึ้น	นั้น	เจ้า	ของ	เขา
ci: ³	ni:mon ⁵	p ^h aʔ ⁴	ma: ⁵	sak ⁴	si: ⁴	ʔon ³	niŋ ²	ʔaw ³	ma: ⁵
จะ	นิมนต์	พระ	มา	สัก	สี่	องค์	หนึ่ง	เอา	มา
suat ⁴	p ^h aʔ ⁴ t ^h am ⁵	na: ¹	fay ⁵	kwa: ⁵	le:w ⁵	p ^h u: ¹	ci: ³	yu: ⁴	faw ¹
สวด	พระธรรม	หน้า	ไฟ		แล้ว	ผู้	จะ	อยู่	เฝ้า
kaw ¹	kon ³	sip ⁴	kon ³	nan ⁶	na: ²	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	way ⁶ co:y ³
เก้า	คน	สิบ	คน	นั้น		ต้อง	การ	เอา	ไว้ ช่วย
kan ³	pit ⁴	co:y ³	kan ³	te:ŋ ⁴	co:y ³	kan ³	boŋ ⁴	hai ¹	cən ³ k ^h on ³
กัน	ปิด	ช่วย	กัน	แต่ง	ช่วย	กัน	ดู	ให้	จน ขอน
may ¹	met ⁴	le:y ⁵	ʔo: ¹	haw	hen ³	wa: ²	k ^h on ³	may ¹	met ⁴ le:w ⁵
ใหม่หมด อ้อ เรา เห็น ว่า ขอน ใหม่หมด แล้ว									
na: ⁵	ko: ³	ciaŋ ³	kan ³	ta:w ⁴	hian ⁵	day ¹	ti:n ⁴	no:n ⁵	le:w ⁶ k ^h o:y ³
	ก็	เดิน	กัน	กลับ	บ้าน	ได้	ตื่น	นอน	แล้ว เขย
k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	pay ³	boʔ ⁴	ta:ŋ ³	hai ¹	p ^h i: ³	lo:ŋ ² pay ³
เขย	ใหญ่	เขา	จะ	ไป	บอก	ทาง	ให้	ผี	ล่อง ไป
kwa: ⁵	boʔ ⁴	po:ŋ ⁴	hai ¹	p ^h i: ³	pay ³	le:y ⁵	na:y ⁵	kap ⁴ ni: ⁶	k ^h o:y ³
	บอก	ช่อง	ให้	ผี	ไป			คราวนี้	เขย
kok ⁴	saw ³	ci: ³	boʔ ⁴	ʔaw ³	luʔ ²	k ^h o:y ³	la:n ³	k ^h o:y ³	le:w ⁶ cai ³
ใหญ่	เขา	จะ	บอก	เอา	ลูก	เขย	หลาน	เขย	แล้ว ไข่
hai ¹	la:n ³	pai ³	pay ³	ʔaw ³	pa: ⁶	k ^h iaŋ ³	kaʔ ⁴	kuan ⁴	k ^h ua ⁵ ʔoʔ ⁴
ให้	หลาน	สะใภ้	ไป	เอา	มีด	เขียง	นี้	ใน	ครัว ออก
ma: ⁵	le:y ⁵	po:m ¹	ten ³	ʔaw ³	hua ³ ho:m ³	ka:t ^h iam	p ^h ak ⁴ cai ³		
มา		พร้อม	ทั้ง	เอา	หัวหอม	กระเทียม	ตะไคร้		
ʔaw ³	ʔoʔ ⁴	ma: ⁵	po:m ¹	kan ³	hai ¹	met ⁴	t ^h i: ⁵	diaw ³	le:y ⁵ le:w ⁶
เอา	ออก	มา	พร้อม	กัน	ให้	หมด	ที่	เดียว	แล้ว
k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³	ko: ¹	tan ³	ʔaw ³	p ^h iŋ ⁵	la:n ³	k ^h o:y ³	nan ² ʔe: ⁴
เขย	กก	เขา	ก็	เรียก	เอา	พวก	หลาน	เขย	นั้น แหละ
saw ³	pay ³	k ^h am ³	ʔaw ³	pa: ⁶	le:w ⁶	cai ³	hai ¹	saw ³	pay ³ pa:t ³
เขา	ไป	จับ	เอา	มีด	แล้ว	ไข่	ให้	เขา	ไป ถือ
ʔaw ³	to:n ⁴	mu: ³	ma: ⁵	kon ³	laʔ ⁴	to:n ⁴	k ^h aw ¹ ko: ¹		
เอา	ขึ้น	หมู	มา	คน	ละ	ขึ้น(ลักษณะขึ้นใหญ่ๆ)			ก็
ma: ⁵	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	ma: ⁵	wa:ŋ ³	sai ⁴	k ^h iaŋ ³	k ^h aw ¹	le:w ⁶ ko: ¹
มา	ช่วย	กัน	เอา	มา	วาง	ใส่	เขียง	เข้า	แล้ว ก็

co:y ³	kan ³	ɿaw ³	pa: ⁶	ma: ⁵	kon ³	laʔ ⁴	maʔ ⁴	k ^h aw ¹	le:w ⁶	ko: ¹
ช่วย	กัน	เอา	มีด	มา	คน	ละ		เข้า	แล้ว	ก็
co:y ³	kan ³	p ^h u: ¹	t ^h i: ⁵	ci: ³	han ⁴	k ^h a: ³	p ^h ak ⁴ cai ³	ko: ¹	han ⁴	
ช่วย	กัน	ผู้	ที่	จะ	หัน	ข้า	ตะไคร้		ก็	หัน
po:m ¹	ten ³	hua ³ ho:m ³		ka: ³ t ^h iam		ma: ⁴ ɿiat ⁴		k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³
พร้อม	ทั้ง	หัวหอม		กระเทียม	พริก			เขย	กก	เขา
ci: ³	cai ³	hai ¹	luʔ ²	k ^h o:y ³	la:n ³	k ^h o:y ³	cai ³	hai ¹	fak ⁴	to:n ³
จะ	ใช้	ให้	ลูก	เขย	หลาน	เขย	ใช้	ให้	สับ	ขึ้น
to: ³	mu: ⁴	sap ⁴	hai ¹	leʔ ²	lu: ²	leʔ ²	le:w ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³
ตัว	หมู	สับ	ให้	แหลก	เหลว			แล้ว	ก็	ช่วย
kan ³	kwa:y ⁴	ɿaw ³	k ^h a: ³	p ^h ak ⁴	cai ³	ho:m ³	ka: ³ t ^h iam		ma: ⁴ ɿiat ⁴	
กัน	เขี่ย	เอา	ข้า	ตะไคร้		หอม	กระเทียม	พริก		
ɿaw ³	ma: ⁵	luam ⁵	kan ³	kap ⁴	to: ³	mu: ⁴	t ^h i: ⁵	sap ⁴	way ⁶	nan ⁶
เอา	มา	รวม	กัน	กับ	ตัว	หมู	ที่	สับ	ไว้	นั้น
le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	tan ³	me: ² niŋ ³		p ^h u: ³ ca:y ³	ti: ²	k ^h o:y ³	
แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ทั้ง	แม่หญิง		ผู้ชาย		ที่	เขย
kok ⁴	saw ³	cai ³	k ^h aw ¹	way ⁶	nan ²	loʔ ²	k ^h am ³	pa: ⁶	k ^h aw ¹	way ⁶
กก	เขา	ใช้	เข้า	ไว้	นั้น		ถือ	มีด	เข้า	ไว้
nan ²	fak ⁴	hai ¹	man ⁵	pon ¹	pi: ¹	kan ³	pay ³	sap ⁴	hai ¹	man ⁵
นั้น	สับ	ให้	มัน	ปน	ปี้	กัน	ไป	สับ	ให้	มัน
leʔ ²	lu: ²	leʔ ²	le:w ³	hai ¹	man ⁵	pon ¹	pi: ¹	kan ³	pay ³	met ⁴
	แหลก	เหลว		ให้	มัน	ปน	ปี้	กัน	ไป	หมด
nan ⁶	loʔ ²	k ^h a: ⁴	ɿe: ⁴	boʔ ⁴	k ^h a: ⁴	ɿe: ⁴	ko: ¹	sa:ŋ ¹	man ⁵	ɿan ³
นั้น	แหละ	ขาด	มั่ง	ไม่	ขาด	มั่ง	ก็	ช่าง	มัน	อัน
ni: ⁶	loʔ ²	saw ³	ɿan ¹	wa: ²	ɿet ⁴	p ^h ak ⁴	ya: ¹	pa: ¹	yam ⁵	
นี้	แหละ	เขา	เรียก	ว่า	ทำ	ผัก	หญ้า	ปลา	ยำ	
le:w ⁶	fak ⁴	ko:y ¹	fak ⁴	la:p ²	k ^h aw ¹	ɿe: ⁴	ɿan ³	ni: ⁶	loʔ ²	saw ³
แล้ว	สับ	ก้อย	สับ	ลาบ	เข้า	ลี	อัน	นี้	แหละ	เขา
ɿan ¹	wa: ²	ɿaw ³	way ⁶	kin ³	tok ⁴	kin ³	yaʔ ⁴	kap ⁴ ni: ⁶		k ^h o:y ³
เรียก	ว่า	เอา	ไว้	กิน	ทุกข์	กิน	ยาก	คราวนี้		เขย
kok ⁴	saw ³	ci: ³	boʔ ⁴	hai ¹	pi: ¹	hai ¹	no:ŋ ⁶	fa:y ⁴	kon ³	ta:y ³
กก	เขา	จะ	บอก	ให้	พี่	ให้	น้อง	ฝ่าย	คน	ตาย
le:w ⁶	k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	ɿet ⁴	baŋ ¹		nam ⁶	tok ⁴	way ⁶
แล้ว	เขย	กก	เขา	จะ	ทำ	กระบอก		น้ำ	ทุกข์	ไว้

ban ¹	nin ³	k ^h ə:y ³	saw ³	ci: ³	?et ⁴	ban ¹	nam ⁶	tok ⁴		
กระบอก	หนึ่ง	เขย	เขา	จะ	ทำ	กระบอก	น้ำ	ทุกซ์		
way ⁶	kw:n ⁴	le:w ⁶	saw ³	kw: ¹	t ^h ə? ⁴	nam ⁶	sai ⁴	kwuan ³	ban ¹	
ไว้	ก่อน	แล้ว	เขา	ก็	เท	น้ำ	ใส่	ข้างใน	กระบอก	
nan ²	kw: ¹	ci: ³	?aw ³	way ⁶	hai ¹	pi: ¹	no:ŋ ⁶	p ^h u: ¹	ta:y ³	nan ⁶
นั้น	ก็	จะ	เอา	ไว้	ให้	พี่	น้อง	ผู้	ตาย	นั้น
ma: ⁵	nan ²	kin ³	ban ¹	nam ⁶	tok ⁴	kap ⁴ ni: ⁶	k ^h ə:y ³	kok ⁴	saw ³	
มา	นั่ง	กิน	บั้ง	น้ำ	ทุกซ์	คราวนี้	เขย	ใหญ่	เขา	
ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	ma: ⁵	nan ²	kin ³	t ^h i: ²	la? ²	kon ³	le:w ⁶	k ^h ə:y ³
จะ	บอก	ให้	มา	นั่ง	กิน	ที่	ละ	คน	แล้ว	เขย
saw ³	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	nan ²	ŋin ³	ŋo:ŋ ³	kin ³	le:w ⁶	k ^h ə:y ³	saw ³
เขา	จะ	บอก	ให้	นั่ง	ของ	ของ	กิน	แล้ว	เขย	เขา
ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	?aw ³	mi: ⁵	yip ⁴	kw:y ¹	yip ⁴	la:p ²	nan ²	kw:n ⁴
จะ	บอก	ให้	เอา	มือ	หยิบ	ก้อย	หยิบ	ลาบ	นั้น	ก่อน
ti: ²	ci: ³	kin ³	nan ⁶	hai ¹	he:n ³	kw: ³	k ^h i:n ¹	boŋ ⁴	fa: ⁶	boŋ ⁴
ที่	จะ	กิน	นั้น	ให้	แขน	คอ	ขึ้น	ดู	ฟ้า	เบ้ง
t ^h ε:n ³	kap ⁴ ni: ⁶	hai ¹	pa? ⁴	hai ¹	wa: ²	kin ³	tok ⁴	kin ³	ya? ⁴	
แถม	คราวนี้	ให้	พูด	ให้	ว่า	กิน	ทุกซ์	กิน	ยาก	
fa: ⁶	?ə:y ⁴	t ^h ε:n ³	?ə:y ⁴	le:w ⁶	k ^h ə:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	ŋε: ⁴	ban ¹
ฟ้า	เอ๋ย	แถม	เอ๋ย	แล้ว	เขย	ใหญ่	เขา	จะ	ส่ง	กระบอก
nam ⁶	tok ⁴	nan ²	hai ¹	le:w ⁶	hai ¹	he:n ³	kw: ³	k ^h i:n ¹	hai ¹	wa: ²
น้ำ	ทุกซ์	นั้น	ให้	แล้ว	ให้	แขน	คอ	ขึ้น	ให้	ว่า
k ^h wam	kaw ⁴	k ^h i: ⁵	mi: ²	ta: ²	ki: ¹	ni: ⁶	lo? ²	le:w ⁶	kw: ¹	
ความ	เก่า	อย่าง	เมื่อ	ตะ	ก็	นี้	แหละ	แล้ว	ก็	
yok ²	?aw ³	ban ¹		nam ⁶	tok ⁴	t ^h ə? ⁴	sai ⁴	hu: ⁵ sop ⁴	saw ³	
ยก	เอา	กระบอก	น้ำ	ทุกซ์	เท	ใส่	ปาก		เขา	
mi: ³	pi: ¹	no:ŋ ⁶	ki: ⁴	kon ³	kw: ¹	hai ¹	ma: ⁵	kin ³	hai ¹	k ^h i: ³
มี	พี่	น้อง	ก็	คน	ก็	ให้	มา	กิน	ให้	คือ
kan ³	hai ¹	met ⁴	cu: ³	kon ³	nan ²	lo? ²	kap ⁴ ni: ⁶	k ^h ə:y ³	kok ⁴	
กัน	ให้	หมด	ทุก	คน	นั้น	แหละ	คราวนี้	เขย	ใหญ่	
saw ³	kw: ¹	kiam ³	bo? ⁴	pi: ¹	bo? ⁴	no:ŋ ⁶	co:y ³	kan ³	k ^h on ³	?aw ³
เขา	ก็	เตรียม	บอก	พี่	บอก	น้อง	ช่วย	กัน	ชน	เอา
k ^h aw ¹	k ^h ə:ŋ ³	t ^h i: ²	?et ⁴	way ⁶	nan ²	te:ŋ ³	hian ⁵	nan ²	po:m ²	ten ³
ข้าว	ของ	ที่	ทำ	ไว้	นั้น	บน	บ้าน	นั้น	พร้อม	ทั้ง

hian ⁵	ke:w ¹	sian ⁵	nok ²	ho:ŋ ³	t ^h oŋ ⁵	ka:w ³	lam ⁵	ka:w ³	le:w ⁶	k ^h o:ŋ ³
เรือน	แก้ว	เขียน	นก	หงส์	ธง	กาว	ลำ	กาว	แล้ว	ของ
t ^h i: ²	?et ⁴	way ⁶	ka: ³	ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	pun ⁴	lo? ²	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³
ที่	ทำ	ไว้	ที่	ได้	คุณ	โน่น	แหละ	แล้ว	ก็	ช่วย
kan ³	be? ⁴	kan ³	ha:m ³	pay ³	hai ¹	met ⁴	cu: ³	ya:ŋ ⁴	cu: ³	?an ³
กัน	แบก	กัน	หาม	ไป	ให้	หมด	ทุก	อย่าง	ทุก	อัน
le:y ⁵	kap ⁴ ni: ⁶		ci: ³	ya:ŋ ⁴	pay ³	ho:t ²	pa: ⁴	he:w	le:w ⁶	le:y ⁵
	คราวนี้		จะ	เดิน	ไป	ถึง	ป่า	ช้า	แล้ว	
p ^h o: ⁵	pay ³	ho:t ²	pa: ⁴	he:w	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	nam ⁶
พอ	ไป	ถึง	ป่า	ช้า	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	น้ำ
pay ³	lap ⁴	p ^h aw ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	ka: ² lu? ⁴ le? ²		
ไป	รด	กระดูก	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	กระดูก		และ
k ^h i: ¹	t ^h aw ¹	ma: ⁵	ko:ŋ ³	kan ³	way ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?et ⁴
จี	เถ่า	มา	กอง	กัน	ไว้	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ทำ
pen ³	lu:p ²	bo: ¹	kon ³	le:w ⁶	ko: ¹	ni:mon ⁵		p ^h a? ⁴	ma: ⁵	kap ¹
เป็น	รูป	(ตัว)	คน	แล้ว	ก็	นิมนต์		พระ	มา	กลับ
sa:t ²	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	p ^h a: ⁴	may ⁶	?an ³	no:y ⁶	no:y ⁶	k ^h aw ¹
ชาติ	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ผ่า	ไม้	อัน	น้อย	น้อย	เข้า
?aw ³	way ⁶	kip ¹	ka: ² lu? ⁴ kiam ³	?aw ³	p ^h a: ¹	sa:t ⁴	ma: ⁵	pu: ³		
เอา	ไว้	คืบ	กระดูก		เตรียม	เอา	ผ้า	สาด	มา	ปู
le:w ⁶	tat ⁴	?aw ³	p ^h a: ¹	k ^h a:w ³		ma: ⁵	pu: ³	k ^h aw ¹	sai ⁴	te:ŋ ³
แล้ว	ตัด	เอา	ผ้า	ขาว		มา	ปู	เข้า	ใส่	บน
sa:t ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	may ⁶	kip ¹	ka: ² lu? ⁴ ma: ⁵		
เสื่อ	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ไม้	คืบ	กระดูก		มา
wa:ŋ ³	way ⁶	sai ⁴	p ^h a: ¹	k ^h a:w ³	kep ⁴	ka: ² lu? ⁴ ma: ⁵	wa:ŋ ³	way ⁶		
วาง	ไว้	ใส่	ผ้า	ขาว	เก็บ	กระดูก		มา	วาง	ไว้
met ⁴	cu: ³	kon ³	le:w ⁶	le:w ⁶	?aw ³	pe:ŋ ¹	kap ⁴	nam ⁶	pon ³	kan ³
หมด	ทุก	คน	แล้ว	แล้ว	เอา	แป้ง	กับ	น้ำ	ปน	กัน
k ^h aw ¹	le:w ⁶	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	?a:p ⁴	nam ⁶	hai ¹	met ⁴	cu: ³	kon ³
เข้า	แล้ว	มา	ช่วย	กัน	อาบ	น้ำ	ให้	หมด	ทุก	คน
le:w ⁶	le:y ⁵	le:w ⁶	cap ⁴	?aw ³	ŋian ²	p ^h a: ¹	nan ²	ho: ⁴	ka: ² lu? ⁴	
แล้ว		แล้ว	จับ	เอา	เงื่อน	ผ้า	นั้น	ห่อ	กระดูก	
k ^h aw ¹	way ⁶	ma: ⁵	ŋiat	sai ⁴	hay ³	ka: ³ t ^h iam		no:y ⁶	kap ⁴ ni: ⁶	
เข้า	ไว้	มา	ยึด	ใส่	ไห	กระเทียม		น้อย	คราวนี้	

ko: ¹	yok ²	hay ³	ka: ³ t ^h iam	no:y ⁶	nan ²	pay ³	mo:p ²	hai ¹	k ^h ə:y ³	
ก็	ยก	ไห	กระเทียม	น้อย	นั้น	ไป	มอบ	ให้	เขย	
kok ⁴	kwa:	k ^h ə:y ³	kok ⁴	ko: ¹	pay ³	ha: ³	si: ⁶	t ^h i: ²	si: ⁶	t ^h a:ŋ ⁵
กก		เขย	กก	ก็	ไป	หา	ซื้อ	ที่	ซื้อ	ทาง
kap ⁴ ni: ⁶		na: ²	ha: ³	si: ⁶	day ¹	le:w ⁶	k ^h ə:y ³	kok ⁴	ci: ³	boʔ ⁴
คราวนี้		นะ	หา	ซื้อ	ได้	แล้ว	เขย	กก	จะ	บอก
hai ¹	saw ³	k ^h ut ⁴	lum ³	way ⁶	so:ŋ ³	lum ³	ha:ŋ ⁴	kan ³	la:w ⁵	la:w ⁵
ให้	เขา	ชุด	หลุม	ไว้	สอง	หลุม	ห่าง	กัน	ราว	ราว
wa: ⁵	niŋ ³	ʔi: ³	lum ³	niŋ ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	way ⁶	sai ⁴	hay ³
วา	หนึ่ง	อีก	หลุม	หนึ่ง	ต้อง	การ	เอา	ไว้	ใส่	ไห
ka: ² luʔ ⁴ ʔi: ³		lum ³	noʔ ²	ni: ²	kwa: ⁵	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	way ⁶	
กระดุก		อีก	หลุม	นอก	นี้		ต้อง	การ	เอา	ไว้
p ^h ok ⁴	sai ⁴	lum ³	sai ⁴	saw ³	ka:w ³	kap ⁴ ni: ⁶		k ^h ə:y ³	saw ³	ci: ³
ตั้ง	ใส่	หลุม	ใส่	เสา	กาว	คราวนี้		เขย	เขา	จะ
boʔ ⁴	hai ¹	co:y ³	kan ³	k ^h ə:y ³	saw ³	ci: ³	boʔ ⁴	hai ¹	kwa:y ⁴	
บอก	ให้	ช่วย	กัน	เขย	เขา	จะ	บอก	ให้	เจ็ย	
taw ³	kwa:y ⁴	t ^h a:n ⁴	hai ¹	man ⁵	pen ³	si: ⁴	liam	le:w ⁶	saw ³	ko: ¹
เตา	เจ็ย	ถ่าน	ให้	มัน	เป็น	สี่	เหลี่ยม	แล้ว	เขา	ก็
kiam ³	ʔaw ³	may ³	ma: ⁵	p ^h uʔ ⁴	sai ⁴	p ^h a: ¹	hum ¹	ka: ² luʔ ⁴		
เตรียม	เอา	ไหม	มา	ผูก	ใส่	ผ้า	หุ้ม	กระดุก		
may ³	ni: ⁶	hai ¹	man ⁵	hi: ⁵	la:w ⁵	la:w ⁵	sak ⁴	ka: ³	k ^h ɛ:n ³	ni: ⁶
ไหม	นี้	ให้	มัน	ยาว	ราว	ราว	ตัก	แก่	แขน	นี้
le:w ⁶	ko: ¹	law ³	may ⁶	no:y ⁶	no:y ⁶	ma: ⁵	pak ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	cap ⁴
แล้ว	ก็	เหลา	ไม้	น้อย	น้อย	มา	ปัก	แล้ว	ก็	จับ
ʔaw ³	ŋian ²	may ³	ta:ŋ ³	te:ŋ ³	nan ⁶	laʔ ⁴	ʔaw ³	ŋian ²	may ³	ta:ŋ ³
เอา	เงื่อน	ไหม	ข้าง	บน	นั้น	ลาก	เอา	เงื่อน	ไหม	ข้าง
te:ŋ ³	t ^h i: ²	man ⁵	p ^h o: ⁴	k ^h in ¹	ma: ⁵	nan ⁶	ʔaw ³	ma: ⁵	p ^h uʔ ⁴	sai ⁴
บน	ที่	มัน	โพล่	ขึ้น	มา	นั้น	เอา	มา	ผูก	ใส่
hua ³	may ⁶	pak ⁴	way ⁶	nan ⁶	hai ¹	man ⁵	yu: ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	cu: ³
หัว	ไม้	ปัก	ไว้	นั้น	ให้	มัน	อยู่	แล้ว	ก็	ทุก
kon ³	co:y ³	kan ³	yip ⁴	ʔaw ³	ciaŋ ³	k ^h ə:ŋ ³	kon ³	laʔ ²	lek	laʔ ²
คน	ช่วย	กัน	หยิบ	เอา	เครื่อง	ของ	คน	ละ	เล็ก	ละ
no:y ⁶	t ^h i: ²	bɛʔ ⁴	pay ³	way ⁶	nan ⁶	kap ⁴ ni: ⁶		k ^h ə:y ³	saw ³	ci: ³
น้อย	ที่	แบก	ไป	ไว้	นั้น	คราวนี้		เขย	เขา	จะ

บว? ⁴	hai ¹	be:ŋ ⁴	na. ⁶	thi. ²	co:y ³	kan ³	?et ⁴	p ^h u. ¹	lai ⁵	hu. ⁶
บอก	ให้	แบ่ง	หน้า	ที่	ช่วย	กัน	ทำ	ผู้	ใด	รู้
ne:w ⁵ lai ⁵	hai ¹	?et ⁴	ne:w ⁵ nan ⁶	kap ⁴ ni. ⁶	k ^h o:y ³	saw ³	ci. ³			
อย่างไร	ให้	ทำ	อย่างนั้น	คราวนี้	เขย	เขา	จะ			
บว? ⁴	hai ¹	ma. ⁵	co:y ³	tan ¹	hian ⁵	pa. ⁴	hai ¹	man ⁵	le:w ⁶	sia ³
บอก	ให้	มา	ช่วย	ตั้ง	เรือน	ผี	ให้	มัน	แล้ว	เสีย
ko:n ⁴	p ^h o: ⁵	?et ⁴	tan ¹	k ^h o:ŋ ⁵	tan ¹	lan ³	ka. ³	le:w ⁶	le:w ⁶	
ก่อน	พอ	ทำ	ตั้ง	โครง	ตั้ง	หลัง	คา	แล้ว	แล้ว	
le:y ⁵	le:w ⁶	ko ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	ŋa: ¹	fe?	pay ³	mun ⁵	hian ⁵
	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	หญ้า	แฝก	ไป	มุง	เรือน
he:w ⁵	le:w ⁶	ko ¹	co:y ³	kan ³	mun ⁵	luan ⁵	pin ¹	le:w ⁶	?ik ⁴	kum ⁴
ผี	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	มุง	กลับ	ทาง	แล้ว	อีก	กลุ่ม
niŋ ³	nan ⁶	thi. ²	bo: ¹	he: ⁴	day ¹	?et ⁴	to: ³ hay ⁵	nan ⁶	na: ²	
หนึ่ง	นั้น		ไม่	เออ	ได้	ทำ	อะไร	นั้น	นะ	
k ^h o:y ³	kok ⁴	saw ³	ci. ³	บว? ⁴	hai ¹	pay ³	tat ⁴	?aw ³	may ⁶	ma. ⁵
เขย	กก	เขา	จะ	บอก	ให้	ไป	ตัด	เอา	ไม้	มา
sak ⁴	ka. ³	wa:	so:ŋ ³	?an ³	niŋ ³	?aw ³	ma. ⁵	le:w ⁶	ma. ⁵	co:y ³
สัก	แค่	วา	สอง	อัน	หนึ่ง	เอา	มา	แล้ว	มา	ช่วย
kan ³	tan ¹	may ⁶	?aw ³	pa:y ³	k ^h way ⁴ kan ³	k ^h aw ¹	le:w ⁶	?aw ³		
กัน	ตั้ง	ไม้	เอา	ปลาย	ไขว้		กัน	เข้า	แล้ว	เอา
to? ⁴	ma. ⁵	p ^h u? ⁴	p ^h u? ⁴	mat ²	way ⁶	hai ¹	man ⁵	yu. ⁴	le:w ⁶	ko ¹
ตอก	มา	ผูก	ผูก	มัด	ไว้	ให้	มัน	อยู่	แล้ว	ก็
co:y ³	kan ³	yok ²	?aw ³	saw ³	ka:w ³	nan ⁶	ma. ⁵	p ^h at ²	sai ⁴	may ⁶
ช่วย	กัน	ยก	เอา	เสา	กาว	นั้น	มา	พาด	ใส่	ไม้
thi. ²	?et ⁴	k ^h way ⁶ kan ³	way ⁶	nan ⁶	le:w ⁶	ko ¹	co:y ³	kan ³		
ที่	ทำ	ไขว้		กัน	ไว้	นั้น	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน
?aw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	thi. ²	p ^h a: ⁴	pen ³	kim ¹	kim ¹	nan ⁶	?aw ³	ma: ⁴
เอา	ไม้	ไผ่	ที่	ผ่า	เป็น	ชิ้น	ชิ้น	นั้น	เอา	มา
lean ⁵	kan ³	sai ⁴	lak ²	ka:w ³	nan ⁶	hai ¹	man ⁵	ha:ŋ ⁴	kan ³	la:w ⁵
เรียง	กัน	ใส่	หลัก	กาว	นั้น	ให้	มัน	ห่าง	กัน	ราว
la:w ⁵	fa: ⁴	mi. ⁵	niŋ ³	may ⁶	thi. ²	wa: ⁵	pen ³	kim ¹	ni. ⁶	k ^h o:y ³
ราว	ผ่า	มือ	หนึ่ง	ไม้	ที่	วา	เป็น	ชิ้น	นี้	เขย
kok ⁴	saw ³	ci. ³	บว? ⁴	way ⁶	hai ¹	man ⁵	po: ³	hai ¹	man ⁵	day ¹
ใหญ่	เขา	จะ	บอก	ไว้	ให้	มัน	พอ	ให้	มัน	ได้

sam ³	sip ⁴	ʔan ³	le:y ⁵	le:w ⁶	kw ¹	kiam ³	ʔaw ³	lo: ²		ma: ⁵
สาม	สิบ	อัน		แล้ว	ก็	เตรียม	เอา	ตะปุ่นไม้ไผ่		มา
co:y ³	kan ³	ti: ³	hai ¹	man ⁵	lean ⁵	pen ³	t ^h ɛ:w ³	lon ⁵	ma: ⁵	le:w ⁶
ช่วย	กัน	ดี	ให้	มัน	เรียง	เป็น	แถว	ลง	มา	แล้ว
kwa: ⁵	kw ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	toʔ ⁴	t ^h i: ²	cak ⁴	way ⁶	nan ⁶	kwa: ⁴
	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ตอก	ที่	จัก	ไว้	นั่นแหละ	
k ^h aw ¹	kon ³	la: ²	sa:ŋ ¹	k ^h aw ¹	le:y ⁵	le:w ⁶	kw ¹	co:y ³	kan ³	pay ³
เข้า	คน	ละ	ข้าง	เข้า		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ไป
hai ¹	man ⁵	le:w ⁶	t ^h an ⁶	so:ŋ ³	fa:y ⁴	nan ⁶	pay ³	le:w ⁶	met ⁴	t ^h an ⁶
ให้	มัน	แล้ว	ทั้ง	สอง	ฝ่าย	นั่น	ไป	แล้ว	หมด	ทั้ง
so:ŋ ³	sa:ŋ ¹	nan ⁶	le:w ⁶	le:w ⁶	kw ¹	co:y ³	kan ³	yip ⁴	ʔaw ³	bai ³
สอง	ข้าง	นั่น	แล้ว	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	หยิบ	เอา	ใบ
may ⁶	k ^h aw ¹	ma: ⁵	may ⁴	kwa: ⁵	le:w ⁶	kw ¹	co:y ³	kan ³	siap ⁴	k ^h aw ¹
ไม้	เข้า	มา	ใหม่		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เสียบ	เข้า
le:y ⁵	hai ¹	man ⁵	day ¹	sa:ŋ ¹	la: ²	sam ³	sip ⁴	ʔan ³	le:y ⁵	nai ⁵
	ให้	มัน	ได้	ข้าง	ละ	สาม	สิบ	อัน		
le:w ⁶	k ^h ɔ:y ³	saw ³	ci: ³	ʔet ⁴	may ⁶	way ⁶	ʔik ⁴	p ^h ɛ:n ⁴	niŋ ³	mai ⁴
แล้ว	เขย	เขา	จะ	ทำ	ไม้	ไว้	อีก	แผ่น	หนึ่ง	ใหม่
hit ²	k ^h o:ŋ ³	k ^h ɔ:y ³	saw ³	ci: ³	to:ŋ ¹	ʔet ⁴	cen ³		p ^h ɛ:n ⁴ ka: ² da:n ³	
ความรู้	ของ	เขย	เขา	จะ	ต้อง	ทำ	อย่างนั้น		แผ่นกระดาน	
saw ³	ci: ³	coʔ ⁴	hu: ⁵	ka:ŋ ³	cəŋ	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	pay ³	ɲiat ²
เขา	จะ	เจาะ	รู	ตรง	กลาง	ต้อง	การ	เอา	ไป	ยึด
sai ⁴	hua: ³	saw ³	lak ²	ka:w ³	nan ⁶	ɲiat ²	sai ⁴	hai ¹	man ⁵	yu: ⁴
ใส่	หัว	เสา	หลัก	กาว	นั่น	ยึด	ใส่	ให้	มัน	อยู่
po: ³	hu: ³	cak ⁴	wa: ²	hai ¹	yu: ⁴	le:w ⁶	k ^h ɔ:y ³	saw ³	ci: ³	coʔ ⁴
พอ	รู้	จัก	ว่า	ให้	อยู่	แล้ว	เขย	เขา	จะ	เจาะ
p ^h ɛ:n ⁴ ka: ² da:n ³	ta:ŋ ³	na: ¹	way ⁶	hu: ⁵	niŋ ³	kwa: ⁵	to:ŋ ¹	ka:n ³		
แผ่นกระดาน		ข้าง	หน้า	ไว้	รู	หนึ่ง		ต้อง	การ	
ʔaw ³	t ^h oŋ ⁵	ka:w ³	nan ⁶	ɲiat ²	sai ⁴	hu: ⁵	le:w ⁶	ta:ŋ ³	lan ³	nan ⁶
เอา	ธง	กาว	นั่น	ยึด	ใส่	รู	แล้ว	ทาง	หลัง	นั่น
k ^h ɔ:y ³	saw ³	ci: ³	law ³	ʔaw ³	may ⁶	le:m ³	le:m ³	so:ŋ ³	ʔan ³	sa: ⁵
เขย	เขา	จะ	เหลา	เอา	ไม้	แหลม	แหลม	สอง	อัน	
le:y ⁵	le:w ⁶	kw ¹	ʔaw ³	ma: ⁵	te:ŋ ⁴	kap ⁴	p ^h ɛ:n ⁴ ka: ² da:n ³	nan ⁶		
	แล้ว	ก็	เอา	มา	แต่ง	กับ	แผ่นกระดาน		นั่น	

soŋ³	ʔan³	teŋ⁴	hai¹	man⁵	yu:⁴	kap⁴ni:⁶	kʰəy³	saw³	ci:³	
สอง	อัน	แตง	ให้	มัน	อยู่	คราวนี้	เขย	เขา	จะ	
tʰw:t⁴	ʔaw³	nok²	hoŋ³	kaŋ⁴	sian⁵	ʔaw³	kʰin¹	ma:⁵	ɲiat²	sai⁴
ถอด	เอา	นก	หงส์	กับ	เขียน	เอา	ขึ้น	มา	ขัด	ใส่
may⁶	le:m³	tʰi:²	ʔet⁴	way⁶	nan⁶	te:⁴	nok²	hoŋ³	ɲiat²	ʔaw³
ไม้	แหลม	ที่	ทำ	ไว้	นั้น	แต่	นก	หงส์	ขัด	เอา
way⁶	ta:ŋ³	na:¹	le:y⁵	sian⁵	nan⁶	ʔaw³	ma:⁵	way⁶	ta:ŋ³	lan³
ไว้	ข้าง	หน้า		เขียน	นั้น	เอา	มา	ไว้	ข้าง	หลัง
nok²	hoŋ³	le:y⁵	te:⁴	hai¹	man⁵	su:ŋ³	kwa:⁴	nok²	hoŋ³	kʰin¹
นก	หงส์		แต่	ให้	มัน	สูง	กว่า	นก	หงส์	ขึ้น
pay³	no:y³	niŋ³	kap⁴ni:⁶		kʰəy³	saw³	ci:³	boŋ⁴	hai¹	ʔaw³
ไป	น้อย	หนึ่ง	คราวนี้		เขย	เขา	จะ	บอก	ให้	เอา
pʰa:¹	kʰa:w³	hi:⁵	sak⁴	wa:⁵	niŋ³	kʰəy³	saw³	ci:³	ʔaw³	ma:⁵
ผ้า	ขาว	ยาว	สัก	วา	หนึ่ง	เขย	เขา	จะ	เอา	มา
pu:³	wa:ŋ⁵	way⁶	nan²	din³	le:w⁶	ko¹	ʔon¹	ʔaw³	luŋ²	kʰəy³
ปู	วาง	ไว้	ตรง	ดิน	แล้ว	ก็	เรียก	เอา	ลูก	เขย
la:n³	kʰəy³	luŋ²	pai³	la:n³	pai³	pʰu:¹	tʰi:²	nun²	sia¹	hi:⁵
หลาน	เขย	ลูก	สะใภ้	หลาน	สะใภ้	ผู้	ที่	นั่ง	เสื่อ	อี
me:²niŋ³		pʰu:³ca:y³		ko:¹	day¹	tʰaŋ⁶	nan⁶	loŋ²	ko:¹	ʔaw³
ผู้หญิง		ผู้ชาย		ก็	ได้	ทั้ง	นั้น	แหละ	ก็	เอา
ma:⁵	yi:n⁵	lean³	kan³	coŋ³	pʰa:¹	pu:³	way⁶	nan⁶	ko:¹	ma:⁵
มา	ยืน	เรียง	กัน	ตรง	ผ้า	ปู	ไว้	นั้น	ก็	มา
kom¹	lon⁵	way¹	tʰuk⁴	kok⁴	ka:w³	le:w⁶	ko:¹	ti:n⁴	kʰi:n¹	kap⁴ni:⁶
กัม	ลง	ไหว้	ทุกข์	เสา	กาว	แล้ว	ก็	คืน	ขึ้น	คราวนี้
kʰəy³	ci:³	boŋ⁴	hai¹	ʔaw³	toŋ⁴	sa:²keŋ³		ma:⁵	tʰi:²	cak⁴
เขย	จะ	บอก	ให้	เอา	ตอก	ตะแคง		มา	ที่	จัก
way⁶	nan²	loŋ⁴	le:w⁶	ma:⁵	co:y³	kan³	kʰaw¹	hai¹	ʔe:⁴	ʔe:⁴
ไว้	นั้น	แหละ	แล้ว	มา	ช่วย	กัน	เข้า	ให้	หลาย	หลาย
kon³	kan³	kʰaw¹	way⁶	co:y³	kan³	ʔaw³	may⁶	toŋ⁴	nan⁶	ma:⁵
คน	กัน	เข้า	ไว้	ช่วย	กัน	เอา	ไม้	ตอก	นั้น	มา
kʰat⁴	pen³	hua¹	wiaŋ⁵	ʔo:m¹	hian⁵	he:w⁵	le:w⁶	ko:¹	ʔet⁴	pa:³tu:⁴
เสียบ	เป็น	หัว	เวียง	อ้อม	เรือน	ผี	แล้ว	ก็	ทำ	ประตู
na:¹ta:ŋ⁴		ʔet⁴	fa:³	hai¹	hian⁵	he:w⁵	ʔe:⁴	kwa:⁵	kap⁴ni:⁶	
หน้าต่างทำ		ฝา	ให้	เรือน	ผี	ด้วย			คราวนี้	

k ^h ɔ:y ³	saw ³	ci: ³	boʔ ⁴	hai ¹	yok ²	ʔaw ³	saw ³	ka:w ³	nan ⁶	ma: ⁵
เขย	เขา	จะ	บอก	ให้	ยก	เอา	เสา	กาว	นั้น	มา
wa:ŋ ⁵	way ⁶	ke:m ³	lum ³	t ^h i: ²	k ^h ut ⁴	way ⁶	nan ⁶	kap ⁴ ni: ⁶		ko: ¹
วาง	ไว้	แถม	หลุม	ที่	ขุด	ไว้	นั้น	คราวนี้		ก็
co:y ³	kan ³	yok ²	sai ⁴	lum ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	din ³
ช่วย	กัน	ยก	ใส่	หลุม	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เอา	ดิน
t ^h om ³	t ^h om ³	hai ¹	man ⁵	yu: ⁴	kap ⁴ ni: ⁶		ko: ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³
ถม	ถม	ให้	มัน	อยู่	คราวนี้		ก็	ช่วย	กัน	เอา
ŋɔ:n ⁵	po:ʔ ⁴	pay ³	ho:y ¹	sai ⁴	hian ⁵	he:w ⁵	hai ¹	man ⁵	tem ³	le:w ⁶
เงิน	เปาะ	ไป	ห้อย	ใส่	เรือน	ผี	ให้	มัน	เต็ม	แล้ว
p ^h u: ¹	hu: ³	ci: ³	paʔ ⁴	ci: ³	wa: ²	man ⁵	ko: ¹	co:y ³	boʔ ⁴	hai ¹
ผู้	รู้	จะ	พูด	จะ	ว่า	มัน	ก็	ช่วย	บอก	ให้
p ^h u: ¹	ta:y ³	nan ⁶	ʔaw ³	ŋɔ:n ⁵	po:ʔ ⁴	ŋɔ:n ⁵	kam ³	ni: ⁶	pay ³	si: ⁶
คน	ตาย	นั้น	เอา	เงิน	เปาะ			นี้	ไป	ซื้อ
k ^h aw ¹	si: ⁶	k ^h ɔ:ŋ ³	kin ³	ta:m ³	soʔ ²	ta:m ³	ta:ŋ ³	si: ⁶	kin ³	nai ⁵
ข้าว	ซื้อ	ของ	กิน	ตาม	แะ	ตาม	ทาง	ซื้อ	กิน	
p ^h ai: ⁵	mi: ⁵	ke:n ⁴	maʔ ² taw ¹		maʔ ² te:ŋ ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	puʔ ⁴	
ใคร	มี		น้ำเต้า		แดง		ก็	ช่วย	กัน	ปลูก
ʔo:m ¹	hian ⁵	he:w ⁵	hian ⁵	pa: ⁴	kap ⁴ ni: ⁶		k ^h ɔ:y ³	saw ³	ci: ³	ʔaw ³
รอบ	เรือน	ผี	เรือน	ผี	คราวนี้		เขย	เขา	จะ	เอา
hian ⁵	ke:w ¹	k ^h ɔ:ŋ ³	bo: ¹	p ^h i: ³	nan ⁶	pay ³	pa:t ²	ka:y ⁴	sai ⁴	hian ⁵
เรือน	แก้ว	ของ		ผี	นั้น	ไป	พาด	พาด	ใส่	เรือน
pa: ⁴	le:w ⁶	ʔik ⁴	fa:y ⁴	niŋ ³	ʔaw ³	ma: ⁵	peʔ ⁴	sai ⁴	saw ³	hian ⁵
ผี	แล้ว	อีก	ฝ่าย	หนึ่ง	เอา	มา	แปะ	ใส่	เสา	เรือน
ka:w ³	nan ⁶	le:w ⁶	coʔ ⁴	hu: ⁵	hai ¹	man ⁵	coŋ ³	saw ³	le:w ⁶	coʔ ⁴
กาว	นั้น	แล้ว	เจาะ	รู	ให้	มัน	กลาง	เสา	แล้ว	เอา
may ⁶	lo: ⁵	pay ³	ti: ³	sai ⁴	hu: ⁵	t ^h i: ²	coʔ ⁴	way ⁶	nan ⁶	hai ¹
ไม้	ตะปู	ไป	ตี	ใส่	รู	ที่	เจาะ	ไว้	นั้น	ให้
man ⁵	yu: ⁴	le:y ⁵	k ^h ɔ:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	ʔaw ³	ʔaw ³	k ^h aw ¹	ʔaw ³
มัน	อยู่		เขย	กก	เขา	จะ	ได้	เอา	ข้าว	เอา
ŋa:y ⁵	ma: ⁵	boʔ ⁴	hai ¹	p ^h i: ³	ta:y ³	kin ³	kap ⁴ ni: ⁶	ko: ¹	boʔ ⁴	
ข้าวเข้า	มา	บอก	ให้	ผี	ตาย	กิน	คราวนี้		ก็	บอก
hai ¹	p ^h i: ³	ta:y ³	k ^h in ¹	pay ³	su: ⁴	hian ⁵	ke:w ¹	le:w ⁶	k ^h in ¹	pay ³
ให้	ผี	ตาย	จิ้น	ไป	สู่	เรือน	แก้ว	แล้ว	จิ้น	ไป

su: ⁴	lan	ho:ŋ ³	le:w ⁶	ʔaw ³	mi: ⁵	kʰan ³	ʔaw ³	tʰoŋ ⁵	cʰay ⁵	nam ⁵
ตู้	รัง	หงส์	แล้ว	เอา	มือ	จับ	เอา	ธง	ไชย	นำ
na: ¹	le:w ⁶	ʔaw ³	sian ⁵	poʔ ⁴	hua ³	pʰi: ³	kʰə:y ³	ko: ¹	ci: ³	ʔaw ³
หน้า	แล้ว	เอา	เขียน	คลุม	หัว	ผี	เขย	ก็	จะ	ได้
boʔ ⁴	hai ¹	caw ¹	pay ³	su: ⁴	pi: ³	su: ⁴	no:ŋ ⁶	su: ⁴	wa: ² su: ⁴ siŋ ³	
บอก	ให้	เจ้า	ไป	ตู้	พี	ตู้	น้อง	ตู้	นามสกุลสิงห์	
tʰi: ²	mian ⁵	fa: ⁶	mian ⁵	tʰɛ:n ³	caw ⁶	ʔə:y ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³
ที่	เมือง	ฟ้า	เมือง	แดน	เจ้า		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน
ʔaw ³	cian ³	ʔaw ³	kʰə:ŋ ³	mi: ³	pʰa: ¹	sia ¹	pʰa: ¹	mo:n ³	pʰa: ¹	suan
เอา	ของ	เอา	ของ	มี	ผ้า	เสื้อ	ผ้า	หมอน	ผ้า	กางเกง
pʰa: ¹	sia ¹	mi: ³	sia ⁴	mi: ³	sa:t ⁴	cu: ³	ya:ŋ ⁴	cu: ³	ʔan ³	ʔaw ³
ผ้า	เสื้อ	มี	เสื้อ	มี	สาด	ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	เอา
pay ³	mo:p ²	way ⁶	ko:ŋ ³	hian ⁵	he:w ⁵	hit ²		kʰə:ŋ ³	pʰu: ¹	la:w ⁵
ไป	มอบ	ไว้	กอง	เรือน	ผี	ธรรมเนียม		ของ	คน	ลาว
ʔet ⁴	wiak ²	tʰi: ²	hian ⁵ pa: ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	hu: ⁵	
ทำ	งาน	ที่	ป่าช้า	แล้ว	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	เรียก	
ʔaw ³	kʰaw ¹	ʔaw ³	kwa	kʰə:ŋ ³	pʰu: ¹	la:w ⁵	pʰu: ¹	nan ⁶	ta:w ⁴	pay ³
เอา	เข้า	เอา	ขวัญ	ของ	ผู้	ลาว	ผู้	นั้น	กลับ	ไป
hian ⁵	pay ³	yaw ⁵	nai	ma: ⁵	ho:t ²	hian ⁵	le:w ⁶	caw ¹	kʰə:ŋ ³	hian ⁵
บ้าน	ไป	เรือน	น้ำ	มา	ถึง	บ้าน	แล้ว	เจ้า	ของ	บ้าน
saw ³	ci: ³	tom ¹	to: ³	kay ⁴	way ⁶	so:ŋ ³	to: ³	pʰə: ⁵	luk ²	ka: ²
เขา	จะ	ดัม	ตัว	ไก่อ	ไว้	สอง	ตัว	พอ	ลูก	กับ
pa: ⁴	he:w ⁵	ma: ⁵	ho:t ²	hian ⁵	kan ³	met ⁴	le:w ⁶	kwa: ⁵	ha:m ¹	bo: ⁴
ป่า	เหว	มา	ถึง	บ้าน	กัน	หมด	แล้ว		ห้าม	ไม่
he: ⁴	hai ¹	kʰin ¹	hian ⁵	kan ³	le:y	mo: ³	saw ³	ci: ³	ʔet ⁴	nam ⁶
	ให้	จิ้น	บ้าน	กัน		หมอ	เขา	จะ	ทำ	น้ำ
mon ⁵	way ⁶	pat ⁴	bo: ¹	kon ³	luk ²	ka: ²	pa: ⁴	he:w ⁵	ma: ⁵	kʰin ¹
มนตรี	ไว้	ปัด	ผู้	คน	ลูก	จาก	ป่า	เหว	มา	จิ้น
ma: ⁵	liay ²	mo: ³	saw ³	ci: ³	pat ⁴	nam ⁶	mon ⁵	pʰu: ¹	nan ⁶	liay ²
มา	เรื่อย	หมอ	เขา	จะ	ปัด	น้ำ	มนตรี	ผู้	นั้น	เรื่อย
kʰin ¹	ma: ⁵	teŋ ³	hian ⁵	met ⁴	cu: ³	kon ³	le:w ⁶	kwa: ⁵	kap ⁴	ni: ¹
จิ้น	มา	บน	บ้าน	หมด	ทุก	คน	แล้ว		กับ	นี้
caw ¹	kʰə:ŋ ³	hian ⁵	saw ³	ci: ³	yok ²	ʔaw ³	to: ³	kay ⁴	tom ¹	so:ŋ ³
เจ้า	ของ	บ้าน	เขา	จะ	ยก	เอา	ตัว	ไก่อ	ดัม	สอง

to: ³	nan ⁶	ma: ⁵	wa:ŋ ⁵	way ⁶	na: ¹	kʰə:y ³	kok ⁴	kʰə:y ³	kok ⁴	saw ³
ตัว	นั้น	มา	วาง	ไว้	หน้า	เขย	กก	เขย	กก	เขา
ci: ³	ʔən ¹	pʰiŋ ³	si: ³	kʰə:y ³	ha:m ³	ma: ⁵	naŋ ²	ʔə:m ¹	pa:n ³	to: ³
จะ	เรียก	ทั้ง	สี่	เขย	หาม	มา	นั่ง	อ้อม	พาน	ตัว
kay ⁴	so:ŋ ³	to: ³	po:m ¹	ten ³	pi: ³	ten ³	no:ŋ ⁶	tʰi: ²	pay ³	pa: ⁴
ไก่อ	สอง	ตัว	พร้อม	ทั้ง	พี่	ทั้ง	น้อง	ที่	ไป	ป่า
ma: ⁵	nam ⁶	kan ³	hai ¹	ma: ⁵	naŋ ²	ʔə:m ¹	na: ²	ʔə:m ¹	laŋ ³	si: ³
มา	ด้วย	กัน	ให้	มา	นั่ง	ล้อม	หน้า	ล้อม	หลัง	สี่
kʰə:y ³	ha:m ³	nan ⁶	le:w ⁶	kʰə:y ³	kok ⁴	saw ³	ci: ³	ta:m ³		ʔe: ⁴
เขย	หาม	นั้น	แล้ว	เขย	กก	เขา	จะ	ตาม(พูด)		มั่ง
lek ⁴	lek ⁴	no:y ⁶	no:y ⁶	hai ¹	ke: ⁴	si: ³	kʰə:y ³	ha:m ³	nan ⁶	pʰə: ⁵
เล็ก	เล็ก	น้อย	น้อย	ให้	แก่	สี่	เขย	หาม	นั้น	พอ
wa: ²	met ⁴	le:w ⁶	kʰə:y ³	kok ⁴	saw ³	ko: ¹	ci: ³	ʔən ¹	ʔaw ³	kʰaw ¹
ว่า	หมด	แล้ว	เขย	กก	เขา	ก็	จะ	เรียก	เอา	ข้าว
ʔə:m ¹	cu: ³	kon ³	nan ²	loʔ ²	hai ¹	co:y ³	kan ³	le:w ⁵	kʰaw ¹	le:w ⁵
อ้อม	ทุก	คน	นั้น	แหละ	ให้	ช่วย	กัน	กิน	ข้าว	กิน
kay ⁴	le:w ⁶	ʔaw ³	le:w ⁶	ʔaw ³	kay ⁴	ma: ⁵	su: ⁴	kan ³	le:w ⁵	wiak ²
ไก่อ	แล้ว	เอา	แล้ว	เอา	ไก่อ	มา	สู่	กัน	กิน	ทำงาน
kan ³	le:w ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	ma: ⁵	naŋ ²	le:w ⁵	law ⁶	le:w ⁵	kay ⁴	kan ³
กัน	กิน	กิน	ก็	มา	นั่ง	กิน	เหล้า	กิน	ไก่อ	กัน
hai ¹	man ⁵	met ⁴	mi: ⁵	saw ³	ni: ⁶	na: ²				
ให้	มัน	หมด	มือ	เขา	นี้	นะ				

ka:n³ ʔaw³ pʰi:³ kʰin¹ hian⁵

การ เอา ผี ขึ้น บ้าน

ta:m ³	te: ⁴	caw ¹	pʰa:p ²	ci: ³	ʔaw ³	ki: ⁴	mi: ⁵	te: ¹	day ¹	to:ŋ ¹
ตาม	แต่	เจ้า	ภาพ	จะ	เอา	ก็	มือ	แต่	ได้	ต้อง
ka:n ³	le:w ⁶	caw ¹	pʰa:p ²	to:ŋ ¹	pay ³	kʰwa:n ³	ha: ³	si: ⁶	to: ³	
การ	แล้ว	เจ้า	ภาพ	ต้อง	ไป	เที่ยว		หา	ซื้อ	ตัว
mu: ³	saw ³	ko: ¹	ya:ŋ ²	pay ³	boʔ ⁴	pi: ³	boʔ ⁴	no:ŋ ⁶	ta:m ³	saw ³
หมู	เขา	ก็	เดิน	ไป	บอก	พี่	บอก	น้อง	ตาม	ไกล

ta:m ³	ke:m ³	nan ⁶	mia ²	nan ⁶	hian ⁵	ha: ⁵	ci: ³	?aw ³	p ^h i: ³	k ^h in ¹
ตาม	ใกล้	นั่น	เมื่อ	นั่น	บ้าน	เรา	จะ	เอา	ผี	ขึ้น
hian ⁵	mia ²	ni: ⁶	nai ⁵	le:w ⁶	hai ¹	ma: ⁵	co:y ³	may ⁶	co:y ³	mi: ⁵
บ้าน	เมื่อ	นี้	แหละ	แล้ว	ให้	มา	ช่วยกันเก็บ		ช่วยกันจับ	
hai ¹	?e: ⁴	le:y ⁵	nai ⁵	kap ⁴ ni: ⁶		caw ¹	k ^h o: ³	saw ³	ci: ³	day ¹
ให้				คราวนี้		เจ้า	ของ	เขา	จะ	ได้
pay ³	ni:mon ⁵		p ^h a? ²	sak ⁴	kaw ¹	?on ³	ni? ²	ma: ⁵	t ^h am ³	bun ³
ไป	นิมนต์		พระ	สัก	เก้า	องค์	หนึ่ง	มา	ทำ	บุญ
hian ⁵	t ^h o:n ³	caw ⁶	mi: ⁵	ci: ³	?et ⁴	wiak ²	nan ⁶	p ^h o: ⁵	p ^h a? ²	c ^h an ³
บ้าน	ตอน	เช้า	เมื่อ	จะ	ทำ	งาน	นั่น	พอ	พระ	ฉัน
caw ⁶	?im ⁴	le:w ⁶	p ^h a? ²	ko: ¹	day ¹	?et ⁴	nam ⁶	mon ⁵	nam ⁶	p ^h o:n ⁵
เช้า	อิม	แล้ว	พระ	ก็	ได้	ทำ	น้ำ	มนตร์	น้ำ	พร
?aw ³	ma: ⁵	lot ²	ta:m ³	hian ⁵	ta:m ³	yaw ¹	t ^h i: ²	hian ⁵	ha:y ⁶	nan ⁶
เอา	มา	รด	ตาม	บ้าน	ตาม	ยาว	ที่	เรือน	ร้าย	นั่น
p ^h o: ⁵	?et ⁴	cen ³	met ⁴	le:w ⁶	p ^h a? ²	ko: ¹	ci: ³	hai ¹	p ^h o:n ⁵	
พอ	ทำ	จน	หมด	แล้ว	พระ	ก็	จะ	ให้	พร	
le:w ⁶	haw ⁵	ko: ¹	kuat ⁴	nam ⁶	kuat ⁴	ta: ³	kap ⁴ ni: ⁶	ko: ¹	?aw ³	
แล้ว	เรา	ก็	กวรด	น้ำ	กวรด	ท่า	คราวนี้	ก็	เอา	
to: ³	mu: ³	ma: ⁵	k ^h a: ¹	k ^h aw ¹	?aw ³	ca: ³	ma: ⁵	pat ⁴	hai ¹	pen ³
ตัว	หมู	มา	ฆ่า	เข้า	เอา	ช่าง	มา	ปาด	ให้	เป็น
cet ⁴	lu? ⁴	cet ⁴	hiaw ⁵	?et ⁴	cen ³		le:w ⁶	ko: ¹	pay ³	hap ¹
เจ็ด	กระตุก	เจ็ด	เรียว	ทำ	อย่างนั้น		แล้ว	ก็	ไป	รับ
?aw ³	mo: ³	ma: ⁵	p ^h o: ³	mo: ³	ma: ⁵	ho:t ²	hian ⁵	le:w ⁶	mo: ³	saw ³
เอา	หมอ	มา	พอ	หมอ	มา	ถึง	บ้าน	แล้ว	หมอ	เขา
ci: ³	lo? ⁵	hian ⁵	pay ³	?on ¹	?aw ³	bo: ¹	p ^h i: ³	ka: ³	ta: ³	na: ¹
จะ	ลง	บ้าน	ไป	เรียก	เอา	คน	ผี	ตาม	ทาง	หน้า
hian ⁵	?on ¹	hai ¹	ma: ⁵	k ^h in ¹	hian ⁵	hai ¹	ma: ⁵	yu: ⁴	ka: ² lo: ² ho: ³	
บ้าน	เรียก	ให้	มา	ขึ้น	บ้าน	ให้	มา	อยู่	เสาเรือนผี	
saw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	p ^h a:n ⁵	p ^h ian ³	le:w ⁶	tat ⁴	bai ³	to: ³
เขา	ก็	ช่วย	กัน	เอา	พาน	เพื่อน	แล้ว	ตัด	ใบ	ตอง
ma: ⁵	hai ¹	man ⁵	?e: ⁴	bai ³	to: ³	ma: ⁵	ho: ³	p ^h a:n ⁵	p ^h ian ³	nan ⁶
มา	ให้	มัน	หลาย	ใบ	ตอง	มา	รอง	พาน	เพื่อน	นั่น
k ^h aw ¹	le:w ⁶	?aw ³	to: ³	mu: ³	cet ⁴	lu? ⁴	cet ⁴	hiaw ⁵	hai ¹	ma: ⁵
เข้า	แล้ว	เอา	ตัว	หมู	เจ็ด	กระตุก	เจ็ด	ขึ้น	ให้	มา

lian ³	kan ³	pen ³	won ⁵	won ⁵	ton ³	kwuan ³	p ^h ian ³	nan ⁶	le:w ⁶	
เรียง	กัน	เป็น	วง	วง	ตรง	ข้างใน	เพื่อน	นั้น	แล้ว	
ko: ¹	co:y ³	kan ³	sap ⁴	mu: ³	p ^h ian ³	suk ⁴	hai ¹	man ⁵	pon ³	ka: ²
ก็	ช่วย	กัน	ลับ	หมู	เพื่อน	สุก	ให้	มัน	ปน	กับ
no: ⁴	som ¹	to:ŋ ¹	ka:n ³	?aw ³	way ⁶	?et ⁴	p ^h ian ³	hai ¹	bo: ¹	p ^h i: ³
หน่อ	ส้ม	ต้อง	การ	เอา	ไว้	ทำ	เพื่อน	ให้	คน	ผี
kin ³	le:w ⁶	co:y ³	kan ³	ho: ⁴	k ^h aw ¹	sai ⁴	bai ³	to:ŋ ³	sak ⁴	cet ⁴
กิน	แล้ว	ช่วย	กัน	ห่อ	ข้าว	ใส่	ใบ	ตong	สัก	เจ็ด
ho: ⁴	niŋ ²	le:w ⁶	?et ⁴	t ^h u: ⁴		sak ⁴	cet ⁴	k ^h u: ⁵	niŋ ²	?aw ³
ห่อ	หนึ่ง	แล้ว	ทำ	ตะเกียบ		สัก	เจ็ด	คู่	หนึ่ง	เอา
pay ³	pak ⁴	sai ⁴	kwau ³	p ^h ian ³	po:m ⁶	t ^h au ⁶	ho: ⁴	k ^h aw ¹	cet ⁴	ho: ⁴
ไป	ปัก	ใส่	ข้างใน	เพื่อน	พร้อม	ทั้ง	ห่อ	ข้าว	เจ็ด	ห่อ
nan ⁶	le:w ⁶	yan ⁵	mi: ³	to: ³	kay ⁴	way ⁶	?et ⁴	ŋa:y ⁵	mo: ³	
นั้น	แล้ว	ยัง	มี	ตัว	ไก่	ไว้	ทำ	ให้หมอ	กินข้าวเช้า	
yan ⁵	mi: ³	p ^h u: ¹	hu: ⁶	cak ⁴	te:ŋ ⁴	le:w ⁶	?aw ³	to: ³	kay ⁴	ma: ⁵
ยัง	มี	ผู้	รู้	จัก	แต่ง	แล้ว	เอา	ตัว	ไก่	มา
sai ⁴	t ^h uay ¹		so:ŋ ⁶				ŋa:y ⁵	mo: ³	le:w ⁶	to:ŋ ¹
ใส่	ถ้วย		เรียง	ไก่ถูกเป็นตัว			ข้าวเช้าให้หมอ	แล้ว	ต้อง	ทำ
hai ¹	hu: ⁶	cak ⁴	sia ³	duay ¹	kwa: ⁵	?an ¹	ni: ⁶	na: ²	le:w ⁶	to:ŋ ¹
ให้	รู้	จัก	เสีย	ด้วย		อัน	นี้	นะ	แล้ว	ต้อง
ha: ³	p ^h u: ¹	hu: ⁶	ma: ⁵	bo? ⁴	hai ¹	mo: ³	kin ³	ŋa:y ⁵	?e: ⁴	le:y ⁵
หา	ผู้	รู้	มา	บอก	ให้	หมอ	กิน	ข้าวเช้า	ด้วย	
p ^h o: ³	bo? ⁴	met ⁴	le:w ⁶	mo: ³	saw ³	ci: ³	kin ³	ŋa:y ⁵	kin ³	law ⁶
พอ	บอก	หมด	แล้ว	หมอ	เขา	จะ	กิน	ข้าวเช้า	กิน	เหล้า
k ^h uy ⁵	kan ³	?e: ⁴	pa? ⁴	?o: ¹	lo:m ⁵	pen ³	c ^h ua ²	mo:ŋ ⁵	mo: ³	kin ³
คุย	กัน	มั่ง	คุย	คุย		เป็น	ชั่ว	โมง	หมอ	กิน
ŋa:y ⁵	?im ⁴	met ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	saw ³	ma: ⁵	yok ²
ข้าวเช้า	อิม	หมด	แล้ว	แล้ว	จะ	บอก	ให้	เขา	มา	ยก
p ^h ian ³	hai ¹	mo: ³	p ^h a:n ⁵	p ^h ian ³	nan ⁶	ci: ³	to:ŋ ¹	mi: ³	t ^h uay ¹	nam ⁶
เพื่อน	ให้	หมอ	พาน	เพื่อน	นั้น	จะ	ต้อง	มี	ถ้วย	น้ำ
t ^h uay ¹	ma? ⁴	pu: ³	t ^h uay ¹	nam ⁶	tom ¹	le:w ⁶	mo: ³	saw ³	ci: ³	k ^h aw ¹
ถ้วย	หมาก	พลู	ถ้วย	น้ำ	ด้ม	แล้ว	หมอ	เขา	จะ	เข้า
ta:m ³	bo? ⁴	hai ¹	p ^h i: ³	kin ³	bo? ⁴	hai ¹	kin ³	lian ⁵	ci: ³	kan ³
ตาม	บอก	ให้	ผี	กิน	บอก	ให้	กิน	เรียง	ชื่อ	กัน

pay ³	ta:m ³	ma: ² da: ³	pi: ³	no:ŋ ⁶	saw ³	nan ⁶	ʔet ⁴	cen ³	met ⁴	
ไป	ตาม	ธรรมดา	พี่	น้อง	เขา	นั่น	ทำ	จน	หมด	
cu: ³	kon ³	le:w ⁶	le:w ⁶	boʔ ⁴	hai ¹	bo: ¹	p ^{hi} : ³	ma: ⁵	kin ³	law ⁶
ทุก	คน	แล้ว	แล้ว	บอก	ให้	คน	ผี	มา	กิน	เหล้า
ʔe: ⁴	boʔ ⁴	hai ¹	kin ³	met ⁴	cu: ³	kon ³	k ^{hi} : ¹	hai ¹	kin ³	law ⁶
มั่ง	บอก	ให้	กิน	หมด	ทุก	คน	คือ	ให้	กิน	เหล้า
nan ⁶	loʔ ⁴	kap ⁴ ni: ⁶	ci: ³	ʔon ¹	ma: ⁵	kin ³	law ⁶	luan ³	boʔ ⁴	
นั่น	แหละ	คราวนี้	จะ	เรียก	มา	กิน	เหล้า	ไหใหญ่	บอก	
hai ¹	ma: ⁵	kin ³	law ⁶ nai ⁴ mon ⁵ cuan ¹			ma: ⁵	kin ³	kan ³	hai ¹	
ให้	มา	กิน	เหล้าที่ทำเป็นพิธีตั้งไว้ตรงกลาง			มา	กิน	กัน	ให้	
met ⁴	cu: ³	kon ³	ta:m ³	pi: ³	ta:m ³	no:ŋ ⁶	k ^h o:ŋ ³	p ^{hi} : ³	ta:y ³	nan ⁶
หมด	ทุก	คน	ตาม	พี่	ตาม	น้อง	ของ	ผี	ตาย	นั่น
loʔ ²	p ^h o: ³	kin ³	law ⁶	luan ³	met ⁴	kan ³	le:w ⁶	loʔ ²	kap ⁴ ni: ⁶	
	พอ	กิน	เหล้า	หลวง	หมด	กัน	แล้ว		คราวนี้	
ci: ³	boʔ ⁴	sam ³	sip ⁴	lam ²	hian ⁵	ko:p ¹		ma: ⁵	kin ³	ku: ³
จะ	บอก	สาม	สิบ	ผี	บ้าน	รวมเป็นกลุ่ม	มา	กิน	กู(เป็นเพื่อน)	
kap ⁴	ni: ⁶	ko: ¹	ci: ³	boʔ ⁴	hai ¹	kin ³	k ^h aw ¹	so:ŋ ³	tap ⁴	sam ³
กับ	นี้	ก็	จะ	บอก	ให้	กิน	ข้าว	สอง	ครั้ง	สาม
tap ⁴	ya: ⁴	bia ⁴	kin ³	so:ŋ ³	tia ¹	sam ³	tia ¹	ya: ⁴	pu:n ³	
ดับ	อย่า	เปื้อ	กิน	สอง	ครั้ง	สาม	ครั้ง	อย่า	รำคาญ	
kin ³	to: ³	lun ⁵	ya: ⁴	po:ŋ ¹	k ^h ay ⁴		ho:ŋ ³	kin ³	mak ² ma: ⁵	
กิน	อย่าไปเล่าให้ได้ยิน	อย่าไปจองหอง	เดินขวกไขว่			ในห้อง	กิน	อยากกินให้อิ่ม		
k ^h ay ⁴	k ^h a: ³	kin ³	mak ²	ma: ⁵	to:n ⁴	tok ⁴	to:n ⁴	mi: ³	man ⁵	ma: ⁴
เหยียดขา	กินให้อิ่มหน้าสำราญ		อาหารเป็นชิ้น			กิน	อร่อย	ดี	มา	
kin ³	kan ³	le:y ⁵	nai ⁵							
กิน	กัน									
ka:ŋ ³	wen ⁵	le:w ⁶	fa:y ⁴	luŋ ⁵	ta: ³	saw ³	ci: ³	kiam ³	ʔaw ³	p ^h a:n ⁵
กลาง	วัน	แล้ว	ฝ่าย	ผู้	ชาย	เขา	จะ	เตรียม	เอา	พาน
hua ³	mu: ³	le:w ⁶	ko: ¹	kiam ³	ʔaw ³	t ^h uay ¹	k ^h aw ¹	t ^h uay ¹	maʔ ⁴	pu: ³
ห้วย	หมู	แล้ว	ก็	เตรียม	เอา	ถ้วย	ข้าว	ถ้วย	หมาก	พลู
t ^h uay ¹	nam ⁶	tom ¹	le:w ⁶	mi: ⁵	law ⁶	kuat ⁴	niŋ ⁴	ʔaw ³	ma: ⁵	way ⁶
ถ้วย	น้ำ	ต้ม	แล้ว	มี	เหล้า	ขวด	หนึ่ง	เอา	มา	ไว้
ka:ŋ ³	ho:ŋ ¹	peŋ ⁴	le:w ⁶	saw ³	ci: ³	mi: ³	ho: ⁴	k ^h aw ¹	kap ⁴	ʔiat ⁴
กลาง	ห้องกลางเรือน	แล้ว	เขา	จะ	มี	ห่อ	ข้าว	กับ	พริก	

ma: ⁵	ha: ³	ho: ⁴	k ^h aw ¹	kap ⁴	pa: ⁴	kap ⁴	saw ³	ma: ⁵	su: ³	?aw ³
มา	หา	ห่อ	ข้าว	กับ	ปลา	กับ	เรา	มา	ให้	เอา
ma: ⁵	wa:ŋ ⁵	sai ⁴	ka: ⁴ don ¹	kon ³	la: ²	ho: ⁴	k ^h aw ¹	le:y ⁵		
มา	วาง	ใส่	กระดัง	คน	ละ	ห่อ	เข้า			
kap ⁴ ni: ⁶	fa:y ⁴	ŋiŋ ³	sa:w ³	saw ³	lo? ²	kwa: ⁵	saw ³	ci: ³	kiam ³	
คราวนี้	ฝ่าย	หญิง	สาว	เขา			เขา	จะ	เตรียม	
tom ³	to: ³	kay ⁴	ma: ⁵	kon ³	la: ²	to: ³	le:y ⁵	le:w ⁶	?aw ³	law ⁶
ต้ม	ตัว	ไก่	มา	คน	ละ	ตัว		แล้ว	เอา	เหล้า
ma: ⁵	kon ³	la: ²	kuat ⁴	?ε: ⁴	saw ³	?ən ¹	wa: ²	?aw ³	ma: ⁵	
มา	คน	ละ	ขวด	มั่ง	เขา	เรียก	ว่า	เอา	มา	
t ^h am ⁵ ?u: ⁴ su: ⁴ k ^h wan ³			luŋ ⁵	ta: ³	cen ³			le:w ⁶	kwa: ⁵ saw ³	
ทำขวัญ			ผู้	ชาย	อย่างนั้น			แล้ว	กว่า	เขา
ci: ³	ha: ³	p ^h u: ¹	hu: ⁶	p ^h u: ¹	waw ⁶	tam ³	pa? ⁴	waw ⁶	tam ³	sian ³
จะ	หา	ผู้	รู้	ผู้	พูด	ตาม	คำพูด	พูด	ตาม	เสียง
ma: ⁵	co:y ³	pa? ⁴	co:y ³	wa: ²	le:w ⁶	ho: ⁴	k ^h aw ¹	no:y ⁶	saw ³	ho: ⁴
มา	ช่วย	พูด	ช่วย	ว่า	แล้ว	ห่อ	เข้า	น้อย	เขา	ห่อ
ma: ⁵	way ⁶	nan ²	ka: ⁴ don ¹	nan ²	saw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ke: ¹	
มา	ไว้	ที่	กระดัง	นั้น	เขา	ก็	ช่วย	กัน	แก้	
?o? ⁴	hai ¹	met ⁴	cu: ³	ho: ⁴	cu: ³	ho: ⁴	kwa: ⁵	le:w ⁶	p ^h u: ¹	t ^h i: ²
ออก	ให้	หมด	ทุก	ห่อ	ทุก	ห่อ		แล้ว	ผู้	ที่
saw ³	ha: ³	mo: ³	t ^h i: ²	hu: ⁶	cak ⁴	pa? ⁴	ma: ⁵	nan ²	saw ³	ci: ³
เขา	หา	หมอ	ที่	รู้	จัก	พูด	มา	นั่ง	เขา	จะ
ma: ⁵	nan ²	bo? ⁴	hai ¹	fa:y ⁴	caw ¹ luŋ ⁵ caw ¹ ta: ³		ma: ⁵	hai ¹	kin ³	
มา	นั่ง	บอก	ให้	ฝ่าย	ผู้ชาย		มา	ให้	กิน	
law ⁶	kin ³	to: ³	kay ⁴	t ^h i: ²	ŋiŋ ³	sa:w ³	?aw ³	ma: ⁵	su: ⁴	k ^h wan ³
เหล้า	กิน	ตัว	ไก่	ที่	หญิง	สาว	เอา	มา	ผู้	ขวัญ
luŋ ⁵	ta: ³	nan ²	le:y ⁴	kap ⁴ ni: ⁶	po: ³	mo: ³	bo? ⁴	met ⁴	le:w ⁶	
หลวง	ตา	นั้น		คราวนี้	พอ	หมอ	บอก	หมด	แล้ว	
cu: ³	ya:ŋ ⁴	cu: ³	?an ³	p ^h o: ⁵	bo? ⁴	met ⁴	le:w ⁶	to:n ³	ni: ⁶	saw ³
ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	พอ	บอก	หมด	แล้ว	ตอน	นี้	เขา
ko: ¹	co:y ³	kan ³	?aw ³	hua ³	mu: ³	to: ³	kay ⁴	ma: ⁵	fak ⁴	k ^h aw ¹
ก็	ช่วย	กัน	เอา	หัว	หมู	ตัว	ไก่	มา	สับ	เข้า
le:y ⁵	ma: ⁵	fak ⁴	le:w ⁶	co:y ³	kan ³	sai ³	t ^h uay ¹	sai ³	sa:m ⁵	le:w ⁶
	มา	สับ	แล้ว	ช่วย	กัน	ใส่	ถ้วย	ใส่	ซาม	แล้ว

ko: ¹	ໄວ? ⁴	pay ³	ce: ⁷	ca:y ⁴	hai ¹	kin ³	hai ¹	met ⁴	hai ¹	tua ³		
ก็	ออก	ไป	แจก	จ่าย	ให้	กิน	ให้	หมด	ให้	ทั่ว		
kan ³	cu: ³	kon ³	le:w ⁶	mo: ³	saw ³	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	la: ² le:ŋ			
กัน	ทุก	คน	แล้ว	หมอ	เขา	จะ	บอก	ให้	เอาข้าวเย็น			
bo? ⁴	ma: ⁵	kin ³	hai ¹	po:m ⁶	kan ³	mi: ⁵	law ⁶	mi: ⁵	ya: ⁵	ko: ¹		
บอก	มา	กิน	ให้	พร้อม	กัน	มี	เหล้า	มี	ยา	ก็		
ໄaw ³	ma: ⁵	su: ⁴	kan ³	kin ³	hai ¹	man ⁵	tua ³	kan ³	saw ³	ci: ³		
เอา	มา	สู่	กัน	กิน	ให้	มัน	ทั่ว	กัน	เขา	จะ		
day ¹	com ³ kin ³ com ³ muan ²	kap ⁴ ni: ⁶				mo: ³	saw ³	ci: ³	bo? ⁴			
ได้	ช่วยกินให้อิ่มหน้าสำราญ					คราวนี้	หมอ	เขา	จะ	บอก		
hai ¹	pi: ³	no:ŋ ⁶	ma: ⁵	co:y ³	kan ³	cu: ³	kon ³	le:y ⁵	bo? ⁴	hai ¹		
ให้	พี่	น้อง	มา	ช่วย	กัน	ทุก	คน		บอก	ให้		
ma: ⁵	co:y ³	kan ³	kep ⁴	pa:n ³	k ^h aw ¹	pa:n ³	nam ⁶	pay ³	way ⁶	sia ³		
มา	ช่วย	กัน	เก็บ	พาน	ข้าว	พาน	น้ำ	ไป	ไว้	เสีย		
ko:n ⁴	le:y ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	p ^h e:w ¹	kan ³	kwat ⁴	hai ¹	man ⁵		
ก่อน		แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ดู	กัน	กวาด	ให้	มัน		
ໄiam ⁴	kap ⁴ t ^h i: ² ni: ⁶	le:w ⁶	kwa: ⁵	mo: ³	saw ³	ci: ³	day ¹	ໄet ⁴	wiak ²			
สะอาด	คราวนี้		แล้ว		หมอ	เขา	จะ	ได้	ทำ	งาน		
k ^h o:ŋ ³	mo: ³	to: ⁴	pay ³	k ^h i: ⁵	mo: ³	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	p ^h i: ³	kin ³		
ของ	หมอ	ต่อ	ไป	คือ	หมอ	จะ	บอก	ให้	ผี	กิน		
law ⁶	p ^h o: ³	kin ³	law ⁶	la:ŋ ⁵ ke:ŋ ³		la:ŋ ⁵	le:ŋ ⁵					
เหล้า	พอ	กิน	เหล้า	ใกล้มือใกล้ขาหมอ			ถึง	ตอนเย็น				
buan ¹	pa? ⁴					buan ¹	sop ⁴	kin ³	hai ¹	maw ⁵		
บ้าน	ปาก	(บอกให้ผีล้างปากถ้าเป็นคนไข้				บ้าน	ปาก)	กิน	ให้	เมา		
mia ²	hu: ³	mia ²	ta: ³	wa:ŋ ²	we:ŋ ⁵	kin ³	so:ŋ ³	sa:m ³	kin ³	hai ¹		
	หู	เมา	ตา	โซซัด	โซเซ	กิน	สอง	สาม	คืน	ให้		
di: ³	cai ³	mia ² mok ⁴ ma: ⁵ kin ³ sia ⁵	yai	kap ⁴ ni: ⁶		mo: ³	saw ³					
ดี	ใจ	จะไปนั่งเป็นกลุ่ม				นะ	คราวนี้	หมอ	เขา			
ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	kin ³	kan ³	hai ¹	man ⁵	tua ³	cu: ³	kon ³	nan ²		
จะ	บอก	ให้	กิน	กัน	ให้	มัน	ทั่ว	ทุก	คน	นั้น		
lo? ²	bo? ⁴	hai ¹	kin ³	le:w ⁶	la:ŋ ⁵ ke:ŋ ³	met ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	mo: ³			
แหละ	บอก	ให้	กิน	แล้ว	ใกล้ๆตัว		หมด	แล้ว	แล้ว	หมอ		
saw ³	ci: ³	bo? ⁴	hai ¹	ŋa:y ⁶	pay ³	kin ³	law ⁶	ku: ¹	to:n ⁶	k ^h aw ¹		
เขา	จะ	บอก	ให้	ย้าย	ไป	กิน	เหล้า	ที่เก็บ			ซ่อน	เข้า

way ⁶	mo: ³	saw ³	ci: ³	boŋ ⁴	hai ¹	lam ²		kin ³	
ไว้	หมอ	เขา	จะ	บอก	ให้	พ่อแม่ที่ตายแล้ว		กิน	
law ⁶	ku: ¹		boŋ ⁴	hai ¹	lam ²	ma: ⁵	kin ³	t ^h uay ¹	law ⁶ ku: ¹
เหล้าที่เหลื่อเก็บจากผี			บอก	ให้	ผีพ่อแม่	มา	กิน	ด้วย	เหล้าที่เหลื่อเก็บ
k ^h om ³	ŋian ⁴	law ⁶	t ^h a:ŋ ³	p ^h ian ³	t ^h a:ŋ ³	pa:n ³	di: ³	kwa: ⁴	k ^h om ³ kwa: ⁴
(รส)ขมขึ้น	เหล้า	รอบ	เพื่อน	รอบ	พาน	ดี	กว่า	ขม	กว่า
bi: ⁴		wua ⁵	nia ²	k ^h om ³	kwa: ⁵	pia ¹	wua ⁵	nay ⁴	k ^h om ³ te: ⁴
ดีวัดความ	ว้าว			ขม	กว่า	เพ็ญ	ว้าว	ใน	ขม แต่
lak ⁴	te: ⁴	kay ¹		mia ²	saw ¹	k ^h om ³	te: ⁴	tai ¹	te: ⁴ tam ⁴
ไกล	แต่	ไกล(ขมมาก)		ไปไหน	อยู่ไกล	ขม	แต่	ได้	แต่ เตี้ย
mia ²	nia ²	kin ³	so:ŋ ³	sa:m ³	tia ¹	di: ³	cai ³	mia ²	mok ² hok ⁴
ไปไหน	เหนือ	กิน	สอง	สาม	ครั้ง	ดี	ใจ	ไป	หมกมุ่น หก
cet ⁴	tia ¹	di: ³	cai ³	mia ²	maw ⁵	maw ⁵	mia ²	hu: ³	mia ² ta: ³
เจ็ด	ครั้ง	ดี	ใจ	ไป	เมา	เมา	ไป	หู	ไป ตา
wa:ŋ ²	we:ŋ ⁵		kin ³	hai ¹	maw ⁵	sia ⁵	yai ⁵	lam ²	ŋo:y ³ k ^h aw ⁵
เมาลูกเขยหน้าเขหลัง		กิน	ให้	เมา	เสีย		ผีปู่ย่า	เอย	
kap ⁴ ni: ⁶	mo: ³	saw ³	ci: ³	kep ⁴	k ^h aw ¹	kep ⁴	k ^h o:ŋ ³	le:w ⁶	ko: ¹
คราวนี้	หมอ	เขา	จะ	เก็บ	ข้าว	เก็บ	ของ	แล้ว	ก็
ho: ⁴	sai ³	p ^h a: ¹	k ^h a:w ¹	pa:t ²	ba: ⁴	caŋ ⁴	lon ⁵	pay ³	k ^h in ¹ lay ³
ห่อ	ใส่	ผ้า	ขาว	พาด	บ่า	จะ	ลง	ไป	บัน ไค
kap ⁴ ni: ⁶	saw ³	ci: ³	caŋ ³	mo: ³	kap ⁴ ni: ⁶	saw ³	ko: ¹	co:y ³	
คราวนี้	เขา	จะ	เกลียด	หมอ	คราวนี้	เขา	ก็	ช่วย	
kan ³	ka:t ^h i:p ¹	ti:n ³	di:d ⁴	mi: ⁴	le:w ⁶	mo: ³	ko: ¹	lon ⁵	hian ⁵
กัน	กระต๊ပ်	ดิน	คิด	มือ	แล้ว	หมอ	ก็	ลง	เรือน
pay ³	yu: ⁴	ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	na: ¹	hian ⁵	le:w ⁶	saw ³	ci: ³	ŋaw ³ p ^h a: ¹
ไป	อยู่	ใต้	ถุน	หน้า	บ้าน	แล้ว	เขา	จะ	เอา ผ้า
sa:t ⁴	pay ³	pu: ³	hai ¹	mo: ³	nan ²	ko:ŋ ¹	la:ŋ ⁵	na: ¹	hian ⁵ le:w ⁶
สาด	ไป	ปู	ให้	หมอ	นั่ง	ข้าง	ล่าง	หน้า	บ้าน แล้ว
ŋaw ³	law ⁶	ŋaw ³	ya: ⁵	pay ³	hai ¹	mo: ³	kin ³	k ^h uy ⁵	kan ³ ŋo: ¹
เอา	เหล้า	เอา	ยา	ไป	ให้	หมอ	กิน	คุย	กัน เออ
nai ⁵	k ^h o:ŋ ³	hi:t ²		p ^h u: ¹	la:w ⁵	man ⁵	ko: ¹	met ⁴	to: ³ ni: ⁶
นะ	ของ	ธรรมเนียม	คน	ลาว	มัน	ก็	หมด	แต่	นี้
nai ⁵	sa:ma:y ²	ho:y ⁵	kap ⁴ t ^h i: ² ni: ⁶	mia ²	na: ¹	ha: ¹	hok ⁴		
แหละ	พวกเรา	เฮ้ย	คราวตอนนี้	ไป	หน้า	ห้ำ	หก		

saw ¹	ta:m ³	ke:m ³	nan ²	loʔ ²	le:y ⁵	saw ³	ci: ³	pa: ³	kan ³	pua ³
อยู่นั่น	ตาม	ใกล้	นั่น	แหละ		เขา	จะ	พา	กัน	หอบ
sia ¹	hi: ⁵	ma: ⁵	cu: ³	kon ³	le:w ⁶	kw: ¹	ma: ⁵	pin ¹	sia ¹	hi: ⁵
เสื้อ	สี	มา	ทุก	คน	แล้ว	ก็	มา	ปลิ้น	เสื้อ	สี
k ^h aw ¹	ha:ŋ ⁶		nom ⁵	hai ¹	cu: ³	kon ³	pay ³	le:y ⁵	luʔ ⁴	ca:y ³
เข้า	(มัน)คาด		อก	ให้	ทุก	คน	ไป	เลย	ลูก	ชาย
si: ⁴	kon ³	saw ³	ci: ³	ʔet ⁴	sia ¹	kam ³	tok ¹	saw ³	to:ŋ ¹	pay ³
สี่	คน	เขา	จะ	ทำ	เสื้อ	ไว้	ทุกซ์	เขา	ต้อง	ไป
si: ⁵	ʔaw ³	fa:y ¹	da:y ¹	dip ⁴	ma: ⁵	ʔet ⁴	sia ¹	kam ³	tok ¹	caʔ ⁴
ซื่อ	เอา	ฝ่าย	ค้า	ดิบ	มา	ทำ	เสื้อ	ไว้	ทุกซ์	จะ
pen ³	luʔ ²	pen ³	mia ⁵	kw: ¹	le:w ⁶	te: ⁴	to:ŋ ¹	ne:m ²		maʔ ⁴
เป็น	ลูก	เป็น	เมีย	ก็	แล้ว	แต่	ต้อง	จีบ(กริยา)		หมาก
ne:m ²	pu: ³	kam ³	niŋ ²	le:w ⁶	hai ¹	p ^h u: ¹	ta:y ³	no:n ⁵	no:n ⁵	ha:y ³
จีบ	พลู	คำ	หนึ่ง	แล้ว	ให้	ผู้	ตาย	นอน	นอน	หงาย
ʔaw ³	bai ³	to:ŋ ³	ma: ⁵	ʔet ⁴	so:ŋ ⁵	k ^h aw ¹	ʔaw ³	kam ³	maʔ ⁴	pu: ³
เอา	ใบ	ตอง	มา	ทำ	ซอง	เข้า	เอา	คำ	หมาก	พลู
niat ²	sai ³	so:ŋ ⁵	han ²	ʔaw ³	t ^h u:p ¹	boʔ ⁴	niŋ ²	ʔaw ³	pay ³	sai ³
ยึด	ใส่	ซอง	นั่น	เอา	รูป	ดอก	หนึ่ง	เอา	ไป	ใส่
pon ³	kam ³	maʔ ⁴	pu: ³	han ²	le:w ⁶	kw: ¹	pay ³	sai ³	mi: ⁵	hai ¹
ปน	คำ	หมาก	พลู	นั่น	แล้ว	ก็	ไป	ใส่	มือ	ให้
p ^h u: ¹	ta:y ³	pa: ³ nom ⁵ mi: ⁵			way ⁶	le:w ⁶	kw: ¹	ʔaw ³	sa:ta:ŋ ³	
ผู้	ตาย	พนมมือ			ไว้	แล้ว	ก็	เอา	สวด	ศักดิ์
ma: ⁵	niat ²	sai ³	sop ⁴	sai ³	paʔ ⁴	hit ²		p ^h u: ¹	la:w ⁵	haw ³
มา	ยึด	ใส่	ปาก	ใส่	ปาก	ธรรมเนียม		คน	ลาว	เรา
ci: ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ci: ³	be:ŋ ⁴	hua ³	hian ⁵	hai ¹	p ^h u: ¹	ta:y ³	be:ŋ ⁴
จะ	ต้อง	การ	จะ	แบ่ง	หัว	เรือน	ให้	คน	ตาย	แบ่ง
hai ¹	le:w ⁶	p ^h u: ¹	ta:y ³	ci: ³	bo: ⁴	day ¹	ma: ⁵	pen ³	huan ⁴	p ^h u: ¹
ให้	แล้ว	ผู้	ตาย	จะ	ไม่	ได้	มา	เป็น	หวัง	ผู้
y ^u : ⁴	ta:ŋ ³	lan ³								
อยู่	ข้าง	หลัง								
hi:t ²		k ^h o:ŋ ³	p ^h u: ¹	la:w ⁵	ma: ⁵	saw ³	ci: ³	to:ŋ ¹	ni:mon ⁵	
ธรรมเนียม	ของ	ผู้	ลาว	มา	เขา	จะ	ต้อง		นิมนต์	
p ^h aʔ ⁴	ma: ⁵	si: ⁴	lu:p ²	hai ¹	ma: ⁵	suat ⁴	p ^h aʔ ⁴ t ^h am ⁵	hai ¹	kon ³	
พระ	มา	สี่	รูป	ให้	มา	สวด	พระธรรม	ให้	คน	

ta:y ³	k ^h i: ⁵	wa: ²	ci: ³	?et ⁴	sop ⁴	nan ⁶	man ⁵	yu: ⁴	kap ⁴	caw ¹
ตาย	คือ	ว่า	จะ	ทำ	ศพ	นั้น	มัน	อยู่	กับ	เจ้า
k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	p ^h u: ¹	la:w ⁵	haw ³	ni: ⁶	ta:y ³	pay ³	nan ²	we: ⁵ la: ⁵	
ของ	บ้าน	ผู้	ลาว	เรา	นี้	ตาย	ไป	นั้น	เวลา	
ci: ³	?aw ³	sop ⁴	sai ³	lo:ŋ ⁵	hai ¹	wa:ŋ ⁵	pay ³	ta:m ³	k ^h i: ⁴	hian ⁵
จะ	เอา	ศพ	ใส่	โลง	ให้	วาง	ไป	ตาม	ข้อ	บ้าน
man ⁵	yan ⁵	ci: ³	t ^h i? ⁴	lian ²	t ^h i? ⁴	la:w ⁵	k ^h o:ŋ ¹	kon ³	ta:y ³	p ^h o: ⁵
มัน	ยัง	จะ	ถูก	เรื่อง	ถูก	ราว	ของ	คน	ตาย	พอ
?aw ³	pay ³	wa:ŋ ⁵	way ⁶	le:w ⁶	ta:m ³	bo:n ⁴	kok ⁴	saw ³	ta:ŋ ³	te:ŋ ³
เอา	ไป	วาง	ไว้	แล้ว	ตาม	ที่	กก	เสา	ทาง	บน
hua ³	lo:ŋ ⁵	p ^h u: ¹	ta:y ³	nan ⁶	saw ³	ci: ³	day ¹	tat ⁴	may ⁶	hua? ²
หัว	โลง	ผู้	ตาย	นั้น	เขา	จะ	ได้	ตัด	ไม้	หัว
ma: ⁵	ka: ³	so? ⁴	li: ³	ka: ³	k ^h e:n ³	ko: ¹	day ¹	le:w ⁶	may ⁶	hua? ²
มา	แค่	ศอก	หรือ	แค่	แขน	ก็	ได้	แล้ว	ไม้	รวก
?aw ³	ma: ⁵	ti: ³	sai ³	kok ⁴	saw ³	te:ŋ ³	hua ³	lo:ŋ ⁵	p ^h u: ¹	ta:y ³
เอา	มา	ดี	ใส่	กก	เสา	บน	หัว	โลง	คน	ตาย
nan ⁶	hai ¹	man ⁵	su:ŋ ³	k ^h in ¹	ka: ³	kan ³	ta: ³	p ^h u: ¹	k ^h aw ¹	pay ³
นั้น	ให้	มัน	สูง	ขึ้น	แค่	ลูก	ตา	ผู้	เข้า	ไป
ti: ³	nan ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	p ^h iŋ ⁵	me: ² niŋ ³	saw ³	ko: ¹	co:y ³	kan ³	
ดี	นั้น	แล้ว	ก็	พวก	แม่หญิง	เขา	ก็	ช่วย	กัน	
tat ⁴	?aw ³	fa:y ¹	da:y ¹	dip ⁴	ma: ⁵	sak ⁴	wa: ²	li: ³	so:ŋ ³	wa: ²
ตัด	เอา	ฝ่าย	ด้าย	ดิบ	มา	สัก	วา	หรือ	สอง	วา
ko: ¹	day ¹	le:w ⁶	co:y ³	kan ³	pap ⁴	hai ¹	man ⁵	ten ¹	ten ¹	k ^h aw ¹
ก็	ได้	แล้ว	ช่วย	กัน	พับ	ให้	มัน	สั้น	สั้น	เข้า
le:y ⁵	le:w ⁶	saw ³	ko: ¹	?aw ³	pay ³	pat ⁴	sai ⁴	may ⁶	t ^h i: ²	ti: ³
	แล้ว	เขา	ก็	เอา	ไป	พาด	ใส่	ไม้	ที่	ดี
way ⁶	kok ⁴	saw ³	nan ⁶	?an ³	ni: ⁶	lo? ²	hi:t ²		p ^h u: ¹	la:w ⁵
ไว้	กก	เสา	นั้น	อัน	นี้	แหละ	ธรรมเนียม	คน	ลาว	
saw ³	?an ¹	wa: ²	p ^h a: ¹	pok ⁴	hua ³	no:n ⁵	k ^h o:ŋ ³	bo: ¹	kon ³	ta:y ³
เขา	เรียก	ว่า	ผ้า	โพก	หัว	นอน	ของ	ไธ	คน	ตาย
le:w ⁶	te: ⁴	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	ci: ³	?aw ³	k ^h o:n ³	way ⁶	nan ²	kla:ŋ ³
แล้ว	แต่	เจ้า	ของ	บ้าน	จะ	เอา	ขอน	ไว้	นั่ง	กลาง
hian ⁵	ki: ⁴	ki:n	ta:m ³	cai ³	caw ¹	k ^h o:ŋ ³	hian ⁵	saw ³	kwa: ⁵	co: ³
บ้าน	ก็	คืน	ตาม	ใจ	เจ้า	ของ	บ้าน	เขา		เมื่อนี้

ho:t ²	mi: ⁵	man ⁵	le:w ⁶	pi ³	pi ³	no:ŋ ⁶	no:ŋ ⁶	ta:m ³	sa:w ³	ba:n ¹
ถึง	วัน	มัน	แล้ว	พี่	พี่	น้อง	น้อง	ตาม	ชาว	บ้าน
ko: ¹	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	kʰo:n ³	pay ³	pa: ⁴	kan ³	le:w ⁶	le:y	po: ⁵
ก็	ช่วย	กัน	เอา	ขอน	ไป	ป่า	กัน	แล้ว		พอ
ʔaw ³	kʰo:n ³	pay ³	ho:t ²	pa: ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	ha:m ³	ʔo:m ¹
เอา	ขอน	ไป	ถึง	ป่า	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ห้าม	อ้อม
ko:ŋ ³	fo:n ⁵	day ¹	sak ³	sa:m ³	ʔo:m ¹	niŋ ²	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³
กอง	ฟอน	ได้	สัก	สาม	รอบ	หนึ่ง	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน
yok ²	kʰin ¹	te:ŋ ³	ko:ŋ ³	fo:n ⁵	lu? ²	kʰo:y ³	li: ³	la:n ³	kʰo:y ³	saw ³
ยก	จิ้น	บน	กอง	ฟอน	ลูก	เขย	หรือ	หลาน	เขย	เขา
tan ³	ʔaw ³	te: ⁴	to: ⁴	si: ⁴	kon ³	ha:m ³	kʰo:n ³	pay ³	pa: ⁴	tʰa: ¹
เรียก	เอา	แต่	แค่	สี่	คน	ห้าม	ขอน	ไป	ป่า	ถ้า
pʰu: ¹	ta:y ³	mi: ³	lu? ⁴	po: ³	ca:y ³	ʔe: ⁴	ʔe: ⁴	kon ³	co: ³	mi: ⁵
ผู้	ตาย	มี	ลูก	ผู้	ชาย	หลาย	หลาย	คน	เมื่อ	วัน
saw ³	ha:m ³	kʰo:n ³	pay ³	pa: ⁴	nan ²	na: ²	saw ³	ci: ³	ʔon ¹	ʔaw ³
เขา	ห้าม	ขอน	ไป	ป่า	นั่น	นะ	เขา	จะ	เรียก	เอา
pʰu: ¹	no:ŋ ⁶	saw ³	met ⁴	hai ¹	ma: ⁵	bɛ? ⁴	kʰam ³			
คน	น้อง	เขา	หมด	ให้	มา	แบก	ถือ			
ca:w ³	ʔuan ³	na: ¹			pay ³	con ³	ho:t ²	pa: ⁴	he:w ¹	tʰa: ¹
ผ้า	จาง	ของ	ผืน	น้ำ	ห่าน	น้ำ	ศพ	(ขอน)	ไป	ป่า
ha:k ⁴	wa: ²	pʰu: ¹	ta:y ³	ʔa: ³ y ^u ʔ ⁴	si: ⁴	sip ⁴	kʰin ¹	pay ³	con ³	
หาก	ว่า	ผู้	ตาย	อายุ	สี่	สิบ	จิ้น	ไป	จน	
ho:t ²	ʔa: ³ y ^u ʔ ⁴	hok ⁴	sip ⁴	cet ⁴	sip ⁴	tʰa: ¹	pʰu: ¹	nan ⁶	mi: ⁵	
ถึง	อายุ		หก	สิบ	เจ็ด	สิบ	ถ้า	คน	นั่น	มี
lu? ²	mi: ⁵	mia ⁵	le:w ⁶	tʰa: ¹	man ⁵	ʔo:ʔ ⁴	hian ⁵	pay ³	y ^u : ⁴	tan ³
ลูก	มี	เมีย	แล้ว	ถ้า	มัน	ออก	เรือน	ไป	อยู่	ต่าง
ha:k ⁴	co: ³	saw ³	ta:y ³	pay ³	bo:ʔ ¹	wa: ²	pʰu: ¹	pen ³	ʔa:y ¹	pen ³
หาก	เมื่อ	เขา	ตาย	ไป	ไม่	ว่า	ผู้	เป็น	พ่อ	เป็น
ʔem ³	hi:t ²		kʰo:ŋ ³	pʰu: ¹	la:w ⁵	haw ⁵	ci: ³	to:ŋ ¹	tan ³	ʔaw ³
แม่	กรรม	เนียม	ของ	คน	ลาว	เรา	จะ	ต้อง	เรียก	เอา
kʰo:y ³	ma: ⁵	ʔet ⁴	he:w ¹	cu: ³	kon ³	pay ³	lo: ²	ci: ³	to:ŋ ¹	ka:n ³
เขย	มา	ทำ	แห้ว	ทุก	คน	ไป	แหละ	จะ	ต้อง	การ
ʔaw ³	me: ² piŋ ³		pʰu: ¹	ke: ⁴	ke: ⁴	ma: ⁵	nan ²	ma: ⁵	co:y ³	kan ³
เอา	แม่	หญิง	ผู้	แก่	แก่	มา	นั่น	มา	ช่วย	กัน

ʔet ⁴	hi:t ²	ʔet ⁴	k ^h o:ŋ ³	saw ³	ci: ³	po: ³	hun ⁶	ʔe: ⁴	ko: ¹	ma: ⁵
ทำ	รีต	ทำ	คลอง	เขา	จะ	พอ	รู้	มั่ง	ก็	มา
co:y ³	kan ³	ʔet ⁴	hian ⁵	ke:w ¹	ni: ⁶	saw ³	ci: ³	tan ³	ʔaw ³	may ⁶
ช่วย	กัน	ทำ	เรือน	แก้ว	นี้	เขา	จะ	เรียก	เอา	ไม่
ŋiw ⁶	ya:ŋ ⁴	diaw	k ^h i: ⁵	man ⁵	ʔet ⁴	ŋa:y ⁴	te: ⁴	hian ⁵	he:w ¹	hian ⁵
จัว	อย่าง	เดียว	คือ	มัน	ทำ	ง่าย	แต่	เรือน	แก้ว	เรือน
pa: ⁴	nan ²	saw ³	ci: ³	tat ⁴	ʔaw ³	may ⁶	to: ³ haŋ ⁵		ma: ⁵	ʔet ⁴
ป่า	นั้น	เขา	จะ	ตัด	เอา	ไม้	อะไร		มา	ทำ
ko: ¹	day ¹	ʔet ⁴	pay ³	le:w ⁶	nan ²	saw ³	ci: ³	cai ³	ʔaw ³	to? ⁴
ก็	ได้	ทำ	ไป	แล้ว	นั้น	เขา	จะ	ใช้	เอา	ดอก
ma: ⁵	mat ²	ma: ⁵	p ^h u? ⁴	ya:ŋ ⁴	diaw	yaŋ ⁵	ci: ³	¹ pen ³	hian ⁵	pa: ⁴
มา	มัด	มา	ผูก	อย่าง	เดียว	ยัง	จะ	เป็น	เรือน	ป่า
hian ⁵	he:w ¹	k ^h in ¹	hi:t ²	k ^h o:ŋ ³	p ^h u: ¹	la:w ⁵	haw ⁵	ʔet ⁴	he:w ⁵	nan ²
เรือน	แก้ว	จิ้น	รีต	ของ	คน	ลาว	เรา	ทำ	แก้ว	นั้น
ʔaw ³	may ⁶	ma: ⁵	law ³	hai ¹	le:m ³	le:m ³	k ^h aw ¹	ʔaw ³	ma: ⁵	t ^h e:n ⁵
เอา	ไม้	มา	เหลา	ให้	แหลม	แหลม	เข้า	เอา	มา	แทน
hai ¹	pen ³	ta? ¹ p ^u : ³	saw ³	ʔan ¹	wa: ²	ʔaw ³	ma: ⁵	ʔet ⁴	pen ³	
ให้	เป็น	ตะปู		เขา	เรียก	ว่า	เอา	มา	ทำ	เป็น
hian ⁵	he:w ¹	k ^h i: ⁵	wa: ²	hian ⁵	ke:w ¹	nan ⁶	saw ³	ci: ³	tan ³	
เรือน	แก้ว	คือ	ว่า	เรือน	แก้ว	นั้น	เขา	จะ	เรียก,บอก	
ʔaw ³	ma: ⁵	way ⁶	muŋ ⁵	laŋ ³	ka: ³	hian ⁵	ke:w ¹	ya:ŋ ⁴	diaw	kwa: ⁵
เอา	มา	ไว้	มุง	หลัง	คา	เรือน	แก้ว	อย่าง	เดียว	
le:w ⁶	saw ³	ci: ³	tat ⁴	bo? ⁴	may ⁶	bo? ⁴	lay ²	ʔaw ³	ma: ⁵	pa? ⁴
แล้ว	เขา	จะ	ตัด	ดอก	ไม้	ดอก	ไร่	เอา	มา	แปะ
sai ⁴	taŋ ³	ten ³	laŋ ³	ka: ³	nan ²	mai ⁴	man ⁵	yaŋ ⁵	ci: ³	day ¹
ใส่	ข้าง	บน	หลัง	คา	นั้น	อีก	มัน	ยัง	จะ	ได้
boŋ ⁴	can ³		te: ⁶	lo:y ⁵	ʔet ⁴	pen ³	laŋ ³	ka: ³	hian ⁵	he:w ¹
ดู	สวย(สิ่งของ)	จริง	เลย	ทำ	เป็น	หลัง	คา	เรือน	แก้ว	
hian ⁵	pa: ⁴	way ⁶	hai ¹	bo: ¹	p ^h i: ³	yu: ⁴	to: ³	nan ²	lo? ²	pi ³
เรือน	ป่า	ไว้	ให้		ผี	อยู่	เท่า	นั้น	แหละ	พี
pi ³	no:ŋ ⁶	no:ŋ ⁶	ci: ³	co:y ³	kan ³	ʔaw ³	ciaŋ ³	ʔaw ³	k ^h o:ŋ ³	kan ³
พี	น้อง	น้อง	จะ	ช่วย	กัน	เอา	ของ	เอา	ของ	กัน
met ⁴	ʔaw ³	pay ³	pa: ⁴	mi: ⁵	kep ⁴	ka: ³ lu? ⁴ ʔaw ³	ko: ³	ŋiw ⁶		
หมด	เอา	ไป	ป่า	วัน	เก็บ	กระดุก		เอา	กอ	จัว

ma: ⁵	ʔet ⁴	sak ⁴	so:ŋ ³	wa: ⁵	sa:m ³	wa: ⁵	saw ³	ʔon ¹	wa: ²	pen ³
มา	ทำ	สัก	สอง	วา	สาม	วา	เขา	เรียก	ว่า	เป็น
lam ⁵	ka:w ³	ʔan ¹	ni: ⁶	loʔ ²	saw ³	ʔon ¹	wa: ²	ʔet ⁴	wiaʔ ²	hai ¹
ล่ำ	กาว	อัน	นี้	ละ	เขา	เรียก	ว่า	ทำ	งาน	ให้
bo: ¹	kon ³	ta:y ³	te: ⁴	te: ⁴	lo:y ⁵	t ^h a: ¹	me: ² ŋiŋ ³	ta:y ³	le:y ⁵	
ไ้	คน	ตาย	แท้	แท้	เลย	ถ้า	ผู้หญิง	ตาย		
saw ³	ʔet ⁴	p ^h it ⁴	kap ⁴	po: ³	ca:y ³	pay ³	no:y ⁴	niŋ ²	saw ³	ci: ³
เขา	ทำ	ผิด	กับ	ผู้	ชาย	ไป	หน้อย	หนึ่ง	เขา	จะ
law ⁵	pen ³	may ⁶	buəŋ ² cuaŋ ³ k ^h waŋ ⁶		le:w ⁶	ci: ³	ʔaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	
เหลา	เป็น	ไม้	ไม้วงกลม		แล้ว	จะ	เอา	ไม้	ไผ่	
ʔik ⁴	si: ⁴	kim ¹	mai ⁴	ʔaw ³	pa: ⁶	ma: ⁵	sap ⁴	ka:ŋ ³ caŋ ³	hai ¹	
อีก	สี่	ขึ้น	ใหม่	เอา	มีด	มา	สับ	ตรงกลาง	ให้	
man ⁵	teʔ ⁴	ʔo:k ⁴	cak ⁴	kan ³	le:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³	pay ³	peʔ ⁴	sai ³
มัน	แตก	ออก	จาก	กัน	แล้ว	ก็	เอา	ไป	แปะ	ใส่
ko: ³	ŋiw ⁶	t ^h i: ²	saw ³	ʔon ¹	hai ¹	pen ³	saw ³	ka:w ³	nan ²	na: ²
กอ	จัว	ที่	เขา	เรียก	ให้	เป็น	เสา	กาว	นั้น	นะ
ti: ³	hai ¹	man ⁵	k ^h ay ¹	kan ³	pen ³	lu:p ²	ka ² ka ² bat ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	
ตี	ให้	มัน	ไขว้	กัน	เป็น	รูป	กากบาท	แล้ว	ก็	
ʔaw ³	toʔ ⁴	ma: ⁵	pai ³	hai ¹	man ⁵	ʔo:m ¹	k ^h oŋ ⁶	k ^h oŋ ⁶	taŋ ³	teŋ ³
เอา	ตอก	มา	พัน	ให้	มัน	อ้อม	โค้ง	โค้ง	ทั้ง	ข้าง
kok ⁴	taŋ ³	pa:y ³	kap ⁴ ni: ⁶		saw ³	ci: ³	day ¹	ʔaw ³	boʔ ⁴	may ⁶
ล่าง	ข้าง	บน	คราวนี้		เขา	จะ	ได้	เอา	ดอก	ไม้
ma: ⁵	siap ⁴	sai ⁴	hai ¹	man ⁵	ʔo:m ¹	ʔet ⁴	wiaʔ ²	k ^h o:ŋ ³	me: ² ŋiŋ ³	
มา	เสียบ	ใส่	ให้	มัน	รอบ	ทำ	งาน	ของ	แม่หญิง	
p ^h u: ¹	ta:y ³	wiaʔ ²	k ^h o:ŋ ³	me: ² ŋiŋ ³		mi: ³	te: ⁴	sian ⁵	kaʔ ⁴	t ^h oŋ ⁵
ผู้	ตาย	งาน	ของ	แม่หญิง		มี	แต่	เขียน	กับ	ธง
ka:w ³	man ⁵	bo: ¹	mi: ³	nok ²	ho:ŋ ³	k ^h i: ⁵	po: ³	ca:y ³	le:w ⁶	le:y ⁵
กาว	มัน	ไม่	มี	นก	หงส์	เหมือน	ผู้	ชาย	นะ	
le:w ⁶	hian ⁵	pa: ⁴	hian ⁵	ke:w ¹	ʔet ⁴	k ^h i: ⁵	po: ³	ca:y ³	nan ²	loʔ ²
แล้ว	เรือน	ป่า	เรือน	แก้ว	ทำ	เหมือน	ผู้	ชาย	นั้น	แหละ
co: ³	kep ⁴	ka: ³ luʔ ⁴ le:w ⁶	ʔaw ³	ho: ⁴	sai ⁴	p ^h a: ¹	k ^h a:w ³			
เมื่อ	เก็บ	กระดุก		แล้ว	เอา	ห่อ	ใส่	ผ้า	ขาว	
p ^h a: ¹	da:y ¹	dip ⁴	ʔaw ³	ka: ³ luʔ ⁴ niat ²	sai ⁴	hay ³	way ⁶	le:w ⁶		
ผ้า	ด้าย	ดิบ	เอา	กระดุก		ขัด	ใส่	ไหม	ไว้	แล้ว

ko: ¹	pay ³	p ^h ok ⁴	sai ⁴	lum ³	ʔaw ³	k ^h i: ¹	taw ³	t ^h i: ²	pon ³	kaʔ ⁴
ก็	ไป	หย่อน	ใต้	หลุม	เอา	จี	เถา	ที่	ปน	กับ
ka: ³ luʔ ⁴ yu: ⁴	ʔaw ³	ma: ⁵	kop ⁴	hai ¹	man ⁵	mit ²	ʔuʔ ⁴	nan ⁶		
กระดูก	อยู่	เอา	มา	กลบ	ให้	มัน	มิด	ไห/โอง	นั้น	
le:w ⁶	paʔ ⁴	ʔuʔ ⁴	nan ⁶	saw ³	ci: ³	cai ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	ma: ⁵	ca:k ⁴
แล้ว	ปาก	ไห	นั้น	เขา	จะ	ใช้	ไม้	ไผ่	มา	จัก
toʔ ⁴	sa: ³ ke:ŋ ³	hai ¹	man ⁵	lem ²	ba:ŋ ³	ba:ŋ ³	le:w ⁶	coʔ ⁴	hu: ⁵	
ตอก	ตะแคง		ให้	มัน	เล่ม	บาง	บาง	แล้ว	เจาะ	รู
ka:ŋ ³ caŋ ³	le:w ⁶	saw ³	ci: ³	mi: ⁵	sen ¹	mai ³	sa:y ³	cai ³	ʔaw ³	
ตรงกลาง	แล้ว	เขา	จะ	มี	เส้น	ไหม	สาย	ใจ	เอา	
ŋe: ⁴	k ^h in ¹	caŋ ³	hu: ⁵	p ^h e:ŋ ³	t ^h i: ²	coʔ ⁴	way ⁶	ka:ŋ ³ caŋ ³	nan ²	
ยัด	ขึ้น	ตรง	รู	แฝง	ที่	เจาะ	ไว้	ตรงกลาง	นั้น	
loʔ ²	le:w ⁶	din ³	k ^h in ¹	ma: ⁵	p ^h uʔ ⁴	sai ⁴	pa:y ³	may ⁶	k ^h aw ¹	way ⁶
แหะ	แล้ว	ดึง	ขึ้น	มา	ผูก	ใต้	ปลาย	ไม้	เข้า	ไว้
pak ⁴	sai ⁴	din ³	hai ¹	man ⁵	ne:n ²	hai ¹	sa:y ³	cai ³	man ⁵	tin ³
ปัก	ใต้	ดิน	ให้	มัน	แน่น	ให้	สาย	ใจ	มัน	ดึง
le:w ⁶	ʔet ⁴	pen ³	to: ³ ya:ŋ ³	ci: ³	taŋ ¹	hian ⁵	he:w ⁵	le:w ⁵	le:w ⁶	
แล้ว	ทำ	เป็น	ตัวอย่าง	จะ	ตั้ง	เรือน	ผี	แล้ว	แล้ว	
saw ³	ci: ³	mi: ⁵	may ⁶	p ^h ay ⁴	p ^h a: ⁴	si: ⁴	ʔan ³	coʔ ⁴	hu: ⁵	t ^h ay ⁶
เขา	จะ	มี	ไม้	ไผ่	ผ่า	สี่	อัน	เจาะ	รู	ทำ
hua ³	hai ¹	man ⁵	pen ³	lu: ³	t ^h aʔluʔ	le:w ⁶	ʔaw ³	ma: ⁵	wa:ŋ ⁵	
หัว	ให้	มัน	เป็น	รู	ทะลุ		แล้ว	เอา	มา	วาง
p ^h a:t ²	sai ⁴	kan ³	hai ¹	lu: ⁵	man ⁵	caŋ ³	kan ³	le:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³
พาด	ใต้	กัน	ให้	รู	มัน	ตรง	กัน	แล้ว	ก็	เอา
lo: ³		ma: ⁵	toʔ ⁴	sai ⁴	lu: ⁵	man ⁵	nan ²	hai ¹	man ⁵	lo: ⁵
ตะปู	ไม้ไผ่	มา	ตอก	ใต้	รู	มัน	นั้น	ให้	มัน	ทะลุ
pay ³	ha: ³	din ³	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	yok ²	hian ⁵	he:w ⁵	ma: ⁵
ไป	หา	ดิน	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ขก	เรือน	ผี	มา
sai ⁴	ka:n ³	ʔet ⁴	hian ⁵	he:w ⁵	ci: ¹	to:ŋ ¹	tat ⁴	may ⁶	pay ³	ʔet ⁴
ใต้	การ	ทำ	เรือน	ผี	จะ	ต้อง	ตัด	ไม้	ไป	ทำ
saw ³	hian ⁵	he:w ⁵	hok ⁴	ton ¹	ʔaw ³	ta: ³	may ⁶	ma: ⁵	hai ¹	man ⁵
เสา	เรือน	ผี	หก	ต้น	เอา	กิ่ง	ไม้	มา	ให้	มัน
mi: ⁵	cu: ³	ton ³	hai ¹	man ⁵	ka: ³	ka: ³	kan ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ci: ³
มี	ทุก	ต้น	ให้	มัน	แก่	แก่	กัน	ต้อง	การ	จะ

ʔaw ³	way ⁶	ʔet ⁴	p ^h in ⁶	hian ⁵	he:w ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	tan ¹
เอา	ไว้	ทำ	พื้น	เรือน	ผี	แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ตั้ง
co:y ³	kan ³	mat ²	k ^h aw ¹	co:y ³	kan ³	ʔet ⁴	lan ³	ka: ³	k ^h aw ¹	no:y ⁶
ช่วย	กัน	มัด	เข้า	ช่วย	กัน	ทำ	หลัง	คา	เข้า	เดี๋ยว
co:y ¹	ko: ¹	le:w ⁶	kwa: ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³	kan ³	yok ²	ma: ⁵	sai: ⁴
เดี๋ยว	ก็			แล้ว	ก็	ช่วย	กัน	ยก	มา	ใส่
hai ¹	man ⁵	k ^h o:m ²	ʔuʔ ⁴	ka: ³	luʔ ⁴	nan ²				
ให้	มัน	คร่อม	ไห	กระตุก	นั้น					

ka:n³ way⁶ tok⁴

การ ไว้ ทุกข์

t ^h a: ¹	po: ³	ca:y ³	ta:y ³	t ^h a: ¹	mia ⁵	to:ŋ ¹	pan ¹ kaw ¹	yu: ⁴	to:ŋ ¹
ถ้า	ผู้	ชาย	ตาย	ถ้า	เมีย	ต้อง	ขมวดผม	อยู่	ต้อง
ke: ¹	p ^h om ³	ʔo:k ⁴	hai ¹	man ⁵	met ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³	p ^h a: ¹ dam ³
แก้	ผม	ออก	ให้	มัน	หมด	แล้ว	ก็	เอา	ผ้า ดำ
p ^h uʔ ⁴	p ^h om ³	way ⁶	tan ³	lan ³	con ³	kwa: ⁴	ʔet ⁴	he:w ⁵	le:w ⁶ yan ⁵
ผูก	ผม	ไว้	ข้าง	หลัง	จน	กว่า	ทำ	ผี	แล้ว จึง
ca: ⁴	ke: ¹	ʔo:k ³	day ¹	t ^h a: ¹	pen ³	luʔ ²	me: ² ŋiŋ ³	to:ŋ ¹	pan ¹ kaw ¹
จะ	แก้	ออก	ได้	ถ้า	เป็น	ลูก	ผู้หญิง	ต้อง	มวยผม
ko: ¹	to:ŋ ¹	ʔet ⁴	hai ¹	k ^h i: ⁵	ʔem ³	man ⁵	nan ²	t ^h a: ¹	pen ³ luʔ ²
ก็	ต้อง	ทำ	ให้	เหมือน	แม่	มัน	นั้น	ถ้า	เป็น ลูก
po: ³	ca:y ³	mi: ⁵	ki: ⁴	kon ³	saw ³	ci: ³	yip ⁴	ʔaw ³	sia ¹ kam ³
ผู้	ชาย	มี	ก็	คน	เขา	จะ	หิบบ	เอา	เสื้อ ไว้
tok ⁴	pok ⁴	hua ³	k ^h a:w ³		hai ¹	tua ³	met ⁴	cu: ³	nan ² loʔ ²
ทุกข์	โปก	หัว	ขาว		ให้	ทั่ว	หมด	ทุก	นั้น แหละ
t ^h a: ¹	ʔet ⁴	wiaʔ ²	bo: ⁴	he: ⁴	le:w ⁶	ʔet ⁴	he:w ⁵	bo: ⁴	he: ⁴ tua ³
ถ้า	ทำ	งาน	ยัง	ไม่เสร็จ		ทำ	ผี	ไม่	เสร็จ ครบ
ten ³	luʔ ²	ten ³	mia ⁵	ha:m ¹	ʔa:p ⁴	na:m ⁶	ten ³	hian ⁵	nan ² loʔ ²
ทั้ง	ลูก	ทั้ง	เมีย	ห้าม	อาบ	น้ำ	ทั้ง	เรือน	นั้น แหละ
cən ³	p ^h aw ³	le:w ⁶	kep ⁴	luʔ ⁴	le:w ⁶	ʔet ⁴	he:w ⁵	le:w ⁶	yan ⁵ ko:y ³
จน	เผา	แล้ว	เก็บ	กระตุก	แล้ว	ทำ	เรือนผี	แล้ว	จึง ค่อย

ʔa:p ⁴	na:m ⁶	ʔa:p ⁴	t ^h a: ²	kan ³	day ¹	met ⁴	kwa: ⁵	kap ⁴ ni: ⁶	na: ²	
อาบ	น้ำ	อาบ	ท่า	กัน	ได้	หมด		คราวนี้	นะ	
kap ⁴ ni: ⁶	t ^h a: ¹	ha:k ⁴	wa: ²	p ^h ua ³	ta:y ³	mia ⁵	ci: ³	to:ŋ ¹	nuŋ ²	
คราวนี้		ถ้า	หาก	ว่า	ผิว	ตาย	เมีย	จะ	ต้อง	นุ่ง
p ^h a: ¹	sin ¹	kam ³	tok ⁴	hai ¹	p ^h ua ³	saw ³	ci: ³	ci:k ⁴	ti:n ³	p ^h a: ¹
ผ้า	ขึ้น	ไว้	ทุกข์	ให้	ผิว	เขา	จะ	ลึก	ดิน	ผ้า
sin ¹	nan ²	ʔo: ⁴	way ⁶	nuŋ ²	kam ³	tok ⁴	hai ¹	p ^h ua ³	ci: ³	to:ŋ ¹
ขึ้น	นั้น	ออก	ไว้	นุ่ง	ไว้	ทุกข์	ให้	ผิว	จะ	ต้อง
nuŋ ²	pen ³	so:ŋ ³	pi: ³	sam ³	pi: ³	yaŋ ⁵	ci: ³	ʔa: ³ yu: ⁴		man ²
นุ่ง	เป็น	สอง	ปี	สาม	ปี	จึง	จะ	อายุ		มัน
k ^h wan ³ yi:n ⁵	pay ³	yu: ⁴	ho:ŋ ³	ka: ³	lu: ²	saw ³	te: ⁶	te: ⁶		
ขวัญ	ยื่น	ไป	อยู่	นาน		ลูก	เขา	แท้	แท้	
nan ²	p ^h o: ⁵	p ^h aw ³	ʔa:y ¹	te: ⁶	te: ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	ʔet ⁴	ta:m ³	kaw ⁴
นั้น	พอ	เผา	พอ	จริง	จริง	แล้ว	ก็	ทำ	ตาม	เก่า
nan ²	day ¹	met ⁴	co: ³	mia ⁵	ta:y ³	te: ⁶	te: ⁶	kwa: ⁵	to: ³	p ^h ua ³
นั้น	ได้	หมด	เมื่อ	เมีย	ตาย	จริง	จริง	นะ	คน	ผิว
nan ²	bo: ¹	to:ŋ ¹	kam ³	tok ⁴	hai ¹	mia ⁵	p ^h iŋ ⁵	lu: ²	me: ² ŋiŋ ³	
นั้น	ไม่	ต้อง	ไว้	ทุกข์	ให้	เมีย	พวก	ลูก	แม่หญิง	
po: ³	ca:y ³	cu: ³	kon ³	ko: ¹	way ⁶	tok ⁴	hai ¹	met ⁴	cu: ³	kon ³
ผู้	ชาย	ทุก	คน	ก็	ไว้	ทุกข์	ให้	หมด	ทุก	คน
k ^h i: ⁵	ka: ⁴	ʔet ⁴	wia: ²	hai ¹	ʔa:y ¹	nan ²	lo: ²			
เหมือน	กับ	ท่า	งาน	ให้	พอ	นั้น	แหละ			
hian ⁵	he:w ⁵	hian ⁵	hay ²	hian ⁵	pa: ⁴	sam ³	ʔan ³	ni: ⁶	wa: ²	pay ³
เรือน	แห้ว	เรือน	ไฮ	เรือน	ป่า	สาม	อัน	นี้	ว่า	ไป
le:w ⁶	man ⁵	pen ³	ʔan ³	diaw ³	kan ³	met ⁴	ka:n ³	ta:ŋ ¹	hian ⁵	pa: ⁴
แล้ว	มัน	เป็น	อัน	เดียว	กัน	หมด	การ	ตั้ง	เรือน	ผี
li: ³	hian ⁵	he:w ⁵	ni: ²	p ^h o: ⁵	ʔet ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	yok ²	ma: ⁵	k ^h o:m ²
หรือ	เรือน	แห้ว	นี้	พอ	ท่า	เสร็จ	แล้ว	ยก	มา	คร่อม
sai ⁴	ʔu: ⁴	ka: ³ lu: ⁴	kap ⁴ ni: ⁶		ko: ¹	yok ²	saw ³	lak ²	ka:w ¹	
ใต้	ไผ่	กระดุก		คราวนี้		ก็	ยก	เสา	หลัก	กาว
p ^h ok ⁴	sai ⁴	lum ³	le:w ⁶	ʔaw ³	hian ⁵	ke:w ¹	pay ³	p ^h a: ²	sai ⁴	hian ⁵
ยึด	ใต้	หลุม	แล้ว	เอา	เรือน	แก้ว	ไป	พาด	ใต้	เรือน
he:w ⁵	nan ²	nan ²	hian ⁵	ke:w ¹	nan ²	saw ³	ci: ³	yip ⁴	t ^h oŋ ³	si: ³
แห้ว	นั้น	ที่	เรือน	แก้ว	นั้น	เขา	จะ	หยิบ	ถุง	สี

lian ³	si: ³	de:ŋ ³	si: ³	dam ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	way ⁶	sai ⁴	cian ³
เหลือง	สี	แดง	สี	ดำ	ต้อง	การ	เอา	ไว้	ใส่	เครื่อง
k ^h o:ŋ ³	pen ³	t ^h oŋ ³	k ^h aw ¹	sa:n ³	t ^h oŋ ³	sa: ³ ta:ŋ ³	t ^h oŋ ³	ma ⁷	pu: ³	
ของ	เป็น	ถุง	ข้าว	สาร	ถุง	สตาลค์		ถุง	หมาก	พลู
suan ⁴	tua ³	nok ²	ho:ŋ ³	nan ²	saw ³	ci: ³	mi: ⁵	si: ⁴	t ^h oŋ ³	k ^h aw ¹
ส่วน	ตัว	นก	หงส์	นั้น	เขา	จะ	มี	สี	ถุง	เข้า
way ⁶	t ^h oŋ ³	niŋ ²	saw ³	ʔaw ³	way ⁶	sai ³	k ^h aw ¹	suk ⁴	t ^h oŋ ³	niŋ ²
ไว้	ถุง	หนึ่ง	เขา	เอา	ไว้	ใส่	ข้าว	สุก	ถุง	หนึ่ง
ʔaw ³	way ⁶	sai ⁴	cian ³	kap ⁴	ʔik ⁴	t ^h oŋ ³	niŋ ²	sai ⁴	ma ⁷	pu: ³
เอา	ไว้	ใส่	เครื่อง	กับข้าว	อีก	ถุง	หนึ่ง	ใส่	หมาก	พลู
t ^h oŋ ³	niŋ ²	sai ⁴	nun ²	le:w ⁶	ci: ³	mi: ³	baŋ ¹		nam ⁶	no:y ⁶
ถุง	หนึ่ง	ใส่	นุ่น	แล้ว	จะ	มี	กระบอก		น้ำ	น้อย
ho:y ¹	pon ³	kan ³	pay ³	le:w ⁶	may ⁶ sut ⁴	ʔa: ³ yu ⁷	ʔan ³	niŋ ²		
ห้อย	ปน	กัน	ไป	แล้ว	ไม่สุดอายุ		อัน	หนึ่ง		
may ⁶ na: ¹ kin ³ ko:ŋ ¹			may ⁶ kan ³ ma: ³	te: ⁴	la:	ya:ŋ ⁴	ci: ³	wa: ²		
ไม้คันธนู			ไม้กันหมา		แต่	ละ	อย่าง	จะ	ว่า	
taŋ ¹	te: ⁴	t ^h oŋ ³	k ^h aw ¹	suk ⁴	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	way ⁶	kin ³	ta:m ³
ตั้ง	แต่	ถุง	ข้าว	สุก	ต้อง	การ	เอา	ไว้	กิน	ตาม
ta:ŋ ³	t ^h a: ¹	k ^h aw ¹	suk ⁴	man ⁵	met ⁴	ci: ³	to:ŋ ¹	ʔaw ³	t ^h oŋ ³	k ^h aw ¹
ทาง	ถ้า	ข้าว	สุก	มัน	หมด	จะ	ต้อง	เอา	ถุง	ข้าว
sa:n ³	naŋ ³	hian ⁵	ke:w ¹	t ^h i: ²	p ^h u: ¹	ta:y ³	pe: ¹	pay ³	nan ⁶	ʔaw ³
สาร	ที่	เรือน	แก้ว	ที่	ผู้	ตาย	สะพาย	ไป	นั้น	เอา
pay ³	caw ¹	k ^h aw ¹	kin ³	to: ⁴	le:w ⁶	t ^h oŋ ³	cian ³	kap ⁴	ko: ¹	mi: ⁵
ไป	หุง	ข้าว	กิน	ต่อ	แล้ว	ถุง	เครื่อง	กับข้าว	ก็	มี
po:m ³	kin ³	man ⁵	liay ²	pay ³	ta:m ³	ta:ŋ ³				
พร้อม	กิน	มัน	เรื่อย	ไป	ตาม	ทาง				
ʔi:k ⁴	hian ⁵	ke:w ¹	nan ⁶	ko: ¹	mi: ⁵	ha: ¹	t ^h oŋ ³	to: ³	kan ³	ka ⁷
อีก	เรือน	แก้ว	นั้น	ก็	มี	ห้า	ถุง	เท่า	กัน	กับ
nok ²	ho:ŋ ³	t ^h oŋ ³	niŋ ²	nan ²	ʔaw ³	way ⁶	sai ⁴	k ^h aw ¹	k ^h a ⁷	to:ŋ ¹
นก	หงส์	ถุง	หนึ่ง	นั้น	เอา	ไว้	ใส่	ข้าว	เปลือก	ต้อง
ka:n ³	way ⁶	hai ¹	nok ²	kin ³	liay ²	pay ³	ta:m ³	ta:ŋ ³	ci: ³	day ¹
การ	ไว้	ให้	นก	กิน	เรื่อย	ไป	ตาม	ทาง	จะ	ได้
mi: ⁵	he:ŋ ⁵	bin ³	to: ⁴	pay ³	mai ⁴	t ^h oŋ ³	to: ⁴	pay ³	pen ³	t ^h oŋ ³
มี	แรง	บิน	ต่อ	ไป	ใหม่	ถุง	ต่อ	ไป	เป็น	ถุง

tan ³	sai ⁴	hin ³	saw ³	ʔaw ³	way ⁶	ca:p ^h wa ⁴	pen ³	se:ŋ ³ hu: ³ se:ŋ ³ ta: ³		
ตัน	ไต้	หิน	เขา	เอา	ไว้	เฉพาะ	เป็น	แสงสว่างไสว		
mia ²	ci: ³	ka:w ¹	k ^h am ¹	me: ²	nam ⁶	pay ³	mian ⁵	p ^h i: ³	nan ²	to:ŋ ¹
เมื่อ	จะ	ก้าว	ข้าม	แม่	น้ำ	ไป	เมือง	ผี	นั่น	ต้อง
ka:n ³	ʔaw ³	ko:n ¹	hin ³	k ^h am ³	be:n ⁴	sai ⁴	me: ²	nam ⁶	hai ¹	me: ²
การ	เอา	ก้อน	หิน	จับ	ขว้าง	ไต้	แม่	น้ำ	ให้	แม่
nam ⁶	man ⁵	he:ŋ ¹	p ^h wa: ⁵	bəŋ ⁴	hen ³	wa: ²	nam ⁶	man ⁵	he:ŋ ¹	le:w ⁶
น้ำ	มัน	แห้ง	พอ	ดู	เห็น	ว่า	น้ำ	มัน	แห้ง	แล้ว
ko: ¹	ci: ³	ŋa:ŋ ²	k ^h am ¹	pay ³	day ¹	t ^h oŋ ³	to: ⁴	pay ³	saw ³	ʔon ¹
ก็	จะ	เดิน	ข้าม	ไป	ได้	ดู	ต่อ	ไป	เขา	เรียก
wa: ²	pen ³	t ^h oŋ ³	lo:ŋ ³	ʔaw ³	way ⁶	sai ⁴	te: ⁴	nun ²	to:ŋ ¹	ka:n ³
ว่า	เป็น	ดู	ทะลุ	เอา	ไว้	ไต้	แต่	นุ่น	ต้อง	การ
we: ⁵ la: ⁵		ŋa:ŋ ²	ta:ŋ ³	ŋa:ŋ ²	ta:ŋ ³	pay ³	nan ⁶	nun ²	man ⁵	ci: ³
เวลา		เดิน	ทาง	เดิน	ทาง	ไป	นั่น	นุ่น	มัน	จะ
piw ³	ʔw ⁴	na: ¹	liay ²	pay ³	hen ³	wa: ²	nun ²	piw ³	pay ³	tok ⁴
ปลิว	ออก	หน้า	เรื่อย	ไป	เห็น	ว่า	นุ่น	ปลิว	ไป	ตก
bo:n ⁴	lai ⁵	le:w ⁶	hai ¹	man ⁵	pay ³	yan ⁶	bo:n ⁴	nan ⁶	t ^h oŋ ³	to: ⁴
ที่	ใด	แล้ว	ให้	มัน	ไป	หยุด	ที่	นั่น	ดู	ต่อ
pay ³	pen ³	t ^h oŋ ³	tuy ³	ŋon ⁵	tuy ³	to:ŋ ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	pay ³
ไป	เป็น	ดู	ใหญ่	เงิน	ใหญ่	ทอง	ต้อง	การ	เอา	ไป
hai ¹	saw ³	bəŋ ⁴	wa: ²	haw ⁵	mi: ⁵	ŋon ⁵	mi: ⁵	to:ŋ ³	tit ⁴	to: ³
ให้	เขา	ดู	ว่า	เรา	มี	เงิน	มี	ทอง	คิด	ตัว
pay ³	ʔe: ⁴	le:y ⁵	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	ŋon ⁵	pay ³	si: ⁶	kin ³	ta:m ³
ไป	เยอะ	เลย	ต้อง	การ	เอา	เงิน	ไป	ซื้อ	กิน	ตาม
soʔ ⁴	ta:m ³	ta:ŋ ³	baŋ ¹		na:m ⁶	no:y ⁶	to:ŋ ¹	ʔaw ³	pay ³	kin ³
ซอก	ตาม	ทาง	บั้ง(กระบอก)		น้ำ	น้อย	ต้อง	เอา	ไป	กิน
ta:m ³	ta:ŋ ³	kin ³	po: ³	wa: ²	hai ¹	man ⁵	hiw ³	cə: ³	ŋa:ŋ ²	ta:ŋ ³
ตาม	ทาง	กิน	พอ	ว่า	ให้	มัน	หิว	เมื่อ	เดิน	ทาง
man ⁵	ya:n ²	to: ³ haŋ	man ⁵	ci: ³	to:ŋ ¹	mi: ⁵	may ⁶	kan ³	ma: ³	
มัน	กลัว	อะไร		มัน	จะ	ต้อง	มี	ไม้	กัน	หมา
tit ⁴	to: ³	pay ³	ʔan ³	niŋ ²	cə: ³	ci: ³	hen ³	to: ³	ma: ³	le:n ²
คิด	ตัว	ไป	อัน	หนึ่ง	เมื่อ	จะ	เห็น	ตัว	หมา	วิ่ง
ma: ⁵	sai ³	ci: ³	k ^h op ⁴	haw ⁵	haw ⁵	ci: ³	to:ŋ ¹	ʔaw ³	may ⁶	nan ⁶
มา	ไต้	จะ	กัศ	เรา	เรา	จะ	ต้อง	เอา	ไม้	นั่น

sap ⁴	ti: ³	to: ³	ma: ³	hai ¹	man ⁵	le:n ²	pay ³	hai ¹	pon ¹	haw ⁵
จับ	ตี	ตัว	หมา	ให้	มัน	วิ่ง	ไป	ให้	พัน	เรา
kap ⁴ ni: ⁶	haw ⁵	ci: ³	day ¹	ɲa:ɲ ²	ta:ɲ ³	liay ²	pay ³	mai ⁴	kap ⁴ ni: ⁶	
คราวนี้	เรา	จะ	ได้	เดิน	ทาง	เรื่อย	ไป	ใหม่	คราวนี้	
hai ¹	ʔet ⁴	may ⁶ sut ⁴ ʔa: ³ yu ⁷		k ^h aw ¹	way ⁶	cak ⁴	hua ³	cak ⁴	t ^h a:y ⁶	
ให้	ทำ	ไม้	สุดท้าย	เข้า	ไว้	หยัก	หัว	หยัก	ท้าย	
sa: ²	saw ³	to:ɲ ¹	ka:n ³	ci: ³	hai ¹	caw ¹	kam ³	na:y ³	we:n ⁵	hu: ⁶
ซะ	เขา	ต้อง	การ	จะ	ให้	เจ้า	กรรม	นาย	เวอร์	รู้
mia ²	ɲa:ɲ ²	ta:ɲ ³	pay ³	ho:t ²	caw ¹	kam ³	na:y ³	we:n ⁵	saw ³	ci: ³
เมื่อ	เดิน	ทาง	ไป	ถึง	เจ้า	กรรม	นาย	เวอร์	เขา	จะ
t ^h a:m ³	wa: ²	miɲ ⁵	met ⁴	ʔa: ³ yu ⁷	te: ⁶	te: ⁶	ya: ⁵	miɲ ⁵	yaɲ ⁵	
ถาม	ว่า	มี	หมด	อายุ		จริง	จริง		มี	ยัง
ma: ³	ci: ³	day ¹	na: ⁵	miɲ ⁵	ya: ⁴	pay ³	be:w ¹	saw ³	le:y ⁵	nai ⁵
มา	จน	ได้	นะ	มี	อย่า	ไป	โกหก	เขา	เลย	นะ
t ^h a: ¹	miɲ ⁵	k ^h i: ¹	be:w ¹	saw ³	te: ⁶	sa ³	ci: ³	lay ²	miɲ ⁵	to:w ⁴
ถ้า	มี	ชี้	โกหก	เขา	แท้	เขา	จะ	ไล่	มี	กลับ
ma: ⁵	sia ⁵	le:y ⁵	saw ³	boʔ ⁴	hai ¹	yu: ⁴	nan ²	loʔ ⁴	to: ⁴	pay ³
มา	เสีย	นะ	เขา	ไม่	ให้	อยู่	นั่น	หอรอก	ต่อ	ไป
man ⁵	ko: ¹	law ³	ʔaw ³	may ⁶ na: ¹ kiɲ ³	ko:ɲ ¹ kan ³		to: ³	man ⁵	kan ³	
มัน	ก็	เหลา	เอา	ไม้	หนักรู	ป้องกัน	ตัว	มัน		
niɲ ²	po:m ¹	taɲ ³	luʔ ²	man ⁵	ʔe: ⁴	ʔaw ³	way ⁶	co: ³	to: ³	nok ²
หนึ่ง	พร้อม	ทั้ง	ลูก	มัน	ด้วย	เอา	ไว้	เจอ	ตัว	นก
ʔi:n ⁴	ʔi:n ⁴	ma: ⁵	ciɲ ³	kin ³	k ^h aw ¹	piaʔ ⁴	to: ³	nok ²	ho:ɲ ³	man ⁵
อื่น	อื่น	มา	ซึ่ง	กิน	ข้าว	เปลือก	ตัว	นก	หงส์	มัน
man ⁵	ci: ³	to:ɲ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	may ⁶ na: ¹ kiɲ ³ ko:ɲ ¹		nan ²	sap ⁴	k ^h a: ¹	
มัน	จะ	ต้อง	การ	เอา	ไม้	ธนู		นั่น	จับ	ฆ่า
sap ⁴	niɲ ³	to: ³	nok ²	to: ³	nan ⁶	pay ³	hai ¹	man ⁵	pon ¹	sa: ⁵
จับ	ยิง	ตัว	นก	ตัว	นั่น	ไป	ให้	มัน	พัน	เสีย
le:w ⁶	ko: ¹	caʔ ⁴	day ¹	ɲa:ɲ ²	ta:ɲ ³	to: ⁴	pay ³	mai ⁴	ka:n ³	ɲa:ɲ ²
แล้ว	ก็	จะ	ได้	เดิน	ทาง	ต่อ	ไป	ใหม่	การ	เดิน
ta:ɲ ³	k ^h o:ɲ ³	man ⁵	nan ²	man ⁵	ko: ¹	yaɲ ⁵	ʔaw ³	p ^h a: ¹ k ^h an ³ loʔ ⁴		
ทาง	ของ	มัน	นั่น	มัน	ก็	ยัง	เอา	ผ้าสีเหลือง	ขนาดบ้าง	ไม่ขนาดบ้าง
to:ɲ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	pay ³	way ⁶	cet ⁴	na: ²	cet ⁴	ta: ³	ta:m ³	ta:ɲ ³
ต้อง	การ	เอา	ไป	ไว้	เจ็ด	หน้า	เจ็ด	ดา	ทำ	ทาง

liay² liay² pay³ con³ hot² mian⁵ fa.⁶ mian⁵ t^hɛ:n³ k^hɔ:ŋ³ man⁵
 เรือย เรือย ไป จน ถึง เมือง ฟา เมือง แถน ของ มัน
 nan² lo?²
 นั้น แหละ

พิธีแห่ขันหมาก

to: ³	ya:ŋ ⁴	p ^h i? ⁴ t ^h i: ³	he: ⁴	k ^h an ³	ma? ⁴	k ^h in ¹	hian ⁵	caw ¹	saw ³
ตัว	อย่าง	พิธี	แห่	ขัน	หมาก	ขึ้น	เรือน	เจ้า	สาว
saw ³	ci: ³	to:ŋ ¹	k ^h uy ⁵	kan ³	hu: ⁶	lian ²	hu: ⁶	la:w ⁵	sia ³ ko:n ⁴
เขา	จะ	ต้อง	คุย	กัน	รู้	เรื่อง	รู้	ราว	เสีย ก่อน
k ^h i: ⁵	t ^h aw ¹	ke: ⁴	mɛ: ²	niŋ ³	p ^h u: ¹	?a: ³ yu? ⁴	ke: ⁴	ke: ⁴	nan ²
คือ	เก่า	แก่	แม่	หญิง	ผู้	อายุ	แก่	แก่	นั้น
saw ³	ci: ³	tɛ:ŋ ⁴	to: ³	pen ³	to: ³	ya:ŋ ⁴	p ^h u: ¹	la:w ⁵	p ^h o: ⁵ ?et ⁵
เขา	จะ	แต่ง	ตัว	เป็น	ตัว	อย่าง	ผู้	ลาว	พอ ทำ
cen ³	met ⁴	le:w ⁶	saw ³	ci: ³	kiam ³	k ^h an ³	ma? ⁴	way ⁶	si: ⁴ k ^h an ³
จน	หมด	แล้ว	เขา	จะ	เตรียม	ขัน	หมาก	ไว้	สี่ ขัน
le:w ⁶	mi: ⁵	wi: ³	ma? ⁴	kuay ¹	si: ⁴	wi: ³	le:w ⁶	le:w ⁶	mi: ⁵ k ^h a nom ³
แล้ว	มี	หวี	มะ	กล้วย	สี่	หวี	แล้ว	แล้ว	มี ขนม
kwa:y ³ luy ⁵	k ^h a nom ³	ka: ³ la: ³ mɛ: ⁵	le:w ⁶	mi: ⁵	k ^h a nom ³	paŋ ³			
กวน	ขนม	กาดะแม	แล้ว	มี	ขนม	ปัง			
si: ⁴	pi:p ³	le:w ⁶	mi: ⁵	law ⁶	hok ⁴	kuat ⁴	le:w ⁶	ko: ¹ ka: ³	lep ⁴
สี่	ปีบ	แล้ว	มี	เหล้า	หก	ขวด	แล้ว	ก็	กะ เหลือบ
hai ¹	p ^h u: ¹	saw ³	pe: ¹	ho: ⁴	ma? ⁴	pu: ³	caw ¹	k ^h o:ŋ ³ k ^h e? ⁴	taŋ ³
ให้	ผู้	สาว	สะพาย	ห่อ	หมาก	พู่	เจ้า	ของ	แขก ทาง
po: ³	ca:y ³	saw ³	ci: ³	?aw ³	ho: ⁴	ma? ⁴	pu: ³	pay ³	ha: ³ ?aw ³
ผู้	ชาย	เขา	จะ	เอา	ห่อ	หมาก	พู่	ไป	หา เอา
la:m ²	k ^h an ³	ma? ⁴	ma: ⁵	p ^h u: ¹	niŋ ²	hai ¹	ma: ⁵	waw ⁶	taŋ ³ pa? ⁴
ล้าม	ขัน	หมาก	มา	ผู้	หนึ่ง	ให้	มา	พูด	ทาง ปาก
wa: ²	ta:m ³	sian ³	?aw ³	ke: ⁴	ma: ⁵	le:w ⁶	ke: ⁴	ci: ³	day ¹ kiam ³
ว่า	ตาม	เสียง	เอา	แก่	มา	แล้ว	แก่	จะ	ได้ เตรียม
bo? ⁴	p ^h u: ¹	nan ⁶	?aw ³	?an ³	nan ⁶	ke: ⁴	bo? ⁴	le:w ⁶	po:m ³ kan ³
บอก	ผู้	นั้น	เอา	อัน	นั้น	แก่	บอก	แล้ว	พร้อม กัน
le:w ⁶	kiam ³	kan ³	lo:y ⁵	k ^h o:y ³	lay ²	bɛ:ŋ ⁴	hai ¹	ma: ⁵	ha:m ³
แล้ว	เตรียม	กัน	เลย	เขย	ไว้ (เพื่อนเจ้าบ่าว 4 คน)	ให้	มา	หาม	
ka: ³ buŋ ³	kuat ⁴	law ⁶	so:ŋ ³	kon ³	ka: ³ buŋ ³	saw ³	ci: ³	so:n ⁶	
กระบุง	ขวด	เหล้า	สอง	คน	กระบุง	เขา	จะ	ซ้อน	

kan ³	way ⁶	so:ŋ ³	nuay ⁴	le:w ⁶	yan ⁵	mi: ⁵	k ^h at ⁴	ka: ³ seŋ ⁴	ʔik ¹	
กัน	ไว้	สอง	หน่วย	แล้ว	อย่าง	มี	ขัด	สาแหรก	อีก	
so:ŋ ³	ko:n ³	mai ⁴	pay ³	so:n ⁶	sai ³	kan ³	k ^h aw ¹	k ^h i: ⁵	kap ⁴	ka: ³ buŋ ³
สอง	อัน	ใหม่	ไป	ซ้อน	ใส่	กัน	เข้า	คือ	กับ	กระบุง
ni: ⁶	le:w ⁶	ʔaw ³	ka: ³ buŋ ³	ɲiat ²	sai ³	kuaŋ ³	ka: ³ seŋ ⁴			han ²
นี้	แล้ว	เอา	กระบุง	ยัด	ใส่	ใน	สาแหรก			นั้น
le:w ⁶	kuaŋ ³	ka: ³ buŋ ³	han ²		yan ³	mi: ⁵	law ⁶	ʔik ⁴	hok ⁴	kuat ⁴
แล้ว	ใน	กระบุง	นั้น		ยัง	มี	เหล้า	อีก	หก	ขวด
ma: ⁵	le:y ⁵	le:w ⁶	saw ³	yan ³	mi: ⁵	may ⁶	ka:ŋ ³	ʔik ⁴	lem ²	niŋ ²
มา		แล้ว	เขา	ยัง	มี	ไม้	คาน	อีก	เล่ม	หนึ่ง
ʔaw ³	ma: ⁵	so:t ⁴	sai ³	hua ³	ka: ³ seŋ ⁴	han ²		le:w ⁶	la:m ²	k ^h an ³
เอา	มา	สอด	ใส่	หัว	สาแหรก	นั้น		แล้ว	ล้าม	ชั้น
maŋ ⁴	saw ³	ci: ³	day ¹	boŋ ⁴	p ^h iŋ ⁵	t ^h aw ¹	p ^h iŋ ⁵	ke: ⁴	p ^h iŋ ⁵	p ^h o: ²
หมาก	เขา	จะ	ได้	บอก	ผู้	เฒ่า	ผู้	แก่	ผู้	พ่อ
p ^h iŋ ⁵	me: ²	co:y ³	kan ³	cap ⁴	kan ³	k ^h am ³	t ^h a:t ⁴	k ^h aw ¹	tom ¹	k ^h aw ¹
ผู้	แม่	ช่วย	กัน	จับ	กัน	ถือ	เถา	ข้าว	ต้ม	ข้าว
nom ³	le:w ⁶	yan ³	mi: ⁵	p ^h u: ¹	sa:w ³	k ^h iaŋ ³	k ^h iaŋ ³	pay ³	pe: ¹	ka: ³
ขนม	แล้ว	ยัง	มี	ผู้	สาว	แรก	รุ่น	ไป	สะพาย	กะ
lep ⁴	ho: ⁴	maŋ ⁴	pu: ³	le:w ⁶	la:m ²	k ^h an ³	maŋ ⁴	saw ³	ci: ³	ya:ŋ ²
เหล็บ	ห่อ	หมาก	พลู	แล้ว	ล้าม	ชั้น	หมาก	เขา	จะ	เดิน
ʔuan ³	na: ¹	pay ³	la:m ²	k ^h an ³	maŋ ⁴	ci: ³	mi: ⁵	k ^h an ³	maŋ ⁴	k ^h am ³
นำ	หน้า	ไป	ล้าม	ชั้น	หมาก	จะ	มี	ชั้น	หมาก	ถือ
pay ³	k ^h o:n ³	niŋ ²	po:m ³	ten ³	k ^h ə:y ³	lay ²	ci: ³	k ^h am ³	k ^h an ³	maŋ ⁴
ไป	ขอน	หนึ่ง	พร้อม	ทั้ง	เขย	ไว้	จะ	ถือ	ชั้น	หมาก
nam ⁵	kon ³	la:m ²	pay ³	ʔik ⁴	k ^h o:n ³	niŋ ²	mai ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	co:y ³
ตาม	คน	ล้าม	ไป	อีก	อัน	หนึ่ง	อีก	แล้ว	ก็	ช่วย
kan ³	he: ⁴	pay ³	ha: ³	lian ⁵	caw ¹	saw ³	le:y ⁵	he: ⁴	pay ³	yu: ⁴
กัน	แห่	ไป	หา	เรือน	เจ้า	สาว	เลย	แห่	ไป	อยู่
ka:ŋ ³	ba:n ¹	hian ⁵	caw ¹	saw ³	ko:n ⁴	kap ⁴	ni: ⁶	la:m ²	k ^h an ³	maŋ ⁴
กลาง	บ้าน	เรือน	เจ้า	สาว	ก่อน	คราว	นี้	ล้าม	ชั้น	หมาก
saw ³	ci: ³	boŋ ⁴	hai ¹	yan ⁶	yu: ⁴	ka:ŋ ³	ba:n ¹	nan ²	ko:n ⁴	nai ⁵
เขา	จะ	บอก	ให้	ยัง	อยู่	กลาง	บ้าน	นั้น	ก่อน	นะ

la:m ²	saw ³	ci: ³	cat ⁴	ʔaw ³	kʰw:ŋ ³	kʰin ¹	pay ³	sw:ŋ ⁴	tʰi: ³	la: ²
ล่าม	เขา	จะ	จัด	เอา	ของ	ขึ้น	ไป	แต่ง	ที่	ละ
ya:ŋ ⁴	kw:n ⁴	ci: ³	kʰat ²	ʔaw ³	tɛ: ⁴	pʰu: ¹	ha:m ³	law ⁶	sw:ŋ ³	kon ³
อย่าง	ก่อน	จะ	คัด	เอา	แต่	ผู้	หาม	เหล้า	สอง	คน
nan ⁶	ʔaw ³	pʰu: ¹	saw ³	tʰi: ²	pe: ¹	ka: ³	lep ⁴	si: ⁴	kon ³	nan ²
นั้น	เอา	ผู้	สาว	ที่	สะพาย	กะ	เหล็บ	สี่	คน	นั้น
ʔɛ: ⁴	le:y ⁵	le:w ⁶	pʰu: ¹	nun ²	sia ¹	hi: ⁵	hai ¹	kʰam ³	kʰan ³	maʔ ⁴
ด้วย	ละ	แล้ว	ผู้	นุ่ง	เสื้อ	ฮี้	ให้	ถือ	ขัน	หมาก
nam ⁵	kon ¹	la:m ²	kʰin ¹	pay ³	ʔi:k ²	kon ³	niŋ ²	mai ⁴	pʰu: ¹	pen ³
ตาม	หลัง	ล่าม	ขึ้น	ไป	อีก	คน	หนึ่ง	ใหม่	ผู้	เป็น
kʰw:y ³	tɛ: ⁶	tɛ: ⁶	nan ⁶	hai ¹	pe: ¹	tʰon ³	pe: ¹	fak ⁴	pa: ⁶	lo: ⁵
เขย	แท้	แท้	นั้น	ให้	สะพาย	ถุง	สะพาย	มัดใส่ผ้า		รอ
tʰa: ²	saw ³	yu: ⁴	ka:ŋ ³	hian ⁵	lo: ⁵	tʰa: ¹	saw ³	kw:n ⁴	con ³	kwa: ⁴
ท่า	เขา	อยู่	กลาง	บ้าน	รอ	ท่า	เขา	ก่อน	จน	กว่า
la:m ²	saw ³	ʔet ⁴	wiaʔ ²	ten ³	hian ⁵	pun ⁶	le:w ⁶	lon ⁵	ma: ⁵	la:m ²
ล่าม	เขา	ท่า	งาน	บน	เรือน	บน	แล้ว	ลง	มา	ล่าม
saw ³	ci: ³	kam ³	lan ⁵	ʔet ⁴	wiaʔ ²	le:w ⁶	la:m ²	saw ³	ci: ³	ʔaw ³
เขา	จะ	กำลัง		ท่า	งาน	แล้ว	ล่าม	เขา	จะ	เอา
law ⁶	nan ²	ka: ³	bun ³	la:m ²	saw ³	ci: ³	boʔ ⁴	hai ¹	pʰi: ³	hian ⁵
เหล้า	ใน	กระบุง		ล่าม	เขา	จะ	บอก	ให้	ผี	เรือน
nan ²	kin ³	law ⁶	boʔ ⁴	kin ³	law ⁶	le:w ⁶	le:w ⁶	boʔ ⁴	hai ¹	kin ³
นั้น	กิน	เหล้า	บอก	กิน	เหล้า	แล้ว	แล้ว	บอก	ให้	กิน
maʔ ⁴	kin ³	pu: ³	pʰw: ⁵	wa: ⁴	sw:ŋ ³		met ⁴	le:w ⁶	kw: ¹	cian ³
หมาก	กิน	พลู	พอ	บอก	ให้ผีเรือนรู้แล้ว		หมด	แล้ว	ก็	ชวน
kan ³	lon ⁵	hian ⁵	ma: ⁵	met ⁴	le:y ⁵	tʰi: ²	kʰin ¹	pay ³	nan ⁶	na: ²
กัน	ลง	เรือน	มา	หมด	เลย	ที่	ขึ้น	ไป	นั้น	นะ
pʰw: ³	lon ⁵	ma: ⁵	le:w ⁶	la:m ²	kʰan ³	maʔ ⁴	saw ³	ci: ³	mi: ⁵	kam ³
พอ	ลง	มา	แล้ว	ล่าม	ขัน	หมาก	เขา	จะ	มี	คำ
maʔ ⁴	pu: ³	hai ¹	kʰw:y ³	tɛ: ⁶	nan ²	kʰam ³	way ⁶	kam ³	niŋ ²	le:w ⁶
หมาก	พลู	ให้	เขย	จริง	นั้น	ถือ	ไว้	คำ	หนึ่ง	แล้ว
kʰam ³	sa ta:ŋ ³		way ⁶	ho:y ⁶	niŋ ²	kw: ¹	day ¹	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³
ถือ	สตาจค์		ไว้	ร้อย	หนึ่ง	ก็	ได้	ต้อง	การ	เอา

sai ³	pa:n ³	ʔaw ³	sa ³ ta:ŋ ³	kaʔ ⁴	kam ³	maʔ ⁴	pu: ³	kap ⁴ ni: ⁶	
ใส่	พาน	เอา	สตาจค์	กับ	คำ	หมาก	พญู	ครวไน้	
ko: ¹	co:y ³	kan ³	he: ³	ciaŋ ³	ko:ŋ ³	tʰi: ²	ʔaw ³	pay ³	te:ŋ ⁴ ɲa:n ⁵
ก็	ช่วย	กัน	แห่	เครื่อง	ของ	ที่	เอา	ไป	แต่ง งาน
le:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³	kʰaw ¹	tom ¹	kʰaw ¹	nom ³	taŋ ³	fa:y ⁴	po: ¹ ca:y ³
แล้ว	ก็	เอา	ข้าว	ต้ม	ข้าว	ขนม	ทาง	ฝ่าย	ผู้ ชาย
po:m ¹	ten ³	sia ¹	sa:t ⁴	mo:n ³	ʔiŋ ³	ʔaw ³	way ⁶	te: ⁴	kʰo:y ³ kaʔ ⁴
พร้อม	ทั้ง	เสีย	สาด	หมอน	พิง	เอา	ไว้	แต่	เขย กับ
pʰuak ²	kʰo:ŋ ³	kʰo:y ³	ʔaw ³	way ⁶	hai ¹	ʔe: ⁴	ʔe: ⁴	kon ³	day ¹ pen ³
พวก	ของ	เขย	เอา	ไว้	ให้	หลาย	หลาย	คน	ได้ เป็น
di: ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔaw ³	way ⁶	ciŋ ³	ʔaw ³	kʰo:y ³	kʰaw ¹	kuan ³ hian ⁵
ดี	ต้อง	การ	เอา	ไว้	จริง	เอา	เขย	เข้า	ใน เรือน
kap ⁴ ni: ⁶	pʰo: ⁵	kʰan ³	maʔ ⁴	kʰin ¹	pay ³	ten ³	hian ⁵	po:m ¹	kaʔ ⁴
ครวไน้	พอ	ขัน	หมาก	ขึ้น	ไป	บน	เรือน	พร้อม	กับ
la:m ²	kʰan ³	maʔ ⁴	met ⁴	le:w ⁶	kam ³ ni: ⁶	pʰak ²	pʰuak ²	kʰo:ŋ ³	kʰo:y ³
ล้าม	ขัน	หมาก	หมด	แล้ว	ครวไน้	พรรค	พวก	ของ	เขย
ci: ³	laʔ ²	ʔaw ³	kʰo:y ³	kʰin ¹	ten ³	hian ⁵	ko:n ⁴	kʰo:y ³	ci: ³ ka:w ¹
จะ	ลาก	เอา	เขย	ขึ้น	บน	เรือน	ก่อน	เขย	จะ ก้าว
kʰin ¹	kʰin ¹	lay ¹	nan ⁶	ci: ³	to:ŋ ¹	hai ¹	no:ŋ ⁶	na: ⁶	la:ŋ ⁶ ti:n ³
ขึ้น	บันได		นั้น	จะ	ต้อง	ให้	น้อง	เมีย	ล้าง ตีน
hai ¹	kʰo:y ³	sia ³	ko:n ⁴	saw ³	ci: ³	laʔ ²	kʰe:n ³	kʰo:y ³	kʰin ¹ ten ³
ให้	เขย	เสีย	ก่อน	เขา	จะ	ลาก	แขน	เขย	ขึ้น บน
hian ⁵	ko:n ⁴	kʰo:y ³	ci: ³	kʰin ¹	kʰin ¹	lay ¹	kʰin ¹	pay ³	fa:y ⁴ tʰaw ¹
เรือน	ก่อน	เขย	จะ	ขึ้น	บันได		ขึ้น	ไป	ฝ่าย ถ้าว
ke: ⁴	taŋ ³	me: ²	ŋiŋ ³	kʰaw ³	ci: ³	ʔaw ³	ciaʔ ²	li: ³	ʔaw ³ may ⁶
แก่	ทาง	แม่	หญิง	เขา	จะ	เอา	เชือก	หรือ	เอา ไม่
to:ŋ ¹	ka:n ³	ʔet ⁴	ʔin ¹	kan ³	pʰia ⁴	caʔ ⁴	kin ³	law ⁶	taŋ ³ fa:y ⁴
ต้อง	การ	ทำ	เล่น	กัน	เพื่อ	จะ	กิน	เหล้า	ทาง ฝ่าย
kʰo:y ³	taŋ ³	fa:y ⁴	me: ²	ŋiŋ ³	saw ³	ci: ³	laʔ ²	ʔaw ³	kʰo:y ³ kʰaw ¹
เขย	ทาง	ฝ่าย	แม่	หญิง	เขา	จะ	ลาก	เอา	เขย เข้า
kuan ³	hian ⁵	tʰa: ¹	saw ³	laʔ ²	kʰaw ¹	pay ³	day ¹	le:w ⁶	saw ³ ko: ¹
ใน	เรือน	ถ้าว	เขา	ลาก	เข้า	ไป	ได้	แล้ว	เขา ก็

caʔ ⁴	ʔən ¹	ʔaw ³	law ⁶	ʔaw ³	ŋən ⁵	ma: ⁵	tʰay ⁴	tʰw:n ³	pʰw: ³	saw ³
จะ	เรียก	เอา	เหล้า	เอา	เงิน	มา	ไถ่	ถอน	พอ	เขา
ma: ⁵	tʰay ⁴	tʰw:n ³	day ¹	le:w ⁶	saw ³	ci: ³	po:y ⁴	hai ¹	kʰə:y ³	ʔw:k ⁴
มา	ไถ่	ถอน	ได้	แล้ว	เขา	จะ	ปล่อย	ให้	เขย	ออก
pay ³	ʔet ⁴	wiaʔ ¹	ta:m ³	pa:pʰe: ⁵	ni: ⁵	day ¹	lə:y ⁵	kap ⁴	ni: ⁶	kʰə:y ³
ไป	ทำ	งาน	ตาม	ประเพณี	ได้	เลย	คราวนี้		เขย	
ci: ³	kʰaw ¹	pay ³	nan ²	kuən ³	hian ⁵	pʰw:m ⁶	tʰən ⁶	kʰə:y ³	lay ²	pʰw: ³
จะ	เข้า	ไป	นั่ง	ใน	บ้าน	พร้อม	ทั้ง	เขย	ไร่	พอ
kʰə:y ³	lay ²	kap ⁴	kʰə:y ³	te: ⁶	nan ²	hai ¹	man ⁵	lian ⁵	kan ³	kap ⁴ ni: ⁶
เขย	ไร่	กับ	เขย	แท้	นั่ง	ให้	มัน	เรียง	กัน	คราวนี้
la:m ²	kʰan ³	maʔ ⁴	saw ³	ci: ³	mo:p ²	cian ³	kw:ŋ ³	tʰi: ²	ʔaw ³	kʰin ¹
ล่าม	ชั้น	หมาก	เขา	จะ	มอบ	เครื่อง	ของ	ที่	เอา	ขึ้น
pay ³	nan ⁶	mo:p ²	met ⁴	cu: ³	ya:ŋ ⁴	cu: ³	ʔan ³	le:w ⁶	kam ³	ni: ⁶
ไป	นั้น	มอบ	หมด	ทุก	อย่าง	ทุก	อัน	แล้ว	คราวนี้	
saw ³	ci: ³	ʔən ¹	ʔa:y ¹	ʔe:m ³	tan ³	me: ²	ŋin ³	po: ¹	ca:y ³	kʰaw ¹
เขา	จะ	เรียก	พ่อ	แม่	ทั้ง	ผู้	หญิง	ผู้	ชาย	เข้า
ma: ⁵	le:w ⁶	tʰa: ¹	mi: ⁵	sa:y ³	so:y ¹	ma: ⁵	man ¹	me: ²	ya: ²	ci: ³
มา	แล้ว	ถ้า	มี	สาย	สร้อย	มา	หมั้น	แม่	ย่า	จะ
kʰw:ŋ ⁶	sa:y ³	so:y ¹	hai ¹	luʔ ⁴	pai ³	kʰw:ŋ ⁶	to: ⁴	na: ¹	to: ⁴	ta: ³
คล้อง	สาย	สร้อย	ให้	ลูก	สะไภ้	คล้อง	ต่อ	หน้า	ต่อ	ตา
saw ³	hai ¹	hen ³	ʔe: ⁴	kon ³	saw ³	ci: ³	day ¹	hu: ⁵	wa: ²	me: ²
เขา	ให้	เห็น	หลายๆ	คน	เขา	จะ	ได้	รู้	ว่า	แม่
ya: ²	mi: ⁵	to:ŋ ³	ma: ⁵	man ¹	luʔ ²	pai ³	pʰə: ⁵	man ¹	le:w ⁶	le:w ⁶
ย่า	มี	ทอง	มา	หมั้น	ลูก	สะไภ้	พอ	หมั้น	เสร็จ	แล้ว
ten ³	po: ¹	pu: ⁴	me: ²	ya: ²	sa ³ ta:ŋ ³	ka: ³	nam ⁶	tu: ¹	nam ⁶	
ทั้ง	พ่อ	ปู่	แม่	ย่า	สตาจค์	แค่	น้ำ	ตุ้	น้ำ	
nom ⁵	te:ŋ ⁴	kan ³	to: ³ lay ⁵ ko: ¹	ʔaw ³	ʔwʔ ⁴	ma: ⁵	nap ²	hai ¹	saw ³	
นม	แต่ง	กัน	เท่าไร	ก็	เอา	ออก	มา	นับ	ให้	เขา
hen ³	pʰə: ⁵	nap ²	met ⁴	le:w ⁶	hu: ⁵	cak ⁴	wa: ²	te:ŋ ⁴	to: ³	nan ⁶
เห็น	พอ	นับ	หมด	แล้ว	รู้	จัก	ว่า	แต่ง	เท่า	นั้น
le:w ⁶	kap ⁴ ni: ⁶	la:m ²	kʰan ³	maʔ ⁴	saw ³	ci: ³	ʔaw ³	ŋən ⁵	ʔaw ³	
แล้ว	คราวนี้	ล่าม	ชั้น	หมาก	เขา	จะ	เอา	เงิน	เอา	

sa ³ ta:ŋ ³	k ^h aw ¹ pay ³	mo:p ² boʔ ⁴	p ^h i: ³ hian ⁵	to:ŋ ¹ ka:n ³ ci: ³
สตาจค์	เข้า ไป	มอบ บอก	ผี เรือน	ต้อง การ จะ
hai ¹ p ^h i: ³ hian ⁵ hu: ⁵ ʔe: ⁴ boʔ ⁴ cen ⁵ le:w ⁶ kap ⁴ ni: ⁶	ให้ ผี เรือน	รู้ ด้วย บอก	อย่างนั้น แล้ว	คราวนี้
caʔ ⁴ boʔ ⁴ k ^h aw ¹ k ^h o:ŋ ³ t ^h i: ² ʔaw ³ pay ³ tɛ:ŋ ⁴ pay ³ la: ³	จะ บอก	ข้าว ของ ที่	เอา ไป แต่ง ไป	ให้เห็นนั้น
nan ⁶ ho: ⁴ maʔ ⁴ pu: ³ ki: ⁴ ho: ⁴ k ^h a nom ³ ki: ⁴ pi:p ⁴ k ^h a nom ³	นั้น ห่อ	หมาก พลุ	ก็ ห่อ	ขนม
t ^h a:t ⁴ ki: ⁴ t ^h a:t ⁴ maʔ ⁴ kuay ¹ ki: ⁴ wi: ³ law ¹ ki: ⁴ kuat ⁴ yok ²	เถา	ก็ เถา	กล้วย	ก็ หวี เหล้า
k ^h aw ¹ pay ³ boʔ ⁴ p ^h i: ³ hian ⁵ hai ¹ met ⁴ boʔ ⁴ met ⁴ le:w ⁶ saw ³	เข้า ไป	บอก ผี เรือน	ให้	หมด บอก
ci: ³ day ¹ k ^h on ³ ʔoʔ ⁴ ma: ⁵ ʔoʔ ⁴ ma: ⁵ ma: ⁵ pan ¹ t ^h o:ŋ ³ kan ³	จะ ได้	ชน ออก	มา ออก	มา
k ^h aw ¹ ma: ⁵ ki:n ³ hai ¹ fa:y ¹ po: ³ ca:y ³ ʔe: ⁴ p ^h o: ⁵ pan ¹ t ^h o:ŋ ³	เข้า มา	คืน	ให้	ฝ่าย ผู้
kan ³ met ⁴ le:w ⁶ la:m ² k ^h an ³ maʔ ⁴ saw ³ ci: ³ day ¹ ʔon ¹ ʔaw ³	กัน	หมด แล้ว	ล่าม	ชั้น
law ⁶ ma: ⁵ ʔik ⁴ so:ŋ ³ kuat ⁴ ʔaw ³ ma: ⁵ hai ¹ k ^h o:y ³ lay ² kin ³	เหล้า	มา	อีก	สอง
le:w ⁶ ko: ¹ la:m ² k ^h an ³ maʔ ⁴ saw ³ ci: ³ ʔon ¹ ʔaw ³ po: ¹ ta: ³	แล้ว	ก็	ล่าม	ชั้น
me: ² na:y ⁵ tan ⁶ pi: ² tan ⁶ no:ŋ ⁶ fa:y ⁴ me: ² jin ⁴ hai ² ma: ⁵	แม่	นาย	ทั้ง	พี่
ka:ŋ ³ kuan ³ hian ⁵ pi: ¹ ʔi: ³ hai ¹ met ⁴ cu: ³ kon ³ kap ⁴ ni: ⁶	กลาง	ใน	บ้าน	โน้น,นี้
la:m ² k ^h an ³ maʔ ⁴ saw ³ ci: ³ boʔ ⁴ hai ¹ k ^h o:y ³ lay ² ti:n ⁴ k ^h in ¹	ล่าม	ชั้น	หมาก	เขา
way ⁶ po: ³ ta: ³ me: ² na:y ⁵ kam ³ ni: ⁶ teŋ ³ si: ⁴ kon ³ ti:n ⁴	ไหว	พ่อ	ตา	แม่
k ^h i:n ¹ yi:n ⁵ ʔaw ³ mi: ⁵ sa:y ⁶ ma: ⁵ cap ⁴ k ^h e:n ³ soʔ ⁴ mi: ⁵ k ^h wa: ³	ขึ้น	ยืน	เอา	มือ

p ^h ɔː ⁵	tiːn ⁴	yiːn ¹	k ^h in ¹	lɛːw ⁶	hai ¹	waː ²	cen ⁵	ʔoŋ ³	poː ²				
พอ	ตื่น	ยืน	ขึ้น	แล้ว	ให้	ว่า	อย่างนั้น	พอ	ตา				
ʔɔːy ³	noː ³	k ^h ɔːy ¹	p ^h uː ¹	luʔ ²	maː ⁵	loŋ ⁵	k ^h aw ⁴	taw ³	ʔɛːw ³	way ⁶			
เรา	หนอ	ข้อ	ผู้	ลูก	มา	ลง	เข้า	เท้า	เอว	ไหว			
haw ⁵	ʔaw ³	fɛːp ⁴	caw ¹	pen ³	poː ³	k ^h ɔːy ³	naː ⁵	ʔaw ³	niw ⁶	miː ⁵			
เรา	รู้สึก	เป็น	ลูก	เขย	แล้ว	เจ้า	เป็น	พอ	เรา	นา	เอา	นี้	มือ
pay ³	paː ³	saːn ³	ŋaː ⁵	tan ⁶	soːŋ ³	faːy ⁴	lɛːw ⁶	koː ¹	tiːn ⁴	k ^h iːn ¹	soːn ²		
ไป	ประสาน	งาน	ทั้ง	สอง	ข้าง	แล้ว	ก็	ยืน	ขึ้น	เอามือ	วน		
taw ³	sak ⁴	haː ¹	tia ⁶	niŋ ²	lɛːw ⁶	kom ¹	loŋ ⁵	tia ⁶	niŋ ²	nan ²			
กลม	สัก	ห้า	ครั้ง	หนึ่ง	แล้ว	ก้ม	ลง	ครั้ง	หนึ่ง	นั่ง			
yiŋ ⁵	yoʔ ²	k ^h aw ¹	way ⁶	ciː ³	way ⁶	mɛː ²	naːy ⁵	toː ⁴	pay ³	nuː ²			
ของ	ของ	เข้า	ไว้	จะ	ไหว	แม่	ยาย	ต่อ	ไป	แม่			
ʔɔːy ³	noː ³	k ^h ɔːy ¹	p ^h uː ¹	luʔ ²	maː ⁵	loŋ ⁵	k ^h aw ⁴	taw ³	ʔɛːw ³	way ⁶			
ยาย	หนอ	ข้อ	ผู้	ลูก	มา	ลง	เข้า	เท้า	เอว	ไหว			
haw ⁵	ʔaw ³	fɛːp ⁴	nuː ²	pen ³	mɛː ²	k ^h ɔːy ¹	naː ⁵	k ^h ɔːp ⁴	cai ³	yip ⁴	sai ⁴		
รู้สึก	เป็น	ลูก	เขย	แม่	เป็น	แม่	เรา	หนา	ขอบ	ใจ	หยาบ	ใส่	
hua ³	pua ³	sai ⁴	kaw ¹	day ¹	yoːn ⁶	t ^h aw ¹	yoːn ⁶	keː ⁴	yoːn ⁶	man ²	yoːn ⁶		
หัว	ยก	ใส่	เกล้า	ได้	อยาก	ให้	เป็น	เถา	เป็น	แก่	ย่อน	มัน	ย่อน
yiːn ⁵	k ^h aw ¹	toːŋ ⁶	soː ³	pen ³	tap ⁴	lap ⁴	taː ³	soː ³	pen ³	law ¹			
ยืน	เข้า	ท้อง	ขอ	เป็น	ดับ	หลับ	ตา	ขอ	เป็น	ต้น			
pen ³	kaː ³	hai ¹	k ^h aw ³	k ^h ɛːn ³	waː ²	hai ¹	k ^h am ³	baː ⁴	boʔ ⁴	yaː ⁴			
เป็น	หญ้า	คา	ให้	จับ	แขน	พูด	ให้	จับ	ป่า	พูด	อย่า		
loːm ³	luʔ ²	naː ¹	yaː ⁴	t ^h aː ¹	hua ³	cai ³	day ¹	k ^h wam ⁵	maʔ ²				
ปิด	ลูก	หน้า	อย่า	คอย	หัวใจ	ได้	ความ	ดี					
paʔ ²	hoːm ³	cai ³	maʔ ²	cai ³	laːy ³		lɛʔ ⁴	lɛːw ⁶	kap ⁴	niː ⁶			
พูด	หอม	ใจ	ถึง	ใจ	มากมาย		ให้	หมด	คราวนี้				
laːm ²	k ^h an ³	maʔ ⁴	saw ³	ciː ³	boʔ ⁴	hai ¹	k ^h ɔːy ³	lay ²	tan ⁶	siː ⁴			
ล่ำ	ชัน	หมาก	เขา	จะ	บอก	ให้	เขย	ไร่	ทั้ง	สี่			
kon ³	nan ²	loŋ ⁵	lɛːw ⁶	ʔaw ³	law ¹	ʔoʔ ⁴	maː ⁵	laːŋ ⁶	hia ²	laːŋ ⁶			
คน	นั่ง	ลง	แล้ว	เอา	เหล้า	ออก	มา	ล้าง	เหงื่อ	ล้าง			
kai ³	com ³		kin ³	com ³		muan ²		lɛːw ⁶	laːm ²	k ^h an ³			
ไค	บอก	ให้	มา	กิน	บอก	ให้	มา	สนุก	สนาน	แล้ว	ล่ำ	ชัน	

maŋ ⁴	saw ³	ci: ³	boŋ ⁴	hai ¹	t ^h aw ¹	ke: ⁴	me: ²	niŋ ³	po: ³	ca:y ³
หมาก	เขา	จะ	บอก	ให้	เถา	แก่	แม่	หญิง	ผู้	ชาย
boŋ ⁴	wa: ²	p ^h u: ¹	pen ³	po: ¹	pu: ⁴	me: ²	ya: ²	te: ⁶	te: ⁶	le:w ⁶
บอก	ว่า	ผู้	เป็น	พ่อ	ด้ว	แม่	ด้ว	แท้	แท้	แล้ว
po:m ⁶	ten ³	po: ¹	pu: ⁴	me: ²	ya: ²	hian ⁵	noŋ ²	boŋ ⁴	hai ¹	ʔoŋ ⁴
พร้อม	ทั้ง	พ่อ	ปู่	แม่	ย่า	เรือน	นอก	บอก	ให้	ออก
pay ³	tan ³	noŋ ²	hai ¹	met ⁴	to:ŋ ¹	ka:n ³	ci: ³	hai ¹	luŋ ²	pai ⁶
ไป	ข้าง	นอก	ให้	หมด	ต้อง	การ	จะ	ให้	ลูก	สะไ้
way ⁶	k ^h i: ⁵	kap ²	luŋ ²	k ^h o:y ³	way ²	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	nan ²
ไหว	เหมือน	กับ	ลูก	เขย	ไหว	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	นั้น
loŋ ²	ka:n ³	luŋ ²	pai ⁶	way ⁶	po: ¹	pu: ⁴	me: ²	ya: ²	nan ²	yan ⁵
แหละ	การ	ลูก	สะไ้	ไหว	พ่อ	ปู่	แม่	ย่า	นั้น	ยัง
mi: ⁵	p ^h u: ¹	ʔuan ⁵	na: ¹	ʔik ⁴	kon ³	niŋ ²	mai ⁴	saw ³	sai ⁴	sia ¹
มี	ผู้	นำ	หน้า	อีก	คน	หนึ่ง	อีก	เขา	ใส่	เสื้อ
hi: ⁵	te:ŋ ⁴	law ⁵	ten ³	k ^h u: ²	ka:n ³	way ¹	po: ⁴	pu: ⁴	me: ²	ya: ²
ดี	แต่ง	ลาว	ทั้ง	คู่	การ	ไหว	พ่อ	ปู่	แม่	ย่า
nan ²	hai ¹	nan ²	p ^h ap ²	p ^h iap ²	lon ⁵	sa: ⁵	yok ²	mi: ⁵	kom ¹	way ²
นั้น	ให้	นั่ง	พับ	เพียบ	ลง	ชะ	ยก	มือ	ก้ม	ไหว
po: ¹	pu: ⁴	me: ²	ya: ²	k ^h wam ⁵	paŋ ²	nam ⁵	way ¹	nan ²	hai ¹	
พ่อ	ปู่	แม่	ย่า	ความ	พูด	นำ	ไหว	นั้น	ให้	
wa: ²	k ^h i: ⁵	way ¹	po: ¹	ta: ³	me: ²	na:y ⁵	k ^h i: ⁵	kan ³		
ว่า	เหมือน	ไหว	พ่อ	ตา	แม่	ยาย	เหมือน	กัน		

lu² sat⁴
กะลาเคาะจ้งหะ

ka: ² poŋ ⁴ lu ² sat ⁴	ha: ³	maŋ ⁴ pa:w ⁶	mu: ³	si: ³	ma: ⁵					
กะลาเคาะจ้งหะ	หา	มะพร้าว	(ต้นตำๆ ที่หมูสีที่ถูกมะพร้าว)				มา			
coŋ ⁴	ta:ŋ ³	maŋ ⁴ pa:w ⁶	mi: ⁵	hu: ⁵	nan ⁶	ʔaw ³	pay ³	ce: ³	na:m ⁶	
เจาะ	ทาง	มะพร้าว	มี	กู	นั่น	เอา	ไป	แซ่	น้ำ	
con ³	kwa: ⁴	nia ⁶	ta:ŋ ³	kuan ³	man ⁵	piay ⁴	p ^h o: ³⁵	piay ⁴	le:w ⁶	ʔaw ³
จน	กว่า	เนื้อ	ข้าง	ใน	มัน	เปื่อย	พอ	เปื่อย	แล้ว	เอา
ʔoŋ ⁴	ma: ²	taŋ ⁴	le:t ⁴	hai ¹	he:ŋ ¹	hu: ⁵	cak ⁴	he:ŋ ¹	di: ³	le:w ⁶
ออก	มา	ตาก	แดด	ให้	แห้ง	รู้	จัก	แห้ง	ดี	แล้ว
ʔaw ³	pa: ⁶	ma: ⁵	k ^h u:t ⁴	ta:ŋ ³	no:k ²	maŋ ⁴ pa:w ⁶	hai ¹	man ⁵	liam ²	
เอา	มีด	มา	ชุด	ข้าง	นอก	มะพร้าว	ให้	มัน	เรียบ	
ʔaw ³	ka: ² la:t ⁴	sa:y ⁵	ma: ⁵	t ^h u: ³	hai ¹	man ⁵	liam ²	p ^h o: ⁵	liam ²	di: ³
เอา	กระดาดทราย	มา	ถู	ให้	มัน	เรียบ	พอ	เรียบ	ดี	
ʔaw ³	pa: ⁶	le:m ³	ma: ⁵	coŋ ⁴	hu: ⁵	hai ¹	man ⁵	pen ³	si: ³	liam ⁴
เอา	มีด	แหลม	มา	เจาะ	กู	ให้	มัน	เป็น	สี	เหลียม
ʔaw ³	may ⁶	ciŋ ³	ma: ⁵	law ³	k ^h aw ¹	so:ŋ ³	ʔan ³	hai ¹	man ⁵	p ^h o: ⁵
เอา	ไม้		มา	เหลา	เข้า	สอง	อัน	ให้	มัน	พอ
di: ³	mi: ⁵	k ^h am ³	le:w ⁶	yak ⁴	hua ³	hai ¹	man ⁵	pen ³	si: ⁴	liam ⁴
ดี	มือ	ถือ	แล้ว	หยัก	หัว	ให้	มัน	เป็น	สี	เหลียม
hai ¹	man ⁵	p ^h o: ⁵	di: ³	coŋ ⁴	hu: ⁵	ka: ² poŋ ⁴	maŋ ⁴ pa:w ⁶	nan ⁶		
ให้	มัน	พอ	ดี	เจาะ	กู	กะลา	มะพร้าว	นั่น		
le:w ⁶	ko:n ⁴	t ^h i: ²	caŋ ⁴	ʔaw ³	may ⁶	niat ⁴	sai ⁴	hu: ⁵	ka: ² poŋ ⁴	
แล้ว	ก่อน	ที่	จะ	เอา	ไม้	ยัด	ใส่	กู	กะลา	
maŋ ⁴ pa:w ⁶	nan ⁶	haw ⁵	to:ŋ ¹	pay ³	ha: ³	ʔaw ³	ke:n ⁴	maŋ ⁴ k ^h a:m ³		
มะพร้าว	นั่น	เรา	ต้อง	ไป	หา	เอา	เม็ด	มะขาม		
ma: ⁵	sai ⁴	way ⁶	ko:n ⁴	ya: ⁴	sai ⁴	hay ¹	man ⁵	to: ³	kan ³	nuay ⁴
มา	ใส่	ไว้	ก่อน	อย่า	ใส่	ให้	มัน	เท่า	กัน	ลูก
niŋ ²	sai ⁴	no:y ⁶	nuay ⁴	niŋ ²	sai ⁴	ʔe: ³	ʔaw ³	may ⁶	niat ⁴	sai ⁴
หนึ่ง	ใส่	น้อย	ลูก	หนึ่ง	ใส่	มาก	เอา	ไม้	ยัด	ใส่
hai ¹	man ⁵	ne:n ²	le:w ⁶	sak ² san ¹	lo:ŋ ⁵	bəŋ ⁴	le:w ⁶	siaŋ ³	man ⁵	
ให้	มัน	แน่น	แล้ว	เขย่า	ลอง	ดู	แล้ว	เสียง	มัน	

caɪ ⁴	hɔːŋ ⁶	boː ²	kʰiː ⁵	kan ³	boː ²	pʰai ³	cʰɔːp ²	siː ³	neːw ⁵	lai ⁵
จะ	ร้อง	ไม่	เหมือน	กัน	คน	ไหน	ชอบ	สี	อย่าง	ไหน
koː ²	ʔaw ³	maː ⁵	taː ⁵	kaː ²	poɪ ⁴	luɪ ²	sat ⁴	nan ⁶	leːw ⁶	teː ⁴
ก็	เอา	มา	ทา	กะลาเคาะจังหวะ			นั่น	แล้ว	แต่	คน
pʰai ³	caɪ ⁴	ʔaw ³	pay ³	ʔin ¹	neːw ⁵	lai ⁵	taːm ³	cai ³	pʰuː ¹	ʔin ¹
ไหน	จะ	เอา	ไป	เล่น	อย่าง	ไหน	ตาม	ใจ	ผู้	เล่น
pʰuː ¹	nai ⁴	koː ²	ʔin ¹	day ¹	lek ⁴	noːy ⁶	koː ²	ʔin ¹	day ¹	
ผู้	ใหญ่	ก็	เล่น	ได้	เด็ก	น้อย	ก็	เล่น	ได้	

k^ha:³ co:³ ce:³

ชาหยั่ง

ʔet ⁴	k ^h a: ³ co: ³ ce: ³	sam ³ lap ⁴	lek ⁴	no:y ⁶	way ⁶	k ^h in ¹	ʔin ¹	ka:n ³
ทำ	ชาหยั่ง	สำหรับ	เด็ก	น้อย	ไว้	ขึ้น	เล่น	การ
ʔet ⁴	k ^h o:ŋ ³ man ⁵	haw ⁵ caʔ ⁴	to:ŋ ¹	pay ³	tat ⁴	may ⁶	p ^h ay ⁴	ma: ⁵
ทำ	ของ มัน	เรา จะ	ต้อง	ไป	ตัด	ไม้	ไผ่	มา
lam ⁵	noy ⁵ noy ⁵	p ^h o: ⁵ di: ³	k ^h am ³	le:w ⁶	tat ⁴	ʔaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴
ล่า	น้อย น้อย	พอ ดี	ถือ	แล้ว	ตัด	เอา	ไม้	ไผ่
ma: ⁵	so:ŋ ³ po:ŋ ¹	sam ³ lap ⁴	way ⁶	ʔet ⁴	ti:n ³	nam ⁵	ʔaw ³	may ⁶
มา	สอง ปล้อง	สำหรับ	ไว้	ทำ	ดิน	เหยียบ	เอา	ไม้
p ^h ay ⁴	ma: ⁵ hian ⁵	ʔaw ³ pa: ⁶	ma: ⁵ law ³	k ^h o: ¹	hai ¹	met ⁴	t ^h an ⁶	
ไผ่	มา บ้าน	เอา มีด	มา เหลา	ข้อ	ให้	หมด	ทั้ง	
so:ŋ ³	lam ⁵ nan ⁶	hai ¹ man ⁵	ka: ³ kan ³	le:w ⁶	pay ³	ʔaw ³	ban ¹	
สอง	ล่า นั้น	ให้ มัน	เท่า กัน	แล้ว	ไป	เอา	กระบอ	
may ⁶	t ^h an ⁶ so:ŋ ³	ʔan ³ hai ¹	man ⁵ tan ³	k ^h o: ¹	sak ¹	fay ⁴	niŋ ²	
ไม้	ทั้ง สอง	อัน ให้	มัน ดัน	ข้อ	สัก	ฝาย	หนึ่ง	
le:w ⁶	hai ¹ man ⁵	ka: ³ kan ³	fa: ⁴ ti:n ³	p ^h u: ¹	lai ⁵	p ^h u: ¹	nan ⁶	
แล้ว	ให้ มัน	เท่า กัน	ฝ่า ดิน	คน	ไหน	คน	นั้น	
ka: ² boʔ ⁴	nan ⁶ coʔ ⁴	hu: ⁵ ta:ŋ ³	tai ¹ ta:ŋ ³	te:ŋ ³	hai ¹	man ⁵		
กระบอ	นั้น เจาะ	รู ทาง	ต่ำ ทาง	สูง	ให้	มัน		
si: ²	t ^h an ⁶ so:ŋ ³	ʔan ³ le:w ⁶	ko: ² ʔaw ³	pay ³	suk ⁴	sai ⁴	pa:y ³	
ตรง	ทั้ง สอง	อัน แล้ว	ก็ เอา	ไป	ซุก	ใส่	ปลาย	
may ⁶	k ^h a: ³ co: ³ ce: ³	nan ⁶ toʔ ⁴	loŋ ⁵ ma: ⁵	hai ¹ man ⁵	ma: ⁵ yan ⁵			
ไม้	ชาหยั่ง	นั้น เคาะ	ลง มา	ให้	มัน มา	ยัน		
k ^h o: ¹	le:w ⁶ cap ⁴	tan ¹ k ^h in ¹	ma: ⁵ t ^h an ⁶	k ^h u: ²	boŋ ⁴	hai ¹	man ⁵	
ข้อ	แล้ว จับ	ตั้ง ขึ้น	มา ทั้ง	คู่	ดู	ให้	มัน	
ka: ³	kan ³ pa:y ³	may ⁶ k ^h a: ³ co: ³ ce: ³	nan ⁶ ka: ³	ti:n ³	yam ⁵	k ^h in ¹		
เท่า	กัน ปลาย	ไม้ ชาหยั่ง	นั้น กับ	ดิน	เหยียบ	ขึ้น		
pay ³	ta:ŋ ³ te:ŋ ³	han ⁶ tat ⁴	hai ¹ man ⁵	ka: ³ hu: ⁵	hu: ³ le:w ⁶			
ไป	ข้าง บน	นั้น ตัด	ให้ มัน	เท่า	รู หู	แล้ว		
k ^h in ¹	pay ³ ʔin ¹	kan ³ ta:m ³	lian ² k ^h o:ŋ ³	lek ⁴ no:y ⁶	ci: ³ k ^h in ¹			
ขึ้น	ไป เล่น	กัน ตาม	เรื่อง	ของ	เด็ก	น้อย	จะ	ขึ้น

pay ³	ʔin ¹	hian ⁵	p ^h u: ¹	lai ⁵	ko: ²	day ¹	ta:m ³	lian ²	k ^h ɔ:ŋ ³	saw ³
ไป	เล่น	บ้าน	คน	ไหน	ก็	ได้	ตาม	เรื่อง	ของ	เขา

ʔo:ŋ⁴ kiŋ³ ko:ŋ⁴ may⁶ p^hay⁴

อี๊ดด

pay ³	tat ⁴	ʔaw ³	may ⁶	p ^h ay ⁴	ma: ⁵	so:ŋ ³	sa:m ³	po:ŋ ¹	tat ⁴	hua ³
ไป	ตัด	เอา	ไม้	ไผ่	มา	สอง	สาม	ปล้อง	ตัด	หัว
tat ⁴	t ^h a:y ⁶	ta:ŋ ³	ko:k ⁴	hai ¹	man ⁵	tan ³	k ^h o: ¹	ta:ŋ ³	pa:y ³	sam ³ lap ⁴
ตัด	ท้าย	ทาง	โคน	ให้	มัน	ตัน	ข้อ	ทาง	ปลาย	สำหรับ
ʔaw ³	way ⁶	sai ⁴	lu:k ²	may ⁶	ta:ŋ ³	ko:k ⁴	coʔ ⁴	hu: ⁵	way ⁶	sam ³ lap ⁴
เอา	ไว้	ใส่	ลูก	ไม้	ทาง	โคน	เจาะ	รู	ไว้	สำหรับ
sai ⁴	kan ³	ko:ŋ ⁴	niat ²	sai ⁴	ta:ŋ ³	pa:y ³	wat ²	lon ⁵	ma: ⁵	sak ²
ใส่	คัน	โค้ง	ยัด	ใส่	ทาง	ปลาย	วัด	ลง	มา	สัก
kip ²	kwa: ⁴	kwa: ⁴	le:w ⁶	ʔaw ³	pa: ⁶	ma: ⁵	yak ⁴	le:w ⁶	coʔ ⁴	ho:ŋ ²
คืบ	กว่า	กว่า	แล้ว	เอา	มีด	มา	หยัก	แล้ว	เจาะ	ร่อง
lon ⁵	ma: ⁵	hai ¹	man ⁵	hi: ⁵	la:w ⁵	la:w ⁵	fa: ⁴	mi: ⁵	niŋ ²	le:w ⁶
ลง	มา	ให้	มัน	ยาว	ราว	ราว	ฝ่า	มือ	หนึ่ง	แล้ว
ta:ŋ ³	ko:ŋ ¹	ho:y ⁵	kon ³	la: ²	faʔ ²	ko: ¹	coʔ ⁴	hu: ⁵	way ⁶	to:ŋ ¹
ทาง	ใต้	ร่อง	คน	ละ	ฟาก	ก็	เจาะ	รู	ไว้	ต้อง
ka:n ³	ʔaw ³	may ⁶	kan ³	ko:ŋ ¹	man ⁵	ma: ⁵	niat ²	sai ⁴	hu: ⁵	t ^h i: ²
การ	เอา	ไม้	คัน	โค้ง	มัน	มา	ยัด	ใส่	รู	ที่
coʔ ⁴	way ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³	may ⁶	ma: ⁵	ʔik ⁴	kim ¹	niŋ ²	ma: ⁵
เจาะ	ไว้	แล้ว	ก็	เอา	ไม้	มา	อีก	ขึ้น	หนึ่ง	มา
law ³	ʔet ⁴	may ⁶	kan ³	bi:t ⁴	law ³	set ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³	ma: ⁵
เหลา	ทำ	ไม้	คัน	ดีด	เหลา	เสร็จ	แล้ว	ก็	เอา	มา
niat ²	sai ⁴	mi: ⁵	lo:ŋ ⁵	bəŋ ⁴	we: ⁵ la: ⁵	man ⁵	hi: ⁵	ko: ¹	tat ⁴	man ⁵
ยัด	ใส่	มือ	ลอง	ดู	เวลา	มัน	ยาว	ก็	ตัด	มัน
ʔoʔ ⁴	hai ¹	man ⁵	p ^h o: ⁵	di: ³	le:w ⁶	ko: ¹	law ³	ʔaw ³	lu:k ¹	man ⁵
ออก	ให้	มัน	พอ	ดี	แล้ว	ก็	เหลา	เอา	ลูก	มัน
ma: ⁵	sai ⁴	lu:k ¹	man ⁵	caʔ ⁴	pay ³	lak ⁴	t ^h ot ¹	lo:ŋ ⁵	bəŋ ⁴	hen ³
มา	ใส่	ลูก	มัน	จะ	ไป	ไกล	ทดลอง	ดู	เห็น	
wa: ²	man ⁵	di: ³	le:w ⁶	ko: ¹	ciaŋ ³	kan ³	pay ³	yiŋ ⁵	to: ³	nok ²
ว่า	มัน	ดี	แล้ว	ก็	ชวน	กัน	ไป	ยิง	ตัว	นก
to: ³	nu: ³	ʔin ¹	kan ³	ta:m ³	lian ²	k ^h o:ŋ ³	lek ⁴	no:y ⁶		
ตัว	หนู	เล่น	กัน	ตาม	เรื่อง	ของ	เด็ก	น้อย		

ʔoŋ⁴ ya:ŋ⁵ sa:² tik¹

ป็นหนังสือ

ʔoŋ ⁴	ya:ŋ ⁵	sa: ²	tik ⁴	pay ³	ha: ³	may ⁶	t ^{hi} : ²	ʔet ⁴	ŋa:y ²	ŋa:y ²	man ⁵
ป็น	หนังสือ			ไป	หา	ไม่	ที่	ทำ	ง่าย	ง่าย	มัน
nan ⁶	c ^h en ²	pen ³	may ⁶	sak ⁴	ri: ³	may ⁶	ta: ²	bɛ:k ⁴	man ⁵	t ^h a: ⁷	
นั้น	เช่น	เป็น	ไม่	สัก	หรือ	ไม่	ตะแบก		มัน	ตาก	
ʔet ⁴	ŋa:y ²	di: ³	ʔaw ³	ma: ⁵	t ^h a: ⁷	hai ¹	man ⁵	t ^{hi} : ⁴	cai ³	haw ⁵	
ทำ	ง่าย	ดี	เอา	มา	ตาก	ให้	มัน	ถูก	ใจ	เรา	
lɛ:w ⁶	ʔaw ³	siw ⁴	ma: ⁵	cɔ: ⁷	lo:ŋ ²	la:ŋ ⁵	ʔoŋ ⁴	hai ¹	man ⁵	pen ³	
แล้ว	เอา	สิ่ว	มา	เจาะ	ร่อง	ล่าง	ป็น	ให้	มัน	เป็น	
ho:ŋ ⁵	pay ³	con ³	sut ⁴	pa:y ³	pi:n ³	p ^h ia ²	bo: ¹	hai ¹	lu: ²	ʔoŋ ⁴	
ร่อง	ไป	จน	สุด	ปลาย	ด้ามป็น	เพื่อ	ไม่	ให้	ถูก	ป็น	
man ⁵	tok ⁴	lɛ:w ⁶	ʔaw ³	siw ⁴	ma: ⁵	cɔ: ⁷	kon ³	kay ³	hai ¹	man ⁵	
มา	ตก	แล้ว	เอา	สิ่ว	มา	เจาะ	ตรง	โก	ให้	มัน	
lo: ⁵	k ^h in ¹	ta:ŋ ³	te:ŋ ³	ʔaw ³	may ⁶	ma: ⁵	ʔet ⁴	kay ³	man ⁵	suk ¹	
ทะลุ	ขึ้น	ข้าง	บน	เอา	ไม่	มา	ทำ	โก	มัน	ยึด	
k ^h aw ¹	pay ³	nan ¹	hu: ⁵	man ⁵	han ²	lɛ:w ⁶	hai ¹	man ⁵	lo:y ⁵	k ^h in ¹	
เข้า	ไป	ที่	รู	มัน	นั้น	แล้ว	ให้	มัน	เลย	ขึ้น	
pay ³	pa: ²	ma:n ⁵	sak ²	sen ⁵	niŋ ²	p ^h ia ²	ʔaw ³	way ⁶	ŋɔ: ⁴	sa:y ³	
ไป	ประมาณ		สัก	เซน	หนึ่ง	เพื่อ	เอา	ไว้	เกี่ยว	สาย	
ya:ŋ ³	si: ⁶	ʔaw ³	ya:ŋ ⁵	sa: ²	tik ¹	ma: ⁵	so:ŋ ³	sen ¹	lɛ:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³
หนังสือ	ชื่อ	เอา	หนังสือ			มา	สอง	เส้น	แล้ว	ก็	เอา
cia: ⁴	ma: ⁵	p ^h u: ⁴	sai ⁴	hua ³	ya:ŋ ⁵	sa: ²	tik ¹	t ^h a: ⁶	so:ŋ ³	fa:y ³	bəŋ ⁴
เชือก	มา	ผูก	ใส่	หัว	หนังสือ			ทั้ง	สอง	ข้าง	ดู
p ^h u: ⁴	hai ¹	man ⁵	ne:n ⁴	ya: ⁴	hai ¹	man ⁵	lut ⁴	lɛ:w ⁶	ko: ¹	ʔaw ³	
ผูก	ให้	มัน	แน่น	อย่า	ให้	มัน	หลุด	แล้ว	ก็	เอา	
so:ŋ ³	ŋian ²	nan ⁶	ʔaw ³	pay ³	p ^h u: ⁴	sai ⁴	pa:y ³	ʔoŋ ⁴	way ⁶	hai ¹	
สอง	เงื่อน	นั้น	เอา	ไป	ผูก	ใส่	ปลาย	ป็น	ไว้	ให้	
man ⁵	yu: ⁴	lo:ŋ ⁵	bəŋ ⁴	din ³	ya:ŋ ⁵	sa: ²	tik ¹	nan ⁶	ma: ⁵	ŋɔ: ⁴	sai ⁴
มัน	อยู่	ลง	ดู	ดึง	หนังสือ			นั้น	มา	เกี่ยว	ใส่
kay ³	ʔoŋ ⁴	nan ⁶	lɛ:w ⁶	ko: ¹	lo:ŋ ⁵	niaw ⁴	kay ³	bəŋ ⁴	t ^h a: ¹	man ⁵	
โก	ป็น	นั้น	แล้ว	ก็	ลง	เหนียว	โก	ดู	ถ้า	มัน	

lut ⁴	le:w ⁶	nam ⁵	ʔaw ³	may ⁶	kin ⁴	si: ²	si: ²	ma: ⁵	law ³	hai ¹
หลุด	แล้ว	นำ	เอา	ไม้	กิ่ง	ตรง	ตรง	มา	เหลา	ให้
pen ³	lu:p ²	man ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	fa:y ⁶	le:m ³	sa:ŋ ¹	niŋ ²	le:w ⁶	ʔaw ³
เป็น	รูป	มัน	แล้ว	ก็	เสียม	แหลม	ข้าง	หนึ่ง	แล้ว	เอา
ma: ⁵	t ^h ot ²	lo:ŋ ⁵	yiŋ ⁵	to: ³	nok ²	to: ³	nu: ³	yiŋ ⁵	to: ³	ha:ŋ ⁵
มา	ทดลอง		ยิง	ตัว	นก	ตัว	หนู	ยิง	ตัว	อะไร
ko: ¹	day ¹	la:y ³	ya:ŋ ⁴	ko:n ⁴	t ^h i: ²	caʔ ⁴	yiŋ ⁵	nan ⁶	leŋ ⁵	bəŋ ⁴
ก็	ได้	หลาย	อย่าง	ก่อน	ที่	จะ	ยิง	นั้น	เล็ง	ดู
hai ¹	man ⁵	cəŋ ³	le:w ⁶	ko: ¹	niaw ⁴	kay ³	ʔoŋ ⁴	man ⁵	caʔ ⁴	t ^h iʔ ⁴
ให้	มัน	ตรง	แล้ว	ก็	เหนียว	โก	ป็น	มัน	จะ	ถูก
cu: ³	tia ³	pay ³								
ทุก	ที่	ไป								

ha:ŋ⁵ tak⁴ ka:² tɛ:n³

รังตักแตน

lek ⁴	no:y ⁶	man ⁵	c ^h o:p ²	?et ⁴	?in ¹	?a: ³	yu? ²	pa: ²	ma:n ⁵	kaw ¹
เด็ก	น้อย	มัน	ชอบ	ทำ	เล่น	อายุ		ประมาณ		เก่า
sip ⁴	k ^h uap ³	c ^h o:p ²	?in ¹	do:y ³	ma:k ²	ca? ⁴	pen ³	lek ⁴	no:y ⁶	mɛ: ²
สิบ	ขวบ	ชอบ	เล่น	โดย	มาก	จะ	เป็น	เด็ก	น้อย	ผู้
niŋ ⁴	hen ³	la:y ³	saw ³	ko: ¹	ciaŋ ³	kan ³	pay ³	lok ⁴	?aw ³	ŋa: ¹
หญิง	ส่วน	มาก	เขา	ก็	ชวน	กัน	ไป	ถอน	เอา	หญ้า
ha:ŋ ³	ma: ³	ka:n ¹	bo? ⁴	ŋa: ¹	ka: ⁵	le? ⁴	ŋa: ¹	he:w ¹	mu: ³	?aw ³
หาง	หมา	ก้าน	ดอก	หญ้า	คา	และ	หญ้า	หัว	หมู	เอา
ma: ⁵	?et ⁴	kan ³	ka:n ³	?et ⁴	nan ⁶	?aw ³	ka:n ¹	ŋa: ¹	t ^h i: ²	?aw ³
มา	ทำ	กัน	การ	ทำ	นั้น	เอา	ก้าน	หญ้า	ที่	เอา
ma: ⁵	nan ⁶	?aw ³	ma: ⁵	p ^h a:t ²	sai ⁴	lan ³	mi: ⁵	le:w ⁶	?aw ³	?i? ⁴
มา	นั้น	เอา	มา	พาด	ใส่	หลัง	มือ	แล้ว	เอา	อีก
ka:n ¹	niŋ ²	pay ³	siap ⁴	sai ⁴	wa:ŋ ⁴	niw ⁶	ko:y ¹	kap ⁴	niw ⁶	na:ŋ ⁵
ก้าน	หนึ่ง	ไป	เสียบ	ใส่	ระหว่าง	นิ้ว	ก้อย	กับ	นิ้ว	นาง
le:w ⁶	pap ²	lon ⁵	hai ¹	man ⁵	ka: ⁵	kan ³	le:w ⁶	ko: ¹	?aw ³	?i? ⁴
แล้ว	พับ	ลง	ให้	มัน	เท่า	กัน	แล้ว	ก็	เอา	อีก
sen ¹	niŋ ²	mai ⁴	?aw ³	pay ³	siap ⁴	sai ⁴	wa:ŋ ⁴	niw ⁶	ci: ⁶	ka? ⁴
เส้น	หนึ่ง	อีก	เอา	ไป	เสียบ	ใส่	ระหว่าง	นิ้ว	ชี้	กับ
niw ⁶	ka:ŋ ³	le:w ⁶	ko: ¹	pap ²	lon ⁵	pay ³	k ^h i: ⁵	kan ³	t ^h aŋ ⁶	so:ŋ ³
นิ้ว	กลาง	แล้ว	ก็	พับ	ลง	ไป	เหมือน	กัน	ทั้ง	สอง
fa:y ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	la? ²	?o? ⁴	ma: ⁵	sen ¹	niŋ ²	mai ⁴	?aw ³	ma: ⁵
ข้าง	แล้ว	ก็	ดึง	ออก	มา	เส้น	หนึ่ง	อีก	เอา	มา
wa:ŋ ⁵	lian ⁵	k ^h u: ²	kan ³	ta:ŋ ⁵	lan ³	mi: ⁵	le:w ⁶	ko: ¹	cap ⁴	pap ²
วาง	เรียง	คู่	กัน	ทาง	หลัง	มือ	แล้ว	ก็	จับ	พับ
lon ⁵	hai ¹	man ⁵	k ^h i: ⁵	kan ³	t ^h i: ²	?et ⁴	ma: ⁵	ko:n ⁴	nan ⁶	?et ⁴
ลง	ให้	มัน	เหมือน	กัน	ที่	ทำ	มา	ก่อน	นั้น	ทำ
ci: ⁶	liay ²	pay ³	con ³	ha:ŋ ⁵	man ⁵	ŋai ⁴	hai ¹	som ³	cai ³	p ^h u: ¹
ชี้	เรื่อย	ไป	จน	หาง	มัน	ใหญ่	ให้	สม	ใจ	คน
?et ⁴	p ^h o: ⁵	?et ⁴	le:w ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	ko:y ²	la? ²	?o? ⁴	ca:k ⁴	hua ³
ทำ	พอ	ทำ	เสร็จ	แล้ว	ก็	ค่อย	ดึง	ออก	จาก	หัว

niw ⁶	mi: ⁵	p ^h ia ²	k ^h i ¹	ya:n ²	man ⁵	lut ⁴	le:w ⁶	ko: ¹	?aw ³	cia? ⁴
นิ้ว	มือ	เพื่อ	กลัว		มัน	หลุด	แล้ว	ก็	เอา	เชือก
ma: ⁵	mat ²	ka:n ³	way ⁶	le:w ⁶	ko: ¹	?aw ³	pay ³	k ^h wɛ:n ³	way ⁶	
มา	มัด	กลาง	ไว้	แล้ว	ก็	เอา	ไป	แขวน		ไว้
ta:m ³	pa: ⁴	sa:n ¹	hian ⁵	lek ⁴	no:y ⁶	saw ³	?e: ⁴	kon ³	saw ³	ko: ¹
ตาม	ป่า	ข้าง	บ้าน	เด็ก	น้อย	เขา	หลาย	คน	เขา	ก็
bɛ:w ¹	kan ³	pay ³	bəŋ ⁴	wa: ²	he: ⁵	to: ³	tak ⁴	te:n ³	k ^h aw ¹	ma: ⁵
โกหก	กัน	ไป	ดู	ว่า	เฮ้ย	ตัว	ตัก	แตน	เข้า	มา
yu: ⁴	nay ⁵	ha:n ⁵	ku: ³	le:w ⁶	tɛ: ⁴	wa: ²	man ⁵	bo: ¹	cap ⁴	lo? ⁴
อยู่	ใน	วัง	กู	แล้ว	แต่	ว่า	มัน	ไม่	จับ	หรรอก
bɛ:w ¹	kan ³	?in ¹	ko: ¹	ta:m ³	lian ²	k ^h o:n ³	lek ⁴	no:y ⁶	pay ³	
โกหก	กัน	เล่น	ก็	ตาม	เรื่อง	ของ	เด็ก	น้อย	ไป	

ปี
pi:⁴

pi: ⁴	bai ³	ta:n ³	bai ³	ma? ⁴	pa:w ⁶	?aw ³	pa: ⁶	pay ³	tat ⁴	bai ³		
ปี	ใบ	ตาล	ใบ	มะพร้าว		เอา	มีด	ไป	ตัด	ใบ		
ta:n ³	bai ³	ma? ⁴	pa:w ⁶	ma: ⁵	?aw ³	pa: ⁶	pəy ³	lo? ⁴	cəŋ ³	ka:ŋ ³		
ตาล	ใบ	มะพร้าว		มา	เอา	มีด	เปิด	เลาะ	ตรง	กลาง		
ka:n ¹	man ⁵	?ə? ⁴	hai ¹	man ⁵	hi: ⁵	pay ³	ta:m ³	bai ³	nan ⁶	tə:ŋ ⁴		
ก้าน	มัน	ออก	ให้	มัน	ยาว	ไป	ตาม	ใบ	นั่น	แต่ง		
hai ¹	man ⁵	di: ³	?aw ³	t ^h aŋ ⁶	sə:ŋ ³	mi: ⁵	haw ⁵	cə:y ³	kan ³	pan ³		
ให้	มัน	ดี	เอา	ทั้ง	สอง	มือ	เรา	ช่วย	กัน	พัน		
hai ¹	man ⁵	kom ³	pan ³	?ə? ⁴	ma: ⁵	liay ²	man ⁵	ca? ⁴	jai ⁴	?ə? ⁴		
ให้	มัน	กลม	พัน	ออก	มา	เรื่อย	มัน	จะ	ใหญ่	ออก		
ma: ⁵	liay ²	pan ³	hai ¹	man ⁵	sut ⁴	bai ³	ta:n ³	bai ³	ma? ⁴	pa:w ⁶		
มา	เรื่อย	พัน	ให้	มัน	สุด	ใบ	ตาล	ใบ	มะพร้าว			
nan ⁶	le:w ⁶	law ²	may ⁶	nəy ⁶	nəy ⁶	fa:n ³	hai ¹	man ⁵	le:m ⁶	le:w ⁶		
นั่น	แล้ว	เหลา	ไม้	น้อย	น้อย	ผ่าน	ให้	มัน	แหลม	แล้ว		
kw: ¹	?aw ³	may ⁶	nan ⁶	pay ³	k ^h at ⁴		way ⁶	hai ¹	man ⁵	yu: ⁴		
ก็	เอา	ไม้	นั่น	ไป	แทงขึ้นแทงลง		ไว้	ให้	มัน	อยู่		
bo: ⁴	hai ¹	man ⁵	lut ⁴	?ə? ⁴	ca:k ⁴	kan ³	ta:ŋ ³	pa:y ³	le:m ³	k ^h ə:ŋ ³		
ไม่	ให้	มัน	หลุด	ออก	จาก	กัน	ทาง	ปลาย	แหลม	ของ		
pi: ⁴	nan ⁶	?aw ³	pay ³	wa:ŋ ⁵	sai ⁴	ka: ²	da:n ³	?aw ³	kw:n ⁶	li: ³		
ปี	นั่น	เอา	ไป	วาง	ใส่	กระดาน		เอา	ค้อน	หรือ		
san ³	k ^h wa:n ³		ta:p ⁴	kw:y ²	kw:y ²	p ^h ia ²	to:ŋ ¹	ka:n ³	hai ¹	pa:y ³		
สัน	ขวาน		ทุบ	ค่อย	ค่อย	เพื่อ	ต้อง	การ	ให้	ปลาย		
pi: ⁴	man ⁵	bə:n ³	le:w ⁶	?aw ³	pa: ⁶	ma: ⁵	pa:t ⁴	hai ¹	man ⁵	le:m ³		
ปี	มัน	แบน	แล้ว	เอา	มีด	มา	ปาด	ให้	มัน	แหลม		
cəŋ ³	ka:ŋ ³	lek ⁴	nə:y ⁶	kw: ¹	?aw ³	ma: ⁵	paw ⁴	?in ¹	paw ⁴	?in ¹		
ตรง	กลาง	เด็ก	น้อย	ก็	เอา	มา	เป่า	เล่น	เป่า	เล่น		
pen ³	wəŋ ⁵	lit ⁴	lit ⁴	ten ¹	ten ¹	pay ³	ta:m ³	pa: ²	sa: ³	lek ⁴	nə:y ⁶	naŋ ²
	pen ³											
เป็น	วง	กระโดด	โลดเต้น	ไป	ตาม	ประสา	เด็ก	น้อย	นั่ง	เป็น		
wəŋ ⁵	paw ⁴	kan ³	kw: ¹	day ¹	ta:m ³	sa: ²	nuk ²	sa: ²	na:n ³	k ^h ə:ŋ ³	man ⁵	
วง	เป่า	กัน	ก็	ได้	ตาม	สนุกสนาน			ของ	มัน		

บทสนทนาไทโซ่ง

นายประสิทธิ์ สิงห์ลอ :	haw ⁵	pay ³	bəŋ ⁴	saw ³	ʔin ¹	law ⁵	so:ŋ ²	kan ³
เรา	ไป	ดู	เขา	เล่น	ลาว	โซ่ง	กัน	
ʔɛ: ⁴	ʔa: ⁴							
บ้าง	ไหม							
นางนงนุช โชคพวง :	pay ³	kw: ¹	pay ³	haw ⁵	ci: ³	tɛ:ŋ ⁴	to: ³	sai ⁴
ไป	ก็	ไป	เรา	จะ	แต่ง	ตัว	ใส่	
sia ¹	to: ³	haŋ ⁵	sai ⁴	sia ¹	kw:m ¹	sut ²	la:w ⁵	
เสื้อ	อะไร		ใส่	เสื้อ	ก้อม	ชุด	ลาว	
so:ŋ ²								
โซ่ง								
นางทองน้อย สิงห์วี :	kw: ¹	tɛ:ŋ ⁴	sut ²	tai ³	soŋ ⁵	dam ³	ʔet ⁴	p ^h a: ¹
ก็	แต่ง	ชุด	ไท	ทรง	ดำ	ทำ	ผ้า	
lat ²	to: ³	ci: ³	suay ³	di: ³	t ^h a: ¹	pay ³	ka:ŋ ³	
รัด	ตัว	จะ	สวย	ดี	ถ้า	ไป	กลาง	
k ^h i:n ⁵	tɛ:ŋ ⁴	to: ³	k ^h i: ⁵	la:w ⁵	so:ŋ ²	ʔaw ³	p ^h a: ¹	
คีน	แต่ง	ตัว	เป็น	ลาว	โซ่ง	เอา	ผ้า	
ha:ŋ ⁶	nom ⁵	man ⁵	yaŋ ⁵	bəŋ ⁴	di: ³	t ^h a: ¹	pen ³	
คาด	นม	มัน	ยัง	ดู	ดี	ถ้า	เป็น	
ka:ŋ ³	k ^h i:n ⁵	ta:m ³	tɛ: ⁴	k ^h ai ⁵	ci: ³	tɛ:ŋ ⁴	sai ⁴	
กลาง	คีน	ตาม	แต่	ใคร	จะ	แต่ง	ใส่	
sia ¹	si: ³	dam ³	t ^h a: ¹	cai ⁶	p ^h a: ¹	lat ²	to: ³	
เสื้อ	สี	ดำ	ถ้า	ใช้	ผ้า	รัด	ตัว	
man ⁵	ci: ³	suay ³	di: ³	kwa: ⁴				
มัน	จะ	สวย	ดี	กว่า				
นางบุญมา แป้งแสง :	ta:m ³	tɛ: ⁴	saw ³	ci: ³	tɛ:ŋ ⁴	sia ¹	si: ³	dam ³
ตาม	แต่	เขา	จะ	แต่ง	เสื้อ	สี	ดำ	
ci: ³	pen ³	p ^h a: ¹	ha:ŋ ⁶	nom ⁵	man ⁵	kw: ¹	bəŋ ⁴	
จะ	เป็น	ผ้า	คาด	นม	มัน	ก็	ดู	

	di: ³	tai ⁵	soŋ ⁵	dam ³	la:w ⁵	p ^h uan ⁵	la:w ⁵	ʔi: ³ sa:n ³
	ดี	ไท	ทรง	ดำ	ลาว	พรวน	ลาว	อีสาน
	k ^h aw ¹	kan ³	day ¹	met ⁴				
	เข้า	กัน	ได้	หมด				
นางนงนุช โชคพ่วง :	te: ⁴	p ^h u: ¹	la:w ⁵	haw ⁵	nan ⁶	naʔ ²	man ⁵	ʔet ⁴
	แต่	ผู้	ลาว	เรา	นั้น	นะ	มัน	ทำ
	p ^h it ²	t ^h am ⁵	niam ⁵	kan ³	met ⁴	saw ³	pay ³	te:ŋ ⁴
	ผิด	กรรมนิยม		กัน	หมด	เขา	ไป	แต่ง
	to: ³	k ^h i: ⁵	li: ⁵ ke: ³	kan ³	met ⁴	le:w ⁶	saw ³	pay ³
	ตัว	คือ	ลิเก	กัน	หมด	แล้ว	เขา	ไป
	te:ŋ ⁴	to: ³	ne:w ⁵	li: ⁵ ke: ³	kan ³	met ⁴	sia ³	le:w ⁶
	แต่ง	ตัว	แนว	ลิเก	กัน	หมด	เสีย	แล้ว
นางทองย้อย สิงห์วี :	saw ³	to:ŋ ¹	ka:n ³	yaʔ ¹	suay ³	lə:y ⁵	pen ³	moŋ ⁶
	เขา	ต้อง	การ	อยาก	สวย	เลย	เป็น	มั่ง
	pen ³	mɛ:w ⁶	pay ³	sia ³	met ⁴	lə:y ⁵	bo: ⁴	pen ³
	เป็น	แมว	ไป	เสีย	หมด	เลย	ไม่	เป็น
	tai ⁵	soŋ ⁵	dam ³					
	ไท	ทรง	ดำ					
นางบุญมา แป้งแสง :	tai ⁵	soŋ ⁵	dam ³	bo: ³ la:n ⁵	ci: ³	can ³	di: ³	
	ไท	ทรง	ดำ	โบราณ	จะ	สวย	ดี	
	ko: ¹	lə:y ⁵	bəŋ ⁴	boʔ ⁴	pen ³	p ^h u: ¹	la:w ⁵	
	ก็	เลย	ดู	ไม่	เป็น	ผู้	ลาว	
นายประสิทธิ์ สิงห์ลอ :	ʔaw ³	ya:ŋ ⁴	ni: ⁶	ko: ¹	le:w ⁶	kan ³	wan ⁵	t ^h i: ²
	เอา	อย่าง	นี้	ก็	แล้ว	กัน	วัน	ที่
	17 กุมภาพันธ์		bo: ¹ p ^h ai ⁵	ci: ³	pay ³	la:t ² bu: ³ li: ⁵		
	17 กุมภาพันธ์		ใคร	จะ	ไป	ราชบุรี		
	ʔe: ⁴	lə:y ⁴	hai ¹	ma: ⁵	loŋ ⁵	c ^h i: ²	k ^h i: ⁵	man ⁵
	บ้าง	ล่ะ	ให้	มา	ลง	ชื่อ	เพราะ	มัน
	cam ³ nuan ⁵	cam ³ kat ⁴	t ^h i: ⁵	niŋ ²	lot ²	man ⁵		
	จำนวน	จำกัด	ที่	หนึ่ง	รถ	มัน		

	ci: ³	tem ³	lam ⁵	te: ⁴	p ^h o: ⁵	li: ⁵	lot ²	haw ⁵	
	จะ	เต็ม	ลำ	แต่	พอ	ดี	รถ	เรา	
	ma: ⁵	lon ⁵	ci: ³	wa: ²	man ⁵	cam ³ kat ⁴	t ^h i: ²		
	มา	ลง	ซื้อ	ว่า	มัน	จำกัด		ที่	
	naŋ ²	k ^h o: ³	lot ²	man ⁵	ci: ³	tem ³	lot ²	sia ³	
	นั่ง	ของ	รถ	มัน	จะ	เต็ม	รถ	เสีย	
	ko:n ⁴	lo:y ⁵							
	ก่อน	ละ							
นางนงนุช โชคพ่วง :	k ^h a: ²	lot ²	kon ³	la: ⁵	to: ³	lai ⁵			
	ค่า	รถ	คน	ละ	เท่า	ไหร่			
นายประสิทธิ์ สิงห์ล่อ :	k ^h a: ²	lot ²	kon ³	la: ⁵	bo: ¹	kə:n ³	si: ⁴	lo:y ⁶	
	ค่า	รถ	คน	ละ	ไม่	เกิน	สี่	ร้อย	
	ba:t ⁴	po:m ³	te:ŋ ³	p ^h a: ¹	pa: ⁴	duay ¹	saw ³	len ²	
	บาท	พร้อม	ทั้ง	ผ้า	ป่า	ด้วย	เขา	เล่น	
	tai ⁵	soŋ ⁵	dam ³	le: ²	mi: ⁵	ŋa:n ⁵	pit ⁴	t ^h o: ³	
	ไท	ทรง	ดำ	และ	มี	งาน	ปิด	ทอง	
	lu? ²	ni: mit ²	k ^h i: ⁵	mi: ⁵	na:y ⁵	t ^h e:p ²	t ^h u:n ⁵	cai ³	
	ลูกนิมิต		คือ	มี	นาย	เทพ	ทูล	ใจ	
	nak ²	lo:ŋ ⁶	man ⁵	ma: ⁵	tit ⁴	to: ⁴	hai ¹	p ^h uak ²	
	นัก	ร้อง	มัน	มา	ติด	ต่อ	ให้	พวก	
	haw ⁵	kon ³	pit ²	sa: ⁵	nu? ²	lok ²	pay ³	ŋa:m ³	k ^h i: ⁵
	เรา	คน	พิษณุโลก				ไป	เยี่ยม	คือ
	tit ⁴	to: ⁴	kon ³	day ¹	si: ⁴	sip ⁴	kon ³	le:w ⁶	
	ติด	ต่อ	คน	ได้	สี่	สิบ	คน	แล้ว	
	yaŋ ⁵	lia ⁵	pa: ³	ma:n ⁵	yi: ²	sip ⁴	kon ³	p ^h o: ⁵	
	ยัง	เหลือ	ประมาณ		ยี่	สิบ	คน	พอ	
	di: ³	haw ⁵	ci: ³	day ¹	le:w ⁶	si: ⁴	sip ⁴	kon ³	
	ดี	เรา	จะ	ได้	แล้ว	สี่	สิบ	คน	
	ko: ¹	yaŋ ⁵	ci: ³	to:ŋ ¹	sak ²	saw ⁵	kon ³	ci: ³	
	ก็	ยัง	จะ	ต้อง	สัก	ยี่สิบ	คน	จะ	
	p ^h o: ⁵	di: ³	kan ³	la? ²					
	พอ	ดี	กัน	ละ					

นางบุญมา แบ่งแสง :	to: ³ haŋ ⁵	kw: ¹	bo: ⁴	muan ¹ k ^h i: ⁵	pay ³	len ²
อะไร	ก็	ไม่	สนุก	เหมือน	ไป	เล่น
la:t ² bu: ³ li: ⁵	k ^h i: ⁵	la:t ² bu: ³ li: ⁵	pen ³	hian ⁵	ko:t ⁴	
ราชบุรี	คือ	ราชบุรี	เป็น	บ้าน	เกิด	
k ^h o:ŋ ³ ?a:y ¹	?e:m ³	haw ⁵	na: ⁵	te: ⁴	ko: ¹	ya: ⁴
ของ	พ่อ	แม่	เรา	นะ	แต่	ก็
li:m ⁵	ŋa:n ⁵	wat ²	no:ŋ ³	ta: ³	k ^h ia:w ³ k ^h i: ⁵	wat ²
ลี้ม	งาน	วัด	หนอง	ตา	เขี้ยว	คือ
no:ŋ ³	ta: ³	k ^h ia:w ³	man ⁵	yu: ⁴	kay ¹	p ^h uak ³ haw ⁵
หนอง	ตา	เขี้ยว	มัน	อยู่	ใกล้	พวก
le? ²	pen ³	ŋa:n ⁵	wa:ŋ ⁵	lɔ:k ²	bo:t ⁴	?e: ⁴
และ	เป็น	งาน	วัง	ฤกษ์	โบสถ์	ด้วย
kw: ¹	pen ³	ŋa:n ⁵	pɔ:t ⁴	su:n ³	tai ⁵	soŋ ⁵
ก็	เป็น	งาน	เปิด	ศูนย์	ไทย	ทรง
cat ⁴	ka:ŋ ³	k ^h i:n ³	?e: ⁴	k ^h i: ⁵	pen ³	ŋa:n ⁵
จัด	กลาง	คืน	ด้วย	คือ	เป็น	งาน
le:w ⁶	saw ³	ci: ³	mi: ⁵	ŋa:n ⁵	pɔ:t ⁴	su:n ⁵
แล้ว	เขา	จะ	มี	งาน	เปิด	ศูนย์
la:w ⁵	cat ⁴	ka:ŋ ³	k ^h i:n ⁵	kan ³	?e: ⁴	lɔ:y ⁵
ลาว	จัด	กลาง	คืน	กัน	ด้วย	ละ
นายประสิทธิ์ สิงห์ลอ :	saw ³	ci: ³	hian ⁵	c ^h o:n ⁵	na:y ⁵ ?am ³ p ^h o: ²	ma: ⁵
เขา	จะ	เรียน	เชิญ	นายอำเภอ		มา
pɔ:t ⁴	?e: ⁴	ส.ส.	?e: ⁴	saw ³	ci: ³	pay ³
เปิด	ด้วย	ส.ส.	ด้วย	เขา	จะ	ไป
na:y ⁵ ?am ³ p ^h o: ²	ma: ⁵	pɔ:t ⁴	ŋa:n ⁵	?e: ⁴	cen ³	
นายอำเภอ	มา	เปิด	งาน	ด้วย	อย่างนั้น	
na? ²	p ^h u: ¹	t ^h ɛ:n ⁵	?e: ⁴	so:ŋ ³	kon ³	
นะ	ผู้	แทน	ด้วย	สอง	คน	
นางทองย้อย สิงห์วี :	ya: ⁴	pɔ:t ⁴	ŋa:n ⁵	te: ⁴	caw ³	mi:t ²
อย่า	เปิด	งาน	แต่	เข้า	มืด	คือ
t ^h i: ²	ma: ⁵	nay ⁵	ŋa:n ⁵	ci: ³	pay ³	bo? ⁴
ที่	มา	ใน	งาน	จะ	ไป	ไม่

	pə:t ⁴	lɛ:w ⁶	ko: ¹	ya: ⁴	pə:t ⁴	ŋa:n ⁵	tɛ: ⁴	hua ³
	เปิด	แล้ว	ก็	อย่า	เปิด	งาน	แต่	หัว
	kam ³	kon ³	ma: ⁵	t ^h iaw ²	ŋa:n ⁵	bo: ⁴	t ^h an ⁵	lɔ:y ⁵
	คำ	คน	มา	เที่ยว	งาน	ไม่	ทัน	เลย
	pə:t ⁴	pa: ³	ma:n ⁵	so:ŋ ³	t ^h um ²			
	เปิด	ประมาณ		สอง	ทุ่ม			
นางนงนุช โชคพวง :	we: ⁵	la: ⁵	so:ŋ ³	t ^h um ²	la? ²	p ^h o: ⁵	di: ³	kon ³
	เวลา		สอง	ทุ่ม	ละ	พอ	ดี	คน
	ko: ¹	ma: ⁵	?e: ⁴	lɛ:w ⁶	la? ²			
	ก็	มา	เยอะ	แล้ว	ละ			
นายประสิทธิ์ สิงห์ลอ :	ci: ³	pə:t ⁴	so:ŋ ³	t ^h um ²	lɛ:w ⁶	ko: ¹	pay ³	ho:t ²
	จะ	เปิด	สอง	ทุ่ม	แล้ว	ก็	ไป	ถึง
	ha: ¹	t ^h um ²	man ⁵	mi: ⁵	lam ⁵	won ⁵	mi: ⁵	li: ⁵ ke: ³
	ห้า	ทุ่ม	มัน	มี	รางวัล		มี	ลิเก
	man ⁵	mi: ⁵	ka:n ³	?in ¹	ten ³	we: ⁵	t ^h i: ⁵	mi: ⁵
	มัน	มี	การ	เล่น	บน	เวที		มี
	ka:n ³	?in ¹	sa:m ³	ya:ŋ ⁴	mi: ⁵	kon ³	ma: ⁵	?e: ⁴
	การ	เล่น	สาม	อย่าง	มี	คน	มา	เยอะ
	pi: ³	ni: ⁶	mi: ⁵	kon ³	saw ³	ma: ⁵	?e: ⁴	ka: ³
	ปี	นี้	มี	คน	เขา	มา	มาก	กว่า
	cu: ³	pi: ³	hai ¹	cu: ³	kon ³	tɛ:ŋ ⁴	to: ³	can ³
	ทุก	ปี	ให้	ทุก	คน	แต่ง	ตัว	สวย
	can ³	k ^h i: ⁵	pi: ³	ni: ⁶	saw ³	ci: ³	c ^h on ⁵	nak ² k ^h a:w ⁴
	สวย	คือ	ปี	นี้	เขา	จะ	เชิญ	นักแสดง
	ma: ⁵	duay ¹	bo? ⁴	cu: ³	kon ³	tɛ:ŋ ⁴	to: ³	can ³
	มา	ด้วย	บอก	ทุก	คน	แต่ง	ตัว	สวย
	can ³	pi: ³	ni: ⁶	saw ³	ci: ³	mi: ⁵	nak ² k ^h a:w ⁴	
	สวย	ปี	นี้	เขา	จะ	มี	นักแสดง	
	ma: ⁵	c ^h ak ²	lu:p ²	?e: ⁴				
	มา	ถ่าย	รูป	ด้วย				
นางบุญมา แป้งแสง :	hai ¹	saw ³	tit ⁴	to: ⁴	lot ²	way ⁶	ne:w ⁶	lai ⁵
	ให้	เขา	ติด	ต่อ	รถ	ไว้	อย่าง	ไร

haw ⁵	to:ŋ ¹	pay ³	lot ²	saw ³	yu: ⁴	le:w ⁶	haw ⁵
เรา	ต้อง	ไป	รถ	เขา	อยู่	แล้ว	เรา
p ^h u: ¹	yə: ⁵	saw ³	wa: ¹	lot ²	le:w ⁶	haw ⁵	to:ŋ ¹
ผู้	ใหญ่	เขา	ว่า	รถ	แล้ว	เรา	ต้อง
pay ³	nam ⁵	saw ³	yu: ⁴	le:w ⁶	pay ³	la:t ² bu: ³ li: ⁵	
ไป	กับ	เขา	อยู่	แล้ว	ไป	ราชบุรี	
pay ³	kay ³	te: ⁴	ko: ¹	muan ¹ di: ³	k ^h i: ⁵	saw ³	
ไป	ไกล	แต่	ก็	สนุก	ดี	คือ	เขา
ʔin ¹	muan ¹ te: ⁴	te: ⁴	saw ³	ʔin ¹	kan ³	na: ¹	
เล่น	สนุก	จริง	จริง	เขา	เล่น	กัน	น่า
bəŋ ⁴	saw ³	te:ŋ ⁴	to: ³	bo: ³ la:n ⁵	di: ³	saw ³	
ดู	เขา	แต่ง	ตัว	โบราณ	ดี	เขา	
yaŋ ⁵	mi: ⁵	hi:t ²		p ^h u: ¹ la:w ⁵	yu: ⁴	saw ³	
ยัง	มี	ประเพณี		คน	ลาว	อยู่	เขา
te:ŋ ⁴	to: ³	k ^h i: ⁵	kon ³	bo: ³ la:n ⁵	saw ³	ko: ¹	
แต่ง	ตัว	เหมือน	คน	โบราณ	เขา	ก็	
yaŋ ⁵	mak ²	hi:t ²		kaw ⁴ ke: ⁴	k ^h i: ⁵	ko:n ⁴	
ยัง	ชอบ	ประเพณี		เก่า	แก่	เหมือน	ก่อน
ʔin ¹	k ^h o:n ⁵	ʔin ¹	k ^h e:n ⁵	te:ŋ ³	haw ⁵	boʔ ⁴	hen ³
เล่น	คอน	เล่น	แคน	ทาง	เรา	ไม่	เห็น
mi: ⁵	ʔin ¹	maʔ ⁴	ko:n ³	ʔin ¹	ke:n ³	ta:ŋ ³	haw ⁵
มี	เล่น	ลูก	คอน	เล่น	แคน	ทาง	เรา
saw ³	boʔ ⁴	kə:y ¹	mi: ⁵	kon ³	ʔin ¹	man ⁵	boʔ ⁴
เขา	ไม่	เคย	มี	คน	เล่น	มัน	ไม่
mi: ⁵	le:w ⁶	to:n ³	le:ŋ ⁵	le:ŋ ⁵	saw ³	ko: ¹	mi: ⁵
มี	แล้ว	ตอน	เย็น	เย็น	เขา	ก็	มี
k ^h iaŋ ²	lo:n ²	pa: ³ kuat ⁴	t ^h i: ² da: ³	tai ⁵	soŋ ⁵		
เครื่อง	ร่อน	ประกวด	ธิดา		ไท	ทรง	
dam ³	to:n ³	kam ³	kam ³	saw ³	ko: ¹	mi: ⁵	k ^h iaŋ ²
ดำ	ตอน	คำ	คำ	เขา	ก็	มี	เครื่อง
ʔin ¹	pa: ³ kuat ⁴	lek ⁴	no:y ⁶	la:w ⁵	soŋ ²	pa: ³ kuat ⁴	
เล่น	ประกวด	เด็ก	น้อย	ลาว	โซ่ง	ประกวด	

	k ^h ap ⁴	la:w ⁵	mi: ⁵	la:ŋ ⁵	wan ⁵	hai ¹	saw ³	ko: ¹
	ซั๊ป	ลาว	มี	วางวัล		ให้	เขา	ก็
	yaŋ ⁵	mi: ⁵	la:ŋ ⁵	wan ⁵	haw ⁵	wa: ²	bo: ⁴	ŋaw ³
	ยัง	มี	วางวัล		เรา	ว่า	ไม่	เหงา
	k ^h ap ⁴	keŋ ⁴	boŋ ⁴	keŋ ⁴				
	ซั๊ป	เก่ง	ไม่	เก่ง				
นางทองย้อย สิงหวิ :	ko: ¹	pay ³	to:n ³	yaŋ ⁵	boŋ ⁴	ke: ⁴	mi: ⁵	ke: ⁴
	ก็	ไป	ตอน	ยัง	ไม่	แก่	วัน	แก่
	le:w ⁶	boŋ ⁴	lay ¹	pay ³	ko: ¹	ci: ³	pay ³	to:n ³
	แล้ว	ไม่	ได้	ไป	ก็	จะ	ไป	ตอน
	t ^h aw ²	to:n ³	ke: ⁴	ko: ¹	ci: ³	pay ³	boŋ ⁴	lay ¹
	เฒ่า	ตอน	แก่	ก็	จะ	ไป	ไม่	ได้
	ka: ³	ci: ³	ŋam ³	ho:t ²	ci: ³	ŋam ³	saw ¹	
	ละ	จะ	คิด	ถึง	จะ	คิด	เศร้า	
นางนงนุช โชคพวง :	pay ³	la:t ²	bu: ³	li: ⁵	ci: ³	?aw ³	lot ²	to: ³ haŋ ⁵
	ไป	ราชบุรี			จะ	เอา	รถ	อะไร
	pay ³	pen ³	lot ²	t ^h ua ⁵	ya: ⁵			
	ไป	เป็น	รถ	ทัวร์	หรือเปล่า			
นางบุญมา แป้งแสง :	pay ³	la:t ²	bu: ³	li: ⁵	ci: ³	?aw ³	lot ²	t ^h ua ⁵ pay ³
	ไป	ราชบุรี			จะ	เอา	รถ	ทัวร์ ไป
	lə:y ⁵	pen ³	lot ²	haw ⁵	?ε: ⁴	ya: ⁵	caw ¹	k ^h o:ŋ ³
	ละ	เป็น	รถ	เรา	ด้วย	ละ	เจ้า	ของ
	lot ²	cu: ³	kon ³	saw ³	bo: ¹	yaŋ ⁴	hai ¹	lot ²
	รถ	ทุก	คน	เขา	ไม่	อยาก	ให้	รถ
	saw ³	pen ³	to: ³ haŋ ⁵	loŋ ²	kon ³	yaŋ ⁵	boŋ ⁴	
	เขา	เป็น	อะไร		หรือ	คน	ยัง	ไม่
	tem ³	lot ²	yu: ⁴	pa: ³ ma:n ⁵	cet ⁴	pe:t ⁴	kon ³	
	เต็ม	รถ	อยู่	ประมาณ	เจ็ด	แปด	คน	
	t ^h a: ¹	kon ³	tem ³	ko: ¹	bo: ¹	hap ²	pay ³	t ^h am ⁵
	ถ้า	คน	เต็ม	ก็	ไม่	รับ	ไป	ทำ
	bu:n ³	pit ⁴	t ^h o:ŋ ⁵	luŋ ² niŋ ² mit ²	na: ¹	ci: ³	pay ³	
	บุญ	ปิด	ทอง	ลูกนิมิต	น่า	จะ	ไป	

kan ³	na: ¹	pay ³	ʔet ⁴	bu:n ³	ʔet ⁴	t ^h a:n ⁵	pit ⁴
กัน	นา	ไป	ทำ	บุญ	ทำ	ทาน	ปิด
t ^h ɔ: ⁵	kw: ¹	na: ¹	ci: ³	pay ³	cu: ³	kon ³	kon ³
ทอง	ก็	นำ	จะ	ไป	ทุก	คน	คน
p ^h i ci: ⁴ 30	kon ³	hian ⁵	haw ⁵	30	kon ³	pen ³	
พิจิตร	30	คน	บ้าน	เรา	30	คน	เป็น
60	kon ³	kw: ¹	tem ³	lot ²	p ^h ɔ: ⁵	di: ³	luŋ ⁵
60	คน	ก็	เต็ม	รถ	พอ	ดี	ลุง
pen ³	pa: ³	t ^h a:n ⁵	c ^h om ⁵	lom ⁵	luŋ ⁵	bw: ⁴	pay ³
เป็น	ประธาน		ชมรม		ลุง	ไม่	ไป
ya: ⁵	luŋ ⁵	bw: ¹	pay ³	day ¹	ne:w ⁵	lai ⁵	pen ³
หรือ	ลุง	ไม่	ไป	ได้	อย่างไร		เป็น
kon ³	nam ⁵	luŋ ⁵	bw: ⁴	pay ³	bw: ⁴	p ^h ai ⁵	ci: ³
คน	นำ	ลุง	ไม่	ไป	ใคร		จะ
nam ⁵	ʔi: ³	su: ⁵	pay ³	si: ⁵	lə:y ⁵		
พา	มึง	ไป		อย่างไร	ละ		

บทสนทนาภาษาไทย
บทสนทนาห้องวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์

ผู้ร่วมการสนทนา

นางสาวพิสมัย แก้วเกษตรกรรม (ตา) อายุ 46 ปี บ้านเลขที่ 443 ต. ในเมือง อ.เมือง

จ. พิษณุโลก

นางสุกัญญา คำจริง อายุ (อ้อ) 26 ปี บ้านเลขที่ 94 หมู่ 4 ต. ชัยนาม อ.วังทอง จังหวัดพิษณุโลก

นางสาวจิรัชญา เปรียญกุล (โอ้) อายุ 36 บ้านเลขที่ 615 หมู่ 10 ต. บึงสามพัน อ.บึงสามพัน

จ. เพชรบูรณ์

นางสาวคนั้มพร เตชะชาญ (หนู) อายุ 39 ปี บ้านเลขที่ 28 ต. ในเมือง อ.เมือง จ. พิษณุโลก

นางสาววิมลมาศ พจมานทอง (วิ) อายุ 27 ปี บ้านเลขที่ 86/1 หมู่ 3 ต. ในเมือง อ.เมือง

จ. พิษณุโลก

โอ้ : จะแจกเค้าจะหมดกล่องอยู่แล้วพี่

อ้อ : ของอ้อเปล่า เหาหรือเปล่า ลางสาดกับส้มโออะไรนี่

หนู : จะกินก็กิน รอคจนปอกอยู่นี่

หนู : เอ๊ะ มากินอะไรกันมั่งสิ ฝอนคลายกันมั่ง หน้าตาทรุดโทรมเชียว

วิ : ปวดหัว

หนู : กินชา ชาฐานนะ เออ ลองสิ

หนู : กินสิ

ตา : แย่งคนท้องอีก

หนู : เอ้า คนท้องเอามาให้คนดีกิน

อ้อ : อะไรล่ะ

หนู : ลางสาด คนท้องเอามาให้คนดีกินซิไหม

อ้อ : จ๊ะ

ตา : คนท้องเอามาให้คนดีกิน เอ๊ะ...หมายความว่าไง

หนู : คนไม่ท้องกิน คนท้องไม่ใช่คนดีไง คนผิดปกติ ตรงนี้มีคนท้อง ไล่ละ นังใหม่ละพี่

ตา : เออ ยืนดีแล้ว

หนู : มันเหมือนซาทั่วไปใหม่ละพี่

ตา : เหมือน เหมือนดอกคำฝอย

- หมู : มันเป็นชาสมุนไพรนะ พี่ก็ไม่ชอบ มันทำให้ท้องผูก
- วิ : ท้องผูกหรือระบาย
- หมู : บ้า ชาท้องผูก
- ตา : พี่กินไม่เห็นท้องผูกเลย
- วิ : มันเป็นชาระบายไม่ใช่หรอ
- ตา : มันมีชาะหงเง็กท้องไม่ผูก
- หมู : มันจะมีชาพิตเน่ เออ มันไม่ใช่ชาภูฐานฝรั่ง
- ตา : โอ้ แล้วชางามะหงเง็กนี้ ผู้ชายกินไม่ได้นะ กินแล้วไม่ระบายหรือ พี่เสียกินไม่ระบายหรือ
กินแล้วต้องใช้ยาถ่ายธรรมดาเนี่ยละ
- โอ้ : อ้าว ทำไมล่ะ
- ตา : ก็มันเป็นของผู้หญิงไง ชางามะหง
- หมู : บ้า ไม่เกี่ยวหรือ
- ตา : แต่พี่เสียเค้ากินไม่ระบายจริงๆ
- หมู : กินน้อยกินมาก
- ตา : บอกกินทั้งซองเลยยังไม่ระบาย บอกไม่เห็นเป็นผลเป็นยาเลย แกว่าต้องไปซื้อยาระบาย
จริงๆ ให้มัน
- โอ้ : ยากินระบายอ่อนๆ มันบิดนะ
- ตา : ยาอะไร
- หมู : พิตเน่ล่ะ
- โอ้ : มันจะปวดบิดๆ
- หมู : บิดปวดไม่ใช่ปวดบิด
- ตา : เด็ก ตอนซื้อสอบไม่มีปนกันหรือ พี่ดูแต่ละคน เนี่ยที่ทำข้อสอบเนี่ย
- หมู : พรุ่งนี้เราอาจจะได้กินกอละแมกันนะพี่ เพราะว่าคณบดีเค้าซื้อมา เออ ตัวเอง เค้าจะบอก
ว่าเมนูวันพฤหัสบดีอะไรบ้าง อยากูรู้ไหม
- ตา : ไม่อยากูรู้ เดี่ยวไม่แปลกใจ
- หมู : รู้เหอะ ข้าวมันส้มตำหมูฝอย ขนมจีนแกงเขียวหวาน
- ตา : เออ อยากกินอย่างเดียว ขนมจีนแกงเขียวหวาน
- หมู : ซีโครงหมูทอดเกลือ
- ตา : หมูทุกอย่างเลยหรือไง

- หมู : หมูก่อนซูปอะไรวะ (รำพึงกับตัวเอง)
- โอ้ : มีหมุดิบไม้
- หมู : แล้วก็ซูปฝรั่งด้วยนะจ๊ะ เฮ้ย มีซูปฝรั่งด้วยนะ
- โอ้ : อะไรมีฝรั่งมาซูป
- หมู : ซูป ซูป ไม่ใช่ ซูป ซูป ซูปฝรั่งมีไม้ ไม่มี
- ตา : ทำไมเมนูมีตั้ง 3 อย่างนะเนอะ
- หมู : เมนูสิบอย่างพี่ คณบดีไปสั่งอาจารย์กิตติมาแล้ว ทางอาจารย์กิตติมาว่าจะพอใหม่คะ แล้วจะพอทานใหม่ อาจารย์กิตติมาบอกพอคะ
- โอ้ : เหรอ
- หมู : แล้วก็ผลไม้รวม มีข้าวขาหมู มักกะโรนีอะไรอีกมักกะโรนี
- โอ้ : ไม่มีข้าวเหนียวเหร
- หมู : ข้าวมัน มีข้าวมัน
- ตา : เดี่ยวตอนเช้าจะซื้อมาให้กินนะ
- หมู : มีข้าวมันส้มตำไง แต่ไม่มีสลัด
- โอ้ : กลับบ้านแล้วซั้
- โอ้ : โอ๊ย ปวดหัว นี่เมื่อไหร่เค้าจะไปกัน แล้วไม่รู้นี่เมื่อไหร่เค้าเตรียมตัวไปกันแล้ว ไปบางส่วนยังไปไม่หมด
- วิ : พี่ฝนจะตกแล้ว
- ตา : ไปได้ เค้าก็ไปโดยรวม
- หมู : ก็นั่นแหละ แล้วฝนจะไม่โดนเลยหรือไง
- วิ : เฮอะ ไม่ใช่จะตก ตกแล้วนะ ลงเม็ตแล้ว
- โอ้ : อ้าว ไม่ได้เอาร่มมาด้วยวันนี้
- ตา : เอ้า แล้วพี่เสื้อกันฝนจะมารับไหมเนี่ย
- หมู : ร่มคันนะ
- โอ้ : ของตัวเองหวานแหววไม่เอาหรอก
- หมู : นี่ของใครไม่รู้ วางอยู่
- ตา : ให้อุ้มตกลงเธอจะกินให้หมดไหมเนี่ย
- หมู : นี่ของใคร ของใครก็ไม่รู้
- โอ้ : เออ ใครไม่รู้ หนูยิ้มไปร่วมไปทางร่มหนอยนะ

- ตา : ไม่รู้ใครลืม พี่ก็เอามาซ่อนไว้เนี่ย เพราะว่ากลัวเจ้าของเค้าเห็นก็เลยเอามาซ่อนไว้
- โอ้ : กลัวเค้าเอากลับคืนละสิ ของพี่หมูหวานแหว สีส้มพู่แจ่วเลยนะ
- หมู : บ้า สีฟ้า มีโดเรมอนแล้ว
- โอ้ : อ้าว เหวอ
- ตา : นี่ ลูกศิษย์คนบดีสองคนนะ ผู้หญิงนะ แต่งตัวน่ารักทั้งคู่เลย อีกคนใส่สีฟ้าแหว อีกคนใส่
สีชมพูหวานแหว (หัวเราะ) แล้วปากกาก็เหมือนกันเลย

บทสนทนาเสวนาวิจัย

ผู้ร่วมสนทนา

รศ. ดร. อัญชลี สิงห์น้อย(อ.อ้อ) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อ.เมืองฯ จ. พิษณุโลก
 ผศ. ดร. วัฒนา พัดเกิด(อ.ต๋อง) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อ.เมืองฯ จ. พิษณุโลก
 ผศ. ดร. อูษา พัดเกิด(อ.อู๋) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อ.เมืองฯ จ. พิษณุโลก
 อาจารย์นันทนัย ประสานนาม (อ.นัท) คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อ.เมืองฯ
 จ. พิษณุโลก

อ.ต๋อง : วิจัยแบบวรรณคดีอะไรอย่างเนี่ย ยังไม่มีเวลาอ่านว่าจะลองมาให้เสนอสมาชิกอะ
 discuss

อ.นัท :ว่าจะนำมาเสนอเรียกว่าจะต้องมีกรอบอะไรอย่างนี้หรือเปล่า

อ.ต๋อง : การกำหนดกรอบของปัญหาหรืออะ คล้ายๆ กับ rational

อ.นัท : คือเหตุผลงานที่ระบุว่าจะใช้กรอบในการศึกษา ที่นี้ผมก็ตอนนั้นผมบอก อาจารย์ว่า
 กรอบที่เขียนเองมันไม่มี ที่นี้ผมก็กลับไปดูงานของคนอื่นนะครับ ก็ปรากฏว่าในทางอักษร
 ศาสตร์ มันไม่มีเลยนะครับอาจารย์ แล้วตอนนั้นอาจารย์ บอกว่าเกี่ยวไหมที่ว่าจุฬาเค้า
 ศึกษาเก่า ที่อาจารย์บอกว่ามันเป็น modernism แต่จริงๆ ก็ไม่ใช่

อ.ต๋อง : ก็ไม่มี

อ.นัท : ประเด็นที่น่าสนใจก็คือว่า มันจำเป็นมากแค่ไหนที่จะต้องมีกรอบอย่างชัดเจน เพราะว่า
 อย่างเช่นการศึกษาประวัติศาสตร์ ปรัชญานะครับอาจารย์ ได้กรอบพวกนี้จะไม่มีการระบุ
 เลย จะไม่มีการระบุเลยนะครับ ที่นี้ผมก็เลยเอาไปเปรียบเทียบกับ Thesis ของเพื่อนผมที่
 เป็นประเภทนี้ ก็ปรากฏว่าของเค้าก็มี ผมก็เลยเกิดสมมุติฐานว่าเพราะว่าเป็น social
 science หรือเปล่า มันเลยต้องมี เค้าก็เป็นเชิงคุณภาพเหมือนกัน แต่เค้าเป็นประเภทต้อง
 มี แต่ของผมมันไม่มี

อ.ต๋อง : อ้าว สมมุติ สมมุติ ไม่รู้จะอาจารย์อ้อลองดู สมมุติว่าผมอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง แล้วผมก็
 รู้สึกว่าอ่านไปๆ มันเป็นนิยาย แล้วก็รู้สึกว่า เอ๊ะ ตัวละครหญิงคนนี้เนี่ย มันดูเหมือนจะ
 ได้รับอิทธิพลอะไรบางอย่างกับสภาพแวดล้อมทางสังคม อ่านไปเรื่อยๆ ผมก็จะฟอร์ม
 สมมุติฐานว่า เอ๊ะ เป็นไปได้ไหม ตัวละครหญิงของนักเขียนคนเนี่ยะจากหลายๆ เรื่องจะ
 ได้รับอิทธิพลจากสังคมแวดล้อม จากบริบท อันนี้คือกรอบ แล้วก็ถึงลงมือศึกษาว่าจะเก็บ
 รายละเอียดว่า เออ จริงๆ มันเป็นอย่างนั้นหรือเปล่า แล้วก็ต้องไปดูว่าการใช้คำถามเพื่อ
 สะท้อนความคิดตนเอง สภาพสังคมมันเป็นยังไง ตัวละครเค้าสะท้อนอะไร มีลักษณะ

แสดงอาการพฤติกรรม แสดงความคิดที่สอดคล้องกับอันนั้นหรือเปล่า อันนี้อาจารย์มองว่าเป็นกรอบไหม

อ.นัท :อย่างนั้นมันใช่อยู่แล้วครับ อันนั้นเหมือนกับว่าเรามองเห็นอะไรในสิ่งที่มันต่าง คือเป็นประเด็นที่เรามองเห็น สิ่งที่ผมข้องใจก็คือว่าการระบุจะครบอาจารย์ การระบุอย่างเช่น อย่างวิธีการเก็บข้อมูลของวรรณคดี อย่างประวัติศาสตร์มันก็มีวิธีการที่แตกต่างไปจาก ภาษาศาสตร์ที่จะต้องระบุวิธีอย่างชัดเจนว่า สมมุติอย่างเช่นเก็บข้อความจากนิตยสารก็จะต้องบอกว่าเก็บกี่วัน กี่วันถึงเก็บอีกที หรือจะต้องเก็บเป็นช่วงๆ ว่าดูตั้งแต่วันที่เท่าไร ถึงวันที่เท่าไร อะไรอย่างเนี่ย

อ.อ้อ :ถ้าในระบบเก็บข้อมูลนี้คิดว่าไม่ว่าศาสตร์ไหนก็ต้องระบุให้ชัดๆ เพื่อขจัดความ ขจัดข้อแย้ง เพราะว่าถ้าเราไม่ระบุที่เราเก็บข้อมูลตั้งแต่ช่วงนี้ถึงช่วงนั้นนะ ถ้าเกิดคนอื่นมี ข้อมูลอื่นมา ถ้าเกิดรวมข้อมูลอื่นเข้าไปด้วย ผลการสรุปมันจะแปรไปอย่างเนี่ย และก็จะ ไม่ปลอดภัยต่องานของเรา นั้นในการระบุข้อมูลจะเป็นการทำให้งานของเราปลอดภัยกว่า ที่คิดเพราะว่าระบุไว้แล้วช่วงนี้เท่านั้น ถ้าเป็นข้อมูลอื่นที่นอกเหนือจากนี้ก็จะผลเป็นยังงี้ก็ ไม่พูดแล้วแต่ว่าเราไม่รับทราบละ แต่ว่าเราจะต้องทำช่วงนี้ คิดว่าน่าจะมีการระบุขอบเขต นะ ไม่ว่าจะเป็นงานวิจัยทางด้านไหน

อ.นัท :แล้วแนวคิดในทางทฤษฎี

อ.อ้อ :ทฤษฎีนี้มันก็แล้วแต่ศาสตร์ แต่ว่าถ้าอย่างเป็นของภาษาศาสตร์นี่ ทฤษฎีนี้จำเป็น เพราะว่ามันจะแย้งกันทางทฤษฎีภาษาศาสตร์

อ.นัท :จะบอกว่าเป็นของใครเลยใช่ไหมครับ

อ.อ้อ :คะ ก็ต้องอ้างให้เกียรติ เพราะว่าทฤษฎีเนี่ยมันไม่ได้เกิดมาจากการที่เราสรุปเองและต้องมี เจ้าทฤษฎีคนหนึ่งที่เป็นคนคิด แต่ก็ไม่ทราบ ไม่ รู้ละเอียดลึกซึ้งว่าทางด้านวรรณกรรม เนี่ยมันก็ไม่ชัดใช่ไหม ว่าใครจะมาตั้งทฤษฎีจากไหนถึงไหนขึ้นมา มันมีไหมอะ ถ้ามีเราก็ ต้อง...

อ.นัท :มันมีแน่นอนครับอาจารย์ อย่างเล่ม อย่างเล่มนี้อะอาจารย์ ที่เค้าทำเรื่องภาพลักษณ์ ความเป็นจีนในนิยายของนักเขียนดนตรีที่เป็น... ที่นี้ผมอ่านดูแล้ว ผมก็รู้สึกว่เค้าใช้หลัก อย่างหนึ่ง คือเค้าใช้ทั้ง Feminism ด้วย แล้วก็ใช้ทั้งโพสเฟอเนียล แล้วก็ใช้ทั้ง representation ด้วย แต่เค้าไม่ได้ระบุอะไรในความเป็นมาของปัญหา

อ.อ้อ :เค้าควรจะอ้าง

อ.นัท :เค้าอ้างครับอาจารย์ เค้าอ้างในตัวเอง เค้าจะพรรณนาอะไรเนี่ย

- อ.อ้อ : ยังไงก็ต้องบอกว่าสรุปเป็นไอดีของเค้าอย่างนี้ แต่ว่า source เค้าควรจะอ้าง
- อ.ต๋อง : เค้าใช้กรอบอะไรบ้าง ใช้มากกว่าหนึ่งก็น่าจะได้ แต่แบบว่าอาจจะต้องมีการยืนยันระบุเอาไว้
- อ.อ้อ : ได้ได้ ต้องอ้างซะ ต้องระบุไว้ ไม่จำเป็นว่าต้องตามของคนใดคนหนึ่ง เพียงแต่ว่าเอามารวมๆ กันไว้ก็ได้ โอเคฉันจะเอาอย่างเนี่ย แต่ว่าซอสของไอดีที่ฉันจะเอามาเนี่ย มันมีที่มาที่ไปหรือเปล่า ก็ควรจะให้เกิดมิติใส่ลงไปด้วย หรือว่าคิดเองทั้งหมดเลยก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่วามันไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะงานวิจัยมันต่อเนื่องกัน
- อ.นัท : มันไม่ใช่หรอกครับ
- อ.ต๋อง : อาจารย์นัทนัย rais ประเด็นเรื่องของกรอบความคิดในงานวิจัยทางวรรณคดีว่ามันต้องมีกรอบแนวคิดใหม่
- อ.อุ๊ : อืมม อันนี้คิดไม่เหมือนกัน เพราะว่าคนอย่างฝั่งอังกฤษเค้าก็บอกว่าทั้งเล่มเนี่ยคือ literature review เพราะฉะนั้นไอ้บทที่เป็น literature review เนี่ย คนที่โน่นเนี่ยมันก็จะไม่มีเราก็จะวิเคราะห์อะไรของเราไป แล้วพอได้ไอดีอะไรมาปั๊บ เราก็เอาของคนอื่นที่เค้าพูดมาอ้างทีหลัง แล้วพอกลับมาเมืองไทยถึงว่าต้องเอาไอ้บทนี้มาด้วยเหอะ แล้วเราก็จะเจอปัญหาเพราะว่า เพราะบางทีมันมาระหว่างทางไง ไอ้พวกนี้เนี่ย ใช่ไหม? ข้อมูลบทที่ 2 ถ้าจะทำแบบเมืองไทย เราก็ต้องมาทำเป็นบทสุดท้าย คือให้อะไรมาทั้งหมด เสร็จปั๊บค่อยมาทำเป็นบทที่ 2
- อ.อ้อ : แต่อย่างน้อยเราไม่สืบมาจากจุด ณ จุดใดจุดหนึ่งเหอะ มันก็ต้องมีศาสตร์
- อ.อุ๊ : แต่ว่าวิธีการเขียนอย่างที่คุณเจมาเนี่ย เค้าจะเขียนของเค้าไป แล้วก็มีใครว่าอะไรค่อยเอามาเสริมคือแทรกเป็นระยะๆ
- อ.อ้อ : นั่นแหละคืออ้างแล้วละ แต่ว่าจะอ้างแบบไหน
- อ.อุ๊ : แต่ว่าคืออย่างเมืองไทยเนี่ย เราต้องบอกอย่างชัดเจนว่าเอามาจากตรงนี้ อยู่ในบทที่ 2 เนี่ยแล้วเราจะดำเนินการวิเคราะห์ของเราตามอะไรๆ อย่างนี้ไป ซึ่งในทางวรรณคดี มันยากที่จะทำตามนั้น
- อ.อ้อ : ก็แล้วแต่ศาสตร์ เพราะว่าวรรณคดีมันอาศัยสุนทรียะของบุคคลเข้าไป
- อ.อุ๊ : บางทีเราก็คิด เราก็คิดว่า เอ๊ะ ที่เราคิดมาเนี่ยมันมีใครเคยคิดมาก่อนหรือเปล่า อะไรเนี่ย เพียงแต่ตรงนี้พูดคล้ายๆ กัน เอามาเขียนเสียหน่อย
- อ.ต๋อง : ถ้าอย่างนั้นเรา ถ้าเราทำอย่างเนี่ย จุดเริ่มต้นการวิเคราะห์เราจะวิเคราะห์อะไรละ
- อ.อุ๊ : เราก็คิดมาก่อนว่าเราจะวิจัยอะไร

- อ.ต้อง :เราจะเริ่มจากจุดที่ว่าแบบว่าไม่มีอะไรเลยอย่างนี้หรือ คือไม่ต้องไปอ่านของใครเลย เพราะเหตุใดถึงจะวิเคราะห์อย่างนี้
- อ.อุ๊ :มันจะมาจาก Text ก่อน เราสนใจตัว Text นี่ เรามีความคิดอะไรกับตัว Text นี้ ก็ list ๗ เอาไว้ เสร็จแล้วก็อาจจะไปดูว่า เออ แล้วคนอื่นเค้าว่าอย่างไร เสร็จแล้วสมมุติถ้าพวกนั้นเค้าคิดเหมือนเรา เราก็ดึงมา ใช้พวกที่คิดไม่เหมือนเราก็เก็บเอาไว้ก่อน
- อ.อ้อ :ไม่ แล้ว Term ต่างๆ ที่เอามาใช้ละ มีคนใช้ก่อนหรือเปล่า อ๊ะ ถ้ามีเนีย เจ้าของ Term ที่ใช้เค้าต้องเป็นเจ้าของไอเดีย เทอมที่เอามาวิเคราะห์วิจารณ์ เทอมที่เอามาใช้ Technical Term ต่างๆ อย่างน้อยมันก็ต้องมี Term ที่มาเกี่ยวข้องในการที่จะเสนอไอเดียนี้นี้ ที่ไอเดียนี้นี้ บังเอิญมีผู้คิดไว้ ถ้าเป็นไอเดียนี้นี้จะใช้ Term นี้
- อ.อุ๊ :บังเอิญเป็นศาสตร์ที่โบราณๆ นะ ที่นี้ที่มีมาตั้งแต่คือการวิเคราะห์แบบใหม่ๆ เช่น ธรรมชาตินิยม อะไรพวกนี้ เราก็จะพอหาได้ว่าใครเป็นคนคิดอันนี้ขึ้นมา แต่บทที่
- อ.ต้อง :ก็มองว่าแม้แต่วรรณคดีเองเนีย มันก็มีวิธีการมากกว่าหนึ่งอย่าง คนที่มหา'ลัยผมเค้าทำเนีย เค้าจะมีกรอบเค้า เค้าจะเช่น เค้าจะวิเคราะห์งานเขียนของนักเขียนบทละครคนนี้ แต่เค้าเอารอบความคิด เช่น เค้าจะวิเคราะห์ในเชิง เออ เฟมินิสหรือ deconstruction หรือ post-modern หรือ maxis อะไรอย่างเนีย เค้าก็จะระบุลงไปว่าเค้าจะวิเคราะห์โดยดูตามแบบนี้ ที่นี้คนที่วิเคราะห์แล้วเอาแนวแบบอื่นๆ มันก็จะออกมาแบบอื่นๆ อย่างนี้คือ คือ อาจจะเพราะว่ามันมีวรรณคดีที่เน้นแนวทฤษฎีกับไม่เน้น
- อ. อุ๊ :ใช้กะ ก็จะเป็นวรรณคดีที่เน้นแนวทฤษฎีก็จะเป็นสมัยใหม่ ก็อาจจะมียุคต้นๆหน่อย อะไรเนีย แต่ถ้าที่ไม่เน้นทฤษฎี ไปเรื่อยๆ เมืองไทยก็ยังไม่เจออยู่ อย่างอาจารย์รุ่นสุดท้ายแกก็ยังวิเคราะห์ตามตัว Text ว่ายังงี้ อะไรคนโน้นคนนี้
- อ. อ้อ :กำลังสงสัยถ้าไม่เน้นทฤษฎีเนีย แล้วทำยังไงถึงจะให้คนอ่านเค้าเชื่อว่าที่เราคิดขึ้นมามันใหม่ มันก็ออกมาจากแนวเดิมๆ
- อ. อุ๊ :เออ คือคนอ่านเค้าก็ไม่รู้ละอะ หลายๆ คนเค้าก็จะมูบมิบเอาใหม่ ยายนี้อ่านมาจากไหนก็ไม่รู้
- อ. นัท :ประเด็นคือว่าความสดใหม่ของการศึกษาวรรณคดีเนีย ปัญหาจะเกิดขึ้นจากการเสนอแง่มุมในการตีความขึ้นมา อย่างเช่น เรื่องคำพิพากษา คนก็จะบอกว่า โอ้ มันเป็น บางคนอาจพูดเรื่องผู้หญิง พูดเรื่องของสมทรง พูดเรื่องใคร อะไรก็ตาม...แต่อย่างอาจารย์สมศักดิ์ เค้าเสนออีกครั้งหลังสุดเค้าก็เสนอว่าเรื่องคำพิพากษานี้นี้ แท้จริงแล้วก็คือเป็นอุปมาอุปไมยของเหตุการณ์เดือนตุลา คือว่าตัวชาวบ้านเนียคือ รัฐบาล และก็พวกชาวบ้าน

ที่ถูกรัฐบาลหลอกลวง และตัวฟักที่ถูกทำลายเนี่ยก็คือ นักศึกษา อย่างเนี้ยครับ เสนอ
ความใหม่ขึ้นมาก็คือต้นตอแล้ว

อ. อู๋ : มีใครเคยวิจารณ์ทำไมเค้าซื้อฟักไม้

อ. นัท : ไม่แน่ใจครับ ไม่เคยอ่าน

อ. อู๋ : พอถ้าพูดว่าเป็นคนที่โดนทำลายจนชีวิตแบบว่าอัดอั้น ชาติเค้าก็คงจะมี...

อ. ต๋อง : ไม่ แต่ว่า แต่ว่าถ้าเกิดถามในแนวอื่น คนที่ทำวิจัยแบบธรรมเนียมนิยมก็จะถามว่า โอเค
ตีความแบบนี้ มีหลักฐานสนับสนุนหรือเปล่า

อ. อู๋ : ถ้าสมมุติอย่างนี้ เรายังจะวิจารณ์อะไรไม่ได้เลย มันก็จะมีอะไรใหม่ๆ เลย ถ้าสมมุติเรา
คิดว่าเราคิดแบบนี้ แล้วเราไปหาหลักฐานสนับสนุนให้ได้ใช่ไหม มันก็จะมีอะไรใหม่ๆ
เกิดขึ้นเลย

อ. ต๋อง : ถ้าจะถามในตัว Text อาจารย์นันทน์พูดถึงก่อนหน้านี้อันหนึ่งในเรื่องของการเก็บข้อมูล
ว่าถ้าเป็นข้อมูลวิจัยอย่างภาษาศาสตร์หรือสังคมศาสตร์เนี่ย เรายังต้องออกไปเก็บข้อมูล
แต่ว่าอันนี้คิดเอง ถ้าเป็นข้อมูลวรรณคดี ข้อมูลก็คือตัว Text ก็คือตัวอย่างที่เราเจอ พบเจอ
พฤติกรรมตัวละคร คำพูดที่จะมา support ความคิดของเราว่า เราจะบอกว่าคนนี้เป็นคน
ประเภทนี้เพราะว่ามีคำพูดแบบนี้ พฤติกรรมแบบนี้ นั่นก็คือตัว Text กลายเป็นข้อมูล ก็คือ
ข้อมูล

อ. อู๋ : ข้อมูล ใช่ แต่การตีความคือเราไง เราคือคนตีความ แต่ว่าบางทีการตีความของเรา เราจะ
ไปหาคนอื่น ๆ มาสนับสนุนว่า เราคิดว่าอันนี้เป็นอย่างนี้ เพราะว่ามีคนอื่น ๆ คิดว่าอย่างนี้
มันเป็นไปไม่ได้

อ. ต๋อง : อ้อ ก็ไม่จำเป็น ถ้าเป็นการตีความใหม่ ใช่ไหม

อ. นัท : แต่อย่างพวกการระบุกรอบทฤษฎีอย่างนี้นะครับอาจารย์ ผมยังคิดว่าถึงมันใช้หลายอย่าง
เวลาเราอ่านจะเริ่มเรื่องอะไรสักเรื่องหนึ่ง

อ. อู๋ : เราจะเอามาอันเดียวมันแคบไป

อ. นัท : การที่เราบอกประเด็นที่หนึ่งอย่างนี้นะ ประเด็นที่สองอย่างนี้นะคือ commit ตัวเองว่า
จะต้องอ่านแบบนี้ ถ้าเราบอกว่าฉันจะอ่าน maxis นะ มันก็หมายความว่าเราจะอ่านแบบ
อื่นไม่ได้แล้วหรือเปล่า อะไรอย่างเนี่ย มันจะทำให้ชีวิตแน่นขึ้นมาในทางวรรณคดี

อ. อ้อ : เข้าใจที่อาจารย์พูด มีหลายคนที่ทำแบบอาจารย์ที่ไม่แต่ว่าคนที่ทำแบบนั้นเป็นแบบระดับ
ปรมาจารย์ เค้าทำกันแล้ว ทีนี้ถ้าเรายังอยู่ในระดับใต้เนี่ย ถ้าเราแบบนี้ถึงแม้ว่าผลงานของ
เราจะเทียบเท่าระดับปรมาจารย์ แต่ว่าใครบ้างจะเชื่อ

- อ. ต้อง : คนเค้าจะไม่เชื่อในเรื่องของ reliability ใช่มั้ย เรื่องของความศรัทธา มันอาจจะดี แต่ว่าเหมือนกับงานเดียวกัน แต่ถ้าคนหนึ่งคนนี้พูดคนก็ฟัง
- อ. อ้อ : เหมือนกับเราให้นิสิตทำแล้วนิสิตเขียนงานโดยที่เอาใจเดียวเจ๋งๆ โดยที่ไม่อ้าง เราก็เอ๊ะ คิดเองหรือเปล่า มันมีปัจจัยอื่นเข้ามาแทรกในการทำวิจัยเนี่ย จะทำยังไงที่จะทำให้สถานการณ์ของเราเนี่ย จะให้งานของเราไม่มี Question มากมาย
- อ. ต้อง : แต่ผมก็ว่ากรอบแนวคิดมันอาจจะไม่ต้องชัดเจน แต่หมายความว่ามันต้องมีที่ไปที่ไป สมมุติฐานว่าเรา เราเห็น เห็นอะไรในตัว Text และทำให้เราคิดว่ามันน่าจะเป็นอย่างนี้ โดยที่ไม่ต้องอิงทฤษฎีก็น่าจะได้ คือคล้ายๆ ว่าจะเป็นการเป็นวิจัยแบบเดิมๆ แต่ว่ามันก็ต้องมีที่ไปที่ไปและมีคำถามชัดเจนว่าเราอยากจะทำอะไร แม้ว่าในวรรณคดีเองมันก็ต้อง ต้องมีจุดมุ่งหมายใช่ไหม หรือว่าคำถาม คำถาม แล้วก็วิธีการที่จะตอบคำถาม เราได้จากอะไร ก็เท่านั้นเอง ผมว่านะ คือถ้าเราสามารถทำให้มันชัดเจนได้ มันก็คิดว่าเราจะทำอะไร เราจะดูอะไร และเรามีวิธีการตอบคำถามนั้นอย่างไร ก็มันก็เป็นวิจัย เพียงแต่วิธีการมันอาจจะแตกต่างกันไป
- อ. นัท : คือประเด็นที่เกิดขึ้นว่า ผมไม่ได้ระบุ แล้วมันมีการพูด เอ มันจำเป็น มันแบบเป็นมีความเที่ยงของการเขียนหรือเปล่าไม่รู้ เพราะว่า
- อ. อู๋ : มันเป็นเรื่องของเมืองไทย ไปเรียนเมืองนอกมาเนี่ย เค้าก็มันเป็นของที่นี่ ไม่แน่น เค้าก็จะดูว่าเอาใจเดียวมันมีอะไรขนาดไหน อย่าให้จับได้แล้วกัน
- อ. ต้อง : มันจะเหมือนอย่างนี้ไงอะ ผมเข้าใจ ถ้าเกิดเราทำ อ่านๆ ไปก่อนแล้วไม่เจออะไร มันจะคล้ายๆ กับ Qualitative research ซึ่งคนทำ Qualitative research เค้าก็ไม่ตั้งอะไรไว้ชัดเจนว่าจะใช้ ไม่มีสมมุติฐานด้วยซ้ำไป ไม่ได้สมมุติฐานอะไร ก็เข้าไปก่อน ไป observe ไปดู ดูแล้วก็อาจจะมีคำถามใหญ่ๆ เป็น grand question ว่าจะดูอะไร แล้วก็ไป แล้วก็ค่อยๆ form สมมุติฐานขึ้นจากสิ่งนั้น มันก็อาจจะคล้ายๆ กัน ก็เป็นแบบนั้น คล้ายๆ กับ Qualitative research อันหนึ่ง
- อ. นัท : เค้าไม่ได้เขียนบอก ฉันจะใช้ Feminism
- อ. อ้อ : หรือว่ามันอาจจะเป็นวิธีการคิดของคนคนละศาสตร์ เคยเข้าไปนั่งสอบนิสิตสาขา วิชาภาษาไทย ก็ไปนั่งคล้ายๆ กับว่าไปจับเค้ากันว่า เอ๊ะ อันนี้เอานิยามมาอ้าง นิยามของใคร คิดเองหรือเปล่า อะไรอย่างเนี่ย ก็ยังไป comment ว่านิยามที่เอามาเนี่ยต้องไม่ใช่นิสิตคิดเองแน่ๆ เลย เอามาจากไหน ไปอ้างด้วย อะไรอย่างเนี่ย ซึ่งเค้าก็ดูจะมีท่าทางที่กลัวเล็กน้อยว่าทำไมเราต้องเป๊ะ เป๊ะ อย่างนั้นด้วย แต่ที่จริงๆ

- อ. นัท :แต่ในประเด็นนั้น พวกคำจำกัดความอะไรที่เอามาจากคนอื่นต้องอ้างอิงอยู่แล้ว อันนั้นต้องอ้างอิง
- อ. ต๋อง :แต่มันต้องมีหรือเปล่า แบบว่าต้องมีไ้ตัว
- อ. นัท :ให้เขียนลงไปว่าฉันต้องใช้ approach นี้ ต้องการ
- อ. ต๋อง :ก็ถ้าเกิดอาจารย์ไม่ใช้ ถ้าไม่ใช่ทฤษฎีอาจารย์บอกว่าใช้เป็นแบบว่า Qualitative มันก็ใช้ approach นี้ก็ได้
- อ. นัท :ที่จุฬาเค้าจะมีกรอบสองสายชัดเจนคือ สายภาษากับสายวรรณคดี ซึ่งถึงแม้จะอยู่ในภาควิชาเดียวกัน แต่เขียนคนละแบบ คือแต่ละสายเค้าจะต้องมีบทที่ 2 ที่เป็นทบทวนวรรณกรรม แล้วก็จะตั้งชื่อบทว่าทบทวนวรรณกรรมนะครับ แล้วก็ทบทวนไปเรื่อยๆ แต่อย่างของวรรณคดีนั้น ใ้ที่ทบทวนจะแค่หัวข้อหนึ่งของบทที่ 1 เท่านั้น ส่วนที่สองก็อาจจะเริ่มพูดถึงตัวข้อมูลเลยก็ได้ หรืออาจจะพูดถึง หรืออาจจะพูดถึงลักษณะเฉพาะของงานที่ทำ เพราะวิทยานิพนธ์บางเล่มเนี่ยไม่สามารถที่จะใช้ ไม่มีทฤษฎีเลยด้วยซ้ำอย่างเช่น สมมุติทำเรื่องพัฒนาการนิยายในรูปแบบจดหมายเนี่ยครับอาจารย์ เค้าก็แค่หาว่ามันมีลักษณะของการประสมประสานระหว่างจดหมายกับนวนิยายอย่างไร เนี่ยฮะอาจารย์ เค้าก็ไม่ได้ใช้ทฤษฎีอะไรครับ มัน มันก็มี 2 วิธีคือ หนึ่งเรื่องของปัญหาวิชาที่เรียนกับสองเรื่องที่ทำว่าเป็นเรื่องแบบไหน เนี่ยครับ
- อ. ต๋อง :แม้แต่สาขาเดียวกันมันก็มีหลายแนวนะ อย่างถ้าเกิดวรรณคดีเนี่ย ภายใต้ร่มใหญ่ของวรรณคดี มันก็จะมีคนที่มีการที่แตกต่างกันไป เพราะว่าที่มหาวิทยาลัยที่เคยเรียนมาเนี่ย คนที่แบบหาบทอย่างเนี่ยก็มี อย่างผมก็มี แต่คนที่เขียนแบบหกบทเจ็ดบทแปดบทก็มีเหมือนกัน ขณะที่อยู่ในสายเดียวกัน ส่วนสายวรรณคดีเค้าก็อาจจะมีการหกบทเจ็ดบทแปดบทก็แล้วแต่เค้า
- อ. นัท :ถ้าจ้ะนั้นก็แล้วแต่ advisor หรือเปล่าครับ
- อ. อ้อ :ขึ้นอยู่กับเรื่องด้วย เรื่องที่เราจะทำ
- อ. อู๋ :แต่ที่ม. ก็จะมีครบ 5 บท
- อ. ต๋อง :ขึ้นอยู่กับ Tradition ของมหาวิทยาลัยครับ
- อ. อ้อ :ส่วนใหญ่ก็จะเป็นอย่างนั้น ถ้าขึ้นชื่อว่าศาสตร์เนี่ย มันจะมีต้องมีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่อ้างอิงได้ ไม่งั้นก็จะว่าเหมือนกับว่าเขียนนิยาย เขียนไปเรื่อยๆ ตามความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งคนอ่านถ้าไม่ซีเรียสก็ตามไปเรื่อยๆ เพราะว่ามันไม่ใช่เรียสอยู่แล้ว

แต่ถ้าเป็นงานวิชาการเนี่ย ใช้การที่จะเชื่อใครสักคนหนึ่งเนี่ย มันค่อนข้างที่จะยาก มันจะต้อง convince ยังไงที่จะทำให้คนอ่านเค้าเชื่อเรามากน้อยแค่ไหน

อ. ต๋อง :แต่ในทางภาษาศาสตร์อย่าง discourse เนี่ย พอเราเทียบเคียงว่าการวิจัยเชิงวิเคราะห์เนี่ย มันก็จะลักษณะคล้ายๆ กัน อย่างวรรณคดีเค้าวิเคราะห์อย่างหนึ่ง แต่ในทางภาษาศาสตร์ถ้าวิเคราะห์ discourse เนี่ย นักวิเคราะห์เนี่ยเค้าก็ไปเอาไอ้ตัวภาษามา อย่างเช่นจะวิเคราะห์ pattern ของ ข้อความ argumentation เค้าก็จะเอาข้อความมาละ แล้วก็ดู pattern ของมันว่าเค้าจะแบ่งแยกแยะ pattern ออกเป็นอะไรบ้าง อันนี้หมายถึงคนที่เค้ามีความสามารถแล้วทำได้ มันก็จะเป็นวิจัยได้ออกว่า เค้าละ pattern ของ argumentation แบ่งได้เป็นกี่แบบ กี่ประเภท อะไรอย่างเนี่ย ซึ่งมันอาจจะคล้ายๆ กัน มันอาจจะไม่เคยมีกรอบแบบตรงๆ แบบนี้ คือหมายความว่ามันอาจจะไม่มีหลักการมาก่อนว่า argumentation มันควรจะมี pattern อะไรบ้าง แต่สมมุติว่าเค้าเป็นคนทำคนแรกเนี่ย เค้าก็จะเป็นคนกำหนดเอง ใช่มั้ยอะ แต่หมายความว่าเค้าอาจจะอ้างอิงได้ ในแง่ของการให้ definition ของ argumentation เป็นอย่างไร ที่นี้ปัญหาคือว่าถ้าเกิดนิสิตทำ แล้วนิสิตมาว่าเดี่ยวเค้าจะวิเคราะห์เอง วิเคราะห์รูปแบบของจดหมายหรือ Question ก็คือว่าคุณจะวิเคราะห์เองหรือ คุณทำได้หรือเปล่า คุณใช้กรอบของใคร ถ้าเค้าจะวิเคราะห์ argumentation ก็จะถามว่าเค้าใช้กรอบความคิดของใคร เช่น เค้าอาจจะไปดู argument ของนิสิตชั้นปีที่ 4 ในการเขียนภาษาอังกฤษ ใช้กรอบของคนทีนั้นะ ok. แต่ถ้าไม่มีกรอบเลยเราก็จะ Question ว่ามันขึ้นอยู่กับ authority ของคนนั้นด้วย คือถ้าเผื่อว่าเราไม่เชื่อในความ authority ของเค้าเนี่ย เราก็คิดใช้อะไร

อ. อ้อ :ที่จริงเรื่องของทฤษฎีเนี่ย มันก็คือเรื่องของที่มาที่ไปของคนที่ทำไว้แล้วด้วย ที่จะเป็นทฤษฎีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทำไว้แล้วหลายๆ อัน แล้วเห็นพ้องต้องกันจนสามารถสรุปเป็นกฎเกณฑ์ที่ใช้ร่วมกันได้ แต่ที่นี้ถ้าเรารู้ทฤษฎีก็ imply ว่าคนทำเนี่ยได้ศึกษามา ได้อ่านมาได้เอา idea ของคนอื่น ได้มีความรู้ที่กว้าง แล้วสำหรับตัวเองน่าจะทำอะไร มันก็จะน้ำหนักความน่าเชื่อถือ แต่ถ้าเราไม่อ้างอิงเลย มันเหมือนกับว่าเราคิดขึ้นมาได้ปุ๊บทำปั๊บเลย มันเหมือนกับว่าไม่ได้ศึกษาที่คนทำมาก่อนว่าเค้าคิดอย่างไร เค้าอะไร ยังไง เพราะฉะนั้นความคิดเราก็จะอยู่แค่ในตัวเรา

อ. นัท :แต่เรื่องศึกษาผมว่าต้องศึกษาอยู่แล้วครับอาจารย์ แต่ปัญหาคือการระบุ การระบุการเขียน

- อ. อ้อ :นั่นไง ระบุก็เป็นการกระทำที่เป็นรูปธรรม แต่ที่เป็นนามธรรมก็คือเราศึกษา ถ้าระบุก็คือจะบอกยังไม่ว่าเราได้ศึกษามาแล้วก็ได้นามธรรมลงไป เพราะว่าใครจะมารู้ ใช้ไม่ว่าเราทำอะไรไปแค่ไหนถ้าเราไม่เขียน ฉะนั้นก็เป็นวิธีที่จะบอกคนอ่านว่า ได้เรารู้นะ เราอ่านมาแล้วนะ ที่ว่ามันจะได้ประโยชน์นะ หนึ่งงานของเราเนี่ย ถ้าเราทำงานใหม่แล้วเราไม่ระบุทฤษฎีใครจะมารู้ว่างานเราใหม่ ก็นี่กว่าทำไปเหมือนของเดิมหรือเปล่าอย่างไร ยิ่งคนที่ไม่มาอยู่ในศาสตร์เรา ยิ่งไม่มีทางรู้เลยว่าเราทำจริงไหม ถ้าเราระบุไปปั๊บ แล้วเราทำงานฉีกออกมาออกมาจากที่เรารู้ โอเค มีประเด็นขึ้นแล้วงานชิ้นนี้มีอะไรใหม่ๆ ขึ้นมาที่ไม่ซ้ำจากคนอื่นเค้าคิดไว้แล้ว พี่ว่าจะมีประโยชน์สุดๆ ตรงนี้ การอ้างทฤษฎีเป็นการระบุให้มันชัด
- อ. อู๋ :การอ้างทฤษฎีต้องอ้างทฤษฎีเท่านั้นหรืออ้างงาน มันจะมีทฤษฎีอะไรนะที่เป็นงาน วิจัยที่คนอื่นเค้าทำมาแล้ว
- อ. อ้อ :ทฤษฎีมันมีหลายระดับ บางครั้งก็แค่เป็นงานวิจัย บางอย่างก็เป็น approach เป็นแนวทาง บางครั้งก็ถึงกับ Theory มันขึ้นอยู่กับอะไรละ ความเชื่อถือ การสังสมหรือว่าอะไรหลายๆ อย่างเนี่ย
- อ. อู๋ :แล้วถ้าสมมุติเราอ้างว่า ok. เราทำแบบนี้มาเพราะว่ามีคนหนึ่งเค้าเคยใช้อันนี้อยู่เหมือนกัน เนี่ยมันถือเป็นการอ้างอิงทฤษฎีได้
- อ. ต๋อง :อ้างได้ อ้างได้
- อ. อู๋ :เพียงแค่ว่าอีกคนหนึ่งเคยใช้มันหรือ
- อ. ต๋อง :ทำไมเราถึงจะไปใช้งานของเค้าละ แสดงว่ามันมีอะไรน่าสนใจ
- อ. อู๋ :เราใช้เพราะว่าคนนี้เค้าเคยใช้ นี่ที่เราบอกว่าวิทยานิพนธ์นิสิตเราเนี่ย เจอบ่อย แล้วก็เค้าใช้มา เค้าอ้างแล้ว คนนี้ แล้วมันก็จะบอกอยู่นั่นไงฮะว่า แล้วงานของคนนี้
- อ. อ้อ :น้ำหนักมันก็ให้ค่าอย่างที่พี่บอกเมื่อกี้ว่ามันหลายระดับ อันนี้เป็นแค่งานวิจัย แค่ approach หรือเป็น Theory เลย มันมีหลายระดับ
- อ. นัท :ผมไม่ happy ที่จะเขียนลงไปว่าคือถ้าจะเขียนอะไรลงไปปั๊บเนี่ย แล้วพอคนมาอ่านเนี่ย อ้างไม่เห็นจะครบเลย อะไรเนี่ย ทำไมไม่ใช้ของคนนั้น ทำไมไม่ใช้ของคนนี้ ถ้าเกิดเราเขียนตมลงไปเนี่ย
- อ. อ้อ :เค้าก็จะตีความว่าเราไม่ได้อ่านเพราะว่าถ้าเราทำอะไรไม่เขียนบอกให้รู้ด้วย เพราะ ว่าใครไม่มารู้กับเรา
- อ. นัท :คือต้องบอกทุกอย่าง ใช้ของใครบ้าง
- อ. อ้อ :ไม่มันเค้าก็จะตีความว่าเราไม่รู้หรือเราไม่อ่าน เพราะว่าไม่มีใครมาอ่าน

- อ. ต้อง : แล้วก็ในบทที่ 2 เราก็ต้องไป review เรื่องของทฤษฎีหรือ approach อะไรเหล่านี้ว่ามันเป็นยังไงใช่ไหม นะอะ แต่ผมว่า ไม่รู้จะอะ คิดส่วนตัว จะใช้ทฤษฎีไม่ใช้ทฤษฎีเนี่ย มันก็อาจจะไม่ใช่เรื่องสำคัญ เพราะว่าบางคนอาจจะเชื่อเรื่องทฤษฎี บางคนอาจจะไม่เชื่อเรื่องทฤษฎี ถ้าแบบคนที่เน้นสุนทรียะอะไรเนี่ย แต่มันต้องมีขอบมีกรอบ
- อ. อ้อ : อ่างแล้วเราไม่ทำตามก็ได้ แต่ว่าเราอ่างแล้วไง แต่เราไม่เห็นด้วย
- อ. นัท : ครับ ครับ มีผมเคยเจอมาแล้ว นั่นคือความพยายามที่จะฉีกออกไป
- อ. อ้อ : เนี่ย พี่ถึงบอกว่ามีประโยชน์มากที่จะอ่าง
- อ. ต้อง : คือมันมีเสียงว่า บางทีคนที่เค้าแย้งนะ ที่เค้าจะแบบว่า discredit การวิจัยทางวรรณคดี สมมุติว่าเราก็วิเคราะห์อะไรๆ ไปแบบนี้ แล้วเค้าก็จะบอกว่าวิเคราะห์เนี่ยวิเคราะห์หิ้งใครอิงตัวเองหรือคนอื่น เค้าจะเชื่อด้วยไม๊ อะไรอย่างเนี่ย การวิเคราะห์จะถูกต้องเที่ยงตรงแค่ไหนอะไรแบบเนี่ย ให้วิเคราะห์ใหม่จะเหมือนเดิมไม๊ หรืออะไรอย่างเนี่ย อย่างนั้นมากกว่า แต่ว่าคือกำลังคิดว่าเราก็ต้องกำหนดกรอบว่าจะวิเคราะห์อะไร ถ้าวิเคราะห์แล้วบอกว่าเราวิเคราะห์อย่างนี้ คนที่เค้า ผมว่าอาจอ่างจะไม่ต้องแบบอ่างทุกทฤษฎี ถ้าเกิดเราบอกว่าเราจะอ่างทฤษฎีนี้ ทฤษฎีอื่นเราไม่สน จะมาว่าเราพูดไม่ครบก็ไม่ใช่ เพราะเราไม่ได้สนใจอันนั้น ใช่ไหม ที่นี้ถ้าบอกว่าวิเคราะห์โดยใช้อันนี้ แล้วคนที่เค้ารู้ทฤษฎีนี้ เค้าจะบอกว่า เออ มันวิเคราะห์เที่ยงตรงนะ เช็คได้ว่ามันเป็นไปตามกรอบอันนั้นจริงๆ
- อ. อู๋ : บางทีอย่างเราอ่านวรรณกรรมหรือวิจารณ์วรรณกรรมนะ เราก็ไม่ได้อยากละสุนทรียะนะ เราก็อยากจะรู้ว่าคนอื่นเค้ามองหรือมันมีมุมมองอะไรใหม่ๆ บ้าง เหมือนเราอะไรอย่างไร
- อ. นัท : มันไปๆ มาๆ ถ้าเราถกเถียงกันไปถึงที่สุดแล้วเนี่ย มันจะกลายเป็น subjective มากเลย มันจะกลายเป็นอย่างนั้นไปอีก วรรณกรรมเป็น subjective หรือเปล่า
- อ. ต้อง : โดยธรรมชาติมันก็เป็น subjective อยู่แล้ว ที่นี้ถ้าเกิดเราเทียบวรรณคดีกับประวัติศาสตร์ มันจะใกล้เคียงกันนะ เพราะว่าประวัติศาสตร์บางทีมันก็ต้องวิเคราะห์จากตัวเอกสาร เทียบเคียง หรือว่ามีหลักฐานยืนยันอย่างนั้นอย่างนั้น ที่เราจะตีความหมายอย่างนี้เพราะอะไร เพราะมีหลักฐานยืนยันหรือเปล่า ที่พี่ถามว่าการตีความทางวรรณคดีเนี่ยจะคล้ายกันไม๊ ต้องมีหลักฐานยืนยันไม๊ เพื่อ convince ผู้อ่านว่ามันเป็นอย่างนี้เพราะ 12345
- อ. อู๋ : การวิจารณ์วรรณกรรมคนอื่นๆ ถ้าเราจะวิจารณ์เป็นวรรณกรรมปริทัศน์เนี่ย คิดอะไรเราก็ใส่ๆ
- อ. ต้อง : แต่มันก็ต้องแยกกันนะระหว่าง criticism กับ analytical analyze analysis และ criticism ถ้าวิเคราะห์คล้ายๆ กับว่า ถ้าวิเคราะห์แบบนี้มันควรจะได้อะไรๆ หมายความว่า

ได้ผลเหมือนเดิม ถ้าเราวิเคราะห์เองหรือคนอื่นที่มาวิเคราะห์แบบนี้เนี่ย ผลมันควรจะออกมาเหมือนเดิม ที่วิจัยเค้าเรียกว่ามี variability ใช่มั้ย

อ. อู๋ :วิเคราะห์หิววิจารณ์มันไปคู่กัน วิเคราะห์อย่างนี้ดีหรือไม่ดียังไง

อ. อ้อ :แต่ถ้าประเมินไปด้วยก็วิจารณ์ละ วิจารณ์ให้คุณค่า แต่ถ้าแยกแยะ พรรณนาไปเฉยๆ เป็นวิเคราะห์ มันเป็นระดับไง ถ้าวิจารณ์ก็คือวิเคราะห์แล้วให้ค่า แต่ถ้าวิเคราะห์เฉยๆ ก็คือไม่ได้ให้ค่า ก็จะไม่ถึงขั้นวิจารณ์

อ. อู๋ :แต่ถ้าวิเคราะห์วรรณคดี เช่น อย่างเอามาสอนนิสิตอย่างเนี่ยละ เราก็จะไม่วิจารณ์ เราก็จะแยกลงมา น้ำเสียงตรงนี้เป็นยังไง มุมมอง ตัวละคร ฉาก อะไรอย่างเนี่ย ซึ่งมันก็ไม่มีอะไรที่เราควรจะทำเป็นงานวิจัย

อ. อ้อ :อย่างศาสตร์การวัดผล เค้าจะแยกเลยว่าวิเคราะห์อยู่ระดับหนึ่ง วิจารณ์อยู่ระดับหนึ่ง ถ้าจะวัดผลนะ

อ. ต๋อง :คือต้องวิเคราะห์ให้ได้ก่อนแล้วถึงวิจารณ์ แต่ในเรื่องแม้กระทั่งทางภาษาศาสตร์เนี่ย แม้กระทั่งอื่นๆ เนี่ย การวิเคราะห์ ความเที่ยงมันสำคัญ ใช่มั้ย เราวิเคราะห์เป็นแบบนี้ เราวิเคราะห์เองแล้วข้ามสองอาทิตย์ ถัดไปเดือนหนึ่งมันจะได้ผลเหมือนเดิมไม่ หรือว่าคนอื่นเค้ามาดูตามกรอบอันนี้ เค้าก็จะได้ผลเหมือนเราหรือเปล่า อันนี้ แต่ก็ไม่รู้ละ ถ้าทางวรรณคดี เค้าก็จะบอกว่าไม่ใช่ point ไม่ใช่ประเด็นสำคัญ วิเคราะห์วันนี้ พรุ่งนี้คิดคนละอย่างได้ไหม

อ. อู๋ :เราก็จะบอกว่าไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกัน เช่นว่าอันนี้เป็นหนังสือที่ดี เราจะบอกว่าเป็นหนังสือที่เลวก็ได้

อ. นัท :ถึงขนาดที่ว่าเช่นปีนี้อายุ 15 อ่านคิดอย่างนั้น พออายุ 50 มาอ่านคิดอีกอย่างหนึ่ง

อ. อู๋ :เค้าจะบอกว่าวรรณคดีมันถึงมีค่าขนาดนี้ หนังสือที่ดีควรจะต้องเป็นหนังสือที่อ่านผ่านไปแล้วมันจะต้องไม่เหมือนเดิม

อ. อ้อ :ถ้านั้นก็แสดงว่าอ่านงานทางวรรณกรรมก็เพื่อรับรู้ ว่า คนเขียนเค้าคิดอย่างนี้เท่านั้นถ้าเป็นคนเขียนคนอื่นเค้าอาจจะคิดอีกแบบหนึ่ง

อ. อู๋ :คนอ่านคนอื่นก็คิดอีกแบบหนึ่ง อันนี้เป็นตัวอย่างที่อุยกให้กับนิสิตอยู่บ่อยๆ เป็นความแตกต่างระหว่างเรื่องของ plot กับเรื่องของเนื้อเรื่อง เรื่องของรายละเอียดในเนื้อเรื่อง ก็จะบอกว่ามีพล็อตเดียวกัน อย่าง plot หนึ่งไทย อย่างนางเอกเรื่องบ้านทรายทอง นางเอกโดนชิงสมบัติไป มีพระเอกดีๆ มา แล้วก็ happy ending เอาให้นักเขียนแต่ละคนไปเขียน เอา pot เดียวกัน ให้นักเขียนแต่ละคนไปเขียน เรื่องที่ออกมาหน้าตาจะไม่เหมือนกัน

- อ. นัท :นางเอกอาจจะเปลี่ยนอาชีพบ้าง
- อ. อู๋ :มันก็ยังมียาละเอียดที่แตกต่างกัน
- อ. อ้อ :อย่างน้อย plot ก็คือแนวทาง มันต้องมีอะไรร่วมกันสักอย่างหนึ่ง ถ้าได้มีอะไรร่วมกัน มันก็ต้องมีทฤษฎีขึ้นมา ทฤษฎีมาจากกฎเกณฑ์ที่มาจากรวมกัน แล้วมันใช้ได้ในเกณฑ์กว้างๆ ก็คือได้ชื่อว่าเป็นทฤษฎี แล้วถ้ามันไม่มีอะไรร่วมกันเลยก็คือสิบคนก็สิบอย่าง อันนี้ไม่สามารถทำเป็นทฤษฎีได้ แต่ถ้าสิบคนกลุ่มหนึ่งมีพื้นฐานอะไรร่วมกันสักอย่างหนึ่ง อย่างนั้นแหละมีทฤษฎีเกิดขึ้นแล้ว ทีนี้เราไปมองดูว่าทฤษฎีมัน โอโห เป็นอะไรอย่างโน้นอย่างนี้ ไปเสียเลย เฉพาะไปเสียเลย เพราะว่าไปผูกติด เพราะว่าของเรามันไม่ใช่ทฤษฎี ที่จริงมันมี
- อ. อู๋ :กำลังนึกถึงซีไรต์อยู่ มีกรรมการ 7 คน กรรมการเสียงเป็นเอกฉันท์ หนังสือเล่มนี้ดี สมควรให้ความสุขของแผ่นดิน เขียนออกมาดี
- อ. อ้อ :ถ้ากรรมการมีแนวคิดร่วมกัน ตกลงกันได้เอกฉันท์ ก็คือมีทฤษฎีในการพิจารณา
- อ. ต๋อง :คือตัวคนเขียนนี้อาจไม่ต้องมีทฤษฎี ก็เหมือนกับภาษาพูดของเราเนี่ย เหมือนภาษาที่เราใช้ๆ ไปเนี่ย ถามว่ามันมีทฤษฎีการใช้ภาษาไหม ไม่มีหรอก แต่ว่านักวิเคราะห์ก็คือไปเก็บตัวอย่างข้อมูลเหล่านี้มา แล้วก็สร้างทฤษฎีจากข้อมูลเหล่านี้
- อ. อ้อ :ที่จริงเรามีทฤษฎีนะ มีเกณฑ์ มีเกณฑ์ในการใช้ แต่เราใช้ในเกณฑ์ ทำไมต้องหาคำอธิบายให้ได้ว่า ทำไมถึงเกิด นั่นก็คือ หาทฤษฎีนั่นเอง
- อ. ต๋อง :ปรากฏการณ์แบบซ้ำๆ ประเภทที่เกิดซ้ำๆ ถ้าปรากฏนั้น repeat แล้ว predict ได้
- อ. อ้อ :เอ้อ predict ได้ ก็เป็นกฎละ อธิบายออกมาเป็นกฎ
- อ. ต๋อง :เป็นไปได้ไหมว่า การวิเคราะห์เนี่ย วิเคราะห์เหมือนกันแต่ให้คุณค่าต่างกัน
- อ. อ้อ :ถ้าไม่มีฐานมาจากที่เดียวกัน วิเคราะห์ก็ไม่เหมือนกันหรอก
- อ. ต๋อง :สมมุติคนสองคนวิเคราะห์เรื่องเดียวกันผลออกมาแล้วคือ เห็นด้วย ผลออกแล้ววิเคราะห์เห็นด้วยคือ เห็นพ้อง แต่การให้คุณค่าวิจารณ์อาจจะต่างกัน
- อ. นัท :ไม่ใช่ อย่างฐานที่อาจารย์อัญชลีพูดถึง มันไม่ใช่ฐานการศึกษา มันเป็นฐานภูมิหลังของตัวผู้อ่านด้วย สมมุติว่าตัวเค้าเองมีประสบการณ์ภูมิหลังเหมือนกับเรื่องที่เค้าอ่าน เค้าก็จะ identify ไปในเชิง appreciate มาก ดีมาก ซาบซึ้งมากเลย ในขณะที่อีกคนเรียนมาจากที่เดียวกันเหมือนกันทุกอย่าง แต่เค้าอ่านแล้ว เค้ารู้สึกเฉยๆ นะครับ
- อ. อ้อ :อ้อ มันก็เป็นไปได้ อย่างนิยายคนเขียนเค้าไม่มีทฤษฎี บางคนอ่านชอบ บางคนอ่านก็ไม่ชอบ คนอ่านไม่ชอบก็คือโดยตัวเขา มันคือฐานร่วมกัน มันก็โอเค

- อ. ต๋อง :มันไม่อยู่ที่ชอบไม่ชอบ มันรู้สึกถึงคุณค่า แต่มันเป็นว่าคนสองคนมาวิเคราะห์เรื่องเดียวกัน โอเค A วิเคราะห์แบบนี้ แล้ว B ก็เห็น A วิเคราะห์ B ก็บอกว่า เออ เห็นด้วย เห็นด้วย มีหลักฐานเชื่อได้ เป็นอย่างนี้ อย่างนี้ นี่ก็ออกใหม่ วิเคราะห์คือแจ่มแจ้งว่าคนนั้นเป็นแบบนี้ คนนี้เป็นแบบนี้ อะไรเนี่ย วิเคราะห์ออกมาแล้วคนสองคนเห็นพ้องกัน B อาจเห็นว่าสิ่งที่ A วิเคราะห์ออกมานั้นซ้ำพเจ้าเห็นด้วย แต่ว่าความชอบนั้น B อาจจะไม่ชอบ มันไม่จำเป็นว่าจะต้องวิเคราะห์แตกต่างกัน วิเคราะห์อาจจะเหมือนกัน ตัวละครเหมือนกัน วิถีเหมือนกัน แต่ว่าอาจจะชอบหรือไม่ชอบ มัน criticize แตกต่างกันใช่ไหม
- อ. อู๋ :วิเคราะห์มันไม่ใช่วิจารณ์
- อ. ต๋อง :นั่นนะสิ การวิเคราะห์เนี่ย ถ้าเรามีเกณฑ์ที่กรอบในการวิเคราะห์เนี่ย มันก็ควรจะออกมาไม่ต่างกัน
- อ. อู๋ :แต่การวิเคราะห์ทางวรรณคดีมันจะรวมเอาการวิจารณ์เข้าไปด้วย
- อ. นัท :มันไม่ใช่การแยกแยะเฉยๆ เพราะมันจะมีเรื่องการตีความเข้าไปด้วย การวิเคราะห์ก็คือการตีความ
- อ. อู๋ :เช่น วิเคราะห์โคลง กลอน อะไรเนี่ย มันก็ต้องมีสัมผัสนอก สัมผัสใน อะไร ซึ่งการมีสัมผัสนอก สัมผัสใน มันก็เกิดทำให้มีการตีความ ความไพเราะมี
- อ. ต๋อง :การวิเคราะห์ตัวละครมันก็ต้องมีหลักฐานเหมือนกันไม่ใช่เหรอ สนับสนุนว่าที่เราตีความนี้เราวิเคราะห์เป็นแบบนี้ เพราะมีอะไรมาสนับสนุน เพราะถ้าเราไม่มีกรอบ ใครคิดอย่างไรก็คิด อย่างนั้นหรือเปล่า สมมุติว่านัทไม่ใช่ นักเขียน เป็นบุคคลในแวดวงเดียวกัน แล้วเราตีความโคลงสักบทหนึ่งเนี่ย มันก็เป็นไปได้ที่คน 80% หรือเราให้สุดโต่งไปเลยว่า 95% ต่างคนต่างคิดออกมาอันเดียวกัน คล้ายๆ กัน ในขณะที่ส่วนน้อยเนี่ยหลุดกรอบไปเลย อะไรก็ไม่รู้ มันจะมีอะไรสักอันใหม่ มันจะมีขอบเขตใหม่ ที่จะบอกว่า ok. เราจะคิดยังไงก็คิดได้ ทำไมจึงคิดแบบนั้น แต่ว่ามีหลักฐานใหม่
- อ. นัท :อันนี้เป็นปัญหาการตีความครับอาจารย์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์
ที่อยู่	766/6 ซอยโพยมรัตน์ ถ.มิตรภาพ ตำบลในเมืองฯ อำเภอเมืองฯ จังหวัดพิษณุโลก 65000
ที่ทำงาน	สาขาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาและคติชนวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2527	สำเร็จการศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรบัณฑิต วิชาเอกภาษาไทย วิชาโท จิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
พ.ศ. 2531	สำเร็จการศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ จากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล นครปฐม
พ.ศ. 2547	ศึกษาต่อระดับปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2533-2536	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2537-2538	หัวหน้าภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2536-2541	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2541-ปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาและ คติชนวิทยา มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2547-ปัจจุบัน	หัวหน้าภาควิชาภาษาและคติชนวิทยาและหัวหน้าสาขาวิชา ภาษาศาสตร์ ภาควิชาภาษาและคติชนวิทยา มหาวิทยาลัย นเรศวร
ทุนการศึกษา	ทุนพัฒนาอาจารย์ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ